150 SORUDA KIBRIS SORUNU

1- OSMANLILAR ADAYI NE ZAMAN ALMIŞ VE İDARİ YAPIYI NASIL DÜZENLEMİŞTİR?
Osmanlı İmparatorluğu, Kıbrıs'ta üslenen korsanların Akdeniz'den geçen gemilere saldırmalarını önlemek ve Katolik Venediklilerin baskısı altında inleyen Ortodoks Rumlarına yardım etmek için 1571 yılında, 80 bin şehit vererek, Kıbrıs'ı fethetti.

Kıbrıs'taki Osmanlı İdaresi fiilen tam 307 ve hukuken 352 yıl boyunca sürdü.

Bu süre içinde, Kıbrıs, tarihinde yaşamadığı bir özgürlük yaşadı. Türkler, Katoliklerin kapattığı kiliseleri açtırdı ve Rum Halka dini özgürlük sağladı. Başpiskoposu Rum Halkının siyasi temsilcisi olarak kabul ederken, halkın şikayetlerini doğrudan Saraya bildirme hakkını onlara tanıdı.Böylece Başpiskoposları siyasi yönden de güçlendirmiş oldu.

İkinci olarak Katolik Venedik döneminde tamir edilmeyen kilise vb.ibadet yerlerini tamir ettirdi ve bakımlarını yaptırdı.

Kıbrıs Rumlarının bütün bunlara yanıtı ise, 1821'de başlayan Yunan isyanını asker, silah ve para göndererek desteklemek ve yine aynı yıl tüm ada Türklerini katletmeyi öngören bir ayaklanma tezgahlamak oldu.

Osmanlılar döneminde Adada yaşayan Rumların ekonomik durumları daha önceki dönemlerle kıyaslanmayacak biçimde düzeldi. Bu dönemden başlamak üzere, kendilerine tanınan geniş hoşgörü ile yavaş yavaş adadaki ticari hayatı ele geçirmeye başladılar.

TCE

Osmanlılar döneminde adadaki idari yapı da yeniden düzenlendi ve ada "KADI"ların yönetimi için oluşturulan 17 ilçeye ayrıldı.

Ada yönetimi için oluţturulan Divan'da Rumlarla birlikte adada yaţayan Maronit ve Ermenilere de temsiliyet hakkı tanındı. Böylece tarihte ilk kez Kıbrıs Rumları, adanın yönetiminde söz sahibi yapıldı.

Osmanlılar, ada Rumlarının eğitimlerinin geliştirilmesini ve vergilerin Kilise tarafından toplanmasını da kabul ederek, onlara bir nevi kendi kendilerini yönetme hakkı tanıdı.

Osmanlı yönetimi boyunca Kıbrıs'ta birçok Su Kemeri, Hanlar, Kütüphaneler, Camiler, Çeşmeler yapılarak adanın imarı sağlandı.

2- KIBRIS TÜRKLERİNİN KÖKENİ NEDİR?
Kıbrıs Türklerinin kökeni Anadolu'daki Türk Halkıdır.

Kıbrıs'ın fethinden sonra adanın gelişmesi için üretici nüfusa ve sanatkara gereksinim olduğunu gören Padişah 2.Selim, adada kalan 20 bin civarında askerin yanısıra 10 bin civarında sanatkar ailenin de Kıbrıs'a gönderilmesini kararlaştırır.

Bu amaçla çıkarılan bir "SÜRGÜN HÜKMÜ"ne göre Anadolu, Karaman, Rum ve Dülkadriye Kadıları şehir ve kasabalarda oturan zenaat ve meslek sahipleri arasında seçme yapılarak, her on haneden bir hanede yaşayan aileler Kıbrıs'a gönderildiler.

Bu meslek sahipleri içinde ayakkabıcılar, terziler, dokumacılar aşçılar, mumcular,semerciler, nalbantlar, bakkallar, demirciler, dericiler, taşcılar, kuyumcular, yapıcılar, kalaycılar ve kazancılar başı çekmekteydi.

Bunların yanında ise;

-Taşlı ve verimsiz toprak çalıştırıp geçimini sağlayamayanlar,

-Kötü davranış içinde olanlar,

-Kendi bölgelerinde adları kütükte kayıtlı ol mayanlar ve onların oğulları,

-Batka bölgelerden göç etmiţ olanlar,

-Uzun zamandan beri tarla veya bahçe almak için müracaat etmiţ olanlar,

-Köyünü ve tarlasını bırakıp, şehirlere göç edenler,

-Köylerde ve şehirlerde işsiz olup, toprağı çalıştırmayanlar da Kıbrıs'a gönderileceklerdi.

21 Eylül 1571 tarihini taşıyan bu "Sürgün Hükmü" ile toplam 572 Hanenin Kıbrıs'a göç ettirilmesi öngörülmekteydi.

TCE™

Adaya gelen bu Türkler kısa sürede ekonomik yaşama büyük bir canlılık getirdi.

Yunanistan ise daha Osmanlı egemenliği altında olması nedeni ile Rumları kışkırtacak durumda değildi. Megali İdea fikri ortaya atılana kadar, iki halk Osmanlıla rın adil yönetimi altında barış içinde bir arada yaşadı.Denebilir ki adadaki iki halkın barış içinde birarada yaşadığı tek dönem fiilen Osmanlı İdaresi altında yaşanan bu 307 yıllık dönemdir.

3- KIBRIS RUMLARININ KÖKENİ NEDİR?

Kıbrıs'ın ilk yerli halkı Anadolu'dan gelmiştir. Ve, tarihte hiçbir zaman Kıbrıs, Yunanistan'ın egemenliğine girmemiştir.Bunun yanında tarihte hiçbir zaman Yunanistan'dan Kıbrıs'a büyük çapta bir göç de olmamıştır. Peki Rumlar niye kendilerini Yunan saymaktadır?

Kıbrıs Anadolu'nun doğal bir uzantısıdır. Jeolojik dönemin birinci zamanında Anadolu'nun Hatay bölgesine bitişik olan Kıbrıs, ikinci ve üçüncü zamanlarda oluşan çökmelerle Anadolu'dan kopmuştur.Adada Anadolu'da yaşayan cüce fil fosillerinin bulunması bunun kanıtıdır. Bu arada Kıbrıs'taki kazılarda bulunan vazolarla Anadolu'da ortaya çıkarılan vazolar ve evler birbirine çok benzemektedir. Bundan hareketle, ilk yerli halkın Anadolu'dan geldiği kesinlik kazanmaktadır.

Bundan ayrı olarak Kıbrıs tarihte; Hititler, Mısırlılar, Fenikeliler, Asurlular,Persler, Ptolemiler, Romalılar, Araplar, Bizanslılar, Templer Şovalyeleri, Lüzinyanlar, Cenevizliler, Venedikliler, Osmanlılar ve İngilizler tarafından yönetilmiştir. Kıyıları ise korsanların yatakları olmuştur.

Anadolu'dan gelen yerli halkla, Kıbrıs'ı işgal eden bu ulus ve kavimlerin karışması sonucu, tarih içinde ortaya melez bir halk çıkmıştır.

Bu melez halk zaman içinde denizci bir kavim olan Miken'lerin kültürel etkisi altında kalmıştır. Miken'ler bilindiği gibi Yunanlılar tarafından Helen ırkından sayılmaktadır.

Bundan ayrı olarak Kıbrıs'ın Roma İmparatorluğu'nun egemenliğine girmesinden sonra M.S. 46 yılında St. Paul Kıbrıs'a gelerek Hristiyanlığı yaymıştır.

Bizans döneminde ise Bizans'ın, resmi dili olarak Yunancayı; resmi din olarak Ortodoks Hristiyanlığı kabul etmesi ve bunu zorla Kıbrıs'taki melez yerli halka da kabul ettirmesi, adadaki bu melez halkın kendisini zamanla Yunanlı olarak görmesi sonucunu doğurmuştur.

Kimlik bunalımı içindeki melez halkın bir ulusal kültür, ve bir ulusal kimlik arayışı içinde olması da bu oluşumu etkileyen bir unsur olmuştur.

Sonuç olarak adanın esas yerli halkı, Anadolu'dan gelmiştir. Bu halk zaman içinde Kıbrıs'ı işgal eden kavimlere karışarak melezleşmiştir ve Bizans döneminde Bizans'ın dini-kültürel etkisi ile kendini Yunanlı görmeye başlamıştır.

TCE

4- MEGALİ İDEA NEDİR?

Megali İdea, kelime anlamı ile "Büyük İdeal, büyük fikir" demektir. Bu fikre ve ilkeye göre, 1453'de Fatih Sultan Mehmet tarafından fethedilen İstanbul tekrar ele geçirilecek, Yunanistan, Girit, Rodos, Kıbrıs, Anadolu ve ta Büyük İskender'in uzandığı İskenderiye'ye kadar olan topraklar işgal edilerek, bir Helen İmparatorluğu olarak kabul edilen büyük Bizans İmparatorluğu kurulacaktır.

Bu imparatorluğun başkenti ise eski Bizans'da olduğu gibi hala "Konstantinopolis" diye andıkları İstanbul olacaktır.

Megali İdea fikri ilk kez Rigas Ferreros adlı bir Rum tarafından gündeme getirilmiştir.

Rigas Ferreros, bu amaçla ilk Megali İdea haritasını 1791-1796 yılları arasında Bükreş'te hazırladı ve 1796 yılında Viyana'da yayınladı.

Megali İdea'nın yaşatılması ve nesilden nesile aktarılması görevini Rum Ortodoks kilisesi ve Ortodoks mezhebinin merkezi olan İstanbul'daki Patrikhane üstlenmiştir.

Kilisenin bu amaçlarını ve eylemlerini gerçekleştirmek için Osmanlı İmparatorluğunun kendisine tanıdığı geniş hoşgörüden yararlandığı inkar edilemez bir gerçektir.

Örneğin 1754 yılında Padişahın yayınladığı bir fermanla, Başpiskopos, adanın ikinci politik ve nüfuzlu kişisi olma hakkını kazanmıştı.

Bu tarihten itibaren Başpiskopos'a "Ulusal Lider" anlamına gelen "ETNARH" denemeye başlanmıştı.

Megali İdea çerçevesinde 1821 yılında Mora isyanı patlak vermiş ve Yunanistan'ın bağımsızlığını kazanmasından sonra Megali İdea haritası içinde yer alan toprakların ele geçirilmesi için faaliyete başlanmıştır.

Nitekim daha sonra Girit, Rodos, 12 adalar ve diğer Ege adaları ele geçirilmiş, Anadolu'ya asker çıkarılmıştır. Ne var ki Anadolu'da Atatürk önderliğindeki Türk Halkı, Kıbrıs'ta ise Anavatan Türkiye desteğindeki Kıbrıs Türk Halkı tarafından, hedeflerine ulaşmaları engellenmiştir.

Önemle vurgulanmalıdır ki, Yunanistan ve Kilise bu çabalarında başta İngiltere ve Çarlık Rusyası olmak üzere her zaman Batılı ülkeler tarafından desteklenmiştir.

5- FİLİKİ ETERİYA VE ETHNİKİ ETERİYA NEDİR?

Megali İdea fikri ortaya atıldıktan sonra bu fikir, Osmanlı İmparatorluğu aleyhine genişleme emelleri olan Rus Çarlığı ile İngilizler ve çeşitli Balkan Üleleri tarafından desteklenmeye başlandı.

Megali İdea'yı gerçekleştirmek için bir örgüt gerekliydi. Bu amaçla 1814 yılında, yani Megali İdea haritasının çizildiği 1796 yılından 21 yıl sonra, Rusya'nın Odessa şehrinde Filiki Eteriya adlı Örgüt Çarlık Rusyası'nın gizli desteği ile kuruldu.

TCE

Yine çarlığın desteği ile tüm Balkanlar'da örgütlenme faaliyetlerini başlatan Filiki Eteriya'nın başına da Rus Çarı 1.Aleksandros İpsilantis getirildi.Bu gelişme örgütün ilk başarısı oldu.

Nitekim daha sonra Rus Çarı'nın desteği ile bu örgüt tarafından 1821 Mora isyanı başlatılacaktı.

Filiki Eteriya'nın örgütlenme çalışmalarını Kıbrıs'a kadar uzattığı ve başta kiliselerdeki papazlar olmak üzere, kiliselerin yoğun propagandasının etkisi altında bulunan Rumlar arasında geniş bir taban

bulunduğu, hatta Kıbrıs'taki ayaklanmanın perde gerisindeki örgütlü güç olduğu biliniyor.

Filiki Eteriya'dan sonra, Yunanistan'ın bağımsızlığını kazanmasının ardından bu kez de Yunan ordusu içinde Ethniki Eteriya adlı bir başka örgüt kurulmuş ve bu örgüt Girit'in Yunanistan tarafından ilhakında önemli bir rol oynamıştır.

Her iki örgüt de esas hedef olarak Megali İdea'yı benimsemiş ve tüm çalışmalarını, bu hedefe ulaşılması için Osmanlı toprakları üzerinde gizli ayaklanma hazırlıklarına yöneltmişlerdir.

6- ENOSİS NEDİR?

Enosis, Megali İdea hedefi çerçevesinde Kıbrıs'ın Yunanistan'a bağlanmasını, ilhak edilmesini ifade etmektedir.

Kelime anlamı ile " İLHAK " demek olan Enosis (yani adanın Yunanistan'a bağlanması) ilk Megali İdea haritasının çizildiği 1791 yılından beri gündemde olan bir konudur.

Bir anlamda Kıbrıs sorununun da bu tarihten itibaren varolduğu söylenebilir.

Yunanistan'ın Kıbrıs'ı talep etmesi ise 30 Aralık 1918 yılında gerçekleşti.

18 Ekim 1828 tarihinde İngiltere, Rusya ve Fransa'ya bir nota veren Yunanistan, RESMEN İLK KEZ Enosis fikrini ortaya atmış ve adanın kendisine bağlanmasını istemiştir.

1. Dünya savaşından sonra Paris'te toplanan Barış Konferansı'na Yunanistan'ın toprak isteklerini sunan Yunan Başbakanı Venizelos, aralarında Kıbrıs'ın da bulunduğu şu bölgeleri talep ediyordu:

1-Batı Anadolu(İzmir,Bursa,Çanakkale, İzmit ve civarları)

2-Pontus (Trabzon, Sivas, Kastomonu ve civarları)

3-Kuzey Epir (Güney Arnavutluk)

4-Kıbrıs,Rodos,Meis, Girit, Bozcaada ve İmroz

5-Batı ve Doğu Trakya

TCE™

Kıbıs'ta Yunan kilisesi, Patrikhane ve Yunan Hükümeti tarafından desteklenen Enosis hareketi, bu idealin yıllar boyunca kilise ve okullarda genç beyinlere aşılanması sonucu Kıbrıs'ın başına büyük felaketlerin gelmesine neden oldu.

Bu ideali gerçekleştirmek için 1821 yılından itibaren birçok kez Türk halkına saldırılar düzenledi. Enosis önünde bir engel olarak gördükleri Türk halkını ortadan kaldırmak için 1895'de, 1912'de, 1955-74 döneminde Türk halkına saldırılar ve katliamlar uygulandı.

Enosis fikrinin 1918'lerde Rum çocuklarına nasıl aşılandığını bir Rum yazar olan Tenekides şöyle açıklıyor:

"Rum okulları Helen düşüncesini yaymak amacı ile kullanılıyordu. Rum öğretmenler, çiçeklerle çerçevelenmiş Yunanistan'la birleşmelerini temsil eden armağanları Vali'nin kasabaları ziyareti sırasında verirken, mızraklı bir alay gibi sıraya sokulan ögrenciler, önceden öğretilmiş olan "Yaşasın enosis" çığlıkları atıyordu..."(Tenekides-Chypre. Menter Şahinler. Türkiye'nin 1974 Kıbrıs siyaseti sayfa 111.197- İstanbul).

Enosis politikasının yakın hedefi bugün için Rum egemenliğinde tüm Kıbrıs'ta hakim olacak bir Rum Cumhuriyeti kurulması, bu Rum devletinin AB'a tam üye yapılarak

Yunanistan'la dolaylı Enosis'in gerçekleştirilmesi ve Türk halkının azınlık statüsüne düşürülmesidir.

7- 1821 İSYANI VE İLK ENOSİS BİLDİRİSİ NEDİR?
Yunanistan'ın bağımsızlığına kavuşmasından sonra bu devletin uyguladığı yayılmacı ve hegemonyacı politika, birbuçuk asırdır Kıbrıs'a huzur ve barış yüzü göstermedi.

Bunun böyle olacağı Mora isyanının başladığı ilk günlerden belliyi.

Nitekim Yunanistan'da isyanın başlamasından sonra Kıbrıs'ta da her zaman olduğu gibi Rum toplumu içindeki gerici, fanatik, milliyetçi çevrelerin başını çekmekte olan Kilise, bir isyan hazırlığına girişir.

Önce Kiliselerdeki ayinlerde, kiliseye bağlı ruhban okullarında yoğun bir propaganda ve beyin yıkama faaliyetine girişilir.(Zaten bu kampanya hiç durmamıştı).

Bu arada 19 Haziran 1821'de Filiki Eteriya'nın liderlerinden Konstantin Kanaris, Kıbrıs'a uğrayarak isyanın propagandasını yapar, bildiriler dağıtır, Yunanistan'daki isyancılara götürmek üzere para, silah, yiyecek toplar.

Bunun ardından, Başpiskopos Kiprianos, kiliseleri birer silah deposu haline getirir. Ayaklanma için çeşitli bölgelerdeki kiliselere mektuplar gönderir, ayaklanmanın nasıl olacağını anlatır.

Ne var ki, Dağ kazasına bağlı Ayanni köyünde oturan Dimitri adlı bir Rum, Osmanlı Valisi Küçük Mehmet Paşa'ya yazdığı bir ihbar mektubu ile isyanı ele verir.

TCE™

Vali Küçük Mehmet, bu ihbar üzerine kiliseleri basarak, isyan için depolanan silahlara ve saldırı aletlerine el koyar. İsyanın elebaşlarından kimisini idam eder, kimisini sürgüne veya hapse gönderir.

Bu arada Hacı Petros Vaskos adlı Rum tarafından Başpiskopos Kiprianos'a ve Mihail Kilikya adlı Ruma yazılmış isyanla ilgili mektuplar da ele geçirilir. Bunun üzerine yakalanan Başpiskopos Kiprianos ve isyanın elebaşları idam edilir. İsyan daha başlamadan bastırılır.

Dimitri adlı Rumun Valiye gönderdiği ihbar mektubu şöyledir:

"Paskalya gecesi saat altıda Lefkoşa'da top atışı olacaktır. Başpiskopos Kiprianos, Rumca yazılmış mektubunu kendi adamına vererek adı geçen köyde (Ayanni) kilisede okutmuştur. Bu mektuba göre, top atışı duyulduğu vakitte, bütün Hristiyanlar harp silahları ile Lefkoşa'ya hücum edeceklerdir.Tüm adayı almak için birlikte hareket ederek sözleşmelerini öneren Başpiskopos'a göre Hristiyanlar, Lefkoşa'yı da ele geçirdikten sonra, bütün müslümanları katledip ortadan kaldıracaklardır. Bu konuyu Hristiyanlara kesin olarak bildirip tenbih eden adı geçen mektubu diğer köylere de yollayıp okutmuştur".

Görüldüğü gibi daha Osmanlı döneminde tüm Türklerin katledilmesi tasarlanabiliyordu.

Vali Küçük Mehmet'in Sürgüne gönderdiği bir kısım papazlar ise 1821 yılı sonlarında Roma'da toplanarak ilk Enosis bildirisini yayınlıyorlar ve tüm Hristiyan Krallarına çağrıda bulunarak Kıbrıs'ın Yunanistan'a ilhakı için yardımcı olmalarını istiyorlardı...

8- KIBRIS İNGİLİZLERE NASIL GEÇTİ VE ADADAN TÜRK GÖÇÜ OLDU MU?

1878'de Osmanlı-Rus savaşını fırsat bilen İngiltere, "Ruslara karşı yardım" vaadi ile, Kıbrıs'ı yılda 92000 altına kiralamayı başarmıştı.

İngiltere, Doğu Anadolu'daki Kars, Ardahan ve Batuma giren Rus ordularının geri püskürtülmesinde yardımcı olacak vaadi ile, Kıbrıs'ı kiralamıştır ama bu kiralama geçici idi. Tehlike geçtikten sonra ada yeniden geri verilecekti. Yani Kıbrıs İmparatorluğun bir parçasıydı. Padişah kira anlaşmasına (Ayestafanos-Yeşilköy) imza atmadan önce (Hukuku Şahaname asla halel gelmemek üzere muahadenameyi tasdik ederim) notunu düţmüţ ve sonra imza etmiţti.

Ne ki, İngiltere adaya yerleştiği günden itibaren Kıbrıs'ı nasıl ilhak edeceğinin hesabını yapmıştı.

Nitekim Osmanlı İmparatorluğunun Almanya yanında 1. Dünya savaşına katılması ile böyle bir fırsatı bulmuş ve yayınladığı bir emirname ile Kıbrıs'ı ilhak ettiğini duyurarak, her yıl ödemesi gereken 92 bin altını da ödemeyi durdurmuştu.

İngiltere daha sonra savaşın sonlarına doğru, 27 Kasım 1917'de yayınladığı bir "Krallık Konseyi Emri" ile, ada halkına İngiliz vatandaşlığına geçmeleri için iki yıllık bir süre tanıdı.

TCE

Bu emirname şunları içeriyordu:

1- Osmanlı uyruğunda olup da Kıbrıs'ta oturan ve 5 Kasım 1914'de gerçekten adada oturuyor olanlar,

2- Osmanlı uyruğunda olup da Kıbrıs'ta oturuyor olan ama 5 Kasım 1914'de geçici bir nedenle adada bulunmayanlar,

3- Adada yerleşik olmayan ama,5 kasım 1914'de adada bulunan Osmanlı vatandaşlarından savaşın bitiminden sonraki iki yıl içinde Yüksek Komisere başvurarak bağlılık yemini eden ve yerleşiklik koşullarını yerine getirenler, İngiliz vatandaşlığına alınacaklardı.

İngilizlerin bu haksız emrivakisi karşısında İngiliz vatandaşı olmak istemeyen binlerce Türk Anadolu'ya göç etti. 1878'de, 1914'de,1917'de yaşanan göçlerden sonra Lozan Anlaşması ile Kıbrıs kesin olarak İng

iltere'ye bırakılınca, büyük bir göç olayı daha yaşandı.

Sonunda 20 Temmuz 1923 Lozan anlaşmasının 20. maddesi ile Ada hukuken de İngiltere'ye bırakıldı.

Bu madde şöyledir: "Türkiye İngiliz hükümetince 5 Kasım 1914 tarihinde ilan edilen Kıbrıs'ın İngiltere'ye katılışını tanıdığını bildirir".Bu anlaşma ile Kıbrıslı Türklerin "Hakkı Hıyar"larını (seçme hakkı) kullanarak Türk vatandaşlığı ile İngiliz vatandaşlığı arasında tercih yapmaları istendi. Türk vatandaşlığını tercih edenler Türkiye'ye göçe başladı ve bu göç 1940'lara kadar sürdü. Bütün bu dönemlerde 30 binden fazla Türk, özellikle aydınlar Türkiye'ye göç etti.

Kıbrıs'tan bir diğer göç de 1960'da İngiliz idaresinin son bulması ile İngiltere'ye oldu. Bu göç 1963-1974 döneminde Rumların baskıları, saldırıları ve teşvikleri ile sürdü. Bugün 400 binden fazla Kıbrıslı Türk dışarıda yaşıyor.

Bunun 225 bini Türkiye'de, 120 bini İngiltere'de, 40 bini Avustralya'da, 10 bini ABD, Kanada'da ve 5 bini de diğer ülkelerde yaşamaktadır.

9- TÜRKLER VE RUMLAR İNGİLİZ İDARESİNİ NASIL KARŞILADI?

Kıbrıslı Türkler için anavatandan kopmak acıların en büyüğü oldu. Adanın İngiliz egemenliğine geçmesinden hemen sonra, bu tepkilerinin bir ifadesi olarak Türkiye'ye büyük çapta göçler oldu. Bugün Kıbrıs'ta Türk nüfusunun Rumlardan daha az olmasının bir nedeni de bu göçlerdir.

Nitekim daha sonraları bizzat Atatürk'ün emri ile bu göçlerin durdurulduğu biliniyor.

Kıbrıslı Rumlar ise daha Lefkoşa'da Türk bayrağı yerine İngiliz bayrağı çekilirken, Enosis çığırtkanlığını artırmaya, Türklere hakaret etmeye başlamışlar. İngiliz idaresini alkışlayarak bu değişikliğin kendilerine Enosis yolunu açacağını düşünmüşlerdir.

TCE

Nitekim, 1907 yılında adayı ziyaret eden Churchill'e "Kıbrıs'ın Yunanistan'la birleşmek istediği" belirtiliyordu.

Bundan batka 1880'de Yunanistan Türkiye ile savaşa hazırlanırken İngilizlerin hoşgörüsü ile katır satın almak için adaya gelen Yunanlı subaylar, büyük törenlerle karşılanıyor, onlara para ve silah yardımı yapılıyor ve Yunan Kralına yazılan Kıbrıs'ın ilhakını öngören bir mektupla birlikte uğurlanıyorlardı.

Bu arada 1879 Türk -Yunan savaşı sırasında Yunan Konsolosu Filemon Kıbrıslı Rumlardan oluşan gönüllüleri Yunanistan'a gönderiyor ve Türkler aleyhinde mitingler düzenleniyordu. Hem de ada hukuken bir Türk toprağı olmasına karşın.

Yine bu arada Vatimbella adlı Yunan konsolosunun da 1916-1917 yılları arasında ilhak lehinde kışkırtıcı davranışlarda bulunması Türk halkını tedirgin ediyordu.

1918 yılı başlarında ise Venizelos'un davetlisi olarak Yunanistan'a giden Kıbrıs Piskoposu Medaxakis, Atina Metropoliti yapılmış ve Enosis kampanyalarını örgütlemeye başlamıştı.

Görüldüğü gibi Kıbrıs Rumları İngilizlerin ada yönetimini devralmasından şikayet edecek durumda değildi. Çünkü bu değişiklik onların Enosis faaliyetleri açısından bulunmaz bir nimetti.

Bunun yanında Osmanlı devlet memurlarının adadan ayrılmasından sonra, boşalan devlet kadroları, Rum memurları tarafından doldurulmuştu. Bu da Rumların İngiliz yönetiminden memnuniyetlerinin bir başka nedeniydi.

10- İNGİLİZ YÖNETİMİNİN İLK YILLARINDA TÜRK-RUM İLİŞKİLERİ NASIL OLMUŞTUR? İLK KAVGALARI NELERDİR?

İngiliz yönetiminin ilk yıllardan itibaren Rumlar Enosis taleplerini tırmandırmaya başlamışlardır.

Bunun sonucu olarak Türk ve Rum halkı sürekli bir çatışma içinde olmuştur.

İngiliz yönetiminin ilk yıllarında belli başlı çatışmaları şöyle toparlamak olasıdır:

Rumlar 1879'da 54 imzalı bir muhtırayı İngiliz yönetimine vererek Enosis talep ettiler.

1880 yılı sonunda adaya gelen Yunanlı subaylara 250 katır 150 gönüllü ve para verilerek Osmanlılara karşı savaş desteklendi. Müftü Ali Rıfkı bu durumu protesto etti.

Rumlar 7-8 Nisan 1881'de "Teselya-Epir-Kıbrıs-Enosis" sloganları ile gösteri yaptı.

Ocak 1893'de Rumlar Enosis için mitingler yaptılar.

Yeni Zaman gazetesi 23 ve 30 Ocak 1893 sayılı nüshalarında ve Müftü Hacı Ali Rıfkı ve Osman Mustafa Bey'ler 30 Ocak 1893 tarihli dilekçelerinde bu durumu protesto ettiler.

- Mart 1894'de 400-500 Rum ve aynı sayıdaki Türk, Rumların Baf Camisi önünde yaptıkları tahrikler nedeni ile kavga etti. Aynı günlerde Lefkara'da da Türklere saldırıldı.

- 1899'da Limasol'da Enosis gösterileri yapıldı. İngiliz Yönetimi 1990 yılı Şubatında Yunan Konsolosu Filemon'u tahriklerinden dolayı sınır dışı etti.

- Türkler 22 Haziran 1902'de bir telgraf kampanyası ile Enosis tahriklerini protesto etti. Bu arada 600 imzalı bir muhtıra İngiliz yönetimine gönderildi. Kavanin Meclisi'nde Enosis karşıtı konuşmalar yapıldı.

- 5 Temmuz 1903'de Türk üyelerin Kavanin Meclisi'nde olmamasını fırsat bilen Rum üyeler Enosis'i öngören bir karar aldılar.

- 6 Temmuz 1903'de Türkler Kavanin Meclisi'nde bir karar alarak adanın tekrar Osmanlı yönetimine verilmesini istediler.

Rumlar 4 büyük şehirde Enosis mitingleri yaptılar ve Türkleri protesto ettiler ve Enosis kararları aldılar. Türkler Limasol'da 174 imzalı bir dilekçe ile durumu protesto ettiler.

Rumlar Kalavaç köyünde Türklere saldırdılar. Köyün ileri gelenleri İngiliz yönetimine bir muhtıra vererek tahrikleri protesto ettiler.

- 1906 yılında Limasol ve Larnaka Limanlarına gelen Yunan askeri gemisi Miyaoli "Yaşasın ilhak" sloganları ile karşılandı.

Aynı yıl içinde Paşaköy'de taşlarla Türklere saldırıldı.Bu saldırılar ve Enosis faaliyetleri Vali nezdinde protesto edilirken, İstanbul'a giden bir heyet de Padiţaha ţikayette bulundu.

- 1907 yılı 29 Mayısında İstanbul'un fethi yıldönümünde Rumlar her yana siyah paçavralar asarken, Türkler de camileri bayraklar ve kandillerle süslediler.

- Rumlar adayı ziyaret eden Churchil'e 10 Ekim 1907'de Enosis istediklerini bildirdiler. Türkler bu durumu protesto ettiler.

Rumlar aynı yıl Lefke, Angastina ve Akarsu köylerinde Türklere saldırdılar.

Nisan 1908'de Akatu köyü camisi saldırıya uğradı. Mayıs 1908'de ise Geçitkale ve Ayakebir köylerinde Rumların saldırısı üzerine kavgalar çıktı.

- Türkler, İngilizlerin Osmanlılara verdiği yardıma teşekkür için 28 Ekim 1908'de Sarayönü'nde bir miting düzenledi ve Türk ordusuna yardım için bir "ASKERE YARDIM" kampanyası başlattı.

TCE™

- 1909'da Dikomo'da Gönyelili Tavukçu Ali Rumların saldırısına uğradı.

- 8 Kasım 1914'de Kıbrıs, İngilizler tarafından ilhak edildi.

- İngiliz hükümetinin 1915'de adayı Yunanistan'a teklif etmesi üzerine Türk liderleri ortaklaşa imzaladıkları bir protesto mektubunu Vali'ye göndererek bu durumu protesto ettiler ve Enosisin 60 bin Türk için felaket olduğunu söylediler.

- Rumlar 5 Aralık 1918'de Başpiskopos 3.Cyril başkanlığındaki bir heyeti Enosis lehinde kulis yapmak için Londra ve Paris'e gönderdiler.

- 16 Ağustos 1919'da bütün Rum Piskopos ve Belediye Başkanları imzaladıkları bir muhtırayı Sömürgeler Bakanına göndererek Enosis talep ettiler.

- 12 Nisan 1920'de bir bațka Enosis heyeti Paris'e gitti.

- Mayıs 1919'da İngiliz yetkilileri bir muhtıra göndererek 60 bin Türkün Enosise karşı olduğunu belirttiler.

- 1920 yılında Enosis faaliyetlerini organize etmek için kilise önderliginde bir "Ulusal Konsey "oluşturuldu.

- 1921 yılında 500 kilisede toplanan Rumlar ilk Enosis plebisitini yaparak Enosis kararı aldılar.

- Rumlar 1929 yılı Ekim ayında İngiltere'ye yeni bir Enosis heyeti gönderdiler.

- 1930 yılında Yunanistan'ın bağımsızlığını elde etmesinin 100. yıldönümünü kutlayan Rumlar, 500 imzalı bir dilekçe ile Enosis'in gerçekleşmesi için Sömürgeler Bakanlığı'na başvurdular.

- 26 Haziran 1930'da Başpiskoposlukta toplanan Rum Ulusal Konseyi, "Kıbrıs Ulusal Örgütü"nün Enosisci tüzüğünü onayladı ve ilhak talep etti.

11- KIRAATHANE-İ OSMANİ VE İLK TÜRK GAZETESİ ZAMAN'IN YAYIN İLKELERİ NEDİR?

Adanın İngiltere'nin eline geçmesinden sonra Rumların Enosis faaliyetlerini yoğunlaştırması, Kıbrıs Türk Halkı arasında büyük endişelerin doğmasına neden olmuştu.

Bir yandan kilise, bir yandan da sayıları 10'u aşan Rum gazeteleri, Enosisin gerçekleştirilmesi için sürekli çaba içinde bulunuyorlardı.

Bu durum karşısında Kıbrıs Türk aydınları ise, ne bir gazeteye, ne de bir örgüte sahiptiler.

Toparlanmak gereği her gün kendini daha çok hissettiriyordu.

İşte bu yaklaşımla ve bir anlamda Rum Kıraathanesi olan Kipriyakos Sillogos'a karşı 1880'li yılların sonuna doğru OSMANLI KIRAATHANESİ kuruldu.

Bu örgütün belli bir tüzüğü, kayıtlı üyeleri olmamasına karşın bir siyasi örgütlenme niteliği taşımaktaydı. Türk aydınları burada toplanıp durum değerlendirmesi yapmakta ve Enosise karşı çıkmak gerektiğini sürekli olarak vurgulamaktaydılar.

Nihayet Tüccarbaşı Hacı Derviş Efendi'nin öncülüğü ile Enosise karşı çıkacak bir yayın organını çıkarmayı başarırlar.

ZAMAN Gazetesi (bugün elimizde bulunan en eski Türkçe gazetedir) 25 Aralık 1891 yılında böyle doğar.

Gazete, batlangıçta OSMANLI KIRAATHANESİ'nde toplanan aydınların görüşlerine uygun olarak, JÖN TÜRK hareketini de benimser.

Bu örgütün amaçlarını daha iyi anlamak için, çıkardıkları ZAMAN gazetesinin yayın ilkelerine bakmakta yarar var.

1) İngiliz sömürgeciliği ile savaşmak, 2) Ulusal bilinci ayakta tutmak,Anavatana güven ve bağlılığı devam ettirmek, 3) Kıbrıs sorununu yalnız Rumların bakış açısından dünyaya duyurmaya çalışan kalabalık Rum gazeteleri ile savaşmak, 4) Enosise karşı durmak, 5) Dünya kamuoyuna Türklerin sesini duyurmak 6) Türk dilini yazı dili olarak da ayakta tutmak, 7) Türk toplumunu her alanda kalkındırmak, Türk esnaf ve işçilerinin haklarını korumak, 8) Türk ahlak ve eğitimine hizmet etmek, 9)

Kişisel çıkarları değil, ada Türklerinin çıkarlarını gözetmek, 10) Kimseye kin gütmemek, kimseden yana olmamak.

(Zaman gazetesi 2. Türkçe gazetedir. Kıbrıs Türklerinin yayınladikları ilk gazete 1889 yılında yayın yaşamına giren SADED gazetesidir. Ne yazık ki Limasol'da yayınlanan bu gazetenin elimizde tek nüshası bile bulunmamaktadır).

12- 1895 OLAYLARI NEDİR? İLK EŞİTLİK TALEBİMİZ NE ZAMAN OLMUŞTUR?
Osmanlıların 1878'de ada yönetimini geçici bir süre için İngilizlere devretmesi, Kıbrıs Rumları arasında Enosisin gerçekleşeceğine dair umutları artırmıştı.

Birçok günlük ve haftalık gazete, kilise, Yunan konsolosluğu ve okullar, ara vermeden Enosis propagandasını sürdürmekteydi.

İşte bu ortam içinde Lefkoşa'nın Tahtakale semtinde yaşayan Türklere yönelik saldırılar oldu.

25 Mart 1895'de Yunan Bağımsızlık Günü şenlikleri esnasında meşaleler taşıyan Rumlar, büyük bir yürüyüş kolu oluşturarak, Tahtakale Türk mahallesine girmişler ve Türkleri kesip katledeceklerine dair şarkılar söyleyerek, tahriklerde bulunmuşlardı.

Lefkoşa Kaza hakimi Mr.Seafer'in 17 Nisan 1895 tarihinde Londra'da sömürgeler genel sekreterine gönderdiği bir mektupta bu gelişmeler anlatılarak, Türklerin de bir toplantı düzenleyerek saldırıları protesto ettikleri ve önlemler aldıkları belirtilmektedir.

TCE

Yine aynı günlerde Vadili ve Vitsada köylerinde de Yunan konsolosu Filemon'un başını çektiği tahrikler ve saldırılar yapılmıştır.

Mağusa Komiseri Mr. B. Travers'in sömürge müsteşarına yazdığı bir mektupta tahriklerin, Türklerin soğukkanlılığı sayesinde atlatıldığı anlatılmakta ve şöyle denmektedir:

"Öyle anlaşılıyor ki aynı saldırgan Rum metodları, hem Vadili'de hem de Vitsada'da uygulanmıştır. Yani bazı Rumlar gecenin ortasında silahlanarak yollara dökülmüş ve diğer Rumları da "kendi emniyetleri için" aynı şeyi yapmaya teşvik etmişlerdir. Vitsada'da Rum olduklarına inandığım bazı kişiler birkaç el ateş açarak kaçmışlar ve daha sonra suçu Türklere yüklemeye çalışmışlardır".

Rumların bu tahrikleri, gerek Kıbrıs Türkleri, gerekse Osmanlı devleti adına Said Paşa tarafından İngiltere nezdinde protesto edilmiş ve "Yunanlı ajanların" kışkırtmalarının önlenmesi istenmiştir.

Bu çevrede Müftü Ali Efendi ile Baş Kadı Mustafa Fevzi Efendi 17 Nisan 1895 tarihinde hazırladıkları bir muhtırayı 22 Nisan 1895'de İngiliz Yüksek Komiseri'ne vererek, Enosis tahriklerini protesto etmiţlerdir.

Bu muhtırada "Okullarda ve sokaklarda Türklere hakaret ve küfür edildiği, "sizi öldüreceğiz" şeklinde tehditler savrulduğu, Dohni'de Türklere saldırıldığı, Rum

öğrencilerin Türk okullarını taşladığı, Türk polislere Rumlar tarafından hakaret edildiği belirtiliyordu.

Bu tahriklerden 3 yıl önce 1882 yılında ise, İngiliz yönetimi bir Danışma Meclisi oluşturmaya karar verir.

Bu Meclise 9 Rum, 3 Türk ve 6 memur atamayı kararlaştırır.

Ne var ki, Türk halkı bu ayrımcı tutumu protesto ederek EŞİTLİK talebinde bulunur.

Bu, Türk halkının EŞİTLİK mücadelesinin başlangıcıdır ve bu

mücadele 100 yıl sonra bugün de devam etmektedir...

13- TÜRKLERİN 1911 MİTİNGLERİ NEDİR?
Kıbrıs Rumlarının süren Enosis histerisi ve dış dünyaya da taşırılan yoğun ilhak eylemleri üzerine birşeyler yapılması gerektiğine inanan Kıbrıs Türkleri, VATAN Gazetesi sahibi Bodamyalızade Mehmet Şevket Bey'in girişimi ile ilhakı protesto mitingleri düzenlerler.

1911 yılında Osmanlı İmparatorluğu'nun İtalya ile savaş halinde bulunmasından ve Trablusgarp savaşından Osmanlıların güç durumda kalmasından yararlanan Rumların başlattığı yoğun tahrikler, Enosis mitinglerine dönüşmüştü.

Rumların yaptığı sevinç gösterilerini, Türklere yönelen tahrikleri ve Enosis lehindeki gösterileri protesto için yapılan miting, 21 Eylül 1911 akşamı, Lefkoşa'da Sarayönü Meydanı'nda (Atatürk Meydanı) 2000 kişinin katılımı ile yapılır. O dönemde Türk nüfusunun 56 bin kişi olduğu göz önüne alınırsa mitinge olan katılımın gerçekten büyük olduğu ortaya çıkar.

İkinci miting 24 Eylül 1911 sabahı, Lefke'de binlerce kişinin katılımı ile yapılmıştır.

Yapılan her mitingde Rumların tahriklerini ve Enosis yönündeki eylemlerini protesto eden kararlar alınır.

Karar tasarılarının üçü de 16 Ekim 1991 tarihli Vatan gazetesinin 14. sayısında yayınlanır.

Halk tarafından da onaylanan bu kararlar, Türk Halkının Kavanin Meclisi'ndeki temsilcileri olan Lefkoşa-Girne-Larnaka-Mağusa ve Limasol-Baf milletvekilleri tarafından imzalanarak İngiliz yönetimine gönderilir.

Kararlarda "İngiltere'nin adadan çekilmesi halinde, adanın meşru sahibi olan Osmanlı devletine iadesi gerektiği ve bu amaçla gerekirse tüm ada Türklerinin kanlarının son damlasına kadar savaşacakları" belirtiliyordu.

1911 mitinglerinin Kıbrıs'ın yeni bir Girit olmaması için verilen mücadelede büyük önemi vardır. Ve bu önem, mitinglerin, Kıbrıs Türklerinin Enosise karşı en yaygın, en örgütlü ve en kitlesel tepkilerini yansıtmış olmalarından kaynaklanmaktadır.

(1911 yılı öncesinde de Kıbrıs Türkleri, Enosis girişimlerine karşı çeşitli gösteri ve toplantılar yapmışlar, yüzlerce telgrafı İngiltere'ye göndermişlerdi. Ama bunların hiçbiri 1911 mitingleri kadar geniş çaplı olmamıştı).

14- 1912 SALDIRILARI NEDİR?

İtalya ile savaşın yaralarını sarmadan Balkan ülkelerinin saldırısına uğrayan Osmanlı İmparatorluğu, Kıbrıs'la ilgilenecek durumda değildi.

Bunu fırsat bilen ve Balkan ordularının ilerlemelerinin Enosisin gerçekleşmesine olanak yaratacağını uman Kıbrıs Rumları, bu kez de Mayıs 1912'de yeni tahriklere başvururlar.

Bir yandan Osmanlı ordularının gerilemesini sevinç gösterileri ile kutlayıp, Türkleri rencide ederken,bir yandan da Enosis eylemlerini yoğunlaştırırlar.

Nitekim Mayıs ayının sonlarına doğru "Enosis ve Yaşasın Yunanistan" nidaları ile önce Hamit Mandraları (bugünkü Hamitköy)nde oturan Türklere saldırdılar.

27 Mayıs 1912 tarihli VATAN gazetesinde,Rumların saldırılarını anlatan Bodamyalızade Mehmet Şevket Bey, saldırıların "Kıbrıs'taki Yunan müsevvikleri (Provakatörleri) tarafından kışkırtıldığını" yazıyordu.

Sir George Hill ve SÖZ gazetesi de, olayların Trablusgarp savaşındaki yenilgi nedeni ile Rumların Türkleri alaya almaları üzerine başladığını yazıyordu.

TCE

3 Haziran 1912 tarihli ve 35 sayılı Vatan gazetesi Yunan provakatörlerinin kışkırtması ile Rumların Leymosun Panayırında taş, şişe ve her çeşit silahla saldırıya geçtiğini anlatıyordu.

Beş altı bin kişilik kalabalığın,"Yaşasın Yunanistan, Yaşasın İlhak" naraları ile Türk mahallelerini yağmaladığı ev, dükkan ve dini yerleri tahrip ettiği belirtilen gazetede, çeşitli bölgelerde de Türk sakinlerin dövüldüğü, taciz edildiği, küfre uğradığı belirtiliyordu.

4 kişinin öldürüldüğü 100'den fazla kişinin de yaralandığı olayların, Rumların Türk Halkına yaptığı ilk kanlı saldırılar ve ölümle sonuçlanan ilk kitlesel çatışmalar olduğu için Kıbrıs tarihinde ayrı bir önemi vardır.

Bu saldırıların ardından yaygın bir Rumdan Ruma kampanyası başlatılıyordu. Türk dükkan ve mallarının boykot edilmesi ve Türklerin ekonomik bakımdan çökertilmesi için Türk halkı üzerinde dayanılmaz baskılar uygulanıyordu.

Yine aynı günlerde Rum kilisesi önderliğinde oluşturulan Enosis heyetleri başta İngiltere olmak üzere birçok Avrupa ülkesine İLHAK gezileri düzenlerken, Kıbrıs'tan da yüzlerce Enosis telgrafı İngiltere'ye gönderiliyordu.

15- MECLİS-İ MİLLİ NEDİR?

1. Dünya savaşının ardından toplanan Paris Barış Konferansı Rumların Enosis yönündeki eylemlerini yoğunlaştırmalarına bir vesile olmuştu.

1915 yılında İngiltere'nin yaptığı "kendi safında savaşa girmesi" koşuluyla Kıbrıs'ın Yunanistan'a verilmesi şeklindeki öneriyi reddeden Venizelos, savaşın bitimine doğru Almanya'ya savaş ilan etmişti.

Savaşın sona ermesinden sonra ise 1915'de verilen söze uygun olarak Kıbrıs'ın kendisine verilmesini öne sürmeye başladı.

Yunanistan'ın bu talebi Kıbrıs'ta da Rumların yaptığı gösterilerle desteklenmeye başlandı. Bu arada Başpiskopos 2. Cyril başkanlığında kalabalık bir heyet oluşturan Rumlar, önce İngiltere, sonra Fransa'da kulis çalışmaları yaparak İngiltere'nin sözünü tutması ve adayı Yunanistan'a vermesini istiyordu.(1918)

Paris Barış konferansı, bu amaçla büyük bir fırsattı. Tehlikeyi sezen Türk halkı, derhal başöğretmen Mehmet Remzi Okan ve Müftü Ziyai Efendi'nin girişimi ile 10 Aralık 1918 tarihinde Lefkoşa'da Meclis-i Milli

adlı bir ulusal kongre topladılar.

"1. Ulusal Lefkoşa Kongresi" olarak da adlandırabileceğimiz bu kongre, 10, 11, 12, Aralık 1918 tarihinde tüm ada Türklerini temsil eden ve köylerle kasabalardan seçilen 200'e yakın delegenin katılımı ile üç gün boyunca sürdü.

Kongre boyunca Kıbrıs Türklerinin içinde bulunduğu durumla birlikte, Kıbrıs Rumlarının Enosis yönündeki çabaları ve alınacak önlemler görüşüldü.

Sonunda iki karar alındı. Kararlardan birinde şöyle deniyordu:

"Kanun-u evvel 1918'de Lefkoşa'da içtima eden Meclis-i Milli Mukarreratı"

"Her fırsat düştükçe Cezire'nin Yunanistan'a ilhakı mes'elesini meydana getirerek Cezire Ahal-i İslamiyesini rencide eden Rum vatandaşlarımızın bu kerre dahi Sulh-u Umumi-daimi kongresinin in'ikad edeceği münasebetiyle o hissiyat-ı milliyelerini tekrar izhara kıyam ettiklerinden bizi Kıbrıs müslümanları Rum vatandaşlarımızın işbu hareket ve metalibatını şiddetle protesto eder ve buna mukabil, biz ahali-i müslime dahi kendi hissiyat-ı milliye ve hamiyet-i vataniyetimiz izhar ile cezirenin mukadderatı kongrede mevzuu bahsi olduğu sırada cezirenin sahib-i meşruu olan ve hilafet-i islamiye ile saltanat-ı aliye osmaniye'yi cami bulunan devlet-i aliyemize terk ve iadesi yegane amal-i milliyemiz olmak suretiyle temenni ve istirham eyleriz".

Görüldüğü gibi birinci kararda Türklerin Enosise karşı olduğu ve adanın tekrar Osmanlı İmparatorluğuna devri istenmekteydi. İkinci kararda ise Türklerin bu görüşlerini Paris'te toplanacak delegelere aktarıl

ması için Müftü Ziyai Efendi'nin temsilci seçildiği belirtiliyordu.Ne var ki İngiliz yönetimi Müftünün ada dışına çıkışını yasaklayacaktı.

16- KIBRIS TÜRK CEMAAT-I ISLAMİYESİ NEDİR?
Kıbrıs Türklerinin bir siyasi parti kimliğindeki ilk örgütlenmesinin 1924 yılında "Kıbrıs Türk Cemaat-ı İslamiyesi" adlı örgüt olduğu bilinmektedir...

Müftü ve öğretmen Hacı Hafız Ziyai Efendi tarafından kurulan bu örgüt, "Osmanlılığı" bir yana bırakıp, adında "Türk Cemaatı" ifadesini kullanan ilk siyasi kuruluştur.

1918 yılında Kıbrıs Türklerinin topladığı ilk ulusal kongre olan "Meclis-i Milli"nin örgütleyicilerinden Hafız Ziyai Efendi'nin böyle bir oluşumun başını çekmesi şaşırtıcı olmasa gerektir.

Çünkü Hafız Ziyai Efendi, dönemin en aydın, önde gelen Türk yöneticilerindan olduğu gibi, Türk Halkının önderliğini yapan Müftülük makamını dolduran bir kişiydi de...

Kadı Muhittin Efendi'nin kitaplığında bulunan "Kıbrıs Türk Cemaat-ı İslamiyesi'ne Mahsus, Teşkilat-ı Esasiye Nizamnamesi" adlı broşürün, bu örgütün tüzüğü olduğu anlaşılmıştır.

Bu tüzükte ise Cemiyetin amacı şöyle belirtilmektedir:

"Teşkilatın amacı, adadaki Türk İslam Cemiyeti'nin mevcudiyet ve bekasını, inkişaf ve terakkisini, tekamül ve tealisini temine çalışmaktır".

TGE™

Görüldüğü gibi bu örgütün de amacı, kendisinden önce kurulan Osmanlı Kıraathanesi gibi, "Kıbrıs Türkünün tehlikede olan varlığını ve geleceği ile toplumsal çıkarlarını" korumaktadır.

Tüzüğün eğitim işleri ile ilgili bölümünde ise şöyle denmektedir:

"Heyet-i Merkeziye... Mahkeme-i Şeriyye'nin asrın terakkiyatı ve mahalin icabatı ile mütenasip bir şekilde yeniden tensikini hükümetten talep edecektir .

Nitekim bu talep daha sonra Milli Kongre ve sonraki örgütlenmelerin de birinci mücadele hedefleri içinde olacaktır.

Bu örgütlenmenin adında görülen "Türk" tanımı ve mahkemelerde ilgili talepleri, örgütü kuran aydınların, yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'ni derhal benimsemiş olduklarının da kanıtıdır.

17- TÜRK VE RUMLARIN TÜRK ULUSAL KURTULUŞ SAVAŞINA KARŞI TAVIRLARI NASIL OLDU?
Kıbrıs Türk Halkının varoluş savaşımı açısından önemli bir dönüm noktası da Türk Ulusal Kurtuluş Savaşıdır.

Atatürk'ün 19 Mayıs 1919'da Samsun'a ayak basması ile başlayan Türk Ulusal Kurtuluş Savaşının bütün aşamaları, Kıbrıs Türkleri tarafından büyük bir coşku ile izlenmiş, olanaklar ölçüsünde bu onurlu kavgaya katkıda bulunulmaya çalışılmıştır.

Bu çerçevede sömürge yönetiminin baskılarına karşın, o günlerde yayınlanan Doğru Yol ve Söz gazeteleri ile İrşad dergilerinde yüzlerce coşkulu makale yazılmış, bağış kampanyaları örgütlenmiş, geliri Kuvay-ı Milliye'ye iletilmek üzere, açık artırmalar, müsamereler düzenlenmiş, tiyatrolar oynanmıştır.

Bu bağlamda yalnız 1921-1922 yılları arasında tesbit edilebildiği kadarı ile gençler ve kadınlar tarafından 20'den fazla tiyatro oynanmış ve yardım kampanyalarını örgütlemek üzere tüm kuruluşları çatısı altında toplayan "MUHACİRİN-İ İSLAMİYEYE YARDIM CEMİYETİ" adlı bir üst örgüt kurulmuştur. Bu arada kurtuluş savaşına yardım gönderen birçok Türk de tutuklanıp Girne kalesine hapsedilmiş, gemileri ve mal varlıklarına el konmuştu.

Kurtuluş savaşına daha aktif katkıda bulunmak isteyen birçok Kıbrıslı Türk de Anadolu'ya geçerek fiilen görevler üstlenmiştir. Dr. Binbaşı Osman Necmi Bey, bulunduğu tepeyi çok az bir kuvvetle savunan mülazım Tahir Bey, eski Valilerden Fatin Güvendiren bunlardan sadece birkaçıdır.

22.3.1920 tarihinde Mehmet Remzi Okan tarafından Doğru Yol gazetesinde yayınlanan bir yazıda şöyle deniyordu:

"Muhterem Türk, sevgili İzmirimizin felaketzedelerine yardım olmak üzere verilecek tiyatro için sen de kardeşlik borcunu öde. Tiyatro biletlerinden almayı unutma. Ailenin o günkü yiyeceğini yerlerinden yurtlarından uzaklarda, yağmur ve çamur içinde İzmir için ağlayan bedbaht kardeşlerine hasret. Sen ve çocukların o gün aç kalın. Yiyecek paranı mazlum kardeşlerine gönder".

Kıbrıs Türkleri Kurtuluş Savaşına bu denli yardıma koşarken ve Anadolu'nun işgali karşısında kedere boğulurken, Rumlar da, Yunan ordusunun İzmir'e ayak basmasını Enosisin gerçekleşmesinde son adım olarak grerek şenlikler yapıyor, Türkleri alaya alıyor, hakaretler ve tahrikler yapıyor, hatta İzmir'de Yunan ordusu ile birlikte Türk katliamına katılmak için binlerce gönüllüyü Anadolu'ya gönderiyordu.

Rum Ortodoks kilisesinin belgelerinden yararlanılarak yapılan araştırmalara göre 5972 Kıbrıslı Rum, Türk Ordusuna karşı Yunan İşgal ordusu saflarında savaşmak üzere başvuruda bulunmuştu.

18- KIBRIS TÜRKLERİNİN AYAKLANMA GİRİŞİMİ NEDİR?

Türk Kurtuluş Savaşının gelişimi, Kıbrıs Türkleri arasında büyük umutların ve heyecanların doğmasına neden olmuştu.

Kıbrıs Türkleri Atatürk'ün liderliğindeki Kurtuluş Savaşında zafer üstüne zafer kazanılması karşısında, Enosis ve İngilize karşı verdikleri savaşımı her geçen gün artırmaya başladılar.

Bu arada Mayıs 1919'da, yani Atatürk'ün Samsun'a çıktığı günlerde "60 bin müslüman Türk adına" İngiliz Sömürgeler Bakanlığına gönderilen bir dilekçede de Enosis isteklerine karşı konulması ve adanın İngiliz yönetimi altında tutulması" isteniyordu.

Diğer yandan ise Kıbrıs Türklerinin umutsuz durumunun ve bu arada Anadolu'da işgale karşı yer yer başlayan halk direnişinin etkilerinin sonucu olarak, Kıbrıs'ta İngiliz sömürge yönetimine karşı bir ayaklanma hazırlığı yapılır.

Sömürgeler Bakanlığınca "Türkçü ve İslamcı bir hareket" olarak nitelenen bu olayı sir George Hill şöyle anlatır:

"Rum heyetinin müslümanlar arasında yarattığı tedirginlik, adanın Türkiye'ye geri verilmesini savunan küçük bir partinin örgütlenmesine yol açtı.."

Hill, daha sonra partinin önderleri arasında İttihat ve Terakki üyeleri, Sadrazam Kamil Paşa'nın damadı Dr. Esat ile Dr. Behiç ve Hasan Karabardak'ın olduğunu belirterek ţöyle devam ediyor:

"Bu önderler bir ayaklanma ile Mağusa'da bulunan savaş esirlerini (Bu esirler Çanakkale cephesi ile diğer cephelerde esir alınan Türk askerleri idi ve Mağusa Karakol bölgesindeki esir kampında kalıyorlardı. Bu kampta esirlik sırasında ölenlerin mezarları da bulunmaktadır. Bugün Mağusa'daki Çanakkale Şehitleri Anıtı, esirlikleri sırasında ölen bu askerlerin anısına yapılmıştır). Serbest bırakmayı tasarlıyorlardı.

Hill, daha sonra adanın yöneticilerinden Malcolm Stvenson'un aldığı önlemler sonucu isyan hareketi önderlerinin tutuklanıp hapsedildiklerini ve İngiltere'nin Akdeniz donanmasında 50 kişilik bir makineli tüfek birliğinin derhal Lefkoşa'ya gönderildiğini bildiriyor.

Nitekim bu çerçevede Kurtuluş savaşına yardım ettikleri gerekçesi ile birçok Türkün de tutuklanarak Girne Kalesine hapsedildikleri ve tüm mallarına el konduğu bilinmektedir.

19- MİLLİ CEPHE NEDİR?

30.11.1926'da adaya Vali olarak gelen Sir Ronald Storrs, ada Türklerinin haklarını bir bir ortadan kaldırmaya ve Türklere karşı ayrımcılık uygulamaya başlamıştı.

Diğer yandan da Vali'nin yönetiminde çalışan Kavanin Meclisi'nde Türk üyelerin sayısı azaltılıyor ve Türk halkının sesinin Meclis'te güçlü bir şekilde yansıması engellenmek isteniyordu.

Bundan da önemlisi,seçimlerde İngiliz sömürge yönetiminin desteğini alan İngilizci adaylar seçiliyordu.

İşte böyle bir ortamda, 1930 yılı seçimleri yaklaşırken, İngiliz Yönetiminin ayırımcı tutumuna ve Türk toplumunun haklarının gasbedilmesine karşı mücadele etme

gereğine inanan Kemalist Kıbrıslı Türk aydınlar, Mehmet Necati Özkan'ın (Mısırlızade) önderliğinde MİLLİ CEPHE PARTİSİ (VEYA GRUBU)'ni kurdular.

Bu gurubun temsilcilerinden oluşan HALKÇILAR listesi ile, 1930 yılı KAVANİN Meclisi seçimlerine katıldılar...

HALKÇILAR listesinin Necati Özkan Başkanlığındaki ekibinde Fadıl Korkut, Dr. Pertev, Mehmet Zeka, Av. Sait Hoca gibi dönemin Türk aydınları vardı...

Bu grubun karşısında ise Sir. Münür başkanlığındaki İngilizci ekip bulunmaktaydı.

Seçimler sırasında halkın desteğini alan MİLLİ CEPHE adaylarından Necati Özkan ve Mehmet Zeka, büyük bir zafer kazanmışlardı.

MİLLİ CEPHE'nin bu önderleri, daha sonra 1931 yılında MİLLİ KONGRE'yi topladılar. Ancak Rumların 1931 ENOSİS isyanını vesile bilen İngiliz Yönetimi, tüm siyasi faaliyetleri yasaklayınca, MİLLİ CEPHE gizli olarak çalışmaya başladı. Bu faaliyetler 1940 yılı başlarına kadar sürdürüldü. Daha sonra 2. Dünya savaşı koşulları nedeniyle faaliyetlerine son verdi.

Milli Cephe'nin ve Milli Kongre'nin lideri Necati Özkan 2. dünya savaşından sonra siyasi faaliyetlere izin verilmesi ile birlikte, bu kez Kemalist çizgide İSTİKLAL PARTİSİ'ni kuracak ve İSTİKLAL gazetesini yayınlayacaktı.

TCE™

20- 1930 SEÇİMLERİNİN ÖNEMİ NEDİR?
Kıbrıs Türklerinin Enosise ve İngiliz Sömürgeciliğine karşı mücadelelerinin bir başka önemli dönüm noktası da 1930 Kavanin Meclisi Seçimleridir.

Atatürk devrimlerini savunan ve Kemalist Türk Milliyetçiliği hareketine gönül veren, ezici çoğunluğun temsilcisi olan Necati Özkan, seçimlere "HALKÇILAR "adı verilen bir grupla katıldı.

Halkçılar grubunun içinde Lefkoşa-Girne bölgesi için Necati Özkan, Limasol-Baf bölgesi için Av. Ahmet Said Hoca ve Mağusa-Larnaka bölgesi için de Av. Mehmet Zeka Bey vardı.

"İngilizciler" olarak nitelenen ve İngiliz Sömürge Yönetimi tarafından desteklenen Evkaf Murahhası Sir.Mehmet Münür başkanlığındaki ikinci grupta ise, Baf-Limasol bölgesinden Dr. Eyyüp Necmettin, Lefkoşa-Girne bölgesinden Sir Mehmet Münür vardı.

Seçimler, Halkın desteğindeki Kemalist grupla, sömürge yönetiminin desteğindeki İngilizci grup arasında kıyasıya bir mücadele şeklinde geçti.

Sonuçta Halk, Kemalist duygu ve düşüncelerinin bir ifadesi olarak Sömürge Yönetiminin tüm baskılarına karşın Halkçı gruptan Necati Özkan ile Mehmet Zeka'yı Kavanin Meclisi'ne gönderdi.

Baf'ta ise diğer gruptan Dr, Eyüp Necmettin seçimleri kazandı.

Bu sonuç, İngiliz sömürge yönetimi ve işbirlikçiler için büyük bir tokat oldu.

Kıbrıs Türk halkı, sömürge yönetiminin tüm baskılarına, aleyhteki tüm propagandalarına ve kendi adaylarına verdiği tüm desteğe karşın, Kemalist Necati Özkan'ı, bir arkadaşı ile birlikte Kavanin Meclisi'ne göndermeyi başarmıştı.

Yalnız bu olay bile sömürge yönetiminin baskısı altındaki Kıbrıs Türkünün hiç bir şekilde Kemalist ilkelerden ve düşünceden taviz vermiyeceğinin kanıtıydı...

21- MİLLİ KONGRE NEDİR?
1930 Kavanin Meclisi seçimlerinde sömürge yönetimine sert bir tokat indiren Kıbrıs Türk Halkı, Kemalist aydın Mehmet Necati Özkan'ın önderliği ile ulusal bir kongre toplamakta gecikmedi.

Tarihte Milli Kongre diye adlandırılan ve 2. Ulusal Lefkoşa Kongresi olarak da isimlendirebileceğimiz bu Kongre, 1 Mayıs 1931 tarihinde Lefkoşa'da toplandı.

Necati Özkan'ın kendi evinde tüm adadaki köylerden ve mahallelerden gelen 200'ü aşkın delegenin katılımı ile toplanan kongre, 6 saat boyunca süren ateşli tartışmalardan sonra, çok önemli altı karar aldı.

Necati Özkan'ın açış konuşmasından sonra Av. Ahmet Behaettin Bey'in Başkanlığa, Öğretmen Teki Bey'le, Başöğretmen Turgut Bey'in de katipliklere getirildiği Kongrede alınan kararlar şöyledir:

1) Kıbrıslı Türklere de diğer toplumlara tanınan serbest eğitim hakları tanınmalı ve eğitime ayrılan ödenekler artırılarak okulların yönetimi Türk Halkına devredilmelidir.

2) Kongre, 1928 yılında lağvedilen müftülük makamının yeniden ihya edilmesini ve müftünün maaşının Evkaf'tan karşılanmasını, yetkilerinin bir yasa ile belirlenmesini ve dinimize aykırı olarak müslüman olmayan biri tarafından yönetilen Evkaf'ın aynı zamanda müftülük işlerini yönetmesine engel olunmasını.

3) Şer-i Mahkemelerin yeniden düzenlenmesi, gelirlerinin bağımsızlığını ortadan kaldıran Evkaf yerine, genel bütçeden karşılanması, medeni hukukun yeniden düzenlenmesi ve eğer bunlar yapılmayacaksa bu mahkemelerin yetkilerinin medeni, çağdaş mahkemelere aktarılarak Türk hakimlere görev verilmesi.

4) Evkaf'ın dini yetkilerini müftüye devretmesi ve yalnız ekonomik bir kuruluş olarak çalıştırılması, yönetimin ise Kongre tarafından seçilecek altı Türk üye ile hükümetçe tayin edilecek bir üye tarafından yönetilmesi ve 1928 yılında çıkarılan (Evkafı ve Müftülüğü İngiliz yönetimine devreden) yasanın iptal edilmesi isteniyordu.

Bu arada 5. maddede Av. Sait Hoca'nın Kıbrıs Müftüsü seçildiği bir emrivaki ile duyurulurken, altıncı maddede de Necati Özkan, Mehmet Zeka, Av. Behaettin, Av.

Fazıl, Av. Con Rifat, Dr. Pertev, Dr. Şefki, Av. Ahmet Raşit ve Sait Hoca'dan oluşan bir MERKEZ HEYETİ'nin de bir "Yürütme Komitesi" olarak seçildiği belirtiliyordu.

Bu kongrenin sömürge yönetimin gasbettiği toplumsal hakların yeniden elde edilmesi açısından mücadelemizde çok önemli bir yeri vardır.

İngiliz Yönetimi ise derhal yaptığı bir açıklama ile Kongreyi, aldığı kararları ve Müftü seçtiği Said Hoca'yı tanımadığını açıklayarak yeni bir baskı kampanyasına başlıyordu.

22- 1921 ENOSİS PLEBİSİTİ VE 1931 İSYANI NEDİR ?
Yunan isyanının 100.yıldönümü olan 25 Mart 1921'de 500 kilisede toplanan Rumlar ilk Enosis Plebisitini yaparak ilhak yönünde bir karar onaylarlar ve İngiliz Yönetimine başvurarak Enosis talep ederler. Bu plebisitten 10 yıl sonra 1931'de Enosis için ayaklanırlar.

Kıbrıs Türkleri Milli Kongre ile ile İngiliz Sömürge Yönetimine karşı bayrak açmışken, karşılarında yeni Enosis yaygaraları ile Kıbrıs Rumlarını ve Yunanistan'ı bulurlar.

1800'lü yıllardan beri süren yoğun Enosis propagandası,nihayet 1931 yılında fiili bir ayaklanmaya dönüşmüştü.

Nitekim, Milli Kongre'nin toplanmasından 6 ay sonra, 17 Ekim 1931' de Kavanin Meclisi Üyesi Nikodimos'un (bir papazdı) bir vergi konusunu bahane ederek yaptığı Enosis çağrısı ile, Kıbrıs Rumları silahlı bir ayaklanma başlatmışlardı.

TCE

Ne var ki ayaklanma, Kıbrıs'ın sömürge idaresinden kurtulup bağımsızlığını kazanması için değil; bir başka sömürgeci ülke olan Yunanistan'a bağlanması, yani Enosis için yapılmıştı.

Kıbrıslı Türkler ise, kendilerine kölelik ve acı getirecek, yok olmalarını sağlayacak Enosis amaçlı bir isyana katılmazlardı. Nitekim katılmadılar da...

Enosis'ci Kıbrıs Rumları ise, Yunan Konsolosu Kyrou'nun da kışkırtmaları ile "Milli Kurtuluşumuz Yunanistan'la birleşmektir" diyen Papaz Nikodimos'un peşinden giderek, "İlhak" naraları ile hükümet binalarına saldırmışlar ve Vali konağını yakmışlardı.

Bu saldırıda 7 kişi ölmüş, 67 kişi yaralanmış, binlerce liralık maddi hasar meydana gelmişti.

Sonuçta ise İngiliz yönetimi aldığı sert önlemlerle isyanı bastırmış,400 kişiyi tutuklamış, isyancı elebaşlarını ve kışkırtıcı rol oynayan Yunan Konsolosu Kyrou'yu adadan sürmüş, milli tarihlerin okutulmasını yasaklamış, basına sansür uygulamış, siyasi faaliyetleri ve milli bayrakların çekilmesini yasaklamış, yasama meclisi niteliğindeki Kavanin Meclisi'ni kapatmıştı.

İsyana katılmayan, hatta isyana karşı çıkan Kıbrıs Türkleri de sömürge yönetimi tarafından cezalandırılmış, temsilcileri Kavanin Meclisi'nden uzaklaştırılmış, konan tüm yasaklamalara muhatap olmuştu.

Böylece Türk Halkı, bir kez daha sömürge yönetiminin haksız bir baskısına uğrarken, yine bir kez daha başından beri mücadele ettiği ilhak girişimlerinin kurbanı oluyor, katılmadığı eylemlerin sonuçlarına katlanmak zorunda kalıyordu.

Bu isyanın en önemli sonucu, Türk Halkının başlattığı anti-sömürgeci savaşımın ve sömürge yönetimi tarafından gasbedilen toplumsal haklarımızı elde etmek için verilen mücadelenin doğranması için, Koloni yönetimine bulunmaz bir fırsat vermiş olmasıdır.

Nitekim 1942 yılında Dr. Küçük tarafından çıkarılacak olan Halkın Sesi'nin yayın yaşamına girmesine kadar, sömürge yönetimine karşı etkili bir mücadele verme olanağı olmamıştır.

23- KATAK NEDİR?

1940 Yılına kadar dondurulan siyasi faaliyetler, bu tarihte belediye seçimlerinin yapılmasına izin verildiği için, yeniden bir canlanma içine girer.

Belediye seçimlerine katılan Türklerin çok dağınık olması, diğer yandan da Rumların artan Enosis faaliyetleri, toplum aydınlarını ciddi olarak düşündürmekteydi.

TGE™

MİLLİ CEPHE'nin önderlerinden Necati Özkan ve Fadıl Korkut bir grup, Dr. Küçük ve Necmi Avkıran da bir başka grup olarak seçime katılmışlardı.

Bu gruplar 1942 yılında bölünmeye son vermek için Av. Fadıl Korkut başkanlığında birleştiler. Böylece KATAK (Kıbrıs Adası Türk Azınlığı Kurumu) kurulmuş oldu.

Birlik ve beraberliğe susamış olan Kıbrıs Türkleri KATAK'ın kurulmasından sonra bu örgüte sahip çıkmış ve yaptığı cömertce bağışlarla örgütün güçlenmesini sağlamıştı.Diğer yandan da tüm adada, en ücra köylerde bile örgütlenmesi için büyük çaba içine girmişti...

KATAK, tüzüğü ve programı olan bir siyasal örgütlenmedir. Daha önce belirttiğimiz örgütlenmelerden farkı da kendine politik hedefler seçmesidir.

KATAK, bir yandan İngiliz sömürgecilerine ve Enosis eylemlerine karşı aktif bir politika izlerken, diğer yandan Türk toplumunun ekonomik,sosyal ve kültürel kalkınması için çalışmalarını sürdürdü.

KATAK'ın ilk kongresi, 18 Nisan 1943 tarihinde Evkaf'da yapıldı.

Emekli Hakim İzzet Bey, Dr. Rauf ve Fadıl Korkut KATAK yönetimine seçildiler.

KATAK, Kongreden sonra Lefkoşa, Mağusa, Baf, Larnaka ve Girne'de çalışma gösterecek heyetler oluşturdu...

KATAK tüzüğünün 3. maddesinde kuruluşun amacı şöyle özetleniyordu:

"Cemiyetin maksadı Kıbrıs Türk Azınlığının haklarını aramak, ilmi, iktisadi ve sınai seviyelerini yükseltmek ve umumiyetle Kıbrıs Türklerinin menfaatlerini temine çalışmaktır..."

24- 1948 VE 1949 MİTİNGLERİMİZ NEDİR?

1931 yılında konan kıstılamaların ikinci dünya savaşından sonra hafifletilmesi nedeni ile Enosis yönündeki eylemlerini yeniden yoğunlaştıran Rumlar, mitinglerle, telgaf ve gösterilerle, muhtıralarla, İngiltere ve diğer önemli başkentlere gönderdikleri heyetlerle, basın aracılığıyla, Yunanistan'ın desteklediği yoğun bir ilhak propagandasına girişirler.

Türk halkı bu eylemlere ve ilhak yönündeki girişimlere 28 Kasım 1948'de Selimiye Meydanı'nda yaptığı on bin kişilik bir mitingle yanıt verir.

Mitingde yapılan ateşli ve kararlı konuşmalarda ve alınan kararlarda Türk Halkının sonuna kadar Enosise karşı çıkacağı, adanın statüsü değiştirilecekse eski sahibi olan Türkiye'ye verilmesi gerektiği belirtilir.

Ne var ki, Rumlar Türk halkının tepkisinden gerekli dersi almaz ve Enosis için bir plebisit yapmak üzere hazırlıklara başlarlar.

TCF™

Türk Halkı buna 11 Aralık 1949 tarihinde yaptığı 15 bin kişilik ikinci bir mitingle karşılık verir.

1931-1943 baskı döneminde eylemsiz bir konuma itilen Kıbrıs Türk Halkı, böylece hızla örgütlemeye, Enosis karşıtı eylemlerini başta Türkiye olmak üzere yurt dışına yaymaya başlar.

1949 mitinginde alınan kararda şöyle deniyordu:

1) Adamızın Yunanistan'a ilhak edilmesi hakkındaki arzuları yine şiddetle protesto eder.

2) İlhak gerçekleştirildiği takdirde Kıbrıs'a ekonomik buhran, ırki, sosyal kargaşa dahil iç savaş geleceğine ve bu suretle adanın Ortadoğu'da sulh ve sükunu bozacağına inanmaktayız.

3) İngiltere adadan çekilecekse adanın eski sahibi, en yakın komşusu ve adayı en iyi muhafaza edecek tek Ortadoğu devleti olan Türkiye'ye iade edilmesini talep etmekteyiz.

Ne var ki Rumlar, ilhakçı girişimleri durdurmak niyetinde değildir. Nitekim 1949 yılında AKEL'in öncülüğü ile Enosis amaçlı bir plebisit düzenleme çabası içine girerler.

25- MİLLİ PARTİ NEDİR?
23 Nisan 1944 yılında Dr. Küçük'ün evinde yapılan bir toplantı ile kurulan MİLLİ PARTİ'nin, asıl adı Kıbrıs Milli Türk Halk Partisi'dir.

25 Nisan 1944 tarihli Halkın Sesi gazetesine göre 23 Nisan'da kendi evinde toplanan kuruculara bir konuşma yapan Dr. Küçük, partinin amacını şöyle açıklamıştı.

"Bizim, yani bugünkü temelleri atılan partinin tek bir gaye ve tek bir hedefi vardır ki, o da kanuni ve meşru yollardan yürüyerek cemaatımız için salah ve refah çarelerini aramaktır".

23 Nisan günü yapılan oylamada; Dr. Küçük Genel Sekreterliğe (Başkanlık yoktu), A. Pertev, Eczacı Münür, Faiz Kaymak, Siret Bahçeli de yönetim kuruluna seçilmişlerdi.

Yine aynı gün yaptığı ilk toplantıda mücadele hedeflerini belirleyen parti, bu hedeflerini 29 Nisan 1944 tarihinde Halkın Sesi gazetesinde ilan etmiştir:

Buna göre mücadele hedefleri şöyle sıralanıyordu:

1) Enosise ve muhtariyete karşı çıkmak,

2) Çeşitli dairelere, yüksek mevkilere, Rum unsurundan yapılan atamaların protesto edilmesi ve Türklere de yer verilmesi için mücadele etmek.

TCF™

3) Rum cemaatinin resmi dini olarak "Yunan Ortodoks"dendiği gibi, Türk cemaati için de sadece müslüman yerine "Türk Müslüman" denmesi.

4) Rum cemaati gibi Türk cemaatinin de bağımsız bir cemaat reisine sahip olması için lazım gelen kanun ve tertibatın alınması.

5) Türkiye'de olduğu gibi aile hukuku ve münasebetlerini tanzih edecek olan medeni bir aile hukukunun kabul edilmesi.

6) Türkiye'de öğrenim gören avukatlara da Kıbrıs'ta çalışma izni verilmesi.

Bir süre sonra adını "KIBRIS TÜRKTÜR" partisine çeviren MİLLİ PARTİ yukarıda sıralanan hedefler dogrultusunda verdiği mücadele ile Kıbrıs Türk Halkı içinde yaygın bir şekilde örgütlenmiş ve sonraki

10 yıl içinde hedeflerinin büyük çoğunluğunu gerçekleştirmişti.

Hiç şüphesiz bunun başında da Evkaf'ın ve Müftü seçiminin Türk toplumuna devredilmesi gelmekteydi.

26- İLK KIBRIS TÜRK İŞÇİ SENDİKALARI VE KIBRIS TÜRK KURUMLARI BİRLİĞİ NE ZAMAN VE NASIL KURULMUŞTUR?

1940'lı yıllara kadar Rumlarla birlikte aynı sendikalara üye olan Türk işçileri, üye oldukları Rum sendikalarının Enosis faaliyetlerini yoğun bir şekilde desteklemeleri sonucu, kendi bağımsız sendikalarını kurmaya karar verirler.

İlk olarak Niyazi Dağlı başkanlığındaki 12 Türk dülger Rum sendikalarından ayrılarak ilk Türk Amele Birliği'ni kurdular.

Çeşitli mesleklerden yeni katılımlar olmasıyle birlikte, Birliğin adı, 1943 yılında "Yapıcı ve Amele Birliği" olarak değiştirildi.

Bu birlik perde gerisinde Milli Parti Başkanı Dr. Küçük tarafından da desteklenmekteydi.

Bu arada Ağustos 1944'de Kıbrıs'ı ziyaret eden Sir Cosmos Parkinson'a Enosis lehinde bir muhtıra veren ve "Kıbrıs işçilerinin Enosis istediğini" iddia eden PEO sendikasına üye Türk işçiler de bunu protesto için 22 Ağustos 1944 tarihinde bu solcu sendikadan ayrılarak aynı gün "Güneş Türk İşçi Birliği"ni kurdular. Bu birliğe Niyazi Dağlı başkanlığındaki Türk İşçileri de katılınca, 1000 civarında Türk işçisi bir çatı altında toplanmış oldu. (15 Ekim 1944) Daha sonra ismi "Lefkoşa Türk Birliği" olarak değiştirilen bu birliğin amaçları şöyle özetleniyordu: -Kıbrıs'taki bütün Türk işçilerini bir çatı altında toplamak -Kıbrıs Adası Türk İşçi Birlikleri Siyasi Partisini kurmak

-Kıbrıs'taki tüm kuruluşları bir çatı altında toplamak ve Enosis'e karşı tek bir vücut olarak karşı çıkmak.

TCF™

Bunun hemen ardından çeşitli bölgelerde ve değişik kollarda yeni sendikalar kurulmaya başlandı. Ardından da 1945 yılında 20 civarında sendikayı çatısı altında örgütleyen Kıbrıs Türk İşçi Birlikleri Kurumu kuruldu.

Böylece Kıbrıs Türkleri Enosis'e karşı mücadele eden ve bugüne kadar gelen en köklü işçi örgütünü oluşturmuşlardı.

KIBRIS TÜRK KURUMLAR BİRLİĞİ NEDİR?
Ağustos 1945'de kurulan Kıbrıs Türk İşçi Birlikleri Kurumu'nun siyasi amaçları arasında şu noktalar vardı:

-AKEL'in Türk işçileri arasındaki gizli faaliyetlerini etkisiz kılmak.

-Enosis'e karşı etkin bir biçimde mücadele etmek.

-Belediye seçimlerinde tek vücut olarak Rumların karşısına çıkmak.

-Milli Parti, KATAK, Çiftçiler Birliği ve Türk İşçi Birlikleri Kurumu'nun bir çatı altında birleşmesini sağlamak.

Nitekim, İşçi Birlikleri Kurumu'nun kurulması üzerinden çok kısa bir zaman geçtikten sonra, bütün kurumları bir çatı altında toplama girişimleri başlatıldı.

İşçi Birlikleri'nin çağrısı ile biraraya gelen KATAK, Milli Parti, Çiftçiler Birliği ve Kıbrıs Türk İşçi Birlikleri Kurumu, 23 Aralık 1945'de Kıbrıs Türk Kurumlar Birliği'ni kurdular.

Kuruluşun amacı, Enosise karşı tek vücut olarak mücadele etmekti.

Ancak bu birlik, çeşitli nedenlerle 6 ay sonra dağılacak ve daha sonraki yıllarda Kıbrıs Türk Kurumları Federasyonu kurulana kadar, her örgüt bağımsız olarak çalışmalarını sürdürecekti.

27- KIBRIS TÜRK BİRLİĞİ (İSTİKLAL) PARTİSİ NEDİR?
Daha önce 1930'da İngilizci adaylara karşı Kavanin Meclisi seçimlerine katılan ve seçimleri kazanan, daha sonra ise 2. Ulusal Lefkoşa Kongresi'ni örgütleyen Necati Özkan'ı bu kez bir siyasi hareketin başında görüyoruz...

Nitekim 2. Dünya savaşından hemen sonra İSTİKLAL adlı bir gazete yayınlayarak, politikaya yeniden atılan Necati Özkan, bu gazeteyi ileride kuracağı partinin bir sesi olarak düşündü.

Kendisini CHP'nin Kıbrıs'taki temsilcisi olarak da gören M. Necati Özkan, Atatürk'ün kurduğu parti Cumhuriyet Halk Partisi'nin amblemi olan 6 ok'u kendi partisi için amblem olarak seçmişti.

Necati Özkan'ın partisi, "KIBRIS TÜRK BİRLİĞİ (İSTİKLAL)" adı

ile 21 Haziran 1949'da örgütlenmeye başladı.

TCE™

9 Kasım 1949 tarihli İstiklal gazetesinde bir yazı yayınlayan Necati Özkan, o tarihe kadar 10000 kişinin partiye üyelik için başvurduğunu açıkladı.

İSTİKLAL Partisi diğer partilerden farklı olarak 90 kişilik bir yönetim kuruluna sahipti ve bu kurulda Lise mezunlarına, sanatkarlara tüccarlara,kasap ve manavlara, kadınlara 10'ar; köylülere ise 30 kişilik kontenjan ayrılmıştı.

Partinin tüzüğündeki bazı maddeler şöyleydi:

Madde 1: "Parti, iktisadi, sınai, milli, kültürel, siyasi bir partidir".

Madde 2: Amacı, Kıbrıs Türk Cemiyeti'nin İktisadi, sınai, kültürel ve siyasi sahadaki ilerlemesini temin etmektir. Bu amaçla mahalli hükümet, Türkiye ve İngiltere hükümetler ile temas etmek partinin görevidir. Parti, adadaki Türk Cemiyeti'nin varlığını tehlikeye koyacak ilhak ve muhtariyete karşı mücadele eder.

Madde 7: Partinin, komünizimle mücadele etmek en büyük şiarıdır.

İlk Kongresini 4 Haziran 1950'de yapan partinin başkanlığına N. Özkan, Yardımcılığına M. Şevki, Sekreterliğe Safi Alper ve Veznedarlığa da Turgut Avkıran seçilmişti.

28- KIBRIS TÜRK KURUMLARI FEDERASYONU NEDİR?
Kıbrıs Türk Kurumları Birliğinin dağılmasından sonra Enosis'e karşı verilen mücadele bir süre dağınık şekilde sürdürüldü.

Ancak her geçen gün artan Enosis faaliyetleri, dağınık çalışmanın Türk Halkını bir sonuca götürmeyeceğini ortaya koyuyordu.

Bu amaçla biraraya gelen tüm kurum ve kuruluşlar bir üst örgüt kuruma yönünde karar alırlar.

Bu birlik, "Kıbrıs Türk Kurumları Federasyonu" adı ile 1949 yılında kurulur ve birleşme yönünde karar alırlar.

Bu arada mevcut partiler de, "Kıbrıs Türk Milli Birliği" adı altında birleştirilir.

Böylece, birbiri ile koordine içindeki iki merkezi örgüt, 1949 yılından itibaren Türk halkının nabzını eline alarak, Enosise karşı mücadeleyi tırmandırır.

Kıbrıs Türk Kurumları Federasyonu ve Türk Milli Birliği heyetleri ardı ardına Türkiye'ye ve dünyanın belli başlı merkezlerine ziyaretler yaparak, Türk Halkının görüşlerini etkin bir biçimde anlatmaya başlarlar.

Bu arada Türkiye'deki siyasi partiler, politikacılar, hükümet, basın, kurum ve kuruluşlar da sürekli olarak uyarılarak Türk Kamuoyunun Kıbrıs'a sahip çıkması sağlanır.

İngiltere, BM ve tüm dünya ülkeleri, telgraflarla, mitinglerle Kıbrıs Türkünün sesine kulak vermeye çağrılarak, büyük bir mücadele başlatılır...

Bu arada savcı olarak çalışmakta olan Rauf Denktaş da bu görevinden 1957 yılında istifa ederek, K.T. Kurumları Federasyonu başkanlığına seçilir.

Denktaş'ın Federasyonun başkanlığına seçilmesinden sonra bu örgütün çalışmaları yeni bir ivme kazanır. Kıbrıs Türk Halkının siyasi, demokratik ve mukavemetci örgütlenmesi tamamlanarak Enosis'e karşı verilen varoluş mücadelesi, merkezi bir yönetime kavuşur. Böylesine koordineli bir çalışma ile 1960 Zürih ve Londra anlaşmalarında Türk Halkının eşit bir ortak olarak yeni Cumhuriyetin kurucusu olması sağlanır...

29- 1950 ENOSİS PLEBİSİTİ NEDİR?
Rum liderliği ile Yunanistan'ın Enosis için ortamın çok uygun olduğu inancı ile plebisit yönünde girişimler başlatılması üzerine harekete geçen ve Enosis şampiyonluğunu kiliseye kaptırmak istemeyen Komünist AKEL Partisi daha çabuk davranarak, 1949 yılı içinde Enosis için bir imza kampanyası başlatmıştı.

Bu kampanya çerçevesinde seferber olan AKEL üyeleri 1949 yılı Aralık ayında ev ev gezerek, "Enosis istiyorum" yazılarının altında imza toplamaktaydılar.

Diğer yandan Enosis şampiyonluğunun bayraktarlığını elinden kaçırmak istemeyen kilise de ayrı bir plebisit düzenleme çalışması içine girer.

O zaman Baf metropliti bulunan Makarios ise, plebisit olayının başarı ile sonuçlanması için büyük bir çaba gösterir. Çünkü bu başarısı ona Başpiskoposluk kapılarını açacaktır.

Böylece asırlardır Enosisin bayraktarlığını yapan kilise de, 15 Ocak 1950'de bir plebisit gerçekleştireceğini, açıklar ve halkın kendilerinin düzenleyeceği plebisite katılmasını ister.

Kilisenin kendilerine cephe alması üzerine, başarısız bir sonuç almak yerine, kiliseyi desteklemeyi uygun gören komünist AKEL partisi, kendi düzenlediği plebisiti iptal eder ve halkın, kilisenin düzenlediği plebisite katılması için çağrıda bulunur.

15 Ocak 1950'de kiliselere konan defterlere "Enosis'e Evet" ya da "Enosis'e Hayır" şeklinde imza atarak gerçekleştirilen plebisit sonucu, Rum halkının %96'sının" Enosis'e Evet" dediği açıklanır.

Böylece Kıbrıs Türkü, bir kez daha sağcısı ve solucu ile tüm Rumların Enosisci olduğunu kendi deneyimi ile görmüş olur.

TCE™

Bu eylemden sonra Makarios Batpiskopos seçilir.

Makarios'un Batpiskopos seçilmesinden sonra Enosis faaliyetleri eskiye oranla çok daha fazla yoğunlaşır.

Konu, daha sonra 1954'de Yunanistan tarafından Birleşmiş Milletler'e götürülür. BM'in konuyu reddetmesi üzerine de 1955 yılında EOKA kurularak, silahlı eyleme geçilir.

Amaç, politik anlamda plebisit sonuçlarını heyetler vasıtası ile tüm dünyaya duyururken, bu sonuçlara saygı duyulmaması halinde Kıbrıs'ın bir kan gölüne dönüştürüleceğini dünyaya göstermektir.

Nitekim, bir süre sonra Kıbrıs gerçekten bir kan gölüne dönecektir.

30- "KIBRIS TÜRKTÜR" KOMİTELERİ NEDİR?

Kıbrıs sorununu Türk kamuoyuna ve Türkiye hükümetlerine mal eden ve konunun ULUSAL BİR DAVA halinde gelmesine en büyük desteği veren Hürriyet Gazetesi ve bu gazetenin kurucusu SEDAT SİMAVİ olmuştur.

Kıbrıs Türk liderliği ile Türkiye'ye giden Kıbrıs heyetlerinin görüşlerine ve Kıbrıs'taki gelişmelere büyük yer veren Hürriyet gazetesi, öncelikle Türk gençliğinin Kıbrıs davasına sahip çıkmasını sağlamıştı.

Bu çerçevede bir gençlik teşkilatı olarak Türkiye Milli Talebe Federasyonu 24 Temmuz 1954'de yaptığı bir toplantıda bir Kıbrıs Komitesi kuruyor ve sorunu gündemde tutmak için yaygın mitingler örgütlemeye başlıyordu.

Türkiye Milli Talebe Federasyonu'nun, 24 Ağustos 1954 tarihinde basın, gençlik ve üniversite temsilcilerinin katıldığı bir kongre toplaması ile yeni birtakım oluşumların ortaya çıktığı biliniyor.

Bu oluşumlar içinde en önemlisi,4 saat süren uzun bir toplantıdan sonra kurulan "KIBRIS TÜRKTÜR KOMİTESİ"dir.

Dr. Hüsamettin Canöztürk, Orhan Birgit, Ahmet Emin Yalman, Dr. Ziya Somer, Nevzat Karagil, Kamil Önal ve gazeteci Hikmet Bil'den oluşan bu komitenin ardından, bütün Türkiye'de aynı isimle birçok komitenin oluşturulduğu gözlenmektedir...

Bunun ardından İngiltere'de de bir "Kıbrıs Türktür Komitesi" oluşturulurken, Kıbrıs'ta ise Dr. Küçük'ün başkanı bulunduğu Milli Parti'nin ismi "Kıbrıs Türktür Partisi"ne dönüştürülmüştü.

Böylece Türkiye, İngiltere ve Kıbrıs'ta "Kıbrıs Türktür Komiteleri" paralel eylemler, mitingler düzenlemeye başlamışlardı.

"KIBRIS TÜRKTÜR KOMİTELERİ'nin eylemlerinin ve yaptıkları yüzlerce mitingin en önemli sonuçları, sorunun Türkiye hükümetleri tarafından da Ulusal bir dava olarak ele alınmasını sağlamak, Türkiye kamuoyunu harekete geçirmek, tüm dünyaya Kıbrıs'ta ayrı bir Türk Halkı bulunduğunu, bu halkın Enosis'e karşı çıktığını ve Kıbrıs 'ın geleceği üzerinde söz sahibi olduğunu göstermek olmuştur.

31- EOKA NEDİR, NE ZAMAN KURULMUŞTUR?
EOKA, Kıbrıs'ta Türk halkını yok edip, adayı Yunanistan'a bağlamak için kurulmuş olan bir terör örgütüdür.

EOKA için ilk gizli görüşmeler 2 Temmuz 1952'de Atina'da Makarios'un başkanlığında yapılmıştı.

Bu toplantıların ardından 7 Mart 1953'de bir "İHTİLAL KONSEYİ" kurulmuş ve bu konseyin kurucuları Enosis için şu gizli yemini etmişlerdir:

"Enosis davası hakkında bildiklerimi ve bundan böyle bileceklerimi işkence altında ve canım pahasına bile olsa bir sır olarak gizli tutmaya Tanrı huzurunda yemin ederim. Bana verilen tüm emirlere sorusuz olarak itaat edeceğim"...

Bunun ardından 1954 yılının ilk aylarında Yunanistan hükümetinin bilgisi dahilinde Kıbrıs'a gizli silah sevkiyatı başladı. Grivas ise 9 Kasım 1954'de gizlice adaya çıktı.

Bir süre sonra ise Yunan Dışisleri Bakanı Stefanoplus'un direktifi ile 1 Nisan 1955'de EOKA, ilk bombalarını patlatarak resmen eyleme geçti.

EOKA'nın amacı önce İngilizleri adadan atmak,ardından da topyekün bir imha hareketi ile Türk halkını yok ederek adayı Yunanistan'a bağlamaktı.

Nitekim kısa süre sonra İngilizlerin adadan ayrılmasını dahi beklemeden, 21 Haziran 1955'den itibaren saldırılarını Türklere de yöneltmeye başladı.

Grivas hatıralarında 22 Kasım 1954'de Makarios'un, kurduğu PEON adlı gençlik örgütünü eğitip silahlandırması için karar aldığını yazmakta, böylece EOKA'nın gerisinde Makarios'un olduğunu vurgulamaktadır.

Makarios'un, önceleri Atina'ya yaptığı çeşitli ziyaretlerde konuyu Yunan yetkilileri ile kararlaştırdığı da bilinmektedir.

Grivas, 4.6 1959 tarihli bir mektunda Makarios'un kendisini EOKA'yı yönetmek üzere Kıbrıs'a çağırdığından söz etmekte ve tedhiş örgütüne silah alınması için para yardımında bulunduğunu açıklamaktadır.

Nitekim 27 Mart 1955 tarihinde de Grivas'ı çağırıp,eyleme geçmesi emrini bizzat Makarios vermiştir.

Makarios'un, EOKA'nın siyasi lideri olduğunu ögrenen İngilizler ise, 9 Mart 1956 tarihinde onu tutuklayıp Seyşel adalarına sürgüne göndermişti.

TCF™

EOKA, eylemlerde bulunduğu süre içinde yüzlerce Türk yanında 100 İngiliz ve yüzlerce Rumu katletmiş, 30 Türk köyünü yakıp yıkmış ve bu köylerde, yaşayan Türklerin göç etmesine neden olarak adayı kan ve ateşe boğmuştur...

Aynı EOKA, 1963'de yeniden saldıralara başlamış ve bu kez de 103 Türk köyünü yakıp yıkarak onbinlerce Türk'ü göçe zorlamış, 500'den fazla Türk'ü de katletmiştir.

EOKA, 15 Temmuz 1974'de bu kez EOKA B adı ile silahlarını kendi halkına çevirerek 2000 Rum'u katletmiştir.

32- EOKA BİR ULUSAL KURTULUŞ ÖRGÜTÜ MÜYDÜ?

Bugün Rum propagandası, EOKA'yı bir "Ulusal Kurtuluş Örgütü" ve EOKA mücadelesini de bir "Ulusal Kurtuluţ Mücadelesi" olarak sunmaya gayret göstermektedir.

Ne acıdır ki, bu yönden yapılan yoğun propagandaya hem kendi halkları içinden, hem de dünyadan inanacak birçok kişi bulmuşlardır...

Bu iddiaları çerçevesinde, vurulan EOKA'cıların heykellerini, büstlerini dikmekte, anılarına adanmış anıtlar inşa etmekte ve birer teröristen başka birşey olmayan EOKA'cıları Ulusal Kahraman olarak ilan ederken, EOKA'nın faaliyete geçirildiği 1 Nisan'ı da resmi ulusal tatil olarak kutlamaktadırlar.

Oysa bu, gerçeğin saptırılmasından başka birşey değildir...

Çünkü bir örgütün ulusal kurtuluş örgütü sayılabilmesi için halkın ve ülkesinin kurtuluşunu ve bağımsızlığını savunması gerekmektedir.

Oysa EOKA ne kurtuluşu, ne de bağımsızlığı savunmuştur.

EOKA'nın tek bir hedefi vardı: ENOSİS.

Çok iyi bilindiği gibi ENOSİS, adanın bağımsızlığını değil; bir başka ülkeye, bağlanmasını, ilhak edilmesini ifade etmektedir.

Yani ulusal kurtuluş ve bağımsızlık değil; bağımlılık söz konusudur.

Bu kadar da değil.

Çünkü EOKA, Enosis'i; Kıbrıs Türklerini köleleştirerek, köleleşmeyi kabul etmeyenleri ise soykırım yolu ile toptan imha ederek gerçekleştirmeyi hedeflemekteydi; yani bir cinayet ve terör örgütüydü, gerici, faşist bir katiller teşkilatıydı.

Bu nedenle EOKA'nın bir kurtuluş örgütü olduğunu, mücadelesinin de bağımsızlık ve kurtuluş mücadelesi olduğunu ileri sürmek kadar saçma ve gülünç bir şey olamaz...

TCE™

Bağımsızlığı hedeflemeyen bir örgütün bu niteliklere sahip olduğu iddia edilemez.

Bugün hala daha EOKA'ya böylesi nitelikler yüklemeye,yani bu terör örgütünü kurtuluş örgütü olarak tanıtmaya çalışmak, onun Enosis mücadelesini haklı görmekten ve Enosisciliği körüklemekten başka birşey değildir...

33- TMT NEDİR? NE ZAMAN KURULMUŞTUR? TMT FAŞİST BİR ÖRGÜT MÜYDÜ?

Açık adı"Türk Mukavemet Teşkilatı" olan TMT, 27 Temmuz 1957'de Burhan Nalbantoğlu, Rauf Denktaş ve Kemal Tanrısevdi tarafından Lefkoşa'da kuruldu.

1 Nisan 1955'de faaliyete geçen ve Türklere saldırmaya başlayan, Türk köylerini yakıp yıkan, EOKA tedhiş örgütüne karşı Türk halkının savunmasını yapacak bir örgütlenme gereksinimini duyan Kıbrıs Türkleri, önceleri çeşitli mukavemet grupları oluşturmuştu...

Bunlar arsında en etkili olanı VOLKAN'dı.

Ne var ki bu mukavemet grupları dağınık, küçük ve eğitimsiz oldukları için, askeri bir yapıya sahip EOKA karşısında, Türk Halkının savunmasını yapabilmeleri olası değildi...

TMT, işte bu gereksinimden doğmuş ve dağınık olarak faaliyet gösteren küçük mukavemet gruplarını birleştirerek, tüm adaya yaygın, her Türk köyünde varlık gösteren güçlü bir mukavemet örgütü olmuştu...

TMT, Rumların iddia ettiği gibi bir saldırı ve tedhiş örgütü değildi...

Zaten EOKA'dan 2.5 yıl sonra, Türklere yönelik saldırıların yoğunlaşması üzerine kurulmuş olması da, buna doğrulayan bir nedendir...

Yine aynı şekilde faaliyette olduğu süre içinde hiçbir Rum köyüne saldırmış olmaması, sadece Türk gençlerini eğiterek, onlara savunmaları için gerekli silahları sağlaması ve onları bulundukları yerleşim yerlerini savunmakla görevli kılması da bunun bir başka kanıtıdır...

TMT'nin amaçlarını şöyle sıralamak olasıdır:

1) Kıbrıs Türklerinin can ve mal güvenliğini sağlamak,

2) Enosise ve bu hedef doğrultusunda yapılan girişimlerle estirilen teröre karşı durmak,

3) Türklere yapılacak saldırıları geri püskürtmek,

4) Türk Toplumunun birliğini ve bütünlüğünü sağlamak,

Enosis'i savunan AKEL'in Türk toplumu içinde ideolojik etkinlik kurmasını ve iç cepheyi bölmesini önlemek,

TCE™

5) Rumlara ve İngilizlere karşı Kıbrıs Türklerinin haklarını savunmak,

6) Anavatan Türkiye ile sıcak ilişkileri ve Türk Halkının Anavatana bağlılığını sürdürmek...

TMT bu ilkeler doğrultusunda verdiği savaşında başarılı olarak 1958-60 ve 1963-74 döneminde Türk Halkının direnişini örgütlemiş, Rum saldırıları karşısında ayakta kalmasını sağlamıştır.

TMT'nin bu direnişi, adanın Yunanistan'a bağlanmasını önlediği ve bağımsızlığın gerçekleşmesini sağladığı için, ilerici bir niteliğe sahipti.

TMT'nin direnişi, objektif olarak bağımsızlığa hizmet ettiği için, Kıbrıs'ta asıl Ulusal Kurtuluş Örgütü, Türk Mukavemet Teşkilatı'dır.

Bugün efsanevi mukavemet teşkilatımız TMT'yi karalamak için bir takım çevreler ve Rum liderliği tarafından sürdürülen yoğun bir propaganda ile TMT'nin gerici, faşist bir örgüt olduğu yayılmak istenmektedir...

Faşizm, bilindiği gibi ırkçı görüşleri benimseyen, tekelci sermaye çevrelerinin egemenliğini kırmayı amaçlayan, kendinden başka hiçbir görüşe yaşam hakkı tanımayan bir ideolojidir.

Faşizm, bu amaçlarına ise tek parti diktatörlüğü ile ulaşmayı öngörür.

Oysa TMT, daha önce de vurguladığımız gibi sadece Türk Halkının savunmasını birinci planda tutan bir örgüttür.

TMT için birinci planda olan kişilerin sahip oldukları görüşler değil, Türk halkının can ve mal güvenliğidir.

Nitekim TMT, Türk halkını savunurken elinde silah olan ve Türk halkı için bir tehlike arzeden EOKA üyelerini veya EOKA ile ENOSİS davasına hizmet edenleri hedef seçmiştir.

Yoksa hiçbir Rum, sırf Rum olduğu için hedef alınmamıştır. Hiçbir Rum yerleşim yerine saldırıda bulunulmamıştır.

TMT'nin sermaye çevrelerine hizmet etmediği, onların bir aracı olmadığı da ortadadır.

Çünkü TMT içinde çeşitli kademelerde yönetici ve üye olarak görev alan kişiler sermayeye hizmet için değil, Türk Halkının can güvenliğini korumak için bu örgütte görev almışlardır. Ezici çoğunluğu işçi ve köylülerdir.

Zaten eğer TMT faşist bir örgüt olsaydı, toplumun yönetimini eline aldığı 1963-74 döneminde, İtalya ve Almanya'da olduğu gibi faşist bir parti kurar, yönetimini bu partiye bırakır ve Toplumu faşist ideoloji doğrultusunda yönetirdi.Bugün TMT'nin faşist olduğunu söyleyenler, onurlu direnişimizi ve bu mücadelenin örgütü TMT'yi gözden düşürmek ve ulusal değerlerimizi yok edip tarihimizi lekelemek isteyenlerdir.

34- TAKSİM NEDİR?
Kıbrıs Rumlarının bir yüzyılı dolduran Enosis mücadeleleri karşısında Kıbrıs Türklerinin de hem kendi çıkarlarını koruyan, hem de dünya konjonktürüne ters düşmeyen bir hedef ortaya koyması gerekmekteydi.

Böyle bir hedef ortaya konmaması halinde, tüm toplumunu bir ülkü etrafında mobilize etmek ve dünyaya ne istediğimizi anlatmak olası değildi.

Kıbrıs Türkleri tarihi süreç içinde hep değişen koşullara uygun olarak, değişen birtakım hedefler benimsemişlerdi. Ama esas hedef her zaman Enosisi önlemek ve Rum-Yunan boyunduruğuna girmemek olmuştur.

Örneğin 1878-1930 döneminde "Ada eski ve asıl sahibine verilmelidir" denmekteydi.

Sonraları, 1930'lu yıllarda ada artık hukuken de bir İngiliz toprağı olduktan sonra, Enosis tehlikesine karşı İngiliz yönetiminin devamı, ancak Türk halkının haklarının korunması savunulmuştur.

İkinci dünya savaşından sonra ise muhtariyet görüşü savunulmaya başlanmıştır.

1950 Plebisitinden sonra ve EOKA'nın da eyleme geçmesinin ardından savunulan "TAKSİM" fikri, Kıbrıs Türk Halkının Self-determinasyon hakkına sahip çıkılması görüşünden kaynaklanıyordu. Kıbrıs Rumları, self-determinasyon haklarına dayanarak Enosis istiyorlarsaydı, Kıbrıs Türkleri de yine bu haklarına dayanarak TAKSİM, yani kendilerine ait olan bölümün Türkiye'ye bağlanmasını istemekteydi.

TAKSİM fikri, birçok noktadan o günlerde Enosise karşı ileri sürülen en doğru tezdi.

Herşeyden önce, Türklerin can ve mal güvenliğini koruyacak bir formüldü. İkinci olarak, Türkiye'nin stratejik çıkarlarını korumaktaydı. Üçüncü olarak, Kıbrıs Türklerinin, Self-determinasyon hakkına sahip çıktığının ve adada ayrı bir halk bulunduğunun ifadesiydi.

Nitekim bu tezin doğru olduğu, Türk Halkını mobilize etmesinden, Enosisi önlemesinden ve bağımsız bir Kıbrıs Cumhuriyeti'nin doğmasına neden olmasından belli olmuştur.

Türk Halkı, eğer bu teze sahip çıkmasaydı, ada daha sonra bağımsız Cumhuriyet olmayacak, Enosis gerçekleşecek ve Türkler de azınlık hakları ile yetinmek zorunda kalacaklardı.

35- 27-28 OCAK DİRENİŞİ NEDİR?

TMT'nin kurulmasından sonra yer aldığı en önemli olaylardan biri, 27-28 Ocak 1958'de İngiliz Sömürge Yönetimi ile meydana gelen çatışmadır.

TGF

TMT'nin insiyatifi ile Liseli Türk Öğrencilerin 27 Ocak günü başlattıkları "TAKSİM" lehindeki yürüyüş, o güne kadar Rumların "ENOSİS" lehindeki yürüyüşlerine seyirci kalan sömürge yönetimi tarafından şiddet kullanılarak dağıtılmaya çalışıldı.

Türk öğrenciler barışçı yürüyüşlerinin şiddetle bastırılmasına sert tepki göstererek, sömürge askeri ve polisine karşı koydular.

Sömürge yönetimi cop, gözyaşartıcı bomba ve silah kullanarak büyük bir anti-sömürgeci şahlanışa dönüşen gösterileri dağıtmada yetersiz kaldı.

Çatışmalar, gösteri ve yürüyüşler ertesi gün de sürerek bütün adaya yayıldı.

Limasol, Baf, Mağusa va Larnaka'da büyük protesto gösterileri oldu.

Bu çatışmalarda 100'den fazla kişi yaralandı, birçok kişi tutuklandı, 7 Türk de öldürüldü.

27-28 Ocak Direnişi bir kez daha, Kıbrıs Türk Halkı dikkate alınmadan varılacak herhangi bir çözümün yaşama şansı olmadığını gözler önüne serdi.

27-28 Ocak direnişinin bir diğer önemli yanı ise, Türk Halkının, iddia edildiği gibi İngiliz yanlısı olmadığını net bir şekilde ortaya koyması ve Enosise olduğu kadar sömürge yönetimine de karşı olduğunu göstermesiydi.

27-28 Ocak direnişi, Kıbrıs Türk halkı ve Türkiye'nin pozisyonunu güçlendirdi.

27-28 Ocak direnişi, adanın bağımsızlığına giden yolun açılmasına neden oldu.

27-28 Ocak direnişi, Türk halkının Enosise karşı mücadele azmini kamçılayan bir olay oldu.

36- MUHTARİYET NEDİR, BU AMAÇLA NE GİBİ PLANLAR SUNULMUŞTUR?

Muhtariyet, İngiliz sömürge yönetiminin, 2. Dünya savaşından sonra dünyada bağımsızlık lehinde esen rüzgarların ve içte de Türk ve Rum toplumlarının sömürge yönetimine karşı artan hoşnutsuzluklarının ve tepkilerinin etkisi nedeniyle ortaya attığı bir görüştür.

İngiliz sömürge yönetimi bu etkilerle 1947 yılından itibaren temelde birbirine benzeyen çeşitli muhtariyet veya "Self-government"planı önermeye başlamıştır.

Bu planları şöyle sıralamak olasıdır:

- 1947 Lord Winster Planı

- 1948 Jackson Planı

- 1955 1. Mac Millan Planı(Eylül)

TCE™

- 1955 1. ve 2. Harding Planları(Kasım 1955-Ocak 1956)

- 1956 Rad Cliffe Planı (Aralık)

- 1958 2. Mac Millan Planı

- 1958 SPAAK Planı (NATO Genel Sekreteri)

Bütün bu planların ortak unsuru adadaki İngiliz hakimiyetinin sürmesi düşüncesi üzerinde kurulmuş olmalarıydı.

Buna göre adadaki İngiliz egemenliği devam edecek, bu egemenliğin simgesi Vali olacak, Vali'nin başkanlığında Türk ve Rumların nüfus oranlarına göre katıldıkları bir Danışma veya Yasama Meclisi olacaktı.

Ne var ki bu Danışma veya Yasama Meclisinin yetkileri sınırlı olacak ve çıkardıkları yasalar Vali tarafından onaylandıktan sonra, yürürlüğe girecek, bunun yanında bu Meclisler hiçbir şekilde adanın İngiliz hakimiyetinden ayrılması konusunu görüşmeyeceklerdi.

Burada en önemli konu, sunulan bütün planların da Enosis'i tam olarak öngörmediği için, Rum liderliği tarafından reddedilmesidir.

Nitekim Rum liderliği aşamalı olarak bağımsızlığa gidebilecek muhtariyet tekliflerini reddederek, Enosis'i gerçekleştirmek için EOKA'yı kurmuş ve silahlı eylemlere başlamıştı. Onlar için çözüm yolu tekti ve o da ENOSİS'ti.

Bu amaçla sömürge yönetiminin tek yanlı olarak oluşturduğu Meclislere katılmayarak "Aşamalı Enosis" yerine "Doğrudan Enosisi" öngören "Enosis ve Yalnız Enosis" sloganına sarıldılar.

37-KIBRIS'IN TÜRKİYE İÇİN ÖNEMİ NEDİR?

Hiç şüphesiz Kıbrıs'ın Türkiye için önemi, en başta adada aynı soydan gelen, aynı kültürü, aynı dili paylaştığı Kıbrıs Türk Halkının yaşamasından kaynaklanır.

Türkiye, sınırlarından 40 deniz mili ötede Kıbrıs Türk Halkının ezilmesini, katledilmesini,köleleştirilmesini ve insan haklarından mahrum edilerek acılar içinde yaşatılmasını kabul edemez.

Türkiye'nin birinci hedefi adadaki Türk halkının barış, özgürlük ve güvenlik içinde yaşamasını temin etmek ve Kıbrıs'ın bölgede bir barış adası olmasını sağlamaktadır.

Buna ilaveten Türkiye 1960 Garanti Andlaşması ile Kıbrıs'ta huzuru, sükunu ve adanın bağımsızlığı ile bağlantısızlığını koruyacağına dair uluslararası yükümlülük altına girmiştir.

TCE™

Uluslararası yükümlülüklerine ve taahütlerine bağlı bir ülke olan Türkiye, Kıbrıs'ta anlaşmalara aykırı gelişmelere göz yumamazdı.

Dolayısı ile Kıbrıs, Türkiye'nin uluslararası andlaşma ve yükümlülüklerine bağlılığını kanıtlaması açısından da önemlidir. Bunun yanında Doğu Akdeniz'in en kilit noktasında bulunan Kıbrıs, Türkiye'nin Güney sahillerinin güvenliği açısından çok önemli bir stratejik konuma sahiptir.

Nitekim tarihte Kıbrıs'a üslenen korsanlar, Akdeniz'deki ticaret gemilerine saldırabildikleri gibi, yine Kıbrıs'ı elinde bulunduran kavimler de burasını üs olarak kullanarak, Anadolu'nun Güney sahillerine sürekli olarak akınlar düzenlemekteydiler.

Ege Denizi'nde Yunanistan'a verilen adalarla kuşatılmış bulunan Türkiye'nin, tek açık olan sahil kapıları güneydedir. Bu sahillerin karşısında ise Kıbrıs bulunmaktadır.

Kıbrıs'ın Türkiye'ye düşman bir ülke elinde olması halinde Anadolu'nun bütün ikmal yollarının kapatılmış olacağı ve Türkiye'nin kendi güvenliğinin tehlikeye gireceği açıktır. Nitekim daha sağlığında Atatürk de bu gerçeğe parmak basmıştır.

Güney sahillerinde bir tatbikatı izlemekte olan Atatürk, çevresinde topladığı kurmaylarına "Türkiye'nin yeniden işgal edildiğini ve Türk Kuvvetlerinin sadece bu bölgede mukavemet ettiğini farz edelim. İkmal yollarımız ve imkanlarımız nelerdir?" sorusunu sorar.

Subaylar birçok görüş ve düşünceler ileri sürerler. Atatürk hepsini sabırla dinler, sonra elini haritaya uzatır ve Kıbrıs'ı işaret ederek, "Efendiler, Kıbrıs düşman elinde bulunduğu sürece, bu bölgenin ikmal yolları tıkanmıştır. Kıbrıs'a dikkat ediniz. Bu ada bizim için çok önemlidir" der.

Atatürk'ün de çok açık bir şekilde ortaya koyduğu gibi Türkiye'nin Kıbrıs'a karşı yüklendiği uluslararası yükümlülükleri olmasa bile, Türkiye kendi sahillerinin güvenliği açısından Kıbrıs'ın düşman elinde bulunmasına izin veremez.

Bütün bunlara ilaveten önümüzdeki 5-10 yıl içinde Kafkasya, Orta Asya ve Hazar petrolleri ile doğal gazı, borularla İskenderun körfezine gelecek ve buradan dünyaya pazarlanacaktır.

Irak petrolü, halen buraya akmaktadır.

Türkiye'nin bu bölgede denize dökülen suyu da yapılacak yükleme istasyonları vasıtası ile Orta Doğu'ya ve Kıbrıs'a aktarılacaktır.

Gelişen İskenderun ve Mersin limanları Türkiye'nin ithalat ve ihracatında önemli bir rol oynamaktadır. GAP ile birlikte yaşanacak üretim patlaması, bu limanlardan dünyaya pazarlanacaktır. İşte Kıbrıs, bu stratejik bölgeyi kontrol eden bir konumdadır. Dışişleri Bakanı İsmail Cem, 6 Nisan 1998'de yaptığı açıklamada Doğu Akdeniz'in 2005-2010 yıllarında dünyanın en stratejik bölgesi olacağını söylemiş ve Türkiye'nin ulusal güvenliği ve ulusal çıkarları açısından bu bölgeyi kontrol eden Kıbrıs gibi bir mevziden asla vazgeçmeyeceğini, bunun bedelini de ödemeye hazır olduğunu tüm dünyaya ilan etmiştir. İngiltere,

TCE

ABD ve AB da olaya bu açıdan yaklaşarak stratejik üstünlük elde etmeye çalışmaktadır.

Nitekim daha yıllarca önce İngiliz Amirali Lord John Hay, Kıbrıs'ı, "bir deniz üssü olarak elde edilebilecek en iyi yer" olarak nitelerken, İngiliz Devlet Adamı Beaconsfiled de Kraliçe Victoria'ya Kıbrıs'ın, "Ön Asya'nın Anahtarı" olduğunu söylüyordu.

Kıbrıs'ın Anamur'dan sadece 40 deniz mili uzakta olduğunu düşünmek ve Yunanistan ile komşu ülkelerin Türkiye üzerinde her zaman için tarihten kaynaklanan yayılmacı emeller beslediğini bilmek bile, Kıbrıs'ın Türkiye için stratejik değerini daha kolay ortaya çıkarır ve Türkiye'nin Enosis tehlikesi karşısında niye sessiz kalamayacağını açıkça izah eder.

Türkiye'nin Enosise bu karşı çıkışı ve direnişe geçen Türk halkına verdiği sarsılmaz destek, adanın Yunanistan'a bağlanmasını önleyip, bağımsızlık kapısını açan en önemli faktör olmuştur.

38- LONDRA KONFERANSI NEDİR?

1950 Yılında yapılan Enosis plebisitinden sonra, Yunanistan'ın siyasi tercihini daha açık bir şekilde Enosis lehinde ortaya koyması, Kıbrıs Rum liderliği için yeni arayışların doğmasına neden olmuştu.

Kıbrıs Rum lideriği ve kilise sorunu, "Self-determinasyon hakkı" gibi kutsal bir çerçeveye sokarak, dünya platformalarına taşımak niyetindeydi.

Nitekim Yunan yönetimi ile yapılan işbirliği sonucu sorun ilk kez 1954 yılında "Self-determinasyon", yani "Kıbrıs'ın kendi geleceğini tayin etme hakkı" gibi saygıyla karşılanacak bir taleple BM'e götürüldü.

Oysa Kıbrıs'ta iki ayrı halk vardı ve Self-determinasyon söz konusu olursa, bu hak her iki halk için de geçerli olmalıydı.

Türk halkının ve Türkiye'nin, Yunanistan'ın bu başvurusuna tepkisi büyük oldu. Bu tepkinin etkisi ve İngiltere'nin karşı yönde tavır koyması sonucu konu BM gündemine alınmadı.

Kıbrıs Rumları bundan sonra 1 Nisan 1955'den itibaren silahlı eyleme başladı. İngiltere'nin Orta-Doğu'daki etkinliğini kırıp yerini almak ve Ak Deniz'de bir güç olmak isteyen ABD de, Rum-Yunan ikilisinin Enosis istemini desteklemekte, İngiltere'yi köşeye sıkıştırmaya çalışmaktaydı.

Bu baskılar altında çıkış yolları arayan İngiltere, Türkiye'yi de Kıbrıs sorununa resmen taraf yapmak ve bir denge sağlamak amacı ile 29 Ağustos 1955'de Londra Konferansı'nı organize eder.

TCE

İngiltere'nin çağrısı ile Londra'da toplanan bu konferansa Türkiye Yunanistan ve İngiltere katılır.

Yunanistan bu toplantıda "Self-determinasyon" adı altında Enosisi savunurken, Türkiye, adada iki halk bulunduğunu ve her iki halkın da Self-determinasyon hakkının varlığını savunur.

Toplantıdan somut bir sonuç çıkmaz. Ama siyasi bakımdan Türkiye artık soruna resmen taraf olur ve ondan sonraki her gelişmede görüşü ve onayı alınmak gerekliliği doğar.

Konferansın, bu açıdan üzerinde durulması gereken tarihi önemi vardır.

39- ZÜRİH VE LONDRA ANLAŞMALARI NEDİR?

Kıbrıs Türk Halkının Enosise verdiği mücadele, 1960 öncesinde adanın Yunanistan'a bağlanması ve bağımsız Kıbrıs Cumhuriyeti'nin doğmasını sağlayan en önemli faktör olmuştu.

Rumların Enosis talepleri karşısında Türk halkının her yolla Self-determinasyon hakkına sahip çıkması, tek yanlı bir Enosis gerçekleşmesi olasılığını tümden ortadan kaldırmıştı.

İki halk arasında başlayan çarpışmalar sonucu, Rumların savunduğu Enosis ve Türklerin savunduğu Taksime karşı bir orta yol olarak, adanın bağımsızlığı fikri doğmuştu.

Bu fikrin, İngiltere, Yunanistan, Türkiye ve ABD tarafından benimsenmesinden sonra, 11 Şubat 1958'de Zürih anlaşması ve 19 Şubat 1959'da da Londra anlaşması imzalandı.

Bu anlaşmaların altına İngiltere ve iki anavatan yanında, adadaki her iki toplum da eşit statüde iki kurucu ortak olarak imza attı.

Böylece Kıbrıs, iki halkın ortak egemenliğinde ve yönetiminde, iki toplumlu bir Cumhuriyet olarak doğdu.

Zürih ve Londra anlaşmalarına göre Cumhurbaşkanı Rum, Yardımcısı Türk olacaktı. Bakanlar Kurulu 7 Rum 3 Türk üyeden; Temsilciler Meclisi 35 Rum 15 Türk üyeden; Cumhuriyet Ordusu 60-40

ve memur kadroları 70-30 oranı ile her iki toplum fertlerinden oluşacaktı. Her iki toplumun kendi iç işlerine bakacak birer Cemaat Meclisi olacaktı. Bu Meclis toplumsal harcamalar için vergi koyma hakkına sahip olacaktı. Ayrıca din, eğitim ve kültür işlerinden de sorumlu olacaktı. İç güvenliği, polis ve jandarma sağlayacaktı. Ceza davalarında mahkeme heyeti suçlunun ait olduğu toplumun yargıçlarından oluşacaktı. Beş büyük şehirde ayrı belediyeler olacaktı. Resmi dil Türkçe ve Rumca olacaktı. Cumhurbaşkan Muavini Veto yetkisine haiz olacak ve önemli konularda Türk üyelerin ayrı oy çoğunluğu gerekli olacaktı. Her iki anavatan kendi toplumlarına eğitim ve kültürel alanlarda mali yardımda bulunabilecekti.

Enosis ve Taksim yasaklanmıştı, Ne ki Rum liderliği bütün eski EOKA'cıları Cumhuriyetin kilit noktalarına yerleştirmiş ve Anayasada yasaklanmasına karşın Enosis faaliyetlerini bizzat Makarios'un önderliğinde sürdürmüştü.

Anayasal konulardaki anlaşmazlıklar için bir Türk, bir Rum ve bir de tarafsız yargıçtan oluşacak Anayasa Mahkemesi kurulacaktı.

Nitekim bu mahkemenin ilk tarafsız yargıcı Alman Anayasa Hukuku Profesörü Ernest Forsthoff olmuştu. Yardımcı ise Christian Heinze idi.

Ne var ki Rumlar bu tarafsız yargıcın verdiği adil kararlardan rahatsızlık duyduklarından, uyguladıkları tehdit, baskı ve yıldırma kampanyası sonucu Forsthoff ve yardımcısının isifa edip adadan ayrılmasına neden olmuşlardı.

41- GARANTİ ANLAŞMASI NEDİR?
Zürih ve Londra anlaşmalarına ek olarak, Kıbrıs, Türkiye, İngiltere ve Yunanistan arasında imzalanan GARANTİ ANLAŞMASI'nın 1. maddesinde, "Kıbrıs Cumhuriyeti herhangi bir devletle tamamen veya kısmen herhangi bir siyasi veya iktisadi birliğe katılmamayı taahüt eder. Bu itibarla herhangi bir diğer devletle

birleşmeyi veya adanın taksimini doğrudan doğruya veya dolayısı ile teşvik edecek her nevi hareketi yasak ve ilan eder" denilmektedir.

Buna göre adanın Yunanistan, Türkiye veya AB'la birleşmesi, mümkün değildir...

İkinci maddede ise şöyle denmektedir: "Yunanistan, Türkiye ve Birleşik Kırallık, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin bu anlaşmanın birinci maddesinde gösterilen yükümlülüklerini göz önüne alarak, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin bağımsızlığını, toprak bütünlüğünü, güvenliğini ve aynı zamanda Anayasanın temel maddeleriyle kurulan düzenini tanırlar ve garanti ederler".

4. Maddenin son paragrafında ise şöyle denmektedir:

"Ortak veya anlaşarak hareket olası olmadığı taktirde garanti veren her üç devletten herbiri, bu anlaşma ile kurulan düzeni tekrar kurmak amacı ile harekete geçmek hakkını saklı tutarlar.

Türkiye, 1974 Barış Harekatını, işte bu anlaşmanın 4. maddesinin kendisine verdiği hakka dayanarak yapmıştır.

Bu nedenledir ki, 1974 Barış Harekatı Uluslararası bir anlaşmadan doğan bir hakkın kullanılarak, o anlaşmanın yüklediği vecibelerin yerine getirilmesidir.

Bu nedenledir ki, Rum-Yunan liderliği sürekli olarak garanti anlaşmasına saldırmakta ve bu hakkın korunması için ısrar edilmesi, en azından tek yanlı müdahale hakkından taviz verilmemesi halinde, olası bir anlaşmayı imzalamayacağını söylemektedir.

TCE

Türkiye'nin garantörlüğünün kaldırılması veya B.M. Güvenlik Konseyi'nin kararına bağlanarak sulandırılması, Enosis'in gerçekleşmesi için gerekli zemini yaratacaktır.

40- İTTİFAK ANLAŞMASI NEDİR?

İttifak Anlaşmasının 1. maddesine göre "taraflar ortak savunmaları için işbirligi yapacaklardır. Savunma dolayısı ile ortaya çıkan sorunlarda birbiri ile danışacaklar. 2. maddeye göre "Taraflar Kıbrıs Cumhuriyeti'nin bağımsızlığına veya toprak bütünlüğüne karşı doğrudan veya dolaylı yönetilen herhangi bir hücum ve saldırganlığa ortak karşı koyacaklar".

3. maddeye göre "Bu ittifakın amaçları bakımından ve yukarıda gösterilen amaca erişmek için Kıbrıs Cumhuriyeti topraklarında bir üçlü karargah kuracaklar. Üçlü, karargaha katılacak Yunan askerlerinin sayısı 950; Türk askerlerinin sayısı ise 650 olacaktı. Buna paralel olarak ise Kıbrıs Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı ve Muavini anlaşarak Yunan ve Türk Hükümetlerinden birliklerini artırmayı ve azaltmayı isteyebilirler. Yunan ve Türk birliklerindeki subaylar Kıbrıs Ordusunun eğitimi işini de yapacaktı. Üçlü Karargah'ın komutanlığı Yunanistan, Türkiye ve Kıbrıs Cumhurbaşkanı ile Muavininin atayacakları Kıbrıslı, Yunan ve Türk generaller tarafından bir sene süre ile rotasyonla yapılacaktı. Kıbrıs, Yunanistan ve Türkiye Dışişleri Bakanlarından oluşan ortak bir komite, ittifakın en üst organı olacak ve üç

bağlaşık ülkenin hükümetlerinin sunacakları ittifakı ilgilendiren sorunları inceleyeceklerdir.

42- İNGİLTERE'NİN ELDE ETTİĞİ OLANAKLAR NEDİR?

Kıbrıs Cumhuriyeti kurulurken İngiltere de birtakım olanaklar elde etmiştir. Buna göre Ağrotur, Piskobu, Paramal, Dikelya, Pergama, Ay Nikola ve Ksilofago bölgelerinde İngiltere tam egemen olacaktı. Bu bölgeler arasında personel ve her türlü malzemenin nakli için yol, liman ve diğer kolaylıkları serbestçe kullanabilecekti. Bu arada Mağusa'daki limandan ve her türlü su, telefon, telgraf, elektrik vb. hizmetlerinden yararlanabilecek, askerlerin eğitimi için tesbit edilen bazı yerleri kullanabilecek, Lefkoşa uçak alanını, meydanda veya meydana bağlı gerekli tüm bina ve kolaylıkları kullanabilecek, İngiliz askeri uçaklarının barış ve savaşta hareketi için hava trafiği üzerinde sınırsız uçabilecek, üsleri ve tesisleri teknik bakımdan geliştirmek için yeni bölgeleri ve hakları Kıbrıs Cumhuriyeti ile görüştükten sonra elde edebilecekti. Bu anlaşma ile İngiltere 31 yerde çeşitli "bölgelere ve tesislere" sahip olurken 11 yerde de eğitim ve atış sahalarına sahip olacaktı.

Egemen üs bölgelerinin yüz ölçümü sorunu taraflar arasında uzun tartışmalara yol açmış bir sorundur. Başlangıçta İngiltere bu bölgelerin 12 mil kare olmasını istemiş, buna karşılık Makarios 36 mil kare olmasını önermişti. Görüşmelerin çıkmaza girmesi üzerine Dr. Küçük'ün önerdiği 100 mil kare esası üzerinden anlaşmaya varılarak, bu bölgelerin adanın 3576 mil karelik yüzölçümü içinde 99 mil kare olması kararlaştırılmıştı.

TCF™

Bugün adadaki İngiliz askeri varlığı ve Dikelya ile Ağrotur askeri üsleri bu anlaşma çerçevesinde faaliyet göstermektedir.

Bu bölgeler "İngiliz Toprağı" sayıldığından idari bakımdan tam egemen durumdadırlar.

43- CUMHURİYETİN İŞLEYİŞİ VE ANLAŞMAZLIK KONULARI NELERDİR?

a) BAKANLAR KURULU'NDAKİ OYLAMALAR

Kıbrıs Cumhuriyeti Anayasasının 46. maddesinin 2. fıkrası, Cumhuriyet Bakanlar Kurulu'nun 7 Rum ve 3 Türk'ten oluşmasını öngörmekteydi.

Bakanlar Kurulu, her iki toplum Cemaat Meclislerine açıkça tanınmamış olanlar dışında kalan bütün konularda karar alma yetkisi ile donatılmıştı.

Rum Bakanlar, Rum olan Cumhurbaşkanı tarafından, Türk Bakanlar da Türk olan Cumhurbaşkan Muavini tarafından seçilmekteydi.

Bakanlar Kurulu'nda kararlar salt çoğunlukla alınmaktaydı.

Cumhurbaşkanı veya Yardımcısının Veto hakları bulunmaktaydı. Bazı önemli konularda Türk Bakanların ayrı oy çoğunluğu da gerekmekteydi.

Bakanlar Kurulu'nda Rumlara çoğunluk sağlayan bu orantı ancak çoğunluğun iyi niyetli tavırları istismar etmemesi ile işleyebilirdi.

Ne var ki Rum bakanlar, hiçbir zaman bu iyi niyeti göstermemişler, Türklerin en hassas olduğu konularda kendi çoğunluklarına dayanarak kararlar alma yoluna gitmişlerdir.

Bunların en güzel örneği ise belediyeler konusunda yaşanmıştır.

Anayasa her iki toplumun da 5 büyük ţehirde ayrı belediyelere sahip olmasını öngörmesine karşın, Temsilciler Meclisi Rum çoğunluğu, bu konuyla ilgili yasayı yapmamış, Bakanlar Kurulu da Rum üyelerin çoğunluğu ile belediyeleri İnkişaf Encümeni olarak tanımlayan bir karar almıştır.

Ne var ki Türk tarafının Anayasa Mahkemesi'ne başvurması sonucu bu tek yanlı karar iptal edilmişti.

b) ANAYASA MAHKEMESİ'NİN DİNLENMEMESİ
Kıbrıs Cumhuriyeti Anayasası'nın 153. maddesine göre tarafsız bir hakimin başkanlığında bir Türk ve bir Rum yargıçtan oluşan Anayasa Mahkemesi Cumhuriyetin yaşadığı üç yıl boyunca kritik ve dikkatleri üzerinde toplayan bir kurum oldu.

Alman Anayasa Profesörü E. Forsthoff'un başkanlığını yaptığı Anayasa Mahkemesi'nde gerek belediyeler konusunda, gerekse 60/40 oranı nisbetinde kurulması öngörülen ordu konusunda önemli davalar açıldı.

Kıbrıs Türk liderliğinin açtığı bu davaların düşürülmesi veya olumsuz sonuçlanması için Rumlar ve bizzat Makarios tarafından yargıçlar üzerine büyük baskılar yapıldı, tehditler savruldu.

Forsthoff'un Yardımcısı, Dr. Christian Heinze EOKA üyeleri tarafından taciz edildi, takip edildi. Hakkında çeşitli dedikodular çıkarıldı. Özellikle belediyeler konusunda büyük baskılara dayanamayarak istifa ettiği zaman yaptığı açıklamada, kendisine yapılan baskıları açıklamıştı.

Esasen Makarios, belediyeler konusunda mahkemenin kararından önce yaptığı açıklamada alınacak kararın aleyhte olması halinde bu karara uymacağını açıklamıştı.

Yasaları uygulamakla görevli olan bir cumhurbaşkanının anayasayı uygulamaması, bu konuda Yüksek Anayasa Mahkemesi'nin aldığı kararı ise dikkate almaması, herhalde dünyada eşine ender rastlanan bir olaydır.

c) VETO HAKKINA KARŢI ÇIKILMASI
Veto hakkı, Kıbrıs Rum Liderliğinin iki halklı ortaklık Cumhuriyetini Meclis ve Bakanlar Kurulu'nda çoğunluklarına dayanarak istedikleri yere sürükleme girişimlerini en etkili şekilde önleyen bir silahtı. Türk olan Cumhurbaşkanı Muavini'ne, Bakanlar Kurulu ve Temsilciler Meclisi'nin kararlarını Veto etme, yani yürürlüğe girmesini önleme yetkisi Anayasanın 50. maddesi ile verilmişti.

Türk olan Cumhurbaşkanı Muavini, Dışişleri, Savunma ve Güvenlik konularında Temsilciler Meclisi ve Bakanlar Kurulu kararlarına karşı Veto hakkını kullanabilmekteydi.

Bunun yanında diğer konularda bir diğer önlem de, gerek Cumhurbaşkan Muavini'ne, gerekse Cemaat Meclislerine tanınan, Anayasa Mahkemesi'ne başvurma hakkıydı.

Bu önlem, Rumların kendi çoğunluklarına dayanarak iyi niyete, Cumhuriyetin kuruluş, amaç, ilke ve niteliğine ve Anayasaya ters kararlar alarak, Türkler aleyhine uygulamalar içine girmelerini önlüyordu.

Nitekim Cumhuriyetin yaşadığı 5 yıl boyunca Rum liderliği Anayasanın bu maddesinin iptali veya etkisizleştirilmesi için her türlü çabayı göstermiştir.

Rum liderliğinin Türklere tanınan bu haklara uymamak istemesi, Anayasa Mahkemesi'nin iptal edeceğini bile bile Anayasaya ters kararlar almaları iki halk arasındaki ilişkileri kökünden dinamitlemekteydi.

d) TEMSİLCİLER MECLİSİ'NDE SORUNLAR
Kıbrıs Anayasasının 6, maddesine göre yasama yetkisi, Anayasada her iki halkın Cemaat Meclislerine tanınan konular dışında kullanılmak üzere, "Temsilciler Meclisi" adlı 50 üyeli Meclisteydi.

Bu Meclisin 35 üyesi Rum, 15 üyesi de Türktü.

TCE™

Temsilciler Meclisi'ndeki bu sayısal eşitsizliğin sorun yaratmaması için aynen Bakanlar Kurulu'nda olduğu gibi iyi niyetin varolması zorunluydu.

Ne var ki Rumlar, Temsilciler Meclisi'nde sahip oldukları çoğunluğu her zaman kendi istedikleri tek yanlı kararları almak için kullanmışlardı.

Bu eğilimleri nedeniyle gerek vergi, gerek Anayasanın emrettiği ayrı belediyeler kurulması, gerekse ordunun kurulması konusunda sert tartışmalar olmuş, Meclis bu konularda iki halk arasındaki güveni geliştirme yerine güvensizliği besleyen bir odak noktası haline gelmiştir.

Gerek Bakanlar Kurulu'nda, gerekse Temsilciler Meclisi'nde Türklerin durumunu iyileţtirecek, Türk bölgelerini geliţtirecek kararlar sürekli olarak engellenmiţtir.

Türk liderliği bu nedenle sık sık Veto yetkisini kullanmak veya Anayasa Mahkemesi'ne başvurmak zorunda kalmıştır.

e) 70/30 ORANININ UYGULANMAYIŞI
Kamu Hizmetlerinde 70/30 oranının uygulanmak istenmemesi, iki halk arasında bir diğer ihtilaf konusunu oluşturmaktaydı.

Rum liderliği, Kamu Hizmeti Komisyonu'nun Rum üyeleri ile işbirliği içinde açılan münhalleri Rumlarla, özellikle eski EOKA'cılarla dolduruyor ve anayasanın emredeci kurallarına karşı 70/30 oranını uygulamaya yanaşmıyordu.

Bu ayrımcı tutum, Türk aydınları arasında işsizliği ve göçü teşvik ettiği gibi güvensizliği körükleyen başlıca etkenlerden biriydi.

Hiç şüphesiz Rumların böyle bir uygulamaya girmesindeki esas amaç, devleti bütünüyle bir Rum devleti haline getirmek ve tüm kamu kurumlarını içten işgal etmekti. Nitekim kamu hizmetlerine alınan Rumların çoğunluğunu, EOKA tedhiş örgütünün azılı militanları oluşturmaktaydı. Görevleri ise bu kurumlarda çalışan Türk memurları baskı altına almaktı.

7 Rum , 3 Türk üyeden oluşan Kamu Hizmeti Komisyonu; Rum üyelerin oyları ile yaptığı tek taraflı atamalara yöneltilen eleştirilere karşı, Türkler içinde okumuş insan olmadığını ileri sürüyordu.

Oysa o dönemde adada üniversite mezunu olan toplam 3274 kişiden 640'ı Türk (%19.5); 2634'ü ise Rum (%80.5).

f) ORDUDA VE POLİSTE SORUNLAR
Ordunun oluşturulmasında en birinci sorun, eski EOKA militanlarının Kıbrıs Ordusu'na doldurulmasıydı. En önemlisi ise Eoka'cı Yorgacis'in İçişleri Bakanlığına getirilmesiydi. Bu, EOKA'dan çok çeken Türk halkı için büyük bir tehlike idi. Eski EOKA'cıların ellerine silah tutuşturulması Türklerin kabul edemeyeceği bir durumdu. Bunun yanında orduya atanan 150 subayın hepsi de EOKA üyeleri idi. Aynı şekilde polis birliklerine de eski EOKA'cılar doldurulmuştu. Bu işlem gerçekleştirilirken, Türk polisler anayasaya aykırı olarak işten atılmıştı.

TCF™

Ordu ile ilgili ikinci anlaşmazlık noktası, Anayasanın 132. maddesinin uygulanması konusunda oldu.

Buna göre eğer bir yerleşim yerindeki halk sadece Türklerden oluşuyorsa, o yerleşim bölgesine yerleştirilecek kuvvet sadece Türk ordu mensuplarından oluşacaktı.

Rum liderliği bu görüş çerçevesinde ordunun küçük birliklere ayrılarak belirlenecek bölgelerde konuşlandırılmasına karşı çıkıyordu.

Bundan güdülen hedef ise Türk bölgelerini savunmasız bırakmak ve Türk ordu mensuplarını belli bir bölgede çoğunlukta olan Rum ordu mensuplarının baskısı altında tutmaktı.

Türk liderliği bu durumu hiçbir zaman kabul edemezdi.

Nitekim bunda haklı olduğu da kısa süre sonra ortaya çıktı. Ordu üniforması giydirilen EOKA'cılar, daha eğitim safhasında Türk ordu mensuplarına saldırmış ve hatta arka arkaya ordu karargahını iki kez bombalamıştı.

g) VERGİLER KONUSUNDAKİ SORULAR
Kıbrıs Cumhuriyeti Anayasasının 78. maddesi, vergi konusunda Temsilciler Meclisi'nde alınacak kararlarda, her iki toplum milletvekillerinin ayrı ayrı yapacakları oylamalarda çoğunluk oyunu gerekli kılmaktaydı.

31 Aralık 1960'da süresi sona eren vergi yasalarının yerine, yeni vergi yasaları çıkarmayan Rum liderleri, uzatmalarla konuyu geçiştirmeye çalışıyordu.

1961 Ocak- Mart döneminde, 3 aylık uzatmayı kabul eden Türk milletvekilleri, Rum liderliğinin Türklerden topladığı vergilerle Kamu hizmetlerine eşitsiz oranda Rum alınması ve Türk bölgelerinin kalkınması için harcama yapılmazken, Rum bölgelerine oluk gibi para akıtılmasına kullanma karşısında, ikinci bir uzatmayı ancak 3 aylık bir süre için kabul edeceklerini açıkladı.

Ne var ki Rum liderliği, "Kıbrıslı Türklerle varolan diğer gerilimli sorunların çözümünde, Rumlara baskı yapma fırsatı vereceğine inandıkları için" bu öneriyi reddetti.

Türk liderliğinin ve milletvekillerinin tüm iyi niyetli girişimlerine karşın, tek yanlı anayasa dışı tutumunu sürdürmekte ısrar eden Makarios, vergi dairelerine doğrudan emir vererek ilk 3 aylık sürenin dolduğu 31 Mart 1961'den sonra da vergi dairelerinin vergi toplamayı sürdürmelerini istedi. Türk liderliği ise bu yasa dışı uygulamayı protesto için halkı vergi ödememeye çağırdı.

Makarios ise, Türklerin bu haklı tepkisi üzerine yangına adeta körükle gidiyor ve gerekirse 70/30 oranının hiç uygulanmayacağını, anayasanın kendisini kısıtlıyan maddelerine uymayacağını açıklıyor ve

tüm dünyada Türkleri suçlu göstermek için kampanya başlatıyordu.

Makarios, bunlara paralel olarak Türklere tanınan ve Anayasa tarafından garanti altına alınan tüm hakları ortadan kaldırmak için sunduğu 13 maddelik anayasa değişiklik önerilerinin Türkiye, İngiltere ve Kıbrıs Türk halkı tarafından reddedilmesi üzerine, 21 Aralık 1963'de kanlı Noel saldırılarını başlattı.

Nitekim 1964'de Kıbrıs Rum Milli Muhafız Ordusu Komutanı olan Korgeneral Karayannis, "Türkler anayasanın değiştirilmesine karşı çıkınca, Başpiskopos planını uygulamaya koydu" diyerek, saldırıların nasıl planlı başladığını açıklayacak ve Akritas Planı'nı doğrulayacaktı.

h) AYRI BELEDİYELERİN KURULMASI KONUSUNDA ANLAŞMAZLIK
Kıbrıs Anayasasına göre 5 büyük şehir olarak Lefkoşa, Mağusa, Limasol, Larnaka ve Baf'ta ayrı belediyeler kurulacak ve bu belediyeler kendi toplumlarının yaşadığı bölgelerin imarı için çalışacaklardı.

Esasen 1941 yılından 1958 yılına kadar ortak belediyelerde nüfus oranlarına uygun temsiliyetleri ile birlikte çalışan Kıbrıs Türkleri ile Rumları, bu konuda daha başlangıçta kötü bir deneyime sahipti.

Rum belediye başkanları, belediye meclislerinde çoğunluğu oluşturan Rum üyelerin de desteği ile Türk bölgelerine hizmet vermiyor, Rum bölgelerine götürülen hizmetlerin onda biri bile Türk bölgelerine götürülmüyordu.

Türklerin belediyelerde olan işleri zamanında yapılmıyor, Türk mahalle ve sokak adları Rumca olarak değiştiriliyor, Türk şehitlerinin kabirleri ile kutsal sayılan yerler yıkılıyor, her türlü yolla şehirlerin Türk karakteri ortadan kaldırılmaya çalışılıyordu.

Rumların bu tutumu, belediye meclislerini iki halkın çatıştığı, çok sert tartışmaların yapıldığı bir arena haline

getirmişti. Nihayet 1958 yılında Kıbrıs Türkleri bir emrivaki ile kendi belediyelerini kurmak zorunda bırakılıyordu.

Kıbrıs Türkleri, ikide birde tüm dünyaya Enosis telgrafları çeken ve Enosis mücadelesinin şampiyonluğunu yapan bu meclislerde daha fazla duramazlardı.

Anayasa görüşmeleri yapılırken iki halk de bu konuda görüş ayrılığı içine düşmüş değildi. Ayrı belediyelerin varlığı fiili bir gerçek olarak kabul edilmişti.

Hatta eski Yunan Dışişleri Bakanı Averof'un "LOST OPPURTUNITIES" (Kaybedilen Fırsatlar) adlı eserinde açıkladığı gibi, Makarios, fakir Türk bölgelerinin yükünü çekmemek için ayrı belediyeler kurulmasını da bizzat istemişti.

Ne var ki daha sonra bu madde anayasaya girince, bu kez, "söz konusu kuralın uygulanması halinde adanın taksim edileceğini" söylemeye başlamıştı.

Oysa Türkler için bu bir kimlik sorunuydu. Ayrı belediyeler, "The Observer" gazetesinin dış haberler editörü Robert Stephens'in de vurguladığı gibi,"Türklerin kendi kendilerini yönetmelerinin ve Kıbrıslı Rumların, Türk toplumunun ayrı bir kimliği olduğunu ne denli kabul ettiklerinin bir göstergesiydi".

Anayasa, belediyelerle ilgili yasaların 6 ay içinde yapılmasını öngörmesine karşın, Rum liderliği bu yönde bir çalışma yapmadığı gibi bu alandaki gelişmeleri de engelliyordu.

Vakit gelip dayanmıştı. İngilizler tarafından kabul edilen ve 1958 yılında kurulan ayrı Türk belediyelerini tanıyan kanun, 31 Aralık 1960'da yürürlükten kalkmıştı. İki toplum liderleri arasında yapılan görüşmelerde Makarios'un anayasa dışı uyulamada ısrar etmesi sonucu, bir sonuç alınamadı.Bu durum karşısında eski yasalar 3'er aylık sürelerle uzatılmaya başlandı.

Ne var ki Makarios, 1962 yılı sonunda artık bu süreleri uzatmayacağını açıkladı. Türk Cemmat Meclisi bu durumda 29 Aralık'ta aldığı bir kararla Türk belediyelerinin çalışmalarını sürdürmelerini kararlaştırdı. Bu arada Lefke'de de bir belediye kuruldu.

Rum liderliği buna tepki gösterdi. Önce Türk belediyelerin telefonları kesildi. Çalışmarını engellemek için her yola başvuruldu.

Bütün bu engellemelerin başarılı olmadığını gören Makarios, Türk belediyelerini yetkisi olmadığı halde fesh ettiğini açıkladı. Bakanlar Kurulu'nun Rum üyeleri ise, 2 Ocak 1963'de aldıkları bir kararla Türk belediyelerin sınırları içine giren bölgeleri "İnkişaf Sahaları" olarak ilan edip bu bölgelere inkişaf encümenleri atıyordu.

Türk liderliği bu durum karşısında Anayasa Mahkemesi'ne başvuruyor ve başvuruyu görüşen Anayasa Mahkemesi, Bakanlar Kurulu'nun aldığı kararı Anayasa'ya aykırı bularak iptal ediyordu. Anayasa Mahkemesi, ayrıca, Makarios, "Çıkacak karar olumsuz olması halinde asla tanımayacağım" demesine karşın, beş büyük şehirde ayrı belediyeler kurulması gerektiği konusunda bir karar alıyordu.

Anayasa Mahkemesi başkanı E. Forsthoff'un Yardımcısı Dr. Christian Heinze, bu konuda şöyle diyordu: "Rumların Kıbrıs Anayasasını ihlal ettikleri en önemli örneklerden bir tanesi belediyeler konusuydu. Türkler için ciddi sonuçlar doğuran beş kentte ayrı belediyeler kurulması yönündeki anayasa maddesinin ihlali, Türk liderliği tarafından Anayasa Mahkemesi'ne getirildi. Ancak Rum liderliği Anayasa Mahkemesi'nin alacağı kararı tanımayacağını önceden açıkladı. Böylece, Rumlarla Türkler arasında uyuşmazlıkların getirilebileceği tek bağımsız organ olan Yüksak Anayasa Mahkemesi işlemez hale getirilmişti".

44- YABANCI YAZARLAR KIBRIS CUMHURİYETİ'NİN YIKILMASINI NASIL DEĞERLENDİRDİ?

Profesör Richard A. Patric, "Political Geography and the Cyprus Conflict 1963-1971"adlı yapıtında, Rum liderliğinin Cumhuriyeti yıkmak için sürdürdüğü gizli hazırlığı şöyle anlatıyor:

"Kıbrıs Rum gizli ordusunun el altında kadrolarının doldurulması, eğitim ve teşkilatlanması, 1961'in ilk aylarında başladı. 1955-59 döneminin EOKA teşkilatı dağıtılmıştı ama silahlarının çoğu Kıbrıs polisine teslim edilmemişti. Teşkilatın hücrelerinin karşılıklı bağımsızlık ve yükümlülükleri de hala canlıydı. Bu hücreler yeni kuvvetin önce çekirdeğini oluşturdu. 1967'de bölük çapındaki birliklerin atış ve silah eğitimleri Kıbrıslı Rum subay namzetlerinin nezaretinde ve hükümetin silah depolarından ödünç alınan silahlarla Trodos dağlarında yürütülmekteydi. 1963 Aralık olayları başladığında, saldırılara katılan ve belli bir derecede eğitilmiş 5000 civarında Rum vardı".

Bundan başka H. D. Purchell ve Prof. Pierre Oberling gibi yazarlarla, 1960-1963 döneminde Kıbrıs Anayasa Mahkemesi Başkan yardımcısı olan Alman hukukuçu Dr. Christian Heinze ise, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin yıkılışına ilişkin gözlemlerini şöyle anlatıyorlar:

"Yalnızca Türk Rum oranı bozulmakla kalmadı. Anayasanın izin verdiği yardımcı Rum polis kuvveti de yaratıldı. Özel olarak yaratılan kadroların çoğu da eski EOKA'cılara nasip oluyordu. Hem polis, hem de jandarmada terfi edenler, çoğunlukla bu teşkilatın eski adamlarıydı.

(Purchell S.315-316)

"Kıbrıslı Rumların anayasayı ihlal ettikleri örneklerden Kıbrıslı Türkler için en ciddi sonuçlar taşıyan bir tanesi, yani beş kentte ayrı ayrı Kıbrıs Rum ve Kıbrıs Türk belediyeleri kurulması hakkındaki anayasa hükmünün ihlali Kıbrıs Cumhuriyeti Yüksek Anayasa Mahkemesi'nin önüne getirildiğinde Rumlar davayı kabul ettiler. Ancak bundan daha önce ve özellikle 1963 Nisan'ında verilen karardan sonra da Kıbrıs hükümetinin Rum kanadı, bu kararı tanımayacağını ilan etmişti. Bu,

anayasanın ihlalinin resmen hukuki olarak geçerlilik kazanması ve Kıbrıs'ta Kıbrıslı Rumlar ve Türkler arasındaki uyuşmazlıkların getirilebileceği tek bağımsız merci olan Yüksek Anayasa Mahkemesi'nin iţlemez hale getirilmesi demekti".

(Heinze S.20)

"Forsthoff ve Heinze, Makarios'un anayasa ihlallerini ortaya koyduklarında Kıbrıs Rum Cemaati Liderleri için önemli bir sorun haline geldiler. Saygınlıklarını lekelemek ve istifaya zorlamak üzere dedikodu kampanyası başlatıldı".

(Oberling S.63)

"Dr. Forsthoff "küçük rütbeli bir nazi subayı olmakla" suçlandı, ve Heidelberg Üniversitesi'nin 2. sınıf bir profesörü olmakla nitelendirildi. Dr. Heinze'nin Türklerden aldığı rüşvetle lüks içinde yaşadığı söylentileri yayıldı, hayatı bile tehdit edildi."

(Purchell S.317)

"Müşterek bir yasama oluşturmadaki başarısızlık ilgili tarafların beceriksizliğinden değil, yönetimdeki Kıbrıslı Rumların egemen kesiminin işbirliğine gitmek veya bir uzlaşmaya varmak çabası harcamayıp varolan anayasayı gözardı etmelerinde ve hiçe saymalarında artan bir inatla diretmelerinden gelmektedir.

Anayasanın başarısızlığı, bundan yararlanmak için iyi niyetin olmamasındandı".

TCE™

(Heinze S.25)

"Veto hakkını ortandan kaldırmak bahanesini gösterip, gerçekte kanuna uydurup, Enosis'i gerçekleştirmek istemekteydiler. Bu tasarıyı uygulamak üzere Makarios; Yorgacis, Papadopulos ve Glafkos Klerides, gizli bir eylem planı hazırlamakla görevlendirildi. İlk defa 21 Nisan 1966'da PATRİS gazetesinde yayınlanan meşhur AKRİTAS PLANI, biraz da gizemli bir biçimde "ŞEF AKRİTAS" diye imzalanmıştı. Oysa, bu, AKRİTAS ayni dönemde adada iç barışı sağlamakla görevli olan Yorgacis'ten başkası değildi. Plan, Enosis'i gerçekleştirmek amacı ile hükümet içinde bir darbe yapılmasını ve güçlenmesine izin vermeden Türk muhalefetinin temizlenmesini öngören bir programdı."

(Oberling S.64)

(Bu konularda daha geniţ bilgi için Bkz:

Prof. Richard A. Patric Political Geography And the Cyprus Conflict 1963-1977 S.37-38 Waterloo, Onfario-1976.

1) H.D.Purchell (Cyprus S.315-316-317) LONDRA 1969

2) Dr. Christian Heinze (The Cyprus Conflict S.20-25) Lefkoşa 1967

3) Pierre Oberling (Bellapais'e Giden Yol S.63-70)Ankara 1978

45- MAKARİOS VE RUMLAR BAĞIMSIZLIĞI BENİMSEMİŞ MİYDİ?
Enosis yemini etmiş ve uzun yıllar boyu Enosis içi savaşmış olan Makarios ve Kıbrıs Rumları, hiçbir zaman bağımsızlığı benimsemiş değillerdi.

Makarios ve Rum liderliği, bağımsızlıktan Enosise nasıl sıçrayacaklarının hesabını yapmaktaydılar.

Nitekim, Londra'da bağımsızlık anlaşmalarının altına imza koyan Makarios, adaya dönüşünde daha ayağının tozu kurumadan Enosis demeçleri vermeye başlıyordu.

15 Ağustos 1962'de EOKA'cıların yuvası olan Cikko Manastırı'nda yaptığı bir konuşmada bağımsızlığı değerlendirerek şöyle diyordu: "Sekiz asırdan beridir Kıbrıs'ın yönetimi ilk kez Yunanlıların eline geçmiştir. Kıbrıs Rumları EOKA kahramanları tarafından başlatılan işi tamamlamak için çalışmalıdırlar.

Mücadele şimdi yeni bir biçimde sürmektedir, hedefimize ulaşıncaya kadar sürecektir".

4 Eylül 1962'de Panayia köyünde yaptığı bir konuşmada ise şöyle diyordu:

"Hellenizmin müthiş düşmanı olan Türk ırkının bir parçasını teşkil eden küçük Türk Toplumu adadan kovulmadıkça EOKA kahramanlarının görevi asla sona ermiş sayılmaz".

TCE

Yine aynı Makarios 28 Mart tarihinde Cyprus Mail gazetesine verdiği bir başka demeçte ise şöyle diyordu:

"Beni bilen hiçbir Rum, bir Kıbrıs Ulusu yaratmak için uğraşmayağımı çok iyi bilir. Anlaşmalar bir devlet yaratmıştır, fakat bir ulus değil".

Bu arada Kıbrıs Develtinin tüm organlarına eski EOKA liderleri ve Enosis için mücadele eden Eokacılar getiriliyordu.

İçişleri Bakanı Yorgacis de bunlardan biriydi.

Diğer yandan Rum kesiminde Bayraktar ve Ömerye Camileri ve Vadili İlkokulu havaya uçuruluyor, sivil Türkler yollarda yoklamalara tabi tutuluyor, Türklerin evleri aniden basılarak aranıyordu. Herşey Rum liderliğinin Cumhuriyeti yıkmak istediğini göstermekteydi. Kıbrıs Cumhuriyeti Anayasası tarafların iyi niyeti üzerine bina edilmişti.

Makarios ve Rum liderleri anayasaya sahip çıkıp iyi niyetle uygulamaya çalışsalardı, sorunlar görüşmelerle aşılabilirdi.

Oysa onlar daha ilk günden, anlaşmaların kendilerine "ZORLA EMPOZE EDİLDİĞİNİ" açıklarken, Rum basını ve önde gelen liderleri de "ZÜRİH VE LONDRA'NIN ZİNCİRLERİNİ KIRACAĞIZ" diye sloganlar atmaktaydı.

Böyle bir anlayış, Cumhuriyeti yaşatacak iyi niyeti gösterebilir miydi?

46- KIBRIS TÜRKLERİ BAĞIMSIZLIĞI BENİMSEMİŞLER MİYDİ?

Kıbrıs Türkleri 1960'dan önce bağımsızlık için mücadele vermemiş olmalarına karşın, anlaşmalarla kurulan düzenden memnundular.

Çünkü özverili mücadelelerinin sonucunu görmüşler, adanın Yunanistan'a bağlanmasını önlemişlerdi.

Bundan öte, yeni kurulan Cumhuriyetin iki eşit kurucu ortağından biri olmuşlar ve gerek adanın bütününün, gerekse kendi geleceklerinin üzerinde kesin söz hakkına sahip olmuşlardı.

Rum ortak kendilerine birşey sormadan, Türk halkının onayını almadan hiçbir adım atamazdı.

Kamu hizmetlerinde, orduda, poliste, belli oranlarda katılım hakkı elde edilmişti.

Cumhurbaşkanı Muavini Türk olacaktı ve onayı olmadan önemli yasaların yürürlüğe girmesi söz konusu değildi.

TCE

Üstüne üstlük Türk askeri de 82 yıl sonra yeniden adaya dönmüţ ve kurulan rejimin de garantörü olmuţtu.

Hal böyleyken kurulan rejimi bozmak Türk halkına ne kazandıracaktı?

Enosise karşı verdikleri özverili mücadele ile meşru haklarını elde eden Türk halkının bağımsız Cumhuriyetin çözümünden ne kazancı olabilirdi?

Nitekim, Rum liderliğinin 3 yıllık Cumhuriyet dönemi içinde Enosis lehine açıklamaları bir gerçekken ve Enosis için yapılan gizli çalışmalar, gizli örgütlenmeler, gizli silahlanma, belgeleri ile ortaya konmuşken, Türk liderlerinin Cumhuriyetin yıkılmasını savunan veya adanın taksim edilmesini ifade eden tek bir açıklamasına rastlamak olası değildir.

Tam aksi, Rum liderliğinin, kışkırtıcı konuşmalarına karşı sürekli olarak protestoda bulunan, bu tavrın Cumhuriyeti yıkılışa götüreceğini ifade edip uyarılar yapan ve Rum liderini anayasal çizgiye davet eden Türk liderliğiydi.

Ne ki, ortaklığa dayanan bir devletin, tek ortağının istemesi ile yıkılmadan kurtulamayacağı bir gerçeklikti. Nitekim, Türk halkının iyi niyeti ve arzusu da Cumhuriyeti kurtarmaya yetmeyecekti.

47- MAKARİOS'UN 13 MADDELİK ANAYASA DEĞİŞİKLİK ÖNERİSİ NEYDİ?
Aklına bağımsızlığı sığdırmayan ve yeminine bağlı kalarak Enosisin önündeki engelleri kaldırmak isteyen Makarios, bu amaçla Türk Halkına Cumhuriyette etkin söz hakkı veren Anayasanın 13 maddesini değiştirmek için bir plan hazırladı.

Bu plana göre söz konusu 13 maddenin değiştirilmesini Türklere önerecek, reddetmeleri halinde ise zorla empoze edilmesi yoluna gidilecekti, Türklerin karşı koyması halinde "Türkler hükümete isyan etti" diye olay dünyaya duyurulacak, "asilerin ezilmesi", Kıbrıs hükümetinin bir iç meselesi olarak sunulacaktı.

Türk halkı ve Türkiye tarafından derhal reddedilen 13 maddelik değişiklik önerileri şöyleydi:

1) Cumhurbaşkanı ve Cumhurbaşkan Muavini'nin Veto haklarının kaldırılması. (Anayasaya göre Başkan ve Yardımcısı Bakanlar Kurulu ve Meclis'in Dış İlişkiler, Savunma ve Güvenlik konularındaki kararlarını veto etme hakkına sahipti).

2) Cumhurbaşkanı yurt dışında iken veya görevlerini yerine getirmeyecek durumda olduğunda, Başkan Yardımcısının ona vekalet etmesi. (Bu aslında göz boyamak için ileri sürülmüştü).

3) Rum Temsilciler Meclisi başkanı yurt dışında, ya da görevlerini yerine getiremeyecek durumda olduğunda, Meclis Başkanlığı görevinin Meclis Başkan yardımcısı tarafından yerine getirilmesi.

TCE™

4) Meclis Başkanı Rum, Yardımcısı Türk üyelerce ayrı ayrı seçileceklerine, her ikisinin de Meclis Genel Kurulunca seçilmesi. (Bu durumda çoğunlukta Rumlar olduğu için Meclis Başkanı hep Rum olurken, Türk Yardımcı, Rumların istedigi bir kişi seçilecekti. Bu Türklerin birliğini bozmaya yönelik bir öneri idi).

5) Bazı yasaların Meclis'te onaylanması için, ayrı çoğunluk şartının aranmaması. (Anayasaya göre vergi, belediyeler ve seçim yasaları için ayrı ayrı çoğunluk gerekirdi. Bu durumda Rumlar herşeyi çoğunluklarına dayanarak istedikleri gibi yapacaklardı).

6) Birleşik Belediyelerin kurulması. (Anayasaya göre beş büyük şehirde ayrı belediyeler kurulacaktı. Bu durumda Belediye Başkanları hep Rum olacaktı).

7) Adaletin dağıtımının birleştirilmesi. (Rum suçlulara Rum, Türk suçlulara da Türk yargıçlar bakıyordu. Bu durumda Türk sanıklar suçsuz olsalar bile Rum yargıcın insafına kalıyorlardı.

Bunun bir batka tehlikesi de Rum yargıçlardan alınacak tutuklama ve arama emirleri ile ikide bir Türk evleri ve yerleşim yerlerinin aranması, kişilerin tutuklanıp baskı altına alınması idi).

8) Güvenlik Kuvvetlerinin, polis ve jandarma olarak ikiye ayrılmasına son verilmesi.

9) Güvenlik Kuvvetlerinin sayısının yasa ile belirlenmesi. (Anayasaya göre Cumhurbaşkanı ve yardımcısı sayıyı ortaklaşa olarak azaltıp çoğaltabilirdi).

10) Hükümete ve orduya iki toplumun katılma oranlarının iki toplumun nüfus oranına göre değiştirilmesi.(Bu önerinin kabulü, Kıbrıs Türkleri için yok olmayı kabul etmekti).

11) Amme Hizmeti Komisyonu'nun üye sayısının 10'dan 5'e indirilmesi. (On üyeden üçü Türk'tü).

12) Amme Hizmeti Komisyonu'nun tüm kararları basit çoğunlukla alması. (Bu durumda çoğunlukta olan Rum üyelerin her istediği olacaktı).

13). Rum Cemaat Meclisi'nin yürürlükten kalkması. (Bu öneri de Rumların Cumhuriyet yönetimini bir Rum yönetimi yapmak girişiminin bir sonucuydu).

48- KIBRIS CUMHURİYETİ NASIL YIKILMIŢTIR?

1963 yılı Rum liderliğinin Kıbrıs Cumhuriyeti'ni yıkmak için hazırlıklarını yoğunlaştırdığı bir yıldır.

25 Mart 1962'de yapılan ilk saldırıdan sonra, 25 Ocak 1963 gecesi Rum bölgesindeki Bayraktar Camisi ikinci kez havaya uçuruldu.

Rum polisi tarafından Türklere yönelik baskı ve kışkırtmalar yoğunlaşırken 3 Mart 1963'de bir konuşma yapan İçişleri Bakanı Yorgacis, "Ulusal hedefimizin gerçekleşmesi için ilerlemekte azimliyiz" diyordu.

TCE

12 Mart'ta ise "özgürlük savaşımızın ruhunu fiiliyat sahasına aktarmalıyız. Halkımızın emellerinin gerçekleşmesi bize bağlıdır" demekteydi.

3 Mart günü Maraţ'taki Pertev Paţa Türbesi tahrip ediliyordu.

30 Mayıs akşamı Ömeriye Camii ikinci kez saldırıya uğruyordu.

7 Ekim 1963'de Karpaz Bölgesi EOKA'cılar Cemiyeti bir toplantı yaparak "Cumhuriyeti yıkıp ilhakı gerçekleştirmek için mücadele etmeye karar verdiğini" açıklıyordu. Cumhuriyeti koruyup kollamakla görevli Cumhurbaşkanı Makarios ise cemiyet üyelerine gönderdigi bir mesajla onlara bataılar diliyordu.

Oysa Anayasa Enosisi ve Enosis yönünde çalışmayı yasaklamaktaydı. Ama ne İçişleri Bakanı, ne de Cumhurbaşkanı Anayasanın bu maddesini uygulamak niyetinteydi...

9 Aralık günü Lefkoşa Türk Lisesi Rum Polisler tarafından basılıyor, açılan ateş sonucu Türk öğrenciler yaralanıyordu.

21 Aralık günü Atatürk Heykeli ve Türk Lisesi Rum polisleri tarafından yine kurşunlanırken, Türk bölgeleri bütün gece kurşun yağmuruna tutuluyor ve 22 Aralık günü Matyat köyü yakılıyordu.

23 ve 24 Aralık'ta çarpışmalar bütün gün sürdü. Silahlı Rumlar Küçük Kaymaklı ve Kumsal bölgelerine saldırdı. Kaymaklı yakıldı, Kumsal'da binbaşı İlhan'ın çocukları ve eşi banyo içinde katledildi. Birçok Türk evlerinden alınıp götürüldü.

Bu arada Türk memur ve milletvekilleri silah zoru ile yönetimden uzaklaştırılarak devlet gasbedildi. Tüm devlet daireleri, Radyo-TV işgal edildi. Böylece Cumhuriyet bir Rum devletine dönüştü.

49- AKRİTAS PLANI NEDİR?

Rum liderliği Cumhuriyeti yıkma girişimini AKRİTAS adlı bir plan uyarınca gerçekleştirdi.

21 Nisan 1966 tarihli PATRİS GAZETESİ'nde yayınlanan bu plana göre Türk halkı ani bir saldırı ile yok edilecek ve ada Yunanistan'a bağlanacaktı.

Bu planın hazırlayıcıları arasında AKRİTAS kod adlı İçişleri Bakanı Yorgacis, Cumhurbaşkanı Makarios, Meclis Başkanı Klerides gibi isimler de bulunmaktaydı...7 Şubat tarihli PATRİS gazetesi bu planda görev alan Rum liderlerini şöyle sıralamıştır:

Batkan : Polikarpos Yorgacis

Başkan Vekili : Çalışma Bakanı Thassos Papadopulos

Kurmay : Milletvekili Nikos Koçiţ

TCE™

Kurmay Daireleri Md : Meclis Başkanı Glafkos Klerides

Planın anahtarı şöyleydi:

"Makarios'un verdiği demeçler milli davanın alacağı yönü göstermiştir. Esas gaye değişmemiştir. (İlhak, Enosis) Amaca ulaşmak için iç ve dış tahrikler izlenecektir.

- EOKA müdahalesinin son safhasında Kıbrıs davası dünya kamuoyuna ve diplomatik çevrelere "Kıbrıs Halkının self-determinasyon hakkına kavuşması" şeklinde sunulmuştu. Şimdi ilk hedefimiz uluslararası alanda Kıbrıs probleminin çözümlenmediği ve yeniden gözden geçirilmesi gerektiği kanaatını yaymak olmalıdır. Bu amaçla, bulunmuş olan çözümün tatminkar olmadığı adil olmadığı, iki toplumun birarada yaşayabileceği belirtilmelidir.

- Kıbrıs liderliği yerinde bir davranışla anlaşmaları halk oyuna sunmamış ve elimizdeki bu durum koz olmuştur.

- Kıbrıs'ın şimdiye kadar Rumlar tarafından idare edildiğini, Türklerin ise sadece olumsuz, köstekleyici bir fren rolü oynadığını gösterdik.

- Gizliliğe uyulacaktır..."

Planın diğer bölümlerinde imhanın yeraltında çalışmalarını sürdüren EOKA aracılığı ile nasıl gercekleştirileceği anlatılmaktadır.

Buna göre her bölgede ne kadar kuvvet bulundurulacağı, silah miktarı, bölge sorumluları, saldırı planları, ayrıntılı olarak şemalar üzerinde gösterilmiştir.

Nitekim saldırıların da aynen bu planda öngörüldüğü gibi gerçekleştirildiği daha sonra ortaya çıkmıştır.

Ne ki Türk Halkının mukavemeti, planda öngörülen sonuçların, bütünü ile gerçekleşmesini önlemiştir.

Planın tam metni şöyleydi:

ÇOK GİZLİ KARARGAH

Başpiskopos Makarios'un verdiği son demeçler Milli davanın yakın bir gelecekte alacağı yönü gösterir. Geçmişte de belirttiğimiz gibi milli davalar bir günde halledilemez. Milli davaların çeşitli gelişim merhalelerinin tamamlanması için belli zaman tahditleri koymak da mümkün değildir. Davamız şimdiye kadar yer almış olan gelişmelerin, bu süre içinde belirmiş şartların ve alınmış tedbirlerin ışığında, bu tedbirlerin ayarlanması ve tatbiki de göz önüne alınarak incelenmeli ve alınacak tedbirler iç ve dıştaki politik duruma uygun olmalıdır. Bütün bu işlem gerçekten güçtür ve birçok safhadan geçirilmesi şarttır; çünkü sonucu etkileyecek olan çok ve çeşitli nedenler vardır. Herkesin, alınan tedbirlerin esaslı bir inceleme sonucu alındığını ve gelecekte alınacak tedbirlerin temelini teşkil ettiğini bilmesi kafidir. Ayrıca, şimdi düşünülen bu tedbirlerin, `ilk adım'ı ve `self-determinasyon' hakkımızı kayıtsız şartsız ve tam olarak tatbiki olan gayemizin `yalnız bir safhasını' teşkil ettiğini de bilmesi kifayet eder.

Esas gaye değişmeyip aynı kaldığına göre, incelenmesi gereken bu gayenin gerçekleştirilmesi için izlenecek yol ve usüldür. Bunlar da, zaruri olarak iç ve dış (uluslararası) taktikler diye ikiye ayrılmalıdır. Çünkü, davamızın, içte ve dıştaki takdimi ve yönetilmesi ayrıdır.

A. DIŞTA KULLANILACAK METOD
EOKA mücadelesinin son safhasında Kıbrıs davası dünya kamu oyuna ve diplomatik çevrelere "Kıbrıs halkının self-determinasyon hakkına kavuşması: şeklinde sunulmuştu. Fakat hatırlanacağı gibi bu arada `Türk azınlığı sorunu', bilinen şartlar altında ortaya atılmış ve toplumlararası çarpışmalardan sonra iki toplumun birleşik bir idare altında beraber yaşayamayacağı fikrini kabul ettirmek için büyük çaba harcanmıştı. Sonunda problem birçok uluslararası çevrelerin zannınca Londra ve Zürih anlaşmaları ile halledilmiş ve bu anlaşmalar, mücadele eden taraflar arasındaki görüşmeler sonunda varılan çözüm olarak gösterilmiştti.

a) Bu sebeple ilk hedefimiz, uluslararası alanda, Kıbrıs probleminin çözümlenmediği ve yeniden gözden geçirilmesi gerektiği kanısını yaratmak ve yaymak olmuştur.

b) Aşağıda belirtilen kanıların yaratılması ilk gaye olarak kabul edilmiştir:

i) Bulunmuş olan hal çaresi tatminkar ve adil değildir.

ii) Varılan anlaşma, çatışmakta olan tarafların iradesi sonucu elde edilmemiştir.

iii) Anlaşmaların tadili arzusu Rumların imzalarını inkar etme niyetinden değil; onların varolması için elzem oluşundan doğmaktadır.

iv) İki toplumun birarada yaşaması mümkündür, ve

v) Yabancıların güvenmesi ve dayanması gereken kuvvetli unsur Türkler değil, Rum ekseriyetidir.

c) Yukarıdaki gayeleri gerçekleştirmek çok güç ise de tatminkar sonuçlar alınmıştır. Birçok diplomatik temsilci, anlaşmaların tatminkar ve adil olmadığına gerçek görüşmeler sonucu değil de, gözdağı ve baskı ile imzalandığına ve birçok tehditler sonunda empoze edildiğine inandılar.Anlaşmalar sonucu varılan hal çeresinin halkın tasvibine sunulmamış olması elimizde önemli bir kozdur. Liderliğimiz de aklıselimle hareket ederek bir referandumdan kaçındı. (Aksi halde, 1959'daki atmosfer içinde halk anlaşmaları mutlaka tasvip ederdi). Genel olarak dıtarıya Kıbrıs'ın şimdiye kadar Rumlar tarafından idare edildiğini, Türklerin ise sadece olumsuz, köstekleyici bir fren rolü oynadığını gösterdik.

d) Birinci safhadaki faaliyetlerimizi ve gayelermizi böylece tamamladıktan sonra ikinci safhayı uluslararası bir seviyede gerçekleştirmemiz gerekiyor. Bu ikinci safhadaki gayemiz aşağıdaki hususları belirtmek ve kabul ettirmektir:

TCF™

i) Rumların gayesi Türkleri ezmek değil, idari mekanizmanın aykırı ve makul olmayan kısımlarını ortadan kaldırmaktır.

ii) Bunların hemen ortadan kaldırılması gerekir, çünkü `yarın' çok geç olabilir.

iii) (yayınlanmamıştır)

iv) Bu gözden geçirme sorunu Kıbrıslıların bir iç sorunudur ve bunun için kimseye, dıştan herhangi bir müdahale -güç kullanılsın veya kullanılmasın- hakkını vermez; ve

v) Öngörülen değişiklikler makuldür, adildir ve azınlığın makul addedilen haklarını da korur.

e) Genel olarak denilebilir ki bugünün uluslararası düşünüşü her türlü baskının - bilhassa azınlıklara yapılan baskının- karşısındadır. Şimdiye kadar Türkler dünya kamu oyunu Adanın Yunanistan'a ilhak edilmesinin kendilerini köle durumuna sokacağına inandırmakta başarı gösterdiler.Bu şartlar altında mücadelemizi "Enosis" değil de "self-determinasyon" temeline dayayarak dünya kamu oyunu etkileyebiliriz.

Self-determinasyon hakkımızı tamamen ve engellenmeden kullanabilmemiz için de anlaşmalardan (Garanti ve İttifak anlaşması vs) ve anayasanın halk iradesinin kayıtsız bir şekilde ifadesini engelleyen ve dış müdahale tehlikesi arz eden hükümlerinden kurtulmamız gerekiyor. Bu sebeple ilk hedefimiz Kıbrıslı Rumlarca kabul edilmemiş diye belirtilmesinde karar kıldığımız Garanti Anlaşmasının elimine edilmesidir.

Garanti anlaşması ortadan kalktıktan sonra önümüzde bizi bir plebisitle kendi geleceğimizi seçmekten alıkoyabilecek hiçbir hukuki ve manevi engel kalmayacaktır.

Yukarıdaki izahattan anlaşılacağı üzere planımızın başarısını temin etmek için kademeli bir "çaba ve gelişme" yolu seçilmesi gerekiyor. Bu çabalar ve gelişmeler gerçekleşmezse gelecekteki davranışlarımız kanun bakımından haksız, politik yönden ise başarısı imkansız bir hale girer. Ayrıca Kıbrıs'ı ve halkın (Rumları) büyük tehlikelerle karşı karşıya bırakmış oluruz.

İzlenecek hareket hattı şöyledir:

a) Anayasanın olumsuz maddelerini tadil etmek ve bunun sonunda "Garanti ve İttifak anlaşmalarını" de facto olarak ortadan kaldırmak.

Bu adım kaçınılmazdır; çünkü herhangi bir anlaşmanın olumsuz yönlerini tadil etmek ihtiyacı, genellikle bütün dünyaca kabul edilmiştir ve makul addedilmektedir. (Burada bir pasaj yayınlanmamıştır). Buna karşılık böyle bir tadil çabasını önlemek gayesini güden herhangi bir dış müdahale haksız ve gereksiz sayılmaktadır.

b) Bunu gerçekleştirir gerçekleştirmez Garanti Anlaşması (müdahale hakkı) kanunen ve esas olarak tatbik edilmez.

c) Garanti ve İttifak anlaşmalarının self-determinasyon hakkını kısıtlayıcı hükümleri böylece ortadan kaldırıldıktan sonra Kıbrıs halkı (Rum toplumu) kendi iradesini serbestçe ifade edip uygulayabilecektir.

TCE™

d) O zaman, devlet kuvvetlerinin (Polis Gücü) ve buna ek olarak dost ülke askerlerinin, dıştan veya içten gelen herhangi bir müdahaleye karşı koyması mümkün olacaktır, çünkü o zaman tamamen bağımsız bir durumda olacağız.

Görülüyor ki harekatın (a) maddesinden (b) maddesine kadar olan kısımlarının belirttiğimiz sıraya göre tatbik edilmesi şarttır.

Bunun sonucu olarak da belirtilen gerçek şudur: Eğer Uluslararası alanda başarı şansı umuyorsak mücadelemizin herhangi bir safhasını, bir önceki safha tamamlanmadan açıklamamak zorundayız. Örneğin, yukarıda bellirtiğimiz dört safhanın gerekli sırayı teşkil ettigi kabul edilirse, bu sıranın (d) maddesi önceden açıklandığı zaman (a) maddesindeki tadillattan söz etmek anlamsız ve faydasız olur, çünkü anayasanın olumsuz hükümlerini tadil etmek yollarını ararken böyle bir revizyonun Devlet ve Anlaşmaların fonksiyonu için gerekli olduğu bahanesini öne sürmekle gülünç bir duruma düşmüş oluruz.

Yukarıda belirtilenler, hedef ve gayelerimiz ve uluslararası alanda izlenecek usul ile ilgili noktalardır.

B. İç Cephe

İç alandaki hareketlerimiz Türklerin yapacakları tepkiye, dışta bu hareketlerin yorumlanmasına ve yapacaklarmızın milli davamız üzerindeki etkisine göre düzenlenecektir.

1) `Aşılmaz' diye tanımlayabileceğimiz tek tehlike asker kullanarak yapılacak bir dış müdahale ihtimalidir. Kısmen veya tüm olarak kendi gücümüzle karşılayabileceğimiz bu tehlike, yaratması muhtemel maddi zarardan ziyade politik alanda yapacağı olumsuz etki yönünden önemlidir. Eğer dış müdahale, planımızın 'c' safhası uygulanmadan önce yapılırsa, böyle bir müdahale tamamen haklı görünmese de hukuki yönden geçerli sayılabilir ki bu da uluslararası alanda ve Birleşmiş Milletler'de aleyhimize olur. Son zamanlarda yer almış olan buna benzer olayların tarihi gösteriyor ki, hiç bir müdahale olayında -müdahale hukuk dayanağından tüm olarak yoksun olsa bile- mütecaviz,saldırıya uğrayandan önemli tavizler koparmadan, ne Birleşmiş Milletler ne de diğer kuvvetler tarafından sökülüp atılmıştır. İsrail'in 1959'daki Süveyş saldırısında, harekatın Birleşmiş Milletler tarafından takibine ve Sovyetler Birliği'nin duruma müdahale tehdidine rağmen, saldırıyı yapan İsrail, geri çekilmesine karşılık Kızıl Deniz'deki Eliat limanını elde etmesini bilmiştir. Kıbrıs için böyle bir durumda çok daha büyük tehlikeler vardır.

İyi çalışır ve yukarıda (a) safhasında belirtilen teşebbüsümüzü başarılı kılarsak, göreceğiz ki hem müdahaleyi haksız gösterecek, hem de bütün dünyanın desteğini kazanmış olacağız, çünkü Garanti anlaşmasına göre garantör devletler (İngiltere, Yunanistan ve Türkiye) arasında müzakereler yer almadan müdahale yapılmaz. Asıl uluslararası desteğe işte bu devrede (müdahale öncesi temas devresi) ihtiyacımız olacaktır. Böyle bir desteği de ancak Anayasada yapılmasını teklif ettiğimiz değişiklikler haklı ve akla yakın görüldüğü zaman kazanabiliriz. Bu sebeple öne süreceğimiz değişiklikleri kararlaştırırken çok dikkatli olmamız gerekir.

Bu durumda, ilk adım, müdahale tehlikesini ortadan kaldırmak için Anayasayı tadil etme teklifi yapmaktadır.

İzlenecek taktik (yayınlanmamıştır).

2. Aşikardır ki müdahalenin haklı gösterilmesi için anayasadaki basit bir revizyon teklifinden daha ciddi bir sebep, daha yakın bir tehlike olması gerekir. Bu sebepler ţunlar

olabilir:

(a) 'a' ve 'c' hareketi yerine getirilmeden ENOSİS'in ilanı.

(b) `Türklerin katliamı' diye aksettirilecek ciddi toplumlararası huzursuzluk ve çarpışma.

İlk sebep, birinci safha için hazırlanan plan gereğince kendiliğinden ortadan kalkmıştır; böylece geriye `toplumlararası çatışma' tehlikesi kalmış oluyor. Tahrik edilmeksizin Türklere karşı bir katliam girişmek veya hücum etmek niyetimiz yoktur. Bu sebepten...(Bu kısım Rum yayın organlarınca gizli tutulmuş yayınlanmamıştır) Türkler şiddetli reaksiyon göstererek olaylar ve çatışmalar yaratabilirler, veya

çarpışmalar yaratarak Rumların kendilerine hücum ettiği ve bu yüzden can ve mal emniyetleri için müdahalenin kaçınılmaz olduğu intibaını yaratmaya çalışabilirler.

İzlenecek taktik: Anayasayı tadil etme çabalarmız gizli olmayacak. Daima barışçı görüşmelere hazır görüneceğiz ve hareketlerimiz hiç bir zaman tahrik edici veya sert bir şekilde olmayacak. Patlaması muhtemel

her olay, başlangıçta kanun çerçevesinde ve kanuni kuvvetler -Devletin Polis Gücü- tarafından, belli bir plana göre karşılanacaktır. Bütün hareketlerimiz hukuki bir çerçeve içinde yapılacaktır.

3. (Bu madde gizli tutulmuş yayınlanmamıştır).

4. Türklerin, Anayasayı tadil için girişeceğimiz ciddi hareketlere tepki göstermeyeceğini düşünmek ve genel planımızın yukarıda anlatılan birinci safhasını gerçekleştirme çabalarımıza karşı olaylar ve çatışmalar yaratmayacaklarına inanmak safdillik olur. Bu sebeple Teşkilatımızın varlığı ve kuvvetlenmesi zaruridir. Çünkü:

(a) Türklerin içten gelen bir direnmesine karşı bizim karşı hücumumuz ani olmazsa, Rumlar arasında -özellikle kasabalarda- panik yaratılması tehlikesi vardır. O zaman geniş ve çok önemli bölgelerde Türklere 'hücum gücümüzü' ani olarak ve etkili bir ţekilde gösterebilirsek, kendilerine gelecekler ve hareketleri önemsiz, tecrid edilmiţ olaylara inhisar edecektir.

(b) Türklerin planlı veya plansız herhangi bir hücumu karşısında- bu hücum bir gösteri olsun veya olmasın- hemen harekete geçmek, şiddet kullanarak böyle bir hücumu en kısa bir zamanda bastırmak zorundayız. Çünkü durumu bir iki gün içinde tam olarak kontrol edebilirsek, dış müdahale mümkün olmayacağı gibi haklı da görülmeyecektir.

(c) Herhangi bir Türk teţebbüsünün kuvvet kullanarak, kat'i olarak bastırılması, bizim sonradan gireceğimiz ve Anayasada yeni tadilata matuf hareketlerimizi kolaylaştıracak ve aynı zamanda tatbikatta bir Türk reaksiyonunu önleyecektir. Çünkü Türkler, gösterecekleri herhangi bir reaksiyonun toplumları için ciddi sonuçlar doğurabileceğini kavramış olacaklardır.

(d) Çatışmaların yayılıp büyümesi halinde plandaki (a) ve (d) safhalarını uygulamaya ve ENOSİS'i derhal ilan etmeye hazır olmalıyız. Çünkü o zaman diplomatik faaliyete ihtiyaç kalmamış olacaktır.

5. Bütün bu safhaların tatbikinde büyük rol oynayacak bir faktörü unutmamak lazım. Üyelerimizi ve halkı aydınlatmak ve planlarımızı bilmeyen veya bilmesine imkan olmayan `tutucu' çevrelerin propagandalarına karşı koymak. Bellirttiğimiz gibi mücadelimizin en azdan dört safhadan geçmesi şarttır. Ayrıca bu süre içinde planlarımızı ve niyetlerimizi, zamansız olarak açıklamamak zorunluğundayız.

Görüleceği gibi bu konuda her şeyi gizli tutabilmek milli görevden de üstün bir görevdir. "Gizlilik" başarımız ve bekamız için hayati bir önem taşır.

Bunun böyle olması 'tutucu' zümreyi ve sorumluluk duygusundan yoksun demagogları, tahrik edici konuşmalar yapmaktan, sözde millici beyannameler dağıtmaktan alıkoymayacaktır. Planlarımızın geçiş safhaları onlara bir çok fırsatlar verecek niteliktedir. Liderlermizin esas gayesi'nin 'milli hedef' olmadığını ve yalnız anayasayı tadil etme peşinde

koştuğumuzu söyleyecekler, ithamlar yağdıracaklardır. Anasyasayı, kararlaştırdığımız gibi aralıklı merhalelerle ve hüküm sürülen şartlar çerçevesinde tadil etmek gerekliliği işimizi daha da güçleştiriyor. Bütün bunlar bizi sorumsuz demagojiye, sokak politikasına ve millicilik yarışına itmemelidir. İcraatımız bizi, inkar edilmeyecek bir şekilde, haklı gösterecektir. Her halukarda, hepimizin iyi bildiği nedenler yüzünden, bu Planın gelecek seçimlerden çok önce tatbik edilmesi ve başarı ile sonuçlanması gerektiğine göre, önümüzdeki kısa devre içinde göstereceğimiz itidal ve soğukkanlılıkla temayüz etmeliyiz. Buna paralel olarak vatansever kuvvetlermizin birliğini ve disiplinini korumak ve bununla da kifayet etmeyip bu birliği takviye etmek zorunluluğundayız. Bu konuda başarı sağlamak için üyelermizi iyice aydınlatmalıyız ki onlar da halkı aydınlatabilsinler.

Herşeyden önce 'tutucuların' gerçek kimliklerini açıklamalıyız. Bunlar küçük, sorumsuz demagoglar ve fırsatçılardır. Son yılların tarihi bunu açıkça ortaya koymuştur. Bunlar, liderliğimize kuduz köpekler gibi saldıran, fakat geçerli, pratik ve akla yakın herhangi bir çözüm yolu göstermekten aciz, başarı yoksunu,menfi ruhlu gerici insanlardır.

Hareketlerimizde başarı sağlayabilmemiz için, son dakikaya kadar kuvvetli ve istikrarlı bir hükümete ihtiyacımız vardır. Bu böyle bilinmelidir. Bu tutucular güruhu, nutuk çekmekten başka bir şey yapmaktan aciz gürültücü parolacılardır. Daima, ciddi ve kesin bir hareket gerektiği zaman, fedakarlık gerektiği zaman, ortada güçsüz zavallılar olarak kalmışlardır ve kalacaklardır. Bunun en tipik örneği şimdiki tutumlarıdır: En iyi hareketin Birleşmiş Milletler'e başvurmak olduğunu teklif ediyorlar. Bu yüzden bunların tecrid edilmeleri ve daima uzakta tutulmaları şarttır.

Planımızı üyelerimize YALNIZ SÖZLÜ olarak anlatmalıyız. Toplantılar teşkilatın Alt-Karargahlarında (bölge karagahlarında) yapılmalı ve üyelerimizin halkımızı aydınlatabilmeleri için, bölge karargah lideri ile üyeleri, planımız ve niyetlerimiz konusunda iyice aydınlatılmalıdır. HERHANGİ BİR YAZILI İZAHAT YAPILMAMALIDIR. YUKARIDAKİLERLE İLGİLİ HER HANGİ BİR DÖKÜMANIN KAYBI VEYA DIŞARIYA SIZDIRILMASI VATANA İHANET SUÇU SAYILIR. Bu dökümanın açıklanması, ihbarı veya muhalefet tarafından yayınlanması kadar zararlı ve mücadelemize bu kadar ağır bir darbe indirecek başka bir hareket düşünülemez.

Üyelerimizin sözlü aydınlatılması dışındaki bütün çalışmalarımız, bilhassa basındaki yayınlarımız çok ılımlı olmalı ve planımız hiçbir şekilde ifşa edilmemelidir. Yalnız sorumlu üyeler halka hitab edebilir, nutuk söyleyebilir beyanat verebilir. Onlar da planımıza temas ederken kendi şahsi sorumluluklarına ek olarak alt-karargah başkanlarının sorumluluğu ile hareket ederler. Yazılı plandan söz etmek gerekirse, bu, alt-karargah başkanlarının izni ile yapılır. Başkanlar yapılacak konuşmayı veya verilecek demeci iyice kontrol ederler. Hemen şunu de bildirelim: Böyle bir konuşma

veya demecin HİÇ BİR ŞEKİLDE BASINDA VEYA BAŞKA YAYINLARDA YER ALMASINA İZİN VERİLMEMELİDİR.

İzlenecek taktik: Üyelerimizi ve halkı SÖZLÜ OLARAK aydınlatmak için büyük çabalar harcanmalıdır. Kendimizi "ılımlı" gösterebilmek için hiç bir çaba esirgenmemelidir. Hiç bir yazıda, veya basında, veya herhangi bir dökümanda planımızdan bahsedilmemelidir, böyle bir konuya temas edilmemelidir. Sorumlu üyelerimiz halkı aydınlatmaya devam edecekler, moral yükseltmek, halkın mücadele ruhunu takviye etmek için gerekli çalışmayı -basın veya diğer kanallarla planlarımızı ifşa etmeden- en iyi şekilde yapacaklardır.

NOT: Bu döküman, alındığı günden itibaren on gün içinde, alt-karargah başkanının sorumluluğu altında ve bütün kurmay üyelerinin huzurunda yakılmak suretiyle yok edilecektir. Bu dökümanı kısmen veya tüm olarak kopya etmek şiddetle yasaktır. Alt-karargahın kurmay üyeleri, başkanlarının sorumluluğu altında planı alıp inceleyebilirler. Lakin bölge başkanı dahil hiç bir üye bu dokümanı alt-karagah binasından çıkaramaz.

Batkan

AKRİDAS

Olaylardan Kıbrıs Türkü'nü sorumlu tutanlar için, yukarıda açıklanan belgede bir çok cevap bulunmaktadır. Kimin kurulu düzeni bozmak için planlar hazırladığı, şu kadar zaman sonra atılacak adımı hesapladığı ve sonuca dolu dizgin ilerlemek için kan akttığı bu sayede açığa çıkmıştır. Rum-Yunan ortak cephesi, 1960-1963 devresinde geçirilen tüm krizlerin nedenini teşkil etmiştir. İstenen, Anayasanın işlemediğini isbat idi. Bu uğurda belediye, ordu, memur meseleleri, vergiler üzerinde tartışma yaratılmış, hatta Anayasa Mahkemesi başkanının yıpratılmasına kadar gidilmiştir. Amaçları, sunduğumuz belgeden de anlaşıldığı gibi, halk oyu ile Enosisi tahakkuk ettirmektir. Sadece dikkat edilen husus, Türk müdahalesinin bertaraf edilmesi idi. Nitekim, Aralık 1963'e yaklaşıldığında, "Garanti Andlaşması"nın silahlı müdahale hakkı tanımadığı tezinin ortaya atıldığı görülmüştür.

Bu belge ile şunu ortaya koymaktayız: Rumlar Cumhuriyetin devamında samimi değildir. Rumlar Cumhuriyeti bir ara aşama kabul etmekteydiler. Bir takım kişilerin Makarios'u bağımsızlığın timsali yapmaları, tepeden tırnağa kadar hatadır. Makarios, icabında kan dökerek adayı ilhak etmek kararında idi ve bunu Aralık 1963'de uygulamıştır.

Niçin Aralık 1963 seçilmiştir? Yayınlanan belgede de belirtildiği gibi, Cumhuriyet'ten Enosise geçişi başarabilmek için ortaya konan plan kademe kademe uygulanmalı idi. Bunun için 1961'de yahut 1962'de silahlı hareket olamazdı. Çünkü Anayasanın işlemediği isbat edilmemiş, belediye, ordu, memur meseleleri dışa duyurulmamıştır. Ve uygulama bir sıraya göre oluyordu.

Siyasi planlama yanında ismi konmaksızın, "Teşkilat" olarak anılmakta olan bir Rum Yeraltı Teşkilatı kurulmuştur. Kademe kademe gidişin bir gün silahı gerektireceği zaten kendilerince teslim edilmiştir.

Yeraltı Teşkilatı kurulmuştur. Kademe kademe gidişin bir gün silahı gerektireceği zaten kendi PATRİS Gazetesinin 22 Ocak 1967 tarihli sayısında da silahlı Rum teşkilatı hakkında gerekçe şu şekilde verilmiştir: (Yukarıda geçen (a),(b),(c), ve (d) maddelerini burada da özetliyerek tekrarlamayı faydalı görüyoruz)

"TEŞKİLAT NASIL KURULDU": Kayıtlar AKRİDAS (Yorgacis) tarafından hazırlanmıştır.

Kuvvetli bir teşkilatın varlığı zaruridir.

Çünkü:

a) Türkler tepki gösterirse ve ani hücumumuz olmazsa, Rumlar arasında paniğe sebep olacağız. O zaman tamiri imkansız bir durum doğacaktır. Bir çok bölgeleri kaybetmiş olacağız. Bu bölgeler Türklerin eline geçecektir. Gayelerimizden biri Türkleri dar bölgelere sıkıştırmaktır.

b) Türklerin, sebeplerini perdeleyerek girişecekleri hareketlerini, kısa zamanda durdurmak zorundayız. Türkleri birkaç günde bertaraf edersek, bir dış müdahale imkan dahilinde olmayacaktır. Ve böyle bir müdahale haklı görülmeyecektir.

c) Yukarıda belirtildiği gibi istenen olursa, ilerdeki hareketlerimiz kolaylaşacak ve tepki ile karşılaşmayacağız. Çünkü Türkler, tepkilerinin kendilerine zararı dokunacağını anlayacaklardır.

d) Eğer çarpışma genelleşirse ve adaya yayılırsa yukarıdaki planlara göre hareket etmeli ve derhal Enosisi ilan etmeliyiz. Çünkü diplomatik faaliyet için sebep olmayacaktır.

Akridas'ın görüşleri: Tek tehlike dıştan şiddet yoluyla bir müdahale ihtimalidir. Böyle bir müdahaleye karşı koyabileceğimiz için, maddi zararımız ağır olmayacaktır. Sadece tamamlanması gereken, siyasi sahadaki güçlüklerdir".

Bu gerekçe ile Cumhuriyetin İçişleri Bakanı Polikarpos Yorgacis başkanlığında silahlı bir teşkilat kurulmuştur. Yorgacis "Akridas" takma adını kullanmıştır.

Teşkilat, Lefkoşa esas alınarak kurulmuş ve vuruş kabiliyeti buna göre ayarlanmıştır. Patris gazetesinin 27 Ocak 1967 tarihli sayısında ilgili evrakın listesi de verilerek "Genel Harekat Planı" açıklanmıştır.

Plan Türk bölgelerinin kontrol altına alınması ve Türk liderlerinin kaçırılmasını öngörmekte idi. Esas noktalar şöyle belirtilmektedir.

"PLAN 1: AKRITAS NASIL ÇALIŞACAK
(Lefkoşa ve Varoşları Karargahının Harekatı Planı) Lefkoşa ve civarı "Karargah" adı altındaki bölgeyi teşkil etmektedir. Bölge beş kesime ayrılmıştır.

Birinci Kesim: Şehrin Batı kesimi (Ayios Pavlos-Ayios Demotios) (Hava alanı yolu)

İkinci Kesim: Eski Şehir (Dereden Mağusa kapısına kadar)

Üçüncü Kesim: Kuzey Kısım (Yenişehir-Kızılbaş)

Beşinci Kesim: İç Kısım (Şehir ve civarlarının diğer kısımları) bu kesime yedek kuvvetler de dahildir.

Her "kesim", bölge komutanı tarafından idare edilecektir.

Bu komutan "Karargaha" bağlıdır. "Karargah" aynı zamanda Lefkoşa kazasındaki grupları da idare eder.

"Karargahın görevi": Türklerin planlı ve plansız her hücumuna karşı, Kıbrıs Rum halkının can va malını, okulları ve saireyi korumak ve Türklere karşı büyük çapta misillemeye girişmektedir.

Her bölgenin komutanı da aynı görevi paylaşır. Ve bu gaye için kuvvetler bulunmaktadır.

Savunma grupları: Türklerin hareketlerini püskürtmek için.

Yedek grupları: Savunma gruplarını takviye için.

Sabotaj grupları: Bu gruplar, Türklerin herhangi bir hareketine karşı, misillemeye girişeceklerdir.

Emniyet grupları: Bu gruplar, binalar çevresinde devriye gezeceklerdir.

TCE™

Yukarıdakilere ilaveten karagahın emrinde yedek ve sabotaj grupları bulunmaktadır. Bu gruplar her hangi bir bölgenin imdadına koşabilecektir.

Her bölge ve yedek kuvvetler için ayrı harekat planları vardır. Bu planlar, genel planın bir parçasıdır.

"Karargah", durumu izleyip, yedek kuvvetleri ihtiyaçlı yerlere gönderir.

"Karargah" Planların engelsiz çalışması için gerekli personeli, kararlaştırıp herkesi yerine sevkedecektir. Yukarıdakilere ilaveten, şehir ve civarı karargahı aşağıdaki işleri yapmalıdır:

..... (Bu kısım Rum yayın organlarınca mahzurlu buluna-rak yayınlanmamıştır).

Türk semtlerine girişilecek sabatoj hareketleri için genel bir plan hazırlanmalıdır. Ve plana göre her bölgenin sabotaj grupları faaliyete geçirilmelidir.

Daha büyük bir plan hazırlanması ve "karargah'a" bağlı olan grupların bunu tahakkuk ettirmeleri gerekmektedir.

Örnek: Patlayıcı madde taşıyan arabaları uçurmak Benzin arabaları ile yangın çıkarmak v.s.

Silahsız halkı teşkilatlandırmak ve kendilerine av tüfekleri vermek. Böylelikle her evde bir av tüfeği bulundurmak ve ailenin emniyetini temin etmek mümkün olacaktır. Bu takdirde yoldan her geçen Türke ateț edilebilecektir.

Şimdi elde bulundurulmakta olan zırhlıların varlığını tamamiyle gizli tutmak ve sırası geldiğinde bunları kullanmak önemlidir. Bu zırhlıları kullanacak kişiler eğitim göreceklerdir".

Rum toplumunun "teţkilatlanması" hakkında 29 Ocak 1967 tarihli Patris gazetesinde aşağıdaki belge ile yeni bilgiler elde edilmiştir. Önemli olduğu için tercümesini aynen veriyoruz:

AKRITAS "PLAN:2"
Lefkoşa ikinci harekat planı

1- Kıbrıs Türklerinin nümayiş yapmaları ve daha sonra Rum semtlerine girip sabotaj hareketlerinde bulunmaları muhtemeldir. İlaveten ani ve gizli olarak, bilhassa geceleyin Rum semtlerine, Rumların can ve mallarına tecavüz etmeleri mümkündür. Ayrıca daha büyük harekatlara girişimleri muhtemeldir. Aynı zamanda açık veya kapalı yerlerde toplu halde bulunan Rumlara hücum etmeleri ve hükümete veya fertlerine ait binaları bombalarla havaya uçurmaları mümkündür.

2- Bölge emirleri: Türk nümayişlerine karşı koymak kudretinde olmalıdır.

Baf sokağı ve Ermu sokağı güneyinde, Ayluka ve Aykasyanos'taki Rum evlerini, Türk hücumlarına karşı korumak ve Türklerin Rum semtlerine akmalarına mani olmak.

Türklerin harekatları püskürtüldükten sonra Türk semtlerine sızmak ve cetvel 2'de gösterilen hedeflere sabotaj yapmak.

(Cetvel 2 Rum yayın organlarınca yayınlanmamıştır).

Ermu sokağına yakın Türk evlerini yok edecek durumda olmalıdır. Türk semtlerine yakın olan önemli binaları kilise, okul v.s.'yi korumak.

Cimnasyo, Fanoromani Kilisesi ile Fanoromani Okulunu korumak.

3- Eski Şehirdeki bütün Rum semti bu bölge komutanlığına bağlıdır. Ortak bölgedeki sokaklar şunlardır:

Baf, Ermu, Karababa, Ayyakavos, Büyük Konstantin, Yuannu Çimiţku, Kraliçe Elizabeth, ayiospridanos, Franro, Su Deposu.

4- Bu bölgeye şu gruplar bağlıdır:

9 Savunma grubu :109 kiţi

2 Emniyet grubu : 24 "

4 Yedek grubu : Normal kadro

4 Sabotaj grubu : 20 kiţi

Mevcut Silahlar : 25 otomatik (sten tipi), 2 bren,

19 piyade, 91 av tüfeği, 4 tabanca. Ayrıca

Bazuka, havan ve el bombası.

(Yedek grupların silahları dahil değildir)"

31 Ocak 1967 tarihli Patris gazetesinde Rumların silahlı harekatları ile ilgili tamamlayıcı bilgi yayınlanmıştır. Aynen aktarmaya devam ediyoruz:

AKRITAS "PLAN" 3:
Lefkoşa şehri 4.bölge harekat planı:

1- Kıbrıs Türklerinin özellikle Ortaköy, Gönyeli ve Mandrez'den, Yenişehir ve Kızılbaş bölgelerine büyük ve küçük gruplar halinde sızıp Rum emlakine karşı mevcut irtibatını kesmeleri, nihayet açık ve kapalı yerlerdeki Rum topluluklarına hücum etmeleri mümkündür.

2- Bölge emirleri: Bu iki bölgedeki Rumları Türk bölgelerinden gelecek hücumlara karşı korumak.

TCE

Yenițehir'in savunması, normal savunma ile yapılacaktır. Kızılbaş'ın ise Gönyeli ve Ortaköy'den gelen yolların üzerinde mevziler yerleştirilerek yapılacaktır.

Görevlerden biri de iki bölge arasındaki irtibatı temin etmektedir. Türk semtlerinde Cetvel 4'de görüldüğü gibi.

(Cetvel 4 Rum yayın organlarınca açıklanmamıştı)

"Karargahtan" alınacak emirler üzerinde sabotaj hareketlerinde bulunacaklardır.

Üçüncü bölgedeki grupların Türklere karşı girişecekleri hücumlarda kendilerine yardım edilecektir. Bu bölge "Doğudadır". Bu bölgedeki Türk aileleri bertaraf edilecektir.

3-Bölgedeki gruplar:

4 Savunma grubu : 44 kiţi

2 Emniyet grubu : 8 kiţi

3 Yedek grubu :.....(Rakam gizlenmiţtir)

2 Sabotaj grubu :10 kiţi

Silahlar : 3 tabanca, 11 otomatik (sten tipi),

1 ağır makineli, 1 bren, 32 av tüfeği,

bazuka ve el bombaları." Yedek

grupların silahları dahil değildir.

1 Ţubat 1967 tarihli Patris gazetesinde Rum silahlı teşkilatı hakkında tamamlayıcı bilgi yayınlanmıştır. Beşinci bölge hakkında bilgi verilmemiş, altıncıya geçilmiştir.

6- Birinci Savunma Grubu: (Grup komutanının adı verilmedi. Bu grup 16 kişiden kuruludur. Silahları: 2 Otomatik (sten tipi), 1 bren, 11 av tüfeği ve el bombaları.

Hilarion sokağından, benzin istasyonuna ve oradan Trafik polisine kadar görev yapacaktıi. Daha sonra Cavella sokağından Kilisenin üstüne kadar mevzilenip Türklerin sızmasına mani olacaktır. Trafik polisinin işgalini planlayacak ve "Karargahın" emrinden sonra harekete geçecektir. Kızılbaş ve Un fabrikasındaki Rumlarla irtibat kurup Girne yolunun kapanmasını sağlayacaktır.

7- İkinci Savunma Grubu: Bu grubun kuvveti 12 kişidir. Silahları: 1 Bren,1 Otomatik, 1 tabanca, 2 piyade, 7 av tüfeği. (Grup komutanın adı ile el bombası adedi verilmedi).

Görevi: Truman sokağından, Dangli sokağına kadar mevzilenip, Türklerin sızmalarına mani olmak. Devamlı olarak buzhanenin önünden Türk okulları ile civardaki Türk evlerine ateş açılacaktır. Birinci ve üçüncü gruplarla iplik fabrikası ve buzhane grupları ile irtibat halinde bulunacaktır. Toplanma yeri iplik fabrikasıdır.

8- Üçüncü Savunma Grubu: Grubun kuvveti 18 kişidir. Silahları: 3 Otomatik (sten tipi), 2 piyade, 13 av tüfeği. (El bombaları ve komutanın adı verilmedi).

İşgal edeceği mevkiler: Dangli sokağı ile Truman sokağından, Yenişehir'deki okullar arasındaki bölgeden sorumlu olacaktır. Türklerin sızmasına mani olacak. Yenşehir'deki okulda, kuvvetli bir mukavement kuracaktır

. Devamlı atışla, Tepedelen sokağı kontrol edilecektir. Kaymaklı'nın batısında olan gruplara yardım edecek durumu yaratacaktır. Ateş saha ile Kızılbaş grubuyla irtibat temin edecektir. Toplanma yeri isidoru sokağıdır".

Gazete 9 ve 10. maddeleri yayınlamaktan sakındı.

11- Birinci Yedek Grupları: Bu gruplar tam kadrolu ve silahlı olup, ismi verilmeyen bir komutanın emrindedir. Bölge komutanı tarafından emir alır almaz derhal sabotaj hareketlerine girişecektir. Dangli sokağının doğusundaki Türk semtine sızma yapacak ve cetvel 4'teki gibi, (cetvel 4 Rum yayın organlarınca yayınlanmadı) sabotaj hareketleri yapacaktır. Toplanma yeri Saray Sokağıdır.

12- İkinci yedek grubu: Yenişehir

Tam kadrolu ve silahlıdır. Emir verilince şu görevleri yapacaktır:

İkinci grupla beraber Yenişehir'de kalan Türk ailelerini bertaraf edecektir. Bir ve İkinci savunma gruplarını takviye edecektir. "Karargahtan" emir çıktıktan sonra Trafik polisini işgal için birinci gruba yardımcı olacaktır. Güney ve batıdaki Türk semtlerine sızacak, cetvel 4'deki gibi sabotaj hareketleri yapacaktır. Toplanma yeri Bidinu sokağıdır.

Aşağıdaki savunma gruplarını teşkilatlandırmak ve silahlamak, bu bölgenin sorumluluğundadır:

Un fabrikası, İplik fabrikası, Buz fabrikası, Dianellos Tütün fabrikası.

Bu grupların kadrosu ve silahları yeterli derecede tutulmalıdır. Kadrosu, bu fabrikalarda çalışan işçilerden olacak ve silahlar bu fabrika sahipleri tarafından satın alınacaktır. Fabrikaların savunma grubu komutanları, Kızılbaş ve Yenişehir'deki gruplarla temas edip, birbirlerine yardımcı olmaya çalışacaklardır. Fabrikaların gözetimi daimi olacaktır. Silahlar şimdiden fabrikalarda saklanacaktır".

50- 4 MART 1964 TARİHLİ KARARIN ÖNEMİ NEDİR, YEŞİL HAT NE ZAMAN ÇİZİLDİ?

Saldırıların sürmesi üzerine 24 Aralık 1964'de bir toplantı yapan Türkiye Hükümeti, ateş-kes anlaşmasına uyulmaması halinde ateş-kesin Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından sağlanması yönünde bir karar aldı.

TCE™

Ancak saldırılar yine durmadı, tam aksi, Yunan Alayı da saldırılara katıldı. Küçük Kaymaklı düştü. Lefkoşa'ya saldırılar yoğunlaştı.

Bunun üzerine 25 Aralık 1963'de, Türk Savaş uçakları Lefkoşa üzerinde alçak uçuşlar yaptı.

Bir müdahaleden korkan Rumlar, İngiltere'nin arabuluculuğu ile bir ateş-kesi kabul etti.

27 Aralık günü bir İngiliz generalin komutasında üç garantör ülkenin askerleri "Barışı Koruma Kuvveti" adı altında göreve başladı.

Bu arada 30 Aralık günü görevli İngiliz general tarafından mevcut durum çerçevesinde YEŞİL HAT çizildi.

Bu hat, Lefkoşa'nın Türk ve Rum kesimini ayıran ve Rum saldırılarının durdurulduğu hattı. Yeşil bir kalemle çizildiği için adına YEŞİL HAT denmişti.

Diğer yandan Denya, Ayvasıl, Şillura köyleri işgal edildi. Ayvasıl köylüleri toptan kadledilerek toplu mezara gömüldüler. 24 Aralık günü yer alan bu katliamda 21 sivil insan katledildi.

1 Ocak 1964'de ise Makarios 1960 anlaşmalarını tek yanlı olarak feshettiğini açıkladı. Ardından Şubat ayı içinde Arpalık, Limasol, Baf, Mağusa, Poli Türkleri saldırıya uğradı.

Bunun üzerine Türkiye 13 Ţubat 1964'de Güvenlik Konseyi'ne baţ vurdu.

Güvenlik Konseyi 4 Mart 1964 tarihinde bir karar aldı. Bu kararda Kıbrıs'ta durumu kötüleştirecek davranışlardan kaçınılması, bu amaçla bir BM. Barış Gücü kurulması ve bir arabulucunun tayini istenirken "Kıbrıs Hükümeti"nden şiddet ve kan dökülmesini önleyecek her türlü tedbiri alması isteniyordu. İşte bu "Kıbrıs Hükümeti" ifadesidir ki, yasadışı Rum yönetiminin yasal Kıbrıs Hükümeti olarak tanınmasını sağlamıştır. Çünkü bütün dünya bu karara dayanarak yasal hükümet olarak devleti ele geçiren Rum yönetimini tanıdı. Türkiye de, gerek Kıbrıs'ta Türk kanı akıtılmasını önlemek için bir an önce ateş-kes olmasını sağlamak, gerekse Güvenlik Konseyi üyelerinin kendisine Rumları yasal hükümet olarak tanımayacakları şekilde verdikleri güvenceye dayanarak, bu karara olumlu oy vermiştir. BM Güvenlik Konseyi üyeleri ise verdikleri sözleri tutmayarak, gayrı meşru, gaspçı Rum idaresini tüm Kıbrıs'ın meşru hükümeti olarak tanımıştır. Bundan sonra bu karar gaspçı Rum idaresinin Kıbrıs hükümeti olarak tanınmasını sağladığı için anlaşmanın önündeki en büyük engel olmuş, bizim yalnızlığa itilmemize neden olmuştur.

51- BM BARIŞ GÜCÜ ADAYA NE ZAMAN GELMİŞTİR VE FONKSİYONLARI NE OLMUŞTUR?

4 Mart 1964 tarihli meshur kararın alınmasından sonra, bu karar uyarınca bir BM Barış Gücü Ordusu kurulması çalışmaları başladı.

BM Barış Gücü Ordusuna asker verecek ülkeler hazırlıklarını sürdürürken, Rum, liderliği, Barış Gücü askerleri adaya gelmeden önce mümkün olduğu kadar çok Türk köyünü ele geçirmek için Mart ayı boyunca saldırılarını sürdürdüler.

Baf, Malya, Yayla, Larnaka, Bağlarbaşı, Kazafana, Gaziveren, Lefkoşa Türk bölgesi yoğun saldırılara uğradı, ağır kayıplar verildi.

Bu arada 17 Mart 1964'de Barış Gücü'nün (UNFICYP) kurulması tamamlanmış, 24 Mart'ta Sakari Tuomiojia arabulucu olarak atanmış, 27 Mart 1964'de ise BM Barış Gücü göreve başlamıştı.

Ne ki, Nisan ayı içinde de saldırılar durmuyor ve Erenköy, Lefkoşa, Boğaz,bölgeleri saldırıya uğruyor, yollardan alınan Türkler kurşuna diziliyor, köylere yapılan saldırılar sonucu, onbinlerce Türk daha salim bölgelere göç etmeye devam ediyordu.

Bu dönemde tam 103 köyden onbinlerce Türk göç etmiş, 1203 yaralı, 203 kayıp ve 500'ü üzerinde şehit verilmiş, büyük oranda maddi kayba uğranılmıştı.

BM Barış Gücü ise saldırıya uğrayan Kıbrıs Türklerine yardım edeceği ve saldırıları durduracağı yerde, Rum liderliğine yardımcı bir tavır içinde giriyordu.

BM'nin sadece yaptığı; saldırılar başladığı zaman aradan çekilmek ve dışarıdan bir gözlemci gibi, ölenlerle yaralananların kendine göre raporunu tutmaktı.

Türk bölgelerine girişlerde kurulan barikatlarda, sivil halkın, insan haklarına aykırı ve insanlık onurlarını yaralayıcı bir şekilde aranmasına seyirci kalınıyor, Rum yönetiminin izin verdiği oranda, açlık çeken bölgelere sadece yiyecek götürülmesine aracılık ediyordu.

Bu durum 26 Nisan 1964'de yapılan büyük bir mitingle protesto edilerek BM'nin tarafsız davranması istendi.

20 Haziran 1964'de ise BM Barış Gücünün ilgisizliğini protesto için kayıp aileleri büyük bir miting yaptı.

Bu durum Barış Gücünün Türklerin güvenliğini sağlayamayacağını ortaya koydu.

52- ERENKÖY DİRENİŞİ NEDİR? TÜRKİYE'NİN İLK FİİLİ MÜDAHALESİ NE ZAMAN OLMUŞTUR?
Rum saldırılarının başlaması ile birlikte Erenköy merkez olmak üzere Süleymaniye, Alevkaya, Bozdağ, Mansura ve Erenköy'den oluşan bir Türk kantonu meydana gelmişti.

Rum EOKA çeteleri bu kantonu işgal etmek için Nisan ayından itibaren düzensiz saldırılara başladılar. Ne var ki gördükleri şiddetli direnç yüzünden bu saldırıları başarıya ulaşmadı.

TCE

Bu arada ingiltere ve Türkiye'de yüksek öğrenimde bulunan Kıbrıslı Türk gençler de, 40-50 kişilik, gruplar halinde önceleri sandallar, daha sonraları ise hücumbotlar aracılığı ile Erenköy bolgesine çıkarak köylülerin oluşturduğu savunma cephesine katılmaya başladılar.

Diğer yandan Erenköylü balıkçılar da küçük sandalları ile ANAMUR'a giderek, silah ve cephane getirmeye başladılar. Bu silah getirme işine TMT sözlüğünde BEREKET, silah getirenlere de BEREKETÇİ deniyordu.

Getirilen silahlar gizli olarak tüm adadaki direniş ve savunma yuvalarına dağıtılmaktaydı. Denebilir ki Türk Halkının saldırılar karşısında yok olmamasının en büyük etkeni, Erenköy'lü balıkçıların getirdiği bu silahlardı.

Bu arada 9 Haziran 1964'de adaya gelen Grivas, Nisan ve Mayıs ayları boyunca süren saldırılarla bir sonuç alamayan Rum-Yunan birliklerinin başına geçti ve Yunan Genel Kurmayı tarafından Başkomutanlığa atandı.

Grivas, ilk olarak 5 Ağustos'da Mansura ve Bozdağ'a, ardından Selçuklu ve Alevkaya'ya saldırdı. 10 binin üzerinde bir kuvvetle tank ve topçu desteği ile gerçekleşen saldırılar sonucu, bu köyler düştü, mücahitler ise Erenköy'e çekildi. 30 km.'lik bir cepheyi savunan 500 üniversiteli ile 200 köylü mücahit, Erenköy'de son savunmayı yaparken, 8 Ağustos'da Türk jetleri sınırlı bir polis harekatı

gerçekleştirildi. Bu harekat, saldırılar durdurmayınca operasyon 9 Ağustos'da da devam etti. Sonuçta Rum Yunan ordusu, ateş-kesi kabul etti, ancak işgal ettikleri bölgelerden de geri çekilmediler.

Türkiye'nin bu harekatı, Rum liderliğine, Enosisin gerçekleştirilmesine Türkiye'nin izin vermeyeceğine dair kesin bir ihtar oldu. Ve bu direniş Enosis canavarına vurulan İLK HANÇER oldu. Olayın en önemli yanı ise Türk köylerine yapılan saldırıları izleyen BM Güvenlik Konseyi'nin derhal toplanarak Türkiye'ye "Dur" çağrısı yapmasıydı.

Rum saldırıları sürerken onlara "Dur" çağrısı yapma gereğini duymayan BM'nin bu tutumu, tarafsız davranmadıklarının ve Türk halkının güvenliğini sağlayamayacağının kanıtıydı.

53- AKEL'İN 1963 SALDIRILARINA İLİŞKİN TAVRI NEYDİ?

Her zaman şövenizme karşı çıktığını ve uzlaşmaz olanın Türk liderliği olduğunu söyleyerek, Türklere karşı dostluk politikası güttüğünü iddia eden komünist AKEL Partisi liderleri, Rum çetecilerinin Türklere yönelttiği saldırılara karşı hiçbir tepki göstermediler.

Nitekim AKEL MERKEZ Komitesi'nin 14 Mayıs 1964 tarihli bildirisinde şöyle deniyordu:

TCE™

"Kıbrıs Rumlarının kurtuluş mücadelesi, şüphesiz ki Türk dostlarımızın gerçek çıkarlarına hizmet edecektir".

Hiç şüphesiz AKEL "Kurtuluş"dan ENOSİSİ anlamaktaydı.

AKEL Merkez Komitesi'nin Acheson planına ilişkin olarak 8 Ağustos 1964 tarihinde yaptığı bir açıklamada ise şöyle deniyordu: Kıbrıs halkının isteği emperyalist NATO ile birleşmek değil, Yunanistan'la olacak birleşmedir. Yunanistan'la olacak birleşmeye EVET, NATO ile olacak birleţmeye HAYIR".

Yine AKEL eski Genel Sekreteri Papayuannu 22 Ağustos 1964 tarihinde, Ortadoğu Haber Ajansı ile yaptığı söyleşide ise şöyle diyordu:

"Partimiz, her zaman Enosisten yana olmuştur. Kıbrıs Halkı, kendi geleceği için karar verme zamanı geldiğinde biz Enosisten yana oy kullanacağız".

Papayuannu 8 Eylül 1964 günü Associated Press'e verdiği demeçte de şöyle diyordu:

"Partimizin politikası her zaman için Yunanistan'la birleşme yolu ile milli rehabilitasyondan yana olmuţtur".

Papayuannu, 16 Eylül 1964 tarihli Merkez Komitesi toplantısında yaptığı konuşmada self-determinasyon hakkından ne anladığını açıklıkla ortaya koyarak şöyle diyordu:

"Kendi kaderini tayin hakkını kullanmak, Kıbrıs'ın Yunanistan'la birleşmesi için oy kullanmak demektir".

Aynı doğrultuda bir açıklama da AKEL Merkez Komitesi'nin Plaza Raporuna ilişkin olarak 5 Nisan 1965 tarihli bildirisi ile yapılmıştır:

"Anti-emperyalist Ulusal Kurtuluş Savaşı mücadelemiz değişmemiştir. Bu hedef, kendi kaderini, tayin hakkını kullanması ile Kıbrıs'ın anavatan Yunanistan'la birleşme hedefidir.

Kıbrıs Türklerine yoğun saldırılar olurken, AKEL'in Enosisten başka söz etmemesi, bu partinin gerçek yüzünü göstermekteydi.

54- CUMHURİYETİN YIKILMASINDA YUNANİSTAN'IN SORUMLULUĞU NEDİR?

Bağımsız Kıbrıs Cumhuriyeti'nin devamını sağlayacak garantörlerden biri olarak Yunanistan, bu bağımsız Cumhuriyetin çökmesinde baş sorumlulardan biridir.

Çünkü Yunanistan, Cumhuriyeti yıkmayı amaçlayan Rumların silahlanması, eğitilmesi ve örgütlenmesi için her türlü askeri yardımı sağlamıştır.

1964'de gizlice, adaya takviye edilmiş 20000 kişilik bir tümen çıkaran Yunanistan'dır.

TCE™

Örneğin Yunanistan Savunma Bakanı Garafulyas, 28 Mayıs 1964'de Grivas'a gönderdiği bir mektupta şöyle diyordu:

"...Bu amacı gerçekleştirmek için hükümetim, başından beri hemen her gün Kıbrıs'a top dahil, her türlü savaş malzemesini göndermekle yetinmemiş çok sayıda subay da göndermiştir".

Yine Garafulyas'ın Cumhuriyetin iç güvenliğini sağlamakla görevli İçişleri Bakanı Yorgacis'e gönderdiği 30 Haziran 1964 tarihli bir başka mektupta ise şöyle denmektedir:

"Yine biliyorsunuz ki ilk andan Kıbrıs'a her türlü savaş malzemesini göndermeye başlamıştım".

"...Kıbrıs'a 10 bin kişilik daimi bir ordu ile 5-6 bin yedek kuvveti silahlandırabilecek top, tanksavar ve ağır silah dahil her türlü silahı göndermiş bulunuyoruz. Bu kuvvetleri yönetmek için adaya 300 kadar subay da gönderdim. Eğitilmek için Atina'ya 500 kadar öğrenci gönderilmesi üzerine, Kıbrıs'a, onlarlar birlikte asker gönderme olanağı buldum. Şunların hazırlanması gereğini bildirmiştim: Bir gecede Karpaz bölgesi de dahil bütün ada sathının temizlenmesi için bir plan hazırlanması..."

Yine Yunan Savunma Bakanı Garafulyas bir başka raporunda ise, Ağustos 1964'de Enosis planı hazırladığını belirterek,şöyle diyordu: "...Bu düşünceler beni, mevcudiyeti tehlike yaratan ve kanamakta olan bir yarayı tedavi için tek yol, olarak, Enosisi tek yanlı ilan etmemiz gerektiği sonucuna sevk etmiştir..."Garafulyas

raporunda daha sonra muhalefet partilerinin de katıldığı bir toplantıda "bu planın kabul edildiğini, Makarios'un da bunu onayladığını ve bu durumu Başbakan Kostopulos'a bildirdiğini" yazıyor...

Yine bu arada Andreas Papandreu'nun yazdığı "Namlunun Ucundaki Demokrasi" adlı kitapta da, babası Yorgo Papandreu'nun adaya 20 bin tam teçhizatlı Yunan askeri gönderdiği belirtilmektedir.

1964'de gerçekleştirilen fiili Yunan işgalini saptayan BM belgelerinde ise şöyle denmektedir.

"19... Son raporumdan bu yana Yunanlı asker ve subayların sayısında artış olup olmadığı konusunda BM kesin bir bilgi elde edememiştir. Kamuoyuna göre komuta yapısı, milli muhafız ordusunun birer üyesidir" (S/7350 June 1966)

"22... Adadaki Yunan Alayı'nın dışında her rütbedeki Yunanlı askerler adada bulunmaya devam etmektedirler.Rum Milli Muhafız Ordusu üniformalarını giyen bu askeri personelin kesin sayısı hakkında BM'nin elinde kesin bir bilgi bulunmamaktadır.

"Mağusa'nın kuzeyindeki küçük Boğaz limanının adadaki Yunanlı subay ve askerlerin yeni birliklerle değiştirilmesi amacıyla kullanıldığına inanılmaktadır. (S/7969 Haz. 1967).

"24... 11 Temmuz 1967 tarihinde bir yasa geçiren Temsilciler Meclisi, şimdiye dek örtülü olarak Milli Muhafız Ordusu'na komuta eden Yunan ordusu subaylarına yasal statü sağladı".

TCE™

"Bu yasa Rum Bakanlar Kurulu'na Kıbrıs Cumhuriyeti vatandaşı olmayan birini Rum Milli Muhafız Ordusu Komutanlığı'na atama yetkisi veriyordu".

"Bu yasa ile Yunanlı subay ve askerler Milli Muhafız Ordusu yönetimine atanabilecekler, ancak herhangi bir disiplin suçu için Kıbrıs askeri mahkemelerinde yargılanamayacaklardı".

"41... BM gözlemcileri, Kıbrıs hükümetinin Temmuz ayı boyunca Limasol limanından büyük miktarda silah, askeri teçhizat getirdiğini tesbit etmişlerdir. Aynı yoldan Yunanistan'dan da 5.000 kişi adaya getirilmiştir. Adaya getirilen silah ve askeri teçhizatın 1.000 kasa içinde yaklaşık 3.000 ton civarında olduğu tahmin edilmektedir". (S/6228 Mart 1965).

"37... Büyük çoğunluğu stratejik önemi haiz malzeme, Mağusa'nın 16 mil kuzeyinde olan Boğaz bölgesindeki yeni limandan adaya sokulmuştur. Bu malzemelerin ada içine nakli ise 10 Eylül 1965 tarihli anlaşmaya aykırı olarak BM'den habersiz bir şekilde yapılmıştır". (S/6228 Mart 1965).

"24... Hükümet silahlı kuvvetlerinin etkili bir çoğunluğu, Kıbrıs'taki Yunan subayları ve askeri personelle takviye edilmiş ve bunlar Milli Muhafız Ordusu ile bütünleşmişlerdir. (S/7191 Mart 1966).

"74... Kıbrıs'ta iki toplum arasındaki gerginliğin artmasındaki en önemli faktör, Kıbrıs Hükümeti (Kıbrıs Rum Hükümeti) tarafından adaya silah, cephane ve askeri araç getirilmesidir". (S/7191 Mart 1966).

"21... Rum Milli Muhafız Ordusu'nun yaptığı tatbikatlar ve ordudaki hareketlilik, normal eğitimlerinin dışında oldukça artmıştır. (S/11294 Mayıs 1967)

"25... Yeni yasa ile adada bulunan Yunan askeri personeli Kıbrıs'taki Yunan Alayı'nın bir parçası değildir. Ve BM Barış Gücü'nün de bunların sayıları ve nerede olduklarına ilişkin kesin bir bilgisi yoktur. Fakat hükümetin silahlı güçleri içinde önemli bir yerleri olduğuna inanılmaktadır. Ve yine bunların Mağusa'nın kuzeyindeki küçük Boğaz limanından değiştirildikleri bilinmektedir.

Daha önce de gizli deniz hareketleri saptanmıştı. (Bak. S/7969 para 22.S/8286 December 1967).

"25... Bilindiği gibi binlerce Yunan askeri, beraberinde askeri teçhizatları, askeri araç ve tankları olduğu halde adayı terk etmişlerdir. Bunların hükümetin silahlı güçlerinin bir parçası olduğuna inanılmaktadır. Çok sayıda Yuanlı subay ve askerin Rum Milli Muhafız Ordusu'nun çeşitli yönetici kademelerinde görev yaptığı bilinmektedir. Fakat BM Barış Gücü bunların sayılarını tesbit edebilecek durumda değildir". (S/8446 Mart 1968).

Bu arada eski Yunan Başbakanı Andreas Papandreu da "Namlunun Ucundaki Demokrasi" adlı kitabında şöyle diyordu:

TCF™

"O zaman Yunan ordusunda Tuğgeneral olan Grivas, Kıbrıs Türklerine karşı gelecekte yer alacak askeri çatışmaları tanzim etmesi maksadı ile Kıbrıs'a yollandı. Aynı zamanda Yunanistan'dan askeri birlikler getireceğine söz verdi ve sözünde durup bu askerleri gizlice Kıbrıs'a çıkardı. Bu işi yönetmeyi Savunma Bakanı Peter Garafulyas üstlendi. Meşhur gazeteci Takis Theodorlecoplus'a göre Garafulyas karanlık altında fevkalede bir darbe yapmayı başardı. Küçük yatlar ve balıkcı sandalları kullanarak 9.000 adam ve 950 subay tamamıyla hazırlanmış ve pek iyi silahlanmış bir şekilde Kıbrıs'a çıktı".

55- 1964-1974 DÖNEMİNDE TÜRK HALKININ YAŞANTISI NASILDI? YASAK MADDELER LİSTESİ NEYDİ?

Kıbrıs Türk halkının 1964 saldırılarından sonra Devletin tüm organlarından dışlanması ve 11 yıl sürecek insanlık dışı bir kuşatma altında yaşamaya zorlanması, olumsuz etkisini her alanda gösterdi.

Göçmen olan 30 binden fazla Türk, çadırlarda, sinema salonlarında okullarda barınmak zorunda kaldı...

Türk Halkı üretimden koptu. Her yaştan tüm erkekler elde silah can güvenliklerini korumak için mevzilere doldu.

Adanın % 3'lük bir bölümündeki kuşatma boyunca, dış dünyadan soyutlanan Kıbrıs Türklerinin haberleşmesi, ulaşımı, ekonomik ilişkileri tümü ile yasaklanmıştı.

Türk bölgelerine mektup gelmesi, mektupların dış dünyaya ulaşması yabancı turistlerin Türk bölgelerine geçmesi bütünü ile engellenmekteydi.

Ulusal gelir günden güne düşerken, Türk Halkı sadece Türkiye Cumhuriyeti'nin gönderdiği yardımlarla ayakta durabilmekteydi.

Yıllarca her Kıbrıslı Türk kamu görevlisine 30 KL. maaş eşit olarak verildi. Bu para Anavatan Türkiye'nin gönderdiği maddi yardımdan sağlanmaktaydı.

Yiyecek doktor ve ilaç ihtiyacı bütünü ile Türkiye'den Kızılay'ın gönderdiği yiyecek, doktor ve ilaç yardımları ile karşılandı. Bu arada Kızılay, tam teşekküllü bir hastahaneyi de hizmete soktu...

Diğer yandan açlığa mahkum etmekle Türk toplumunu çökerteceğini sanan Rum liderliği, aralarında çividen, bot bağına kadar her çeşit malzemenin bulunduğu tam 37 çeşit malın Türk bölgelerine girişini yasakladı.

Rum liderliği bu 11 yıl boyunca Türk halkının bütçedeki hakkını, dış yardımların tümünü gasbetti. Vergileri topladı ama, Türk bölgelerine tek bir kuruşluk yatırım yapmadı... Yol, su, elektrik, sağlık hizmetlerinden yararlandırmadı. Halkımız utanç barikatlarında onur kırıcı yoklamalara maruz kaldı.

Türk halkı bütün bu ağır koşullara karşın teslim olmadı, direnişini sürdürdü. Bu insanlık dışı koşullar 1974 Türk Barış Harekatı'na kadar devam etti.

YASAK MADDELER LİSTESİ:
Yıllarca Türk bölgelerine girişi yasaklanan ve 37 çeşitli eşyayı içeren liste şuydu:

1. Demir ve demirden araçlar ve eţyalar

2. Çelik ve çelik ürünler

3. Kereste ve kereste çivisi

4. Taş, kum, çakıl, çimento

5. Tel

6. Kamuflaj ağı

7. Kablo

8. Tel kesiciler

9. Mayın arayıcıları

10. Patlayıcılar
11. Telsizler, radyolar
12. Telefonlar
13. Saçma
14. TNT, dinamitler
15. Detonaforler
16. Kükürt
17. Amonyum Nitrat
18. Çelik yün
19. Akaryakıt
20. Oto yedek parçaları
21. Oto lastiği
22. Akü ve bataryalar
23. Dikenli tel
24. Ölçümlü aletleri
25. Yangın söndürücü
26. Torba çeşitleri
27. Çizme, çizme çivisi, deri, çizmebağı
28. Lastik ökçe
29. Haki kumaş
30. Eldiven
31. Deri ceket
32. Çorap
33. Palto ve yağmurluk
34. Yünlü maddeler

TCE™

35. İthal kömür

36. Termos

38. Plastik boru

56- RUM BASKILARI BM BELGELERİNE NASIL YANSIDI?
Rum saldırılarını ve insanlık dışı davranışlarını çok yakından izleyen BM Genel Sekreteri, gözlemlerini sürekli olarak BM Genel Kurulu'na aktarmış ve bu insanlık dışı uygulamaları örnekleri ile belgelemiştir.

Türk halkının 1964-74 döneminde çektiği ekonomik sıkıntıları uygulanan ekonomik ablukaları, ve bilinçli olarak nasıl geri bıraktırıldığını anlamak için BM Genel Sekreteri'nin sunduğu raporlara göz atmakta yarar vardır.

Bu raporlar, dikkatlice incelendiği zaman, Türk halkının içine itildiği, 11 yıl boyunca yaşamak zorunda bırakıldığı ekonomik durum ve bu durumun 1974 sonrasının özgürlük ortamı ile mukayese bile kabul etmeyeceği ortaya çıkar.

Şöyle diyordu BM Genel Sekreteri raporlarında:

S/5950 10 Eylül 1964 tarihli raporun 140. paragrafı "Yılın birinci yarısında tarım ve endüstride meydana gelen zararlara ilaveten, Türk toplumu başka gelir kaynaklarını kaybetmişti ve bunlar içerisinde Kıbrıs hükümetinde ve Kıbrıs Rum bölgelerinde olan kamu ve özel firmalarda çalışmakta olan 4.000 kişinin maaşları da vardır."

TCE

"Türk Cemaat Meclisi tarafından yayınlanan rakamlara göre Kızılay'dan şu veya bu şekilde yardım alanlarının sayısı 56.000'di"

31 Mayıs 1973 tarihli S/10940 sayılı raporun 67.paragrafı.

"Tekrar gözden geçirilmekte olan zaman zarfında yaşadıkları yerlerden göç eden Kıbrıslı Türklerin problemlerinin halledilmesine doğru hemen hemen hiçbir ilerleyiş olmamıştır".

S/10842 sayılı 1 Aralık 1972 tarihli raporun 48. paragrafı.

"Kıbrıs Türk göçmenlerinin genel problemlerinin çözümü için hiç ilerleyiş olmamıştır. Lefke kasabasında bulunan Türk köyü Yağmuralan'ın tekrar yerleşime açılması "hükümet" tarafından reddedildi".

S/5950 sayılı 10 Eylül 1964 tarihli raporun 205. paragrafı.

"Gerçi Kıbrıs Türk bölgelerinde açlık görünmedi. Bu kısıntılara tabi tutulanlarda ciddi rahatsızlıklar oldu ve bazı meselelerde şartlar zorluk safhasına erişti".

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, Güvenlik Konseyi'ne sunduğu UN Doc. S/8286 sayılı ve 8 Aralık 1967 tarihli raporunda şunları söylüyordu:

"Aralık 1963'te başlayıp da 1964'ün başlarına kadar devam eden olaylarda, sadece arabalarında ve yanlarında taşıyabilecekleri kadar eşyaları ile kendilerine göre daha güvenli olarak gördükleri Türk köy ve bölgelerine sığındılar".

Genel Sekreter, 10 Eylül 1964 tarih ve UN Doc. S/5950 sayılı raporunda ise şöyle diyordu:

" 180. BM Kıbrıs Barış Gücü, adada olayların hüküm sürdüğü dönemde meydana gelen zararları saptamak açısından ayrıntılı bir araştırma yaptı. Çoğu Türk veya karma olan 109 köyde 557 ev tahrip edildi, 2.000 ev de zarara uğratıldı ve tahrip edildi.

Kasabada 38 ev ve dükkan tamamen, 122 adet ise kısmen tahrip edildi. Lefkoşa'nın K. Kaymaklı köyünde 50 ev tamamen tahrip edilmiş olup, aynı yöre çevresinde ise 240 ev kısmen tahrip edildi".

10 Eylül 1964 tarihli ve S/5950 sayılı rapordan;

"222 -Durum endişe yaratmaktadır. Kıbrıs'taki Türk toplumuna uygulanan ekonomik kısıtlamalar, "Kıbrıs Hükümeti'nin" ekonomik baskı yoluyla olası bir çözümü zorlayarak kabul ettirmeye çalıştığını gösterir".

"188 -UNFICYP'nin üzerinde duracağı problemler arasında en önemlisi ekonomik kısıtlamalar sorunudur. Bu kısıtlamalar, Kıbrıs Türk toplumuna olan olumsuz etkisi ve adadaki hukuk düzeninin korunmasını olanaksız hale getirmesi nedeniyle özel önemdedir".

TCF™

"189 -21 Aralık 1963'de başlayan karışıklıklardan itibaren Kıbrıslı Türklere 15 Haziran tarihli raporumda da açıkladığım, çeşitli kısıtlamalar uygulanmıştır. Kısıtlamalar ve Türklere yapılan ayırım nedeni ile yollarda dolaşım özgürlüğüne sahip değiller, toplumun temsilcileri zor durumda bırakılıyor ve hiç ekonomik faaliyette bulunmuyorlar. Bu raporda daha önce de belirtildiği gibi UNFICYP kararlı olarak çeşitli alanlardaki zorlukları ortadan kaldırmaya çaba sarfetti.

O dönemde, yaklaşık 25.000 Kıbrıslı Türkün göçmen durumuna düşmesiyle işsizlik çok yüksek düzeye çıktı ve buna bağlı olarak Türk toplumunun gerçekleştirdiği ticaret önemli ölçüde azaldı".

"191 -Temmuz ayının ortalarında hükümet, Kıbrıs Türk toplumuna daha fazla zorluk yaratmak için iki önlem daha aldı. 17 Temmuz'da UNFICYP'e resmen 25 maddenin daha Kıbrıs Türk bölgelerine girmesinin yasaklandığını bildirdi. Bu maddeler çimento, demir, elektirikli malzemeler, bataryalar, odun, otomobil aksesuarları, lastikler, kimyasal maddeler, akaryakıt v.b. idi.

Ayrıca Kızılay'ın yaptığı yardımlara da kısıtlamalar getirilmiştir".

"192 -Aralık 1963'den beri 6 gemilik Kızılay yardımı Türk Cemaat Meclisi aracılığı ile dağıtım yapılması için gönderildi.

Bu malzemelerin çoğunu tıbbi malzeme ve ilaçlar, un ve diğer yiyecek maddeleri oluşturmaktaydı. 5 gemi Temmuz 1964'den önce geldi ve boşaltıldı, fakat 6. gemi 15

Temmuz'da geldiğinden geminin boşaltılmasına zorluklar çıkarıldı. UNFICYP tarafından yapılan yoğun girişimler sonunda hükümet bu malzemelerin boşaltılmasına izin verdi. Fakat bunlardan gümrük talep etti. Türk toplumu bu yardım malzemelerine gümrük ödemeyi reddettiği için, boşaltılan mallar sadece gümrükten muaf olan mallardır. Bunun bir neticesi olarak 900 tonluk kargodan sadece 390 tonu boşaltılmıştı. Hükümet ayrıca bu gelen yardım malzemelerinin dağıtımını da kontrol için ısrar ediyordu.

UNFICYP'in bu konuda yaptığı birçok başvuru da başarısız oldu. UNFICYP'in Kızılay konvoylarına refakat etme girişimlerine de sık sık engeller çıkarılıyordu".

"194 -K. Türk toplumu liderleri hükümetin bu yeni kısıtlamalarının Türk halkını açlığa mahkum etmedeki kararlılığını gösterdiğini belirttiler ve Cumhurbaşkan Muavini Dr. Küçük bu kısıtlamaları şiddetle protesto etti.

195 - Bu hükümet girişimlerinin çok ciddi gelişmelere yol açacağının bilincinde olan UNFICYP hükümetin dikkatini bu ek kısıtlamaların yaratacağı tehlikelere çekti.

Aynı zamanda uluslararası Kızılhaç örgütü ile sıkı bir işbirliği yaparak gelen ve zaten kısıtlanmış olan yardım malzemelerinin dağıtımı için gerekli başvuruları yaptı. Fakat bu girişimler 5-10 Ağustos 1964 tarihinde Erenköy çarpışmaları ile sona erdi ve Türk toplumuna yapılan yardımlar durduruldu.

Gıda ve diğer gerekli malzemelerin yokluğu bilhassa Erenköy ve bütün Baf bölgesinde çok ciddi sorunlar yarattı ve Türkler insancıl açıdan UNFICYP'in ve Kızılhaç'ın Lefke ve Koççina'ya acil yardımlar yapması için başvurdu.

TCE

"196 -Dillirga savaşından sonraki durum:

Dillirga savaşından sonra hükümet Kıbrıs Türkleri tarafından Lefkoşa, Koççino ve Limnidi'de kontrol edilen bölgelere tüm yardımların durdurulacağını ilan etti".

Bu ilandan sonra bu bölgelere girecek olan gıda ve diğer elzem malzeme konvoylarının hedeflerine gitmeleri engellendi.

Şayet bu çok aşırı önlemler devam ettirilirse, Türklerin durumu dayanılmaz olacak ve Türklerin silaha başvurmalarını gerekli kılacak".

197 -Özel temsilcim ve Barış Gücü Komutanı üzüntülerini hükümete bildirdiler ve ekonomik kısıtlamalardaki herhangi bir artışın çok ciddi sorunlara yol açacağını bildirdiler.

Görüşmeler hükümet ve Türk liderleri ile yapıldı ve bu hayati soruna bir çözüm bulunmaya çalışıldı.

Kıbrıs Türkleri açlığa mahkum edildiklerini iddia ediyorlar ve Rumlar da Türklerin depolarda kendilerine aylarca yetecek kadar gıda olduğunu ve gelen gıdaların da Türk savaşçılarına gittiğini iddia ediyorlar.

Ben anlaşmazlığı gözönüne alarak, 16 Ağustos'da, UNFICYP'e Kıbrıs Türklerinin yaşadığı 142 köy ve 5 şehirde, Türklerin gıda ve diğer elzem maddelerini araştıran bir çalışma yaptırdım. Bu çalışma o zaman köylerin % 40'ından fazlasının unu olmadığını ve bazılarının sadece birkaç gün için yetecek kadar yemekleri bulunduğunu ve köylerin % 25'inin bir-iki haftalık unları bulunduğunu ve en çok unu olanların da ancak bir ay dayanabileceğini gösteriyordu.

Bu araştırma ayrıca süt, süt ürünleri, pirinç ve tuz eksikliği olduğunu, gaz yağının ise çok az olduğunu gösterdi.

Buna ek olarak tıbbi teçhizatın da köylerde çok az olduğu tesbit edildi. Şehirlerde ise durum köylere nazaran daha iyi olduğunu ama gün geçtikçe durumun oralarda da kötüleştiğini gösteriyordu.

UNFICYP'in araştırmasının getirdiği bir diğer sonuç da, bu kısıtlamaların Türk bölgelerinde para sıkıntısı ortaya çıktığını ve bunun işsizlik ve diğer sıkıntılara yol açtığının tesbit edilmesiydi.

UNFICYP ayrıca yardım malzemeleri stoğunun çok az olduğunu gösteriyordu. Dolayısıyle Türklere uygulanan ambargonun ve arazilerde yetiştirdikleri sebzelere rağmen çok büyük kısıntılara girdiğini tesbit etti."

"200 -UNFICYP hükümetin, Lefkoţa, Lefke ve Koççino dışındaki Kıbrıs Türk bölgelerine yapılan ambargonun kaldırılacağına dair verdiği teminat üzerine bu bölgelere gerekli yardımın yapılması için girişimlerde bulundu. Fakat maalesef o bölgelerde hala daha UNFICYP zorluklarla karşılaşmaktadır. 27 Ağustos'da Mağusa'dan Baf'a 39 ton gıda maddesi götüren bir Kızılay konvoyu Rumlar tarafından durduruldu. Fakat UNFICYP'in yaptığı pretesto sonucu sadece bir bölümün yoluna devam etmesine izin verildi. Ama aynı tarihte bir Kızılhaç ekibinin eksikliği hissedilen maddelerle Lefke'ye girmesine izin verilmedi.

"202, 203 -Özel Temsilcim yapılan anlaşmalara karşın süren engellemeleri protesto etti. Hükümet, bu olayların tüm güvenlik kuvvetleri aydınlatılmadan önce olduğunu söyledi.

Ancak 3 Eylül'ün ilk haftasında gıda ve diğer malzemeler ile Türk bölgesine et ve peynir taşıyan bir konvoyun Lefkoşa'nın Türk kesimine girmesine izin vermedi.

4 Eylül'de UNFICYP'den gelen raporlar, hükümetin anlaşmayı uygulamak istemediği yönündeydi. Konuyu derhal hükümetle ele aldık. Ama hükümet kısıtlamayı kaldırmak yerine Mağusa ve Larnaka'nın Türk bölgelerini de kısıtlı bölgeler listesine ekledi.

Hükümet ayrıca UNFICYP'e diğer bölgelere de ekonomik kısıtlama hakkı olduğunu bildirdi. Nitekim daha sonra engelleme ve el koymalar artmıştır..."

Yine aynı konuda 16 Eylül 1964 tarihinde bir yazı yayınlayan Time dergisi Türk şoförlere yapılanları şöyle anlatmaktadır:

"Bazı barikatlarda Kıbrıslı Türk kamyon şoförleri durdurulup usandırıcı araştırma yapılmaktaydı ki bu arama maksadıyle meyve veya sebze yükleri yere boşaltılıyor ve bazen de kullanılması için hasar veriliyordu".

Purcell ise kitabının 358 ve 369 sayfalarında uygulanan ekonomik baskıları şöyle dile getiriyor:

"Geçen Kıbrıslı Türklere hareket edilmekteydi. Fırsat düştükçe de soyulmaktaydılar".

4 -Kıbrıslı Türklere ait ekilebilen arazinin çoğu Rumların elinde olduğu halde Makarios Hükümeti "Türklerin elinde bulunan Rum arazisini dengelemek" amacıyla Kıbrıslı Türklerin hububat komisyonu vasıtasıyla satılan hubutata % 20 vergi koydu. Bu vergi meselesi Kıbrıslı Türklerin hububatını, Hububat komisyonu vasıtasıyla satmalarını önemli şekilde engellemek suretiyle bir sürü anlaşmazlıklara yol açtı.

5 -Makarios Hükümeti 1963 Aralığından itibaren Kıbrıslı Türklere sosyal sigorta haklarını ödemeyi durdurdu.

6 -1966 Kasım'ına kadar, Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk bölgeleri arasındaki posta hizmetleri durduruldu. Yeniden başladığında Kıbrıslı Türklere ait mektuplar sansüre tabi tutuldu.

7 -Makarios Hükümeti Kıbrıslı Türklerin, Kıbrıslı Rumların mağazalarından ihtiyaç duydukları emtiayı alırken, Kıbrıs parası yerine döviz (Türkiye'den ithalı zorunlu olan) vermelerini mecbur tuttu.

TCF™

Bu sınırlamaların bir sonucu olarak Kıbrıslı Türklerin ekonomisi işlemez hale geldi. Aralık 1966'da Birleşmiş Milletler, Kıbrıslı Türk nüfusunun ortalama üçte birinin yardıma ihtiyacı olduğunu tesbit ediyordu."

Richard Patrick ise Türklerin ekonomik durumu ile ilgili olarak şu bilgileri veriyordu:

"Bu dönemde Türk halkının bütün ulusal gelirine, topraklarına ve dış yardımlara el koyan Kıbrıs Rum toplumu, doğal olarak hızlı bir gelişme gösterdi. Silah zoru ile yokluğa itilen Kıbrıs Türk halkının iç hasılası ise insan başına 1963'te 188 Sterlin'den 1968'e 160 Sterlin'e düşmüştür. Kıbrıs Rumlarının ise 218'den 302 Sterlin'e yükselmiştir. Kıbrıs Rum toplumu eski Başkanı Kiprianu ise sonraları bu yılları mutlu yıllar olarak

adlandıracaktı".

Yine aynı konuda New York Herald Tribune'nın 16 Eylül 1964 tarihli sayısında yayınlanan bir yazıda ise şöyle deniyordu:

New York Herald Tribune (16 Eylül 1964)

"Ambargo herhangi bir amaç için kabul edilebilir bir araç olarak görülebilir. Ta ki bu uygulama insan haklarını ve insan yaşamını tehdit eder boyuta ulaşmasın.

Kıbrıs'taki BM Barış Gücü'nün Hindistanlı Komutanı General Thimayya'nın da belirttiği gibi, Koççino bölgesinde kapana kıstırılmış olan 1.500 Kıbrıslı Türke uygulanan kuşatma, artık kabul edilebilir boyutları aşmış ve insan hakları ile yaşamını tehdit eder bir boyuta ulaşmıştır.

Bu durum Kıbrıs'taki uluslararası Kızılhaç'ın İsviçreli Başkanı Max Stolder tarafından da teyit edilmiştir".

Ekonomik ambargoya BM Genel Sekreteri'nin S/7350 sayılı ve 10 haziran 1966 tarihli raporunun III. paragrafında da değinilmekte ve şöyle denmektedir.

"Resmi liste, hala daha 31 maddeyi içeriyor. Bu maddelerin çoğu inşaat malzemesi, otomobil yedek parçaları gibi sivil maddeleri içermektedir.

Buna ek olarak listede bulunmayan diğer sivil mallara da "Kıbrıs polisi" tarafından el konmaktadır".

Kıbrıslı Türklerin 1964-74 döneminde karşılaştığı zorluklardan biri de eğitim alanındaydı.

Rum yönetiminin Kıbrıslı Türklere vermek zorunda olduğu bütçe gelirini ani olarak kesmesi sonucu, 2.000'den fazla Türk öğretmenin maaşları ödenmemiş 10 binlerce Türk çocuğu eğitim olanaklarından ve ders kitaplarından mahrum edilmişti.

Göçler sonucu köylerini ve okullarını terk eden Türk çocukları altı aylık bir zaman kaybından sonra tekrar okullarına başladıklarında, gayri sıhhı koşullarda, kitapsız, deftersiz, kalemsiz, silgisiz eğitim görmeye başladılar.

Adanın dört bir yanındaki 103 köydeki okullar ya tamamı ile ya kısmen tahrip edilmiş, ya da RMMO tarafından el konmuştu.

Diğer taraftan 1963'den sonra doğan Türk çocuklarının kaydı yapılmayarak, nüfus kağıdı verilmemişti.

Yurt dışında öğrenime giden Türklere ise her türlü kolaylık gösterilmekteydi. Ama burada bilinmeyen nokta, gidenlere dönüş izni verilmeyeceğiydi.

Nitekim yüksek öğrenim için ada dışına çıkan Türk öğrencilerin bu ülkenin vatandaşları olmalarına, aileleri Kıbrıs'ta bulunmalarına karşın, adaya girmelerine izin verilmiyor ve uçak alanlarından geri çevriliyordu.

Bu durum, BM Genel Sekreteri'nin 8 Aralık 1967 tarihli S/8286 sayılı raporunda da belirtilmekte ve şöyle denmekteydi:

"108 -Kıbrıslı Türklere dış seyahatlerinde uygulanan kısıtlamalar bu dönemde çok az değişmiştir. Örneğin:

Türkler de Rumlar gibi adayı terk etmekte serbesttirler.

Ama Türk öğrencilerin adaya dönüţleri engellenmektedir.

Türkiye'ye çok kısa bir süre için bile giden Türkler Kıbrıs'a dönüşlerinde çok zorluklarla karşılaşmaktadır".

Ne var ki seyahat ve dolaşım özgürlüğünden tek etkilenen öğrenciler değildi.

BM Genel Sekreteri aynı raporunda şöyle diyor:

"87 -31 Ekim 1967 günü erkenden 1964'den beri adaya sokulmayan ve Türkiye'de yaşayan Kıbrıs Türk Cemaat Meclisi Başkanı Sn. Rauf Denktaş, gizlice Kıbrıs'a tekrar girmeye çalıştı. Fakat adaya ayak bastıktan kısa bir süre sonra kendisi ile birlikte gelen diğer iki Kıbrıslı Türkle tutuklanmışlardı".

"88 -Türk Cemaat Meclisi Başkanı Rauf Denktaş'ın 1964'ün başında Güvenlik Konseyi'nde konuştuktan sonra adaya dönüşü, Kıbrıs hükümeti tarafından yasaklanmıştı".

Örneğin BM Genel Sekreteri'nin S/5764 sayılı 15 Haziran 1964 tarihli raporunda şöyle deniyordu:

"49 -Ekonomik nedenlerden dolayı şehirler dışına çıkan Kıbrıs Türkleri bir çok Rum polisi tarafından yoklamalara tabi tutulmaktadır ve şahsi güvenceleri de yoktur".

"100 - 1 Temmuz'da hükümetin Lefkoşa'nın Türk kesimini 3 günlüğüne kapatması ve tüm Türklerin buraya giriş ve çıkışlarını yasaklaması ile çok ciddi bir kısıtlama daha getirildi ve Kıbrıslı Türklerin dolaşma özgürlüğü ortadan kaldırıldı"./S/7350 10/6/66"

TCE

"55 -Son raporumda (S/ 7976 para. 74)'de belirttiğim gibi Hala Sultan Tekkesi'nin durumu, Kıbrıslı Türklerin şikayet gerekçesi olmaktadır.

RMMO'nun oradaki birliklerini biraz uzağa kaydırmalarına rağmen, Tekke'yi ziyaret etmek isteyen Türkler, Rum askerlerinin çok yakınından geçmek zorunda kalmaktadırlar ve Türk liderliği hala daha bu camiye serbestçe girme olanağına sahip olmadıklarını belirtmektedirler."

57- ACHESON PLANLARI NEYDİ?

1963 saldırılarından sonra devreye giren ABD ve İngiltere 31 Ocak 1964'de ortak bir plan sundu.

Bu plana göre adaya 10 bin kişilik bir NATO birliği gelecek. Bu arada 1200 kişilik bir ABD birliği de gelerek Türk, Yunan, İngiltere birliklerine katılacak, bu birlikler bir İngiliz Komutanın emrinde olacak ve NATO tarafından bir arabulucu tayin edecektir.

Bu planın Makarios tarafından reddinden sonra, ABD Dışişleri Bakanı George Ball tarafından sunulan bir barış planı da, Makarios tarafından reddedildi.

Bu arada Makarios, 4 Nisan 1964'de ittifak anlaşmasını feshettiğini açıkladı.

Bu gelişmelerin ardından 15 Temmuz 1964'de ABD, Acheson aracılığı ile bir plan sundu.

Bu plana göre Karpas'da ada yüzölçümünün %5'ini oluşturan bir bölge üs olarak Türkiye'ye verilecekti. Türkiye buna karşılık Enosisi kabul edecekti.

Kıbrıs 6 yerel yönetime ayrılacak, bunlardan 2'si Türk denetiminde bırakılacaktı.

Enosis'e karşılık Meis adası Türkiye'ye verilecekti.

Kıbrıslı Türklere azınlık hakları tanınacaktı.

Makarios, planı, "Enosis'i şartsız olarak öngörmediği için" reddetti.

Yunanistan ise sunduğu karşı tekliflerde El-Greco burnunda 32.km. karelik bir alanı üs olarak 25-30 yıllık bir süre için Türkiye'ye vermeyi ve Türklere azınlık hakları önerdi. Türkiye de bunu reddetti.

Bunun üzerine Ağustos ayı içinde Acheson 2.planını sundu.

Buna göre Komikebir'in 2 mil batısından geçen bir Kuzey-Güney çizgisinin doğusu, yaklaşık 200 mil kare, 50 yıl için Türkiye'ye kiraya verilecekti.

Ada Türklerine azınlık hakları verilecek ve Lefkoşa'da Türk işlerine bakan bir yüksek memur bulunacaktı.

TCE™

Ada Yunanistan'a verilecekti.

Türk Hakları ABD garantisi altına verilecekti.

Türkiye prensip olarak bu planı reddederken, Makarios da yine aynı gerekçe ile "kayıtsız ve şartsız Enosis öngörmediği için" bu planı kabul etmez.

Sonuç olarak, Makarios, "koşulsuz Enosis" öngörmeyen hiçbir planı kabul etmeyeceğini bir kez daha ortaya koymuştu.

58- PLAZA RAPORU NEDİR VE TÜRKLER İLK FEDERASYON ÖNERİLERİNİ NE ZAMAN SUNMUŞLARDIR?

Acheson'un bataısızlığa uğramasından sonra, Galo Plaza'nın önerileri gündeme gelir.

Galo Plaza, 4 Mart 1964 tarihli Güvenlik Konseyi kararı uyarınca arabulucu olarak atanan Sakari Tumioja'nın 9 Eylül 1964 tarihinde ölümü üzerine, 16 Eylül 1964'de arabulucu olarak görevlendirilen Ekvator Devlet Başkanıdır.

Plaza taraflarla bir dizi temaslar yapar. Bu temaslarda Rumlar, Kıbrıs'ın üniter devlet olmasını garanti-ittifak anlaşmalarının kaldırılmasını, Türklere azınlık hakları ve bazı konularda muhtariyet verilmesini kendilerine ise self-determinasyon hakkının tanınmasını isterler. Bundan hareketle Enosise ulaşmayı planlamaktaydılar.

Türkler ise, 1960 anlaşmaları ile kurulan düzene coğrafi bir temel sağlanmasını isteyerek, ilk kez resmi bir coğrafi federasyon önerisinde bulunurlar.

Buna göre Yayla köyünden Lefkoşa'nın merkezine ve oradan da Mağusa'ya çekilecek bir hatla ayrılan ve ada yüzölçümünün % 38'ine eşit olan 1084 mil karelik Kuzey kesimi Türk Toplumuna bırakılmalıdır. Bu çözüm, her bir taraftan 10 bin ailenin göç etmesi ile sağlanabilir. İki Toplum kendi bölgelerinde federal devletin yetkilerine girmeyen bütün konularda muhtariyete haiz olmalı ve anavatanları ile doğrudan ilişki kurabilmelidir.

Dışişleri, Savunma, federal bütçe, gümrük, ticaret, bankacılık, para basımı ölçü ve standartların saptanması, vatandaşlık, pasaport, posta telekominikasyon ve ceza işlerinde yasama ve yargı yetkisi federal devletin yetki alanına girecekti.

Federal Yasama organı; üyelerinin %30'u Türk ve %70'i Rum olan bir Temsilciler Meclisi ile, Toplumların eşit sayıda üyelerle temsil edilecekleri Senato'dan meydana gelmelidir. Bakanlar Kurulunda 70-30, ordu ve poliste 60-40 oranı saklı tutulmalıdır. Federal devletin bir başka devlet ile birleşmesi, ve taksimi yasaklanmalıdır, ittifak ve garanti anlaşması anayasanın ayrılmaz bir parçası olmalıdır.

Plaza, görüşlerini içeren raporunu taraflara 26 Mart 1965'de sunar ve BM Güvenlik Konseyi önüne getirir.Buna göre Plaza Rum görüşlerini benimsemiş, Türklere azınlık haklarını önermiş ve anlaşmayı beğenmeyen Türklerin de Türkiye'ye göç edebilmesini öngörmüştür.

TCE™

Türkiye ve Kıbrıs Türkleri buna karşı çıkarak Plaza'nın yetkisini aştığını, rapor yerine, görüş-öneri sunduğunu ve arabuluculuk yetkisinin sona erdiğini duyurur.

Görüldüğü gibi federasyon görüşünü ilk kez ortaya atan ve bunu istikrarlı bir şekilde 1965'den itibaren savunan Türk tarafı olmuştur.

59- AKEL VE RUM MECLİSİ'NİN ALDIĞI ENOSİS KARARLARI NEDİR?

a) AKEL'İN ENOSİS KARARI

1964-1974 döneminin en çarpıcı gözlemlerinden biri, bir komünist partisi olarak ezilen halkın ve mazlumların yanında olması gereken AKEL'in, 1960 öncesinde olduğu gibi, ısrarla Enosis politikasını sürdürmesidir.

EOKA çetelerinin Enosis hedefi ile Kıbrıs Türklerine saldırdığı günlerde saldırılara ve Kıbrıs Cumhuriyeti'nin yıkılıp adanın Yunanistan'a ilhakına karşı çıkması gereken AKEL, ne ilginçtir ki tam aksi bir politika ile Mart 1966'da toplanan 11. Kurultayında Enosis konusunda kendi kendini daha çok bağlıyor ve bu yönde bir karar alıyordu.

Karar ţöyleydi:

"Kurultay, AKEL'in ulusal kurtuluş savaşımızdaki sürekli ve değişmez tutumunun bağlantısızlık, bağımsızlık tam egemenlik, Kıbrıs'ın toprak bütünlüğü ile, yabancı

üslerin ve casusluk için kullanılan radyo istasyonlarının Kıbrıs'tan kaldırılamasını teyit eder.

Ancak bu amaçların gerçekleşmesiyledir ki, Kıbrıs Halkı geleceğini her türlü yabancı baskılardan ve müdahalelerden uzak olarak ve dünyaca kabul edilmiş olan self-determinasyon ilkesi çerçevesinde serbestçe kararlaştırmak olanağına sahip bulunacaktır. Ancak bu tutum çerçevesindedir ki Halkımızın ULUSAL REHABİLİTASYONU - KIBRIS'IN YUNANİSTANLA BİRLEŞMESİ etrafındaki haklı emelleri, herhangi bir şantajın veya zorlamanın sonucu olarak değil de halkın öz iradesinin ÖNCE BAĞLARINDAN KURTULMUŞ OLAN HALKIN zorlanmadan, özgürce ifade edilecek İRADESİNİN SONUCU

OLARAK GERÇEKLEŞECEKTİR..."

AKEL'in özetle verdiğimiz bu kararından sonra, 1974 yılına kadar, yani Türk Barış Harekatına kadar bu parti Enosisi açıkça savunmaya devam etmiştir.

Bu tarihten sonra Enosisi ağzına almayan AKEL, artık bağımsızlığı savunduğunu iddia etmektedir...Oysa bir parti için geçerli olan Kurultay kararları ile programıdır ve AKEL, bugüne kadar 11. Kurultay kararını iptal eden bir karar almadığı gibi, programında Türklerden AZINLIK diye söz eden ifadeyi de çıkarmış değildir.

Sonuç olarak geçerli olan sözler değil, program ve Kurultay kararlarıdır.

Bu arada önemle vurgulanması gereken nokta AKEL'in Enosisi iki aşamada öngörmesidir.

TCE

Birinci aşamada "tam bağımsızlık" dediği Türk askerinin adadan çıkarılması KKTC'nin yıkılarak "Toprak Bütünlüğünün" sağlanması, ikinci aşamada ise self-determinasyon yolu ile Enosis'dir.

AKEL'in, kararı dikkatli bir gözle yorumlandığı zaman çıkan sonuç budur.

b) RUM MECLİSİNİN ENOSİS KARARI
AKEL'in Enosis kararı almasından sonra, Enosis konusunda her zaman AKEL'le yarış içinde olan Rum sağı, bayrağı AKEL'e kaptırmamak ve tüm Rum halkının Enosisten yana olduğunu vurgulamak için konuyu Meclise getirmeyi uygun gördü.

Böylece aynı zamanda, Yunanistan'da darbe ile iş başına gelen ve Makarios'u Enosis konusunda samimi olmamakla suçlayan cuntaya karşı da samimiyeti kanıtlanmış olacak, imkan doğduğu anda Meclise tekrar başvurmadan bir Bakanlar Kurulu kararı ile Enosis'in ilan edilmesi şansı doğacaktı.

26 Haziran 1967'de yapılan Meclis Birleşiminde, oy birliği ile alınan Enosis kararının tam metni şöyleydi:

"Temsilciler Meclisi Kıbrıs Rumluğunun ezeli emellerine tercüman olarak ulusal ereklerini yakın zamanda gerçekleştirmek konusundaki değişmez kararını dile getirip açıklarken,

a) Ne tür güçlüklerle karşılaşılırsa karşılaşılsın, şu anda tüm ELEN dünyasının desteği ile yürütmekte olduğu savaşımı başarıya ulaşıncaya kadar durdurmayacaktır. Başarı derken, arada bir durak yapmadan Kıbrıs'ın bir bütün olarak anavatanla birleştirilmesi kastedilmektedir...

b) Kıbrıs Rum halkı ile anavatan arasındaki gönül birliğinin ve ulusal uğraşımızın başarısı için kaçınılmaz bir koşul olan Yunanistan-Kıbrıs sıkı işbirliğinin güçlenmesi için elindeki tüm vasıtalarla yardımcı olacaktır..."

Rum Meclisinin bu kararı hiç bir kuşkuya yer bırakmayacak açıklıktadır ve Rum toplumu içindeki tüm siyasi parti ve görüşlerin Enosis yanlısı olduğunu ortaya koymaktadır...

Yine 1974 Barış Harekatı'ndan sonra bu konuyu ağzına almayan Rum Meclisi, yeni bir karar alarak Kıbrıs'ın bağımsızlığı ve bağlantısızlığını içerecek bir çözümü savunduklarını ileri sürmüşlerdir. Ne ki bu karar incelendiği zaman 1967 yılında alınan kararın iptal edilmediği ve 1967 kararının artık geçersiz olduğuna ilişkin bir ifade içermediği de çok açık bir gözle görülecektir...

Bu durumda iptal edilmeyen hiçbir kararın hukuken geçerliliğini yitirmediği bilinen bir geçektir.

Bunun yanında zaten bağımsızlık, -AKEL kararında da belirtildiği gibi- bir ARA AŞAMA'dır. Nihai amaç Enosis'dir.

Dolayısı ile Rum Meclisinin aldığı bağımsızlık kararı ilk aşamayı anlatır, nihai amaç olan Enosis'i dışlamıyor, tam aksi o kapıyı açık bırakıyor.

Tüm çağrılara karşın Enosis'i yasaklayan bir karar alamamaları ve Enosis propagandasına ceza getirmemeleri bunun kanıtıdır.

60- TÜRK MİLLETVEKİLLERİ MECLİS'TEN NASIL KOVULDULAR?
Rum liderliği dış dünyaya yaydığı yalanlarda, Türk milletvekillerinin, devlete isyan ederek, Meclis'ten kaçtıklarını iddia etmektedir.

Oysa gerçekte Türk milletvekilleri ölümle tehdit edilerek meclisten kovulmuşlardır.

1963 saldırıları ile birlikte can güvenliği nedeni ile meclise gidemeyen Türk milletvekilleri, ortalığın biraz sakinleşmesi üzerine meclise dönmek istedikleri zaman, Rum yönetiminden aldıkları yanıt, "Gelirseniz Can Güvenliğinizi Garanti Edemeyiz" şeklindeydi.

Bu durum 1965 yılı yaz aylarına kadar devam etti.

50 kişilik ortak Meclisin 35 üyesini oluşturan Rum milletvekilleri anayasaya aykırı olarak tek başlarına toplanıp, gayrı meşru kararlar aldılar.

Bu arada anayasaya aykırı olmasına karşın Rum Milli Muhafiz Ordusu (R.M.M.O.)"yasasını" çıkarıp, yasa dışı bir ordu kurdular.

Yunanlı subayların bu yasa dışı orduda görev yapma, yargılama ve hizmet koşullarını düzenleyen hukuk dışı yasalar yaptılar. Polis, jandarma ve belediye yasalarını diledikleri gibi değiştirdiler. Türk halkının anayasada tanınan haklarını gasbettiler.

21 Temmuz 1965'de ise Seçim Yasasını değiştireceklerini ilan ettiler.

Getirecekleri değişikliklerde, sadece Rum Cumhurbaşkanının, Rum Bakan ve Milletvekillerinin görev süresinin uzatılması, öngörülmekteydi.

Yapacakları ikinci önemli değişiklik ise Türk ve Rum milletvekili adaylarının tek bir listeden seçime girmeleri, bu listelere Rum ve Türklerin birlikte oy vermesi ve ayrı seçim bölgelerinin birleştirilmesiydi.

Bunun anlamı Türk adayların ayrı liste çıkarma ve Türk halkının kendi temsilcilerini seçme haklarının fiilen yok edilmesi demekti.

Birleşik listelerden aday olacak Türklerin hiç bir zaman seçilme şansı olmayacaktı. Çünkü Rumlar nüfus olarak çoğunluktaydı.

Bunun bir diğer anlamı da Türk adayların Rum partilerinden seçime girmelerini zorlamaktı.

Böylece Türk halkının özerkliği, meclisteki temsil hakkı, politik eşitliği ve tüm anayasal hakları fiilen yok edilerek devlet, Rumların egemenliğinde ÜNİTER bir yapıya büründürülecek ve Türkler de Maronit, Ermeni, Latinler gibi önemsiz birer azınlık durumuna indirgenecekti.

Türk Milletvekilleri bu anayasa dışı tutum karşısında 22 Temmuz 1965 tarihinde yeniden Meclis Başkanı Klerides'e başvurarak, Meclis çalışmalarına katılmalarına olanak sağlanmasını istediler.

Klerides bu istemi reddetti.

Bunun üzerine BM Genel Sekreteri'nin Özel Temsilcisini arabulucu koyan Türk Milletvekilleri Klerides'den randevu talep ederler.

23 Temmuz 1965 sabahı BM Barış Gücü'nün koruması altında Rum işgali altındaki bölgeye geçip Klerides'le görüşen Türk Milletvekillerinden A. M. Berberoğlu, Ümit Onan ve Ramadan Cemil, bir kez daha Meclis çalışmalarına olanak sağlanmasını isterler.

Klerides ise bunun 3 koşulla mümkün olacağını belirtir:

1) Türk milletvekilleri, Rum temsilcilerin 1963-1965 döneminde tek başlarına geçirdiği (anayasaya aykırı olan) tüm yasaları tanıyacaklardı.

2) Bundan böyle geçirilecek yasalarda veto ve ayrı oy çoğunluğu haklarını kullanmayıp Meclis'deki Rum çoğunluğun kabul ettikleri yasaları olduğu gibi onaylayacaklardı.

3) Seçim yasasında yapılacak değişiklikle, diğer önemli bazı yasalarda yapılması tasarlanan değişikliklere engel olunmayacaktı.

Bunun anlamı Türk halkının daha önce reddettiği 13 değişiklik maddesini kabul edip AZINLIK statüsüne indirgenmeyi, devletin tümü ile bir Rum Devletine dönüşmesini, Enosisin önündeki engellerin kaldırılmasını ve o güne kadar anayasaya aykırı olarak yapılan değişiklikleri onaylayıp anayasa dışı eylemlere ortak olmayı kabul etmesiydi.

Bir başka deyişle iki yıllık direnişten sonra teslim olmasıydı.

Türk milletvekilleri, bu anayasa dışı koşulları kabul etmeyip, meclis çalışmalarına katılmalarının anayasal hakları olduğunu ve Meclise geleceklerini belirttiler.

Klerides ise onlara şu yanıtı verdi:

"Eğer gelirseniz, sizi, fiziki güç kullanarak içeriye sokmam".

Ertesi gün yayınlanan Rum gazeteleri Türk Milletvekillerinin "Meclisten Kovulduklarını" ilan ediyorlardı.

Türk Milletvekilleri ve Cemaat Meclisi üyeleri bu durum üzerine Lefkoşa'nın Türk bölgesinde kendi aralarında toplanarak 24 Temmuz 1965'de ikinci bir YASAMA MECLİSİ meydana getirdiler ve Türk Cumhurbaşkan Muavini ile Türk Milletvekillerinin görev sürelerini uzatan ayrı bir yasa yaptılar.

Bu yasa 26 Temmuz tarihinde Dr. Fazıl Küçük tarafından imzalanarak, basılan bir RESMİ GAZETE'de yayınlandı ve yurürlüğe kondu.

"1" no'lu Resmi Gazete işte bu kararın yer aldığı gazetedir ve Kıbrıs'ta resmen iki ayrı yasama meclisinin kurulduğu tarihi anlatır.

Rumlar ise 23 Temmuz 1965'de öngördükleri değişiklikleri kendi aralarında onaylayıp ayrı bir Resmi Gazete'de yayınlamışlardı.

Rumların bu tutumu Türkiye, İngiltere ve BM Güvenlik Konseyi tarafından tanınmayarak kınandı.

Türkiye ve İngiltere Makarios'a birer sert nota verdiler, ama o bildiğini okumaya ve yarattığı emrivakileri kalıcı hale getirmeye devam etti.

Bir anlamda Kıbrıs'ın ilk resmi bölünmesi böyle olmuştur.

1963'de başlayan fiili bölünme 1965'de Rumların zorlaması ile resmi bir bölünmeye dönmüştü.

Ne yazık ki ilk günler Makarios'un bu emrivakilerini tanımayan ülkeler, zaman içinde sessizce tanımaya ve bir Rum devletine dönüşen Makarios'un gayrı meşru yönetimini, Türk-Rum ortaklığına dayanan meşru yönetimmiş gibi tüm Kıbrıs'ın yasal hükümeti olarak kabul etmeye başladılar.

Oysa o yönetimin, anayasanın öngördüğü Türk-Rum ortaklık devleti ile uzaktan yakından ilgisi olmadığı, Türklerin gasbedilmiş devletin hiçbir organında temsil edilmedikleri, o devletin Türk halkının iradesini hiçbir şekilde yansıtmadığı ve tam bir DARBE yönetimi olduğu çok açıktı.

Dünyanın kendi çıkarları gereği bunu görmek istememesi, Kıbrıs'ın bölünmesinin ve 35 yıldır kangren haline gelmesinin başlıca nedenidir.

61- GEÇİTKALE BOĞAZİÇİ SALDIRILARI VE BU SALDIRILARIN SONUÇLARI NEDİR?

AKEL ve Rum Meclisi'nin aldığı bu kararlardan hemen sonra 15 Kasım 1967'de Grivas liderliğindeki Rum-Yunan ordusu Geçitkale ve Boğaziçi köylerine saldırdı...

Aslında, Rum Meclisi'nin Enosis kararından 4.5 ay sonra gerçekleştirilen bu saldırının bir amacının da, ileride planlanan Enosis hareketine karşı, Türkiye'nin mukavemetini ölçmek olduğu ileri sürülebilir...

15 Kasım 1967 tarihinde bu iki köye saldıran binlerce Rum-Yunan askeri, sert bir çarpışmadan sonra köylere girmeyi başardı.

BM Barış Gücü askerlerinin gözleri önünde 28 kişiyi öldüren, yaşlı bir ihtiyarı canlı canlı üzerine benzin dökerek yakan, köyleri yağmalayan ve tüm köylüleri esir alan Rum-Yunan Kuvvetleri Türkiye'nin çok sert tepkisi ile karşılaştı.

Türkiye derhal Trakya, Ege ve Mersin bölgelerine asker kaydırmaya başladı. Türk donanması Kıbrıs'a gelmek üzere denize açıldı. Türk savaş uçakları işgal edilen köyler üzerinde ihtar uçuşları yapmaya başladı.

Bu arada 17 Kasım'da toplanan TBMM, köylerin boşaltılmaması, ve Yunan askerlerinin, geri çekilmemesi halinde adaya müdahale ve gerekirse Yunanistan'la savaş kararı aldı...

ABD, İngiltere ve Kanada her zaman olduğu gibi yine devreye girerek Türk müdahalesini önlemeye çalıştı. ABD Cyrus Vance'i barış girişimleri için adaya gönderdi.

24 Kasım'da toplanan NATO Bakanlar Kurulu, iki üyesinin savaşmaması için, konuyu görüştü, NATO Genel Sekreteri Manlio Brasio temaslar yapmakla görevlendirildi.

Sonuçta, Türk müdahalesini önlemek için Türkiye'nin istediği koşullar kabul edildi.

Buna göre Grivas adadan ayrıldı, Yunanistan'ın gizlice adaya soktuğu askerlerden 12 bini geri çekildi, sürgünde olan Denktaş'ın adaya dönmesine izin verildi, işgal edilen köyler boşaltıldı ve esirler serbest bırakıldı, Türk bölgelerine uygulanan kuşatmalar gevşetildi. Türk bölgelerini korumak için UNFICYP'in yetkileri ve sayısı artırıldı. Bu

arada işgal edilen köylerin halkı tazmin edilecek, RMMO dağıtılacak, toplumlararası görüşmeler başlayacaktı.

Ne var ki, ne tazminatlar ödendi, ne de RMMO dağıtıldı. Böylece tehlike geçtikten sonra Rumların anlaşmalara uymadığı bir kez daha ortaya çıktı.

62- GENEL KOMİTE VE GEÇİCİ TÜRK YÖNETİMİ NEDİR?

Kıbrıs Türk Halkı kurucusu olduğu Cumhuriyetten dışlanınca devletsiz kaldı. Hiçbir halkın devletsiz, yönetimsiz, bir kabile gibi yaşayarak varlığını sürdürmesi olası değildi...

Bu nedenle 1964 yılı Ocak ayının ilk günlerinde yönetim işini yüklenecek GENEL KOMİTE adlı bir organ oluşturuldu.

Bu organda (diğer bölgeler kuşatma altında olduğu için) sadece Lefkoşa'da bulunan eski Kıbrıs Cumhuriyeti Temsilciler Meclisi ve Bakanlar Kurulu üyeleri ile Anayasa Mahkemesi üyesi Necati Ertekün ve Hakim Mehmet Zekâ Bey bulunmaktaydı. Komitenin başkanı ise Cumhurbaşkan Muavini Dr. Fazıl Küçük'tü.

Bu Komite, 1967 yılına kadar Türk Halkı adına zorunlu yasama ve yürütme görevlerini yerine getirdi. Ama artık değişen koşullar yeni ve daha kapsamlı bir örgütlenmeyi dayatıyordu.

Geçitkale saldırılarından sonra sağlanan diplomatik zafer bu amaçla uygun koşulları yaratmıştı. Nitekim bu saldırılardan 1.5 ay sonra 28 Aralık 1967'de Geçici Türk Yönetimi ilan edildi.

Geçici Türk Yönetimi, Cumhurbaţkan Muavini ile üç Cumhuriyet Milletvekilini, Cemaat Meclisi Başkanı ile icra heyetinin belirli sayıdaki üyesini, Mücahit Teşkilatını ve Maliye'den tarafsız bir maliyeciyi ihtiva edecek şekilde organize edildi. Buna göre G.T.Y. Başkanlığına Dr. Küçük , yardımcılığına da Cemaat Meclisi Başkanı Denktaş getirildi. Temsilciler Meclisi ile Cemaat Meclisi üyeleri de Türk Yönetimi Meclisi olarak görevlendirildi. Başbakan ve yardımcısı dışında 11 kişilik Yürütme Kurulu, Bakanlar Kurulu olarak göreve başladı. Hemen ardından, 4 yıllık sürgünden sonra 13 Nisan 1968'de Denktaţ adaya döndü.

Geçici Türk yönetimi bir süre devam ettikten sonra, ismindeki "geçici" ifadesi düşürülerek adı "Kıbrıs Türk Yönetimi"ne dönüştürüldü. Bu arada 1973 yılında seçimler yapılarak yönetim yenilendi.

Cumhurbaşkan Muavinliğini ve Türk Yönetimi Başkanlığını Rauf Denktaş tek aday olarak üstlendi.

Bu yönetim biçimi, Otonom Türk Yönetiminin ilan edildiği 1974 yılına kadar devam etti.

63- İLK TOPLUMLARARASI GÖRÜŞMELER NE ZAMAN BAŞLADI?

Sürgünde olan Rauf Denktaş'ın 13 Nisan 1968'de adaya gelmesi ile Geçitkale saldırılarından sonra varılan anlaşma gereği, Haziran 1968'de Toplumlararası görüşmeler başlar.

Önceleri üçlü, sonra beşli olarak devam eden görüşmelere Denktaş ve Klerides yanında Türkiye adına Prof. Orhan Aldıkaçtı, Yunanistan adına Mihail Dekleris ve BM Genel Sekreterinin Kıbrıs Özel Temsilcisi katılır. Görüşmelerde Türk Halkına Otonomi verilmesi konusu görüşülür.

Türk heyetinin danışmanı olan Prof. Orhan Aldıkaçtı, bu görüşmelerle ilgili olarak şu değerlendirmeleri yapıyor.

"İkili görüşmelerde Makarios ve yönetiminin tutumu incelenecek olursa, hayal ve hırsların esiri olmaya devam ettikleri için gerçeği bir türlü kavrayamadıkları görülür. Türkler 1963'de reddettikleri, amacı adada Rum egemenliğinde saf, basit devlet kurmayı öngören anayasa değişikliklerini çok daha kuvvetlendirip, örnek bir yönetim kurduktan sonra kabul edeceklerdi.

Buna göre Rum tarafı veto hakkının kaldırılması, seçim kanunu, vergi kanunu konularında Türklere tanınmış olan özel oylama hakkından vazgeçilmesi, kararların Meclis'in salt çoğunluğu tarafından alınması, Cemaat Meclislerinin lağvı, polis ve jandarmanın birleştirilmesi, ayrı Rum ve Türk mahkemelerinin kaldırılması, devlet memuriyetlerindeki Türk oranının %20'ye düşürülmesi konularında israr ediyordu.

Orhan Aldıkaçtı, görüşmelerin ileriki safhalardaki gelişmeleri de şöyle açıklamaktadır: "Görüşmeler ilerledikçe Rum cemaatinin basit devlet kavramına sıkı sıkıya sarıldığı görüldü. Çünkü basit devlet, Enosis'e en elverişli devlet tipi idi. Makarios, Türk Cemaatinin istediği özerk idareyi "devlet içinde devlet istemeyiz" sloganları ile reddediyordu. Federal sistemin ismini dahi ağzına almak istemiyordu. "Federal Sistem, Taksim" demekti. Halbuki o, Makarios, Taksime karşı idi. Makarios bir yandan Enosis çığırtkanlığı yaparken, diğer taraftan da

büyükelçilere, ve kendisi ile görüşen yabancılara Enosis'e karşı olduğunu söylüyordu... Görüşmelerin ilk günlerinde durumu açıklığa kavuşturmak için Anayasaya bir başlangıç konmasını ve Rum-Türk Cemaatleri'nin Enosis ve Taksime karşı olup bir arada insan haysiyetine uygun bir düzen içinde yaşamaya kararlı olduklarının açıklanmasını teklif ettik...

Güvenlik Konseyi'nde de daima delegemiz Sn. Olcay'ın açıkladığı bu teklife Yunanistan cevap bile vermedi".

Yıllar sonra görüşmeci Klerides de yazdığı "İFADEM" adlı kitabında anlaşmaya çok yaklaşılmasına karşın, Makarios'un "Enosis'i yasaklayan bir anlaşmaya bir kez daha imza atmam" diyerek, nihai anlaşmanın imzalanmasını her defasında engellediğini açıklamıştır.

Görüşmelerde Rum tarafının gerçek niyetlerinin daha açık olarak görülmesinden sonra, Geçici Türk Yönetimini kalıcılaştırma adımları atıldı.

İlk adım olarak, 5 Temmuz 1970'de seçimler yapılmış ve Temsilciler Meclisi üye sayısı denk alınarak 15 üye, Cemaat Meclisi üye sayısı denk alınarak da 15 üye seçilmişti. Dr. Küçük Başkan, Denktaş Başkan yardımcısı olurken, 8 kişilik bir yürütme kurulu belirlendi.

Böylece Kıbrıs Türkleri yönetim aşamasından Devlet olma aşamasına bir adım daha yaklaşmış olurken, günlük sorunlarını çözecek ve kendini dış dünyada temsil edecek organlarını da oluşturmuş oluyordu.

1970 seçimlerinin ardındn, 18.2.1973'de Rauf Denktaş'ın Cumhurbaşkan Muavini olmasından sonra, 9 kişilik yeni Yürütme Kurulu oluşturulmuş ve Cemaat Meclisi Başkanlığına da İsmail Bozkurt getirilmişti.

64- "EOKA B" NEDİR?

1968 yılı içinde başlayan toplumlararası görüşmeler sürerken, Kıbrıs Rum Toplumu içinde iki esas görüşün belirginleştiği gözlenir...

Bu görüşmelerden biri, ani bir askeri harekatla Kıbrıs Türk direnişinin kısa yoldan kırılarak Enosisin ilan edilmesini; diğeri de uzun vadeli bir program çerçevesinde ekonomik ve siyasi baskılarla Türk direnişinin kırılarak, Enosise ulaşılmasını öngörmekteydi...

Bu görüşlerden birincisini eski EOKA'cılar ve Cunta yanlısı güçler, diğerini de askeri bir harekatın Türk müdahalesi ile başarısızlığa mahkum olacağını iyi kavrayan Makarios savunmakta idi...

TCE

Nitekim Makarios Türkler üzerinde ekonomik baskıyı ağırlaştırırken, adadan göç etmek isteyen Türklere her türlü kolaylığı sağlıyor, bir yandan da süren Toplumlararası görüşmeleri uzatarak, Türklere otonomi verilmesini dahi kabule yanaşmıyordu...

Enosis konusunda askeri kısa yolu tercih edenler EOKA'yı canlandırarak "EOKA B" adlı Cunta destekli ve Yunanistan tarafından yönetilen gizli bir örgüt kurdular.

Gizli örgüt adada bulunan ve RMMO'yu yöneten Yunanlı subayların yönetimindeydi.

İlk etkili eylem olarak 1970 yılı Mart ayı başlarında Makarios'un bindiği helikoptere ateş edildi. Helikopter zorunlu iniş yaptı, Makarios kurtuldu. Bunun üzerine 11 eski EOKA'cı tutuklandı, İçişleri eski Bakanı Yorgacis bu olaydan sonra şüpheli şekilde öldürüldü...

Bunun ardından 28 Ağustos 1971'de Grivas gizlice adaya döndü ve EOKA B'nin başına geçti. RMMO kamplarından silah çalmalar, sabotajlar başladı. Kilisenin Sen-Sinod Meclisi üyesi 3 papaz, Makarios'a karşı cephe aldı, Grivas, Enosis demeçleri vermeye başladı. Makarios 21 Şubat 1971 'de Grivas'a bir mektup yazarak işbirligi yapmalarını istedi. Grivas ise bunu reddetti. 29 Ekim 1971'de bir başka açıklama yapan Makarios, "bütün Yunan hükümetlerinin rızası bulunduğu taktirde, Enosisi ilan etmekte tereddüt etmeyeceğini, fakat bu tür bir girişimin başarısına ve başarısızlığına

yol açacak çeşitli faktörler makul olarak değerlendirildikten sonra bunun olanaksız olduğunu" belirtti. Makarios'u devirip kısa yoldan Enosis'e ulaşmayı isteyen EOKA B ise, sabotaj eylemlerini yoğunlaştırdı.

Bu arada şiddet ve terör olayları artarken, 31 Ocak 1973'de yeni bir açıklama yapan Makarios, EOKA B'nin eylemlerini" Enosis'in mezar kazıcıları" olarak niteliyordu.

65- 15 TEMMUZ 1974 DARBESİ NASIL GERÇEKLEŞMİŞTİR? MAKARİOS GERÇEKTEN ENOSİS'E KARŞI MIYDI?

Yunanlı subayların yönetimindeki Rum Milli Muhafız Ordusunun lojistik desteği ile her geçen gün artan şiddet olayları karşısında Makarios kendisine bağlı kişilerden bir yedek polis birliği oluşturdu. Bu birliklerle EOKA B elemanları arasında şiddetli çarpışmalar meydana gelmeye başladı.

Bu gelişmeler olurken Makarios da hazırladığı bir mektubu 2 Temmuz 1974 tarihinde Yunan cuntasına gönderdi.

Makarios, 10 Temmuz 1974'de Yunan Cuntasını, EOKA B ile işbirliği yapmak, kendisini devirmek için komplo düzenlemek, EOKA B'ye silah ve para desteği sağlamak ve RMMO'da görevli subayları EOKA B'yi yönetmek için görevlendirmekle suçlayarak, Kıbrıs'ta görevli 650 Yunan subayının geri çekilmesini istiyordu...

Cuntanın bu mektuba yanıtı, 15 Temmuz 1974'de yapılan darbe oldu...

TCF

Yunanlı subayların komutasında harekete geçen RMMO ve EOKA B, Makarios'un sarayını top ateşine tutarak ele geçiriyor, Polis karakolları ile yedek polis birliklerine karşı tankların desteğinde saldırılara girişiyor ve kendilerine karşı koyarak Makarios'u destekleyen AKEL ve EDEK partisi yanlılarını katledip, iktidara el koyuyordu...

2000 civarında Rum bu iç savaş sırasında ölürken, birçok yaralı Rumun da Cuntacılar tarafından diri diri toprağa gömüldüğü, bizzat onları gömen Papaz Papatsestos tarafından TANEA gazetesinde açıklanmştır.

Darbe başarıya ulaştıktan sonra Türk kasabı olarak bilinen Nikos Samson Cumhurbaşkanlığına getiriliyor ve EOKA B yanlılarından oluşan yeni bir hükümet kuruluyordu. Bu arada önce Baf'a, sonradan İngiliz üslerine ve daha sonra Malta'ya kaçan Makarios, İngiltere'ye gidip görüşmeler yapıyor, oradan da BM'e giderek yaptığı konuşmalarla derbeden Cuntayı sorumlu tutuyordu.

Makarios'un o kritik anlarda bile Enosisi düşlediğinin en önemli kanıtı Cuntaya gönderdiği 2 Temmuz 1974 tarihli mektuptur. Bu mektupta şöyle diyordu: "Kıbrıs'taki devlet temellerini yıkma çabasında Yunanistan hükümetlerinin çabaları büyüktür. Kıbrıs devleti ancak ENOSİS durumunda dağılmalıdır". Bu satırlar Makarios'un Enosisciliğinin ve Yunan Cuntası ile aralarında sadece taktik farklılıkları olduğunun en güzel kanıtıdır.

Darbeden iki hafta önce bile Enosis'ten söz eden Makarios nasıl bağımsızlıkçı olarak nitelenebilir?

66- MAKARİOS, CUNTAYA GÖNDERDİĞİ
2 TEMMUZ 1974 TARİHLİ MEKTUPTA NE DİYORDU?
Makarios'un Yunan Cuntası ile çatışmasının en kızgın anında Cuntaya gönderdiği mektup şöyleydi:

Sayın Yunanistan Cumhurbaşkanı

Fedon Gizikis'e

Atina

Lefkoşa, 2 Temmuz 1974.

Sayın Başkan,

Büyük bir üzüntüyle sorumluluğu Yunanistan Hükümetine ait olduğuna inandığım Kıbrıs'taki bazı kabul edilmez durum ve olayları gözler önüne sermek zorundayım. General Grivas'ın Kıbrıs'a kaçak olarak gitmesinin, Atina'daki bazı çevrelerin desteği ve daveti üzerine gerçekleştiğine dair söylenti ve kanıtlar var. Ne var ki ilk geldiği günden itibaren, Milli Muhafız Kuvvetlerinde görev yapan Yunanlı subaylarla görüşüp, onların da desteğiyle sözde Enosis için savaşarak, yasa dışı bir örgüt kurmak için faaliyete geçtiği kesindir. Ve Kıbrıs için birçok kötülüğün kaynağı olan, "EOKA-B" cinayet şebekesini kurdu. Yurtseverlik örtüsü altında ve Enosis sloganlarıyla, siyasal ve bir sürü başka cinayet işleyen bu örgütün faaliyeti bellidir. Yunanlı subaylar tarafından meydana getirilen ve denetlenen Milli Muhafız Ordusu içindeki "EOKA-B"nin üyeleri kendi kendilerine, övücü, "Enosis taraftarları" ve "Enosis Cephesi" adlarını da aldılar.

Birçok kere, yasadışı ve ulusal çıkarlarımıza zararlı, iç cephede bölünmelere ve uyumsuzluklara yol açıp, Kıbrıs Hellenizmini iç savaşla karşı karşıya getiren, bir örgütün neden Yunanlı subaylar tarafından desteklendiğini kendi kendime sormuşumdur. Ve ayni şekilde, birçok kez, bu desteğin ne oranda Yunan Hükümeti tarafından onaylandığını yine kendi kendime sormuşumdur. Bu sorularıma mantıklı bir cevap bulabilmek için, değişik fikir ve varsayımları gözden geçirdim. Ne var ki hiçbir cevap mantıklı bir temele dayanmıyordu. İnkar edilemeyecek tek olaysa, Yunan subayları tarafından "EOKA-B"ye sağlanan destektir. Ada'nın değişik bölgelerindeki ordugahlar çevrelerindeki bölgelerde, Grivas ile "EOKA-B"nin lehine propaganda yapılıyor. Belli ve inkar edilmez bir başka olaysa,"EOKA-B" nin canice faaliyetini destekleyen Kıbrıs'taki Yunan basınının, Atina'dan mali yardım gördüğü ve izleyeceği çizginin Yunan istihbarat Teşkilatı (KİP) VE 2. Genelkurmay bürosu tarafından saptandığıdır.

Yunan hükümetine, bazı subayların tutum ve davranışlarından dolayı şikayette bulunduğum her seferinde, bana bunların Kıbrıs'tan geri çağrılmaları için isimleriyle ve işledikleri suçları belirterek, ihbar etmemi istedikleri doğrudur. Bunu yalnız bir sefer yaptım. Böyle bir harekette bulunmak benim için üzücüdür. Ne var ki kötülükler böyle bir muamele karşısında düzelmiyor. Önemli olan kötülüğün sonuçlarını düzeltmek değil, kötülüğün kökünü sökmektir.

Sayın Başkan, kötülüğün kökünün çok derin olduğunu ve Atina'ya kadar vardığını söylemekle üzüntü duyuyorum. Kıbrıs Hellenizminin, acı meyvelerini bugün tatmakta olduğu, kötülük ağacının, gelişmesini sağlayan bakımı Atina'da yapılıyor. Daha da açık olmak için Yunanistan'daki üyelerin, "EOKA-B" tedhiş örgütünün hareketlerini destekleyip yönelttiklerini söylüyorum. Milli Muhafız Kuvvetlerinde görevli Yunanlı subayların da yasadışı, komplo ve başka kabul edilmez durumlara karışmaları böylece açıklanıyor. Askeri rejimin suçluluğunu, "EOKA-B" yöneticilerinin üstünde bulunan belgeler ispatlıyor. Milli Merkez tarafından, bu örgütün bakımı için bol miktarda para yollanıyordu. Grivas'ın ölümünden ve onunla beraber Ada'ya gelen kumandan Karasu'nun geri çağrılışından sonra, başkanlık için emirler veriliyordu, yani genel olarak herşey Atina'dan yönetiliyordu. Bu belgelerin gerçekliği tartışma konusu yapılmaz; çünkü bunlar tarafından daktiloya alınmış olan yazılarda bile, elle yapılmış düzeltmeler var ve yazanın yazma stili de bellidir. Belirtici olarak böyle bir belgeyi buraya ekliyorum.

Her Yunan hükümetiyle işbirliği yapmanın hem ülkem hem de benim için milli bir görev olduğunu birçok kere açıklamışımdır. Milli çıkar, Atina ile Lefkoşa'nın barışcıl ve sıkı işbirliğini şart koşuyor. Yunanistan'da hangi hükümet olursa olsun, benim için anavatanın hükümeti olduğundan onunla işbirliği yapmam gerekiyor. Askeri rejimlere karşı özel bir sempatim olduğu söylenemez, özellikle bu durumda bile işbirliği konusundaki ilkemden caymadım.

Sayın Başkan, Yunanistan hükümetinin adamlarının bana karşı devamlı komplo hazırlamalarının ve daha kötüsü, Kıbrıs Hellenizmini bir iç savaş aracılığıyla yıkıma itmelerinin, beni ne kadar üzdüğünü umarım anlıyorsunuzdur. Atina'dan uzanan ve benim varlığımı ortadan kaldırmayı amaçlayan eli, birçok kereler görüp hissetmişimdir.

TCE™

Ne var ki Milli çıkarlar uğruna sessizliğimi gene korudum. Kıbrıs Killisesinde büyük bunalımlara yol açıp, sonra da görevlendirilen üç Piskopos'a hakim olan kurnaz kötü niyetin de doğum yeri yine Atina'dır. Bu konuda hiç bir açıklamada bulunmadım. Yalnızca bütün bunlar niye diye düşünüyorum. Ve eğer bunun Kıbrıs'ta sürmekte olan dramdan tek acı çeken ben olsaydım, Yunan hükümetlerinin rolü ve sorumluluğu konusunda yine susacaktım. Ama bundan tüm Kıbrıs Hellenizmi etkilediği zaman ve Atina'nın emri üzerine Milli Muhafız kuvvetlerinde görevli Yunan subayları, "EOKA-B"yi, siyasal cinayetleri ve genel olarak Devlet'in dağılmasını da içeren, canice siyasetinde destekledikleri zaman sessizliğe ve saklanmalara yer yoktur.

Kıbrıs'taki devlet temellerini yıkma çabalarında Yunanistan hükümetinin sorumluluğu büyüktür. Kıbrıs devleti ancak Enosis durumunda dağılmalıdır. Yunanistan Hükümeti, Milli Muhafız sorununa karşı takındığı tutumla, Kıbrıs Devleti'nin üstüne bir siyaset uyguladı. Birkaç ay önce, Milli Muhafız Kuvvetlerinin Genel Kurmay'ı özel okullarda eğitilip daha sonra askerlikleri süresince subay yapılması düşünülen yedek subay adayları listesini Kıbrıs Cumhuriyeti'nin onayına sunmuştur.Bakanlar Kurulu, listede yeralan 57 adayı onaylamadı. Genel Kurmay bu durumdan bir yazı ile haberdar edildi. Buna rağmen, Atina'nın talimatı üzerine Genel Kurmay, kanunun kendisine verdiği Milli Muhafız'daki tüm subayları atama yetkisine dayanarak, Bakanlar Kurulunun bu kararına hiç bir önem vermedi. Keyfi ve bağışık bir tutum takınan Genel Kurmay, Kıbrıs Hükümetinin kararına aldırmadan ve yasaları çiğneyerek, onaylanmayan adayları subay okuluna kaydetti. Yunan hükümetine bağlı olan Milli Muhafız

Kuvvetleri Genel Kurmay'nın bu tutumunu tamamen kabul edilmez sayıyorum. Milli Muhafız Kıbrıs Devleti'nin bir organıdır ve Atina değil, Kıbrıs Cumhuriyeti tarafından denetlenmelidir. Yunanistan-Kıbrıs birleşik savunma bölgesi teorisinin duygusal yönü var. Ne var ki gerçekte durum değişiktir. Milli Muhafız Kuvvetleri bugünkü yapısı ve üyelerinin niteliği yüzünden amacından sapmış yasadışı hareketlerde bulunan kişilerle, Devlet'e karşı komploların hazırlandığı merkez ve "EOKA-B"yi destekleyen kaynak haline gelmiştir.

Bu konuda, son zamanlarda artmış olan, "EOKA-B"nin tedhiş faaliyetleri süresince, Milli Muhafız Kuvvetlerine ait araçların, silahlarla birlikte tutuklanması sözkonusu olan kişileri güvenlik içinde taşıdıklarını söylemem yeter herhalde. Milli Muhafız Kuvvetleri'nin bu sapmasndan da Yunanlı subaylar sorumludur. Bunlardan bazıları "EOKA-B" faaliyetine tepeden tırnağa kadar karışmış durumdalar. Tabii ki bundan da Milli Merkez'in sorumluluğu olmadığı söylenemez.

Yunan hükümetinin bir işareti üzerine bu üzücü durum sona erebilirdi."EOKA-B" belgelerinde kanıtladığı gibi bakımı ve gücü için gerekli olanakları Atina'dan sağladığından, Milli Merkez şiddetin sona e

rdirilmesi için emir verebilirdi. Ne var ki Yunan hükümeti böyle bir harekette bulunmamıştır. Bu kabul edilmez durumun bir başka işareti olarak da, son zamanlarda Atina'da kilise ve Kıbrıs Büyükelçiliği de dahil olmak üzere başka binaların duvarlarında, benim aleyhime ve "EOKA-B"nin lehine yazıların yeralması gösterilebilir. Suçluları tanımasına rağmen Yunan hükümeti, bunların yakalanıp cezalandırılması için hiç bir gayret sarf etmemiştir. Böylelikle "EOKA-B" lehine yapılan propagandaya da göz yummuş oluyordu.

TCE™

Söyleyecek çok şeyim var Sayın Başkan, ama sanıyorum ki sözü daha fazla uzatmaya lüzum yok. Sözlerimi bitirirken de, düştüğü durumdan dolayı, Kıbrıs halkının ona olan güveni yitirdiği Milli Muhafız Kuvvetlerini yeni temeller üstünde yeniden düzenleyeceğimi bildirmek istiyorum. Askerlik süresinin tavanını azaltıp, ulusal bir tehlike karşısında görevini yerine getiremeyecek duruma getirdiğimi belirtebilirsiniz.

Burada açıklamak istemediğim nedenlerden dolayı bu görüşe katılmıyorum. Ayrıca Milli Güvenlik Muhafız Kuvvetlerinde görev yapan Yunanlı subayların geri çağrılmalarını rica ediyorum. Bu subayların Milli Muhafız Kuvvetlerinde kalıp, onları yönetmeye devam etmeleri halinde Lefkoşa-Atina ilişkileri zarar görebilir. Bununla beraber eğer, Kıbrıs Silahlı Kuvvetlerinin yeniden düzenlenmesinde görev almak üzere Kıbrıs'a eğitici subay ve askeri danışman gönderirseniz mutluluk duyacağım. Umarım bu arada, Atina, tarafından "EOKA-B" faaliyetine son vermek için gerekli emirler verilmiştir, çünkü, eğer bu örgüt kesin şekilde dağılmazsa yeni bir şiddet ve cinayet dalgası görülebilir.

Sayın Başkan, Kıbrıs'ta uzun zamandan beri sürmekte olan içleracısı durumu belirlemek için birçok üzücü şeyi içten kelimelerle anlatmak zorunda kaldığım için üzgünüm.

Ne var ki, her zaman göz ününde bulundurduğum ulusal çıkarlar, böyle bir şey zorunlu kılıyordu.

Yunanistan hükümeti ile işbirliğimi kesmek niyetinde değilim. Ne var ki, benim Yunanistan'ın Kıbrıs'a atadığı vali değil, Hellenizmin büyük bir bölümünün seçtiği önder olduğum anlaşılmalı. Ulusal Merkezin bana karşı tavrı buna göre ayarlanmalıdır.

Bu mektubun içeriği gizli değildir.

İçten dileklerle

Makarios

67- MAKARİOS'UN 19 TEMMUZ TARİHLİ KONUŞMASI NEDİR?

Makarios, darbecilerin elinden kurtulduktan sonra durumu görüşmek üzere toplanan BM Güvenlik Konseyi'nde konuşmak üzere ABD'ye gider.

19 Temmuz 1974'de toplanan Güvenlik Konseyi'nde konuşan Makarios, EOKA B'yi terörist bir örgüt olarak niteleyerek, bu örgütü Yunanistan'ın yönettiğini açıklıyor ve garantör bir ülke olan Yunanistan'ın Kıbrıs'ta darbe yaptırarak adayı işgale yeltendiğini vurguluyordu.

Makarios konuşmasında şöyle diyordu.

"... Darbe, Yunanistan'daki askeri rejim tarafından planlanmış ve RMMO yönetimindeki Yunanlı subaylar tarafından gerçekleştirilmiştir".

TCE

"...Yunan askeri rejimi Kıbrıs'ın bağımsızlığını acımasızca katletmiştir. Kıbrıs halkının demokratik haklarını ve bağımsızlığı ile egemenliğini çiğneyerek, kendi diktatörlük sistemini Kıbrıs'a yaymıştır..."

"... Kesinlikle biliyorum ki, yasadışı EOKA-B'nin kökleri Yunanistan'dadır ve en büyük destekçisi de, kaynağı da Yunanistan'dır..."

"... RMMO kamplarında bu yasadışı örgütün propagandasını yapan Yunanlı Subaylar, devletin bir organı olan RMMO'yu yıkıcılığın bir aracı haline getirmişlerdir..."

"... Birkaç gün önce Kıbrıs polisinin eline geçen belgeler, EOKA-B'nin Yunan cuntasının bir uzantısı olduğunu kanıtlamıştır. Eylemleri için gerekli para ve ayrıntılı direktifler doğrudan doğruya Atina'dan gelmekteydi..."

"... General Gizikis'ten RMMO'daki Yunanlı subayları geri çekmesini istedim ve RMMO'nun sayısını azaltarak, bu orduyu devletin bir kuruluşu yapma niyetimi ona bildirdim. İzlenimim, Atina rejiminin, ordunun mevcudunun azaltılması ve Yunanlı subayların geri çekilmesi lehine olmadığıydı. Nitekim Yunan elçisi, Atina'dan aldığı talimat doğrultusunda bana bunu bildirdi ve böyle bir durumun Kıbrıs'ın Türkiye karşısındaki savunmasını zayıflatacağını söyledi... Mantıki gibi görünen bu gerekçenin arkasında başka hesaplar ve menfaatler gizli olduğunu biliyordum. Kendilerine Türkiye'den gelecek tehdidin kendilerinin yarattığı tehdidin yanında hiç olduğunu bildirdim ve kısa süre sonra bu konularında haklı olduğum kanıtlandı..."

"...Şu anda Yunan askeri rejimi tarafından yaratılan durumun ayrıntılarını bilmiyorum fakat, korkarım ki mal ve can kaybı çok ağırdır..."

"... Darbe, dışarıda yapılan çok açık bir işgal olayıdır ve aşikar bir şekilde Kıbrıs'ın bağımsızlığı ile egemenliğini çiğnemiştir. Bu darbe RMMO'daki Yunanlı subayların ve personelinin işidir. İttifak Anlaşması çerçevesinde Kıbrıs'ta bulunan 950 kişilik Yunan kontenjanının da Kıbrıs'a karşı girişilen bu saldırıda belirleyici bir rol oynadığının özellikle altını çizmek isterim... Operasyonları yöneten Yunanlı subayların EOKA-B terör örgütü üyeleri tarafından da desteklendiği ve bunların RMMO silahları ile teçhiz edildikleri bir gerçektir..."

"... Eğer çarpışmalarda Yunanlı subaylar yer almasaydı, cesetleri Yunanistan'a götürülüp gömülenler kimlerdi?... Eğer Yunanlı subaylar darbeyi yönetmeseydi, Yunanistan'dan gece karanlığında gelen uçakların sivil elbiseler içinde getirdikleri personel ve geri götürdükleri ölü ve yaralı kişiler nasıl izah edilecektir? Darbenin Yunan Cuntası tarafından organize edildiğine ve RMMO'daki Yunanlı subaylarla adadaki Yunan Kontenjanı tarafından gerçekleştirildiğine dair en ufak bir şüphe yoktur ve bu gerçek zaten dünya basınında da açıklıkla vurgulanmıştır. Darbe, çok kanlı olmuş ve çok büyük miktarda insan hayatına mal olmuştur..."

"... Darbe, Cumhuriyetin bağımsızlık ve egemenliğini ayaklar altına alan bir işgal olayıdır. Ve, bu işgal, Yunan subayları adada durdukça devam edecektir... Normal anayasal düzene dönülmemesi ve demokratik özgürlüklerin yeniden tesis edilmemesi halinde, bu işgalin sonuçları çok acı olacaktır. Yunan Cuntası dünya kamuoyunu yanıltmak amacıyla RMMO'daki Yunanlı subaylarındeğiştirileceğini açıklamıştır. Fakat konu onların değiştirilmesi değil, geri çekilmesidir. Yunanlı subayların geri çekileceği yönündeki açıklama,bunların darbeyi gerçekleştirmiş olduğunun da kabulu demektir. Ancak bu subaylar darbeyi kendi insiyatifleri ile değil, Atina'dan aldıkları talimatlar doğrultusunda gerçekleştirmişlerdir. Yerlerine gelecek olanlar da Atina'daki rejimin talimatlarını uygulayacaklardır. Böylece RMMO, daima Yunan askeri rejiminin bir aracı olacaktır. Eminim ki BM Güvenlik Konseyi üyeleri bu tuzağı anlamışlardır..." "... Görüşmelerin şimdiye kadar tatmin edici olduğunu söyleyemem. Fakat ATİNA REJİMİNİN iki yüzlü politikası nedeniyle nasıl ilerleme sağlanabilirdi? Görüşmeler, bütün tarafların üzerinde anlaştığı şekilde bağımsızlık temeli üzerinde sürdürülmekteydi. Atina rejimi, bu konuda hem fikir olduğunu belirtmiş ve Yunan Dışişleri Bakanlığı da Yunanistan'ın bu konudaki politikasının açık olduğunu vurgulamıştı... Eğer gerçek buysaydı, Yunan askeri rejimi, amacı adanın Yunanistan'la birleştirilmesi (ENOSİS) olduğunu açıklayan ve üyeleri kendilerini Enosisci, ilhakçı olarak tanımlayan EOKA-B terör örgütünü niye yaratmış ve desteklemiştir?"

"... RMMO kamplarında görevli Yunanlı komutanlar, sürekli olarak Enosis'in gerçekleştirilmesinin mümkün olduğunu ve benim tarafımdan hasıraltı edildiğini söyleyerek, bana saldırmışlardır. Kendilerine bunları

ve Yunanistan'ın bağımsızlığı desteklediği yolundaki açıklamalarını anımsattığımda, bana "diplomatların sözlerine fazla önem vermememi" söylediler. Bu koşullar altında görüşmelerin olumlu bir sonuca ulaşması olası mıydı? Yunanistan'ın bu iki yüzlü politikası görüşmelerin önündeki en büyük engeldi..."

"Yunan Cuntasının bu darbesi, görüşmelerin ilerlemesi için en büyük engeldir. Daha da ötesi, bu durumun kısa bir süre devamı dahi sürekli bir huzursuzluk kaynağı olacak ve tamiri güç derin yaralar açacaktır. Güvenlik Konseyi üyelerine çağrıda bulunarak, Atina tarafından yaratılan darbenin son derece olumsuz sonuçlarına ve yaratılan anormal duruma son vermesini ve bütün yolları deneyerek anayasal düzeni ve demokratik hakları daha fazla gecikmeden yeniden tesis etmesini istiyorum. Bu, Kıbrıs Rumlarının bir iç meselesi değildir. Kıbrıslı Türkler de olumsuz şekilde etkilenmiştir. Yunan Cuntasının darbesi bir işgaldir ve bunun sonuçlarından Kıbrıs'ın bütün halkı, Tükler ve Rumlar acı çekmektedir. Adada bulunan BM Barış gücü,bu askeri darbe koşullarında barışı koruma görevinde etkili olmaz. Güvenlik Konseyi, Yunanistan'daki askeri rejime, RMMO'da hizmet yapan Yunanlı subayları geri çekmesi çağrısında bulunmalı ve onların Kıbrıs'ta süren işgallerine son vermelidir... BM Güvenlik Konseyi'nin bu yönde alacağı bir kararın, işgalin sona erdirilmesi ve ihlal edilen bağımsızlığın ve Kıbrıs Halkının demokratik haklarının yeniden tesis edilmesini sağlayacağı konusunda hiçbir şüphem yoktur..."

68- TÜRK BARIŞ HAREKATI'NIN NEDENİ NEYDİ?

Makarios'un Cuntaya gönderdiği mektup ve darbenin bizzat Yunanlı Subaylar tarafından yönetilmesi, adanın bir yabancı ülke tarafından işgal edildiğinin bir kanıtıydı...

Kaldı ki Makarios, 19 Temmuz 1974'de Güvenlik Konseyi'nde yaptığı konuşmada bunu açıklıkla ortaya koymuştu.

TCE

Adanın kısa sürede fiilen Yunanistan'a bağlanacağı da açıktı.

Nitekim, bir Yunan subayları grubunun Atina'da Ajans France Press'e verdiği belgeye göre, darbenin amacı "bir yıllık süre içinde yapılacak halkoylamasından sonra, Kıbrıs'ın Yunanistan'la birleştirilmesiydi..."

Zaten daha önce de EOKA-B'nin amacının "adanın Yunanistan'a ilhakı olduğu" defalarca açıklanmıştı...

İç politikada sıkışmış durumda olan Yunan Cuntası ise, dış politikada ulusal bir heyecan yaratarak, asırlardır süren Kıbrıs'ın ilhakı mücadelesini sonuçlandırmak, adayı Yunanistan'a bağlamak, böylece Ulusal Kahraman olmak ve dikkatleri dışa çekmek niyetindeydi...

Türkiye, bunları yakından izlemekteydi...

Nitekim, daha sonra Samson'un yayınlanan anılarında da belirtildiği gibi Türk müdahalesinin gerçekleştiği sıralarda, Yunanistan'dan beklediği yardımın gelmesi halinde, Yunan Devlet Başkanı Gizikis'le vardığı anlaşma uyarınca Samson, ENOSİS için hazırladığı mesajı radyodan, okuyup "ilhakın gerçekleştiğini" duyuracaktı.

Bu mesajda ţöyle deniyordu:

"Kıbrıs Yunan Halkı Tanrı, insanlık ve Kıbrıs Hellenizmin özgürlük için yaptığı fedakarlıklar adına, Kıbrıs'ın birleştiğini ilan ediyorum. Halkımızın oldum olası var olan isteği ve ülküleri bu an için haklılığa kavuşmuş bulunuyor. Yaşasın Birleşmiş Ulus".

İşte, Türk Barış Harekatı, adanın Yunanistan'a ilhakını, Türklerin ilhaka karşı çıktıkları için yok edilmesini önlemeyi ve Kıbrıs'ın bağımsızlığını koruyup, adada her iki halk için geçerli olacak barışı gerçekleştirmeyi amaçlamaktaydı.

69- 20 TEMMUZ BARIŞ HAREKATI'NIN GELİŞİMİ NASIL OLMUŞTUR?
Türkiye Başbakanı Bülent Ecevit, adadaki Yunan işgalini önlemek amacı ile müdahaleye karar verdikten sonra, diğer bir garantör devlet olarak İngiltere ile birlikte müdahale etmek amacıyla görüşme yapmak için, 16 Temmuz 1974'de İngiltere'ye gitti. Yapılan görüşmeler sonucu İngiltere'nin ortak müdahaleye yanaşmayacağını anladı. Ecevit, 17 Temmuz tarihinde yapılan görüşmede Başbakan Harold Wilson ve Dışişleri Bakanı Callaghan'dan hiç olmazsa daha az kan dökülmesi için İngiliz üs bölgelerinden çıkartma yapma izni istedi. Bu teklif de reddedildi. Bu durum üzerine Türk birlikleri 20 Temmuz sabahı Girne bölgesinde Pladini Plajı, (Yavuz Çıkarma Plajı) denen bölgede adaya çıktı. Aynı anda da Türk Hava Kuvvetlerine mensup uçak ve helikopterler Boğaz ve Ortaköy bölgelerine indirme harekatı başlattı.

Bu arada Türk halkının yaşadığı ve Türk mücahitlerinin savunduğu bölgelere saldırıya geçen Rum birlikleri, bir çok küçük Türk köyünü yakıp yıkıyor, sivil halkı esir alıyordu.

TCF™

Mağusa ve Lefkoşa hariç olmak üzere, birçok büyük kasaba da Rum-Yunan birliklerinin eline geçmiş bulunmaktaydı. Bu arada özellikle Boğaz, St. Hilarion, Lefkoşa, Ortaköy ve çıkarma bölgesinde yoğun çarpışmalar, sürmekteydi.

Harekatın ilk gecesi Türk Alayına doğru saldırıya geçen Yunan alayı ile yapılan göğüs göğüse çarpışmalar, Türk Alayının üstün mukavemeti ile karşılaşıyor ve başarısızlıkla sonuçlanıyordu.

Kıbrıs'ta çarpışmalar sürerken 20 Temmuz günü toplanan BM Güvenlik Konseyi, 353 sayılı kararı alarak, yabancı askerlerin derhal adadan çekilmesini istiyordu. 22 Temmuz tarihinde yeniden toplanan Güvenlik Konseyi, bu kez de 354 sayılı kararı alıyor ve aynı talebi tekrarlıyordu.

Türkiye, 22 Temmuz'da saat 17'den itibaren bu karara uyarak ateş kesi kabul etti. Bu süre içinde Girne-Lefkoşa Hattı birleştirilmişti.

Kıbrıs'ta ateş-kes sağlanması ile birlikte Yunan hükümeti istifa etmiş, Karamanlis Fransa'dan Atina'ya dönerek bir ulusal birlik hükümeti kurmuş, Kıbrıs'ta ise Samson çekilerek yerine eski Temsilciler Meclisi Başkanı Glafkos Klerides geçmişti. Bunun ardından Cenevre'de Cenevre görüşmeleri başlamıştı.

70- 1.VE 2. CENEVRE GÖRÜŞMELERİ NEDİR?

2. BARIŞ HAREKATI NASIL GERÇEKLEŞMİŞTİ?
Ateş-kesin sağlanmasından sonra 25-30 Temmuz tarihleri arasında 1. Cenevre görüşmeleri yapıldı. Konferansa; Türkiye, Yunanistan ve İngiltere, Dışişleri Bakanları düzeyinde katıldılar. ABD, Sovyetler ve BM de gözlemci bulundurdular.

31 Temmuz günü 1. Cenevre Anlaşması imzalanmıştır. Kıbrıs'ın bağımsızlığının teminatçısı olan üç ülkenin imzaladığı anlaşmaya göre, adada iki otonom yönetimin varlığı kabul edilmiştir. Kıbrıs Rumları ve Türk Birlikleri arasında BM örgütü tarafından bir güvenlik bölgesi oluşturulmuştur. Rumlar işgal ettikleri bölgelerden çekileceklerdir. Karma köylerin güvenliğini BM Barış Gücü sağlayacaktır.

1. Cenevre görüşmeleri sırasında Türkiye'yi; Dışişleri Bakanı Turan Güneş, Yunanistan'ı; Dışişleri Bakanı Mavros, İngiltere'yi; Dışişleri Bakanı Callaghan, Kıbrıs Türklerini Denktaş ve Rum tarafını da Klerides temsil etmişti.

1. Cenevre anlaşmasından sonra Rum tarafının samimiyetsizliği bir kez daha ortaya çıktı. Çünkü anlaşmanın amir hükümlerine karşın, daha önce Rumlar tarafından işgal edilen Türk yerleşim yerleri boşaltılmamış, BM'e teslim edilmemiş, esirler serbest bırakılmamıştı. Bu arada karma köylerde bulunan RMMO askerleri de geri çekilmemişti.

2. Cenevre görüşmeleri bu koşullar altında 8 Ağustos 1974'de başlamıştır. Konferansın başında Türk tarafı, 1.Cenevre anlaşmasının uygulanması için kesin bir tarih saptanmasını istemiştir. Ne var ki Rum tarafı konuyu uzatarak zaman kazanmak eğilimi içindeydi. Bu süre içinde de adadaki askeri gücünü artırmak ve dünya kamuoyunu aleyhimize çevirmek için büyük bir çaba harcıyordu.

TCE

Türk tarafı son önerilerini 12 Ağustos günü sundu. Rum tarafı yine oyalama taktiğine başvurunca, görüşmeler 13 Ağustos tarihinde kesildi. 14 Ağustos sabahı ise 2. Barış Harekatı başladı.

Harekat, Doğu'da Mağusa ve Batı'da da Lefke'ye kadar ulaşılarak bu bölgelerin ve işgal edilen Türk köylerinin kurtarılmasını amaçlıyordu. Türkiye, 16 Ağustos tarihinde belirlenen hedeflerine ulaşarak ateş-kes kararına uydu.

Bu süre içinde Güvenlik Konseyi 357, 358, 359, ve 360 sayılı kararları alarak, ateş-kes sağlanması ve görüşmelere başlanması çağrısı yapıyordu. Bu sırada Türk ordusunun ulaşamadığı bölgelerde bulunan Türklerin tümü esir alınıyor, yeni toplu katliamlar yapılıyordu... Kurtarılan bölgelerde ise adeta bir bayram sevinci yaşanıyordu...

71- 2. CENEVRE GÖRÜŞMESİ SIRASINDA VARILAN ANLAŞMALAR NEDİR?

30 TEMMUZ 1974 CENEVRE ANLAŞMASI; TÜRKİYE, YUNANİSTAN, BÜYÜK BRİTANYA VE KUZEY İRLANDA BİRLEŞİK KRALLIĞI DIŞİŞLERİ BAKANLARI ORTAK BİLDİRİSİ:

1- Türkiye, Yunanistan, Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Dışişleri Bakanları 25-30 Temmuz 1974 tarihleri arasında Cenevre'de müzakerelerde bulunmuşlardır. Bakanlar, 16 Ağustos 1960'da Lefkoşa'da imzalanan milletlerarası

anlaşmaları ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin 352 sayılı kararını dikkate alarak Kıbrıs'taki durumu makul bir süre zarfında yeniden tanzim edecek ve ayarlayacak tedbirlerin, acil olarak, devamlı olacak şekilde harekete getirilmesinin önemini kabul etmişlerdir. Bununla beraber Bakanlar, ilkönce, bazı acil tedbirlere ihtiyaç olduğunda mutabık kalmışlardır.

2- Üç Bakan, durumu istikrara kavuşturmak için karşı karşıya bulunan silahlı kuvvetlerin, Kıbrıs Cumhuriyeti'nde 30 Temmuz 1974 günü, 22:00 (Cenevre) saatinde kontrolleri altında bulundurdukları bölgeleri genişletmemeleri gerektiğini beyan etmişlerdir. Bakanlar, gayri nizami olanlar da dahil, bütün kuvvetleri tüm saldırgan ve hasmane faaliyetlerden kaçınmaya davet etmişlerdir.

3- Üç Dışişleri Bakanı aşağıdaki tedbirlerin derhal yürürlüğe konulması sonucuna varmışlardır:

a) Yukarıdaki ikinci maddede belirtilen gün ve saatte, Türk Silahlı Kuvvetlerince işgal edilen bölgenin bittiği yerden itibaren, genişliği Türkiye, Yunanistan ve Birleşik Krallık temsilcileri tarafından, Birleşmiş Milletler Barış Gücü (UNFICYP)ile bilistişare, kararlaştırılacak bir güvenlik bölgesi kurulacaktır. Bu bölgeye, giriş yasağına nezaret edecek olan bir Birleşmiţ Milletler Barış Gücü hariç hiç bir kuvvet girmeyecektir. Güvenlik bölgesinin büyüklüğü ve mahiyeti tesbit olunana değin iki kuvvet arasındaki mevcut bölgeye hiçbir kuvvet girmemelidir.

b) Yunan veya Kıbrıs Rum kuvvetlerince işgal edilen bütün Kıbrıs Türk bölgeleri derhal tahliye edilecektir. Bu bölgeler Birleşmiş Milletler Barış Gücü tarafından korunmaya devam edilecek ve daha önceki güvenlik tertiplerine sahip olacaklardır.

TCE

Türk Silahlı Kuvvetlerinin kontrolü dışında kalan diğer Türk bölgeleri, bir Birleşmiş Milletler Barış Gücü güvenlik bölgesi tarafından korunmaya devam olunacak ve evvelce olduğu gibi, kendi polis ve güvenlik kuvvetlerini idame ettireceklerdir.

c) Karma köylerdeki güvenlik ve polis görevleri Birleşmiş Milletler Barış Gücü tarafından yürütülecektir.

d) Son muhasemat sonucunda tutuklanan askeri personel ve siviller mümkün olan en kısa zamanda ya mübadele edilecekler, ya da milletlerarası Kızıl Haç Komitesi'nin nezareti altında serbest bırakılacaklardır.

4- Üç Dışişleri Bakanı, Güvenlik Konseyinin 353 sayılı kararının mümkün olan en kısa sürede uygulanması hususunu yeniden teyid ederek, ilgili bütün tarafların kabul edebileceği adil ve sürekli bir çözüm çerçevesinde ve Kıbrıs Cumhuriyeti'nde barış, güvenlik ve karşılıklı itimat teessüs ettiği ölçüde Kıbrıs Cumhuriyeti'ndeki silahlı kuvvetler sayısı ile silah, mühimmat ve diğer harp malzemelerinin uygun zamanlarda ve kademeli şekilde azaltılmasına müncer olacak tedbirlerin geliştirilmesinde mutabık kalmışlardır.

5- Kıbrıs Cumhuriyeti'nin bağımsızlık, toprak bütünlüğü ve güvenliğinin idame ettirilmesiyle ilgili sorumluluklarını derin şekilde müdrik olarak, Üç Dışişleri Bakanı, Güvenlik Konseyinin 353 sayılı kararında öngörüldüğü gibi, müzakerelerin aşağıdaki

hususları gerçekleştirmek amacıyla mümkün olan en az gecikmeyle devamını kararlaştırmışlardır.

a) Bölgedeki barışın iadesi.

b) Kıbrıs'ta anayasal hükümetin yeniden tesisi.

Bu amaçla, müzakerelerin 8 Ağustos 1974'de Cenevre'de devamı üzerinde anlaşmışlardır. Bakanlar aynı zamanda, Anayasa'ya ilişkin görüşmelere, Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum toplumları temsilcilerinin de erken bir safhada katılmaları üzerinde mutabık kalmışlardır. Görülecek anayasal sorunlar arasında, 1960 anayasasının Cumhurbaşkan Yardımcısı'na tanıdığı görevleri deruhte etmesi suretiyle anayasal meşruiyete derhal dönülmesi yer alacaktır. Bakanlar, Kıbrıs Cumhuriyetinde fiiliyatta Türk ve Rum olmak üzere iki muhtar idarenin mevcut bulunduğunu not etmişlerdir. Bu durumdan çıkarılabilecek sonuçlara halel gelmemek üzere Bakanlar, adı geçen idarenin mevcut bulunması sonucu doğan sorunları gelecek toplantılarda gözden geçirmeye mutabık kalmışlardır.

6- Üç Dışişleri Bakanı, bu bildirinin muhtevasının Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine gönderilmesi ve kendisini bildiri ışığında gereken tedbirleri almaya davet hususunda mutabık kalmışlardır. Bakanlar, aynı zamanda bu bildirinin hükümleri yerine getirilirken, Kıbrıs Cumhuriyeti'ndeki bütün ilgililer tarafından tam işbirliği gösterilmesi zarureti üzerindeki kanaatlarında ısrar etmişlerdir.

YUNANİSTAN, TÜRKİYE, BÜYÜK BRİTANYA VE KUZEY İRLANDA BİRLEŞİK KRALLIĞI DIŞİŞLERİ BAKANLARININ DEMECİ:
Yunanistan, Türkiye ve Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Dışişleri Bakanları bugünkü tarihi bildiriye katılmalarının 1960 Garanti Antlaşması'nın yorumlanması veya bu Antlaşma'dan doğan hak ve vecibeleri hakkındaki görüşlerini hiçbir surette haleldar etmediğini tasrih etmişlerdir.

1- Aynı muhtar bölgeye dahil kantonlar arasında serbest dolaşım, merkezi hükümet tarafından garanti edilecektir.

2- Merkezi hükümetin yetkileri, devletin iki toplumdan oluştuğu göz önünde tutularak saptanacaktır.

3- Yeni Anayasal düzen yürürlüğe girinceye kadar var olan Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum yönetimleri birlikte ülkede hayatı normalleştirecek ve dengeyi sağlayacak tedbirleri alacaklar, şiddet ve ayırım hareketlerinden kaçınacaklardır.

72- DENKTAŞ'IN KLERİDES'E VERDİĞİ 12 AĞUSTOS 1974 TARİHLİ ÖNERİLER NEDİR?

12 AĞUSTOS GÜNÜ, TÜRK TOPLUMU LİDERİ DENKTAŞ'IN KIBRIS RUM TOPLUMU LİDERİ KLERİDES'E VERDİĞİ "COĞRAFİ FEDERASYON" TEKLİFİ ŞÖYLEYDİ:

1- Bay Glafkos Klerides ve Bay Rauf Denktaş, 30 Temmuz 1974 Cenevre Bildirisi çerçevesi içinde 10-12 Ağustos 1974'de görüşerek geçmişteki trajik olayların tekerrür

etmemesi için, Rum ve Türk toplumlarının devamlı, birlikte, Kıbrıs Cumhuriyeti'nde, sulh içinde ve hür olarak, her iki tarafın da güvenliğinin korunacağına dair emniyet ve karşılıklı güven içinde, yaşamalarını temin edecek asgari şartları temin etmek için, Anayasal düzenin esasından gözden geçirilmesi gerekliliğinde mutabık kalmışlardır.

2- Kıbrıs Cumhuriyeti'nde halen uygulanmakta olan iki muhtar idarenin bulunduğu göz önünde tutularak, Anayasal düzenin gözden geçirilmesi, aşağıdaki esas unsurlara dayanan federal bir hükümet sistemiyle sonuçlanmasında mutabık kalmışlardır:

a) Kıbrıs Cumhuriyeti iki milletten kurulmuş bağımsız bir devlet olacaktır.

b) Cumhuriyet, tarafların coğrafi hudutları dahilinde tam kontrollü ve muhtar iki federe devletten meydana gelecektir.

c) Merkezi hükümete verilecek yetkiler tayin edilirken, devletin iki milletten meydana geldiği göz önünde tutulacak ve Merkezi hükümet, yetkilerini ona göre kullanacaktır.

d) Kıbrıs Türk Federe Devleti, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin yüzölçümünün yüzde 34'ünü kapsayacak, Batıdan, Doğu'ya, Limnidi Lefke'den başlamak üzere, Lefkoşa ve Mağosa'nın Türk kesimlerinden geçerek, Mağusa'da (Limanda) son bulan hattın kuzeyindeki bölgeyi kapsıyacaktır.

3- Cumhuriyet'in nihai anayasal düzeni ile ilgili karar alınıncaya kadar iki muhtar idare yukarıda açıklanan kendi bölgeleri dahilinde bütün idari işlerin sorumluluklarını deruhte edecekler ve Cumhuriyet'in içinde hayatı normalleştirecek ve dengeyi sağlayacak adımlar atarken, şiddet ve ayırım hareketlerinden kaçınacaklardır.

TCE

4- Bay Denktaş ve Bay Klerides ayrıca:

a) Türkiye ve Yunanistan temsilcilerinin katılmasıyla Lefkoşa'da yukarıda ön görülen anayasal yapı ile ilgili görüşmelere başlayacaklarına ve,

b) Varılan sonuçları Cenevre'de 1 Eylül 1974'te yapılacak olan toplantıda, Yunanistan, Türkiye, Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Dışişleri Bakanlarına rapor edeceklerine mutabık kalmışlardır.

73- İKİ BARIŞ HAREKATI ARASINDA SUNULAN VE RUMLAR TARAFINDAN REDDEDİLEN TÜRKİYE'NİN "KANTON" TEKLİFİ NEDİR?

Türkiye 2. Barış Harekatından önce, yeni bir savaşı önlemek için Rumlara kantonal çözüm önerisi sunmuş, ama bu öneri reddedilmişti. Öneri şöyleydi:

1- Kıbrıs Cumhuriyeti iki toplumdan kurulu bağımsız bir devlet olacaktır.

2- Cumhuriyet, altı kontonlu muhtar bir Kıbrıs Türk bölgesi ve iki kontonlu muhtar bir Kıbrıs Rum bölgesinden meydana gelecektir:

a) Muhtar Kıbrıs Rum bölgesi:

Ana Kıbrıs Rum bölgesi,

Kıbrıs Rum Karpaz bölgesi

b) Muhtar Kıbrıs bölgesi:

Ana Kıbrıs Türk bölgesi: Batı'dan Doğu'ya hudutları bir hatla tayin edilerek Panagra-Mirtu- Asematos-ŞİLLURA (Ayvasıl)-YEROLAKKOS (Alayköy)- Lefkoşa'nın Türkler tarafından tutulan kesmi-MORA-ANGASTINA-YENAGRA-MARATHA-STYLOOS" resh Water Lake"i (Tatlı Su gölü) içine almak üzere Mağusa'nın Türk kesimi, Kuzey-Doğu'da GALOUNIA'yı dışarıda bırakan, KOMİ KEBİR, AYIOS EVSTATHIOS'u içine alan, GASTRIA'yı dışarıda bırakan bir hatla.

Lefke Türk bölgesi

Poli Türk bölgesi

Baf Türk bölgesi

Larnaka Türk bölgesi

Karpaz Türk bölgesi

Muhtar Kıbrıs Türk bölgesinin yüzölçümü, Kıbrıs'ın yüzölçümünün yüzde 34'ünü kapsayacaktır.

TCE™

Ana Kıbrıs Türk bölgesinin dışındaki diğer Türk kantonlarının yüzeyi ve hudutları bu bildiriye iliştirilecek olan maddelerin tayin edeceği yöntem ve süre içinde kararlaştırılacaktır.

Muhtar Kıbrıs Türk bölgesinin ana bölgesini, Yunan askeri kuvvetleri, Rum Milli Muhafız Gücü denilen kuvvetler ve diğer gayri resmi Rum kuvvetleri adı geçen Bildiri'nin imzalanmasından 48 saati geçmeyecek süre içinde terk edeceklerdir. Kıbrıs Türk idaresi, bölgesinin idaresini güvenliğini ve düzenini derhal deruhte edecektir.

3- Coğrafi hudutları dahilinde her kantonun tüm kontrolü kendi idarelerine ait olacaktır.

74- KIBRIS RUM LİDERİ KLERİDES'İN 13.8.1974 GÜNÜ, RAUF DENKTAŞ'A VERDİĞİ "KIBRIS PLANI" NEDİR?
1- Kıbrıs'ın anayasal düzeni, bağımsız, egemen üniter bir Cumhuriyet çercevesinde içinde Rum ve Türk toplumlarının birlikte yaşamalarına dayanan iki toplumlu karakterini koruyacaktır.

2- İki toplumun hür kabulü ve faal işbirliği ile anayasal düzen, uygun bir şekilde yeniden gözden geçirilerek, iki tarafa da güven sağlayacaktır.

3- Aşağıdaki 5. paragrafta görüldüğü vechile, üzerinde anlaşmaya varılan Merkezi İdarenin devlet işlerine dair görev ve yetkileri ile bilumum diğer konularda yetkili iki

tarafın Otonom Cemaat İdarelerinin yetkileri arasında, alınacak müessesevi tertipler çerçevesinde, iki cemaatin beraberce yaşaması sağlanacaktır.

4- Merkezi hükümetin yapısı Başkanlık olmakta devam edecektir.

5- Rum ve Türk toplumu idareleri, yetki ve görevlerini Türklerden veya Rumlardan müteşekkil köylerde ve belediyelerde kullanacaklardır. Toplum idaresi için adı geçen köyler veya belediyeler, toplum idareleri tarafından gruplandırılabilir.

Aynı amaçla karışık köylerde, hangi toplum çoğunluğu teşkil ediyorsa, o köyler,o toplumun idaresi altına girecektir.

6- Toplum idareleri için kanun yapma yetkisi Temsilciler Meclisi'nde olacak ve bu amaç için konsey halinde ayrı ayrı toplanan Rum ve Türk temsilcilerine verilecektir.

1. Cenevre anlaşması ve 3 garantör ülke arasında yapılan anlaşma incelendiği zaman lehimize olan en önemli sonuç, adada "iki muhtar idarenin ve eşit iki yönetimin bulunduğunun kabul edilmesidir".

Bunun anlamı meşru bir Kıbrıs Hükümeti'nin olmadığı ve ayrı Türk yönetiminin meşru olduğudur. Zaten anlaşmaların hiçbir yerinde "Kıbrıs Hükümeti"nden söz edilmemektedir.

Ne acıdır ki geçen yıllar içinde dünya bu anlaşmaları gözardı edip, yok sayarak Rum yönetimini adanın tek "meşru yönetimi" olarak tanımaya başlamıştır.

TCF

Kıbrıs sorununun bugüne dek uzamasının esas nedeni budur.

Tüm olup bitenlere karşın yine "Meşru Kıbrıs Hükümeti" olarak tanınan Rum Yönetimi, Türklerle yönetimi bölüşmeyi niye istesindi?

75- DÜNYA BASINI BARIŞ HAREKATINI NASIL KARİILAMIŞTI?

Dünya basını Türk Barış Harekatını olumlu olarak değerlendirerek geniş yer vermişti.

İşte bazı örnekler:

SUNDAY TELEGRAPH:

"Türkler anlaşmaların kendilerine verdiği hakları kullanarak Kuzey Kıbrıs'a çıkartma yaptılar".

L'ORIENT JOUR (LİBYA):

"Türk Hükümetinin Kıbrıs'ta gerçekleştirdiği harekat bütünüyle yasal sebeplere dayanmaktadır."

SUNDAY MIRROR:

"Sunday Mirror" Kıbrıs'taki harekatta tetiği kimin çektiği sorusuna "Atina'da caniler ve Yunan Cuntacıları" cevabını vermiştir.

CORRIERA DELLA SERA (İTALYA):

"Ada'da faşist ve teröre dayalı bir yönetimin kurulmasına NATO'nun kesinlikle göz yummaması gerekir. Türkler anlaşmaların kendilerine verdiği haklara dayanarak bu harekatı gerçekleştirdiler."

VECERNJE NOVOSTI (YUGOSLAVYA):

" Atina Ada üzerindeki ajan ve görevlilerini çekmek zorunda bırakılmalıdır".

B.B.C.:

İngiliz Dışişleri Müsteşarı Sir Alec Douglas-Home "Kıbrıs Harekatının, dayanılmaz boyutlara ulaşan Yunan kışkırtmalarının sonucu olduğunu" söylemiştir.

WASHINGTON POST:

"Yunanlıların hayallerinde yaşattıkları Kıbrıs'ın Yunanistan'a bağlanması olayını destekleyen darbe, Türkiye'nin Ada'nın özgürlük, güvenlik ve toprak bütünlüğünün korunması için yasal bir harekat yapmasını zorunlu kılmıştır."

TCE™

THE SCOTMAN:

"Türkiye hem 1960 antlaşmaları gereği garantör bir devlet olarak, hem de Ada'daki Türk halkına sağladığı güvence gereğince harekatı gerçekleştirecektir".

THE TIMES:

"Zürih Antlaşmasının Yunanlılar tarafından ihlali, Kıbrıs Harekatına neden olmuştur. Yunanlılar Kıbrıs'ı her yönden işgal etmişler ve özgürlüğünü kısıtlamışlardır. Birçok etken Türkiye Başbakanı Ecevit'in haklılığını ortaya çıkarmıştır."

ALMAN RADYOSU:

"Sorunu barışçı yollardan çözümlemeye çalışan Türkiye Başbakanı Ecevit'in çabaları, Atina'daki Cunta'nın uzlaşmaz ve inatçı tutumu dolayısıyla engellenmiştir. Londra ve Zürih antlaşmalarının kendisine verdiği haklarla Türkiye duruma müdahale etmiştir".

YUGOSLAVYA BİLDİRİSİ:

"Kıbrıs Harekatı, Yunan saldırılarının bir sonucudur".

U.S.S.R.BİLDİRİSİ:

"Kıbrıs Harekatı, sorunun barışçı yollardan çözümlenmemesi ve çıkmaza girmesi sonucu gerçekleşmiştir.

PAKİSTAN:

"Kıbrıs'a çıkarma yapmakla Türkiye anlaşmalarda belirlenen görevlerini yerine getirmiş oldu".

DIE ZEIT:

"İngiltere, Türkiye'nin Kıbrıs'taki anayasal düzeni ortak bir müdahale ile yeniden kurmak çağrısına uymamakla, Ada'da kan dökülmesine neden oluştur".

THE GUARDIAN:

"Türkiye Ada'ya barışcı nedenlerle gelmiştir. Yola getirilmesi gereken ülke ise Yunanistan'dır".

THE DAILY TELEGRAPH:

"Türk askerleri barışı ve adaleti korumak için Kıbrıs'ta bulunuyor ve kan dökmemek için elinden geleni yapmışlardır".

THE FINANCIAL TIMES:

"Kolay veya zor, Türkler Yunan Cuntası'nın Lefkoşa'da Enosise dayalı bir rejim gerçekleştirmek istediklerini, fakat bunu başaramayacaklarını ispatlamıştır. Türklerin amacı Ada'yı zaptetmek değil, Türk toplumunu Yunan saldırılarından korumaktır".

THE OBSERVER:

"Türkiye Başbakanı Bülent Ecevit, insanlık ve adalete bağlı bir insandır. Türkiye, Kıbrıs'a müdahale etmeseydi, Yunanistan bugün komutanlarla yönetilecekti".

THE DAILY MAIL:

"Türkiye barışı temin etmek için Ada'da bulunuyor ve Kıbrıs'a müdahale etmeden önce de her türlü barışçı yollara başvurmuştu".

UPİ-14.8.1974:

"Lefkoşa - alaca karanlıkla birlikte Türk kuvvetleri her yönden harekete geçmişlerdir. Londra saatiyle 04.30'da başlayan harekatta, Türk Hava Kuvvetleri önemli Rum mevzilerini bombalamaya, Türk tankları büyük bir hızla ilerlemeye başlamışlardır. Adanın her tarafında birden çarpışmalar görülmektedir..."

AP (CENEVRE)-14.8.1974:

"Yunan Dışişleri Bakanı Mavros Çarşamba sabahı Kuzey Atlantik teşkilatının, iki üyesi arasındaki anlaşmazlığı önleyememesinden dolayı "artık mevcudiyetini

yitirdiğini" söylemiştir. Mavros Yunanistan'ın Batı askeri örgütünün artık üyesi olmadığını açıklamıştır.

Türkiye, Cenevre konferansının başarısızlıkla kapanması üzerine tek taraflı harekete geçmek zorunda kaldığını açıklamıştır. Türk Dışişleri Bakanı Güneş tarafından yapılan resmi açıklamada, Türkiye'nin garantör devlet olarak adada hukuki bir düzen kurmak ve Kıbrıs'ın bağımsızlık, toprak bütünlüğü ve Türk toplumunun varlığının bir daha tehdit edilmeyecek şekilde kurulması için harekete geçtiğini belirtmiştir. Güneş, Yunanistan'ın Türkiye'yi zor duruma sokmak için işi uzatma taktiklerine başvurduğunu söylemiş ve "Konferans bitmeliydi. Sanıyorum ki doğru hareket ettik. Diplomasi susmuş, silah konuşmaya başlamış... Bir Rumun hayatının bir Türk'ün hayatından daha kıymetli olduğu anlayışını kabul edemeyiz" demiştir".

UPI-14.8.1974:

"Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi bugün 07.30 da toplanmış ve on dakika içinde,İngiltere tarafından ortaya konan"ateş-kes" kararını onaylamıştır..."

ANKARA'da Türk Başbakanı Bülent Ecevit "Türk Kuvvetlerinin, Kıbrıs'ın bir bölümünü Kıbrıslı Türk toplumu için kontrol altına alacaklarını söylemiştir".

"Türkiye, İkinci Barış Harekatı'nın başladığını açıklarken, Lefkoşa ve diğer bölgelerdeki hedeflere Türk uçakları bombalarını bırakmaktadır. Kıbrıs Rum kuvvetleri süratle geri çekilmektedir..."

TCE™

AP (BRÜKSEL)-14.8.1974:

"Kuzey Atlantik Teşkilatı dün, Çarşamba günü, Yunanistan'ın örgütü terk etme kararı üzerine olağanüstü toplantıya çağrılmıştır.. Tatilde bulunan Genel Sekreter Luns, toplantı saatına yetişememiştir... Amerikan Büyükelçisi Rumsfield Washington'da bulunduğundan görüşmeye katılamamıştır...

AP -14.8.1974:

"Cenevre Konferansı, Türklerin toplantıyı terketmeleri üzerine kesilmiştir... Türkiye'nin iki Federe Devlet kurulması yolundaki teklifini ele almayı reddedip 48 saatlik düşünme payı isteyen İngiltere ve Yunanistan'ın teklifleri, Türkiye tarafından reddedilmiştir".

LORD NEWAL - İngiliz Lordlar Kamarası Üyesi:

"1974 yılında Türk askeri müdahalesi olmasaydı, Ada'da Türk kalmayacaktı."

NEW YORK TIMES GAZETESİ-21.7.1974:

"Atina'daki despotlar ve bu despotların Kıbrıs'daki kana susamış kulları Kıbrıs Türklerini katletmişlerdir".

DONALLD WILLOSE - Avusturya Dışişleri Bakanı:

"Atina, Kıbrıs'taki kanlı olaylardan sorumludur".

BONN-FRANKFURTER ALLGEMINE -ZELTUNG GAZETESİ-20.7.1974:

"Yunanistan dünya ile alay ediyor".

76- İKİ BARIŞ HAREKATI SIRASINDA YAPILAN KATLİAMLAR HANGİLERİDİR?

Türk Barış Harekatı yapılmasaydı, Kıbrıs Türk Halkının başına gelecek olanlar,İki Barış Harekatı arasında çeşitli savunmasız köylerde yapılan toplu katliamlardan bellidir.

Türk askerinin I. Barış Harekatında ulaşmadığı yerleşim yerlerinden bazıları Atlılar-Muratağa-Sandallar ve Taşkent köyleridir...

Atlılar köyünde 57 masum Türk, Muratağa ve Sandallar köyünde de 100 masum insan, kadın, çocuk, yaşlı, genç demeden Rum-Yunan askerleri tarafından topluca kurşuna dizilmiş ve buldozerlerle kazılmış olan iki toplu mezara gömülmüşlerdir...

Atlılar köyündeki katliamda köyde sağ kalan 3 kişiden bir tanesi olan çoban Ali Hüseyin, saklandığı yerden katliamı bütün dehşeti ile görmüş ve mezarın bulunmasına katkıda bulunmuştur...

Mezarların açılışında bulunan Montreal Gazetesi muhabiri 4 Eylül 1974 tarihli gazetesinde olayı şöyle anlatıyordu:

TCE

"Mağosa'nın 12 mil Kuzey Batısında bulunan Muratağa köyünde toplu mezarlardan çıkarılan cesetler o kadar çürümüştü ki, BM Gücü İsveçli Başmüfettiş Lars Harkanson olayı şöyle anlatıyordu: "Mezardan çıkan kafaları sayıyorum. Şu ana kadar 72 tane saydım, fakat hala daha toprağın içerisinde ceset vardır. Bu çıkan kafaların 7 tanesinin çocuk kafası olduğu kesindir..."

Bu köylerde meydana gelen toplu katliamın bir başka benzeri de Taşkent köyü erkeklerine yapılmıştır...

14 Ağustos günü, daha önce BM'in telkini ile silahlarını teslim eden Taşkent köyüne gelen Rumlar, BM askerlerinin hiçbir müdahalesi olmadan köyün tüm erkeklerini, bu arada Terazi ve Mari köylerinin erkeklerini de alarak, kamyonlarla Limasol yakınlarına götürmüşler, orada topluca kurşuna dizerek, dozerlerle açtıkları bir toplu mezara gömmüşlerdir...

Bu katliamdan sadece Suat Hüseyin adlı bir Türk ağır yaralı olarak kurtulmuş ve 90 Türk erkeğinin katledildiği soykırım olayını tüm dünyaya, canlı bir tanık olarak anlatmıştır.. Bu katliamlar yanında Rum ve Yunan birlikleri girdikleri her Türk köyünde çeşitli sayılarda Türk köylüsünü katletmiş, köyleri yağmalamış, kadınların ırzına geçmiş ve binlerce sivil insanı 'Savaş Esiri' diye tutuklamıştır."

77- DÜNYA BASINI KATLİAMLARI NASIL YANSITMIŞTI?
Dünya basını katliamları da çok objektif bir şekilde aktarmıştır. İşte örnekleri:

Almanya'nın Sesi Radyosu-30.7.1974:

"İnsanlık aklı, Yunanlıların Kıbrıs'ta yaptığı bu cellatlığı asla kabul edemez. Türk evlerine giren Yunan-Rum Milli Muhafızları, kadın ve çocuklar üzerine mermi yağdırıyor, büyükleri boğazlıyor ve yakaladıkları Türk kadınlarının hepsinin ırzına geçiyorlardı..."

ABD, UPİ Ajansı Kıbrıs Muhabiri, Görgü Tanığı-24.7.1974:

"Yunanlılar, Limasol'da bir çok kadın ve çocuğu öldürdü. Yol üstünde 20 çocuk cesedi gördüm. Yunanlı askerler evlerine girip kadın öldürmek için akbabalar gibi beklemektedirler".

France Soir Gazetesi Muhabiri, Görgü Tanığı-24.7.1974:

"Son derece utandırıcı olayları kendi gözlerimle gördüm. Rumlar Türk camilerini yaktılar ve Mağusa civarındaki köylerde bulunan Türk evlerini ateşe verdiler.Silahı ve savunması olmayan Türk köyleri Rum çapulcular tarafından yaratılmış vahşet havası içinde yaşamaktadırlar... Ellerinde bazukaları olan Rumlar, Türk köylerinde büyük kargaşıklıklara sebep olmaktadırlar. Rumlar'ın bu hareketleri insanlık namına utanç vericidir."

TCE™

Washington Post Gazetesi Muhabiri, Görgü Tanığı-30.7.1974:

"Larnaka yakınındaki Alaminos Köyü'nde 25 ile 55 yaşları arasında 14 Türk öldürülmüş ve cesetleri buldozerlerle bir çukura doldurulmuştur. Limasol yakınında küçük bir Türk köyüne Rumlar'ın yaptığı bir baskın sonucu 200 kişiden 36'sı öldürülmüştür. Rumlar, Türk Kuvvetleri gelinceye kadar tüm Türklerin öldürülmesi için emir aldıklarını söylemektedirler".

Almanya'nın Sesi-30.7.1974:

"İnsan aklı Rum katliamını anlayamaz. Mağusa Bölgesinin etrafındaki köylerde Rum Milli Muhafız askerleri akıl almaz şekilde vahşilik örnekleri gösterisi yaptılar. Türk köylerine girerek, merhametsizce kadın ve çocukları kurşun yağmuruna tuttular. Bir Türk'ün boğazını kestiler."

London Times-22.7.1974:

"Binlerce Türk rehine olarak tutulmaktadır. Türk kadınlarının ırzına geçildi ve Türk çocukları yollarda öldürüldü. Leymosun'da Türk tarafı yakıldı. Olaylar Kıbrıs Rumları tarafından teyid edildi."

Jhon Akass, The Sun Gazetesi Muhabiri, Görgü Tanığı-30.9.74:

"Muratağa Köyü'nün Türk sakinleri 16 Ağustos'ta katledilmişlerdir. Ekserisi ihtiyar, kadın ve çocuklardan oluşmuştur. Bunlar Türk taarruzunun ikinci gününde komşu

köylerdeki üniformasız Rumlar tarafından öldürülmüşlerdir.Cesetlerin sadece 1 metre gibi az bir derinlikte kalabildiği bu ölüm çukurları kendilerine kazdırılırken öldürülmüşlerdir. Bu asla bir harp olamaz. Bu olsa olsa bir alçaklık olabilir."

Hans Janitscher, Sabah Gazetesi-25.7.1974, Dünya'daki Sosyal

Demokrat Partilerin bir merkezi kuruluţu olan Sosyalist

Enternasyonal Örgütü Genel Sekreteri, Görgü Tanığı:

"Yunan tarafları Nikos Sampson'un emrindeki muhafız gücü son hafta içinde iki bini aşkın Makarios taraftarı Kıbrıslı Rum'u darbe sırasındaki çarpışmalarda ve darbeden sonra idam ederek öldürdü".

Lars Harkanson, BM Barış Gücü Kıbrıs Temsilcisi-Ekim 1974:

Rumların yaptığı Atlılar Köyü Katliamı:

"Ömrüm boyunca böyle bir facia, böyle bir barbarlıkla karşılaşmadım. Hayatımda böyle şey görmedim. Çok memnunum ki, olayın soruşturması görevi bize verildi. Zira, bütün dünya bu vahşeti Barış Gücü'nün ağzından öğrenmiş olacaktır".

BAD,UPI Ajansı muhabiri, Görgü Tanığı-23.7.1974:

"Rum askerleri etrafa ateş saçıyordu. Bir eve girdim Rumlar bir Türk kadınına tecavüz ediyorlardı. Gözlerimi kapadım, kaçtım."

TCE

Varţova Radyosu-23.7.1974:

"Yunan subayları yönetimindeki Lefke ve Baf'da Türk halkına yapılan kanlı saldırı ve vahşeti bütün dünya lanetlemektedir".

The Newyork Times muhabiri, Görgü Tanığı-1.8.1974:

"Serdarlı ve Gönendere köyündeki Türk evleri yakılıp, yıkıldı, yağma edildi, hayvanlar Rumlar tarafından çalındı."

David Lancashinge, AP Ajansı Muhabiri, Görgü Tanığı-1.8.1974:

"Muratağa köyü dışında 20'den fazla Kıbrıslı Türk erkek, kadın ve çocuğun bulunduğu toplu bir mezar açılmıştır.

Bu, Kıbrıs'taki harbin bitiminden bu yana tesbit edilen sivillere karşı yapılmış en büyük mezalimlerden biridir."

ABD,CBS Televizyonu Muhabiri, Görgü Tanığı-29.1.1974:

"Lefkoşa'da bir çöplükte 88 Kıbrıslı Türk'ün cesedi bulundu. Bu Türklerin tümü Rum ve Yunanlılarca kurşunla delik deşik edilerek öldürülmüş ve öldürülmeden önce tellere bağlanmış. Cesetlerden kiminin başı gövdeden koparılmış".

Bugh Dixion, Kıbrıs'daki Birleşik Krallık Vatandaşları Derneği

Başkanı, Görgü Tanığı, Evening Standart Gazetesi-1.8.1974:

"Kıbrıs savaşında Türk'e bir bardak su veren seksen yaşındaki bir İngiliz kadını Garturede Loigh, Rum Ulusal muhafızı kasıtlı olarak hunharca öldürüldü."

İngiliz Sun Gazetesi Muhabiri, Görgü Tanığı-3.9.1974:

"Muratağa faciasını gördüm. Bu çeşit vahşiyane hareketlerin yorumlaması çok değişik oluyor. Ancak, Muratağa'da vahşice bir cinayetin işlendiğinden başka ne söylenebilir? Rumlar ile Yunanlıların yaptıkları bir alçaklıktır."

Die Welth Gazetesi Muhabiri, Görgü Tanığı-26.7.1974:

"Limasol'da Rum Muhafız Gücü askerleri bir köpek sürüsü gibi Türk köylerine baskınlar düzenleyerek, katliam yapmışlardır. Bu olaylar insanlık dışıdır.

Bild Gazetesi Muhabiri, Görgü Tanığı-26.7.1974:

"Rumlar Türk köylerine kana susamış caniler gibi baskınlar yaparak sivil halkı feci şekilde öldürdüler".

Die Zelt Gazetesi Muhabiri, Görgü Tanığı-19.8.1974:

TCF™

"Rum ve Yunanlılar Baf ve Mağusa'da darbe aleyhtarı Rumlara ve Türklere karşı katliama girişmişlerdir."

Bernard Nicolas, AFP Ajansı Muhabiri, Görgü Tanığı-11.2.1974:

"Atlılar köyünde bir çukura doldurulmuş, Rumlarca katledilen Türklere ait cesetler çıkarılmıştır."

Cunnar Hilson Expressen Gazetesi Muhabiri,

Görgü Tanığı-11.2.1974:

"Muratağa, Yunan askerleri ile Kıbrıslı Rumların geçen Ağustos'ta 83 Türk erkek, kadın ve çocuğu öldürdükleri katliam köyünde bugün sadece 15 kişi yaşıyor. Muratağa'da kalan 15 kişi için artık hayat yok. Onların yaraları öyle kolay kapanacak gibi değil".

Aligis (Rum), Almanya'nın Sesi Radyosu,

Görgü Tanığı-24.7.1974:

"Limasol'dayım bir okula sığınmış 14 Türk vardı. Rum Ulusal Muhafızları okulu kuşattılar ve Türkler teslim olunca hepsini teker teker kurşunlayıp öldürdüler".

Kurt Lariken, Die Welt Gazetesi Muhabiri,

Görgü Tanığı-24.7.1974:

"Rum ulusal birlikleri Türk köy ve kasabalarda kadın, çoluk, çocuk bütün sivil halkı gaddarca öldürüyorlardı."

UPI-20.8.1974:

"Her saat yeni hendekler ve sayısız cesetler bulunmaktadır. Bu işe dayanmak zordur".

The Washington Post-13.7.1974:

"Leymosun'a yakın bir köye Rumlar tarafından yapılan bir saldırı neticesinde 200 kişilik nüfusun 36'sı öldürüldü. Rumlar Türk ordusu vasıl olmadan önce Türk köylerinin sakinlerini öldürmek emri aldıklarını söylediler".

78- 3212 SAYILI KARAR NEDİR?
1 Kasım 1974 tarihinde BM Genel Kurulunun aldığı 3212 sayılı

karara Türkiye de oy vermiştir.

117 olumlu oyla alınan kararda Kıbrıs Türk Halkının eşitliği vurgulanmaktaydı. Karar şöyleydi:

TCE

Genel Kurul;

Kıbrıs sorununu inceledikten sonra,

Milletlerarası Barış ve Güvenlik için bir tehdit olan Kıbrıs buhranının devam etmesinden ötürü cidden kaygılanarak,

Bu buhranın Birleşmiş Milletler'in amaç ve prensipleri uyarınca gecikilmeksizin barışçı yollarla çözümü gereğini gözönünde bulundurarak;

1) Bütün devletleri, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin egemenliğine, bağımsızlığına, toprak bütünlüğüne ve bağlantısızlık siyasetine saygı göstermeye ve bu devlete karşı bütün eylem ve müdahalelerden kaçınmaya çağırır.

2) Kıbrıs Cumhuriyeti'ndeki bütün yabancı askeri kuvvetlerin ve yabancı askeri varlığın ve personelin süratle geri çekilmesi ve bu devlete yönelik bütün yabancı müdahalelerin durdurulmasında ısrar eder.

3) Kıbrıs Cumhuriyeti'nin anayasa sisteminin Kıbrıs Rum ve Kıbrıs Türk toplumlarını ilgilendiren bir sorun olduğunu düşünür.

4) Genel Sekreter'in iyi mesaisiyle iki toplum temsilcileri arasında eşitlik esası uyarınca ilişkilerin ve görüşmelerin başlamasını uygun bulur ve bu ilişki ve

görüşmelerin, bunların temel ve meşru haklarına dayalı karşılıklı olarak kabul edilebilir bir siyasi çözüme serbestçe ulaşılması amacıyla devam etmesini diler.

5) Bütün göçmenlerin güvenlik içinde evlerine dönmeleri gerektiğini düşünür ve ilgili tarafları bu amaca yönelik acil tedbirler almağa çağırır.

6) Bu kararın uygulanması ve böylece Kıbrıs Cumhuriyeti'ne temel hakkı olan bağımsızlık, egemenlik ve ülke bütünlüğünün sağlanması amacıyla gerekli olduğunda görüşmeler dahil olmak üzere diğer çabaların Birleşmiş Milletler çerçevesinde gerçekleştirilmesi umudunu açıklar.

7) Genel Sekreter'den Kıbrıs halkının her kesimine Birleşmiş Milletler İnsancıl yardımını sağlamaya devam etmesini rica eder ve bütün devletleri bu çabaya katkıda bulunmaya çağırır...

8) Bütün tarafların gerekli olduğunda güçlendirilebilecek olan Kıbrıs'taki Birleşmiş Milletler Barış Gücü ile tam olarak işbirliği yapmaya devam etmelerini ister.

9) Genel Sekreterden ilgili taraflara iyi mesaisini sunmaya devam etmesini rica eder.

10) Genel Sekreter'den bu kararı Güvenlik Konseyi'nin dikkatine sunmasını rica eder.

Görüldüğü gibi bu kararda Türk tarafının lehine olan şu unsurlar vardır:

1) "Yabancı askerlerden" söz edilmektedir. Türk askeri "işgalci" olarak tanımlanmamaktadır. Türk askerlerin garanti anlaşmasına göre "yabancı" sayılmayacağı açıktır. Bunun aksi iddia edilse bile "tüm yabancı askerler" dendiğine göre o zaman İngiliz, Türk, Yunan ve BM askerleri gündeme gelecektir. BM askerleri "yabancı asker" tanımına girmezse Türk askeri de girmez demektir.

2) İki toplumun eşitliği kabul edilmektedir.

3) Kararda "Kıbrıs Hükümeti"nden söz edilmemekte eşit "iki Toplumdan" söz edilmektedir.

4) İnsancıl BM yardımının her iki topluma da yapılması istenmektedir.

Ne var ki dünya kısa süre sonra eşitliği vurgulayan ve "meşru bir Kıbrıs Hükümetinin" varlığını tanımayan bu kararı da gözardı edecek ve Rum yönetiminin Türk Halkını da temsil eden "Adanın tek meşru hükümeti " olduğunu kabul ederek sorunu düğümleyecekti.

79- TÜRK BARIŞ HAREKATI İDDİA EDİLDİĞİ GİBİ BM İLKELERİNE VE ULUSLARARASI HUKUKA TERS BİR İŞGAL HAREKATI MIYDI? YUNAN TEMYİZ MAHKEMESİ KARARI NEDİR?

Kıbrıs Cumhuriyeti, Yunanistan, Türkiye, Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Cumhuriyeti tarafından imzalanan Garanti Anlaşması'nın 4. maddesi şöyle demektedir:

"Bu anlaşma hükümlerine bir riayetsizlik halinde Yunanistan, Türkiye ve Birleşik Krallık bu hükümlere riayeti sağlamak için gereken teşebbüsler veya tedbirler hakkında birbirleri ile istişare etmeyi taahhüt ederler. Müşterek veya anlaşarak hareket mümkün olmadığı takdirde garanti veren üç devletten her biri bu anlaşma ile ihdas edilen nizamı tekrar kurmak münhasır maksadı ile harekete geçmek hakkını muhafaza eder".

Türkiye Cumhuriyeti işte Garanti Anlaşması'nın bu 4. maddesi uyarınca adaya müdahale etmiştir. Ancak Türkiye Cumhuriyeti, amacının "Darbe öncesindeki duruma dönmek olmadığını" ilk günden açıklamıştır. Bu durum hukuki yönden Garanti Anlaşmasının 4.maddesi ile bir çelişki yaratmamaktadır. "Kıbrıs Sorunu ve Milletlerarası Hukuk" adlı eserinde Doç. Dr. Sevin Toluner Hukuki açıdan şu yorumu getirmektedir.

"Bu anlaşmanın Türkiye'ye verdiği müdahale hakkı, Kıbrıs Türk Toplumunun Zürih ve Londra anlaşmaları ile doğan hak ve çıkarlarını korumayı amaçlamaktır. Kıbrıs Türk Toplumunun 1960 anayasası ile sağladığı haklar ise, 1963'de Rum tarafının tek yanlı emrivakisi ile ortadan kaldırılmıştır. Sonuçta ise, 1974 darbesine kadar geçen dönemde bir Kıbrıs Cumhuriyeti değil, fiilen bir Kıbrıs Rum devleti ve Kıbrıs Rum hükümeti ortaya çıkmıştır. 1974 darbesi ise, Türk Toplumunun yasal haklarını tümden inkar eden ve adayı Yunanistan'a bağlamayı amaçlayan yasadışı, Yunanistan'ın tek yanlı müdahalesi demek olan bir eylemdi. Dolayısı ile Türkiye ve Kıbrıs Türkleri için 15 Temmuz 1974 darbesi öncesindeki fiili duruma dönmek, 1960 anayasası ve Zürih ve Londra anlaşmaları ile doğan hukuki duruma dönmek değil; tamamı ile Türk Toplumunun aleyhine olan ve yasal hiçbir yanı bulunmayan eski fiili duruma dönmek demek olacaktı.

TCE

Diğer bir açıdan ise Türkiye'nin adaya müdahalesi "meşru müdafaa" hakkından doğmaktadır. Meşru müdafaa hakkı, Uluslararası Hukuk'un bütün devletlere tanıdığı bir haktır. 20 Temmuz'a bu açıdan da bakmak gerekmektedir. Çünkü 1963 saldırıları ve ardından da 15 Temmuz darbesi ile Türk Toplumunun yasal hakları ve varlığı toptan ortadan kaldırılmak istenmiş dolayısı ile meşru müdafaa hakkı doğmuştur. Dolayısı ile bu açıdan bakıldığında da 20 Temmuz, Uluslararası hukuka uygun, bir kuvvet kullanmak eylemidir.

Soruna sonuçları bakımından baktığımız zaman da hukuka aykırı bir durumun ortaya çıkmadığı görülmektedir.

Türkiye'nin adaya müdahalesinden sonra ada topraklarının bir bölümünün Türk Toplumu denetimine girmesi şeklinde de-facto bir durumun ortaya çıkması,hukuk açısından ters bir görünüm yaratmaması gerekmektedir. Çünkü 1963 saldırıları ile Rum tarafının yarattığı fiili durum da orta yerde durmaktadır. Böyle bir durum, eşitlik ve ortaklık esası üzerine kurulu olan Cumhuriyeti yıkıp, fiili durum yaratma hakkını yalnız Rum toplumuna tanımak olur. Amaç fiili durum yaratmak değildir. Ama Rum tarafına bu tanınırsa, eşit bir toplum olarak Türk Toplumunun da bu hakkı vardır.

Rum tarafı ise başından beri 20 Temmuz Barış Harekatını hem Garanti Antlaşması'na hem de Birleşmiş Milletler ilkelerine ters olarak göstermeye çalışmıştır. Bunda ise ileri sürdükleri tez, Garanti Anlaşmasının yalnız "dışarıdan" gelecek saldırı durumunda çalıştığıydı. Oysa açıktır ki dıştan gelecek saldırılarda geçerli olan, gene

ilgili devletler arasında yapılmış bulunan İttifak Antlaşmasıdır. Oysa durum bunun tam tersidir ve Garanti Anlaşması, iki toplum arasında baş gösterecek iç sorunlarda, tarafların,yasal haklarını korumayı amaçlamaktadır."

Bütün bunların yanında Türkiye daha Harekatın başında müdahalenin amacının "Kıbrıs'ın bağımsızlığını ve toprak bütünlüğünü, Türk Toplumunun hak ve çıkarlarını korumak" olduğunu açıklamıştır. Çünkü Kıbrıs'ın bağımsızlığı ve toprak bütünlüğü ile Türk Toplumunun yasal çıkarları yine bu hukuki düzenle korunabilir. İşte Türkiye 20 Temmuz ile bu amaçları zorunlu ve son çare olarak tek başına gerçekleştirme durumu ile karşı karşıya kalmıştır.

İşte bu nedenledir ki, 20 Temmuz bir "İşgal Harekatı" olarak gösterilemez. Çünkü amaç, "Hukukun Silahlı Kuvvet kullanmak yolu ile koruma hakkı tanıdığı esaslı bazı hak ve çıkarları korumaktır. Yıllarca sivil ve savunmasız Türk halkına karşı girişilen saldırılar ve Ayvasıl, Atlılar, Muratağa, Taşkent'de olduğu gibi girişilen soykırım eylemleri Türkiye'nin kaygılarında ve eylem biçiminde ne derece haklı olduğunu ortaya, koymaktadır.

Amaç Kıbrıs Türklerinin can güvenliğinin sağlanmasıdır. Amaç insanidir, barışdır. Ve Kıbrıs'ın bağımsızlığı ile bağlantısızlığının gerçekte Türk Halkının verdiği savaşımla, 20 Temmuz Harekatı ile sağlandığı inkar edilemez bir gerçektir. Aksi halde Kıbrıs, çoktan Akdeniz'de bir Yunan adası olacaktı. Türk Halkı ve Türkiye bu amaçlarında samimi olduğunu tüm davranışları ile ispat etmiş ve Türk halkının eşitlik ve güvenlik içinde katılacağı her statüyü tartışmaya açık olduğunu ortaya koymuştur. Ancak şu da bir gerçektir ki son çeyrek asırlık Kıbrıs tarihi göz önünde bulundurulduğunda, Kıbrıs için barışı sağlayabilecek en gerçekçi çözümün, iki halkın sınırları belirlenmiş olan kendi bağımsız devletlerinde, iyi komşular halinde ve işbirliği içinde yaşamalarıdır. Konfederasyon, bu iki bağımsız devletin ortak isteği ve çıkarları asgari müştereğinde, ondan sonra varılbilecek bir aşamadır. Bunu için de en başta gelen nokta Rum toplumunun Türk Halkını bir azınlık olarak görmekten vazgeçip, eşit bir Halk olarak görmesi ve Türk Halkının güvenlik ihtiyacını kabul etmesidir.

Kıbrıs Cumhuriyeti Federasyonu veya Konferasyonu ancak bu temel üzerinde kurulabilecektir...

Bu arada Atina Temyiz Mahkemesi'nin 21 Mart 1974 tarihinde aldığı 2658/79 sayılı karar ile Avrupa Konseyi'nin aldığı 29 Temmuz 1974 tarihli 573 sayılı kararda da, Türk müdahalesinin "işgal" olmadığı belirtilmektedir.

Atina Temyiz Mahkemesi kararında şöyle denmekteydi:

"Türkiye'nin Zürih ve Londra anlaşması cerçevesinde garantör devlet olarak Kıbrıs'a müdahalesi yasaldır. Asıl sorumlu, haklarında dava açılan Yunanlı Subaylardır.

Zürih Anlaşmasını imzalayan devletler, Yunanistan, Türkiye ve İngiltere, Garantör Devletler olarak Kıbrıs'ın herhangi bir devletle birleşmesini, bölünmesini, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin güvenliğini garanti altına alıp, koruyacaklarına dair taahhütlerde bulunmuşlardır.

15 Temmuz 1974'de General Yuannidis, adadaki Yunan birliği komutanı General Yorgacis ile 102 Yunanlı Subayın yer aldığı ihtilali yapmıştır. Kıbrıs anayasası ayaklar altına alındıktan sonra, adamları Nicos Sampson başa getirilmiştir. Türkiye 20 Temmuz 1974'de ancak, yaratılan bu durumdan sonra adaya müdahalede bulunmuţtur".

Bunun yanında bugüne kadar Türk Barış Harekatı'nı bir "işgal" olarak niteleyen tek bir BM kararı olmadığını da vurgulamak gerekmektedir.

80- 1974 BARIŞ HAREKATININ SONUÇLARI NEDİR?
20 TEMMUZ BARIŢ HAREKATI'NIN SONUÇLARINI MADDE MADDE ŞÖYLE ÖZETLEYEBİLİRİZ:

a) 20 Temmuz müdahalesi ile Yunanistan'daki askeri Cunta istifa etmiş ve sivil bir hükümet kurulması gerçekleşmiştir. Eski Yunan politikacılarından Konstantin Karamanlis, sürgünde olduğu Fransa'dan gelerek Yunanistan'ın başına geçmiş ve 20 Temmuz Yunanistan'da Demokrasinin yeniden doğmasına neden olmuştur.

b) Aynı şekilde Kıbrıs'ta 15 Temmuz darbesinin sonucu olarak başa geçen Nikos Sampson çekilerek, yerine Klerides geçmiş ve darbecilerin Rum toplumu içinde egemenliklerini sürdürmeleri engellenmiţtir.

c) 20 Temmuz, Rum toplumu içinde siyasi görüş farklılıklarından dolayı darbecilerin sürdürdüğü katliamları durdurmuş, daha binlerce insanın katledilmesini önlemiştir.

TCE

d) Hiç ţüphesiz 20 Temmuz'un en önemli sonucu bir asırdan fazladır sürdürülen Enosis kampanyasının amacına ulaşmasını ve Enosis'in gerçekleşmesini ebediyen önlemiş olmasıdır. 20 Temmuz'la doğan gerçekler bu Ada'da Türk toplumu var oldukça ve Türkiye varlığını sürdürdükçe Enosis'in gerçekleşmeyeceğini en kör gözlere dahi sokmuştur.

e) 20 Temmuz'la, Türkiye, 1963 olaylarından beridir savunduğu Federasyon tezinin gerçekleşmesine olanak sağlamış eşitliğimiz BM kararları ile kabul edilmiştir.

f) 20 Temmuz'la, Ada'da yaţayan bütün Türkler Kuzeyde toplanarak, can güvenliklerini sağladılar ve coğrafi temele dayalı federasyonun maddi temelini oluşturdular.

g) Bunun bir devamı olarak Kuzeyde toplanan Türkler, Türkiye Cumhuriyeti ile işbirliği içinde Kıbrıs Türk Federe Devleti'ni, ardından Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni oluşturdular ve kendi devletlerine sahip çıktılar.

h) Self-determinasyon hakkına sahip olan bir ulusal halk olduklarını ve gerekirse bu hakkı ayrı bağımsız devlet yönünde kullanabileceklerini dünyaya duyurdular. Rum liderliğinin herhangi bir anlaşmaya yanaşmaması üzerine de bu hakkı kullanarak kendi bağımsız devletlerini, KKTC'yi kurdular.

ı) 20 Temmuz'la iki müttefik üye olan Türkiye ve Yunanistan karşı karşıya geldi ve sonuçta Yunanistan, NATO'nun askeri kanadından çekildiğini açıkladı.(Geçici bir süre için. Nitekim sonradan tekrar dönmüştür.)

i) 20 Temmuz nedeni ile Türkiye ile ABD de karşı karşıya gelmiştir. Ve Yunan Lobisinin de büyük çabaları sonucu ABD kendi müttefiği Türkiye'ye karşı uzun sure askeri-ekonomik ambargo uygulamıştır.

j) Yunanistan ve Kıbrıs Rum yönetiminin yoğun propaganda girişimleri sonucu AET ve Avrupa Konseyi ile diğer bazı uluslararası örgütlerde Türkiye sıkıştırılmak istenmiştir. Bu kampanya 24 yıldır sürdürülmektedir.

k) Kıbrıs Türk Halkı, özgürlükçü demokrasi rejimin uygulanmasında büyük mesafeler kaydetti ve çok partili hayata geçilerek serbest seçimler yapıldı.

l) 20 Temmuz'dan sonra dostunu ve düşmanını daha iyi tanıyan Türkiye Cumhuriyeti, dış politikasında bir atılım yaparak çok yönlü dış politika uygulamaya ve özellikle 3. dünya ülkeleri ve İslam ülkeleri ile ilişkilerini geliştirmeye başladı.

m) Türkiye kendi savunma gücünden başka bir güce güvenmeyeceğini anladı ve ulusal savunma sanayini geliştirdi.

n) Ortaklık esasına dayalı bir federasyon için, eşitlik temelinde toplumlararası görüşmeler başladı. Ne var ki Rumlar bu eşitliği içlerine sindiremedikleri için görüşmelerden bir sonuç çıkamadı.

TCE™

o) Kıbrıs'ta iki eşit toplum ve bu toplumların meşru hakları olduğu dünyanın ezici çoğunluğu ve BM tarafından kabul edildi.

ö) Kuzeyde kalan ekonomik değerler ve Türkiye'nin yaptığı yardımlar, Kuzey Kıbrıs'ta ekonomik seviyenin yükseltilmesine neden oldu.

p) Türk toplumu ve iţ adamları ilk kez ayrı bir siyasi varlık olarak Türkiye ve üçüncü ülkelerle doğrudan ticari ve ekonomik ilişkileri kurma olanağı buldu. Acentelikler aldı.

r) Türk toplumunda ilk kez bir ekonomik yapıdan, bir ticaret sektöründen söz edilebilir duruma gelindi.

s) Türkiye ile KKTC arasında ekonomik ve kültürel işbirliği büyük boyutlara ulaştı. İmzalanan işbirliği protokolleri, Üniversiteler, Türkiye basın-yayìn organları ve yoğun şekilde işleyen turist akım nedeni ile ekonomik ve kültürel etkileşim ve kaynaşma hızlandı.

ş) 1974 öncesi tamamı ile tüketici bir toplum olmaya zorlanan Kıbrıs Türk Halkı, Barış Harekatı sonrası sağlanan olanaklar sonucu, üretici bir konuma geçti ve her alanda üretici kapasitesini ortaya koydu.

t) Barış Harekatı sonrası Türk toplumunun sosyal hayatında bir canlanma oldu ve her meslek dalında birçok mesleki örgüt, birlik, dernek, sendika, cemiyet kuruldu, sosyal

yaşantı, demokratik içeriğe tüm kurumları ile kavuştu. Kısacası çağdaş, organize bir halk ve devlet olmanın tüm gereksinimleri tamamlandı.

Türkiye Açısından:

Hiç şüphesiz 1974 Barış Harekatının Türkiye açısından en önemli sonucu, Türk halkının uluslararası anlaşmalara bağlılığını ve kendi güvenliği ile Kıbrıs Türk halkının güvenliğini tehlikeye atacak girişimlere hiçbir zaman seyirci kalmayacağını dünyaya fiilen kanıtlaması olmuştur.

Türkiye, bunun yanında işgalci olmadığını; İngiltere'ye birlikte müdahale teklifinde bulunması ve Kıbrıs'ın bütününü alma fırsatı varken bunu yapmaması ile kanıtlamıştır.

Diğer yandan Türkiye barış yanlısı bir ülke olduğunu fiilen kanıtlamış bulunmaktır. 1974 Barış Harekatından bu yana Kıbrıs'ta hiçbir ciddi olayın meydana gelmemesi, bu gerçeğin kanıtı değil mi?

Türkiye, Barış Harekatı ile, 1963-1974 arası 11 yıl barış ve huzur yüzü görmeyen Kıbrıs'a barış, huzur, özgürlük ve demokrasi getiren bir ülke olmuştur.

Barış Harekatının bir diğer sonucu da Türkiye'nin dost ve düşmanını daha iyi tanıması olmuştur.

Barış Harekatından hemen sonra ABD tarafından Türkiye'ye karşı uygulanan silah ambargosu, Türkiye'nin kendi ulusal savunma sanayini kurması ve bu yöndeki çabalarını hızlandırması sonucunu doğurmuştur.

Türkiye, ABD ambargosu ile çok haksız bir cezalandırmayla karşı karşıya kalmıştır. Bunun yanında Avrupa ülkeleri ile Sovyetler Birliği'nin de başlangıçta sessizce destekledikleri Barış Harekatına sonradan karşı çıkışları ve Rum liderliğinin yanında yer almaları, kendimize güvenmekten başka çıkar yol olmadığını kanıtlamıştır.

Yunanistan ve Kıbrıs Rum Liderliği Açısından:

1974 Türk Barış Harekatı ile herşeyden önce faşist bir Cunta İdaresi altında inleyen Yunanistan'a özgürlük gelmiştir.

1974 yılından itibaren Yunanistan'da demokrasiyi yok eden Yunan Cuntası devrilmiş demokrasi ve sivil yönetim yeniden kurulmuştur.

Aynı şekilde Kıbrıs'ta da iş başına geçen faşist Sampson yönetimi devrilmiş, yerine sivil yönetim ve demokrasi kurulmuştur.

15 Temmuz'dan itibaren süren iç savaş sona ermiş, Yunanlı Subayların yönetimindeki katliam durdurulmuştur.

Türk Barış Harekatının gerçekleşmemesi halinde, hazırlanan listelere göre binlerce solcu ve Makarios'cu kişinin katledileceği yine Rumlar tarafından açıklanmıştır.

Dolayısı ile Türk Barış Harekatı yalnız Kıbrıs'a değil; Kıbrıs Rum toplumuna da barış huzur getirmiştir. Tüm şikayetlerine ve yaygaralarına karşın Rum toplumunun 1974 öncesinde 2000 dolar civarında olan milli gelirinin 8000 dolara yükselmesi bunun kanıtı değil mi?

20 Temmuz Barış Harekatının Sosyal,Kültürel ve Ekonomik Sonuçları:

20 Temmuz Barış Harekatının sonucu olarak Kıbrıs Türk halkının bir bölgede toplanması; Türk halkına 11 yıl yaşadıkları insanlık dışı kuşatma altında geliştirme olanağı bulamadıkları ekonomilerini,sosyal ve kültürel yaşamlarını geliştirme olanaklarını yarattı.

1974 öncesi sıfır düzeyde olan üretim, 1974'den sonra canlandı. Tarım, hayvancılık, sanayi, turizm hizmetler sektörleri, 1974 öncesine göre büyük gelişme gösterdi. Haberleşme ve ulaşım alanında 1974 öncesinde düşünülmeyecek aşamalar yapıldı.

1974 Barış Harekatının doğurduğu özgür ortam, kişilerin her alanda yeteneklerini geliştirmelerini sağladı.

Dış ticaret büyük gelişme gösterdi. Kıbrıs Türkleri bugün 70'den fazla ülke ile ticari ilişki kuran dışa açık bir halk durumuna geldi.

Buna bağlı olarak 1974 öncesinde 548 dolar olan kişi başına düşen milli gelir 1997 yılı sonunda 4250 dolar civarına çıkarak 8'e katlanmıştır.

TCE™

81- RUMLARIN ORTAYA ATTIĞI KAYIPLAR SORUNU NEDİR?

1974 Barış Harekatından sonra Kıbrıs Rumları ile Yunanlılar dünya kamuoyunu kendi lehlerine çevirmek için suni bir kayıplar sorunu yarattılar. Darbe sırasında katledilen çeşitli ideolojik görüşteki Rumların, Türk Barış Harekatı sırasında katledildiği yalanını ortaya attılar. Bundan güttükleri amaç, hem kendi yaptıkları toplu katliamları örtbas etmek, hem de Türkiye aleyhine dünya kamuoyu önünde sürekli olarak kullanacakları bir konu yaratmaktı...

Ne ki, yine kendi din adamları, politik liderleri, yazarları yaptıkları açıklamalarda darbe sırasında yüzlerce Rum'un katledildiğini, hatta diri diri gömüldüğünü söylemektedirler...

Bunların bir tanesi olan Papaz Papatsestos, 28 Şubat 1976 tarihli TANEA gazetesinde yayınlanan demecinde 16 Temmuz 1974'de kendisini alan darbecilerin mezarlığa götürdüklerini ve burada tam 77 kişiyi toplu olarak dozerler tarafından açılan çukurlara gömdüğünü anlatmaktadır.

Papatsestos, bu arada gömülen kişilerden birinin hafif yaralı olduğunu ve kendi itirazlarına karşın Cuntacılar tarafından diri diri mezara gömüldüğünü anlatmaktadır...

Yine Rum toplumu içinde çok tanınmış bir şahsiyet olan Rina Katselli de, "Refugee in my Homeland" adlı eserinde, Cuntacıların birçok Makarioscu ve solcu Rumu katledip gömdüğünü anlatmaktadır...

Bu arada Rum AKEL Partisi eski batkanı Ezekias Papayuannu da 28 Kasım 1982 tarihinde Lefkoşa'da düzenlenen bir mitingde yaptığı konuşmada, darbecilerin binlerce Rumu katlettiğini söylemektedir. Papayuannu, çeşitli konuşmalarında, öldürülen Rumların sayısının 2000'i aştığını söylemiştir.

Rum liderliği, bugün, kayıp yakınlarının acılarını politik istismar konusu yaparak, 1600 civarında Rumun Türkiye'de hala esir olarak tutuklu bulunduğunu yaymaktadır. Oysa, 11 Mart 1976 tarihli bir Kızılhaç raporunda Türkiye'ye götürülen tüm Rum esirlerin durumlarının çok iyi olduğu ve daha sonra tümünün de Rum yönetimine kendileri aracılığı ile teslim edildiği belirtilmektedir... Ama 1963-1974 döneminde kaybolan 803 Kıbrıslı Türkun hesabı Rum liderliği tarafından verilmemektedir. Bu Türklerin tümünün de katledildiği açık bir gerçektir. Ne var ki Türk tarafı hiçbir zaman bu konuyu politik istismar aracı yapmamış, kayıp ailelerinin acıları üzerine politika üretmemiştir.

Son olarak ABD eski Başkanı Bush'un Kıbrıs eski Özel Temsilcisi Nelson Ledsky de 1991 yılı Mayıs ayı içinde yaptığı açıklamada, "Kayıp Rum Bulunmadığını" söylemiş ve ABD hükümetinin Türkiye'de yaptığı incelemelerde, Rum iddialarını doğrulayacak kanıtlar bulamadığını belirterek, Rum liderlerin gerçekleri kendi kamuoylarına açıklamalarını istemiştir.

82- NÜFUS MÜBADELESİ ANLAŞMASI NEDİR?

TCE

Hiç şüphesiz 20 Temmuz Barış Harekatının en önemli sonuçlarından biri nüfus mübadelesidir.

Nüfus aktarması ile Güneyde esir olarak tutulan Türklerin özgür bölgeye geçmesi sağlanmış ve iki toplumlu, iki kesimli federal bir Cumhuriyetin temelleri oluşturulmuştur.

Bunun yanında Kıbrıs Türkleri, tarihte ilk kez bütün nüfusları ile sınırları belli bir bölgede toplanma ve bu sınırı koruma olanağına kavuşmuşlardır. Oysa önceleri Rumlar tarafından kuşatılmış küçük "gettolara" hapsedilmişlerdi.

İkinci Barış Harekatının tamamlanmasından sonra çözümlenmesi ivedilik arzeden en önemli sorun, savaş esiri yaralılar ve göçmenlerin istedikleri bölgeye aktarılmaları idi.

Bu amaçla Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kurt Waldheim, Ağustos 1974'ün son günlerinde Türkiye, Yunanistan ve Kıbrıs'a yaptığı ziyaretlerden sonra Denktaş ve Klerides'in biraraya gelmelerini sağlamış ve 26 Ağustos 1974'de iki liderin insancıl sorunları görüşmek üzere haftada bir kez toplanmalarını gerçekleştirmiştir. Eylül ayının ilk haftalarında yapılan toplantılarda ise hasta ve yaralılarla 18 yaşından küçük olan esirlerin, Kıbrıs dışında öğrenim gören öğrencilerin, öğretmenlerin ve ailelerinden ayrı düşen yaşlı kişilerin serbest bırakılması kararlaştırılmıştır. 20 Eylül tarihli toplantıda ise diğer savaş esirlerinin değiştirilmesi kararı alınmıştır. Bu kararlar uyarınca 3308 Türk ile 2479 Rumun yer değiştirmesi, 28 Ekim 1974'de Kızıl Haç tarafından gerçekleştirilmiştir.

İngiltere'nin uzun süre karşı çıkmasına karşın Türkiye ve Kıbrıs Türk Toplumunun kararlı direnişi ve baskısı sonucu, İngiliz egemen üslerine sığınan binlerce Kıbrıslı Türk de Kuzey Kıbrıs'a göçmeyi başarmıştır. Üslerde çok zor koşullar altında yaşayan 9400 civarında Kıbrıslı Türk, 18-27 Ocak 1975 tarihleri arasında önce Adana'ya, ordan da Lefkoşa'nın Türk kesimine getirilmişlerdir.

Rum tarafı ise, tamamı ile insancıl bir konu olan bu sorunda geç de olsa İngiltere'nin takındığı bu ılımlı davranışı "adanın Taksimi yönünde bir adım" olarak nitelemiş ve İngiltere'yi suçlamıştır.Onlara göre Türkler zorla Güney'deki toplama kamplarında tutulmalıydılar.

Yine Rum tarafı ve Yunanistan, kendi istekleri ile Kuzeyden ayrılan Kıbrıslı Rumların durumunu "1974'den sonra Türkiye'nin neden olduğu göç olayı" diye dünyaya duyurmaya çalışmıştır.

Oysa Kıbrıs'ta "göçmen sorunu" 1974'de başlamamıştır. 1958 ve 1963 saldırıları ile tam 103 Türk köyü terk edilmiş silahlı saldırıya uğrayan bu köyler, Eokacılar tarafından yakılıp yıkılmış ve bu köylerde oturan 30 binden fazla Türk, can güvenliklerini sağlamak için daha büyük yerleşim bölgelerine göç etmiştir. Bu insanların uğradığı zararların tazmini ve evlerine dönmeleri ise gayri meşru Rum yönetiminin tanınması şartına bağlanmıştır. Oysa Türkler bunu kabul edemezdi. Çünkü Rum tarafı, Türk halkını silah zoru ile yönetimden uzaklaştırıp, devleti işgal ettiği için, gerçekten gayri meşru duruma düşmüş, Cumhuriyeti yıkmış ve devleti işgal edip bir Rum devletine dönüştürmüştü.

TCE™

Dolayısı ile ne Kıbrıs sorunu,ne göçmen sorunu, ne de kayıplar sorunu 1974'de doğmamıştır. Bu sorunlar 1955'lerden beri Rum tarafının Türk Toplumuna saldırması ile, daha o zamandan doğmuştur. Ve başta gelen sorumlu da Rum liderliğidir.

NÜFUS MÜBADELESİ ANLAŞMASI:

Nüfus mübadelesi anlaşması Viyana'da yapılan toplumlararası görüşmelerin 3. turunda (31 Temmuz - 2 Ağustos 1975) tarihleri arasında imzalanmıştır ve şu hususları içermektedir;

a) Güneyde yaţayan bütün Türklerin Kuzeye geçmelerine izin verilecektir. Bu işlem BM'in yardımları ile yapılacak ve 1975 yılının Eylül ayı sonundan önce sonuçlandırılacaktır.

b) Göç edecek Kıbrıslı Türklerin beraberlerinde sınırlı miktarda gerekli eşyalarını götürme hakları olacaktır.

Traktör, otobüs, araba v.b. araçlarını ise her bölgedeki BM Gücü'nün denetimine bırakacaklar ve bu araçlar kısa süre içinde Kuzeye geçirilecektir.

c) Kuzeyde olup da Güneye geçmek isteyen Rumlar BM aracılığı ile geçebileceklerdir. Kuzeyde kalmak isteyenlerin ise eğitimlerini sürdürmelerinde kolaylık sağlanacak v.b. ihtiyaçları için olanaklar geliştirilecektir.

Rumlar bu anlaşmayı inkar etmek bir yana, Kıbrıs'ta Türk ve Rumların zorla ayrıldıklarını ve adanın suni olarak bölündüğünü de iddia etmektedirler.

Oysa Türk ve Rumlar tarihi süreç içinde ve Enosis yüzünden bölünmüşlerdir. Örneğin 1881'de 342 olan karma köy sayısı, 1931'de 252'ye 1960'da 114'e ve 1970'de ise 48'e inmişti. Yani iki halk İngiliz dönemi boyunca Enosis tahrikleri yüzünden yavaş yavaş ayrılmıştı.

Rumlar ve Türkler Barış Harekatı öncesi tüm adaya dağılmışlardı. Barış Harekatı bu dağınıklığa ve bölünmüşlüğe son vererek Türk ve Rumları kendi bölgelerinde birleştirmiş ve böylece çatışmaları da durdurmuştur.

83-KTFD NEDİR? NE ZAMAN İLAN EDİLMİŞTİR?
20 Temmuz 1974 tarihli Cenevre Anlaşması'nın 5. maddesinde tarafların "fiilen Kıbrıs Rum Toplumu ve Kıbrıs Türk Toplumu" diye iki muhtar idarenin varlığını kabul etmiş olmaları ve 1 Kasım 1974 tarihli BM Genel Kurul kararının 3. ve 4. maddelerinde, adada iki toplumun varlığının ve eşitliğinin kabul edilmesi, yine aynı günlerde tüm dünyanın federasyonu, "Kıbrıs için en ideal çözüm" olarak benimsemesi Kıbrıs Türk Devleti'nin ilanı için dış koşulları olgunlaştırmıştır.

İçte ise, tüm ada Türklerinin Kuzey'de toplanması, yeni bir iskan sorunu ile istihdam sorununun ortaya çıkması, olağanüstü koşullardan demokratik hayata geçmeyi zorunlu hale getiriyordu.

İşte bu ortamda çok partili demokratik parlamenter sisteme geçme ve eşitlik temelinde bir federasyon için, gerekli olan federe birimlerin Türk kanadını oluşturma amacı ile, 13 Şubat 1975'de toplanan Otonom Kıbrıs Türk Yönetimi Meclisi, oy birliği ile Kıbrıs Türk Federe Devleti'ni ilan etmiş ve yeni devletin anayasası ile seçim yasasını yapması için Türk Toplumunun tüm kurum ve kuruluş temsilcilerinin katılımı ile bir Kurucu Meclisin oluşturulmasını kararlaştırmıştır.

13 Şubat 1975'de ilan edilen Federe Devlet'in kuruluş bildirisi, Otonom K. T. Yönetimi Meclisi'nde Yönetim Başkanı Rauf Denktaş tarafından okunuyor ve şöyle deniyordu:

"Muhtar Kıbrıs Türk Yönetimi'nin Bakanlar Kurulu ve Yasama Meclisi, 13 Şubat 1975'de Lefkoşa'da ortak bir toplantı yaparak ve aşağıdaki vakıaları gözönünde tutarak;

- Kıbrıs Türk Toplumu, Kıbrıslı Rumlar tarafından Anayasa uyarınca haiz olduğu hakları kullanmaktan alıkonmuştur.

- Kıbrıs Türk Toplumu, varlıklarını korumak ve can ve mal güvenliğini sağlamak amacıyla toplanmış oldukları bölgelerde uzun yıllar bütün iktisadi haklarından ve olanaklarından mahrum edilerek ve tehdit ve baskı altında tahammül edilemez şartlar içinde yaşamak zorunda bırakılmıştır.

- Kıbrıs Rumlarının 1963, 1967, 1974 yıllarında Kıbrıs Cumhuriyeti'nin bağımsızlığına son vermek girişim ve tehditleri karşısında, Cumhuriyetin

kurucularından biri olan Kıbrıs Türk Toplumu, ağır fedekarlıklar pahasına bu girişimlere karşı koymak zorunda bırakılmıştır.

Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kurucularından olan Kıbrıslı Rumlar ile bir arada yaşamak olanağının bulunmadığı sonucuna vararak; ve Adaya sükunet, güvenlik ve devamlı bir barışın getirilmesi için iki toplumun her birisi kendi bölgesinde, kendi iç yapısını düzenleyerek, yan yana yaşamaları gerektiği sonucuna vararak; ve

Kıbrıs Rum Toplumunun yukarıdaki esaslar uyarınca bağımsız bir Kıbrıs Federal Cumhuriyeti'nin kurulması yolunda herhangi bir yapıcı tutum içine girmediğini dikkate alarak; ve

Kıbrıs Rum Toplumunun sosyal ve iktisadi hayatının yeni ve sağlıklı bir düzene tabi kılınması gereğini gözönünde tutarak; ve

Kıbrıs'ın bağımsızlığına karşı olan ve bölünmesi veya herhangi bir başka devletle birleşmesi yolundaki her girişime kesinlikle karşı koymak inanç ve kararını teyid ederek; ve

Kıbrıs Cumhuriyeti'nin bağlantısızlık statüsünün gerektiğine inanarak ve adanın yabancı çıkarlara hizmet etmesine izin vermemek kararını beyan ederek; ve

Kendi bölgelerinde gelecekteki bağımsız Federal Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kurulmasına yol açacak düzenin hukuki esasını yaratmak gereğini gözönünde bulundurarak; ve

Nihai amacın iki bölgeli bir federasyon çerçevesinde Kıbrıs Rum Toplumuyla birleşmek olduğunu teyid ederek;

TCE™

Temel maddeleri milletlerarası hukuka uygun olarak milletlerarası anlaşmalarla saptanmış olan cumhuriyetin 1960 Anayasasının aynı usulle Kıbrıs Federal Cumhuriyeti'nin anayasası olarak değiştirilmesine ve Federal Cumhuriyetin kurulmasına kadar muhtar Kıbrıs Türk Yönetiminin yeniden düzenlenmesi ve teşkilatlanmasının gerekli olduğunu kararlaştırmıştır.

Bu amaçla muhtar Kıbrıs Türk Yönetimi Başkanının başkanlığı ile bir Kurucu Meclis kurulmasına karar verilmiştir."

KTFD'nin kurulmasından Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin kurulmasına kadar geçen süre, isim Federe de olsa, devletin kökleşmesi, halkın kısa ve uzun vadeli sorunlarının çözümü ve demokratik hayatın yerleşmesi için zorlu bir mücadele dönemini oluşturmuştur.

Bu süre içinde KTFD Anayasası tamamlanmış ve halk oylaması ile yüzde yüze yakın onay görerek, yürürlüğe girmiş, biri 1976'da, biri de 1981'de olmak üzere iki genel seçim, iki de yerel seçim yapılmış, demokratik mekanizma çalışarak her devletin karşılaştığı sorunlar, demokratik parlamenter sistem içinde çözümlenmeye çalışılmıştır.

Yine bu süre içinde KTFD olarak, Kıbrıs sorununa çözüm bulunabilmesi için görüşmelere açık olunmuş, bu çerçevede biri 1977'de Makarios ve Denktaş, diğeri de 1977'de Kiprianu ile Denktaş arasında olmak üzere, iki doruk anlaşması yapılmıştır.

Yine bu dönemde devletin ekonomik bakımdan kendi kendine yeterli hale gelmesi için çalışmalar sürdürülmüş, Rum ambargosuna karşı mücadele edilmiştir.

Ancak Kıbrıs Türklerinin tüm iyi niyetine karşın Rum liderliğinin eşitliğe, ortaklığa dayanan bir anlaşmaya yanaşmaması, uluslararası platforumlarda Türk Halkını köşeye sıkıştırmaya ve tüm uyarılara karşın Birleşmiş Milletler'de Kıbrıs Türkleri aleyhine sert kararlar çıkarmaya çalışması, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ilanını kaçınılmaz hale getirmiştir.

Kıbrıs Türk Halkını Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni ilan etmeye iten en önemli etken, BM'in tek yanlı kararlar almaya devam etmesidir. Çünkü BM'in Rumların başvurusu ile aldığı tek yanlı kararlar, Kıbrıs sorununun çözümlenmesine en önemli engeli teşkil etmekteydi. BM kararlarına dayanan Rum liderliği, "Türk askerleri adadan çekilmedikçe görüşmem" diyerek, Kıbrıs sorununu uzatmak ve geçen süre içinde Kıbrıs Türklerini eritmek, güçsüz düşürmek, soyutlamak istiyordu.

Bu çerçevede Kıbrıs Türk Halkına yönelik olarak uygulanan ekonomik ve politik ambargo ile soyutlama taktikleri yoğunlaştırılıyor, yasa dışı Rum yönetiminin tüm Kıbrıs'ı temsil ettiği iddiası ileri sürülüyordu.

KKTC ilanından önce Rum liderliğinin bu çabaları doğrultusunda, BM Genel Kurulu'nun 13 Mayıs 1983'de aldığı 37/253 sayılı karar bardağı taşıran bir damla olmuştur. Bu kararda Rumların egemenliklerini Kuzey'de yaymalarına olanak sağlanıyor ve tüm Rum göçmenlerin geri dönmeleri isteniyordu. Buna göre Rum liderliği bu karara dayanarak adaya getireceği Yunan desteği ile kuzey'e saldırırsa bu yasal bir hak olacaktı. Böylece bir süreden beridir sürdürülen yoğun askeri hazırlıklara adaya Yunan tümeni getirilmesi yönündeki görüşlere kılıf hazırlanıyor ve Kıbrıs'ta yeniden savaş bulutları esmeye başlıyordu.

Diğer yandan Avrupa Konseyi'ndeki temsiliyet konusu da KKTC ilanını zorunlu kılan bir durum yaratmıştı.

Avrupa Konseyi'nde 1960-1963 arası Kıbrıs'ı temsil eden 3 kişilik heyet, 2 Rum bir de Türk parlamenterlerden oluşuyordu. İki toplumu temsil eden bir Meclis olmadığı için bu temsiliyet 1964 yılında dondurulduğu. 1983 yılı oturumunda ise Rumlar Türk temsilcinin Kıbrıs'ı temsil eden heyette bulunmasına karşı çıkmış, Kıbrıs'ı yalnız kendilerinin temsil ettiğini ileri sürmüş ve bu tutumlarını Avrupa Konseyi'nde onaylattırmışlardı.

Böyle bir ortamda Kıbrıs Türklerinin yeni bir girişim yaparak insiyatifi ellerine almalarından başka bir yol görünmüyordu. Bu öyle bir girişim olmalıydı ki hem Kıbrıs'ta ayrı özgür bir Türk varlığı olduğu kanıtlansın, hem Rumları düşlerinden uyandırsın ve onları görüşmelere oturtsun, hem de görüşmelerin eşit ve demokratik bir zeminde sürdürülmesine olanak versin. Böylece KKTC ilanı tüm bu öngörüleri karşılayan bir oluşum olarak zorunlu ve kaçınılmaz bir gereksinim şeklinde belirdi.

84- 77 VE 79 DORUK ANLAŞMALARI NEDİR?
1975 yılında Viyana'da 6 tur görüşme yapılmış ve bu görüşmelerde soruna federal bir çözüm bulunması konusu ele alınmıştı.

6. turdan sonra görüşmelerin çıkmaza girmesi üzerine, 1.5 yıl kadar sonra, kilitlenmeyi çözmeyi amaçlayan Cumhurbaşkanı Denktaş, BM Genel Sekreteri Waldheim'a Makarios'la buluşma önerisi yapmıştır.

Cumhurbaşkanı Denktaş'ın bu önerisi epeyi zorlanmadan sonra, Rum toplumu lideri Makarios tarafından kabul edildi.

Görüşme, 12 Şubat 1977 tarihinde yapıldı.

BM Genel Sekreterinin gözetiminde yapılan görüşmelerde 4 maddelik bir ilke anlaşması imzalanmıştır.

1) Kıbrıs Cumhuriyeti bağımsız, bağlantısız ve iki toplumlu olmalıdır.

2) Her toplumun yönetimi altındaki topraklar, ekonomik ve toprak verimliliği ile toprak mülkiyeti esasları ışığında görüşülmelidir.

3) Dolaşma, yerleşme özgürlüğü, mülkiyet hakkı gibi prensip meseleleri müzakereye açıktır. Bunların görüşülmesinde iki toplumlu federal sistem ve Türk Toplumu yönünden doğabilecek güçlükler de dikkate alınacaktır.

TCE

4) Federal hükümetin görev ve yetkileri, devletin birliği ve devletin iki toplumlu mahiyetini koruyacak şekilde olacaktır.

Makarios'un ölümünden sonra, yine Denktaş'ın önerisi ile yeni bir doruk anlaşması gerçekleşmiştir. Rum Toplumu Lideri Kiprianu ile Cumhurbaşkanı Denktaş arasında imzalanan 19 Mayıs 1979 tarihli 10 maddelik anlaşma da şöyledir:

1) Toplumlararası görüşmeler 15 Haziran 1979'da yeniden başlayacaktır.

2) Görüşmelerin temeli Denktaş-Makarios anlaşması ve BM'in Kıbrısla ilgili kararları olacaktır.

3) Cumhuriyetin tüm yurttaşlarının insan haklarına ve temel özgürlüklerine saygı gösterilmelidir.

4) Görüşmeler tüm toprak ve anayasa konularını kapsayacaktır.

5) Maraş'la ilgili bir anlaşmaya varılması halinde, diğer yörelerle ilgili anlaşma beklenmeden Maraş açılacaktır.

6) Görüşmelerin sonucunu olumsuz şekilde etkileyecek hareketlerden kaçınılması ve iyi niyet, karşılıklı güven ve olağan koşullara dönüşü kolaylaştırabilecek pratik önlemler alınmalıdır.

7) Kıbrıs Cumhuriyeti askerden arındırılacaktır.

8) Cumhuriyetin bağımsızlığı, egemenliği, toprak bütünlüğü ve bağlantısızlığı, bir başka ülke ile kısmen veya bütün olarak birleşmesi veya taksim ve ayrılmanın herhangi bir şekline karşı gereken garantiler olacaktır. 9) Görüşmeler gecikmelerden kaçınılarak sürekli ve temelli bir şekilde sürdürülecektir. 10) Toplumlararası görüşmeler Lefkoşa'da yapılacaktır.

Bu anlaşmadan sonra başlayan toplumlararası görüşmeler, Rumların BM Genel Kuruluna başvurdukları Mayıs 1983 yılına kadar kesintilerle devam etmiştir.

Mayıs 1983'de Rum liderliğinin konuyu tek yanlı alarak BM Genel Kurulu'na götürerek, Türk halkının gıyabında haksız bir karar çıkartması, Türk halkının 15 Kasım 1983'de kendi bağımsız devletini ilan etmesiyle yanıtlanmıştır.

85- KIBRIS'TA TEK HALK MI VAR? KIBRIS TÜRKLERİ BİR AZINLIK MI?

Kıbrıs Rum tezine göre Kıbrıs'ta bir "KIBRIS HALKI", yani bir tek halk vardır.

Ada bir Yunan adasıdır. Adanın yerli halkı Rum halkıdır. Türkler ise bu yerli halk içinde yaşayan ve eski Osmanlı işgalcilerinin artığı olan bir azınlıktır, bir etnik gruptur.

Tıpkı Yugoslavya, Bulgaristan, Yunanistan ve Romanya'da yaşayan Türkler gibi...

TCE™

Bu görüşü ısrarla savunmalarının nedeni, Türk halkının hakkından fazlasını isteyen, azınlık haklarına razı olmayan asi bir azınlık olduğunu ve self-determinasyon, yeni ayrı devlet kurma hakkına sahip olmadığını dünyaya yaymaktır.

Bu nedenledir ki Rum lideri Vasiliu, Türk halkını "stratejik bir azınlık, 400 yıllık misafir, self-determinasyon hakkına sahip olmayan, ortaklığı ve eşitliği kabul edilmeyecek bir topluluk" olarak nitelemektedir.

Rum liderliğinin bu görüşüne göre, çoğunlukta olan yerli halk olarak adayı onlar yönetecek, Türkler ise azınlık haklarına razı olacaktır.

Kısacası, bu görüşlerinin temelinde yatan esas neden, bir çoğunluk yönetimi kurarak tüm adaya sahip olma hevesleridir.

Oysa, Kıbrıs Türklerinin bir azınlık değil; Cumhuriyetin kurucusu olan iki eşit halktan biri olduğu, 1960 anayasasında belirtilmektedir.

Bu nedenledir ki 1960 anayasasında Cumhuriyetin iki toplumlu niteliği açıklıkla ifade edilmekte, dilinin Türkçe ve Rumca olduğu belirtilmekte ve devletin kurucusunun Türk ve Rum toplumları olduğu vurgulanmaktadır.

Kıbrıs'ta bir azınlık varsa, bunlar Ermeni, Maronit ve Latinler'dir.

O nedenlerdir ki, "Kıbrıs'ta tek halk vardır" demek, Türk halkının kendi devletine sahip olmasına, self-determinasyon hakkına ve eşitliğine karşı çıkıp, Rum egemenliğini savunmak demektir.

"Kıbrıs'ta tek halk vardır" demek, sadece bu "tek halkın" self-determinasyon hakkını savunmak demektir. Bunun anlamı Türk ve Rumların self-determinasyon haklarını birlikte kullanmalarıdır.

Bunun sonucu ise nüfus olarak fazla olan Rum toplumunun ortaya koyacağı iradenin,Türk halkına empoze edilmesidir. Doğal olarak birlikte kullanılacak self-determinasyon hakkının sonucu, Rumların isteklerinin kabul edilmesi olacaktır. Bunun anlamı ise Enosis'dir. Dolayısı ile Kıbrıs'ta self-determinasyon hakkına sahip iki halkın varlığını savunmak, Enosis'e karşı çıkmak demektir.

86- SELF-DETERMİNASYON HAKKI NEDİR? TÜRK HALKININ SELF-DETERMİNASYON HAKKI
VAR MI?
Self-determinasyon hakkı, "bir halkın kendi geleceğini özgürce belirleme hakkı" demektir. Self-determinasyon hakkı siyasi eşitliğin özüdür. Bu hakkı içermeyen eşitlik, eşitlik değildir. Böyle bir eşitliğin özü boşaltılmış olur.

Self-determinasyon hakkı, azınlıklara ve topluluklara değil, halklara tanınan bir haktır.

Bu nedenledir ki Rum liderliği, Kıbrıs Türklerinin, ayrı bir halk değil, Kıbrıs Rumlarından oluşan yerli halk içinde, sonradan gelme bir azınlık, bir etnik topluluk olduğunu yaymaya çalışmaktadır.

TCE

Oysa Kıbrıs Türk halkı, Rum halkı ile aynı statüde olan bir halktır. 1960 Kıbrıs Cumhuriyeti iki eşit halka dayanmakta ve bu durum, gerek devletin yapısında gerekse anayasasında açık olarak vurgulanmaktaydı. (İngilizler adadan ayrılırken egemenliği iki eşit halka devretmişti tek başına Rumlara değil).

Birleşmiş Milletler Anayasası bir madde olarak self-determinasyon hakkını düzenlenmiş ve TÜM HALKLARIN bu hakka sahip olduğunu vurgulamıştır.

BM'nin 2625 sayılı ve 24 Ekim 1970 tarihli kararıyla bu hakkın hangi hallerde kullanılabileceği saptanmıştır.

Buna göre çok uluslu bir ülkede her topluma mensup vatandaşlar aynı muameleye tabi tutuluyorsa, seçme seçilme hakkından aynı derecede yararlanabiliyorsa, devletten eşit derecede sosyal ve diğer hizmetler görebiliyorsa, halklara baskı ve ayırımcılık uygulanmıyorsa bunun bir ülke bütünlüğü temsil ettiği ve herhangi bir ayrı hak doğamayacağı şeklindedir.

Ama aynı topraklar üzerinde bir halk, memleketi yönetecek yasama ve yürütme organlarına seçme ve seçilme hakkından yoksun kılınırsa ve hükümetleri kendilerini temsil edemez duruma gelirse, o halka baskı, şiddet ve ayırımcılık uygulanırsa, insan hakları yok edilirse, bütçeden dışlanırsa, devletten kovulup devletsiz bırakılır, kültürel

ve fiziki varlığı yok edilmeye çalışılırsa o zaman self-determinasyon hakkı tartışılmaz şekilde geçerlidir. Ve, bu amaçla dıştan yardım arama ve alma hakları da

doğar.

1963'den sonra Türk halkının devletten dışlandığı, her türlü sosyal hizmetten, vatandaşlık ve insanlık haklarından mahrum edildiği, üstüne üstlük barbarca saldırılarla soykırıma tabi tutulduğu bilinen bir gerçektir.

Bir Rum devletine dönüşen Güney'deki Rum devletinin de, 1974'den sonra hiçbir şekilde Türk Halkını temsil etmediği açıktır.

Bu gerçekler ışığında bağımsız varolma ve kendi devletine sahip olma hakkı bulunan Kıbrıs Türk Halkının, BM ilkeleri ve uluslararası hukuk açısından da self-determinasyon hakkının doğduğu bir gerçektir.

Türk halkı sahip olduğu bu hakkını kullanarak, 15 Kasım 1983'de kendi bağımsız, özgür devletini kurmuştur.

Bugün gerek BM sözleşmesinde, gerekse AGİK sözleşmesinde self-determinasyon hakkı, en temel bir insan hakkı olarak tanımlanarak tüm halklara tanınmıştır.

Sovyetler Birliği, Çekoslovakya ve Yugoslavya gibi çok uluslu eski federasyonların anayasalarında da self-determinasyon hakkı bu federasyonları oluşturan halklara tanınmıştı.

TCE™

Örnegin önce ismini Çek ve Slovak Cumhuriyetleri Birliği olarak değiştiren ve daha sonra Çek ve Slovak devletleri olarak iki bağımsız devlete dönüşerek, barışçı şekilde ayrılmayı kararlaştıran Çekoslovakya anayasasının girişinde şöyle denmektedir.

(Anayasa 28 Ekim 1968'de kabul edilmişti).

"Biz Çek ve Slovak Milletleri;

Ayrılma hakkı da dahil olmak üzere vazgeçilmez self-determinasyon hakkına, her milletin egemenlik hakkına, millet ve devlet hayatını dilediği üslup ve biçimde kararlaştırma hakkına saygı göstererek, Federal bir devlette gönül rızası ile kurulan bağların, self-determinasyon hakkını ve eşitliğini sarahaten vurguladığına kanaat getirerek ve aynı zamanda tam bir milli gelişme için en iyi garantiyi, keza ulusal kimliğimiz ve egemenliğimiz için en iyi teminatı sağladığına inanarak... Çek Milli Meclisi ve Slovak Milli Meclisi'ndeki delegelerimiz tarafından temsil edilerek Çeko-Slovak Federasyonu'nu kurmaya karar verdik".

87- EGEMENLİK HAKKI NEDİR? RUMLAR VE TÜRKLER EGEMENLİKTEN NE ANLIYOR?

Self-determinasyon hakkı egemenlik hakkından ayrı düşünülemez. Egemen bir halkın self-determinasyon hakkı vardır. Self-determinasyon hakkı olan bir halkın egemenlik talep etme hakkı vardır.

Biz Kıbrıs'ta egemenliğimizden söz ederken, geleceğimiz ve sınırları kesin hatları ile birleşmiş olan topraklarımız üzerinde, nihai söz hakkına sahip olma hakkımızdan söz ediyoruz.

Kıbrıs Rumları ise egemenlikten söz ederken, merkezi yönetimin tüm ada toprakları üzerinde nihai söz hakkına sahip olmasını kastediyor.

"BÖLÜNMEZ EGEMENLİK" kavramından anladıkları da budur. Onlara göre, Kuzey'de Türklere kalacak olan bölgede Kıbrıs Türk halkı sadece "YÖNETİM HAKKINA" sahip olacaktır.

Üzerinde yaşadığımız bölgenin sınırları de, "EGEMENLİK SINIRLARI" değil; harita üzerinde belirlenmiş "YÖNETİMSEL SINIRLAR" olacaktır.

Yani bir başka deyişle Almanya, ABD, Avusturalya ve Belçika gibi merkezi yanı güçlü federasyonlarda görülen "İDARİ SINIRLARDAN" söz ediyorlar.

Oysa bizim egemenlikten anladığımızla bunun hiçbir alakası yoktur.

Biz yaşadığımız ve yönettiğimiz topraklar üzerinde, bizden başkasının söz hakkı olmayacağını, o topraklar üzerinde kendi geleceğimizi özgürce belirleyebileceğimizi savunuyoruz.

Bu yaklaşımımızda ne denli haklı olduğumuz Yugoslavya'da yaşanan deneyimle bir kez daha ortaya çıktı.

TCE

31 Aralık 1990'da eski Yugoslavya Federal Başkanlık Konseyi toplandı.

Bu toplantıya 6 Cumhuriyet ve 2 Özerk bölgeyi temsil eden 8 üye yerine, sadece Sırbistan ve müttefiki Karadağ'ın temsilcileri katıldı.

Yani federal merkezi yönetimi gasbedenlerin kendi aralarında yaptıkları, ancak adına "Yugoslavya Federal Başkanlık Konseyi Toplantısı" dedikleri bir toplantı oldu bu.

Alınan kararda, Yugoslavya'nın "İÇ SINIRLARININ" Cumhuriyetler tarafından görüşülmesi istendi.

Bu arada Tanjug Ajansı, bu sözde "Başkanlık Konseyi'nin AT'a gönderdiği mektubu da açıkladı.

Mektupta, "Hırvatistan, Sırbistan ve Bosna Hersek arasındaki sınır çizgilerinin ULUSLARARASI HUKUK ÇERÇEVESİNDE SINIR KABUL EDİLMEYECEKLERİ" savunuldu.

Mektupta ayrıca,"Bu sınır çizgilerinin YÖNETİMSEL oldukları, ilgili halkların ve tüm Yugoslav Cumhuriyetlerinin onayı alınmadan bağımsız ve egemen devletlerinin sınırlarını çizme hakkına sahip olamayacakları" ileri sürüldü...

Görüldüğü gibi herşey açık...

Tartışma, aynen bugün bizim Kıbrıs'ta Rumlarla sürdürdüğümüz tartışmanın tam aynısıdır.

Kıbrıs Rumları gibi merkezi devleti gasbeden Sırplar, bu gasp olayına karşı çıkıp, "egemenliğinin ve sınırlarının tanınmasını" isteyen Cumhuriyetlere karşı, Kıbrıs Rumlarının bize söylediklerinin aynısını söylüyorlar.

Diyorlar ki, "federal devletteki eski sınırlar EGEMENLİK SINIRLARI değildir"..

"O sınırlar sadece YÖNETECEĞİNİZ ALANI BELİRLEYEN birer İDARİ, birer İÇ SINIRDI".

Dolayısı ile uluslararası hukuk açısından sizin EGEMEN olduğunuz bir toprak veya geçerli SINIR yoktur."

Böylece, egemenliğimizin tanınması isteğimiz ve yönetimsel sınırların değil; egemenlik sınırlarımızın kabulü konusundaki ısrarımız, tam bir haklılık kazanmaktadır.

Gelecekte olası bir federal devlette, Rum saldırılarının yeniden söz konusu olması ve merkezi devletin yeniden gasbedilmesi karşısında, bizim ayrılmamızı, egemenlığimizi ve bağımsızlığımızın tanınmasını önlemek istiyorlar.

Öyle bir durum karşısında diyecekler ki, "Durun bakalım egemenlik merkezi devletindir. Siz Kuzey'de sadece YÖNETİM HAKKINA sahipsiniz ama o yönettiğiniz topraklar merkezi idareye aittir. İki bölgeyi ayıran sınırlar da egemenlik sınırları değil YÖNETİMSEL İÇ SINIRLARDIR. Uluslararası hukuk karşısında hiçbir değeri yoktur. Siz merkezi idareye karşı isyan edip ayrılıkçılık, bölücülük yapıyorsunuz, sınır değişimi için merkezi devletin ve Rumların onayı gerekir v.s."

Yani geçmişte aynen merkezi yönetim işgal eden gaspçı Sırp yöneticilerinin dedikleri gibi.

Veya, diyecekler ki, "İki bölgeyi ayıran sınırlar İDARİ YÖNETİMSEL,İÇ SINIRLARDIR. Merkezi yönetim bundan böyle iç sınırlar şu şekilde değiştirmiştir..."

Rum-Yunan hayranı batılı dünya da size dönüp diyecek ki, "aman, devleti parçalamayın, zaten sınırlar egemenlik sınırları değil, iç sınırlardır, merkezi yönetimin buna hakkı vardır, oturup anlaşın"...

Biz de yine sıfırdan başlayıp, dünyaya dert anlatmaya başlayacağız.

Böylece, Türk ve Rum tezlerinde egemenlik anlayışının farklılıkları çok net olarak ortaya çıkarken, bu konunun ne derece önemli olduğu da gözler önüne seriliyor.

Sırplar karşısında diğer Cumhuriyetlerin düştüğü durumlara ve 1963'lü yıllardaki koşullara yeniden düşmek istemezsek, ayrı egemenlik hakkımızın tanınmasından tek santimlik taviz vermememiz gerektiği, Sırpların AT'a gönderdiği mektupta sergiledikleri yaklaşımla da kanıtlanmıştır.

88- 17 HAZİRAN 1983 TARİHLİ KTFD MECLİSİ KARARI NEDİR? SELF-DETERMİNASYON KARARI:
Rum liderliğinin BM Genel kurulunda tek yanlı bir karar çıkarması üzerine durumu görüşen KTFD Meclisi;

17 Haziran 1983 tarihinde, Kıbrıs Türk Halkının Self-determinasyon hakkını vurgulayan şu tarihi kararı almıştı.

1) Kıbrıs Türk halkı, 1960'da kurulmuş olan iki toplumlu Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kurucu ortaklarından biridir. Kıbrıs'ta sömürge yönetimi sona ererken, egemenlik Ada'daki iki toplumdan birine değil, ortaklaşa her ikisine devredilmiştir. Bağımsızlıkla ilgili bütün belgelerde imzası bulunan Kıbrıs Türk halkı, bağımsızlıkta ve egemenlikte eşit hak sahibidir.

2) Bağımsızlık ve egemenlikteki haklarını korumaya kararlı olan Kıbrıs Türk halkı, bir sömürge yönetiminden kurtulup bir başka sömürge yönetimine girmeyi asla kabul etmemiş, bağımsızlığını yok etmek isteyen Enosis'çilere ve EOKA terörüne karşı sayısız şehitler vererek, bağımsız yaşama hakkını ve özgürlüğünü kahramanca savunmuştur.

3) Bütün dünya bilmelidir ki, Türk halkı Yunanistan'ın veya Kıbrıs Rumlarının Yönetimine girmeyi hiçbir zaman kabul etmeyecektir. Kıbrıs hiçbir zaman Yunanistan'ın olmamıştır.

TCE™

Kıbrıs Türk'ü hiçbir zaman Rum tahakkümüne boyun eğmemiştir ve eğmeyecektir. Kıbrıs Rum yönetimi, hiçbir zaman Kıbrıs Türk halkı adına konuşmak hakkına sahip olmamıştır ve olmayacaktır.

4) Kıbrıs sorunu, Türk Toplumunun temel haklarının ve güvencelerinin Kıbrıs Rum Yöneticileri tarafından yok edilmeye kalkışılması, imha planları hazırlanması, silahlı saldırılara girişilmesi, gizlice ve meşru olmayan yollardan adaya yirmibin Yunan askeri getirilerek zorla ve silahla Enosis'in gerçekleştirilmeye çalışılması, nihayet Yunanistan'daki yönetimle Kıbrıs'taki cinayet örgütlerinin el ele vermeleri suretiyle bizzat Makarios tarafından "Yunan İstilası" diye adlandırılan bir darbe yapılması ile ortaya çıktığı halde, Kıbrıs Rum yöneticileri bu sorunun Barış Harekatından doğduğunu ileri sürerek gerçekleri çarpıtmaya devam etmektedirler.

5) Kıbrıs Türk Halkının, Kıbrıs'ta iki toplumlu, iki kesimli, bağımsız bağlantısız ve federal bir devlet kurulması yolunda yapıcı içten çabalar gösterdiği bir sırada, Yunan ve Kıbrıs Rum Yöneticilerinin:

- Eşit şartlarla sürdürülmekte olan toplumlararası görüşmeleri baltalıyıcı ve karşılıklı güveni yok edici tutum ve davranışlara girdikleri ve bunlardan bazılarının Enosis hayalini diriltmeye kalkıştıkları,

- Rum yöneticilerinin görüşme masasını terkedip, konuyu Kıbrıs Türk Toplumunun söz hakkını gaspettikleri forumlara götürdükleri,

- İki kesimli, iki toplumlu federasyon fikrini daha önce resmen kabul ettikleri halde bununla asla bağdaşmayan görüşler ileri sürdükleri,

- Eşit haklara sahip olan Kıbrıs Türk halkının görüşmelere eşit şartlarla katıldığını görmezlikten gelerek, Kıbrıs sorununu, federasyon fikrine temelden ters düşecek şekilde, bir "çoğunluk-azınlık" sorunu gibi göstermeye kalkıştıkları,

- Kıbrıs Türk halkının güvenliğini tam olarak korumak, toplumlar arası görüşmelerin temel ilke ve amaçları arasında yer aldığı halde, Kıbrıs Türklüğünün güvenliğini ve varlığını hiçe sayan bir tutum içine girdikleri,

- İki toplumun liderleri arasında BM Genel Sekreterinin huzurunda yapılan doruk toplatılarında varılan anlaşmaları hiçe sayarak, görüşmelerin sonuca ulaşmasını engelleyecek hareketlere giriştikleri,

- İki kesimli Federal bir Cumhuriyet çatısı altında iki ulusal toplumun uzlaşmasını sağlayabilecek iyi niyet girişimlerini engelledikleri,

- 1963'ten beri iki toplumun da temsil edildiği ortak bir Meclise sahip bulunmadığı için Kıbrıs'ın 19 yıldan beri katılmadığı Avrupa Konseyi Parlemento Assamblesine, toplumlararası görüşmeler sürerken, kendi temsilcilerini, bütün Kıbrıs'ın temsilcisi olarak göndermeye cüret ettikleri,

- Silahlı saldırılarla, imha planlarıyla ve insanlık dışı baskılarla Kıbrıs Türk halkına bugüne kadar empoze edemedikleri tahakkümlerini, şimdi, Kıbrıs Türk halkının eşit söz hakkını gasbederek onun katılmadığı forumlarda tek yönlü kararlar aldırarak empoze etmeye çalıştıkları saptanmıştır.

TCE

6) Bunca acıya, alınan bunca derse rağmen, ne Megali İdea genişlemecilik ve yayılmacılığından, ne boş Enosis hayallerinden, ne de tahakküm heveslerinden vazgeçmedikleri görülen Kıbrıs Rum Yöneticileri, siyasi ve ekonomik alanlarda Kıbrıs Türk halkına karşı ayrımcı, temel haklarını reddedici ve düşmanca tutumlarını inatla sürdürmektedirler.

7) Devletin kurucu ortağı, egemenliğin sahibi olan iki ulusal toplumdan birinin, tüm devlet imkanlarından ve haklarından yararlandırılken, diğerinin ise tüm bu hak ve olanaklardan zorla ve insanlık dışı ayrımcılıkla, yoksun bırakılmasının iki ulusal toplum arasında bir uzlaşmayı veya kalıcı bir çözüme ulaşılmasını güçleştirdiği meydandadır.

8) Ortak Kıbrıs Cumhuriyeti'ni yıkarak 1963'den beri, Kıbrıs Türk halkını yasama, yürütme, yargı organlarına ve kamu yönetimine katılmaktan silah zoru ile men eden, Kıbrıs Türkü'nün can güvenliğini ortadan kaldıran bütün temel hak ve hürriyetlerini elinden alan, onu devlet hizmetlerinden ve kaynaklarından yararlandırmayan, kendi vatanında vatandaş olmanın doğal sonucu olan her türlü haktan yoksun yaşamaya mahkum etmek isteyenlerin bu tutum ve davranışları karşısında, Kıbrıs Türk halkı, varlığını ve temel haklarını koruyabilmek için, kendi kendini yönetme yolunda, adım adım ilerlemek zorunluğunu duymuştur. Bu zorunluluğun sonucu olarak kendi Başkanını Yasama Meclisi Üyelerini, Yerel Yöneticilerini hür ve demokratik seçimlerle bizzat seçen, kendi icra organını ve bağımsız mahkemelerini kurmaya

mecbur olan, kamu yönetimini ve ikitisadi kuruluşlarını düzenleyerek kendi bölgesinde tüm kamu hizmetlerini yürüten,halkın hür iradesi ile vergi toplayıp kendi bütçesini onaylayan ve uygulayan, kendi güvenlik kuvvetleri kurumlarını kurmuş bulunan, hukukun üstünlüğünü gerçekleştiren ve temel insan haklarının işlerliğini tam olarak sağlayan, siyasi erginliğini ve olgunluğunu ıspatlayan ve böylece Ada'nın bir kesiminde, kendi yönetimi altında hürriyet ve güvenlik içinde yaşayabilmeyi başaran Kıbrıs Türk Halkı, bu hürriyet ve güvenliğini korumaya kararlıdır.

Bu gerçeklerin ve tarihi görevinin tam bilinci içinde bulunan ve Kıbrıs Türk Halkının hür iradesini temsil eden Meclisimiz aşağıdaki kararları alır:

1) Kıbrıs'ta iki eşit halktan biri olarak kendi kendini yönetme hakkına sahip bulunan Kıbrıs Türk Halkı, kendi topraklarında hür ve demokratik bir düzen içinde, kendi varlığını, milli ve kültürel kişiliğini, bütün insanların doğuştan eşit şekilde sahip oldukları temel hak ve hürriyetlerini korumaya kararlıdır.

2) Kıbrıs Türk Halkının güvenliğini tam olarak korumaya yetmeyecek, onu eskiden uğradığı saldırılara, teröre, insanlık dışı ayırımlara ve baskılara yeniden uğrama tehlikesine düşürebilecek herhangi bir çözüm şeklini Kıbrıs Türk Halkı reddeder, Kıbrıs sorununa Kıbrıs Türk Halkının hür iradesi dışında hiçbir çözüm bulunamaz.

3) Kıbrıs Türk Halkı tarafından seçilmemiş, Kıbrıs Türk Halkını hiçbir şekilde temsil etmeyen ve Kıbrıs Türk Halkı adına konuşma hakkına hiçbir şekilde sahip olmayan Rum yöneticileri, Kıbrıs Türk Halkının gıyabında, hür iradesi dışında alınmış veya alınabilecek herhangi bir kararı ona empoze edemez.

TCF™

4) Kıbrıs Türk Halkı kendi kaderini bizzat kendisinin belirlemesi hakkına (self-determinasyon) sahiptir. Bu hak hiçbir şekilde ortadan kaldırılamaz.

5) Yukarıdaki 4. maddedeki hakkımızı kullanmaya zorlandığımız taktirde dahi doğacak sonuç, Denktaş-Makarios ve Denktaş-Kyprianu Doruk Andlaşmalarında belirtilen esaslar çerçevesinde öngörülen ve iki ulusal topluma dayalı, iki kesimli, bağımsız, bağlantısız bir Cumhuriyetin eşit şartlarda görüşmeler yoluyla gerçekleştirilmesine engel teşkil etmez.

89- KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ NE ZAMAN İLAN EDİLMİŞTİR, KURULUŞ VE BAĞIMSIZLIK BİLDİRGELERİ NEDİR?

Kıbrıs Rumlarının, "Kıbrıs Hükümeti" olarak tüm dünyada tanınmalarının rahatlığı içinde hiçbir anlaşmaya yanaşmamaları ve Kıbrıs Türklerini her gün biraz daha fazla köşeye sıkıştırmak yönünde çabalarını yoğunlaştırmaları karşısında, Self-determinasyon hakkını kullanan Kıbrıs Türk Halkı, 15 Kasım 1983'de Federe Meclis'in oybirliği ile aldığı bir kararla, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni ilan ettiğini dünyaya duyurdu.

Federe Meclis 40 Milletvekili ve Meclis dışından atanan bir Bakanın önerisiyle aldığı kararda şöyle diyordu:

"Kıbrıs Türk Halkının özgür iradesini temsil eden, doğuştan hür ve eşit olan bütün insanların hür ve eşit yaşamalarına inanan, bu inanç içinde, Kıbrıs Türk Halkının

kendi kaderini tayin etme hakkını 17 Haziran 1983 tarihli kararıyla dünyaya ilan etmiş olan, ırk, milli menşe, dil ve din gibi farklara dayalı olarak insanlar arasında ayırım gözetilmesini, her türlü sömürgeciliği, ırkçılığı, baskı ve tahakkümü reddeden, Kıbrıs'ta, Doğu Akdeniz'de, Orta-Doğu'da ve dünyada tam bir barış ve istikrarın, huzur ve güven içinde yaşama ve kendi kendilerini yönetmeye hakları olduğuna inanan, aynı adada yanyana yaşamaya mecbur bulunan bu iki halkın aralarındaki bütün sorunları, eşit düzeyde müzakerelerle, barışçı, adil ve kalıcı bir çözüme ulaştırmanın mümkün ve zorunlu olduğu görüşüne sımsıkı bağlı bulunan,Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ilanının iki eşit halk arasında ortaklığının bir federasyon çatısı altında yeniden kurulmasını ve sorunların çözümlenmesini engellemeyip, kolaylaştırabileceğine kani olan, iki halk arasındaki bütün sorunların barışçı ve uzlaşmacı bir politika ile çözümlenebileceğine inanan ve bu amaçla müzakereler yürütülmesini yürekten dileyen ve önerilmiş bulunan zirve toplantısının bu açıdan yarar sağlayacağına inanan Meclisimiz, Kıbrıs Türk Halkı adına, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin kuruluşunu ve `bağımsızlık bildirisini' onaylar".

Kuruluş Bildirisi'nden ayrı olarak kabul edilen Bağımsızlık Bildirgesi'nde ise Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ilan nedenleri sıralanarak "Hür ve bağımsız yaşamak, Kıbrıs Rum Halkı'nın olduğu kadar, Kıbrıs Türk Halkının da hakkıdır" denmekte, Rum Halkı eşit müzakerelere çağrılarak, Enosis hayalinin kesinlikle terk edilmesi istenmekte ve şöyle denmektedir:

"Yine bu tarihi günde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin

a) Birleşmiş Milletler İlkelerine bağlılığını,

b) Bağlantısızlık dışında bir politika izlemeyeceğini,

c) İki büyük devletle ve bütün ülkelerle ilişkilerinde Doğu Akdeniz'de barış ve istikrarın ve dengelerin korunmasını daima ön planda tutacağını ve hiçbir askeri bloka katılmayacağını,

d) Bütün ülkelerle dostane ilişkiler kurmayı amaçladığını ve egemenlik alanında hiçbir ülke, aleyhine, hiçbir düşmanca faaliyete izin vermemeye kararlı olduğunu,

e) Tesis, garanti ve ittifak anlaşmalarına bağlı olduğunu,

f) İslam ülkeleri, bağlantısız ülkeler ve Commonwealth ile kabil olan en yakın bağları ve ilişkileri kurmaya çalışacağını,

g) Kuzey Kıbrıs'ı dünyada, Akdeniz'de ve yakın bölgemizde barışın hüküm sürmesine hizmet edecek bağımsız ve bağlantısız bir barış ve huzur bölgesi olarak tutmaya azimli ve kararlıyız.

Yukarıda belirtilen inançların, gerçeklerin ve zorlukların ışığı altında Kıbrıs Türk Halkının meşru ve önüne geçilmesi imkansız istek ve iradesine tercüman olan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin bağımsız bir devlet olarak kurulduğunu dünya ve tarih önünde ilan ediyoruz..."

Kıbrıs Türk Halkının yüzyıllık savaşımında her türlü desteği esirgemeyen Türkiye Cumhuriyeti KKTC'yi ilk tanıyan ülke olurken, KKTC'nin ilanı Kıbrıs Türkleri arasında olduğu kadar Türk Ulusu arasında da büyük sevinç ve coşku ile karşılanıyordu.

Yeni döneme adapte olmak üzere ilk etapta oluşturulan 70 kişilik Kurucu Meclis ilk Cumhuriyet Anayasası'nı hazırlamak için çalışmalara başlarken Anayasanın halk oyu ile kabulünden sonra Genel seçimlerin yapılacağı ve yeni Cumhuriyet Meclisi'nin de oluşacağı ilan ediliyordu. Bu arada KKTC Bayrağı belirleniyor, ve KKTC'yi kökleştirme çalışmaları başlıyordu. Artık görev tüm dünyanın baskılarına ve Rum liderliğinin yalana dayalı politikalarına karşı KKTC'yi kökleştirmekti. Kıbrıs Türk Halkının bu görevi de Türkiye'nin desteği ile başaracağından kuşku yoktu...

Bu yönde KKTC Kurucu Meclisi'nin yaptığı çalışmalar 1985 Mayıs'ında Anayasanın Halk oyuna sunulması ile sürmüştür. Güney'de yürürlükte olan Kıbrıs Anayasası bile halk oyuna sunulmamışken Kıbrıs Türklerinin biri 1975'de, diğeri 1985'de iki anayasayı halkoyuna sunmuş olması ve tüm organların seçimle işbaşına gelmesi dikkate değer bir olaydır.

5 Mayıs 1985'de yapılan Halk Oylaması sonucu yeni Cumhuriyetin Anayasası % 29.82, Hayır oyuna karşılık, %70.18 Evet oyu ile kabul edilmiştir.

Ardından 9 Haziran'da yapılan Cumhurbaşkanlığı seçiminde yarışan 6 adaydan Bağımsız olarak seçimlere katılan Rauf Denktaş oyların yaklaşık % 71'ini alarak yeniden Cumhurbaşkanlığına seçilmiştir.

TCE™

23 Haziran'da yapılan Genel seçimlerde 7 partiden seçilen 50 milletvekili de Cumhuriyet Parlamentosunu oluşturmuştur.

1986 yılı içinde ise yerel seçimler yapılmıştır. Böylece tüm organları demokratik seçimler ve halkın oyu ile oluşan KKTC, kökleşmesini tamamlamış, Rum Halkı ile eşit koşullarda işbirliğine ve iki devletin katılımı ile ortaklığa dayanan yeni bir döneme geçmeye hazır duruma gelmişti.

(Yerel seçimle Güney Kıbrıs'ta 33 yıllık aradan sonra ilk kez 1986 Mayısında yapılmıştır).

(1991 yılında yapılan Başkanlık seçimlerinde de Rauf Denktaş % 67 oy alarak yeniden Cumhurbaşkanı seçilmiştir. İktidardaki Ulusal Birlik Partisi de üç muhalefet partisinin birleşip kurduğu DMP'nin % 45'lik oyuna karşılık, %55'lik bir oy oranı ile seçimleri kazanmış ve 50 kişilik mecliste 34 sandalye elde etmişti. Denktaş, Aralık 1994'de yapılan seçimlerde ise %64 oyla yeniden Cumhurbaşkanlığına seçilmiştir).

90- KKTC İLANI AYRILIKÇI BİR EYLEM MİDİR? "UDI" OLARAK NİTELENEBİLİR Mİ?

Kıbrıs Rum liderliğinin bir propaganda malzemesi olarak kullandığı "KKTC ilanı ayrılıkçı bir eylemdir" şeklindeki görüş, her türlü temel dayanaktan yoksundur.

Herşeyden önce KKTC'nin ayrılıkçı bir eylem olarak nitelenebilmesi için ortada meşru bir yönetimin olması gerekmektedir.

Çünkü ayrılıkçılık, "meşru bir yönetimden kopma" demektir ki, ilk olarak Güney Afrika'da meşru yönetimden koparak ırkçı bir devlet kuran IAN Smith'in eylemi için bu nitelemede bulunulmuştur.

Oysa herkesin bildiği gibi Kıbrıs Cumhuriyeti, 21 Aralık 1963'de Rumların silahlı saldırıları ile yıkılmış ve devlet, silah zoru ile EOKA çeteleri tarafından gasbedilmiştir.

Yani ortada 1960 Zürih ve Londra anlaşmalarının öngördüğü iki toplumlu meşru bir devlet kalmamıştır. Türk Halkı, zorla devletten ve tüm organlardan dışlanmıştır. Aslında daha o günden Türk halkının self-determinasyon hakkı doğmuş bulunmaktaydı ve Kıbrıs Türk Halkı, daha o günden kendi bağımsız devletini ilan edebilirdi.

Dolayısı ile meşru bir yönetim olmadığına göre, meşru bir yönetimden ayrılmak da söz konusu değildir.

Bugün varlığı iddia edilen "Kıbrıs Hükümeti", bir Kıbrıs Rum yönetimine dönüşmüştür. Tüm Kıbrıs ve Kıbrıs Türkleri adına söz söyleme, konuşma hakkı yoktur. Türk halkına karşı düşmanca ve ayrımcı bir politika izlemektedir.

Türk Halkını temsil etmeyen, adanın Kuzeyinde egemenliği bulunmayan böylesi gayri meşru bir yönetimin, Tüm Kıbrıs'ın hükümeti olarak kabul edilmesi Türk Halkına karşı büyük bir haksızlık ve saygısızlık örneğidir.

Kaldı ki KKTC, bağımsızlık bildirgesinde de ortak bir federal devlet oluşturulmasına karşı olmadığını açıklıkla ortaya koyduğuna göre, bağımsızlık ilanı ayrılıkçı bir eylem olarak nitelenebilir mi?

91-KKTC'NİN İLANININ HUKUKSAL DAYANAKLARI NELERDİR?
KKTC'nin ilanı özellikle hakların kendi geleceklerini tayin, yani Self-determinasyon hakkının kullanılmasına dayandırılmıştır. Ancak, Cumhriyetimizin ilanı self-determinasyon ilkesine ek olarak bazı politik ve hukuksal girişimlerin bir sonucudur. Devletler hukuku ilkelerinin bir çoğu kesinlik kazanmış değildir. Self-determinasyon ilkesinin devletler hukukunda kapsamı açıklıkla belirlenmemiştir. Özellikle kendi topraklarında azınlıklar veya başka toplumlar bulunan ülkeler self-determinasyon ilkesine kuşku ile bakmaktadırlar.Ancak Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ilanını, devletler hukukunda self-determinasyon ilkesi açısından haklı gösterecek iki önemli kriter vardır. Bunlardan ilki, Kıbrıs Türk Halkının 1960'da kurulmuş olan iki toplumlu Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kurucu ortaklarından biri olması ve 1960 Kıbrıs Cumhuriyeti'nin egemenliğinin Ada'daki iki toplumdan birine değil, ortaklaşa her ikisine devredilmiş olmasıdır. 1960'da sömürge yönetiminden kazanılan bağımsızlıkta ve egemenlikte Kıbrıs Türk Halkı eşit hak sahibidir. 1960 Anayasası ve buna kaynak olan 1960 Kuruluş ve Garanti Antlaşmaları Kıbrıs Türk ve Rum taraflarının da imzalarını taşımaktadır.

Self-determinasyon açısından devletler hukukunda diğer önemli kriter, Kıbrıs Türk Halkının kendi ayrı yönetiminin bulunması ve Güneydeki Rum yönetiminin Türk Halkını temsil etmemesidir. Rum yöneticileri Kıbrıs Türk Halkı tarafından seçilmemiştir. Bu nedenle Rum yöneticileri Kıbrıs Türk Halkını temsil edemez, ve onun adına konuşamaz.

Bilindiği gibi, Kıbrıs Türk Halkı, 1963'de iki toplumlu cumhuriyetten zorla dışlandıktan sonra kendi kendini yönetmiş ve Rum yönetimine herhangi bir sadakat borcu olmamıştır.Bu yönetimler, 1963-1967 devresinde "Genel Komite", 1967-1974'te Geçici Türk Yönetimi, 1974-1975 Otonom Kıbrıs Türk Yönetimi ve 1975-1983 döneminde ise Kıbrıs Türk Federe Devleti olarak adlandırılmıştı.

Bu gerçekler BM raporlarında da gözükmektedir. Zamanın BM Genel Sekreteri U-Thant'ın Güvenlik Konseyi'ne 1965'te sunduğu bir raporda, Kıbrıs Hükümeti'nin ilamlarının Türk denetimindeki bölgelerde hüküm sürmediği belirtilmişti.

BM Genel Sekreteri U-Thant'ın Güvelik Konseyi'ne 1964'te sunduğu başka bir raporda, BM Barış Gücü'nun Türkler üzerinde otoritesini sağlamak için Kıbrıs Hükümeti'ne yardımcı olmayacağını belirtmişti.

Bunlardan da görüleceği gibi ve 1974 Cenevre Antlaşması'nda da doğrulandığı üzere Kıbrıs'ta iki ayrı yönetim vardır ve Rum yönetimi Kıbrıs Türklerini temsil etmemektedir.

TCF™

Devletler hukukunda, toprağı bütün egemen, bir devletin, self-determinasyon hakkının kullanılması ile parçalanması teşvik edilmemektedir. Ancak bu ilkelerin uygulanabilmesi için söz konusu ülkede tüm halk veya halkları temsil eden bir hükümetin varolmaması gerekir. Bu Genel Assamble Deklarasyonu'nda da öngörülmektedir. Bu deklarasyonun İngilizce adı şöyledir:

"Declaration of Principles of Interntional Law Concerning Friendly Relations and Co-operation Among States in Accordance with the Charter of the United Nations". (BM Yasasına Uygun Olarak Devletler Arası İyi İlişkiler Ve İşbirliği Deklarasyonu).

Yukarıda da belirtildiği gibi, Kıbrıs'ta Kıbrıs Türklerini ve Kıbrıs Rumlarını birlikte temsil eden bir ortaklık hükümeti yoktur ve Kıbrıs Türklerinin self-determinasyon haklarını kullanmalarında herhangi bir hukuksal engel de yoktur.

Ek olarak, Kıbrıs'ta Güney Rodezya'daki gibi "UDİ" (Unilateral Declaration of Independence) diye bilinen "Tek taraflı bağımsızlık" söz konusu değildir. Tek taraflı bağımsızlık, meşru bir hükümetten kopma anlamındadır. Biz Kıbrıs'ta meşru bir hükümetten kopmuş değiliz. KKTC'nin ilanı, Kıbrıs'ta iki eşit devletin varlığının dünyaya duyrulması

anlamındadır. Bu şekilde iki devletin bir federasyon veya konfederasyon çatısı altında yeniden birleşmesine olanak vardır.

Güvenlik Konseyi'nde alınan kararlarda siyasi tercihler hukuk ilkelerinden ağır basmaktadır. Yani kararlar hukuk ilkelerinden çok, siyasal görüşlere dayanmaktadır.

Güvenlik Konseyi KKTC'nin ilanını 1960 Kuruluş ve Garanti Antlaşmalarına ters bulmaktadır. Ancak, Güvenlik Konseyi bu antlaşmaların öngördüğü anayasal düzenin ve "Kıbrıs Hükümeti'nin" var olduğu varsayımından hareket etmektedir. Antlaşmalar vardır ve geçerlidir, ancak bu antlaşmaların öngördüğü düzen ortada yoktur; bunun yerini iki ayrı yönetim almıştır. Biz Garanti Antlaşması'nın geçersiz olduğunu hiçbir zaman iddia etmedik, fakat Rum tarafı Garanti Antlaşması'nın, Kıbrıs'ın egemenliğine ve BM Anayasası'na ters düştüğü için geçersiz olduğunu iddia etmişti. Geçersiz olduğunu iddia ettikleri Antlaşmaya şimdi yeniden sarılıyorlar.

Üzerinde durulması gereken diğer bir husus da, KKTC'nin tanınmaması için diğer devletlere yapılan çağrıdır. Halbuki BM Anayasası'nda başka devletlerin içişlerine karşılmayacağı ilkesi önemli bir yer tutmaktadır. Herhangi bir devlet başka bir devleti tanıma veya tanımama hakkına sahiptir. Bu hak, devletlerin egemenliğinden kaynaklanmaktadır. Egemen bir devlet, yeni kurulan bir devleti tanıma veya tanımama konusunda iradesini serbest kullanabilmesi gerekir. BM Güvenlik Konseyi'nin KKTC'nin tanınmaması yönündeki kararı bir baskı unsuru olmakta ve egemenlikten doğan serbest irade kullanma hakkını kısıtlamaktadır. Bu konuda Hukukçu Ergin Ulunay'ın ortaya koyduğu hukuki yorum ţöyledir:

"Bilindigi gibi 19 Şubat 1959 tarihli Londra Antlaşmasını Kıbrıs Türk Toplumu, Türkiye, İngiltere, Yunanistan ve Kıbrıs Rum Toplumu ile birlikte imzalamıştır. Dolayısıyle Kıbrıs Türk Toplumu, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kurulmasına yol açacak bir uluslararası enstrüman imzalamıştır. Yine 16 Ağustos 1960'da Kıbrıs Türk Toplumu Kıbrıs Cumhuriyeti Anayasası Antlaşması'nı diğer taraflarla birlikte imzalamıştır. Kıbrıs Cumhuriyeti Anayasası sui generis'dir. Kıbrıs Türk Topumu ile Kıbrıs Rum Toplumunun 1960 Anayasası altında Kıbrıs Cumhuriyeti'nde ortaklık statüsu vardır. Dolayısıyle Kıbrıs Türk Toplumu Kıbrıs Cumhuriyeti'ni oluşturan iki Halk'tan birisidir. Nitekim BM Genel Kurulunun 3212 sayılı ve 1 Kasım 1974 tarihli kararının 3. maddesinde Kıbrıs Cumhuriyeti'nin Anayasal sisteminde Kıbrıs Türk Toplumunun ve Kıbrıs Rum Toplumunun var olduğu belirtilmiştir. Kıbrıs Cumhuriyeti'nde iki halk olduğunu BM Genel Kurulu tanımıştır. Bu nedenle Kıbrıs Türk Toplumu, Devletlerarası Hukukun öngördüğü her halka tanınan self-determinasyon hakkına sahiptir.

BM Yasasını değiştirmeyen, ancak BM Yasası ile birlikte okunması gereken "Birleşmiş Milletler Yasasına Uygun Olarak Devletler Arasındaki Dostane İlişkiler ve İşbirliği ile ilgili Devletler Hukuku Prensiplerini belirleyen 1970 tarihli BM Genel Kurulunun Deklarasyonu" da Halkların Eşitlik ve Self-determinasyon haklarını tanımıştır. Bu deklarasyona göre "Tüm Halklar self-determinasyon hakkına sahiptirler. Bu self-determinasyon hakkı ile halklar hiçbir dış müdahaleye uğramaksızın, politik Statülerini serbestçe belirlemek hakkına ve serbestçe izlemek hakkına sahiptirler.

Nitekim 15 Kasım 1983'de yukarıda belirtilen Uluslararası Hukuk Enstrümanları kapsamı içerisinde bir halk kitlesi olan Kıbrıs Türk Toplumu, serbestçe yani seçilmiş yasama organının serbest kararı ile politik statüsünü belirlemiş, yani bağımsızlığını ilan etmiştir. Böylelikle Kıbrıs Türk Toplumu Devletlerarası Hukuk normları ışığında self-determinasyon hakkını kullanmıştır. BM Güvenlik Konseyi Kuzey Kıbrıs Türk

Cumhuriyeti'nin ilanını geçersiz sayan kararı ile BM Yasasını ve Uluslararası birçok Hukuk Enstürmanını ihlal etmiştir.

BM Güvenlik Konseyi'nde veto hakkına sahip büyük devletler de yukarıda belirtilen nedenlerle Devletlerarası Hukukun Self-determinasyon ilkesini ihlal etmişlerdir. Aynı şekilde Avrupa Konseyi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ilan edilmesini tanımayan kararı ile yukarıda belirtilen Uluslararası Hukuk Enstrumanlarından başka 1975 Helsinki Nihai Senedi'nin VIII. maddesinde belirtilen halkları Self-determinasyon ve eşitlik hakkı ilkesine ters düşmektedir. Bu maddeye göre tüm halklar iç politik statülerini hiçbir dış müdahaleye uğramaksızın belirlemek hürriyetine sahiptirler. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ilanı Helsinki Nihai Senedi'nin Avrupa'da öngördüğü Self-determinasyon hakkının, Kıbrıs Türk Toplumu tarafından kullanılmasıdır.

2. DEVLET VE TANIMA İLKELERİNE AYKIRILIK:
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti; kesin ve belirli bir toprak parçasına, belirli ve kesin bir nüfusa, örgütlenmiş bir Hükümet ve Uluslararası ilişkiler yürütebilecek bir kapasiteye sahiptir. Dolayısı ile KKTC, Devletlerarası Hukukun öngördüğü Devlet Normunu tatmin etmiştir. Brierly, "On the Law of Nations (1963)" adlı yapıtının 137.sayfasında bir devleti oluşturan aşağıdaki kriterleri vermektedir.

a) Devamlı, kesin ve belirli bir toplum olmak.

b) Kesin ve belirli bir toprak parçasına sahip olmak.

c) Uluslararası ilişkiler yürütebilecek derecede bir bağımsızlığa sahip olmak.

TCE™

Yukarıda belirtilen kriterlere göre belirli ve devamlı bir toplum olan Kıbrıs Türk Toplumu, belirli ve kesin bir toprak parçasına sahiptir, 15/11/1983'de ise bağımsızlığını ilan ederek kurduğu KKTC'i ile Uluslararası ilişkilere girebilecek kapasiteyi kazanmıştır. Dolayısıyle Devletlerarası Hukukun öngördüğü kriterlere sahiptir. Tanınma hususunda "oluşturucu" ve "ilamsal" olmak üzere iki hukuk teorisi olmakla birlikte, ilamsal görüşe göre, yukarıda belirtilen "Devlet" normunun kriterlerini tatmin eden her kuruluş, Devletlerarası Hukuka göre bir Devlettir ve Tanınma ile Devlet haline gelmez. Tanınmama ile de yok olmaz. Ayni görüş "1936, 2 Annuarie de I'instit de Droit Int'I 300'de" aşağıdaki şekliyle belirtilmiştir:

"Bir Yeni Devletin varlığı ve var olmanın tüm Hukuki sonuçları bir veya çok devletin tanınmasından etkilenmez", Yani KKTC'ni tanıyıp tanımamak KKTC'nin varlığını ve bu varlığın hukuki sonuçlarını ortadan kaldırmaz. KKTC Doğu Akdeniz'de ve Ortadoğu'da çok önemli bir konumda yer alan bir devlettir. Bu nedenle birçok devlet KKTC'ni diplomatik yönden tanımamakla birlikte, KKTC ile politik, ekonomik, ticari ve diğer ilişkilere girmek zorundadırlar. uluslararası Devlet tatbikatı da bu doğrultudadır.

Brierly'nin ayni yapıtının 137. sayfasında belirttiği gibi "Devletlerarası Hukukta bir devletin devlet olduğunu belirleyen bir uluslararası mekanizma yoktur. Bu nedenle BM Güvenlik Konseyi Devletlerarası Hukuk normlarına göre bir devlet olan KKTC aleyhine karar vermekle Devletlerarası Hukuk normlarını ihlal etmiştir.

Yine büyük devletlerin diğer devletlere KKTC'ni tanımamaları için baskı yapmaları, Devletlerarası Hukuk normlarına aykırıdır. Özellikle Amerika Dışişleri Bakanlığı'nın 1976'da yayınlanan Bir "Devletin Tanınması ile ilgili ABD'nin Resmi Hukuk Görüşü"ne de aykırı hareket etmektedir. "American Journal of International Law, Vol, 71, No. 2, sayfa 337'de" yayınlanan ABD'nin bir devleti tanıma ile ilgili Resmi Hukuk görüşü aşağıdadır:

"ABD'ye göre Devletlerarası Hukuk, bir devletin diğer bir kuruluşu devlet olarak tanıması hususunda, amir hüküm içermemektedir. Bir kuruluşun devlet olarak tanınması, o kuruluşu devlet olarak tanıyacak ilgili devletin takdirine ve kararına kalmış bir hususdur. ABD tanınma ile ilgili karar verirken, geleneksel olarak aşağıda belirtilen kriterleri gözönünde bulundurur:

a) Belirli bir toprak parçası ile belirli bir halk üzerinde etkin bir kontrolun olup olmadığı.

b) Toprak parçasında örgütlü bir Hükümet Yönetiminin olup olmadığı.

c) Uluslararası ilişkileri yürütmede ve uluslararası yükümlülükleri yerine getirmede etkin bir kapasiteye sahip olup olmadığı".

KKTC, yukarıda belirtilen ABD'nin bir Devleti Tanıma ile ilgili Resmi Hukuk Görüşü'nün kriterlerini de tatmin etmiş olmasına rağmen ve tanımamanın, KKTC'ini tanıyacak ilgili devlete kalmış bir husus olmasına rağmen, ABD dahil büyük devletlerin, diğer devletlere baskı yapması, Devletlerarası Hukukun öngördüğü Devlet Kavramına, Devletlerin Eşitliği ile tanıma ilkelerine aykırıdır.

TCE

Sonuç:

KKTC, Kuzey Kıbrıs'ta Bağımsız ve Egemen bir Devlettir.Bu devlet, Kıbrıs Türk Halkının Self-determinasyon hakkını kullanması ile oluşturulmuştur. Devletlerarası Hukukun "Devlet" ve "Tanıma" ile ilgili tüm normlarını tatmin etmiştir. KKTC'ni diğer devletlerin tanıyıp tanımamalarına bakılmaksızın, Devletlerarası Hukukta ve uluslararası ilişkilerde bir devlet olarak KKTC vardır ve bir devlet olarak da işlem görmek hakkına sahiptir.

92-2 OCAK 1984 TARİHLİ İYİ NİYET ÖNERİLERİ NEDİR?
KKTC'nin ilanından sonra Rum toplumu ile düşmanlık politikası gütmediğimizin ve eşitlik temelinde adil bir anlaşmaya karşı olunmadığının kanıtı olarak bağımsızlık ilanından 17 gün sonra Rum tarafına iyi niyet önerileri sunulmuştur.

2 Ocak 1984 tarihinde Cumhurbaşkanı Denktaş tarafından açıklanan ve Rum liderliği tarafından reddedilen önerilerin özeti şöyledir:

Lefkoşa, 2 Ocak 1984

KKTC Cumhurbaşkanı Sayın Rauf R. Denktaş'ın İyi Niyet Tedbirleri İle İlgili Açıklaması
15 Kasım 1983'te Kıbrıs Türk Halkı olarak kendi kaderimizi tayin hakkımızı yapıcı amaçlar doğrultusunda kullanırken, Ada'da 20 yıldır süren siyasal belirsizliğin artık

sona erdirilmesi ve Kıbrıslı Türkler ile Kıbrıs Rum Halkı'na barış ve dostluk elimizi uzattık. Aynı Ada'da yaşayan iki tarafın bir Federasyon çatısı altında yeniden bir ortaklık kurmalarına kapıyı açık bıraktık ve uzlaşıcı bir yaklaşımla adil ve kalıcı bir çözüme ulaşılması hususundaki samimi arzu ve irademizi açıkladık. Ada'da yanyana yaşamak zorunda olan iki halkız. Şimdilik görüş ayrılıklarımız ne kadar büyük olursa olsun, bu gerçeği ne biz değiştirebiliriz, ne de Kıbrıslı Rumlar. Anlaşmazlıklarımızı giderinceye kadar aramızda gerginlik bulunması, iki taraf arasında sürekli husumetin körüklenmesi zararlı ve nihai bir Federal çözüme ilerlenmesini de engelleyici bir davranıştır. Onun için biz diyoruz ki, ilişkilerimizi yapıcı bir temele oturtalım. Nihai bir uzlaşma ve barışma için kararlılıkla çalışalım. Çabalarımızı olumlu amaçlara yöneltip adım adım ilerleyelim. Birbirimizi yıkmak gibi yapıcı hiçbir yanı olmayan tutumlardan vazgeçelim. Başkalarının iki halk adına hiçbir karar almayacağını, ancak

kendi çabalarımızla, aynı yolda birlikte yürüyerek ve birbirimize yardımcı olarak federal bir çözüme ilerleyebileceğimizi unutmayalım. Onun için, Kıbrıs Rum tarafını açık tuttuğumuz kapıdan geçmeye ve bi

zimle aynı barışçı ve yapıcı yola çıkmaya davet ediyorum.

Aramızdaki meselelere kapsamlı bir çözüm bulunması doğrultusunda ilk adımların atılabilmesi için Kıbrıs Rum Halkı'na aşağıdaki iyi niyet tekliflerini iletmek istiyorum. Bu teklifleri BM Genel Sekreteri'ne de du

yurmakta ve iki tarafa yardımcı olmasını rica etmekteyim.

TCE™

II. Maraş Konusunda Atılabilecek Adımlar:
1. 17 Kasım 1983 tarihinde Maraş ve Lefkoşa Havaalanı konularında yapılan teklifleri Kıbrıs Türk Tarafı, Rum tarafıyla görüşmeye hazır bulunmaktadır. Bu konularda müzakereye girişilmesi tarafların, birbirlerinin siyasi statüleri hakkında pozisyonlarına halel getirmeyecektir.

2. Maraţ ve Lefkoţa Havaalanı birbirlerinden ayrı konular olup, biri diğeri için ön şart teşkil etmemektedir.

3. Maraş konusunu süratle ele alıp sonuçlandırma arzu ve niyetinin somut bir kanıtı olarak, Kıbrıs Türk Tarafı, 5 Ağustos 1981 tarihinde sunduğu haritadaki Maraş Bölgesinin Derinya yolunun doğusunda kalan kesimin, Güney'de Rum Temas Hattına kadar Birleşmiş Milletler Geçici Nezaret ve İdaresine vermeyi ilke olarak kabul etmektedir. Devir işleminin şekil ve koşulları Kıbrıs Türk tarafı ile BM arasında belirlenecektir.

4. Bu Bölgede BM ile istişare sonucunda kurulacak BM Geçici Nezaret ve İdaresi, bölgenin nihai siyasi statüsüne halel getirmeyecek ve Kıbrıs meselesine nihai olarak kapsamlı siyasi çözüm şekli bulunmaya kadar devam edecektir.

5. Kıbrıs Türk tarafının 5 Ağustos 1981 tarihli haritasında gösterilen Maraş Bölgesinin Rumlar tarafından iskanı konusu, 1979 Denktaş-Kiprianu Anlaşması'nın 5. maddesinde öngörüldüğü gibi, kapsamlı çözüme yönelik müzakerelerin başlamasıyla

birlikte ele alınacak ve BM Geçici Nezaret ve İdaresinde iskan konusunda anlaşmaya varıldığında, uygulamaya, Kıbrıs meselesinin diğer veçheleri üzerinde anlaşmaya varılmasını beklemeden geçilecektir.

6. 5 Ağustos 1981 tarihli haritada gösterilen Maraş Bölgesinin BM Geçici Nezaret ve İdaresinde Rumların iskanına açılması öngörülen bölgenin nihai siyasi statüsüne halel getirmeyecektir.

7. Kıbrıs Türk tarafı, bu önerisiyle ilgili ayrıntıları Kıbrıs Rum tarafıyla ve BM ile görüşüp sonuçlandırmaya hazır bulunmaktadır.

III. Lefkoşa Uluslararası Havaalanının Açılması:
1. 17 Kasım 1983'de,Lefkoşa Uluslararası Havaalanı'nın geçici bir Birleşmiş Milletler Yönetimi altında, Kıbrıs'taki her iki tarafın karşılıklı yararına olacak şekilde sivil trafiğe yeniden açılması teklif etmiştik.

2. Bu şekilde Kıbrıs Türk tarafı, Lefkoşa Uluslararası Havaalanı'nın taraflarca (eşitlik esasına göre yönetilmesi hususunda ısrar etmeksizin) Havaalanının BM Geçici Yönetimi'ne bırakılmasını kabul etmektedir.

3. Kıbrıs Türk tarafı, Havaalanı'nın BM idaresinde iki toplumun yararına olarak açılmasını, Kıbrıs'ta iyi niyet ve karşılıklı itimat ortamının yaratılmasına katkıda bulunacak bir tedbir olarak görmektedir.

4. Kıbrıs Türk Tarafı bu konuyu , Kıbrıs Rum tarafıyla, bu mümkün olmadığı taktirde, BM ile görüşüp sonuçlandırmaya hazırdır.

TCE

5. Kıbrıs Türk tarafının, Havaalanı konusundaki teklifi, Kıbrıs'ta iyi niyet ortamını yaratmaya yönelik başlıca adımların bir önşartı niteliğinde değildir.

IV. Kayıp Şahıslar Komitesi'nin Çalışmaya Başlaması:
Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum kayıplarına ilişkin insancıl sorunun bir an önce sonuçlandırılması için, 1981 yılında iki taraf arasında anlaşmaya yoluyla belirlenen bir Görev Talimatı uyarınca kurulmuş olan Kayıp Şahıslar Komitesi'nin yeniden çalışmaya başlamasını öneriyor ve bu amaçla, ICRC mensubu Üçüncü Üye Sn. Pilloud'ya Kasım ayında Kayıp Şahıslar komitesi'nin çalışmalarına derhal başlayabileceğini, Kıbrıs Türk tarafının bu çalışmalara katılmaya hazır olduğunu ve Komite'nin toplanmasını engelleyici yöntem sorunlarının, Kıbrıs Türk tarafına ilettiği son uzlaşma önerisi ile çözümlenmiş olduğunu duyurmuştuk. Komite'nin kısa sürede toplanıp, iki tarafı ilgilendiren bu konuyu insancıl çerçevesi içinde incelenmesinin ve sonuçlandırmasının mümkün olduğuna inanıyoruz. Kıbrıs Rum tarafını da bu çalışmalara katılmaya hazır olduğunu açıklamaya davet ediyoruz.

V. Nihai Bir Çözüme İlerlenmesinde İki Tarafın İlişkilerinin Genel Çerçevesi:
Ada'da kalıcı bir başka barış kurulmasına hizmet edecek bir atmosferin yaratılması için, Kıbrıslı Türkler ile Kıbrıslı Rumlar arasında ortak anlayış noktaları geliştirilmesinin, yapıcı davranış biçimlerinin teşvik edilmesinin ve bu amaçla bazı işbirliği alanları yaratılmasının iki halkın karşılıklı çıkarlarına hizmet edeceğine inanıyoruz. Bu konudaki teklif ve düşüncelerimizin, Kıbrıs Rum tarafınca iyi niyetle incelenmesi ve olumlu mukabelede bulunması dileğiyle ayrıntılı olarak dünya

kamuoyuna açıklamak istiyorum. Aşağıda izah edeceğim yaklaşımın dünyanın başka bölgelerinde, Kıbrıs'takinden çok daha geniş boyutlu anlaşmazlıkların giderilmesinde yararlı bir model olarak uygulanmış bulunduğunu ve Kıbrıs'ın ihtiyaçlarını dikkate alan bu teklifin bizim sorunlarımızın çözümünde de olumlu rol oynayabileceğini düşündüğümüzü önemle kaydetmek istiyorum:

Ada'da yanyana yaşamaya meccbur bulunan Kıbrıslı Türkler ile Kıbrıslı Rumların, aralarındaki bütün sorunları doğrudan müzakerelerle barışçı, adil ve kalıcı çözümlere ulaştırmanın mümkün ve zorunlu olduğu yolundaki kesin inancımızı açıklamıştık.

Federal bir çerçeve içinde, işleyen bir ortaklık kurulması, amacımız olmaya devam etmektedir ve bu doğrultuda yapıcı her çabayı harcamaya kararlı bulunmaktayız.

Öte yandan Kıbrıs Rum tarafının, kısa vadede çözüme kavuşabilecek konularda iki halkı birbirine yaklaştıracak iyi niyet adımlarının derhal atılmasına yardımcı olacak bir yaklaşım içinde bulunmasını istemiştik.

Bu amaçlara uygun olarak bir iyi niyet havası oluşturmak, karşılıklı güven duygusu yaratmak ve bu şekilde sorunlarmızın nihai bir kapsamlı çözüme kavuşturulmasına doğru ilerleme sağlanmasını kolaylaştırmak amacıyla ve tarafların, birbirlerinin siyasal statüleri hakkındaki karşılıklı tutumlarına halel gelmeksizin, iki tarafın aşağıdaki çerçevede ortak bir anlayışa varmalarını teklif ediyorum:

"1. Kıbrıs Türk tarafı ile Kıbrıs Rum tarafı, geçmişin acılarının tekrarını önlemeye ve her iki tarafın enerjilerini bir an önce federal bir birlik yaratmaya ve sosyal ve ekonomik gelişmelerini sağlamaya hasredebilmeleri için, Ada'nın iki halkı arasında barış ve uzlaşmanın gerçekleştirilmesi ve kalıcı bir barışın kurulması yolunda çaba harcamaya kararlıdırlar.

Kıbrıs Türk tarafı ile Kıbrıs Rum tarafı, bu amaca ulaşmak üzere tutum ve hareketlerinin dayanacağı aşağıdaki ortak zemin hakkındaki anlayışlarını teyid ederler:

I) Temel meseleler ve Ada'daki iki halk arasındaki ilişkilere 20 yıldır nifak sokan anlaşmazlık nedenleri iki taraf arasında barışçı yollardan çözümlenecektir. Görüş ayrılıklarını barışçı yollardan çözümlemek için iki taraf BM Genel Sekreteri'nin gözetimi altında her türlü çabayı harcamayı ve Genel Sekreter'in iyi niyet görevini desteklemeyi taahhüt ederler.

II) Her iki tarafın barış içinde yanyana yaşamayı taahhüd etmeleri, birbirlerinin siyasal eşitliğine, meşru haklarına ve çıkarlarına saygı göstermeleri ve federal bir çözüm için müzakereleri sürdürmeleri, aralarında barışma sağlanmasının ve Ada'da kalıcı bir barışın kurulmasının ön koşullarıdır.

III) Her iki taraf, BM Genel Sekreteri'nin 9 Ağustos 1980 tarihli açış konuşmasında tanımlanan ortak zemini desteklediklerini teyid ederler.

IV) Taraflar, birbirlerinin, Ada'nın iki halkının farklı dil, din, kültür ve köklerinin ortaya koyduğu milli benliklerine her zaman saygı gösterecekler ve bu iki halkın

ortaklık ve işbirliğine dayanan iki kesimli bir federasyon kurmak için çaba harcayacaklardır.

2. Her iki taraf, birbirlerine karşı hasmane propagandayı önlemek için ellerinden gelen bütun önlemleri alacak ve karşılıklı güvenin kullanılmasına katkıda bulunacak bilgi sayımını teşvik edeceklerdir.

3. Aralarındaki ilişkileri aşamalı olarak yeniden kurup adım adım ahenkleştirmek üzere:

I) İki taraf, 19 Mayıs 1979 tarihli On Nokta Anlaşmasının 5'inci maddesinde öngörüldüğü şekilde, bu konuda yapılmış olan Kıbrıs Türk teklifini dikkate alarak, Maraş'ın geçici BM nezaret ve idaresinde yerleşime açılması konusunda anlaşmaya varmaya öncelik vereceklerdir.

II) İki taraf, Lefkoşa Uluslararası Havaalanı'nin geçici bir BM idaresi altında, Kıbrıs'taki her iki tarafın karşılıklı yararına olacak şekilde, yeniden sivil trafiğe açılması için işbirliğinde bulunacaklardır.

III) İki taraf, Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum kayıp şahıslarına ilişkin insancıl sorunu, 1981'de üzerinde anlaşmaya varılmış olan Görev Talimatı uyarınca kurulan Kayıp Şahıslar Komitesi'nde çözümleyeceklerdir.

IV) İki taraf, iyi niyeti ve karşılıklı güveni geliştirmek ve genel yarar ve refahları için, ticaret, turizm, ulaştırma, haberleşme vs. alanlarında birbirlerinin çıkarlarını zedelemekten kaçınacaklardır.

TCE

V) İki taraf Kıbrıs'a sağlanan tüm ekonomik, mali ve teknik yardımlardan hakkaniyet esasına göre yararlanacaklardır. Taraflar, bu gibi uluslararası yardımı hakkaniyet esasına göre paylaşmak için teknik düzeyde ortak bir kurul oluşturacaklardır. Taraflar, uluslararası kredi kurumlarınca iki taraftan herhangi birine kredi verilmesine veya diğer mali kolaylıklar tanınmasına müdahale etmeyeceklerdir.

VI) İki taraf arasında aşağıdaki alanlarda işbirliği konusunda incelemek üzere bir Ekonomik ve Teknik Komisyon kurulacaktır.

- Ticaret,

- Turizm ve Seyahat,

- Belediye Sorunları,

- Su dağıtımı, Su muhafazası ve Toprağın korunması,

VII) Her iki tarafta salgın hastalıklarla mücadele çabalarında uyum sağlamak üzere ortak bir Sağlık Komisyonu kurulacaktır.

VIII) İki taraf, özellikle genç nesiller arasında daha iyi bir anlayışın geliştirilmesi amacıyla kültürel alanda aşağıdaki ortak çabalar üzerinde duracaklardır:

- İkinci dil olarak, karşılıklı Türkçe ve Rumca öğretimini teşvik etmek,

- Yüksek öğretimde işbirliğinde bulunmak ve Ada'daki iki halkın değişik kültürel mirasını ve benliğini dikkate alarak, her iki taraftan öğrencilere hizmet verecek ortak bir üniversite kurulması olanağını incelemek,

- Ortak kültürel ve spor faaliyetleri düzenlemek (spor müsabakaları, sergi, konser ve seminerler),

- Ada'nın ortak sorunu olan konuları (Thalessemia, vs) görüşmek üzere bilimsel ve kültürel ortak toplantılar düzenlemek,

- Genel olarak federalizm ve federal prensibin Kıbrıs çerçevesinde uygulanması konusunda, seçilecek hukukçu ve siyasal bilimcilerin iştirakiyle bir seminer düzenlemek.

4. Her iki taraf, her türlü tahrikten kaçınmayı kabul ve kuvvet kullanma tehdidine veya kuvvet kullanmaya başvurmamayı taahüt ederler.

5. Her iki taraf, Liderlerinin BM Genel Sekreteri'nin gözetiminde , federal bir düzenlemeye doğru istikrarlı biçimde ilerlenmesi sürecini görüşmek ve nihai bir federal çözüm yoluyla barışın tesisine ilişkin yöntem ve düzenlemeler konusunda müzakereye girişecek olan temsilcilerine yön vermek üzere buluşmalarını kabul ederler.

6. Her iki taraf, Türkiye ve Yunanistan'a 1970 Denktaş-Makarios Antlaşması, 1979 Denktaş-Kiprianou Antlaşması, BM Genel Sekreteri'nin 1980 "Açış Konuşması" ve 1981 BM "Değerlendirme Belgesi"ne istinaden müzakare yoluyla çözüm arama çabalarını teşvik etmeleri ve bu çabalara yardımcı olmaları için çağrıda bulunmayı kabul ederler".

93- KKTC MECLİSİ'NİN 15 MART 1984 TARİHLİ VE 6 SAYILI KARARI NEDİR?

KKTC Kurucu Meclisi, Bağımsızlık ilanından 4 ay sonra 15 Mart 1984'de aldığı 6 sayılı kararla, hedefin federasyon olduğunu duyurmuştur. (Bu karar daha sonra 29 Ağustos 1994 tarihli kararla iptal edilmiştir)

Kararın tam metni şöyleydi:

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Kurucu Meclisi,

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin, Ege'deki statükoyu ve Türkiye'nin hak ve çıkarlarını bozacak; Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Devletinin ve halkının güvenliğini tehlikeye sokacak; Kıbrıs'ta dengeyi ve dolayısıyla Türkiye'nin ve Bölgenin güvenliğini tehdit edebilecek girişimlere karşı gerekli önlemleri alma konusundaki kararlılığını; ve

Kıbrıs'ta iki halk arasında doğrudan doğruya ve ön koşulsuz görüşmeler dışındaki çözüm arayışlarının çözümü geciktirdiğini vurgulayan ve Kıbrıs'ta iki eşit halkın barış

içinde yanyana yaşamasını sağlayacak âdil ve devamlı çözümün ancak iki halkın karşılıklı iradelerinin ürünü olabileceğini belirleyen kararıyla, Devletimizin ve halkımızın barışçı çözüme ulaşmada izlediği iyiniyetli girişimlerin haklılığını dünya Kamu oyuna gösterme yönündeki duyarlılığını şükranla karşılar;

Kıbrıs'ta barışın, ikili görüşmeler yoluyla sağlanabileceğini âdil ve kalıcı çözümün ancak eşit statüde iki toplumun ortaklığına dayalı iki kesimli bir Federasyon oluşturulmasıyla gerçekleşebileceğini vurgular; Kıbrıs sorununa ilişkin tüm girişimlerin, bu uyarı çerçevesinde yürütülmesi halinde gerçekçi bir çözüme ulaşılabileceğini oybirliğiyle kararlaştırır.

94- KKTC MECLİSİ'NİN 15 MART 1984 TARİHLİ VE 36 SAYILI KARARI NEDİR?

KKTC Kurucu Meclisi, KKTC Anayasasının kabulünün federasyonu dışladığına ilişkin iddialar üzerine 12 Mart 1985 tarihinde aldığı ve 15 Mart 1985 tarihinde Resmi gazetede yayınlanan 36 sayılı kararla, federasyonun dışlanmadığını belirtmişti. (Bu karar daha sonra 29 Ağustos 1994 tarihli kararla iptal edildi)

Kararın tam metni şöyleydi:

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ ANAYASASININ KABULÜNÜN,

İKİ EŞİT HALKIN FEDERASYON ÇATISI ALTINDA YENİDEN BİR ORTAKLIK KURMALARINI ENGELLEMEYECEĞİ

TCF™

HAKKINDAKİ KARAR

Kıbrıs Türk Halkının meşru ve önüne geçilmesi imkânsız istek ve iradesine tercüman olan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin bağımsız bir devlet olarak kurulduğunu dünya ve tarih önünde ilân eden 15 Kasım 1983 tarihli Bağımsızlık Bildirisinin 22. maddesinin (b) fıkrasında, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ilânının, iki eşit halkın ve onların kurdukları yönetimlerin, gerçek bir federasyon çatısı altında yeniden bir ortaklık kurmalarını engellemediğini, tam aksine, bir federasyonun kurulabilmesi için gerekli ön şartları tamamlayarak, bu yoldaki samimi çabaları kolaylaştırabileceğinin vurgulandığını dikkate alan Kurucu Meclis, Bağımsızlık Bildirisinde belirtildiği üzere, kabul ettiği Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Anayasasının, iki eşit halkın, iki toplumlu ve iki kesimli gerçek bir federasyon çatısı altında ortaklık kurmalarını engellemediğini vurgular.

95- 29 MART 1986 BELGESİ NEDİR?

BM Genel Sekreteri ile özel temsilcilerin aylarca perde gerisinde süren temasları sonunda her iki tarafın da üzerinde mutabık kaldığı bir belge ortaya çıkmıştı. Bu belge Ocak 1985'de Türk tarafının kabul ve Rum tarafının reddettiği belgeye büyük oranda benzemekteydi.

BM Genel Sekreteri Perez De Cuellar bu belgenin imzalanması için her iki halkın liderlerini de BM merkezine çağırdı.

Genel Sekreter 29 Mart 1986 tarihinde, daha önce üzerinde anlaşmaya varılan belgeyi imza için taraflara sundu. Ne var ki Rum Lideri Kiprianou belgeyi derhal reddeti.

Cumhurbaşkanı Denktaş ise belgeyi kabul ettiğini açıkladı.

Denktaş tarafından kabul edilen belgenin tam metni şöyleydi:

CUELLAR BELGESİNİN TAM METNİ
BM Genel Sekreterinin 1984 Ağustos ayından Viyana'da başlayan ve 1984 Eylül ayından Aralık ayına kadar süren üst düzeyde dolaylı görüşmeler ve 1985 Ocak ayında New York'ta yapılan ortak Üst Düzey Toplantısıyla devam eden BM kararlarına dayalı girişiminin, Kıbrıs sorununa adil ve kalıcı bir çözüm bulunması yönünde önemli bir adım olduğunu memnunlukla kaydeden taraflar, bir bütün olarak saydıkları aşağıdaki konularda anlaşırlar:

Taraflar;

a) 1977 ve 1979 doruk anlaşmalarına bağlı olduklarını yeniden teyid ederler,

b) Aşağıdaki 15.1 paragrafta belirtilen tarihte bağımsız ve bağlantısız, federal anayasa açısından iki toplumlu, toprak bakımından iki bölgeli (bi-zonal) olacak Federal Cumhuriyeti kurma yönüne gideceklerini beyan ederler,

TCE

c) 1981-1982 yıllarında yapılan toplumlararası görüşmelerde üzerinde anlaşmaya varılan aşağıdaki anayasa hükümlerini kabul ettiklerini yeniden teyid ederler.

I) FEDERAL KIBRIS CUMHURİYETİ Uluslararası bir şahsiyete sahip olacaktır. Federal anayasaya uygun olarak Federe hükümetler özel uluslararası şahsiyete sahip olacaklardır. Eyaletler veya Federe Devletler, kendi yetkileri altında bulunan bölgelerde, Federal Hükümetin Federal Anayasada öngörülen görev ve yetkilerinin yerini almayacak tekilde faaliyet göstereceklerdir.

II) Federal Cumhuriyetin nüfusu Kıbrıs Rum ve Kıbrıs Türk Toplumlarından oluşacaktır. Federal Cumhuriyetin, Federal Yasalarla belirlenen tek bir vatandaşlığı olacaktır.

III) Federal Cumhuriyetin toprağı iki eyalet veya federe devletten oluşacaktır.

IV) Federal Cumhuriyetin resmi dili Rumca ve Türkçe olacaktır. Ancak İngilizce de kullanılabilecektir.

V) Federal Cumhuriyetin yansız bir bayrağı ve yansız bir ulusal marşı olacaktır. Bu konuda tarafların anlaşması gerekir.

Her eyalet veya federe devlet, Federal bayrağın ana unsurlarını içeren kendi özgür bayrağına sahip olabilecek. Federal binalara ve mülke federal bayrak çekilebilecek, batka herhangi bir bayrak çekilmeyecek.

VI. Federal Cumhuriyetin turistik yerleri Federal Hükümetin denetimi altında olacaktır. Her eyalet federe turistik yerlerle kendisine ayrılan turistik yerleri idame ettirecektir.

VII. Taraflar, toplumlararası görüşmelerde üzerinde anlaşmaya varılan ve 18 Mayıs 1982 tarihli derlemede (revision) belirtilen diğer hükümleri, 1. Bölüm temel hak ve özgürlükler ve 2,3.ve 4. bölümleri yeniden teyid ederler.

2. (1) Federal Cumhuriyetin Federal hükümlerine teyid edilecek görev ve yetkileri şunları da içerecektir:

a) Dışişleri

b) Federal ekonomik meseleler (Federal bütçe, vergileme, gümrük vergileri dahil)

c) Para ve bankacılık meseleleri

d) Federal ekonomik konular (ticaret ve turizm dahil)

e) Posta ve Telekomünikasyon

f) Uluslararası taşımacılık

g) Doğal kaynaklar (sular ve çevre dahil)

TCE™

h) Federal sağlık ve veteriner hizmetleri

i) Standartları,ölçü ve tartıları tayin etme ve marka ve ticari alameti farikaları ve telif haklarını koruma işleri

j) Federal yargı

k) Federal görevlileri atama

2.(2) İki tarafın anlaşmasıyla Federal Hükümete ek görev ve yetkiler verebilir. Bunların dışında kalan görev ve yetkiler Federe eyaletlere veya Federe devletlere ait olur. Federal yasalar, ya Federal hükümetin yetkilileri tarafından, ya da Federal hükümetin yetkilileri ile iki eyalet veya Federe devlet yetkililerinin koordinasyonu ile uygulanır.

3.(1) Federal Cumhuriyetin Yasama Organı iki Meclisten oluşur:

Alt Meclisin 70:30 Üst Meclisin ise 50:50 temsiliyeti olur. Federal yasama Organı, yukarıda 2(1) maddede gösterilen konularla ilgili yasaları yapar. Önemli konularda, örneğin yukarıda gösterilen 12 konudan 10'u ile ilgili yasaların oylanması, her iki

Mecliste ayrı çoğunluğu gerektirir. Diğer konulardaki yasalar her iki mecliste de üyelerin çoğunluğunun oyu ile geçer.

3.(2) Federal Anayasa, çıkmazların çözümlenmesi ve özellikle Federal hükümetin normal çalışmasını sağlamak için kaçınılmaz olan (örneğin bütçe) uygun koruyucu hükümler veya mekanizma içerecek.

Yasama konusunda çıkmaza girildiği taktirde, önerilen yasa önce Yasama Organının Uzlaşma Komitesi'ne gönderilir. Üç Rum ve İki Türk'ten oluşacak bu komitenin kararları, üyelerin çoğunun oylarıyla alınır. Ancak kararın geçerli olabilmesi için en az bir Türk üyenin de oyuyla alınması gerekir.

Çıkmazın devam etmesi halinde Federal Cumhuriyetin Başkanı ile Başkan yardımcısı "ad-hoc" esası üzerine birer kişi atar. Bu şahıslar, çıkmaza yol açan konularda tanınmış kişiler arasından seçilir. Seçilen bu iki kişi, uzmanların da yardımları ile, çıkmazın nasıl çözümlenebileceği konusunda Yasama Organına tavsiyelerde bulunur. Bu amaçla gerekirse Federal Cumhuriyetin dışından uzmanlar istihdam edebilir. Konu, teklif edilen yasaya karşı çıkan nüfus arasında halkoylamasına da sunulabilir. Yasama Organı tarafından geçirilen yasa, Anayasa Mahkemesi'ne de havale edilebilir ve Mahkeme, yasanın anayasayı ihlal edip etmediği veya diğer taraf aleyhine ayrımcı olup olmadığı hakkında karar verir.

4.(1) Federal Cumhuriyetin idare şekli Başkanlık sistemidir. Cumhurbaşkanı ile Cumhurbaşkan Yardımcısı devletin bütünlüğünü ve iki toplumun siyasal statülerinin eşitliğini simgeler. Buna ek olarak Yürütme Organı, sonuç alıcı Federal bir hükümetin işlerlik gereklerini yansıtacak şekilde çalışır.

TCE

4.(2) Cumhurbaşkanı Kıbrıslı Rum, Cumhurbaşkan yardımcısı Kıbrıslı Türk olur. Cumhurbaşkanı ile Cumhurbaşkan Yardımcısı Yasama Organının yaptığı herhangi bir yasa veya aldığı karar ile Bakanlar Kurulunun herhangi bir kararı hakkında ortak veya ayrı ayrı veto hakkına sahip olur. Bu konular, 1960 Anayasası'nın kapsadığı konularda ve üstünde de olabileceği dikkate alınarak taraflar arasında kararlaştırılır.

Cumhurbaşkanı ile Cumhurbaşkan Yardımcısı, Yasama Organının yaptığı herhangi bir yasayı veya aldığı kararı veya Bakanlar Kurulunun herhangi bir kararını, ortak olarak veya ayrı ayrı, yeniden görüşmek üzere iade etmek hakkına sahiptir.

4.(3) Bakanlar Kurulu 7:3 oranına göre Kıbrıslı Rumlar ve Kıbrıslı Türklerden oluşur. Önemli bakanlıklardan biri Kıbrıslı Türklere verilir ve taraflar Dışişleri Bakanının Kıbrıslı Türk olması konusunu görüşmeyi kabul eder.

Bakanlar Kurulu, kararlarını, "takviye edilmiş çoğunluk" usulüyle, yani Türk Bakanlardan en az birinin oyunu da içeren basit çoğunlukla alır. Taraflar, "takviye edilmiş çoğunluk" yönetiminin taraflar arasında üzerinde anlaşmaya varılacak özel olarak Kıbrıslı Türkleri ilgilendiren konularda uygulanması konusunu görüşmeyi kabul eder.

4.(4) Federal Anayasa, Bakanlar Kurulu kararlarından kaynaklanan çıkmazların çözümü için uygun koruyucu hükümler ve mekanizma öngörür ve Federal Cumhuriyet hükümetinin normal çalışmasını kolaylaştıracak eylemler için özel

hükümler içerir. Çıkmaz yaratılması halinde Cumhurbaşkanı ile Cumhurbaşkan yardımcısı, ilgili konuda tanınmış birer kişi atar. Bu şahıslar, gerekli görülmesi halinde Federal Cumhuriyetin dışından uzmanlar da çağırarak çalışma yapar ve çıkmazın nasıl çözümlenebileceği hakkında Bakanlar Kuruluna tavsiyelerde bulunur. Konu, karara karşı çıkan toplumun halkı arasında halkoylamasına da sunulabilir. Bakanlar Kurulu kararları Anayasa Mahkemesine de havale edilebilir ve Mahkeme, kararın anayasaya aykırı olup olmadığı ve toplumlardan bir veya diğeri aleyhine ayrımcı olup olmadığına karar verir.

5.(1) Federal hükümetle eyaletlerin veya Federe Devletlerin yetkileri arasında çıkan görev ve yetki dağılımına ilişkin anlaşmazlıklarla tarafların havale edecekleri diğer anlaşmazlık konularında karar verecek olan Anayasa Mahkemesi, Kıbrıslı bir Rum ve bir Türk ile, oy hakkına sahip bir yabancıdan (Kıbrıslı olmayan) oluşur.

6.(1) Dolaşma ve yerleşme özgürlükleri ile mülk edinme hakkında uygulanması, takvimlenmesi, gerekli pratik tedbirler ve tazminat için gerekli düzenlemeler, 1977 anlaşmasının 3. maddesi dikkate alınarak bir Çalışma Grubu tarafından görüşülür.

7.(1) Kıbrıslı Türklerin Ağustos 1981 önerilerinde belirtilen toprak ayarlamalarına ek olarak toprak ayarlaması taraflar arasında anlaşılır. Bu toprak ayarlamaları sonucu, Kıbrıs Türk Eyaleti veya Federe Devletine %29 ve...(%29 plus) oranında toprak kalır. Şöyle ki, taraflar gerçek toprak ayarlaması konusunu görüşürken, "Kıbrıslı Türkler için meydana gelebilecek bazı pratik güçlükler de dahil olmak üzere" 1977 tarihli doruk anlaşmasının 3. maddesini ve yeniden iskan ile ilgili meseleleri dikkate alırlar.

İki taraf da, taraflar arasında güveni güçlendirmek amacıyla, özel statüye sahip olacak birbirine yakın bölgeler önermeyi kabul eder. Bu bölgeler, öneren tarafların sivil idaresi altında kalacaktır.

TCE™

8.(1) Kıbrıslı olmayan askerlerin ve diğer unsurların adadan çekilmesine ilişkin takvim ve tatmin edici garantiler konusunda, Geçici Federal Hükümet kurulmadan taraflar arasında anlaşmaya varılacaktır. Bu arada iki taraf da, Barış Gücü'nün iyi niyet hizmetlerini ve yardımını kullanarak temas hattı boyundaki askerlerin uzaklaştırılmalarını sağlamaya çalışacaktır.

8.(2) İki taraf da bu konuları iyi niyetle ve bu konularda karşılıklı duydukları endişeyi dikkate alarak görüşmeyi kabul eder.

9.(1) İki eyalet veya Federe Devlet arasında ekonomik dengeyi sağlamak amacıyla Kıbrıs Türk eyaletini veya Federe Devletini kalkındırmak için özel bir fon kurulur. Yer değiştirmiş Kıbrıslı Türkleri yeniden iskan etmek için de bir fon kurulur. Federal hükümet bu fonlara katkıda bulunur ve yabancı hükümetlerle Uluslararası kuruluşlara katkıda bulunma çağrısında bulunulur.

10.(1) Maraş bölgesi ile Kıbrıs Türk tarafının 5 Ağustos 1981 tarihli haritasında belirlenen diğer altı bölge...tarihine kadar iskan edilmek üzere "Barış Gücü'nün ölü bölgesi olarak" geçici bir süre için Birleşmiş Milletler'in yönetimine verilir.

11.(1) İki taraf,da bu anlaşmada öngörülen prosedürü olumsuz yönde etkileyecek, Kıbrıs içinde veya dışında herhangi bir eylemde bulunmamayı kabul eder.

12.(1) Lefkoşa hava alanı Birleşmiş Milletler'in geçici yönetimi altında işletmeye açılır ve alana her iki taraftan da serbestçe giriş çıkış olur. Birleşmiş Milletler, bu konudaki hazırlıkları.... tarihine kadar tamamlar.

13.(1) Güven ortamının yaratılmasına ilişkin tedbirlerin uygulanmadığına ilişkin şikayetleri incelemek üzere uygun bir mekanizma konusunda anlaşmaya varılır. Genel Sekreter bu konuda iki tarafa da uygun önerilerde bulunur.

14.(1) Taraflar, bu anlaşmada temas edilen ve birbirleriyle bağlantılı olan ve bir bütün teşkil eden konularda ayrıntılı anlaşma hazırlamak için Çalışma Grupları oluşturmayı kabul ederler.

Gruplar çalışmalarını, yapılacak ortak üst düzey toplantılarının yol göstericiliği altında yürütür. Bu ortak üst düzey toplantıları her 3-4 ayda bir Genel Sekreterin hazırlayacağı gündemle yapılır. Gündem, bu anlaşmanın kapsamında olan ve görüşülmemiş konuları içerir. Bu toplantılarda Grupların yaptıkları çalışmalar incelenir ve onlara yol gösterici talimat verilir. Ortak üst düzey toplantıları, tatmin edici hazırlıklar yapıldıktan sonra Genel Sekreterce çağrılır.

14.(2) Her Çalışma Grubu, tarafların temsilcilerinden oluşacak ve başkanlığını Genel Sekreterin temsilcisi yapacak. Gruplar çalışmalarına... tarihinde Birleşmiş Milletler'in Lefkoşa'daki ofisinde başlayacak. Her Çalışma Grubu bir çalışma programı hazırlayacak ve .....tarihinde Birleşmiş Milletler'in Lefkoşa'daki ofisinde yapılacak üst düzey toplantısında onaylanmak üzere sunacak.

TCF™

14.(3) Her Çalışma Grubuna başkanlık eden Genel Sekreter'in temsilcisi,her üç ayda bir, başkanlık ettiği grubun çalışmasında kaydedilen gelişmeleri, değerlendiren bir rapor hazırlayacak ve Genel Sekreter'in görüşleri ile birlikte, bir sonraki üst düzey toplantısına sunacak.

15.(1) Taraflar, Çalışma Grupların çalışmalarını tamamlamasından ve her iki tarafın onayından sonra..... tarihinde Federal Kıbrıs Cumhuriyetinin Geçici Federal Hükümetinin kurulmasını kabul eder.

16.(1) Genel Sekreter, bu anlaşmanın uygulanması ve gerekli olması halinde yorumlanmasına yardımcı olmak için tarafların emrinde olmaya devam edecektir".

96- 3 MART 1988 TARİHLİ ÖNERİLER NEDİR?

Uzlaşmazlığı ile övünen Rum Lideri Kiprianu'nun 1988 yılında yapılan seçimleri kaybetmesi ve yerine yeni bir lider olan Vasiliu'nun seçilmesi üzerine Cumhurbaşkanı Denktaş yeni bir iyi niyet paketi hazırlayıp, yeni Rum liderine sunmuştur.

Ne ki 3 Mart 1988 tarihinde sunulan bu iyi niyet önerileri de Vasiliu tarafından derhal reddedilmiştir...

Öneriler ţöyleydi:

KIBRIS TÜRK TARAFININ 3 MART 1988 TARİHLİ

İYİ NİYET ÖNERİLERİ

Yeni seçilmiş bulunan Güney Kıbrıs Rum Yönetimi lideri Sn. Vasiliu'ya yapmış olduğum gayrı resmi, sosyal amaçlı görüşme çağrısının bir devamı olarak, Kıbrıslı Türkler ve Kıbrıslı Rumlar arasında güven ortamının yeniden yaratılmasına, karşılıklı anlayış havasının geliştirilmesine ve iki tarafın fertleri arasında anlamlı temasların yapılmasına yol açabilecek işbirliği sahalarının araştırılmasına yardımcı olmak maksadıyla aşağıdaki iyi niyet önerilerini yapmayı yararlı görmekteyim. Bu önerilerin, iki tarafın, birbirlerinin siyasi statüsü konusundaki tutumlarına veya kapsamlı bir çözümle iki tarafın yetkilileri tarafından gerekli görülen pratik uygulamalara halel getirmeyeceğini belirtmek isterim. İki taraf arasında işbirliği imkanlarını araştırmak maksadıyla özel bir çerçeve içerisinde temas önerdiğim sahalar aşağıdadır:

1. İşbirliği imkan ve ihtimallerini araştırmak maksadıyla aşağıdaki sahalarda, üyeleri taraflarca atanacak bir veya birkaç komitenin oluşturulması:

- İki toplum arasında ticaret,

- Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum belediyeleri arasında işbirliği (bu konuda halen mevcut mekanizmayı da nazarı dikkate alarak),

- Çevreyi koruma (sivrisinek ve haşare kontrolü, tarımsal zararların kontrolü, hayvan hastalıklarının yayılmasının önlenmesi, av hayvanları deniz ürünleri ve nesli tükenmekte olan hayvanların korunması, v.s.)

TCE™

- Çevre kirliliğinin kontrolü,

- Ortak sağlık sorunlarının (örneğin Thalassamia) çözümlenmesi maksadıyla harcanan çabaların koordinasyonu ve gerek salgın hastalıklar gerekse önlenmeleri konusunda anında bilgi alış veriţi.

2. İki toplum arasında, aşağıdaki belirtilen alanlarda çeşitli temasları teşvik amacı ile istişari bir mekanizmanın oluşturulması:

- Spor faaliyetleri: Ledra Palas yanındaki Çetinkaya Stadyumu'nun iki tarafın spor faaliyetlerine ve toplumlararası spor etkinliklerine açılması.

- Kültür faaliyetleri (örneğin, tiyatro kuruluşlarının, orkestraların ve sanat sergilerinin karşılıklı ziyaretleri v.s.)

- Bilimsel temaslar.

3. Türkçe ve Rumcanın ikinci lisan olarak gönüllülük esasına göre öğretilmesi.

4. Kanun dışı uyuşturucu trafiği ve diğer ağır suçlar konusunda Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum Polis örgütlerinin işbirliği yapması.

5. Bir tarafta suç işleyip diğer taraftan kaçan adli suçluların yakalanıp suç işlediği tarafa iadesi hususunda iki tarafın ilgili makamlarının işbirliğinde bulunması.

Yukarıda belirtilen işbirliği safhalarında sarfedilecek çabaların başarıya ulaşması, hiç şüphesiz aşağıdaki davranış ve hareketlerden kaçınılmasına bağlıdır.
a) Ticaret, turizm, ulaşım, iletişim ve diğer ekonomik faaliyetlerle ilgili alanlarda karşılıklı çıkar ve faaliyetlerin engellenmesi.

b) Resmi ve yarı resmi tüm basın-yayın organlarında, iki toplum arasında düşmanlığı körükleyen hakaretamiz ifadeler kullanılması ve yorumlar yapılması.

c) Kıbrıs Türk atlet, ekip ve sporcularının, uluslararası spor müsabaka ve etkinliklerine katılmalarının engellenmesine yönelik faaliyetlerde bulunulması.

97- 23 AĞUSTOS 1989 TARİHLİ MECLİS KARARI NEDİR?
19 Temmuz 1989 tarihinde Rum kadınlarının KKTC sınırlarını delme eylemi sonucu kesintiye uğrayan görüşmeleri yeniden başlatmayı amaçlayan BM Genel Sekreteri Cuellar, her iki halkın liderlerini New York'a çağırıp görüşmelerde bulunmuştu.

Bu görüşmelerde BM Genel Sekreteri, danışmanlarının Rum Lideri Vasiliu ile birlikte Türk tarafından gizli olarak hazırladıkları bir belgeyi emrivaki şeklinde Cumhurbaşkanı Denktaş'a sunmak istedi.

Bu oyuna karşı tepki gösteren Cumhurbaşkanı Denktaş, belgenin sunulmasını önledi. Ne var ki, bir süre sonra adaya dönen BM Genel Sekreteri'nin özel temsilcisi Camillion, daha önce Denktaş tarafından sunulması önlenen belgeyi emrivaki şeklinde taraflara sundu.

TCE™

Bu durum, görüşme sürecinin tümden kopmasına yol açtı. Türk tarafı, BM Genel Sekreterinin "iyi niyet" görevi bulunduğunu her iki tarafın da onayı olmadan belge sunma yetkisi olmadığını ortaya koydu. Bu durum üzerine Rum liderliğini destekleyen ülkeler tarafından KKTC'ye yönelik bir baskı kampanyası başlatıldı.

Bu baskıları ve son gelişmeleri görüşmek üzere 20-23 Ağustos tarihinde toplanan KKTC Meclisi, 23 Ağustos sabahı saat 0.3'de 13 maddelik bir karar tasarısı onayladı.

Karar ţöyleydi:

Cumhuriyet Meclisi son bir yıldır sürdürülen toplumlararası görüşmelerde ve bu görüşmeleri doğrudan etkileyen siyasal koşullarda ortaya çıkan durumu görüşmek üzere 21 ve 22 Ağustos 1989 tarihlerinde olağanüstü toplanmıştır. Rum liderliğinin ciddi ve anlamlı müzakereden kaçınarak üçüncü tarafların müdahalesine ümit bağlayan tutumunun Kıbrıs Türk tarafıyla siyasal eşitlik çerçevesinde uzlaşma ve federal düzen altında yeni bir ortaklık devleti kurma niyeti ile bağdaştırılması olanaksız davranış, demeç ve taleplerinin, son bir yıl boyunca gittikçe tırmandığı hasmane eylemlerin ve ara bölgeye ve toprağımıza yönelttiği

saldırıların ışığında Cumhuriyet Meclisi;

- Müzakere edilmemiş herhangi bir belgenin görüşme masasında bulunmadığı ve bulunmayacağını, ancak Rum liderliğinin, doğrudan görüşmelerin ürünü olmayan bir belgenin müzakerelere temel teşkil edilebilirmiş yanılgısı içerisinde dürüst müzakere anlayışına aykırı yollara ve propagandaya başvurduğunu gözönünde tutarak,

Rum tarafının, görüşmelerin amacına açıkça ters düşen bir tutum ve zihniyet içinde kalmaya devam ettiğini ve bu çerçevede,

- Güney Kıbrıs'ta büyük bir silahlanma faaliyetlerini sürdürmekte ve askeri yığınak yapmakta direndiğini,

- Barış içinde yaşama niyetiyle bağdaşmayan kışkırtma hareketlerine karıştığını ve Kıbrıs'a felaket getirmiş olan 'ENOSİS' hevesini yeniden canlandırdığını,

- Sivil giyinmiş Rum polis ve askerlerinin öncülüğünde saldırılar düzenleyerek ara bölgeyi ve sınırlarımızı ihlal ettiğini,

- Ada içinde ve dışında artan bir şiddetle Türk düşmanlığı politikasını ve propagandasını sürdürdüğünü, ekonomik, ticaret, ulaşım, haberleşme, kültür, ve spor alanlarında Kıbrıs Türk Halkına karşı insanlık dışı bir ambargo uygulamakta ısrar ettiğini dikkate alarak,

Kıbrıs Türk Halkının bir çözüm için hayati saydığı hiçbir somut düzenlemeye yanaşmadan tümüyle Rum taleplerini tatmin edecek bir çözüm çerçevesi oluşturma, bunu yaparken özellikle (iki Kesimlilik) ilkesini geçersiz kılma ve yerleşim düzenini 1974 öncesine döndürme peşinde olduğunu belirleyerek, aşağıdaki kararları almıştır.

TCE

1. Federasyon görüntüsü altında, 1963 yılında Rum saldırıları sonucunda ortadan kalkmış olan ve Rum tarafınca öldüğü ve gömüldüğü beyan edilen bir devletin veya hükümetin diriltilmesine rıza gösterilmez. Böyle bir devletin veya hükümetin devam ettiği varsayımı ile yapılacak hiçbir giriţim veya öneri kabul edilemez.

2. Kıbrıs Türk Halkı, kökeni, anadili, kültürel gelenekleri ve dini ile Kıbrıslı Rumlardan tamamen ayrı ulusal bir varlıktır. Rum toplumundan bağımsız bir halk olarak Kıbrıslı Türkler vazgeçilmez ve devredilmez self-determinasyon hakkına sahiptir. 1960 yılında bu haklarını Rumlarla ortak bir Cumhuriyet kurmak için kullanmışlar, ancak bu ortak devlet 1963 yılında ortadan kalkmıştır. Rum kanadı silah zoru ile ortak devleti ve hükümeti yıkmış ve gayrımeşru biçimde "Kıbrıs Hükümeti" makamını işgal etmiştir. Kıbrıslı Türkler, ne Rumların tebası, ne de bir Hristiyan adasında azınlıktırlar. Ortak Devletten 26 yıl önce silah zoruyla dışlanmış Kıbrıs Türklerini Rum idaresine tabi bir toplum addetmek, gerçeklere aykırı olduğu gibi, adalet ilkesine sığmayan kabul edilmez bir haksızlık teşkil eder. Bu gerçeklerin dünyaya duyurulması çabaları yoğunlaştırılmalıdır.

3. Adadaki iki halkın serbest iradelerine dayanacak bir çözüm için koşullar, görüşmelerin sürdürülmesine imkan verdiği taktirde, Rum tarafı Kıbrıs Türk Halkının hukuki, sosyal, kültürel ve dini varlığını tanımaya davet edilmelidir. Zira Rum tarafı varılacak bir anlaşmayı bu varlık ile imzalayacaktır.

4. Kıbrıs Türk Halkı son bir yıldır görüşme süreci içinde 20 yazılı öneri sunmuştur. Bu çerçevede, Kıbrıs Türk Halkının meşru hak ve çıkarlarının korunabilmesi için elzem olan,

- İki kesimlilik

- Siyasal eşitlik

- Türkiye'nin etkin ve fiili garantisi,

- Karşılıklı mülkiyet iddialarının sıfırlanması ve yerleşim özgürlüğü ile mülk edinme hakkı konusunda gerçekçi moratoryum ve tavan önerilermizden gerilenmemesi gerekir.

5. Kıbrıs Türk Halkı, 1955 yılından bu yana `ENOSİS' adına üç kez kendi ülkesinde göçmen durumuna düşürülmüş ve ancak 1974 Barış Harekatından sonra bütün olarak Kuzey Kıbrıs'ta toplanarak özgürlüğe, insanca yaşama hakkına ve barışa kavuşmuştur. Kıbrıs Türk Halkını dördüncü kez toprağından sökerek göçmen durumuna düşürecek ve iki kesimliliği yozlaştıracak yaklaşımların Kıbrıs Türk halkınca onaylanmasına olanak yoktur.

6. Kıbrıs Türk Halkının vazgeçilmez ve ortadan kaldırılması, inkarı veya reddi mümkün olmayan self-determinasyon hakkı ve varılacak anlaşmanın bu hakka dayalı olacağı vurgulanmalıdır.

7. Kıbrıs Türk Halkının bu hakkını özveri ile kullanmak suretiyle kurmuş olduğu KKTC'nin Anayasasında saklı hak ve yetkiler gözetilmelidir.

8. KKTC gerçeği gözardı edilmez ve kimse tarafından gözardı edilmesine rıza gösterilemez.

9. Uluslararası toplantılarda Rum tarafının müracaatı sonucu alınan tek yanlı kararların en doğal adalet ilkelerine ters düştüğü ve KKTC ile Kıbrıs Türk Halkını hiçbir şekilde bağlamadığı vurgulanmalıdır.

10. İki taraf arasında müzakerelerde her alanda eşitliğe riayet edilmesi sağlanmalıdır.

11. Müzakere sürecinde, iki taraf dışında kimsenin dışarıdan öneride bulunmak, belge sunmak, herhangi bir formül empoze etmek hak ve yetkisi bulunmadığı dikkate alınmalıdır. Müzakere sürecine müdahale ve baskı teşebbüsleri önlenmelidir.

12. Önümüzdeki dönemde müzakere sürecindeki ve bu süreci etkileyen siyasi koşullardaki gelişmeler dikkatle gözlem altında tutularak, Cumhuriyet Meclisi'nin Ekim ayı sonunda toplanarak yeni bir durum değerlendirmesi yapması gerekli görüldüğü takdirde kararlaştıracak tarihte görüşmelerdeki durumun halkoyuna sunulması sağlanmalıdır. Bu süre içinde özellikle Rum tarafının siyasal avantaj sağlamaya dönük göstermelik davranışlar dışında iki halk arasındaki düşmanlığı ve derin itimatsızlığı giderici önlemler alması hususunda esneklik ve yapıcı bir yaklaşım gösterip göstermeyeceği değerlendirilmelidir.

13. Yukarıda belirtilen hususların ışığında, doğrudan müzakerelerin sonucu olmayan herhangi bir belgenin masada bulunmadığının teyidinden sonra, ancak iki liderin karşılıklı diyaloğu ile taslak bir belge hazırlanması amacıyla görüşmeler sürdürülebilir".

98- 1990 YILINDA SUNULAN 27 SAYFALIK TÜRK ÖNERİLERİ NEDİR?
KKTC Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş, BM Genel Sekreteri Perez De Cuellar gözetiminde, Rum Yönetimi Lideri Yorgo Vasiliu ile yapacağı New York Zirvesi'ne giderken, uzun çalışmaların ürünü olan ve Türk tarafının çözüm konusundaki istekliliğini kanıtlayan öneriler götürdü.

Cumhurbaşkanı Denktaş'ın New York'daki BM Merkezin'de 26 Şubat 1990'da başlayan görüşmeler sırasında, önce ana hatları ile (Draft Outline Agreement) daha sonra da ana başlıkların altını doldurmak suretiyle 27 sayfa halinde masaya koyduğu belge, Rum tarafını temsil eden Yorgo Vasiliu tarafından reddedildi. Bu arada 11 Ekim 1989'da BM Genel Sekreteri aracılığı ile Rum yönetimine iletilen bir "ORTAK İYİ NİYET BİLDİRİMİ" imzalanması şeklindeki öneri de "Kıbrıs Türklerini ayrı bir halk olarak tanımladığı ve self-determinasyon hakkını vurguladığı için" Rum yönetimi tarafından reddedildi.

İZAHAT

1. Kıbrıs Türk tarafı, 11 ve 25 Ağustos tarihlerinde Genel Sekreter'e gönderdiği iki mektupta, şimdiki durum hakkında geniş ölçüde yorumda bulunmuş ve görüşmelerdeki durgunluğa yolaçan yöntemsel ve özlü nedenlerle ilgili görüşlerini ortaya koymuş bulunmaktadır.

TCE™

2. Şimdi görüşmelerin devamını sağlayacak görüşme yöntemi ile siyasal koşulları incelemenin ve bunu yaparken de iki taraf arasındaki ilişkilere özellikle atıfta bulunulmasının gerekli ve yararlı olacağına inanıyoruz.

3. Siyasal gerçeklerden kopmuş bir görüşme yöntemi pek anlamlı ve verimli olmaz. Kıbrıs'taki görüşmeler, soyut sonuçlar elde etme amacına yönelik değildir. Aksine başarılı olduğu takdirde bu görüşmelerden çıkacak bir barış anlaşması ile temel federatif düzenlemeler, çok önemli pratik sonuçlar doğuracaktır.

4. Dolayısıyla bunlar, görüşmelerin beslenme kaynağını oluşturan görüşme yönetimi ile siyasal koşullar arasındaki direkt bağlantıya yakın ilgi gösterilmesi geçerli nedenlerdir. Eğer görüşmeler geçmişin deneyimlerini ve bugünün gerçeklerini gözardı eden farazi bir boşluk içinde sürdürülürse, gerçek bir çözüme ulaşmak mümkün olmaz. Bu koşullar altında, görüşmeler inanılırlığını yitirir; tarafların birbirlerine karşı takındıkları tavırlarla gerçek tavırlar arasındaki çelişkilerden kaynaklanan gerginlik ve görüşmelerin yapay havası ise, görüşme yolunu çökmeğe mahkum eder. Geçici bir anlaşmaya varılırsa bile bunun pek uygulama şansı olmaz ve uzun süre yaşaması ise hemen hemen hiç mümkün olmaz.

5. Kıbrıs Türk Tarafının sabırla dikkat çekmeye çalıştığı bir gerçek var: Bir federasyon ancak, kendilerini artık rakip olarak değil de güvenebilecekleri yasal ortaklar olarak gören iki halk arasında kurulabilir. Kıbrıs'ta iki taraftan birinin,

diğerini düşman gözüyle görmekte direndiği ve aynı zamanda yeni bir ortaklık devleti kurmak için görüşme yapar gibi göründüğü sürece, ilişkilerde böyle iyi gelecek vaadeden bir anlaşmaya asla ulaşılamaz. Bu iki unsur bir arada olamaz.

6. İki taraf yeni bir başlangıç yapma ve federatif bir çözüme ulaşmalarına olanak sağlayacak yeni tür ilişkiler içine girme isteklerini ciddiyetle düşünmelidirler. Kağıt üzerinde yeni bir devlet yaratmaya çalışırken, tarafların ilişkilerini düzeltip, ortaya çıkacak çözüme uygulayacak adımlar atmamaları mantığa ters düşer. İki halkın yüreklerinde ve ilişkilerinde, görüşmeler sürerken bir değişiklik olmadığı takdirde, hem anlaşmaya varmak zor olur, hem de kağıt üzerinde varılan anlaşmayı yaşama geçirmek son derece zorlaşır.

7. Kıbrıs Rum tarafı açıkça ve herhangi bir çekince belirtmeden,Kıbrıs'ın birbirinden tamamıyla farklı iki halkın vatanı olduğunu kabul etmedikçe görüşme yoluyla adil ve kalıcı bir çözüme ulaşılamayacaktır. Bu iki halk, Kıbrıs Türkleri ile Kıbrıs Rumlarıdır. 1960 Anayasasının 2. maddesinde tarifi yapılan ve 1960'ta bağımsızlığı ortaklaşa devralan, bütün sözleşmelerin altında imzaları bulunan bu iki halk, Aralık 1963'den beri hiçbir ortak kuruluşa sahip olmamışlardır. İki halk halen adanın Kuzeyinde ve Güneyinde kendi ayrı bağımsız devletlerinde yaşamakta ve toprakları ve halkları üzerinde yetki sahibi bulunmaktadırlar.

8. İki taraf, bir yandan birbirlerinin siyasi ünvanları ve iddiaları üzerindeki görüşlerini korurken bir yandan da birbirlerinin farklı hukuksal, sosyal, kültürel ve dinsel varlıklarını tanımalıdır. Aslında bu Kıbrıs Rum tarafının atmaya çağrıldığı bir adımdır ve bu adımı atmaya teşvik edilmelidir. Çünkü Rum tarafı Kıbrıs Türklerinin bütün hak ve çıkarlarına karşı yüksekten bakan alaycı bir tutum içindedir. İki tarafın liderleri kendi toplumları adına görüşmelere katılırken, görüşme yetkisinin kaynağı olan iki halkın varlığını görmezlikten gelmek mümkün değildir. Bu noktada şurasının da altını çizmek gerekir ki, iki lider yaptıkları görüşmelerde varacakları her hangi bir anlaşmayı ayrı referandumlarla iki halkın onayına sunmak hususunda anlaşmış bulunmaktadırlar.

9. Kıbrıs Türk tarafının Kıbrıs Rum tarafından özlü tutum değişikliği yapmasını beklediği başlıca üç nokta var. Bu değişiklikler yapılmadığı takdirde görüşmelerde ilerleme kaydedilme ümidi yoktur. Üç nokta şunlardır:

a) Kıbrıs Rum tarafının Kıbrıs Türk Halkını dünyadan tecrit etmek için ona karşı her alanda anlamsız bir ısrarla uyguladığı ambargo;

b) Güney Kıbrıs'taki silahlanma kampanyası ile askeri yığınak;

c) Kıbrıs Rum tarafınca hem içte hem de dışta sahnelenen düşmanca ve tahrik edici faaliyet.

10. Bu faaliyetler, şimdiki Kıbrıs Rum liderliğinin yönetimi altında, devam etmekte olan görüşmelere karşı göze batacak şekilde yoğunlaşmıştır. Bu zararlı faaliyetler için Rum tarafının göstereceği hiçbir bahane geçerli sayılmaz. Bu bahaneler Kıbrıs Türklerinin güvensizliğini değiştirmekten başka bir işe yaramaz. Kıbrıs Türkleri bu davranışlarda Kıbrıs'a acı günler yaşatan Rum zihniyetinin hiç değişmediğinin teyidini görmektedirler. Görülüyor ki bu tür davranışlar Rumların kendi aleyhindedir

ve terkedilmelidir. Bunun için iki taraf görüşmeler çerçevesinde açık bir anlayışa varmalıdırlar. Taraflar ilişkilerinde şiddete başvurmaktan veya şiddet kullanma tehdidinde bulunmaktan ve hele adadaki durumu değiştirmeye kalkışmaktan kaçınmalıdırlar. Topraklarının, birbirlerine karşı düşmanca hareketler için kullanılmasına izin vermemeyi taahüt etmelidirler. Görüşme süreciyle hareketler, birbirleriyle çelişmekten ziyade bağdaşmalıdır. Görüşmelerin geleceği ve anlaşma şansı açısından ağırlıklı olan bu konular, görüşmelerin bir parçasını ve hatta özünü oluşturmaktadır. Onun için bunları entegre bir bütünün bir parçası olarak ele almak kaçınılmazdır.

11. Yukarıda belirtilenlerin ışığında iki taraf liderlerinin Genel Sekreterle birlikte yapacakları yeni toplantıda görüşmelere bir anlam ve bir amaç kazandırmak için atabilecekleri iki yararlı adım vardır:

a) Liderler doğrudan özlü görüşmelerde hazırlayacakları kapsamlı bir anlaşma çerçevesinin başlıkları üzerinde anlaşmalıdırlar.

b) Bu çerçevenin bir parçası olarak, liderler iki halk arasındaki ilişkilerin yeni şeklinin temelini belirleyecek ortak bir "İyi Niyet Deklerasyonu" üzerinde anlaşmalıdırlar.

12. Kıbrıs Türk tarafı bu konular üzerindeki görüşlerini" Kıbrıs'ta Kapsamlı Bir Çözüm Taslağı" ve "Ortak Deklerasyon Taslağı" başlıklı ve birbiriyle bağlantılı iki belge halinde sunmaktadır.

a) ORTAK İYI NİYET BİLDİRİMİ DEKLARASYON TASLAĞI
(İki halk arasındaki ilişkilere zemin teşkil edecek yeni prosedürle ilgili açıklama)

TCE™

Kıbrıs Türk Lideri ve Kıbrıs Rum Lideri:

1960'ta iki toplumlu Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kurucu ortakları olan ve adanın hükümranlığını birlikte devralan iki halkın temsilcileri olarak,

Geçmiş tecrübelerle yaşanan acıları gözönünde bulundurarak ve bunların bir daha tekerrür etmemesini güvence altına almak kararlılığı ile,

Anayasal açıdan iki toplumlu, toprak açısından iki kesimli bir federasyon kurulmasına yönelik çalışmaları yürütmeye istekli olarak,

Bu amaçla ve BM Genel Sekreteri'nin iyi niyet görevi çerçevesinde 1977 ve 1979 zirvelerini esas alan kapsamlı bir çözüm için görüşmeler yapmayı arzu ederek,

Kapsamlı bir anlaşmanın, BM ilkelerine uygun olarak kendi kaderini tayin etme hakkına sahip, iki ayrı halkın referandum yoluyla onayına sunulmasının taraflarca kabul edildiği,

1. İki halk arasında belirgin kültürel, dini ve milli hüviyet farklı olduğu hususunun kabul edilmesi ve kapsamlı bir çözümle iki halkın hakları ve siyasi ekonomik, sosyal ve kültürel haklarının koruma altına alınması gerektiğini idrak eder.

2. İki lider,

*İki halkın arasındaki ilişkilerin, birbirlerinin varlığına, onuruna ve siyasi eşitliğine, karşılıklı saygıya dayandırılması gerektiğine,

*Böyle bir ilişkinin tesisi için her iki tarafın da fillen çaba harcaması gerektiğine,

*Her iki halkın barış ve güven içinde kaba kuvvet veya herhangi bir şiddetle karşı karşıya geleceği korkusu veya tehdidi olmaksızın, yanyana yaşaması gerektiğine,

Kani olduğunu beyan eder.

3. Her iki toplumun anavatanları ile dostluk ve işbirliğini sürdürmelerinin tarihi bir ihtiyaç olduğunu gözönünde bulunduran ve bağlantısızlık ilkeleri doğrultusunda, tüm ülkelerle dostane ilişkilerin geliştirilmesini öngören bir siyaset takip etmeyi,

4. Kapsamlı bir çözümün ana hatlarını içeren bir taslak hazırlanması için çaba sarfedeceğine dair teminat verir ve bu taslağı esas alarak tarafların bir barış anlaşması ve bunu takiben yukardaki hususlar içeren bir federasyon kurulması için gerekli görüşmelerin yürütülmesini kabul ederler.

5. BM Genel Sekreteri'nin gözetiminde sürdürülmekte olan barış görüşmelerinin amacına uygun olarak durumları ayarlayıp, barışçı bir tutum içine girmeyi kabul eder ve buna ters düşen tüm uygulamaların düzeltilmesini ve çözüm için yürütülen görüşmelerin ruhuna ters düşecek davranışlarla, siyasi, askeri, ekonomik, ticari ve kültürel alanda bunu zedeleyecek hareketlerden kaçınmayı kabul ederler.

TCF

b) KIBRIS SORUNUNA KAPSAMLI BİR ÇÖZÜM TASLAĞI
İki liderin, kapsamlı doğrudan görüşmeler yoluyla her unsurun hedefini belirlemesinden önce, liderlerce üzerinde mutabık kalınması gereken anahat taslağına dahil edilebilecek "başlık" ve "unsurlar".

1. Ortak deklerasyonun açıklaması iki halk arasındaki ilişkilerin yeni şeklini tarif eden esasın belirlenmesi. (Bununla ilgili olarak Kıbrıs Türk tarafı şimdi yeni bir taslak önermektedir).

2. Federasyon için (kılavuz)yönlendirici prensipler:

Federal Birlik,

İki toplumluluk

İki kesimlilik.

3. Federasyonun anayasal yönleri (Federal hükümetin yetkisine verilecek güçler ve iţlevler)

- Federal hükümetin yapısı,oluşumu ve işlevi:

*Federal yasama:

Oluşumu,işlevi ve güvenceleri

*Federal İdare:

Oluşumu, İşlevi, özel düzenlemeler ve güvenceler

*Federal yargının oluşumu ve işlevi

(federal idarenin yasa ve kanunların anayasaya uygunluğunun tesbiti de dahili)

Temel hak ve özgürlükler (3 özgürlük ile ilgili düzenlemeler ile siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel haklar da dahil olmak üzere)

4. Güvenlik, garanti ve savunma

(Garanti ve ittifak anlaşmaları, asker sayısının azaltılması ve geri çekilmeleriyle ilgili takvim, askeri güç dengesi, askeri birlikler, Federal Cumhuriyetin polis güçleri ve diğer ilgili hususlar).

5. Federasyonun toprak yönü

(1977 kriterleri, güvenlikle ilgili görüşler, insan unsuru)

6. Ekonomik tedbirler ve gelişmeler

(Ekonomik eşitsizliğin ortadan kaldırılması, dengenin korunması için güvenceler ve bu konularda uygulanacak metod ve usüller)

7. Antlaşmanın uygulanması ve geçici düzenlemeler

Kıbrıs Türk tarafının 6 Nisan 1989 tarih ve 15 numaralı önerisi "Kıbrıs'ta Federasyon kurulması ile ilgili olarak anlaşmaya varılacak çözümün uygulanması" hakkındadır. Bu belgede öngörülen uygulama aşamaları ile tedbirler iki tarafın liderleri arasında görüşülüp kapsamlı bir çözümün ana hattında eklenmelidir. (15 numaralı belge ektedir).

BELGE NO 15 - 6 NİSAN 1989
KIBRIS'TA BİR FEDERASYON İLE İLGİLİ ANLAŞMANIN UYGULANMASI
Kıbrıs'ta bir federasyonun kurulması konusunda varılan anlaşma, aşağıda belirtilen safhalara uygun olarak gerçekleştirilebilir:

1) Sorunun tüm yönlerinin kapsamlı bir bütün kavramı içinde Kıbrıslı Türk ve Rum tarafları arasında görüşülmesinin tamamlanması. Anlaşma, aşağıda belirtilen, tüm temel yönleri kapsamalıdır:

1) Federal Anayasa'nın temel koşulları,

2) Güvenlik düzenlemeleri,

3) Yeterli ve etkin garantiler,

4) Toprak düzenlemeleri,

5) Geçici Hükümet de dahil olmak üzere, üzerinde anlaşmaya varılan çözümün uygulamaya konması.

Üzerinde anlaşmaya varılan metinler, iki tarafın temsilcileri tarafından parafe edilmeli ve görüşmelerin sonuçları iki taraf arasındaki ilişkilerin yeni zeminini tanımlayan ortak bir bildiri ile duyurulmalıdır. Ortak bildiri Federal Anayasa'nın bir önsözü de olabilir.

2. Üzerinde anlaşmaya varılan metinerin tartışılmak üzere Kıbrıs Türk ve Rum Meclislerine sunulması ve Kıbrıs Türk-Rum Halkları tarafından onaylanmak üzere iki tarafta ayrı referandumların düzenlenmesi.

3. Üzerinde anlaşmaya varılan güvenlik düzenlemelerine uygun olarak askeri güçlerin dengelenmesini amaçlayan takvim sürecinin başlatılması. Geçici Hükümet kurulana kadar askeri bir dengenin sağlanması hedeflenecektir.

4. Federal Anayasa'nın temel koşullarına uygun olarak Federe Cumhuriyetlerin kurulması. İki Federe Cumhuriyet aynı zamanda ve karşılıklı olarak birbirinin yasal ve siyasi kişiliklerini tanıdıklarını duyuracaklar.

5. İki tarafça yapılan taşınmaz mülk ile ilgili iddiaların görüşmelerin uygun bir safhasında iki halkın temsilcilerinin oluşturduğu komitenin çalışmaları ışığında değerlendirmesi.

6. Dışişleri Federal Bakanlığı'nın ve federasyonun uluslararası temsiliyetinin iki toplumlu yapısı ile ilgili özel bir anlaşmanın tamamlanması.

7. i) Federal Anayasa'nın detaylı ve teknik taslağının hazırlanması,

ii) Üzerinde mutabakata varılan güvenlik düzenlemelerinin programlanması,

iii) Üzerinde mutabakata varılan toprak düzenlemelerinin programlanması için, ortak Komitelerin kurulması.

8. Federe Cumhuriyetlerin temsilcilerinin, Kıbrıs sorunu ile ilgili kapsamlı çözüm anlaşmasını imzalaması ve aynı zamanda Geçici Hükümet'in kurulması.

9. Federasyonun Uluslararası temsiliyeti konusunda Geçici Hükümet'in uluslararası kuruluşlara bilgi vermesi.

10. Federasyonun ilk safhalarında Geçici Hükümet ile varılan görüşbirliği uyarınca, BM Barış Gücü'ne Güvenlik Konseyi'nce belirli bir süre için verilen yeni görevlerin onaylanması.

11. Karşılıklı mülk taleplerini araştıran (ad-hoc) komitenin çalışmalarında, temel prensipler üzerinde mutabakata varıldığı ve karşılıklı kişisel taleplerin ortadan kalktığı safhasına ulaştığının iki tarafca idrak edilmesi.

12. Federal Anayasa'nın teknik yönden hazırlanmasının tamam-lanması ve Geçici Hükümet ve Federe Cumhuriyetlerin Meclisleri tarafından onaylanması. Federal Anayasa, iki tarafta da yapılacak olan ayrı referandumlarda onaylanmasından sonra yürürlüğe girecektir.

13. Garantör devletlerin ortak Deklerasyonu.

14. Federal Anayasa'da belirtilen makamlar ve Federal Yasama ve Federal Yürütme organları ve diğer federal organlar için seçimlerin yapılması.

15. Federasyonun diplomatik misyonları ile ilgili yeni düzenlemelerin yürürlüğe girmesi.

16. Üzerinde mutabakata varılan güvenlik düzenlemeleri ile ilgili uygulamanın tamamlanması.

17. Üzerinde mutabakata varılan sınır düzenlemelerinin uygulanma-sının tamamlanması.

18. BM Barış Gücü'nün, sonuçta ortadan kaldırılmak üzere bir Gözlemci Gücü'ne dönüştürülmesi.

TCE™

19. BM Genel Sekreteri'nin iyi niyet görevinin tamamlanması.

BELGE III
(Başlıklar, başlıca unsurlar ve hedeflerin tarifi)
Kıbrıs'ta Kapsamlı Bir Çözümün Çerçeve Taslağı
1. Anlaşmanın genel hedefleri ve iki halk arasındaki ilişkilerin yeni şekline ilişkin prensipler:

Kıbrıs Türk Lideri ile Kıbrıs Rum Lideri, her biri 1960'ta egemenliği birlikte devralan ve kurucu ortak olarak iki toplumlu "Kıbrıs Cumhuriyeti'ni" birlikte oluşturan kendi halkları adına,

Geçmişin deneyimlerini ve acılarını akılda tutarak ve bunların tekrarlanmamasını güvence altına almaya azimli olarak,

Anayasal açıdan iki toplumlu, toprak açısından ise iki kesimli (bi-zonal) olacak bir federasyon kurulması yönünde çalışmaya istekli olarak,

BM Genel Sekreteri'nin iyiniyet misyonu çerçevesinde, 1977 ve 1979 doruk anlaşmalarına dayanan kapsamlı bir çözüme varmak için görüşme yapmayı arzu ederek,

Ve bu kapsamlı çözümün, iki halkın doğal hakkı olan ve Birleşmiş Milletler Anayasası'na işlenmiş bulunan Self-determinasyon ilkesi uyarınca, iki halk için düzenlenecek ayrı referandumlarla onaylanması konusunda anlaşmış olarak,

a) Her halkın farklı bir ulusal,dinsel ve kültürel kimliğe sahip olduğunu ve bu iki halkın siyasal, ekonomik, sosyal ve kültürel haklar dahil bütün insanlık haklarının kapsamlı bir çözüm çerçevesinde teminat altına alınması gerektiğini kabul ederler.

b) Aşağıdaki hususlara inançlarını belirtirler"

- İki halkın ilişkileri birbirinin varlığına, bütünlüğüne ve siyasal eşitliğine karşılıklı olarak saygı göstermesi esasına dayandırılmalıdır.

- Her iki taraf böyle bir ilişkinin oluşması için aktif çaba harcamalıdır.

- İki halk, barış içinde varlıklarını sürdürmeli ve kuvvet kullanılması veya kullanma tehdidinde bulunulması ya da herhangi bir şekilde şiddet kullanılması tehlikesi ile karşılaşmadan yaşamını güvenlik içinde sürdürmelidir.

c) Kendi anavatanlarıyla bir dostluk ve işbirliği politikası izlemenin tarihi bir gereksinim olduğunun ve bağlantısızlık ilkeleri çerçevesinde bütün ülkelerle barış ve dostluk ilişkilerini geliştirmeye çalışmanın gerekliliğinin altını çizerler.

d) Entegre bir bütün olarak kapsamlı bir çözümün ana hatlarını içeren taslağı hazırlamak için çalışmaya söz verilir; iki taraf bu taslak çerçevesinde bir barış anlaşması hazırlamak ve ondan sonra da yukarıda belirtilen düşünceler doğrultusunda federasyon için gerekli düzenlemeleri yapmak yönünde görüşmeleri sürdürmeye söz verirler.

TCE

e) Tutumlarını BM Genel Sekreteri'nin gözetiminde yapılmakta olan şimdiki görüşmeler sürecinin barışçıl amacı yönünde düzenlemeyi, çelişkili tüm icraatlarını buna göre değiştirmeyi ve görüşme

yoluyla bir çözüme ulaşma çabalarını temelde aksatabilecek her türlü siyasal, askeri, ekonomik, ticari ve kültürel hareketten sakınmayı kabul ederler.

2. Kıbrıs'ta yeni bir siyasi ortaklığın temel nitelikleri ve yönlendirici ilkeleri:

Federatif bir ilişkinin başlangıç noktaları:

* Kıbrıs Türkleri ile Kıbrıs Rumları arasında federatif bir ilişki şeklinde oluşturulacak bir siyasi ortaklığın başlangıç noktası, adadaki şimdiki durum olacaktır. Federasyon, bu iki eşit halkın hür irade ve ifadesinden doğacak ve bu ifade, iki halkın kendine ait Self-determinasyon hakkına dayalı olacaktır.

* Federasyon halen uyuşulmuş ve iyice yerleşmiş bulunan etkin kültürel nitelikleri yansıtacak ve Kuzey'de Kıbrıs Türklerini Güney'de ise Kıbrıs Rumlarını temsil eden ve siyasi bakımdan eşit olan iki Cumhuriyetten oluşacaktır. Bu iki Cumhuriyet aynı yetki ve işleve sahip bulunacaktır. Taraflardan hiçbiri federasyonda ikinci bir role indirilmeyecektir.

* Federasyonun üyeleri olarak halk ile onların Cumhuriyetleri, federal anayasa altında kendi bölgelerinde egemen olacaklardır. İki Cumhuriyet federasyonunun egemenliği kadar birbirinin egemenliğine de saygı gösterecekler ve federasyonda bu şekilde tanımlanacaklardır. Güvenlik ve adalet kendi bölgesi içinde her Cumhuriyetin kendi yetkisi ve sorumluluğu altında olacaktır.

* İki Cumhuriyet, federasyonun kuruluşunda bütün yetkilerin kaynağı olacak ve ortak federal organların spesifik olarak belirlenecek yetki ve işlevlerini paylaşacaklardır.Federatif düzenlemeler altında iki halk güç paylaşımına gidecek ve federal organlarla karar üretim mekanizmasına eşit ve etkili bir şekilde katılımları güvence altına alınacaktır. Geri kalan yetkiler Cumhuriyetlere ait olacaktır.

* İki halkın barış içinde ve birbirinin endişe, hak ve çıkarlarına karşılıklı saygılı olduğu bir ortamda varlığını sürdürmesini sağlamak için, federal anayasada federasyonun karar üretiminde görüş birliği ile hareket edilmesine azami önem verilecektir. Bu görüş birliği içinde karar almalarını mümkün kılacak ţekilde belirlenecektir. Ţöyle ki federasyonun uyumlu ve etkili bir ţekilde iţ görmesi temin edilmiţ olsun.

* Federasyon toprakları Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin toprakları ile Kıbrıs Rum Cumhuriyeti'nin topraklarından oluşacaktır. İki Cumhuriye-tin sınırları Federal Anayasada tarif edilecektir.

* Federasyonun Uluslararası bir kişiliği olacaktır. Cumhuriyetler, Federal Anayasaya belirleneceği şekilde uluslararası alanda faaliyet gösterme yetki ve özgürlüğüne sahip olacaktır. Federasyonun uluslararası temsiliyeti, iki toplumlu olacak ve iki taraf arasında yapılacak özel bir anlaşmaya bağlı bulunacaktır.

* Federasyonun vatandaşları Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile Kıbrıs Rum Cumhuriyeti'nin vatandaşlarından oluşacaktır. Bir tek federasyon vatandaşlığı olacak ve bu da federal yasayla belirlenecektir. Federal yasaya göre pasaport isdar etme yetkisi federasyonu oluşturacak Cumhuriyetlere ait olacaktır.

* Federasyonun resmi dili Türkçe ve Rumca olacak ve bu iki dil, bütün federal bölgelerde aynı zamanda ve eşit şekilde kullanılacaktır. Bütün federal organların çalışmalarında, her iki dil eşit şekilde kullanılacaktır.

* Federasyon laik bir devlet olacaktır. Taraflardan herhangi birinin dini kuruluşları, kamuya ait veya siyasal konularda federal nitelikli faaliyetlere müdahale etmeyecektir. Dini kişiler federasyonda hiçbir kamusal veya siyasi mevkiye gelmeyeceklerdir. * Üzerinde anlaşmaya varılan durum veya statü ile iki halktan birinin varlığına yönelik herhangi bir tehdit karşısında federasyonun kurucu Cumhuriyetlerinin ilişkilerinin geleceğini ele almak üzere bir anayasal mekanizma kurulacaktır.

* Kıbrıs'ın herhangi bir başka ülkeyle tamamen veya kısmen birleşmesi federal anayasayla yasaklanacaktır. Böyle bir amaca yönelik her hareket federal yasa altında cezalandırılmayı gerektiren bir suç sayılacak ve bu ilke federal anayasaya işlenecektir. Herhangi bir uluslararası birliğe katılmak veya böyle bir birlikle anlaşma yapmak gibi

federasyonun egemenliğini etkileyecek anlaşmalar yapmak, Cumhuriyet'te düzenlenecek ayrı referandumların sonucuna bağlı olacaktır.

İKİ TOPLUMLULUK
* Kıbrıs'ta bir tek ulus değil de Kıbrıs Türkleri ve Kıbrıs Rumlarından oluşan iki halkın bulunduğu gerçeği bütün federatif düzenlemelerde dikkate alınacaktır.

(1) Kıbrıs Türk halkı, federasyonun Rum asıllı olan ve ana dili Rumca olan veya Rum kültür geleneklerini paylaşan ya da Rum Ortodoks Kilisesi'ne mensup olan bütün vatandaşlarını kapsayacaktır. Kıbrıs'taki Maronit, Ermeni ve Latin dini azınlıkları 1960'daki statülerini korumakta serbest olacaktır.

Federatif düzenlemeler Kıbrıs'ın iki toplumluluk niteliğini tümüyle dikkate alacak ve yansıtacak şekilde olacaktır.

* Federal ilişkiler iki siyasi eşit Cumhuriyet arasında olacak ve bu ilişkiler belirlenirken, 1960 Anlaşmalarıyla egemenliğin iki halka ortaklaşa devredilmiş olduğu ve Kıbrıs'ın egemenliği ile ilgili bütün sözleşmelerin iki halkın temsilcileri tarafından eşit şartlarla kabul edilip imzalanmış olduğu gerçeği dikkate alınacaktır.

* Federasyonu Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum Halkları tarafından yeni bir ortaklığın uyuşulmuş koşulları altında oluşturulacaktır. İki halk bu amaçla üzerinde anlaşmaya varılmış bazı yetki ve işlevleri federasyona devredeceklerdir. Geri kalan yetkiler, federasyonu oluşturan Cumhuriyetlere ait olacaktır.

* İki halk bir yandan federasyonun ortak siyasi çerçevesi içinde çıkarlarını bağdaştırırken bir yandan da etnik ve kültürel karakter ve kimliklerini korumakta serbest olacaklardır. Federasyonu oluşturan Cumhuriyetler bu amacın başlıca ifade araçları olacaktır. Bu çerçevede kültürel ve dinsel işler ve kişisel statüyle ilgili konular, iki Cumhuriyetin kendi münhasır yetkisi altında kalmaya devam edecektir.

* Federal anayasa iki halk tarafından ayrı referandumlarla onaylandıktan sonra yürürlüğe girecek ve aynı şekilde karşılıklı onayla temdit edilebilecektir.

* Federal yapı ile federatif düzenlemeler, federasyonun bütün organlarına iki halkın eşit ve etkili katılımını temin edecek şekilde olacaktır.

İKİ KESİMLİLİK
* Federasyonun coğrafi esası, temel bir güvenlik gereksinimi olarak iki kesimli olacaktır. Buna göre federasyon içinde iki Cumhuriyet olacak bu Cumhuriyetler Kıbrıs'ın iki halkına tekabül edecektir.

- Kurucu Cumhuriyetlerin her biri kendi halkı tarafından yönetilecektir. Cumhuriyetlerin ayrı ayrı anayasaları ve buna tekabül eden siyasi yapıları olacaktır. Federal seviyede siyasi parti oluşmayacaktır.

- Kurucu Cumhuriyetlerin bütünlüğü ve sınırları güvence altına alınmış olacak ve ihlal edilmeyecektir.

- Federasyon, kurucu Cumhuriyetlerin anayasal yetki ve işlevlerine karışma ve kontrol etme yetkisine haiz olmayacaktır.

- Kurucu Cumhuriyetlerde yerleşim ve toprak mülkiyeti ile güvenliği korumanın temel gereği olan iki kesimliliğin korunması amaçlayan, üzerinde mutabakata varılmış özel yasa ve düzenlemelere tabi olacaktır. Eski mülk talepleri mülk mübadelesi ve/veya tazminat yoluyla halledilmesi için her iki tarafça uygun görülecek bir anlaşmaya varılacaktır.

3. Federasyonun Anayasal yönü

Federasyonun yetki ve işlevleri yukarıda belirtilen prensiplerle uyum içinde olacaktır.

a) Federal hükümete verilecek yetki ve iţlevler;

i) Her iki tarafça hükümete tanınacak yetki ve işlevler:

- Dışişleri (Kurucu Cumhuriyetler, kendi kontrolleri altında olan bölgede eğitim, kültür, teknik, ekonomik ve mali işbirliği anlaşmaları yapma ve bu anlaşmalar çerçevesinde dış temsiliyetleri hakkında sahip olacaklardır. Her iki tarafın kendi anavatanlarında temsiliyetleri ve taraflara özgün ilişkileri hususunda özel düzenlemeler yapılacaktır.

- Federal Bütçe ve Federal Vergilendirme.

- Federal Merkez Bankası (kurucu) Cumhuriyetlerin Merkez Bankaları arasında koordinasyon tesisi için)

TCE™

- Ticaret ve turizm alanında koordinasyon

- Federal posta ve telekomünikasyon

- Federal havaalanları ve limanlar

- Tabii kaynakların kullanımı koordinasyon (su kullanımı ve çevre konuları da dahil)

- Federal halk sağlığı ve federal veteriner hizmetleri

- Ölçü birimleri tesbiti ve standardizasyonu

- Federal Yargı

- Federal memurların tayini

- Savunma (Garanti anlaşması çercevesinde de ayrıca ele alınacak güvenlik (Federal sorumluluğun gerektiği şekilde)

ii) Yukarıda "federal" olarak belirtilen yetkiler ve işlevler kurucu Cumhuriyetlerin aynı yetki ve işlevlerini suistimal etmeyecek ve geçerliliğini etkilemeyecektir.

iii) Geriye kalan yetkiler kurucu Cumhuriyetlere ait olacaktır. (Her iki Cumhuriyet birlikte görüşecek, Federal Hükümete ilave yetki ve iţlevler verilebilir).

iv) Kurucu Cumhuriyetlerin herbiri, kendi hükümetinin yapısına kendisi karar verecektir.

v) Federal yetki ve iţlevler ya Federal Hükümet yetkilileri veya Federal Hükümet yetkililerinin her iki Cumhuriyetle koordinesi ile yerine getirilecektir. İki kurucu Cumhuriyetteki federal yetki ve işlevlerin Federal Hükümet yetkililerince yerine getirilme yöntemi anlaşmaya bağlı bir husus olacak. Federal yetki ve işlevlerin yerine getirilmesi Kurucu Cumhuriyet yetkililerine de verilebilir. İşlevin federal hükümet yetkililerince yerine getirilmesi gerektiği durumlarda bu işlev, kurucu Cumhuriyetlerdeki halka mensup görevlilerce yerine getirilecektir.

b) Federasyonun yapısı, oluşumu ve işlevi.

FEDERAL YASAMA

* Federal yasama, her iki halkın temsil edileceği bir alt meclis ve her iki kurucu Cumhuriyeti temsil edecek bir üst meclisten oluşacaktır.

* Bütün yasalar her iki meclis tarafından kabul edilecek.

* Her iki halkın temsil edileceği alt meclis Kıbrıslı Türk ve Kıbrıslı Rum temsiliyeti 30:70 oranında dayanacaktır. Alt meclis üyeleri iki kurucu Cumhuriyet halkları tarafından ve Cumhuriyetlerdeki seçim yasalarına uygun bir şekilde seçilecektir.

TCE™

* Üst mecliste kurucu Cumhuriyetlerin temsiliyet oranı 50:50 olacak. Cumhuriyetlerin üst meclisteki temsiliyetleri ile ilgili prosedür, Cumhuriyetlerce anayasaya uygun bir şekilde kararlaştırılacaktır.

* Üst ve alt meclis başkanları aynı devrede aynı toplumdan olmayacaktır.

* Bir yasanın geçirilmediği veya bir karar alınmadığı durumlarda federal hükümetin uyum içinde ve etkin bir şekilde işlevlerini yerine getirebilmesi için alt ve üst meclislere karar alınmasına yardımcı olacak, uzlaşma sağlayacak önlemler belirlenecektir.

* Federal meclis tarafından geçirilen yasalar, federal devlet başkanı veya başkan yardımcısı tarafından birlikte açıklanacak, her ikisi birden veya ayrı ayrı yasayı meclise tekrar görüşülmesi için iade edebilecektir. Bu işlevin gereksiz bir şekilde uzamaması için gerekli yasal ayarlamalar yapılacaktır.

* Federal meclis tarafından onaylanan yasalar anayasaya uygunluğunun tesbiti veya iki toplumdan birisinin aleyhinde ayrımcı olup olmadığını tespit için gerektiğinde anayasa mahkemesine havale edilebilecektir.

FEDERAL İDARE

* Federal idare, en üst kademede federasyonun iki toplumlu yapısını ve iki halkın siyasal eşitliğini üst düzeyde yansıtacaktır. Federal idarede taraflardan birisi ikinci sınıf durumuna itilmeyecektir.

* Federasyonun yetki ve işlevleri bir Federal Konsey tarafından yerine getirilecektir.

* Federal Konsey, Federal Bakanlık görevini yürütecek eşit sayıda Kıbrıslı Türk ve Kıbrıslı Rumdan oluşacaktır. Federal Bakanlıkların dağıtımı, Federal Konsey kararıyla tesbit edilecektir.

* İki halk arasında barış ve uyumu geliştirmek için, uzlaşma yoluyla karar alma yöntemi, Federal Konsey işlevlerinde genel kural sayılacaktır.

* Federasyonun devlet başkanı ve başbakan yardımcısı Federal Konsey üyeleri arasında anlaşma yoluyla belirlenecek ve bir süre için seçilecektir. Devlet başkanı, federasyonun başı olarak başkan yardımcısının da yardımıyla resmi görevler ve törensel işlevleri de yerine getirecektir. Uluslararası anlaşmaların parafe edilmesi yasaların açıklanması gibi idari işlevlerin devlet başkanı ve başbakan yardımcısı tarafından birlikte yapılması şart olacaktır.

* Devlet başkanının işlevleri, konseyin Kıbrıslı Türk ve Kıbrıslı Rum üyeleri arasında rotasyon usulü ile değişecektir.

* Öte yandan Devlet Başkanı ve diğer yandan Devlet Başkan yardımcısı ile Dışişleri Bakanı aynı toplumun üyeleri olmayacaktır.

TCF™

* Dışişleri ile ilgili tüm düzenlemeler ve dış politika özel bir anlaşmaya tabi olacaktır.

FEDERAL YARGI

* Federasyonun en üst yargı organı eşit sayıda Kıbrıslı Türk ve Kıbrıslı Rum hakimlerden oluşacaktır. Bu yargı organı aynı zamanda federal anayasa mahkemesi ve federal yüksek mahkeme görevlerini yürütecektir. Bu yargı organının başkanlığı iki halk arasında dönüşümlü olarak değişecektir.

* Federayonun yargı organı, Federal Anayasaya ve Federal yasalardan kaynaklanan konularla ilgilenecek ve federal meclis tarafından kendisine verilecek yetki ile federal konularla ilgili diğer yasal işlevleri yerine getirecektir.

* Federasyonu oluşturan her iki Cumhuriyetin federal yargı ve federal yasama kapsamına girmeyen konularla ilgilenmesi için bağımsız bir yasama sistemi olacaktır.

* Federal yasamadan önce, federal yasaların ve federal idari kararların anayasaya aykırılığını gündeme getirme yetkisine haiz organ ve kişiler federal anayasa tarafından belirlenecek ve federasyonu oluşturan iki cumhuriyetin gelecekteki yasama, yargı ve idari kararlarının federal anayasaya uygunluğunu sağlayacak, yeterli yasal kontrol mekanizması federal anayasa tarafından kurulacaktır.

c) (Üç Özgürlüklerle ilgili düzenlemeler, mülk mübadelesi, iki tarafın yer değiştiren üyelerinin tazmini ve siyasi, ekonomik ve kültürel haklardan oluşur).

TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLER

* Tüm evrensel hak ve özgürlükler federal anayasaya dahil edilecek ve federasyonu oluţturan iki ayrı Cumhuriyet tarafından, federasyonun temel özelliklerini korumak amacı ile ayarlanacaktır.

* Karşılıklı mülk taleplerini tesbit edecek ve federasyonun kurulmasından önce her iki tarafça kabul edilecek bir anlaşmanın temel prensipleri üzerinde mutabakata varılmasını sağlamak amacı ile, iki tarafın yer değiştiren nüfusuna ait bu taleplerin mübadele ve/veya tazminat yoluyla çözümlenmesini sağlayacak iki toplumlu özel bir komite kurulacaktır.

* Temel hak ve özgürlüklerin hiçbiri, üzerinde anlaşmaya varılan iki kesimli federal çözümün temeline ters düşmek veya bozmak için kullanılmayacaktır.

* Dolaşım yerleşim ve mülk edinme hakları,federal anayasaca belirlenecektir. Bu hakların uygulanması 1977 doruk anlaşması ve yukarıda belirtilen yönlendirici prensiplere uygun olacaktır. Federasyonu oluşturan Cumhuriyetler bu hak ve özgürlükleri federal anayasaya uygun bir şekilde düzenleyecektir.

* Federasyonu oluşturan iki cumhuriyet arasındaki dolaşım özgürlüğü, federal anayasal sistemin yürürlüğe girmesinden sonra uygulamaya konacak ve gerekli polis kontrolüne tabi olacaktır.

* Komşu kurucu Cumhuriyetteki yerleşim özgürlüğü ve mülk edinme hakkı, makul moratoryumların uygulanması ve komşu kurucu Cumhuriyette ikamet edecek kişilerin sayısı ile ilgili mantıki tavırların ve edinilecek mülk miktarının saptanması sonucu aşamalı olarak uygulanacaktır.

GÜVENLİK, GARANTİLERİ VE SAVUNMA

* Güvenlik konusundaki temel gereksinim, ayrılmaz bir biçimde garantiler ve savunma konularıyla dolayısıyla da garanti ve ittifak antlaşması ile kuvvetlerin dengesi konusuyla bağlantılıdır.

* İlgili kuvvetlerin gücü ve yeteneklerine dayanacak bir denge; bir yandan, Kuzey Kıbrıs'taki Kıbrıslı olmayan ve Kıbrıslı Türk kuvvetler, öte yandan da, Güney Kıbrıs'taki Kıbrıslı olmayan ve Kıbrıslı Rum kuvvetler arasında, geçici federal hükümetin kurulduğu tarihte oluşturulacaktır.

* Kapsamlı anlaşmada üzerinde anlaşılacak düzeyde Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk kuvvetlerin azaltılmasına ilişkin bir program içerecektir. Bu program, federasyon oluşturulmadan önce, tam olarak uygulanacaktır. Federasyonda aynı büyüklükte, bir Kıbrıslı Türk ve Kıbrıslı Rum birlik bulunacaktır.

* Hiçbir şekilde herhangi bir seferi kuvvet, askeri eğitim, ya da sivil grupların yarı askeri eğitim görmeleri söz konusu olmayacaktır.

* İttifak antlaşmasında öngörülen Türk ve Yunan alayları, Kıbrıs'ta üslenmeye devam edecektir. Kıbrıslı olmayan kuvvetler, üzerinde anlaşılacak bir programa göre, yeterli ve etkili garantilerin sağlanabilmesi için gerekli olan düzeye getirilecektir.

* İlgili tarafların mutabakatıyla Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nden Kıbrıslı olmayan kuvvetlerin üzerinde anlaşılan düzeyde azaltılması yanısıra, Kıbrıslı Türk ve Kıbrıslı Rum kuvvetlerin azaltılmasını denetlemesi için, BM Barış Gücü'ne yetki vermesi istenecektir.

* Av için izin verilenlerin dışında silah bulundurmak federasyon sathında yasaklanacak ve bu yasağın ihlali federal suç sayılacaktır. Silah ya da başka askeri donanımının ithali ya da geçirilmesi de yasaklanacaktır.

* 1960 Garanti ve İttifak Antlaşması korunacak ve güncelleştirilecektir.

FEDERASYONUN TOPRAKLA İLGİLİ YÖNLERİ

* İki taraf aşağıdaki konularda anlaşırlar:

- Varolan ön savunma hatları arasındaki bölgenin geleceği.

- İki kurucu Cumhuriyetin sınırları.

* Kurucu Cumhuriyetlerin her birinin toprağı, federal anayasada tarif edilecektir.

* Kurucu Cumhuriyetlerin sınırları ihlal edilmez olacak ve Kıbrıs'taki İngiliz Egemen Üs Bölgelerinin egemenliğinin sona erdirilmesi hali dışında değiştirilmeyecektir.

* Toprak ayarlamaları, bölünmez bir bütünün bir parçası olarak 1977-79 Üst Düzey Antlaşmasında ekonomik yaşayabilirlilik, ya da verimlilik ile, mülkiyete ilişkin, üzerinde anlaşılan kriterlere göre yapılacaktır.

* Herhangi bir toprak ayarlamasında kişilerin yerlerinden bir kez daha sökülmesi konusunda arzusuzluk ve pratik olmama durumları, yönlendirici bir etken olacaktır.

* Üzerinde anlaşılan herhangi bir toprak ayarlaması, kapsamlı bir anlaşmanın öteki yönlerinden kopmadan, aşamalı olarak uygulanacaktır.

* İki Kurucu Cumhuriyet, yeterli ve etkili biçimde garanti edilecek olan, birbirinin toprak bütünlüğüne saygılı olacaktır.

* İki Kurucu Cumhuriyet kendi topraklarının, birbirinin toprak bütünlüğünü hedef alacak düşmanca faaliyet, ya da eylemler için kulla-nılmasına izin vermeyecektir.

EKONOMİK GÜVENCELER VE KALKINMA

* Federal bir düzenleme çercevesinde, Kıbrıs'taki iki ayrı ekonomik varlık, geçici bir dönemin ardından, her iki halka da ekonomik yararlar sağlayacak bir ekonomik birliğe doğru adım atacaktır.

* Kurucu Cumhuriyetler, kendi bölgelerinde, birey ve kurumları vergilendirme, sanayi ve ticari düzenleme, toprak ve doğal kaynakları kontrol etme ve meslek ve iş kurulmasına izin verme konularında yetki sahibi olmaya devam edecektir.

* Federal ekonomi politikası, iki kurucu cumhuriyet arasındaki ekonomik farklılığı giderecek ve eşitliği gözetecek biçimde planlanacaktır. Kayda değer bir eşitleme düzenini muhafaza etmek için, gerekli güvenceler oluşturulacaktır. Bunlar istikrarı bozacak bir ilişkiden kaçınılması için "anayasal ilkeler" olarak tanımlanacak ve federasyonun temel hedeflerinden olacaktır.

* Yukarıda sözü edilen ilişkilere işlerlik kazandırmak için bir Kalkınma Fonu oluşturacaktır.

* Kurucu Cumhuriyetler arasındaki ekonomik ilişkiler, belli mal ve hizmetlerin koruyucu bir tercih sistemine tabi tutulacağı sınırlı bir serbest ticarete dayanacaktır; bu uygulamadaki amaç, Kıbrıs Türk sanayi ve ticaretini tahakküm ve olumsuz ekonomik etkilerden korumaktadır.

* Yukarıda sözü edilen hedeflerin bir anlam taşıması ve başarılı olması için, Kıbrıs Türk halkına uygulanan tüm kısıtlayıcı ekonomik ve öteki önlemler, vakit geçirilmeden kaldırılmalıdır.

* Ekonomik hedef ve ilkelerin, federal anayasanın bir parçası haline getirilmesine yardımcı olacak ek düzenlemeler, iki taraf arasında varılacak özel bir anlaşmanın gündemini oluşturacaktır.

TCF™

KIBRIS'TA BİR FEDERASYON KURULMASINA İLİŞKİN, ÜZERİNDE ANLAŞILAN ÇÖZÜMÜN UYGULANMASI

Kıbrıs'ta bir federasyon kurulmasına ilişkin üzerinde anlaşılan çözüm aşağıdaki aşamalara göre uygulanacaktır:

i. Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum tarafı arasında yürütülen görüşmelerin, Kıbrıs sorununun tüm yönlerini kapsayacak biçimde ve bölünmez bir bütün kavramı içerisinde sonuçlandırılması.

ii) Üzerinde anlaşılan metinlerin tartışılmak ve Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum halklarının onayını almak için, her iki tarafta da ayrı ayrı yapılacak referandumlara sunulmak üzere, Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum Yasama Meclislerine sunulması.

iii) Geçici hükümet kuruluncaya kadar bir denge sağlanması amacıyla, sonuçlanan güvenlik düzenlemeleri uyarınca, kuvvetlerin dengelenmesine ilişkin programın uygulanmaya başlanması.

iv) Birbirinin yasal ve siyasal kimliklerini tanıdıklarına ilişkin karşılıklı olarak ve aynı zamanda yaptıkları federal deklarasyonlarla ilgili temel hükümler uyarınca, kurucu Cumhuriyetlerin yeniden formasyonu.

v) Karşılıklı mülk iddialarını görüşmek üzere, görüşmelerin uygun bir zamanda oluşturulacak geçici (ad-hoc) komitenin çalışmalarının değerlendirilmesi.

vi) Aşağıda belirtilen amaçlar için ortak komitelerin oluşturulması:

1) Federal anayasanın ayrıntılı bir taslağının hazırlanması;

2) Üzerinde anlaşılan güvenlik düzenlemelerinin programlanması;

3) Üzerinde anlaşılan toprak düzenlemelerinin programlanması.

viii) İki kurucu Cumhuriyetin temsilcilerinin, Kıbrıs sorununa kapsamlı bir çözümü öngören anlaşmayı imzalaması ve zamanında Geçici Hükümet'in kurulması.

ix) Federasyonun ulusararası forumlarda tanınması için Geçici Hükümet'in uluslararası kuruluşlara bildirimde bulunması.

x) Güvenlik Konseyi'nin,,Geçici Hükümet'le varılacak bir mutabakata göre, BM Barış Gücü'ne federasyonun ilk aşamalarda görev yapması için vereceği yetkinin belli bir süre onaylanması.

xi) Karşılıklı mülk iddialarını inceleyen iki toplumlu Geçici Komite'nin çalışmalarında, temel ilkeler üzerinde anlaşma sağlandığı ve karşılıklı bireysel hak iddiaları olasılığının ortadan kalktığı noktasında varlığının her iki tarafça teyid edilmesi.

xii) Federal anayasanın teknik taslağının sonuçlandırılması ve Geçici Hükümet ile kurucu Cumhuriyetlerin yasama meclislerince onaylanması. Federal anayasa, iki tarafta yapılacak referandumlarda onaylandıktan sonra yürürlüğe girecektir.

TCE

xiii) Garantör Devletlerin Ortak Deklerasyonu.

xiv) Federal hükümetçe; federasyonun tanınması ve diplomatik ilişkiler kurulması için Bileşmiş Milletler ve gözlemcilerin devlet temsilcilerine çağrı yapılması.

xvii) Üzerinde anlaşılan güvenlik düzenlemelerinin tamamlanması.

xviii) Toprak konusunda üzerinde anlaşmaya varılan düzenlemelerin tamamlanması.

xix) BM Barış Gücü UNFICYP'in sonunda lağvedilmek üzere bir gözlemci güce dönüţtürülmesi.

xx) BM Genel Sekreteri'nin iyi niyet misyonunun tamamlanması.

99- 649 SAYILI GÜVENLİK KONSEYİ KARARLARI NEDİR?

Şubat 1990 zirvesinin Vasiliu'nun, Türk halkının eşitliğini, Self-determinasyon hakkını, egemenliğini, Türkiye'nin etkin ve fiili garantisini ve Kıbrıs Türklerinin ayrı bir halk olduğunu reddetmesi üzerine çıkmaza girmesinden sonra Güvenlik Konseyi durumu yeniden değerlendirdi.

Genel Sekreter'in 5 Mart 1990'da sunduğu ve her iki Toplumun eşitliğinin vurgulandığı raporu görüşen ve onaylayan Güvenlik Konseyi, 12 Mart 1990'da yeni bir karar almıştır.

12 Mart 1990 tarhinde BM Güvenlik Konseyi tarafından alınan 649 sayılı kararda Türk Halkının Eşitliği, İki Kesimlilik ve iki Toplumluluk vurgulandı. Karar şöyleydi:

649 SAYILI KARAR

Güvenlik Konseyi;

Genel Sekreter'in iki toplum liderinin son görüşmesi ve şimdiki durum değerlendirmesine ilişkin 5 Mart 1990 tarihli raporunu dikkate alarak,

Kıbrıs'la ilgili kararlarını anımsayarak,

Güvenlik Konseyi Başkanı'nın iki toplum liderine gerekli iyi niyet ve esnekliği göstermeleri ve görüşmelerin Kıbrıs sorununun çözümü yönünde ileri bir adımla sonuçlanmasını sağlamak için Genel Sekreter'le işbirliği yapmaları için çağrıda bulunmasına karşın, kurulduğu 25 yıldan beridir, Kıbrıs sorununun bütün yönleri ile müzakerelerle bir çözüme ulaştırılmamış olmasına üzüntü belirterek,

New York'daki son görüşmede kapsamlı bir anlaşmanın karşılıklı olarak kabul edilecek çerçevesi için sonuçlara varılmamış olmasından kaygı duyarak,

1. Özellikle 367 (1975) sayılı kararını teyid eder, aynı zamanda Kıbrıs'ın bağımsızlığını, egemenliğini, toprak bütünlüğünü ve bağımsızlığını güvence altına alan ve başka herhangi bir ülkeyle tamamen veya kısmen birleşmeyi ve her türden taksimi veya ayrılmayı dışlayan iki toplumlu federal bir Kıbrıs Cumhuriyeti kurulmasını öngören, iki toplum lideri arasında 1977 ve 1979 tarihinde varılan doruk anlaşmalarına desteğini yineler;

2. Genel Sekreter'in Kıbrıs'la ilgili iyi niyet misyonunu yerine getirme çabalarına tam destek belirtir,

3. Anayasal yanı ile iki toplumlu, toprak yanı ile iki kesimli ve bu kararla 1977 ve 1979 doruk anlaşmaları çerçevesinde bir federasyon oluşturulması yönünde, karşılıklı olarak kabul edilir bir sonuca özgürce ulaşabilmeleri için iki toplum liderine, çabalarını sürdürmeleri ve Haziran 1989 tarihinde anlaşmaya varıldığı gibi, en erken bir zamanda ve ivedilikle genel bir çerçeve anlaşması sağlanması yönünde, eşit temelde Genel Sekreter'le işbirliği yapmaları çağrısında bulunur.

4. Genel Sekreter'den mümkün olduğu oranda erken ilerleme sağlayabilmek için iyiniyet misyonunun sürdürmesini iki topluma yardımcı olmak üzere telkinler yaparak, müzakereleri kolaylaştırmasını rica eder.

5. İlgili tarafları, durumu kötüleştirecek her davranıştan kaçınmaya çağırır.

6. Durumu ve devam etmekte olan çabayı aktif olarak izlemeye karar verir.

7. Genel Sekreter'den 31 Mayıs 1990'a kadar sunmuş olacağı raporunda Güvenlik Konseyi'ni, görüşmelerin başlaması ve bu karar uyarınca kapsamlı bir anlaşma için gerekli olarak kabul edilir bir çerçevenin geliştirilmesi yönündeki ilerlemeden haberli kılmasını rica eder.

CUELLAR'IN RAPORLARI
Bu arada 12 Temmuz 1990 yılında BM Güvenlik Konseyi'ne bir rapor sunan Genel Sekreter Cuellar, iki toplumun eşit olduğunu vurgulamıştır.

Cuellar, raporunun ilgili bölümünde ţöyle diyordu:

"Kıbrıs, Kıbrıs Türk ve Rum toplumlarının ortak evidir. Bu iki toplumun arasındaki ilişkiler azınlık-çoğunluk ilişkisi değil, Kıbrıs devletinin iki toplumu arasındaki ilişkilerdir..."

"İki toplum bu sürece eşitlik temelinde katılmalıdır..."

Cuellar, Aralık 1991'de sunduğu son raporunda ise, "Kıbrıs'ta siyasal bakımdan iki eşit toplum bulunduğunu, siyasal eşitliğin her alanda uygulanması için devletin her organına etkin katılımın gerektiğini, garanti sisteminin 1960 düzeninin aynısı olacağını vurgulamış" ve ilk kez egemenlikten söz ederek, "Kıbrıs'ta iki toplumun egemenliği paylaşacağını" açıklamıştır.

Cuellar'ın bu ifadesi, Rum yönetimi tarafından "Türk Halkının Egemenliğini Tanımak" olarak yorumlanmış ve yeni saldırılara gerekçe yapılmıştır.

TCF

100- 716 SAYILI GÜVENLİK KONSEYİ KARARI NEDİR?
BM Güvenlik Konseyi, 8 Ekim tarihinde BM Genel Sekreteri Cuellar tarafından sunulan rapor üzerine, 11 Ekim 1991 tarihinde de 716 sayılı kararı almıştır. Türkiye ve KKTC tarafından sert eleştirilere uğrayan 716 sayılı karar şöyleydi:

"BM Güvenlik Konseyi;

1. Genel Sekreter'in geçmiş aylardaki çabalarını över ve raporu ile gözlemlerini destekler,

2. Kıbrıs konusundaki diğer Güvenlik Konseyi kararlarını yeniden teyid eder,

3. Kıbrıs sorunu konusundaki pozisyonunun, Kıbrıs'ta taraflar arasında kabul edilen 1977 ve 1979 üst düzey anlaşmaları ile, son olarak 1990'da Güvenlik Konseyi'nce kabul edilen 649 sayılı karar çerçevesinde, Kıbrıs sorununun çözümü için gerekli olan temel prensiplerin (Egemenlik, bağımsızlık, toprak bütünlüğü, başka bir ülkeyle birleşmeyi ya da ayrılmayı tümüyle dışlayan), Kıbrıs'ta Kıbrıslı Rumların ve Kıbrıslı Türklerin refah ve güvenliğini sağlamak için yeni bir anayasanın tesisinin iki toplumlu ve iki bölgeli federal bir çözüm) olduğunu yeniden teyid eder,

4. Kıbrıs sorununun çözümü yönündeki pozisyonun, Genel Sekreter'in 5 Mart 1990 tarihli raporunun 11. maddesinde de bellirtiği gibi, siyasi olarak iki eşit toplumun bulunduğu, bir tek Kıbrıs Devleti olarak görüldüğünü yeniden teyid eder,

5. Taraflara bu prensiplere tam olarak uyması ve bu çerçevede çalışarak bunlarla tezat oluşturacak yeni kavramlar ortaya atmaması çağrısında bulunur.

6. Genel Sekreter'in iyi niyet misyonunun, iki toplumun eşit katılımıyla iki toplum için de olduğunu yeniden teyid eder,

7. Genel Sekreter'in, bütünlüklü, bir çerçeve anlaşmasının sağlanması ve fikirler dizisinin tamamlanması için, Kasım ayının ilk günlerinde Kıbrıs'taki iki toplum ile Türkiye ve Yunanistan'la görüşmeleri sürdüme niyetini destekler,

8. Genel Sekreter'in başkanlığında, Türkiye, Yunanistan ve iki toplumun katılacağı üst düzey uluslararası bir toplantının Kıbrıs'ta bütünlüklü bir çerçeve anlaşmasının tamamlanması için etkili bir mekanizma olduğuna dikkat çeker,

9. Üst düzey bir uluslararası toplantının bu yıl sonundan önce gerçekleşmesi için iki toplum liderinin, Türkiye ve Yunanistan'ın, Genel Sekreter'le tam bir işbirliği yapmalarını ister.

10. Genel Sekreter'in 1991 Kasım ayında Güvenlik Konseyi'ne,üst düzey bir uluslararası toplantının yapılabilmesi için yeterli ilerlemenin sağlanıp sağlamadığını bildirmesini ister ve eğer koşullar olgunlaşmamışsa, Genel Sekreter'in bir durum değerlendirmesiyle birlikte fikirler dizisini Konsey'e devretmesini ister".

TCE™

101- BM GÜVENLİK KONSEYİ'NİN 750 SAYILI KARARI NEDİR?
Cuellar'dan sonra Genel Sekreter olan Butros Gali ise, 3 Nisan 1992 tarihinde ilk raporunu sunmuştur.

Gali bu raporunda, Kıbrıs Türk halkının politik eşitliğini yeniden teyid ederek, eğemenliğin paylaşılacağını, Türkiye'nin garantörlüğünün 1960 anlaşmaları çerçevesinde devam edeceğini, bir anlamanın iki toplumluluk ve iki kesimlilik zeminine dayanacağını, AT üyeliğinin Kıbrıs Türklerinin ayrı referandumuna sunulacağını, Türklerin kendi Federe Devletlerinde nüfus ve mülkiyet bakımından kesin çoğunluğa sahip olacaklarını, Federal devlete devredilmeyen bütün yetkilerin Federe Devletlere ait olacağını, Federal Bakanlar Kurulunun ve Federal Alt Meclisin 7'ye 3 oranında, Senato'nun ise eşit sayıda temsilcilerden oluşacağını belirtti.

BM Güvenlik Konseyi ise, 10 Nisan 1992 tarihinde aldığı 750 sayılı kararla Genel Sekreterin bu raporunu onayladı.

Türkiye, KKTC, Rum Yönetimi ve Yunanistan tarafından olumlu bulunan kararın tam metni şöyleydi:

"Güvenlik Konseyi, Genel Sekreter'in iyi niyet görevi çerçevesinde, 3 Nisan 1992 tarihinde verdiği raporu dikkate alarak, Kıbrıs konusunda daha önce kabul edilen kararların önemini vurgulayarak, Genel Sekreter'in 8 Ekim 1991 tarihinde yayımladığı raporundan beri, bütünlüklü bir anlaşmanın sağlanması için gerekli olan fikirler demetinin tamamlanması konusunda, hiçbir ilerleme olmadığını, hatta belli alanlarda gerileme olduğunu kaygıyla not eder.

Türkiye ve Yunanistan ile Kıbrıs'ta iki toplum liderinin son iki aydır, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne, kendisiyle ve temsilcileriyle işbirliği yapmaya hazır olduklarını bildirmelerini, memnuniyetle karşılar.

1) Genel Sekreter'i, çabalarından dolayı tebrik eder ve raporundan dolayı şükranlarını bildirir.

2) Güvenlik Konseyi'nin 649 sayılı (1990) ve 716 sayılı (1991) karar tasarılarında öngörüldüğü üzere, Kıbrıs sorununun çözümünün, bağımızlığı ve toprak bütünlüğü güvence altına alınmış, tek egemenliği bulunan, uluslararası karakterli ve tek vatandaşlıklı temellere dayalı, siyasi olarak iki eşit toplumu kapsayan, iki kesimli ve iki toplumlu bir federasyondan geçtiğini ve bir anlaşmanın başka bir ülkeyle bütün ya da bir bölümünün birleşmesini ya da Kıbrıs'ın herhangi bir şekilde bölünmesini, ya da bir kısmının ayrılmasının kapsam dışı bırakıldığını vurgular.

3) Taraflara, bu ilkelere tamamen saygı göstermeleri ve bunlar dışında yeni kavramları gündeme getirmeleri için yeniden çağrıda bulunur.

4) Genel Sekreter'in raporunda, 17'den 25'inci maddeye kadar, 27'inci maddede belirttiği gibi bu fikirler dizisinin, bütünlüklü bir anlaşmanın gerekli olduğunu ve toprak düzenlemeleri ile göçmen konusu başta olmak üzere, iki toplumun da üzerinde anlaşmaya varacağı"kapsamlı" (integrated) paket olarak sona ermesini destekler.

5) Bu sorunların açıklığa kavuşturulması için ilgili tüm taraflara, Genel Sekreter ve temsilcileriyle işbirliği yapmaları için çağrıda bulunur.

TCE

6) Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin iyi niyet görevinin, iki toplumun da refahı, güvenliği eşit temellere dayalı katılımı temellerine dayandığını vurgular. 7) Kıbrıs'ta bir çözüme ulaşılması ve bütünlüklü bir anlaşma sağlanması için 4'üncü maddede değinilen fikirler demetinin doğrudan desteklenmesini kararlaştırır.

8) Genel Sekreter'in, kararda 4'üncü maddede söz edilen fikirler demetini en geç Mayıs ve Haziran 1992'de tamamlamasını ve Genel Sekreter'in, çabalarıyla ilgili olarak Konseyi bilgilendirmesini ve gerekirse Konsey'in doğrudan desteğini istemesini talep eder.

9) Genel Sekreter'in yoğun çabaları sonunda 4'üncü maddede sözü edilen fikirler demetinin tatmin edici bir biçimde tamamlanmasından sonra, iki toplumla, Türkiye ve Yunanistan'ın katılacağı üst düzey bir uluslararası toplantının hala bütünlüklü bir anlaşma sağlanması için etkili bir mekanizma olduğuna inanmaya devam eder.

10) Genel Sekreter'in çabalarının sonucuyla ilgili olarak en geç Temmuz 1992 tarihine kadar Konsey'e bir rapor sunmasını ve belirgin güçlüklerin açılması için, belirli tavsiyelerde bulunmasını da ayrıca talep eder.

11) BM Genel Sekreteri'nin UNFICYP (Kıbrıs'taki BM Barış Gücü) konusundaki önemli yetkisine değinerek, Genel Sekreter'in UNFICYP'e ilişkin olarak Mayıs 1992 tarihinde vereceğini belirttiği bu konudaki raporunu merakla beklediğini vurgular".

102- KKTC'NİN SUNDUĞU İSTİKRAR ÖNERİLERİ NEDİR?
1991 yılı Nisan ayında Washington ve BM'de bir dizi temaslar yapan KKTC Cumhurbaşkanı Denktaş yeni İSTİKRAR ÖNERİLERİ açıkladı.

Mayıs ayında BM Genel Sekreteri Cuellar'a da sunulan ve Kıbrıs'ta, Türk ve Rum toplumları arasında düşmanlığın kalkmasını, ilişkilerin ılımasını, dostluğun ve işbirliğinin teşvikini sağlamayı hedefleyen 7 sayfalık önerilerde, Türklere yönelik suçlama kampanyası her türlü ambargoya son verilmesi; Ercan Hava Alanı'nın tanınması; Maraş'ın ortak işletmeye açılması, askeri kuvvetlerin dondurulması; Kıbrıs Türkleri'ne uluslararası alanda söz hakkı tanınması ve Kıbrıs Rum Meclisi'nin federasyon istediğini, Enosis'i reddettiğini karara bağlaması isteniyor.

"İstikrar Paketi"nde temel konular şu şekilde yer alıyordu:

"Kıbrıs sorunu, karşılıklı itham ve suçlama kampanyası sürdürerek çözümlenemez.. İkili görüşmelerin anlayış ve ılımlı bir hava içinde geçmesi için Rum Yönetiminin, Kıbrıs Türk Toplumu ile Türkiye'yi suçlamaktan vazgeçmesi gereklidir.

Dünya kamuoyunun Kıbrıs sorununun 1974'te başladığı iddiası ile yanıltılmasına, 1963-1974 dönemi olaylarının yozlaştırılmasına ve inkarına son verilmelidir.

Güvenlik Konseyi'nin 12 Mart 1990 tarih ve 649 sayılı kararında öngörülen Kıbrıs'taki iki toplumun siyasi eşitliği ve federasyon müzakerelerinde vurgulanan ortaklık ilkesi dikkate alınarak, Kıbrıs Rum Yönetimi'nin uluslararası forumda Kıbrıs Adası'nın tek ve mutlak hakimi kisvesi altında hareket etmesi engellenmelidir. Kıbrıs Türkleri'ne, dış ülkelerle siyaset de dahil,her alanda söz hakkı tanınmalıdır.

Kıbrıs Türk Halkına uygulanmakta olan kara, deniz ve hava ambargoları kaldırılmalı, Türklerin uluslararası spor faaliyetlerine, kültürel temaslara katılmaları, ticari yasakların iptali sağlanmalıdır. BM bu konuda 3. ülkeleri uyarmalıdır.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı (AGIK) çerçevesinde Kıbrıs'ın iki toplum tarafından temsil edilmesi hususu kabul edilmelidir.

Kıbrıs'ta kayıp şahıslar konusunda iki tarafın yaptığı araştırmalar incelenip çarpışmalar,Sampson Darbesi ve 1974 Barış Harekatı'nda kaybolanların gerçek listesi çıkarılmalıdır.

800 Türk ile 1600 Rum'un akıbeti hakkında son bilgiler ailelere ulaştırılarak toplumların acılı bekleyişine son verilmelidir.

İki toplum arasında güvenin yeniden tesisi, müzakerelerin başlaması yönünde temel unsuru oluşturduğu düşüncesiyle silahlanma yarışının son bulması gerekmektedir. Türk ve Rum Silahlı Kuvvetleri dondurulmalı ve akabinde iki toplum arasında "Saldırmazlık Antlaşması" yapılmalıdır. Bu antlaşmaya Türkiye ve Yunanistan da garantör olarak imza atmalıdır.

Türk ve Rum okullarında okutulan kitapları süzgeçten geçirecek bir komisyon kurup, adanın iki toplumu arasında düşmanlık hislerinin kökleşip yayılması önlenmelidir.

KKTC Meclisi'nin bir süre önce yaptığı gibi, Kıbrıs Rum Yönetimi Meclisi de, hedefin Federasyon olduğunu, Enosis'in ortadan kalktığını karar altına alarak, BM tek çözüm gördüğü Federasyon formülünden yana olduklarını açıklamalıdır.

Taraflar 'Talep Komiteleri' kurarak Türkler'in Güney'de, Rumlar'ın Kuzey'de bıraktığı mal ve emlakı, müzakerelerde kullanılmak üzere liste haline getirmelidir.

Ercan Havaalanı'nın uluslararası tanınması sağlanmalıdır.

Maraş Bölgesi açılarak Türk ve Rumlar tarafından ortaklaşa işletilmelidir.

103- KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ CUMHURİYET MECLİSİ'NİN KIBRIS SORUNUNA İLİŞKİN 17 EYLÜL 1991 TARİHLİ KARARI NEDİR?

New York'da süren görüşmlerin, Türk Halkının meşru haklarını yok eden, egemenlik hakkını tanımayan bir çerçeveye oturtulmak istenmesi üzerine KKTC Meclisi 17 Eylül 1991 tarihinde aşağıdaki kararı almıştır. (Karardan 3 hafta sonra toplanan Güvenlik Konseyi ise 716 sayılı kararı almıştır).

Kıbrıs Türk Halkının özgür iradesini ve egemenliğini temsil eden Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi:

TCF™

Kıbrıs Rum tarafının ortaklaşa kurulmuş olan 1960 Cumhuriyeti'ni bir Rum Cumhuriyeti'ne dönüştürmek için başlattığı silahlı eylem sonucu 1963 sonunda ortaya çıkmış olan Kıbrıs sorununun bulunduğu aşama ve halli için yürütülen son temaslar itibarıyla ortaya çıkan durumu, 10 ve 17 Eylül 1991 tarihinde yapmış olduğu olağanüstü birleşimlerde görüşmüş; ve

Cumhurbaşkanı Sayın Rauf R. Denktaş ile Hükümetin verdiği bilgiler ve Rum Liderliği ile Yunanistan Liderliğinin yapmış olduğu açıklamalar ışığında değerlendirme yaparak aşağıdaki kararları almıştır:

1) Kıbrıs'ta egemenlik eşit siyasi ve hukuki statüye sahip iki halktan kaynaklanmaktadır. 1960 Ortaklık Cumhuriyeti'ni bu şekilde oluşturmuş bulunan iki kurucu ortak halkın 1963, Rum saldırıları sonucu ayrılmış olması nedeniyle, her iki halk kendi egemenlikleri altındaki topraklarda yaşamakta ve sırf kendi toprakları üzerinde egemen bulunmaktadır. Birinin diğerini idare hakkı hiçbir zaman olmamıştır ve yoktur. Her iki halk kendi özgür iradesiyle seçtiği iki ayrı siyasi otorite tarafından temsil

edilmektedir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Kıbrıs Türk Halkı'nın onaylamış olduğu anayasa çerçevesinde egemen bir Cumhuriyettir. Bu gerçeği gözardı ederek girişilen çabalar ve yapılan girişimler, sahte Kıbrıs Cumhuriyeti Hükümeti adı altında saldırısına devam eden Rum idaresinin uzlaşmazlığını artırmış ve çözüme yardımcı olmamıştır.

2) Son tespitler bunu teyid etmekte ve Kıbrıs Türk tarafının yapıcı ve olumlu yaklaşımlarına karşılık Rum tarafının Kıbrıs'ın tümüne hakim olma yönündeki tutum ve zihniyetinde bir değişiklik olmadığını ve Türk tarafı ile eşit koşullarda yetki paylaşımına dayanan gönüllü bir ortaklığa hazır olmadığını göstermektedir.

Rum tarafının bu tutumu, Rumlar'a karşı düşmanca hisler beslemeyen Kıbrıs Türk halkında yeterli güveni oluşturmadığı gibi, çözüm arayışları yönündeki temel engeli de teşkil etmektedir.

3) 28 yıldan bu yana devam eden Kıbrıs sorununa adil ve kalıcı bir çözüm bulunmasını arzu eden Kıbrıs Türk Halkı, her zaman barıştan yana olmuş ve Kıbrıs Rum Halkı ile karşılıklı saygı ve güvene dayanan yeni bir ilişkiler düzeni kurmak istemiştir. Cumhuriyet Meclisi iki halkın birbirine tahakküm edemeyceği bu yeni ilişkiler düzeninin ilk adımı olarak iki taraf arasında husumete ve menfi propagandaya son verilmesi ve bu doğrultuda güven artırıcı ve iyiniyet önlemlerinin vakit geçirilmeksizin uygulamaya konması dileğini yinelemektedir.

4) Kıbrıs Türk tarafı, bir çözüm çerçevesi sağlamak amacıyla BM Genel Sekreteri'nin iyi niyet misyonu kapsamı içinde iyi hazırlanmış ve ilgili tarafların önceden her konuda mutabakatlarının sağlandığı dörtlü konferans yapılması önerisini benimsemiş ve bu yöndeki çabalara katkıda bulunmaya devam etmiştir. Ancak, son gelişmeler taraflar arasında öze ilişkin görüş ayrılıkları bulunduğunu ve bu durumun giderilmesi için çalışmalara devam edilmesi gereğini ortaya koymuştur. Cumhuriyet Meclisi, bu amaçla, her iki toplum liderinin, görüş ayrılıklarını gidermek ve bu sürece katkıda bulunmak üzere doğrudan görüşmesi yönünde Kıbrıs Türk tarafınca yapılmış olan öneriyi hatırlatmakta yarar görmektedir.

TCE

5) Cumhuriyet Meclisi, Türk tarafının başlangıçtan beri savunduğu ve taviz vermesinin söz konusu olmayacağı egemenlik, kendi geleceğini kendisinin serbestçe tayin hakkı, siyasi eşitlik ve bunu simgeleyen tüm unsurlar, iki kesimlilik ve kurucu ortaklığı simgeleyen iki ayrı halk temelinin, ve Türkiye'nin etkin ve fiili garantisinin hiçbir şekilde sulandırılmaycağı, Türkiye ve Yunanistan'ın birlikte üye olmadıkları hiçbir siyasi ve ekonomik birliğe Kıbrıs'ın üyeliğinin söz konusu edilmeyeceği ilkelerini bir kez daha vurgulamakta yarar görmektedir.

6) Siyasi bir sorun olan Kıbrıs meselesinde bir çözüme, iki halkın özgür iradesi ve rızasıyla varılacağı kuşkusuzdur. Müzakere sürecine müdahale ve baskı teşebbüsleri kabul edilmez. Anlaşmaya zemin teşkil edecek ön çalışmalar Meclis'in onayı alınmaksızın Kıbrıs Türk tarafını bağlayıcı olamaz. Meclis'in onayı alınmaksızın herhangi bir öneride bulunulamaz, herhangi bir öneri kabul edilemez.

7) Kıbrıs Türk tarafı, çözümle ilgili görüş ayrılıklarının, iki halk arasında yapıcı bir anlayışın yaratılması ve ilişkilerin barışcı bir zemine oturtulması bakımından bir engel teşkil etmemesi gerektiği inancındadır. Cumhuriyet Meclisi, Kıbrıs Türk Halkı adına, kurulmasını önerdiği bu barışçı ilişkiler düzeninin sağlayacak önlemleri ele almak ve tekliflerde bulunmak üzere her iki tarafın atayacağı kişilerden müteşekkil komitelerinin BM gözetiminde kurulmasını önerir.

104- BM GENEL SEKRETERİ BUTROS GALİ TARAFINDAN HAZIRLANAN "GALİ HARİTASI" VE "GALİ ÇÖZÜM PLANI" (FİKİRLER DİZİSİ) NEDİR?

Kıbrıs sorununa çözüm bulmak amacıyla 1. tur görüşmeler 18 Haziran 1992'de New York'da başladı.

BM Genel Sekreteri Gali bu turda Cumhurbaşkanı Denktaş'a kendi adıyla anılan bir Harita sundu.

"Harita olmayan Harita" (Non paper) diye anılan bu haritaya göre Türk tarafına %28.2 oranında bir toprak bırakılıyor, 37 Türk köyünün Rumlara verilmesi isteniyor, (Güzelyurt dahil): Karpaz'da bir Rum kantonunun oluşturulması isteniyor ve onbinlerce Rum'un Kuzey'e dönmesi öngörülüyordu.

KKTC Cumhurbaşkanı Denktaş bu haritayı reddederek ancak bir paket anlaşma çerçevesinde toprakta % 29(+) oranına inebileceğini ve bu oranın içinde Güzelyurt bölgesinin bulunmasının şart olduğunu açıkladı.

GALİ PLANI

15 Temmuz'da başlayan 2.turda ise BM Genel Sekreteri "Fikirler Dizisi" (Set of Ideas) diye anılan aşağıdaki çözüm planını sundu:

KIBRIS'TA BÜTÜNLÜKLÜ BİR ANLAŞMA ÇERÇEVESİNE İLİŞKİN FİKİRLER DEMETİ:

Kıbrıs Rum toplumu ile Kıbrıs Türk toplumu lideri (iyi niyet misyonu üstlenen) Genel Sekreter'in gözetiminde eşit şartlar altında, Kıbrıs sorununun adil ve kalıcı bir çözüme kavuşturulması yönünde önemli bir adım oluşturan Kıbrıs'ta Bütünlüklü Çerçeve Antlaşması üzerinde görüşmüşlerdir. Çerçeve Antlaşması, üst düzey bir uluslararası toplantıda, iki lider tarafından tamamlanmasını izleyen 30 gün içerisinde ayrı referandumlarla iki toplumun onayına sunulacaktır.

BÜTÜNLÜK HEDEFLERİ

Bütünlüklü Çerçeve Anlaşması entegre bir bütün olup, her iki toplum tarafından ayrı referandumlarla onaylanıp Geçici Düzenlemeler adı altında yer alan hükümlerin yerine getirilmesinden sonra, iki toplum ilişkilerine hükmedecek, anayasal açıdan iki toplumlu, toprak yönünden iki kesimli federal bir temele dayalı yeni bir ortaklık ve yeni bir anayasa ile sonuçlanacaktır.

Çerçeve Antlaşması, 1977 ve 1979 üst düzey anlaşmalarına dayalı olup, BM Güvenlik Konseyi'nin özellikle 367 (1975), 649 (1990), 716 (1991) 750 (1992) sayılı kararları ile uyumludur.

Bütünlüklü Çerçeve Anlaşması, Kıbrıs'ın Kıbrıs Rum ve Türk toplumlarının ortak vatanı olduğunu ve iki toplum arasındaki ilişkilerin azınlık-çoğunluk ilişkileri değil Federal Kıbrıs Hükümeti'nin iki toplum arasındaki ilişkisi olduğunu teslim eder.

Bütünlüklü Çerçeve Anlaşması, Kıbrıs Antlaşması'nın tek uluslararası kimliğe sahip bağımsızlık ve toprak bütünlüğü korunan Genel Sekreter'in 3 Nisan 1992 (S/23780) tarihi raporunun 11. paragrafında tarif edildiği şekilde siyasi eşitliğe sahip iki toplumlu, iki kesimli federasyona dayalı bir Kıbrıs devleti olmasını ve bu devletin

kısmen veya tamamen bir başka ülke ile birleşmesini veya ayrılma ve bölünmesinin yasaklamasını, güvence altına alır.

Bütünlüklü Çerçeve Anlaşması, iki toplumun siyasal eşitliğini teslim eder ve güvence altına alır. Siyasi eşitlik, federal hükümetin tüm dallarına ve idaresine eşit sayıda katılım anlamına gelmemekle birlikte; federal anayasanın onaylanması ve değiştirilmesinin her iki toplum tarafından kabulünün gerekliliğini, federal hükümetin her organı ile kararında her iki toplumun etkin katılımını, federal hükümette, toplumlardan birinin çıkarlarına ters düşen önlemler alınmasına fırsat vermeyecek şekilde güç dağılımı yapılmasını ve iki federe devletin eşit ve benzer güçlere ve işlevlere sahip olmasını güvence altına alır.

Bütünlüklü Çerçeve Anlaşması federal hükümetin işlev ve yetkileri ile, 3 organın oluşum ve işlevini de içine alan, her iki toplumun etkin katılımını (uygun bir çıkmaz açıcı mekanizmaya gereksinim duyacak) federal hükümetin etkin çalışmasını güvence altına alan hükümler içerir.

Her iki toplum, birbirinin kimlik ve bütünlüğünü kabul ederek; karşılıklı saygı, dostluk ve işbirliğine dayalı yeni bir ilişki için çaba harcamayı taahhüt edecektir.

Bu amaçla, iki toplum bu taahhüte ters düşecek her türlü davranışı değiştirmeyi kabul eder ve uzlaşılan çözüme yönelik uğraşlara ters düşecek herhangi bir davranışta bulunmaz.

YÖNLENDİRİCİ İLKELER

TCE™

İki toplumlu ve iki kesimli federasyon, Kıbrıs Rum ve Türk toplumları tarafından özgürce kurulacaktır.İki toplum tarafından federal hükümete bırakılmamış olan tüm yetkiler, İki federe devlete ait olacaktır.

Federal anayasa, ayrı referandumlarla iki toplum tarafından onaylandıktan sonra yürürlüğe girecek ve yalnızca her iki federe devletin onayı ile değiştirilebilecektir.

Federal Cumhuriyet, siyasal açıdan eşit, iki federe devletin tek toprağı olacaktır. Federal Cumhuriyet, her iki topluma ait bölünmez tek egemenliğe sahip olacaktır. Toplumlardan biri, diğeri üzerinde egemenlik talep etmeyecektir.

Federal Cumhuriyet, federal anayasaya uygun federal yasalarla düzenlenecek tek uluslararası kimlik ve vatandaşlığa sahip olacaktır.

Federal Anayasa, her toplumun kimlik, bütünlük ve güvenliğinin yanısıra, siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel, dilsel, ve dinsel haklarını koruyacaktır. Bütün vatandaşlar yasalar karşısında eşit olacaktır.

Federal Cumhuriyet laik olacak, dini fonksiyona sahip kişilerin federal hükümet veya federe devletlerde siyasi bir görev almak üzere seçilmesi veya tayini yasaklanacaktır.

Cumhuriyetin resmi dilleri Rumca ve Türkçe olacaktır. İngilizce dil de kullanılabilecektir.

Federal Cumhuriyet, tarafların üzerinde anlaşacağı bir bayrağa sahip olacaktır. Federal bayrak, federal bina ve noktalarda tüm diğer bayrakların yerine asılacaktır. Her federe devlet, kendi bayrağına sahip olacaktır.

Federal hükümetin uygulayacağı tatiller üzerinde anlaşılacak ve bunlar federal anayasada yer alacaktır.

İki federe devlet, eşit ve benzer yetki ve işlevlere sahip olacaktır.

Her federe devlet, tek toplum tarafından yönetilecektir.

Her federe devlet, kendi yöntemi hususunda kendi kararını verecektir. Karar federal anayasaya ile uyumlu olacaktır.

Federal hükümetin yetkileri, iki federe devletin yetki ve işlevleri üzerinde uzanmayacaktır.

Güvenlik, asayiş ve düzen, her federe devletin kendi sorumluluğunda ve federal anayasaya uygun tarzda olacaktır.

Geçici dönemde, her iki dinin kutsal saydığı mabedler ile tarihi binaların kullanımı ve korunması hususunda işbirliği yapacaktır.

Federasyonun Anayasal Yönleri:

Federal hükümetin yetkileri, işlevleri ve yapısı, yukarıda belirtilen bütünlüklü hedefler ve rehber ilkeler ile uyum içinde olacaktır.

(a) Federal Hükümetin Sahip Olacağı Yetki ve İşlevler:

Federal hükümet, aşağıda belirtilen güç ve işlevlere sahip olacaktır.Federal hükümette bulunmayan tüm yetki ve işlevler, iki federe devlete ait olacaktır. İki federe devlet, federal hükümete ek yetki ve işlevler devretmeye veya federal hükümetten yetki ve iţlev devralmaya ortaklaţa karar verecektir.

Federal Hükumetin Yetki ve İşlevleri:

* Dışişleri (Federe devletler, yabancı hükümetler veya uluslararası örgütlerle, kendi yeterlik alanlarında anlaşmalar yapabilirler. Dışişlerde temsiliyet,federal cumhuriyetin iki toplumlu yapısını yansıtacaktır).

* Merkez Bankası (para basımı işlevleri dahil)

* Gümrük ve uluslararası ticaretin koordinesi,

* Havaalanı ve limanların uluslararası kullanımı,

* Federal bütçe ve federal vergi,

* Muhaceret ve vatandaşlık,

* Savunma (bu husus,Garanti ve İttifak Antlaşmaları bağlamında görüşülecektir),

* Federal Adliye ve federal polis,

* Federal posta ve telekomünikasyon hizmetleri,

* Patent ve ticari markalar,

* Federal yetkilerin ve memurların tayini (%70 Rum, %30 Türk oranına göre),

* Halk sağlığı, çevre, doğal kaynakların korunması ve kullanımı, ağırlık ve ölçüler.

* Turizm ve endüstri faaliyetlerinin koordinesi.

Federal yetki ve işlevler federal hükümet veya anlaşmalar uyarınca federe devletlerin delegasyonları tarafından yürütülecektir.

(b) Federal Hükümetin Yapısı, Oluşumu ve İşlevi:

(i) Yasama

Yasama, bir Alt, bir de Üst Meclis'ten oluşacaktır. Her iki Meclis'in başkanları, aynı toplumdan olmayacaktır. Bir meclisin başkan ve başbakan yardımcısı da aynı toplumdan olmayacaktır.

TCE™

Bütün yasaların, her iki meclisten geçmesi zorunludur.

Alt Meclis, 70:30 oranında Rum ve Türkler'in oluşturduğu iki toplumlu karaktere sahip olacaktır.

Üst Meclis, İki federe devletin 50:50 oranında katılımı ile oluşacaktır.

Bütün yasalar, her iki Meclis'te çoğunlukla geçirilecektir.

Alt Meclis'teki Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk temsilcilerin çoğunluğu, dışişleri, savunma, güvenlik, bütçe, vergilendirme, muhaceret ve vatandaşlık alanına giren meselelerde, Alt Meclis'teki iki toplum temsilcilerinin ayrı ayrı çoğunluğuna gereksinim olduğuna karar verebilir.

Ayrı Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk çoğunlukları, her mecliste bir toplantı yeter sayısını oluşturmak durumundadır.

Arka arkaya iki toplantıda Meclislerin herhangi birinde, toplumlardan biri veya ikisinin çoğunlukta olmamasından dolayı yeter sayı elde edilmediği hallerde söz konusu meclisin başkanı, 5 günden az, 10 günden fazla olmayan bir süre içinde toplantı isteyebilir. Toplantıda, Üst Meclis'in çoğunluğu yeter sayısı teşkil eder.

Alt Meclis'te toplam üyeliklerin yüzde 30'u Quoruim tetkil eder.

İki Meclis, bir karar veya bir tasarıyı onaylayamaması halinde, federal hükümetin işlevlerinin devamını güvence altında tutarak, konsensus için gerekli işlemleri başlatır.

Bunun için bir 'Conference' Komitesi oluşturulur. Bu komite, federal yasama organının her iki meclisin üyeleri arasından, Rum ve Türk gruplarının eşit bir biçimde seçtiği iki kişiden oluşur.

'Conference' Komitesinin üzerinde uzlaştığı yasa veya karar metni, her iki meclise onay için sunulur.

Federal bütçenin bir veya her iki mecliste onaylanmaması halinde, "Conference" Komitesi'nin görevini tamamlaması ve her iki meclisin kabul etmesi sürecinde, en son federal bütçe ve enflasyon hükümleri yürürlükte kalır.

(ii) Yürütme:

Federal yürütme organı, federal cumhurbaşkanı, federal cumhurbaşkan yardımcısı ve federal bir bakanlar kurulundan oluşur.

Cumhurbaşkanı ve cumhurbaşkan yardımcısı,ülkenin üniter yapısını ve iki toplumun siyasi eşitliğini sembolize eder.

(Cumhurbaşkanı ve cumhurbaşkanı yardımcısı seçimleri konusunda iki taraf farklı tutumlar sergilemiştir. Kıbrıs Rum tarafı, cumhurbaşkanının genel halk oylaması ile seçilmesini, Kıbrıs Türk tarafı ise cumhurbaşkanlığının iki toplum arasında rotasyonunu öngören bir sistemi tercih etmektedir).

Federal Hükümetin etkili bir başlangıç yapmasını sağlamak amacıyla, cumhurbaşkanı ve cumhurbaşkanı yardımcısının her biri ilk sekiz yılı kapsayan bir süre için, kendi federe devletlerinin başkanlığını yapar.

Bakanlar Kurulu, Kıbrıs Rum ve Kıbrıs Türklerinin 7:3 oranında katılımıyla oluşur. Cumhurbaşkanı ve Cumhurbaşkanı yardımcısı, bakanları kendi toplumlarından seçerler ve her ikisinin imzasını taşıyan bir enstrümanla atarlar.

Dışişleri, Maliye ve Savunma Bakanlıklarından biri, Kıbrıs Türklerine tahsis edilir. Cumhurbaşkanı ve Dışişleri Bakanı, aynı toplumdan olmaz.

Cumhurbaşkanı ve Cumhurbaşkan Yardımcısı, Bakanlar Kurulu gündeminin hazırlanışını tartışır ve herhangi biri istediği konuları ekler.

Bakanlar Kurulu kararları, çoğunluk oyuyla alınır. Ancak Bakanlar Kurulu'nun dışişleri savunma,güvenlik, bütçe, vergilendirme, muhaceret ve vatandaşlık konularındaki kararları, hem Cumhurbaşkanı, hem de Cumhurbaşkan Yardımcısı tarafından onaylanmalıdır.

Dışişleri ve dışişleri örgütünün oluşumuna ilişkin düzenlemeler, federal anayasada tarif edilir.

Cumhurbaşkanı ve Cumhurbaşkan Yardımcısı ayrı ayrı veya ortaklaşa dışişleri, savunma, güvenlik, bütçe, vergilendirme ve vatandaşlık konularına ilişkin yasama kararını veto etme hakkına sahiptir.

Cumhurbaşkanı ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı ayrı ayrı veya ortaklaşa, yasama ve Bakanlar Kurulu kararlarını veya yasalarını, yeniden görüşülmek üzere iade etme hakkına sahiptir.

(iii) Adli Organ:

Federal Adli Organ, Üst Meclis'in rızası ile Cumhurbaşkan ve Cumhurbaşkan Yardımcısı tarafından atanan eşit sayıda Türk ve Rum hakimlerden oluşan Yüksek Mahkeme'dir.

Yüksek Mahkeme, Federal Anayasa Mahkemesi ve Federasyonun en yüksek mahkemesi yerini alır. Yüksek Mahkeme Başkanlığı, Yüksek Mahkeme'nin Rum ve Türk üyeleri arasında rotasyon usulüyle atanır.

Her iki federe devlet, federe alt mahkemeler kurulabilir.

Yüksek Mahkeme, federal anayasa ve federal yasaların karşısındaki konularla ilgilenir ve federal anayasa ile federal yasaların kendisini yetkili kıldığı diğer adli işlevleri de yerine getirir.

Federe devletlerin her biri federal anayasa tarafından federal adliyenin ilgi alanı dışında meselelerle ilgilenecek adliyeye sahip olur.

TCE™

Federal Anayasa, federal yasalar ve icraatın anayasaya uygunluğunu güvence altına almak için gerekli prosedürü tayin eder ve aynı zamanda federe devletlerin yasama, yürütme ve adliyeye ilişkin icraatlarının federal anayasaya uygunluğunu temin için tatmin edici bir mekanizma kurar.

(c) Temel Haklar -Özgürlükler Dahil- Siyasi, Ekonomik ve Kültürel Haklar:

Evrensel ölçüde tanınan temel haklar ve özgürlükler, federal anayasada yer alacaktır.

Dolaşım, yerleşim ve mülkiyet özgürlükleri, federal anayasa ile korunacaktır. Bu hakların uygulanmasında 1977 üst düzey anlaşması ve yukarıda belirtilen rehber ilkeler dikkate alınacaktır.

Dolaşım özgürlüğü Federal Cumhuriyetin kurulması ile normal polis işlevleri dışında herhangi bir kısıtlama olmaksızın, derhal yürürlüğe girecektir.

Yerleşme özgürlüğü ve mülkiyet hakkının uygulanmasına, toprak düzenlemeleri ile ortaya çıkacak olan yerleşim sürecinden sonra geçilecektir. Federe devletler bu hakları, federal anayasa uyarınca, geçici dönemde kararlaştırılan tarzda düzenleyeceklerdir.

Diğer toplumdaki şahıslara yönelik şiddet olaylarında yer aldığı veya şiddete yol açtığı veya nefret duyduğu bilinen kişilerin, yasa hükümleri uyarınca, diğer toplumun yönettiği federe devlete girmesi engellenebilir.

GÜVENLİK VE GARANTİ

Federal Cumhuriyet ile Kıbrıs Rum ve Kıbrıs Türk Federe Devletlerinin güvenliği garanti edilecektir.

Federal Cumhuriyetin askerden arındırılması bir hedef olarak durmaktadır.

1960 Garanti ve İttifak antlaşmaları'nın geçerliliği devam edecek ve aşağıda belirlenen ve ilavelerle tamamlanacak bir belgeyle takviye edeceklerdir.

Garanti Antlaşması, federal cumhuriyetin bağımsızlığı ve toprak bütünlüğünü güvence altına alacak ve herhangi başka bir ülkeyle tümüyle veya kısmen birleşmeyi ve herhangi bir taksim veya ayrılmayı (kopmayı) dışlayacak, Kıbrıs Rum ve Kıbrıs Türk Federe Devletlerinin güvenliğini sağlayacak; ve federal cumhuriyetin yeni anayasal düzeninin toplumlardan herhangi biri tarafından tek taraflı değiştirilmesine karşı güvence oluşturacaktır.

Bir yandan, Yunan ve Kıbrıslı Rum birliklerinin asker ve teçhizatı, öte yandan da Türk ve Kıbrıslı Türk birliklerinin asker ve teçhizatına ilişkin sayısal bir denge, Kapsamlı Çerçeve Antlaşma'nın iki toplum tarafından, ayrı referandumlarda onaylanmasından sonra ....ay içinde sağlanacaktır.

TCE™

Kıbrıs Rum ve Kıbrıs Türk birliklerinin, üzerinde mutabık kalınacak daha düşük bir düzeye indirilmesine ve İttifak Antlaşması tahdında öngörülmeyen tüm Kıbrıslı olmayan gençlerin çekilmesine ilişkin bir takvim oluşturulacaktır. Bu takvim federal cumhuriyetin oluşturulmasından önce tümüyle ve ilavede belirtilen, eylem programının uygulanmasına ilişkin aşamalara paralel olarak uygulanacaktır.

İttifak Antlaşması, Kıbrıs'ta eşit büyüklükte ve teçhizatla Yunan ve Türk alaylarının konuşlandırılmasını öngörecektir; alaylardan her birinin sayısı....geçmeyecektir. Yunan Alayı, Kıbrıs Rum toplumunca yönetilecek federe devlette konuşlandırılacak ve Türk toplumunca yönetilen federe devlete giremeyecektir. Türk Alayı, Kıbrıs Türk toplumunca yönetilen federe devlette konuşlandırılacak ve Kıbrıs Rum tarafınca yönetilen federe devlete girmeyecektir.

Federal Cumhuriyet, Cumhurbaşkanı ve Cumhurbaşkan Yardımcısının ortak ve genel komutasında olacak, eşit büyüklük ve teçhizatta bir Kıbrıs Rum, bir de Kıbrıs Türk birliğinden oluşan, federal bir güç bulunduracaktır. Kıbrıs Rum Birliği, Kıbrıs Rum toplumunca yönetilen federe devlette konuşlandırılacaktır. Kıbrıs Türk birliği Kıbrıs Türk toplumunca yönetilen federe devlette konuşlandırılacaktır. Cumhurbaşkanı ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı, birliklerin yerleri hakkında müştereken karar vereceklerdir.

Herhangi bir ihtiyat gücü ve sivil grupların herhangi bir askeri veya paramiliter eğitimi olmayacaktır.

Kıbrıs Rum ve Kıbrıs Türk birlikleri iki toplum arasında karşılıklı saygıyı, dostluğu ve yakın ilişkileri geliştirecek ve federal cumhuriyetin her yerinde ortak sosyal hizmet faaliyetlerini yerine getirerek (toplumların) refahını (mutluluğunu) teşvik edeceklerdir.

Her bir federe devlet ile federal cumhuriyetin bir polis gücü olacaktır. Tüm federal cumhuriyet çapında, tüm paramiliter faaliyetler ve avlanmak için izin verilenlerin dışındaki silahların tasarrufu yasaklanacak ve bu yasağın ihlali federal suç sayılacaktır. Federal hükümetin uygun bir şekilde onayladığının dışında, silahların ve öteki askeri teçhizatın ithali veya transit geçişi yasaklanacaktır.

Kapsamlı Çerçeve Antlaşması'nın iki toplum tarafından ayrı referandumlarda onaylanmasından hemen sonra üç garantör devletten, iki toplumdan ve UNIFICYP (Kıbrıs'taki BM Barış Gücü)'ten oluşacak, geçici bir izleme Komitesi oluşturacak ve şu görevlerden sorumlu olacaktır:

- Kapsamlı Çerçeve Antlaşması'nın iki toplum tarafından ayrı referandumlardan onaylanmasından ...ay içinde, bir yandan, Yunan ve Rum birliklerinin asker ve teçhizatı, öte yandan da Türk ve Kıbrıslı Türk asker ve teçhizatına ilişkin, üzerinde mutabık kalınan sayısal dengenin sağlanmasının izlenmesi;

- Kıbrıs Rum ve Kıbrıs Türk birliklerinin üzerinde mutabık kalınan düzeye indirilmesinin ve İttifak Antlaşması tahtında öngörülmeyen tüm Kıbrıslı olmayan güçlerin çekilmesine ilişkin, üzerinde mutabık kalınmış takvimin sağlanmasının izlenmesi.

TCE™

Garanti Antlaşması; federal cumhuriyetin bağlılığını teyit edeceği AGİK ilkelerine tutarlı olacak bir şekilde, garantör devletlerin ve federal Cumhurbaşkanı ve Cumhurbaşkan Yardımcısının temsilcilerden oluşacak, bir teftiş ve teyid komitesi öngörecektir. Birleşmiş Milletler, teftiş ve teyid komitesine, işlevlerini getirilmesinde yardımcı olacak destek personelini sağlayacaktır.

Teftiş ve Teyit Komitesi, federal Cumhurbaşkanı veya Cumhurbaşkanı yardımcısı veya herhangi bir garantör devlete göre, herhangi bir toplumun ya da federal cumhuriyetin güvenliğine tehdit oluşturan herhangi bir gelişmeyi, yeride tetkik için Teftiş ve Teyid Komitesi'nin uygun göreceği öteki yöntemlerle soruşturmaktan sorumlu olacaktır. Teftiş ve Teyid Komitesi, Garanti ve İttifak Antlaşmaları'nca kapsanan düzenlemelere aykırı olarak kabul ettiği herhangi bir durumun düzeltilmesi için tavsiyelerde bulunacaktır. Taraflar bu tavsiyeleri derhal ve iyi niyetle uygulamak mecburiyetinde olacaklardır.

Birletmiţ Milletler Güvenlik Konseyi'nden, Teftiţ ve Teyid Komitesi'nin desteklenmesi konusu dahil, UNFICYP'in yetkisini gözden geçirmesi istenecektir.

TOPRAK AYARLAMALARI

Kıbrıs Rum ve Kıbrıs Türk toplumları, 1977 üst düzey anlaşmasını göz önünde bulundurarak, her biri tarafından yönetilecek federe devletlerin toprakları üzerinde mutabakata varırlar.

Metine ilave edilen harita, iki federe devletin topraklarını belirlemektedir. Toprak anlaşmasına saygı gösterecek ve federal anayasaya dahil edilecektir. Toprak ayarlamalarından etkilenen kişiler, ilgili bölgede kalmak ya da kendi toplumlarınca yönetilecek federe devlete yeniden yerleşmek seçeneğine sahip olacaklardır.

Toprak ayarlamalarından etkilenen kişilerin yeniden yerleşimine ilişkin tüm gerekli düzenlemeler, yeniden iskanların yerine getirilmesinden önce, tatmin edici bir şekilde uygulanacaktır. Yer değiştirmiş kişilerle ilgili olarak oluşturulacak fon bu amaç için mevcut olacaktır.

Toprak ayarlaması, her bir federe devletçe kullanılabilecek su kaynaklarını etkilemeyecektir. Federasyon çapında mevcut olan su kaynakları, iki federe devlete, en azından mevcut talep oranında tahsis edecektir.

YER DEĞİŞTİRMİŞ KİŞİLER

Kıbrıs Rum ve Kıbrıs Türk yer değiştirmiş kişilerin mülk iddiaları kabul edilmekte olup,bunlarla belli bir zaman çerçevesi ve 1977 üst düzey anlaşmasının pratik düzenlemeleri temelinde, sosyal barış ve uyumun sağlanması ihtiyacına ve aşağıda belirlenen düzenlemeler temelinde, adil bir şekilde meşgul olunacaktır.

Kıbrıs Rum Yönetimi Altına Geçecek Bölgeler:

İlk öncelik, Kıbrıs Rum yönetimi altına geçecek bölgede yaşayan Kıbrıslı Türklerin tatmin edici bir şekilde yeniden yerleşimine ve desteklemesine ve bu bölgeye dönecek, yer değiştirmiş kişilere verilecektir.

TCE

1974'te, Kıbrıs Rum yönetimi altına geçecek bölgede ikamet etmiş Kıbrıs Türkleri mülklerinde kalmak veya Kıbrıs Türk yönetimi altına geçecek bölgede benzer bir ikametgah alma isteminde bulunmak seçeneğine sahip olacaklardır. Halen, Kıbrıs Rum yönetimi altına geçecek olan bölgede yaşayan yer değiştirmiş Kıbrıslı Türk kişiler, o bölgede benzer bir ikametgah almak, önceki ikemetgahına dönmek veya Kıbrıs Türk yönetimine geçecek bölgede benzer bir ikametgah almak seçeneğine sahip olacaktır.

Referandumlar sonucu Kapsamlı Çerçeve Anlaşması'nın onaylanmasından hemen sonra, toprak ayarlamalarından etkilenen kişiler için uygun konut düzenlemek üzere iki toplumlu bir komite oluşturulacaktır.

Kıbrıs Rum ve Kıbrıs Türk Yönetimleri Altındaki Öteki Bölgeler:

Her bir toplum, yer değiştirmiş kişilerin sorunlarıyla ilgilenecek bir daire oluşturacaktır.

Yer değiştirmiş kişilerin mülk edinmesi (ki buna göre bu kişiler tazminat talep edecekler), mülkün bulunduğu topluma devredilecektir. Bu amaç doğrultusunda, mülklerin tüm koçanları, her iki daire arasında, global toplumsal bir temele göre, 1974 değeri artı enflasyon kriterinde takas (mübadele) edecektir. Yer değiştirmiş kişiler, kendi toplumlarının dairesi tarafından, daireye devredilen mülklerin satışından elde edilen fonlardan veya mülk takası vasıtasıyla tazmin edeceklerdir. Tazminat için

gerekli fonların eksilen kısımları, kapsamlı anlaşmanın ardından devredilen mülklerin artan değeri üzerinden alınan "beklenmedik miras" vergileri ve savunma harcamalarından elde edilen tasarruf gibi çeşitli olası kaynaklardan karşılanacaktır. Hükümetler ve uluslararası örgütlere de tazminat fonuna katkıda bulunmaları için çağrıda bulunacaklardır. Bu bağlamda, uzun vadeli kiralama seçeneği ve öteki ticari düzenlemeler de düşünebilir.

Öteki toplum tarafından yönetilen federe devlette, 1974'te ikamet etmiş ve/veya mülk edinmiş, her iki topluma mensup kişiler veya onların mirasçıları tazminat iddasında bulunabilirler. Aralık 1963'ten sonra yer değitirmiş, Kıbrıs Türk toplumuna mensup kişiler de tazminat iddasında bulunabilirler.

Yer değiştirme zamanında, öteki toplum tarafından yönetilen federe devlette kendi daimi ikametgahlarına sahip olmuş ve o yerde yeniden daimi olarak ikamet etmek isteyen, Kıbrıs'ın mevcut daimi sakinleri de geri dönme seeneğini de seçebilirler.

Yer değiştirme zamanında, öteki toplum tarafından yönetilen federe devlette daimi ikametgahlarını kialamış ve o yerde yeniden daimi olarak ikamet etmek isteyen, Kıbrıs'n mevcut daimi sakinlerine, yerleşim özgürlüğü düzenlemeleri tahtında öncelik verilecektir.

Tüm iddialarla ilgili başvurular, Kapsamlı Çerçeve Anlaşması'nın onaylanmasından sonra altı ay içinde yapılmalıdır.

Önceki daimi ikametgahına dönmeye karar veren...bir yer değiştirmiş kişi, her yıl ...yıl boyunca, ilgili federe devlet tarafından işleme tabi tutulacaktır. Ayrıca, 1974'te, Kıbrıs Türk toplumunun yönetimindeki federe devlette daimi ikametgahı olan Maronitler de mülklerine dönmeye karar verebilirler. İki federe devlet, durumu, yukarıda sözü edilen dönem sonunda, edinilen deneyim ışığında gözden geçireceklerdir.

Bu dönem, toprak ayarlamalarından kaynaklanan yeniden iskan ve rehabilitasyonun köklü bir şekilde tamamlanmasından sonra başlayacaktır.

Dönmeyi seçenlerin yerleşimi, etkilenecek kişilerin tatmin edici bir şekilde yeniden iskanından sonra yer alacaktır. Eğer mevcut mukim bir yer değiştirmiş kişiyse ve kalmayı arzu ediyorsa veya mülk büyük ölçüde değiştirilmişse veya kamu kullanımına dönüştürlmüşse, önceki daimi sakin tazmin edilecek veya kendisine benzer değerde bir konut sağlanacaktır.

Şiddet eylemlerine aktif bir şekilde katıldığı veya katılmakta olduğu veya öteki toplum aleyhine şiddet veya nefret kışkırtıcılığı yaptığı bilinen kişiler, yasanın uygun işlemine tabi olmak koşuluyla, öteki toplumun yönettiği federe devlete geri dönmesi men edilebilecektir.

EKONOMİK GELİŞME (KALKINMA) VE GÜVENCELER

Federal Cumhuriyetin öncelikli hedeflerinden biri, her iki federal devlete de eşit yarar sağlayacak, dengeli bir ekonominin geliştirilmesi olacaktır. Ekonomik dengesizliği düzeltmek ve Kıbrıs Türk toplumunca yönetilen federe devletin kalkınmasının

sağlanmasına yönelik özel tedbirlerle ekonomik dengeyi temin edecek, büyük bir eylem programı oluşturacaktır. Bu amaçla özel bir fon oluşturacaktır. Yabancı hükümetler ve uluslararası örgütlere, Güvenlik Konseyi'nce bu fona katkıda bulunmaları çağrısında bulunulacaktır.

Dengeli bir ekonomi geliştirmek için, federal cumhuriyet çapında, kişiler eşit ücretle istihdam edilebilir.

Özellikle Kıbrıs Türk tarafınca yönetilecek federe devleti korumak için, federal cumhuriyetin oluşturulmasından kaynaklanacak olumsuz ekonomik etkilerden kaçınmak üzere tedbir ve güvenceler benimsene-cektir. Bir para biriminin benimsenmesi ve bir gümrük duvarının oluşturulması bu tür bir etki yaratabilir.

Federal vergilendirmeye ek olarak, her bir federe devlet, kendi vergi rejimini kurup yönetebilir ve kendi ekonomik hedef ve ihtiyaçları doğrultusunda vergi oranlarını belirleyebilir.

Kuruluş Antlaşması (F) ekinin II. kısmı doğrultusunda, Yunanistan ve Türkiye'ye, özü ne olursa olsun tüm anlaşmalarda, en fazla kayırılan ulus muamelesi gösterilecektir.

Geçici düzenlemelerin bir parçası olarak, federal cumhuriyetin oluşturulmasından önce, yukarıda öngörülen özel progamları ve tedbirleri hazırlayacak iki toplumlu bir komite kurulacaktır. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) komiteye destek temin edecektir. Komite başka türde uzman yardımı da talep edebilir.

TCF™

Federal cumhuriyetin Avrupa Ekonomik Topluluğu'na üyeliğiyle ilgili konular tartışılıp, üzerinde mutabakat sağlanacak ve ayrı referandumlarda iki toplumun onayına sunulacaktır.

GEÇİCİ DÜZENLEMELER

Kıbrıs'a ilişkin Kapsamlı Çerçeve Antlaşma'nın ayrı referandumlarda onaylanmasının hemen ardından, Kapsamlı Çerçeve Antlaşması'nı uygulamak için, aşağıdaki geçici düzenlemeler yürütülecektir. Bunlar arasında, federal anayasayı hazırlayıp yürürlüğe sokmak da vardır. Tüm geçici düzenlemeler, tümüyle 18 aylık bir sürede uygulanacaktır.

Bu Kapsamlı Çerçeve Antlaşma doğrultusunda ve seçim yasasının federal anayasanın hazırlanması ve yürürlüğe konması, kamu hizmetinin oluşturulması, mülk yerleşim iddiaları, ekonomik kalkınma ve güvenceler federal cumhuriyetin oluşturulmasıyla geçerli olacak toprak ayarlamalarına ilişkin düzenlemeler ve ilavede sözü edilen eylem programına ilişkin hükümleri uygulamak için derhal iki toplumlu komiteler kurulacaktır. Ayrıca, Garanti ve İttifak Antlaşmaları'nı takviye etmek üzere, garantör devletlerden ve iki toplumdan temsilcilerin oluşturacağı bir komite oluşturulacaktır. Birleşmiş Milletler her bir komiteye, işlevlerini yerine getirmede yardımcı olacaktır. Her bir taraf, yabancı uzman görevlendirebilir.

Bunlara ek olarak, daha önce görülen geçici düzenlemeleri formüle etmek ve yukarıda sözü edilen komitelerin işlevlerinin etkin ve zamanında uygulandığından emin olmak için derhal, iki toplumun liderlerinden ve Genel Sekreter'in bir temsilcisinden oluşan

bir komite kurulacaktır. Komite ayrıca, iki lider tarafından bir üst düzey uluslararası toplantıda anlaşmanın tamamlanmasından sonra 30 gün içinde, kapsamlı çerçeve anlaşmasının onaylanması için ayrı referandumlar organize edecektir; ayrıca, geçici dönemin uygun bir zamanda, Birleşmiş Milletler'in yardımı ve teyidiyle, federal anayasanın ve federal görevlerin seçimlerinin onaylanması için ayrı referandumlar organize edecektir.

Geçici dönem sırasında, her bir tarafın mevcut günlük içişlerinin yönetimi, Kapsamlı Çerçeve Antlaşma tarafından değişikliğe uğratılmadığı oranda devam edecektir. Kıbrıs'ı bir bütün olarak etkileyen konularda, örneğin, uluslararası ticaret ve turizimde, bu konuların ortak çıkar doğrultusunda geçici bir temele göre yönetileceği anlayışına ilişkin ilke geçerliliğini koruyacaktır. Bu amaçla, iki toplum geçici işlemler üzerinde mutabık kalacaktır.

Geçici dönem sırasında dışişleri Kapsamlı Çerçeve Antlaşması'ndaki ilkelerle uyum içinde olacak şekilde ve iki toplumun liderinin muvafakatıyla yürütecektir. Özellikle uluslararası toplantılarda, ortak heyetler oluşturulmasına ilişkin düzenlemeler yapılacaktır.

Her iki tarafta halen geçerli olan tüzük, yasa, yönetmelik, kural ve sözleşmeler, Kapsamlı Çerçeve Antlaşması ile tutarsızlık arzetmedikleri oranda geçerli sayılacaklardır. Federal hükümet, üzerinde herhangi bir adım atılıp, atılmayacağını belirlemek için önceki uluslararası anlaşmalar gözden geçirilmelidir.

Her bir toplum, kendi federe devlet anayasası ile seçim yasasını, federal anayasa ve seçim yasası doğrultusunda hazırlayacak ve federal cumhuriyetin kurulmasıyla vücuda gelecek, kendi federe devlet hükümet düzenlemelerini organize edecektir.

Federal anayasanın yürürlüğe giriş tarihi belirlenecek ve bu tarih, federal cumhuriyetin doğduğu tarih olacaktır.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER'E BİLDİRİM

Kapsamlı Çerçeve Antlaşması ayrı referandumlarda iki toplum tarafından onaylanır onaylanmaz, BM Genel Sekreteri'ne bir mektup göndererek, ona, mektubu ve Kapsamlı Çerçeve Antlaşma'sını Güvenlik Konseyi'ne sunması ricasıyla Kapsamlı Çerçeve Antlaşması'nın metnini iletirler; böylece Güvenlik Konseyi, iki toplumun, Kapsamlı Çerçeve Antlaşması'nda anlatıldığı şekilde federal bir cumhuriyet kurma kararlarını not edebilecektir.

İLAVE

Kapsamlı Çerçeve Antlaşma iki toplum tarafından ayrı referandumlarda onaylanır onaylanmaz, iki toplum arasında iyi niyet ve yakın ilişkileri geliştirecek şu program uygulanacaktır:

* Kıbrıs'tan ve/veya Kıbrıs'a kişi, mal, hizmet, kapital, iletişim ve uluslararası yardım akışı, Kıbrıs çapında eşit temelde yer alacak ve bunun aksi kısıtlamalar kaldırılacaktır.

* Kıbrıs Türk toplumu mensupları üzerindeki tüm seyahat kısıtlamaları kaldırılacaktır.İki toplum geçici yöntemler üzerinde anlaşacaklardır.

* Turistlerin dolaşımı üzerindeki kısıtlamalar kaldırılacak.

* Uluslararası spor ve kültür faaliyetlerine ilişkin itirazlar kaldırılacaktır.

* Dolaşım özgürlüğü kolaylaştırılacak ve iki toplum arasında varılacak anlaşma sadece sonucu mümkün olan en az işleme tabi tutulacaktır.

* Federal Cumhuriyetin oluşturulması esnasında, Maraş, Birleşmiş Milletler yönetimine devredilecek ve restorasyonu için bir eylem planı hazırlanıp uyulanacaktır.

* Tüm askeri modernizasyon programları ve pozisyonların (tesislerin) güçlendirilmesi çabaları durdurulacaktır. İki taraf, ara bölge boyunca askersizleştirilen mevzilerin, her iki taraf askerinin birbirine çok yakın bulunduğu tüm bölgelere yayılması konusunda UNFICYP ile işbirliği yapacaklardır. UNFICYP'in tüm Kıbrıs'ta serbestçe dolaşması sağlanacaktır.

* Her bir taraftaki okullarda kullanılan ders kitaplarını gözden geçirmek ve iki toplum arasında iyi niyet ve yakın ilişkilerin geliştirilmesine aykırı malzemenin çıkarılmasını tavsiye etmek için bir iki toplumlu komite oluşturacaktır. Komite ayrıca bu amacı ileri götürmek için olumlu tedbirler de tavsiye edebilir.

TCE™

* Her iki toplum kendi aralarında iyi niyet ve yakın ilişkiler, Yunanistan ve Türkiye ile de doştça ilişkileri geliştirecektir.

* Her iki toplum, kendi otoritelerinin kapsamı dahilinde, öteki toplum veya Yunanistan veya Türkiye aleyhine, uluslararası bir kuruluşa yaptığı ve yapmak üzere olduğu başvuruyu sonlandırmalıdır.

* Kıbrıs'taki su durumunu araştırmak ve dış kaynaklardan da dahil, Kıbrıs'ın su ihtiyaçlarını karşılamak çareleri hakkında tavsiyelerde bulunmak için iki toplumlu bir komite oluşturulacaktır. Komite gerekirse uzman yardımı isteyebilecektir.

* Kıbrıs çapında, tarihi ve dini yerlerin restorasyonuna ilişkin bir eylem planı hazırlamak ve yürürlüğe koymak için iki toplumlu bir komite kurulacaktır. Komite gerekirse uzman yardımı isteyebilir.

* Her iki toplum da bir nüfüs sayımı gerçekleştirecek, iki toplumlu bir komite oluşturacaktır. Komite gerekirse uzman yardımı isteyebilir.

* İki toplum, nerede olursa olsun, kayıp kişilerin akıbeti konusunda erken sonuçlara varmak için Kayıp Kişiler Komitesi'nin çabalarını desteklemeyi üstlenecektir. Bu amaçla, komitede gecikmeksizin, kayıp kişilere ilişkin tüm varlıkların soruşturmasını üstlenmesini ve bu amaçla kayıpların akıbetine ilişkin sonuçlara varmak için kullanılan kriterlerin yeniden değerlendirilmesini istemektedir.

105- KKTC MECLİSİ'NİN 31 TEMMUZ 1992 TARİHLİ KARARI NEDİR?
New York'da yapılan 1 ve 2. tur görüşmelerde diplomatik teamüllere, eşitliğe ve demokratik müzakere yönetimine ters görüşmeler ve tek taraflı yoğun baskılarla "Gali Haritası" ile "Gali Planı"nın empoze edilmek istenmesi karşısında, 30 Temmuz 1992'de olağanüstü toplanan KKTC Meclisi 31 Temmuz 1992'de aşağıdaki kararı almıştır.

GEREKÇE

Son New York Görüşmelerinde tek yanlı ve haksız olarak Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti tarafına baskı uygulanmakta ve büyük oranda toprak tavizi istenmektedir.

Bu durum karşısında Kıbrıs Türk Halkının özgür iradesini temsil eden KKTC Cumhuriyet Meclisi'nin, baskı ve tehditlerle Kıbrıs'ta adil ve kalıcı bir barışa ulaşılamayacağını ve Kıbrıs'ta ancak, Kıbrıs Türk Halkının kabul edeceği bir çözümün geçerli olacağını tüm dünya kamu oyuna duyurması gerekliliğinden hareketle;

Karar Önerisi hazırlanmıştır:

"Kıbrıs Türk Halkının özgür iradesini ve egemenliğini temsil eden Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi, Kıbrıs Rum tarafının, ortaklaşa kurulmuş olan 1960 Kıbrıs Cumhuriyetini bir Rum Cumhuriyeti'ne dönüştürmek için başlattığı silahlı eylem sonucu 1963 sonunda ortaya çıkmış olan 29 yıllık Kıbrıs Sorunu ile ilgili New York'ta Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin gözetiminde yürütülen görüşmelerdeki son gelişmeleri, yapmış olduğu olağanüstü birleşimi görüşmüş, Hükümetin verdiği bilgiler ve siyasal partiler ile milletvekillerinin yapmış olduğu açıklamalar ışığında yeni bir değerlendirme yapma ihtiyacını duymuştur.

Kıbrıs Türk Halkının Kıbrıs'ta 1960 yılında kurulan ortaklık Cumhuriyeti'nin egemenliğinde ve siyasal yapısında eşit ortaklardan biri olduğu ve 1963 yılında silah zoru ve zorbalıkla Rum ortak tarafından yıkılan Kıbrıs Cumhuriyeti'nin bir Rum Cumhuriyeti'ne dönüştürüldüğü açık bir gerçektir. Kıbrıs Türk Halkı, bu tarihten itibaren kendi egemenliğindeki topraklarda özgür iradesi ile seçtiği siyasi organlar tarafından yönetilmiştir.

Kıbrıs Türk Halkı, 15 Temmuz 1974 tarihinde Yunan Cunta'sının yardımı ile Kıbrıs'ta girişilen darbe neticesi oluşan Rum Yönetimine ve o Yönetime güç veren saldırı odaklarına karşı hak ve çıkarlarını korumak için direnmiştir. Kıbrıs'ı Yunanistan'a ilhak için Kıbrıs'ta girişilen darbe karşısında garantör bir ülke olan Türkiye Cumhuriyeti'nin müdahalesi ile

ilhak girişimi önlenerek Kıbrıs Türk Halkının hak ve çıkarları korunmuştur.

Kıbrıs Türk Halkı, kendi topraklarında egemen ve bağımsız bir halk olarak kendi kendini özgür iradesiyle yönetmektedir. Yirmidokuz yıldır sadece Kıbrıs Rumlarını temsil eden bir yönetimin haksız olarak meşru Kıbrıs Hükümeti olarak tanınması bu gerçeği değiştirmemiştir.

Yirmidokuz yıldan bu yana devam eden Kıbrıs Sorununa adil ve yaşayabilir bir çözüm bulunmasını arzu eden Kıbrıs Türk Halkı, her zaman barıştan yana olmuş ve Kıbrıs Rum Halkı ile eşitliğe, karşılıklı saygı ve güvene dayanan yeni bir ilişkiler düzeni kurmak istemiştir. Ancak, Kıbrıs Türk halkının yıllarca gösterdiği bu iyi niyetli çaba, Rum Yönetiminin, Adanın tümü üzerinde egemenlik kurmalarını olanaklı kılacak tutarsız, haksız ve gerçeklerle bağdaşmayan tutum ve davranışları nedeniyle sonuçsuz kalmaktadır.

Birleşmiş Milletler gözetimnde New York'ta devam etmekte olan dolaylı görüşmeleri ve bu görüşmelerde ortaya çıkan son durumu yakından izleyen ve yukarıdaki gerçekler ışığında yeni bir değerlendirme yapan Cumhuriyet Meclisi:

1) Birleşmiş Milleter Genel Sekreteri Sayın Butros Gali'nin kendisine verilen iyi niyet misyonunu aşarak, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin, Kıbrıs Sorununa "görüşmeler yolu ile ve tarafların özgür iradeleri ile varılabileceği" esasına aykırı olarak öneri empoze etme yaklaşımının adaletsiz, dengesiz ve haksız bir yöntem olduğunu, böyle bir yönetemle Kıbrıs'ta bir andlaşma düzeninin kurulmasının ve yaşatılmasının olanaksız olduğunu,böyle bir yaklaşım doğrultusunda dayatılacak bir çözümün Kıbrıs Türk Halkının özgür iradesinin ürünü olmayacağını ve reddedileceğini vurgular;

2) New York'ta Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Heyeti üzerinde baskı egzersizine dönüşen tutumun kabul edilmeyeceği görüşü ile, uluslararası topluluk tarafından haksız yere "Kıbrıs Cumhuriyeti" olarak tanınan Rum Yönetiminin, suni yaşam sürecinin uzatılması değil, uzlaşabilecek yeni bir andlaşma düzeni yaratılması ve dolayısıyla mevcut "Kıbrıs Cumhuriyeti"nin yaşamının gecikmiş de olsa sona erdiğinin tescili egzersizi olması gerektiği inancıyla,

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'nın şahsında, Kıbrıs Türk Halkı üzerindeki baskıcı tutumunu, Rum-Yunan isteklerinin bir tezahürü olarak görür ve temelden reddeder;

3) Yeni bir andlaşma düzeni için, Kıbrıs Türk Halkının egemenliğinden, siyasal eşitliğinden ve bu eşitliği simgeleyen tüm organ ve unsurlardan,iki kesimlilik ve iki ayrı halk temelinde, öngörülen toprak kriterlerinden ödün verilmeyeceğini; halkımızın yeniden göçmen durumuna düşürülmesinin, Türkiye Cumhuriyeti'nin etkin ve fiili garantisinin ve tek yanlı müdahale hakkının değiştirilmesinin kabul edilemeyeceğini belirtir;

4) Yukarıdaki gerçeklere aykırı bir yaklaşım ve tutumun onsekiz yıldan beri Kıbrıs'ta devam etmekte olan barış ortamını bozacağından, baskı ve tehditlerle varılacak bir neticenin kalıcı bir barışa değil, yeni savaşların oluşumuna zemin hazırlayabileceğinden ciddi endişe duymakta olduğunu vurgular".

106- KKTC MECLİSİ'NİN 20 EKİM 1992 TARİHLİ KARARI NEDİR?

New York’ta 26 Ekim 1992 tarihinde yeniden başlaması öngörülen görüşmeler öncesinde KKTC Meclisi şu kararı almıştır:

TARİH: 20 Ekim, 1992

KARAR NO: 89/3/1992

KIBRIS SORUNUNA İLİŞKİN KARAR

New York’ta 26 Ekim 1992 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri’nin gözetiminde yeniden başlaması istenen görüşmeler öncesinde, daha önce yapılan görüşmelerde Kıbrıs Türk tarafınca ortaya konan görüşler ışığında özgür iradesini ve egemenliğini temsil ettiği Kıbrıs Türk Halkının Kıbrıs Sorununun çözümüne ilişkin haklı istek ve beklentilerine tercüman olarak aşağıdaki hususlara başta Birleşmiş Milletler olmak üzere uluslararası kamuoyunun bir kez daha dikkatini çekmeyi gerekli gören Cumhuriyet Meclisi:

1. Geçtiğimiz Temmuz ve Ağustos aylarında New York’ta yapılan ikinci tur görüşmelerde Kıbrıs Türk tarafının soruna adil ve kalıcı bir çözüm bulunmasına yardımcı olmak maksadı ile gerekli iyi niyeti göstermiş olduğunu vurgular;

2. Görüşmelerin 26 ekim’e ertelenmiş olmasına rağmen Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin rapor hazırlaması ve bu rapora dayanarak Güvenlik Konseyi’nin almış olduğu 774 sayılı kararla rapora ilişik Gali haritasını onaylamasıyla Rum tarafı lehine haksız bir tutum sergilediğine işaret eder;

TCE™

3. Erteleme kararından bugüne kadar geçen iki aylık süre içerisinde 26 Ekim’de başlayacak görüşmeler için gerekli zeminin Kıbrıs’ta hazırlanacağına dair New York’ta görüşmeler sırasında ve sonrasında ve de son 2 ay zarfında verilen sözlere ve Kıbrıs Türk tarafının bu yöndeki tüm iyi niyetli çağrı ve girişimlerine rağmen bugüne kadar bu hususta hiçbir çaba gösterilmediği gerçeğine dikkat çeker;

4. Rum tarafının Fikirler Dizisi ile Gali Haritası’nı kendilerini 1974 öncesine götürecek ve federasyon karşıtı 1989 Rum Ulusal Konseyi kararlarına işlerlik kazandıracak unsurlar olarak değerlendirdiğini, bunlardan aldığı güçle uzlaşmazlıklarını had safhaya çıkardığını, Kıbrıs’ta Türklerle yetki paylaşımını reddederek ortak bir federasyonun temelinde bulunması gereken tüm ilkelere karşı çıktığını, saldırı amaçlı silahlanma çabalarını yoğunlaştırarak yeni silah alımları için kaynak ülke arama girişimlerini artırdığını endişe ile kaydeder;

5. Kıbrıs Türk tarafının ısrarla üzerinde durduğu Federe Devletlerin Egemenliği, Dönüşümlü Başkanlık, Bakanlar Kurulunda eşitlik, kararların oybirliği ile alınması, Geçici Hükümet ve Türkiye’nin Garantisinin sulandırılmaması gibi konuların Kıbrıs Türk Halkı için yaşamsal önemi haiz ve siyasi eşitlik prensibi üzerine kurulması öngörülen bir federasyon için vazgeçilmez unsurlar olduğunu ve bunları içermeyecek herhangi bir çözümün Kıbrıs Türk tarafınca kesinlikle kabul edilemeyeceğini yineler;

6. Kıbrıs Türk tarafı ile müzakere edilmeden tek taraflı olarak hazırlanan Gali Haritası’nın kesinlikle görüşmelerde baz olarak kabul edilemiyeceğini vurgular; ve

7. Kıbrıs Türk Halkı'nın yukarıda belirtilen vazgeçilmez haklarından hiçbir surette taviz verilemeyeceği, Kuzey'deki egemenlik hakkımızdan ve eşit bir birim oluşumuzdan asla vazgeçilemeyeceği, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin yasaları ile verilmiş haklara gölge düşürülemeyeceği anlayışından hareketle, Kıbrıs'ta öteden beri adil ve kalıcı bir barıştan yana olan Halkımız'ın iyi niyetinin bir ifadesi olarak, Cumhurbaşkanı Sayın Rauf R. Denktaş'ın yukarıdaki ilkeler çerçevesinde New York'ta 26 Ekim'de yeniden başlayacak görüşmeleri sürdürmesinde tam desteğini beyan ederek gündemin vaadedildiği gibi önce yer değiştirmiş kişiler, bilâhare anayasal konular ve en son olarak toprak konusunun görüşülmesi kaydıyla Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin davetine icabet etmesini uygun bulur.

107- KKTC MECLİSİ'NİN 18 MAYIS 1993 TARİHLİ KARARI NEDİR?

KKTC Meclisi, Rum tarafının AB'a tam üyelik müracaatını ileri götürmesi üzerine aşağıdaki kararı almış ve Kıbrıs'ın Türkiye ile Yunanistan'ın birlikte üye olmadıkları hiçbir uluslararası kuruluşa üye olamayacağını vurgulamıştır.

TARİH: 18 Mayıs, 1993

KARAR NUMARASI: 112/3/1993

KIBRIS SORUNUNA İLİŞKİN KARAR

TCE™

Kıbrıs Sorununun içinde bulunduğu aşama ve sorunun halli için yürütülen son temaslar itibarıyla, ortaya çıkan durumu görüşmek üzere 16 Nisan 1993 ve 27 Nisan 1993 tarihinde özel gündemle toplanan ve Cumhurbaşkanı Sayın Rauf R. Denktaş'ın verdiği bilgiler, sorunun tümüne ilişkin öneriler, konuyla ilgili görüşmeler ve yapılan açıklamalar ışığında konuyu değerlendiren, Kıbrıs Türk Halkının özgür iradesini ve genelini temsil eden Cumhuriyet Meclisi:

1. Kıbrıs Sorununa barışçı bir çözüm bulmak için Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin iyi niyet görevi çerçevesinde sürdürülen görüşmeleri, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti adına yürüten Cumhurbaşkanı Sayın Rauf R. Denktaş'a, Kıbrıs Ulusal Davasına bugüne kadar yaptığı değerli katkıları nedeniyle şükranlarını ifade eder.

2. Kıbrıs Sorununun çözümüne ilişkin olarak ortaya konan ve Kıbrıs Türk tarafının başlangıçtan beri savunduğu ve taviz vermesinin sözkonusu olamayacağı egemenlik, kendi geleceğini kendisinin serbestçe tayin hakkı, siyasi eşitlik ve bunu simgeleyen tüm unsurlar, iki kesimlilik ve kurucu ortaklığı simgeleyen iki ayrı halk temelinin ve Türkiye'nin etkin ve fiili garantisinin hiçbir şekilde sulandırılamayacağı, Türkiye ve Yunanistan'ın birlikte üye olmadıkları hiçbir siyasi veya ekonomik birliğe Kıbrıs'ın üyeliğinin sözkonusu edilemeyeceği temel ilke ve hedefleri çerçevesinde toplumlararası görüşmeleri Kıbrıs Türk Halkı adına yürüten Cumhurbaşkanı Sayın Rauf R. Denktaş'ın var olan görüşmeci yetkisini teyit eder ve Sayın Cumhurbaşkanına destek beyan eder; ve

3. Kıbrıs Sorununa barışçı bir çözüm bulunması amacıyla eşit düzeyde sürdürülen toplumlararası görüşmeleri destekler ve Soruna bulunacak nihai çözümde Kıbrıs'taki iki halkın iradelerinin esas olduğu, bulunacak çözüm şeklinin Kıbrıs'ta yaşayan her iki ulusal halkın ayrı ayrı yapacakları referandumlar sonucu yürürlüğe girebileceğini belirtir.

108- GÜVEN YARATICI ÖNLEMLER NEDİR?
Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri tarafından 1993 yılında hazırlanarak taraflara sunulan Güven Yaratıcı Önlemler Paketi, üç belgeden oluşuyor. Güven Yaratıcı Önlemler başlığını taşıyan birinci belge, iki toplum arasında çeşitli alanlarda temas ve işbirliğinin geliştirilmesini öngörüyor. Maraş konusundaki ikinci belgede ise, Lefkoşa Uluslararası Havaalanı'nın, Birleşmiş Milletler denetiminde iki toplumun ortak kullanımına açılmasını içeriyor. BM Genel Sekreteri, paketi sunduğunda, taraflardan "evet" ya da "hayır" şeklinde bir cevap istemiş ve Türk tarafı da bu yönteme karşı çıkmıştı. Batılı ülkelerin, kabul edilmesi için yoğun baskı uyguladığı paketin tam metni şöyle:

Güven Yaratıcı Önlemler

Kıbrıs'taki iki toplumun liderleri Birleşmiş Milletler'in genel koordinasyonu altında aşağıdaki güven yaratıcı önlemlerin derhal uygulanması konusunda anlaşmışlardır.

- Özellikle su tedarikinin arttırılması olmak üzere, Kıbrıs'taki kısa ve uzun vadeli su sorunu konusunda uzmanların işbirliği.

TCE™

- Özellikle toplumlararası ahenk ve dostluğu geliştirmek üzere eğitim konusunda uzmanların işbirliği.

- Ara bölgede Ledra Palace Oteli'nin yanındaki Çetinkaya sahasının ortak kullanımı da dahil, ortak kültürel ve spor faaliyetleri.

- İki tarafın siyasi parti liderlerinin toplantıları.

- İki tarafın gazetecilerinin sadece Birleşmiş Milletler tarafından verilen basın hüviyet kartlarını göstermek suretiyle hatlardan (lines) geçebilmeleri, Ledra Palas Oteli'nde gazetecilere ortak toplantı odası açılması.

- Ortak ticari projelerin tesbiti ve geliştirilmesi için iki tarafın Ticaret ve Sanayi Odaları'nın toplantıları.

- Uluslararası yardım her iki tarafa hakkaniyete uygun bir biçimde yarar sağlayacaktır.

- Sağlık ve çevre gibi alanlarda uzman işbirliği.

- Kuzey'deki elektrik jeneratörünün yakın bir gelecekte devreye girmesi hesaba katılarak, elektrik konusunda ortaklaşa düzenlemeler.

- Maraş'ta üzerinde mutabık kalındığı şekilde malların serbest dolaşımı da dahil olmak üzere Pile'de toplumlararası işbirliği.

- Lefkoşa'daki iki tarafın da yararına olan ortak projelerin tesbiti ve uygulanması için, Lefkoşa'nın Kıbrıs Rum ve Kıbrıs Türk toplumları temsilcileri arasında işbirliği.

- 1989 tarihli askersizleştirme anlaşmasının, iki tarafın birbirlerine yakın bulundukları BM kontrolündeki Ara Bölgenin tüm alanları kapsayacak şekilde genişletilmesi konusunda UNFICYP ile işbirliği.

- Maraş.

- Lefkoşa Uluslararası Havaalanı.

- İki toplumun temsilcileri iki tarafça uygulanmak üzere ilave GAÖ'ler önermek için dönemsel olarak toplanacaklardır.

- Karşılıklı mutabık kalınacak kapsamlı bir çözüme kadar yukarıdaki düzenlemeler iki tarafın ve bölgedeki BM yönetiminin rızası olmaksızın hiçbir surette değiştirilemez. Taraflardan herbiri yukarıdaki düzenlemelerin diğer tarafça uygulanmasıyla ilgili herhangi bir şikayeti BM'ye tevcih edebilir. Bölgedeki BM Yönetimi konuyu geciktirmeksizin nazarı dikkate alınacaktır. İki taraf BM'nin tavsiyelerini derhal ve iyi niyetle uygulamaya icbar edilecektir.

- Bu düzenlemeler iki tarafın Kıbrıs sorununun kapsamlı bir çözüme ilişkin tutumlarına halel gelmeksizin uygulanacaktır.

Maraş

TCE™

Maraş'ın çitli bölgesi (Bölge) ..... tarihinden itibaren Kıbrıs sorununa mutabık kalınacak kapsamlı bir çözümüne kadar Birleşmiş Milletler'in yönetimi altına konulacaktır. Bölgenin güvenliğinden Birleşmiş Milletler sorumlu olacaktır. Bölgenin yönetiminde Birleşmiş Milletler iki tarafın tavsiye ve yardımlarını alabilir. Bölgenin yönetim ve güvenliğini masrafları mutabık kalınacak bir şekilde mahallen karşılanacaktır.

- Bölge iki aşamada açılacaktır. Birinci aşamada, ki bu aşama yukarıda zikredilen tarihten itibaren iki ay içerisinde yürürlüğe girecektir, ekli haritada gösterilen tali bölge A rehabilitasyon için açılacak, bu tali bölgedeki mülk sahipleri mülklerinin sahipliğini yeniden iddia edebilecekler ve iki toplumlu temas hemen bundan sonraki iki paragrafın hükümleriyle uyumlu olarak başlatılacaktır. İkinci aşamada yukarıda zikredilen tarihten X ay sonra başayarak aynı düzenlemeler ekli haritada gösterilen tali B'ye uygulanacaktır.

- Bölge toplumlararası temas ve ticaret bakımından özel bir karakteri haiz olacaktır. İki tarafın Ticaret ve Sanayi Odaları, iki toplumun menfaatine olan toplumlararası ticaretin geliştirilmesi ve tatbiki hususunda bölgedeki Birleşmiş Milletler yönetimine yardımcı olacaklardır. İki toplumun BM tarafından seçilecek kuruluşları toplumlararası temasın geliştirilmesi ve tatbiki hususunda bölgedeki BM yönetimine yardımcı olacaklardır.

- Kıbrıs Rumları ve Kıbrıs Türkleri bölgeye serbestçe ve herhangi bir formalite olmaksızın girebilirler. Bunlar (Kıbrıslı Türkler-Kıbrıslı Rumlar), kendi taraflarından

getirecekleri ürünler, mamuller ve hizmetlerin satışı da dahil ticari faaliyetlerde bulunmak için bölgeyi kullanabilirler. Bölgede ticari teşebbüs kurmak isteyen ve bölgede mülkü bulunmayanlara uzun vadeli kiralama temeline dayalı mülkler sağlanacak ve yeni mülklerin inşaası temin edilecektir. İki tarafın Ticaret ve Sanayi Odaları Kıbrıs Rumları ve Kıbrıs Türkleri arasında ortak yatırımlar (joint ventures) birlikte tesbit edecekler, geliştirecekler ve inkişaf ettireceklerdir. Bu projelerin finansmanının krediler ve kredi garantiler v.s. yolları ile kolaylaştırılması için düzenlemeler yapılacaktır.

- LUH için yapılan düzenlemelerde sağlanan yabancı turistlerin engellenmeksizin seyahati hususu Maraş tarihiyle tatbik edilebilir. Güneydeki yabancı ziyaretçiler bölge üzerinden, Adanın güney kısmından Adanın kuzey kısmına engellemeksizin seyahat etmeye muktedir olacaklardır.

- Bölgede uygulanacak kanunlar, Kıbrıs'ta 1 Aralık 1963 tarihinde yürürlükte bulunan kanunlar olacaktır. Her iki toplumdan şahısları ilgilendiren davalar kendi toplumları tarafından atanacak bir Kıbrıslı Rum ve bir Kıbrıslı Türk hakimce ortaklaşa bakılacaktır.

Lefkoşa Uluslararası Havaalanı

Lefkoşa Uluslararası Havaalanı, ... tarihinden itibaren Kıbrıs sorununun karşılıklı mutabık kalınacak bir çözüme kadar Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı'nın (ICAO) işbirliği ile Birleşmiş Milletler'in yönetimi ve işletme kontrolü altında sivil yolcu ve sivil kargo trafiğine açılacaktır. Havaalanındaki trafik haklar, Kıbrıs'ta trafik hakları olan yabancı havayolları ile sınırlı olacaktır. Bu haklar, Türkiye Cumhuriyeti'nde kayıtlı havayolları tarafından kullanılacaktır. Havaalanı için iniş ücretleri Birleşmiş Milletler/ICAO tarafından Kıbrıs'taki diğer havaalanları ile mevcut düzenlemeleri menfi yönde etkilemeyecek şekilde düzenlenecektir. Kıbrıs'a LUH'ndan giriş yapan yabancı ziyaretçiler, Adada kaldıkları süre zarfında, iki taraf arasında engellemeksizin seyahat edebilirler.

Havaalanının yönetiminde ve işletmesinde Birleşmiş Millet-ler/ICAO her iki tarafın tavsiye ve yardımlarını alabilir. Birleşmiş Milletler/ICAO Havaalanı'nın güvenliğinden sorumlu olacaktır. Havaalanının faal hale getirilmesi, yönetimi, işletilmesi ve güvenliğin masrafları mutabık kalınacak bir şekilde mahallen karşılanacaktır.

Her iki taraf kişilerin veya malların LUH tarikiyle serbest dolaşımını olumsuz yönde etkileyecek herhangi bir hareketten kaçınmayı taahhüt ederler. Bu bağlamda taraflardan her biri bu taahhüdün uygulanmasına ilişkin herhangi bir şikayeti BM Havaalanı yönetimine getirebilirler. BM Havaalanı yönetimi konuyu geciktirmeksizin mütalaa edecektir ve iki taraf konuyla ilgili olarak yönetimin yapacağı tavsiyeleri derhal ve iyi niyetli uygulamak hususunda taahhütte bulunurlar.

109- KKTC MECLİSİ'NİN ALDIĞI 18 HAZİRAN 1993 TARİHLİ KARAR NEDİR?

KKTC Meclisi, Kıbrıs sorununda dış baskıların yoğunlaşması üzerine aşağıdaki kararı almıştır.

TARİH: 18 Haziran, 1993

KARAR NUMARASI: 117/3/1993

KIBRIS SORUNUNA İLİŞKİN KARAR

18 Haziran 1993 tarihinde yaptığı Birleşimde Kıbrıs Sorununu derinliğine değerlendiren Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi:

1. Tarafların eşit düzeyde katılımı ve serbest iradeleri ile yürütülmesi gereken ve amacı bütünlüklü bir andlaşma sağlamak olan görüşme sürecini destekler ve bu sürece ters düşen her türlü uygulamayı reddeder;

2. Kıbrıs Sorununa çözüm arayışlarında bugüne kadar takip edilen bütünlüklü çözüm esasını teyid eder ve soruna Maraş-Lefkoşa Uluslararası Havaalanı çözüm yönteminde olduğu gibi mini paketler anlayışıyla yaklaşılmasını ve "evet" veya "hayır" şeklinde yanıtlanmasının istenmesi yönteminin kabul edilemez olduğunu ifade eder;

3. Yeni andlaşma düzeninin adil, kalıcı ve siyasal eşitlik esasına göre olması gerektiğini ve Kıbrıs Türk halkının egemenliğinden ve Türkiye Cumhuriyeti'nin etkin ve fiili garantisinden ve tek yanlı müdahale hakkından hiçbir ödün verilemeyeceğini bir kez daha belirtir.

4. Soruna bulunacak nihai çözümde Kıbrıs'taki iki halkın iradelerinin esas olduğu, bulunacak çözüm şeklinin Kıbrıs'ta yaşayan her iki ulusal halkın ayrı ayrı yapacakları referandum sonucu yürürlüğe girebileceğini yeniden teyit eder;

5. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin ve Güvenlik Konseyi'nin beş daimi üyesinin Türk tarafına tehdit ve baskı uygulamasının Kıbrıs'ta bütünlüklü bir andlaşma sağlanmasına katkıda bulunmayacağını belirtir;

6. Bugüne kadar olduğu gibi, özellikle New-York görüşmeleri münasebetiyle ve açıkladığı bildiri ile Kıbrıs Türk halkına destek vermeye devam eden Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne şükranlarını ifade eder ve açıklanan bildirideki tüm hususları aynen benimsediğini açıklar; ve

7. Kıbrıs konusunu gereken ilgi ve hassasiyetle izlemeye devam edeceğini ve gerektiğinde gerekli her türlü kararı alacağını vurgular.

110- CUMHURBAŞKANI DENKTAŞ'IN BM GENEL SEKRETERİ BUTROS GALİ'YE 20 OCAK 1994'DE GÖNDERDİĞİ MEKTUP NEDİR?

KKTC Cumhurbaşkanı Rauf R. Denktaş, 20 Ocak 1994 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Butros Gali'ye bir mektup göndererek Güven Yaratıcı Önemler konusundaki değerlendirmelerini bildirdi. Mektup şöyleydi:

"Sayın Genel Sekreter,

17 Aralık 1993 tarihli mektubunuz için teşekkür ederim. KKTC'de 12 Aralık'ta yapılan seçimler sonucunda oluşan Meclis ve Hükümet görevine başlamış bulunmaktadır. Hükümetin Meclis tarafından da onaylanan programında benim toplumlararası müzakere sürecinde yeniden görüşmecilik görevini üstlenmem öngörülmüştür. Bu görevi üstlenmeyi kabul etmiş bulunuyorum ve keyfiyeti size bildirmekten şeref duyuyorum. Bu vesile ile genel seçimler sırasında müzakere sürecini yavaşlatmış olmanızdan dolayı da teşekkür ederim.

Güvenlik Konseyi'nin de onaylamış olduğu gibi, Kıbrıs'ta bütünlüklü bir çözüme varılması çabalarınıza yardımcı olmak için Zat-ı Alinizin iki taraf arasında karşılıklı güveni artırmayı amaçlayan önlemlere öncelik verdiğini biliyorum.

Kıbrıs Türk tarafı, 1968'den bu yana süren çözüm arayışlarını başarısızlığa uğratan başlıca amilin, Kıbrıs'ta iki taraf arasında karşılıklı güven yokluğu olduğunu öteden beri savunagelmiştir. Esasen Zat-ı Aliniz de 19 Kasım 1992 tarihli raporunuzda bu durum devam ettiği sürece görüşmelerde başarılı bir sonucu öngörmenin zorluğuna dair vakıayı isabetle teşhis etmiş bulunuyorsunuz. Önümüzdeki gündemi biz bu anlayışla değerlendiriyoruz ve Kıbrıs Türk tarafı olarak mümkün olan yapıcı adımları atmaya hazır bulunuyoruz.

Sayın Genel Sekreter,

Güven Artırıcı Önemler konusundaki görüş ve anlayışımızı, size, gerek şifahen, gerek yazılı olarak çeşitli vesilelerle intikal ettirmiş bulunuyoruz. Anlayışlarımızın birçoğunun esasen Zat-ı Aliniz tarafından da paylaşıldığını görmek bizi memnun etmektedir. Üzerinde titizlikle durduğumuz çeşitli anlayışların ve kavramların Güvenlik Konseyi'ne sunduğunuz raporlarınızda ve en son 17 Aralık 1993 tarihli mektupla bilgimize getirdiğiniz ve halen derinliğine incelemekte olduğumuz uzmanlar raporunda da yer aldığını müşahade etmiş bulunuyoruz.

Sayın Genel Sekreter,

İzninizle bu anlayışlarımızı burada sizinle yeniden paylaşmak istiyorum.

Müzakere süreci içerisinde üzerinde her iki tarafça mutabakata varılmış temel esaslardan biri, kapsamlı çözüm arayışının meselenin bütün veçheleri itibariyle bir bütün olarak sürdürülmesine dairdir. İki taraf arasında güven artırmayı amaçlayan önlemler yaklaşımının bu temel ilkeyi değiştirmeyeceği izahtan varestedir. Güven arttırıcı önemlerin, kapsamlı bir çözümü kolaylaştırmayı amaçlayan bir yaklaşım olduğu BM tarafından da kabul edilmiştir. Ayrıca ileride kapsamlı çözüm arayışları çerçevesinde ortaya paket şeklinde kısmi anlaşmalar çıkartılmayacağı yolunda raporlarınızda verilmiş olan güvenceyi de not ettiğimizi belirtmek istiyorum.

Diğer taraftan, 1 Temmuz 1993 tarihli raporunuzun 13'üncü paragrafında da belirtildiği üzere GAÖ paketinin güttüğü maksat dikkate alındığında, bu önlemler, taraflara siyasi nitelikli avantajlar sağlamayacağı gibi, taraflar, bu çerçevede, siyasi tavizlerde bulunmaya da zorlanmayacaktır. Aynı zamanda, tarafların birbirlerini siyasi statüleri hakkındaki pozisyonlarını değiştirmelerine de yol açılmayacaktır. Bundan başka, tarafların kapsamlı çözüme ilişkin pozisyonları mahfuz kalacaktır.

Öte yandan, bu paketin uygulanmasının sonuçlarından birinin Kıbrıs Türk tarafının ticari ve ekonomik alanlarda ve dış seyahatlerde karşılaştığı engellerin kalkması olacağını da değerlendirmelerimizde dikkate aldığımızı vurgulamak istiyorum.

Öngörülen bu yaklaşım içinde tarafların sağlayacağı menfaatlerin pratik bakımdan önemli, eşit, mütenasip ve güvenceli olacağına dair verdiğiniz teminata büyük önem atfediyoruz.

Sayın Genel Sekreter,

Kıbrıs Türk tarafının Kıbrıs sorununun çözümü çerçevesindeki güvenlik mülahazaları BM'in de dikkate aldığı hayati bir hususdur. İster karşılıklı güven arttırmayı amaçlayan önlemlerle ilgili olsun, ister kapsamlı çözüm yaklaşımları çerçevesinde ele alınsın, güvenlik, Türk tarafının ön planda değerlendirdiği bir faktördür. Bu güvenlik faktörü şimdi üzerinde çalıştığımız GAÖ konusunda da geçerliliğini aynen muhafaza etmektedir. Bu konuya, özellikle, Maraş konusuyla irtibatlı olarak verdiğimiz önemi, BM sekreteryasına 23 Ekim 1993 tarihinde sunduğumuz sorular kağıdımızda da bilginize getirmiş bulunuyoruz. Kıbrıs meselesinin geçmişi de dikkate alındığında Kıbrıs Türk tarafı için hayati önem arzeden bu faktörün Zat-ı Aliniz tarafından da gereken önemle dikkate alınacağından eminim.

Diğer bir anlayışımız da, uygulanacak önlemlerin Kıbrıs Türk tarafının haiz olduğu halihazır sınırlı imkanları ortadan kaldırmayacağı ve aksine kendisine ilave imkanlar yaratacağı hususudur. Esasen, bunun böyle olacağı da bize Sekreterya tarafından mükerreren teyid olunmuştur. Bu husus, Kıbrıs Türk halkının, önemlerin sağlayacağı menfaatleri algılayabilmesi ve isabetle değerlendirebilmesi bakımından önem taşımaktadır.

Önem verdiğimiz diğer bir nokta da, LUH'la ilgili taslak metinde ve ayrıca 1 Temmuz 1993 tarihli raporunuzun 24.üncü paragrafında da teyid edildiği üzere, her iki tarafın LUH yoluyla serbest yolcu ve eşya akışını engelleyecek herhangi bir harekette bulunmamasını taahhüt etmeleri hususudur.

Maraş'ın çitli alanı konusuna gelince, bu bölgenin iki toplumun ortak menfaatine uygun bir temas ve işbirliği alanı olması egsersizinin temel amacının bir icabıdır. Bu çerçevede, BM idaresinde iki toplumun arasında temas ve işbirliği alanı olarak açılacak bu bölgede, Kıbrıslı Türklere sağlanacak yararlar konusunda bize yeterli güvenceler verilmesi önem arzetmektedir. Bu konunun müzakerelerde ayrıntılı biçimde ele alınması gerektiği aşikardır.

GAÖ paketi içinde, özellikle, Maraş'ın çitli alanı ve LUH'la ilgili önlemlerin birbirleriyle irtibatlı olarak yürürlüğe konulması ve tarafların birbirlerinin bu paketten doğan menfaatlerine zarar veren davranışlarının müeyyideye bağlanılmasının gereğini takdir edeceğinizden eminim. Mevcut paketi değerlendirirken, cevaplandırılmasına ihtiyaç duyduğumuz bir diğer soru da, Kıbrıs Türk tarafının LUH'tan istifadesinin engellenmesi halinde, tarafımızdan BM idaresine devredilmiş olan Maraş'ın çitli alanının akıbetinin ne olacağıdır. Bizim anlayışımıza göre, böyle bir durumda BM idaresi sona erecek ve anılan alan, kapsamlı bir çözüme değin, tekrar Kıbrıs Türk yönetimine iade edilecektir.

Sayın Genel Sekreter,

Maraş'ta öngörülenlere ilave olarak LUH bakımından alınacak tedbir ve tertiblerin Kıbrıs Türk tarafının üzerindeki ambargonun etkili biçimde kaldırılması bakımından taşıdığı önemi vurgulamayı gereksiz addediyorum. Bu bağlamda, Ercan Havaalanı'nın şimdiki gibi kullanılmasına devam olunmasının yanında, Kıbrıs Türk Havayolları'nın mevcut anlaşma taslağında yer alan formüle göre Kıbrıs Türk halkının yabancı ülkelere seyahatlerinde ve ithalat ve ihracat faaliyetlerinde LUH'u kullanacağına dair öngörülen düzenlemeyi ve raporunuzda bunu teyid eden ifadeleri önemle not ediyorum.

Bu yaklaşımın ruhuna uygun olarak, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşlarının LUH yolu ile dış ülkelere herhangi bir engele uğramadan seyahat etmelerine imkan sağlanmasının öngörülmesi de, konuyu müsbet olarak değerlendirmemizde yardımcı olmaktadır.

Sayın Genel Sekreter,

GAÖ paketindeki diğer oniki maddelik önlemlerin de, Maraş'ın çitli alanı ve LUH üzerindeki müzakereler devam ederken uygulamaya konulmasının, paket hakkında anlaşmaya varılmasını kolaylaştırıcı etki yapabileceği düşüncemi de sizinle paylaşmak istiyorum.

Yukarıda izah ettiğim görüşler ve anlayışlar ışığında ilke olarak kabul ettiğimiz Güven Artırıcı Önlemler Paketi üzerinde bir anlaşmaya varabilmek gayesi ile sizinle işbirliği yapmaya hazır olduğumu bildirmekten mutluluk duyuyorum. Bu amaca ulaşabilmek için Kıbrıs Rum lideri Glafkos Kleridis ile görüşmelere başlamaya hazırım.

Sizin de 17 Aralık 1993 tarihli mektubunuzda öngördüğünüz üzere, müzakerelerin Lefkoşa'da yapılmasında fayda gördüğümü bu meyanda bilginize getirmek istiyorum.

Uygun göreceğiniz zamanlarda yapacağınız davete icabet ederek sizinle görüşmekten memnuniyet duyacağım.

Son olarak, Zat-ı Alilerinin görevlendirdiği uzmanların konuya verdikleri önem ve yaptıkları ciddi incelemeler dolayısıyla takdir ve teşekkürlerimin kendilerine ulaştırılmasına delalet buyurulmasını sizden istirham ediyorum.

Sayın Genel Sekreter, en derin saygılarımın kabulünü istirham ederim.

Rauf R. Denktaş

Cumhurbaşkan

111- KKTC'NİN GÜVEN YARATICI ÖNLEMLERLE İLGİLİ SORULARI NEYDİ?

BM Genel Sekreteri Butros Gali'nin 1993'de ortaya attığı Güven Yaratıcı Önlemler Paketi, Türk tarafında tepkiyle karşılanmış ve bazı konulara açıklık getirilmesi istenmişti.

1993 yılı Ekim ayında BM yetkililerine iletilen soruların tam metni şöyleydi:

Kıbrıs Türk tarafı Kıbrıs sorununun ancak 'bütünlüklü anlaşma' prensibi çerçevesinde halledilebileceği görüşündedir. BM'nin sunmuş olduğu Maraş-LUH paketiyle ilgili olarak öncelikle ele alınması gereken bir çok teknik sorun vardır. BM paketi, bütünlüklü bir anlaşmaya yardımcı olabilmek amacıyla ortaya atılan güven yaratıcı önlem (GYÖ) (CBM) olarak mütalaa edilmektedir. CBM'nin bu çerçevede ele alınmış olması entegre bütünlük prensibi çerçevesinde nihai bir anlaşmayla ilgili olarak Kıbrıs Türk tarafının bilinen pozisyonuna halel getirmiş olmaz. Aşağıdaki sorular etraflıca tüm konuları kapsamayabilir. Kıbrıs Türk tarafı bu sorulara karşılık alınacak yanıtlara göre ilave sorular yöneltme hakkını saklı tutmaktadır.

Maraş

1. 'Bölge'nin tanımı konusunda tarafların pozisyonları büyük ölçüde farklılık arz etmektedir. Bu hususdaki görüş ayrılıklarının nasıl ve hangi yöntemlerle giderilmesi düşünülmektedir?

Kıbrıs sorununa çözüm arayışları çerçevesinde güvenlik kavramının Kıbrıs Türk tarafı için önem ve anlamı büyüktür. Bu gerçek, taraflar arasında varılan anlaşmalarda ve ilgili BM dökümanlarında da teyit edilmiştir. Hatırlanacağı üzere BMGS'nin Kıbrıs Özel Temsilcisi Joe Clark 1 Haziran tarihli açıklamasının 11. paragrafında güvenlik unsurunun önemine şu şekilde parmak basmıştır: 'Uygulamayla ilgili olarak öngörülen modaliteler Kıbrıs Türk tarafının güvenlik konusunda ortaya koyduğu kaygıları da dikkate alacaktır.

Kıbrıs Türk tarafının Maraş'la ilgili olarak New York görüşmeleri esnasında veya daha önce ortaya koyduğu önerilerde hayati önemi haiz güvenlik unsuru daima ön planda tutulmuştur.

Kıbrıs Türk tarafı Maraş'ta Demokratia Caddesi'nin kuzeyinde kalan bölgenin güvenlik mülahazalarıyla Kıbrıs Türk tarafının kontrolünde kalması gerektiği görüşündedir.

Yerleşim amaçlarıyla Maraş'ın Demokratia Caddesi'nin kuzeyi ve güneyi olarak iki bölgeye ayrılması hususundaki BM önerisi, Kıbrıs Türk tarafınca uygun görülmektedir. Bu çerçevede, ileride sürtüşmeler yaratabilecek nedenlere yol açılmaması ve toplumların uyum içerisinde yaşayabilmelerini sağlamak amacıyla, ilk aşamada, Maraş'ın güneyinin Rumların iskânına, kuzeyinin de Türklerin iskânına açılabileceğini söyleyebilir miyiz?

2. Maraş ile ilgili BM kâğıdında 'bölgenin idaresinde BM'nin iki tarafın fikir ve yardımlarından faydalanılacağı' öngörülmektedir.

a) Bu 'yardım' güvenlik ile ilgili konuları da kapsamakta mıdır?

b) Toplumları ilgilendiren herhangi bir konuyla ilgili olarak (güvenlik dahil olmak üzere) BM her iki tarafın da fikir ve yardımlarından yararlanacak mıdır?

c) Bölgede görev yapmak üzere her iki toplumdan kişiler tayin edilecek midir? BM'nin istihdam politikası ne olacaktır? Mevkiler toplumlar arasında hangi oranda dağıtılacaktır?

3. Maraş ile ilgili BM belgesi 'bölgenin idaresi ve güvenliği için gerekli masrafın mahalli kaynaklardan karşılanmasını' öngörmektedir.

a) Masraflar yerel Maraş sakinleri tarafından mı karşılanacaktır?

b) Giderler bölge sakinleri tarafından karşılanacak ise ne gibi düzenlemeler düşünülmektedir? Vergi toplama, vs. gibi işlemlerde hangi yasalar geçerli olacaktır?

4. Maraş ile ilgili BM önerilerinde 'Bölge A'daki mülk sahiplerinin mülkiyet haklarını geri alabilecekleri ve toplumlararası temasın başlatılacağı' öngörülmektedir.

a) Güven artırıcı önlemlerin esas maksadı toplumları yanyana yaşatarak güveni artırmak olduğuna göre, her iki toplumun da mevcut gayrimenkul ve imkânlardan eşit bir şekilde faydalanbilmelerini sağlamak için ne tür düzenlemeler düşünülmektedir?

b) 'Bölgenin' toplumlararası temas ve ticaret için özel bir karakteri olacağına göre, toplumların uyum içerisinde yaşaması ve adaletli bir mal dağılımı için bazı önlemler alınmalıdır. (ör; mülkiyet hakları ve dağılım ile ilgili kısıtlamalar)

TCE™

Adaletli bir mal dağılımını temin etmek için hangi kriterler kullanılacaktır?

5. Maraş ile ilgili BM belgesinde 'bölge, toplumlararası temas ve ticaret açısından özel bir karaktere sahip olacaktır' denilmektedir.

a) 'Özel karakter' ne manaya gelmektedir?

b) Bu terim, uluslararası standartlar çerçevesinde çalışan bir 'serbest ticaret bölgesini' mi ifade ediyor?

6. 'Kıbrıs Türkleri ve Kıbrıs Rumları kendi bölgelerinden mal, ürün ve hizmet getirebilirler' denmektedir.

a) Bu mal, ürün ve hizmetlerin miktarı, cinsi, kaynağı ve giriş yaptığı liman ile ilgili olarak herhangi bir kısıtlama getirilecek mi?

b) Bu 'bölge', söz konusu mal, ürün ve hizmetlerin nihai tüketim yeri mi olacaktır? Yoksa iki toplum bu mal ve hizmetleri diğer kesimden/kesime ithal ve ihraç edip toptan ve perakende esasına göre ticari faaliyette bulunabilecek midir?

c) Ticari faaliyet, 'bölge'de yalnızca mal sahibi olanlarla veya uzun dönemli kiralama yöntemi ile mal sahibi olanlarla mı sınırlı olacaktır?

d) ‘Bölge’de istihdam edilecek personelin sosyal sigorta primlerini hangi makam istihsal edecektir?

e) ‘Uzun dönemli kiralama’ ve ‘yeni binaların yapımı’ söz konusu malların sahiplerinin rızası ile mi gerçekleşecektir?

7. İki taraftaki işçi sendikalarının ‘bölgede’ faaliyet göstermelerine izin verilecek mi? Hangi çalışma yasaları uygulanacaktır? İşçi ve müstahdemlerin grev hakkı olacak mı?

8. a) Kıbrıs Türkleri ve Rumları arasında kurulacak ortak işletmelerin tasdiği, kaydı, faaliyete geçirilmesi ve denetiminde hangi formaliteler uygulanacaktır?

b) ‘Bölge’deki ortak işletmelerin faaliyetlerinden elde edilecek kârlardan alınacak vergilerin tespiti ve istihsalinden hangi idare (BM, Kıbrıs Türk veya Kıbrıs Rum) yetkili olacaktır.

c) Bu projelerin finansmanı ile ilgili olarak belgede, kredi garantisi vb. verilmesi hususlarında bazı düzenlemeler öngörülmektedir.

Hangi bankalar, hangi bankacılık kuralları altında bu gibi kredi ve garantileri vermeye yetkili olacaktır?

d) Hangi bankalar, hangi kurallar çerçevesinde, ‘bölge’de iş yapabileceklerdir?

e) Bu bankaların, her iki toplumun Merkez Bankaları nezdindeki statüleri ne olacaktır?

TCE

f) ‘Bölge’de hangi para birimi tedavülde olacaktır?

g) Kuzeyde veya güneyde değişik kanunlar altında kayıtlı olan şirketler Maraş’ta faaliyet gösterebilecek mi? Öyleyse hangi kanunlar altında?

9. Kuzey Kıbrıs’ta kalan turistler, giriş limanlarına bakılmaksızın, adanın güneyine herhangi bir kısıtlama olmaksızın seyahat edebilecek mi?

10. BM belgesinde, ‘bölge’de uygulanacak yasalar 1 Aralık 1963’de Kıbrıs’ta yürürlükte olan yasalar olacaktır’ denilmektedir. Bu kanunların uygulanması kaçınılmaz olarak 1963’de Kıbrıslı Rumlar tarafından silah zoruyla gasp edilen sözde ‘Kıbrıs Cumhuriyeti’ni tanımak anlamına geleceğinden, Kıbrıslı Türkler açısından güçlükler yaratacaktır. Kıbrıs Türk halkı, Kıbrıs Rum yönetimini, 1960 ortaklık cumhuriyetinin yasal devamı olarak kabul etmemektedir. Bu durumda, aşağıdaki sorular ele alınırken belirttiğimiz bu hususlar göz önünde tutulmalıdır.

a) Maraş’taki duruma ilişkin olarak tüm ilgili yasalar (ceza, sivil vb.) bu kapsama girer mi?

b) 1 Aralık 1963’te yürürlükte olan yasalar kapsamına girmeyen durumlarda ne olacak?

c) Ticaret koşulları ve teknolojinin günümüze değin çok değişmiş olduğu göz önünde tutularak bu kanunların yetersiz olduğu durumlar ortaya çıktığında (örneğin bilgisayarla ilgili suçlar vs.) hangi kanunlar uygulanacaktır? Gerekli hallerde hangi makam bu yasaları güncelleştirecektir?

d) Kuzeyde veya güneyde, 1 Aralık 1963'te yürürlükte olan kanunları kaldıran veya değiştiren yeni kanunlar geçerse ortaya çıkacak güçlükleri aşmak için ne gibi önlemler düşünülmektedir?

e) Kanun ve mahkeme kararlarının uygulanmasını Maraş'taki hangi makam yerine getirecek? Örneğin haciz işlemlerini hangi makam uygulayacaktır?

f) Hapis cezaları nerede yerine getirilecektir?

g) Bölge savcısını hangi makam atayacaktır?

11. BM'nin Maraş'la ilgili önerilerinde 'her iki taraf da BM'nin tavsiyelerine uymak zorunda olacaklardır' denilmektedir.

a) Bu tavsiyelere mahkemede itiraz edilebilir mi? Öyleyse hangi mahkemede?

b) Bu tavsiyelerin adadaki iki idareden herhangi birinden halen yürürlükte olan yasalarla çelişkili olması halinde davalar nasıl sonuçlanacaktır?

c) 'Tavsiyelerin' uygulanması tabiatıyla 'zorunlu' olamaz. Uygulanmaması halinde uygulamayı sağlamak için ne gibi yaptırımlar düşünülmektedir?

TCE

12. 'Bölgenin' açılmasıyla oluşacak ek kapasiteden Kıbrıs Rum ekonomisi yararlanacaktır. Bu durum iki taraf arasında halen mevcut olan ekonomik dengesizliği Kıbrıslı Rumlar lehine açacak ve iki halk arasındaki güvensizliği daha da artıracaktır. Bunu önlemek için ne gibi önlemlerin alınması düşünülmektedir?

13. a) Belediye hizmetlerinin yerine getirilebilmesi için ne gibi düzenlemeler düşünülmektedir?

b) Belediye hizmetlerinin gelir kaynakları neler olacaktır?

c) 'Bölge' belediyesinin istihdam politikası ne olacaktır?

d) 'Bölgeye' elektriği hangi taraf sağlayacaktır?

e) 'Bölgedeki' telekominikasyon düzenlemeleri nasıl olacaktır?

14. Lefkoşa Uluslararası Havaalanı'ndan Kuzey Kıbrıs'a gelen yabancı bir futbol takımı 'bölgedeki' bir futbol sahasında bir Kıbrıs Türk takımıyla maç yapabilecek mi? Futbol takımı Kuzey Kıbrıs'a Ercan'dan girerse durum ne olacaktır?

15. Kuzeyde veya güneyde kayıtlı araçlar 'bölgede' seyir edebilecek mi? Bizim kanunlarımıza göre gündeyde sigorta ettirilmiş araçlar kuzeyde ve dolayısıyla

‘bölgede’ sigorta kapsamında sayılmazlar. Bu problemi aşmak için neler düşünülmektedir?

16. Kuzeyde hızla gelişen bir inşaat sektörü ve buna bağlı olarak işçi sıkıntısı mevcuttur. ‘Bölgede’ yenileme ve onarım başlayınca güneydeki ücretler daha yüksek olduğundan kuzeydeki işçiler ‘bölgeye’ gideceklerdir. Bu da kuzeyde halen mevcut olan sıkıntıların daha da artmasına sebep olacaktır. Bu durumda yaratılacak zorlukları aşmak için ne gibi çözümler düşünülmektedir?

17. ‘Bölgeye’ BM’ye tavsiyelerde bulunması beklenen Kıbrıs Türk Ticaret Odası ve Sanayi Odası, uluslararası organizasyonlara üye olabilecek ve bu bağlamda toplantılarına katılabilecek mi?

18. İki taraf arasındaki anlaşmazlıklar sonucu BM’nin hazırladığı Maraş paketi bir yerde tıkanır ve uygulama durursa, Maraş’ın statüsü ne olacaktır? Daha önceki statüsüne mi dönecek yoksa BM’nin kontrol ve yönetiminde mi kalacaktır?

Lefkoşa Uluslararası Havaalanı (LUH)

Lefkoşa Uluslararası Havaalanı’nın BM/ICAO’nun idari ve harekat kontrolunda uluslararası yolcu ve kargo trafiğine açılmasını öneren BM kâğıdına ilişkin bir tavır alınabilmesi için öncelikle aşağıdaki soru ve durumlarının açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Sorulara verilecek cevaplar, meselenin çözümü yönünde yapılacak müteakip çalışmalar ve kaydedilecek ilerlemeler için başlıca hareket noktalarını teşkil edecektir.

TCE™

1- Havaalanının işletmeye açılmasına ilişkin tüm işlem ve faaliyetler BM tarafından yerine getirilecektir? Hizmet ve sistemlerin yürütülmesi, bunlara ilişkin esas, kural ve usullerin belirlenmesi ve uygulattırılmasından BM mi sorumlu ve yetkili olacaktır?

2- Tarifeli ve tarifsiz uçuşlara ilişkin ticari düzenleme, (Trafik hakları vs. gibi) izin ve onay verme makamı olarak daima BM mi muhatap alınacaktır?

3- Teknik, güvenlik, gümrük, polis ve karşılıklı kabul edilmiş anlaşmalara uygun olarak hava trafik servisi sağlanmasında direk olarak BM mi sorumlu olacaktır?

4- Meydanın faal hale getirilmesi ve bu faaliyetin idamesi için gerekli olan mali kaynak nasıl oluşturulacaktır? İki toplumun katkısı hangi ölçüye göre belirlenecektir?

5- Meydanın tüm hizmet dallarında istihdam edilecek personelin temininde nasıl bir yol veya esas uygulanacaktır?

6- Kıbrıs’ın kuzey ve güneyine yolcu ve kargo giriş ve çıkışlarında nasıl bir mekanizma uygulanacaktır?

7- a) KKTC pasaportu taşıyan yolculara karşı uygulama nasıl olacaktır?

b) KKTC pasaportuyla LUH'dan Kıbrıs'a giriş yapan bir Kıbrıslı Türk, direk olarak Güney'e geçmekte serbest olacak mı?

c) KKTC pasaportuyla LUH'dan çıkış yapan bir futbol takımı yabancı bir ülkede, yabancı bir futbol takımıyla maç yapabilecek mi?

8- A) Diğer taraftan, ICAO'nun (Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü) öngördüğü kriter ve tavsiyeler ile Ercan Havaalanı ve trafiğe açılması önerilen Lefkoşa Havaalanı'nın konumları dikkate alınarak yapılan incelemede, bu iki havaalanı ile ilgili hava trafik ve hava sahası düzenlemelerinin tek bir TMA içerisinde oluşturulacak iki ayrı, CTR (Control Zone) ile mümkün olabileceği sonucuna varılmıştır. TMA içindeki iki meydan için sağlanacak yaklaşma kontrol hizmetlerinin (Approach Control) tek elden yürütülmesi, uçuşların güvenliği, düzeni ve ekonomisi açılarından önem arz etmektedir.

B) Bugün için Ercan, modern ATC (Hava Trafik Kontrol) radarı dahil, sahip olduğu teknik imkân ve yetişmiş personeliyle, Kıbrıs'ın ve Kıbrıs'ın kuzeyinde kalan uluslararası hava sahasının tamamında hava trafiğinin kontrol ve düzenlemesini, uluslararası standartlara uygun olarak sağlayacak durumdadır.

a) Ercan ve Lefkoşa için müştereken oluşturulacak TMA ile Ercan CTR'ı içindeki hava trafik hizmetlerinin Ercan kontrol: Lefkoşa CTR'ı içindeki hizmetlerin ise BM tarafından sağlanması şeklinde bir düzenleme ve uygulama kabul edilecek midir?

b) Uygulama gerekçeleri sebebiyle, 1970'lerden önce olduğu gibi Nicosia FIR'ı, kuzey ve güney olarak iki ayrı sektöre ayrılmak suretiyle, KKTC hava sahası ve bunun kuzeyinde Ankara FIR'a kadar olan bölgedeki hava sahasının kontrol ve denetiminin Ercan'a: Güneyinde kalan Cairo FIR'a kadar olan kesiminin ise, aynı işlev itibarıyla, GKRY'ye verilmesi şeklinde bir düzenleme kabul edilecek midir?

c) Yukarıda açıklanan organizasyon ve tertipler çerçevesinde, hava trafik hizmetlerinin güvenlikle yerine getirilmesini temin amacıyla KKTC, BM ve GKRY ilgili ATS birimleri arasında uluslararası normlara göre bir anlaşma mektubu düzenlemesi ve imza edilmesi gerekecektir. Bu uygulama nasıl gerçekleştirilecektir?

d) Lefkoşa Havaalanı'ndan yararlanacak uçakların KKTC hava sahasından üst geçiş yapmak ihtiyacında bulundukları durumlarda hangi makam izin vermeye yetkili olacaktır? Söz konusu uçuşlar için nasıl bir izin alma işlemi uygulanacaktır?

9- Lefkoşa Uluslararası Havaalanı'nın (LUH) BM denetimi altında uluslararası trafiğe açılması durumunda Larnaka ve Baf Havalimanları'nın statüsü ne olacaktır? Söz konusu havalimanlarının işletmeye açık kalmaları durumunda Güney'de kayıtlı olan yabancı havayolları şirketlerinin LUH'u kullanacaklarına dair garanti verilebilir mi? BM ve Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü'nün LUH için nispeten daha yüksek bir meydan kullanım harcı saptanması durumunda yabancı havayolu şirketleri Larnaka Havalimanı'nı kullanmaya devam edeceklerdir.

10- Teknik veya siyasi sebeplerden dolayı LUH'un kapatılması durumunda ne gibi tedbirler düşünülmüştür?

11- Kıbrıs Türk kesiminde uluslararası havayolu şirketlerinin temsil edilmesi sağlayacak mı?

12- Lefkoşa ve Ercan Havalimanları yakın olduğundan bu meydanlara hizmet verecek bir Yaklaşma Kontrol Sahası (TMA) ihdas edilmesi gerekecektir. Böyle bir sahanın KKTC topraklarının büyük bir bölümünü kapsaması gerekeceğinden TMA sahası güvenlik nedeniyle Ercan'ın kontrolünde olması gerekecektir. (Karter-Pınarbaşı Havaalanı, askeri tatbikatlar, askeri uçuşlar, askeri yasak sahalar v.s.)

13- Genel itibarıyle LUH'un ikinci bir Pile olmayacağına, uygulamada müphem bir hususun belirmesi durumunda BM Barış Gücü'nün 'Kıbrıs Hükümeti' olarak tanıdığı Rum tarafının yetkisine boyun eğmeyeceğine dair güvence verebilir mi?

14- Kıbrıs Türk Hava Yolları Türkiye'de kayıtlı olduğuna göre uluslararası uçuşlarda LUH'u kullanma hakkı olacak mı?

112- KKTC'NİN 20 OCAK 1995 TARİHİNDE BM'YE VERDİĞİ BELGE NEDİR?

Kıbrıs Türk tarafı, Kıbrıs'ta nihai çözüm ortamının yaratılmasına katkıda bulunmak amacıyla, 20 Ocak 1995'de Rum tarafına yeniden çağrıda bulundu.

Rum tarafına yapılan çağrıda ve dünya kamuoyuna yapılan açıklamada, Kıbrıs Türk Tarafının, daha önce üst düzey anlaşmalarıyla da tespit edilmiş olduğu üzere, iki toplumlu ve iki kesimli yaşayabilir federal bir çözüm hedefine bağlı olmaya devam ettiği vurgulandı.

TCE

Kıbrıs Türk tarafının, BM Genel Sekreteri'nin ve Güvenlik Konseyi'nin değerlendirmelerine uygun olarak Güven Yaratıcı Önlemler Paketi'nin uygulanmasının, Kıbrıs'ta Federal çözüm yolundaki siyasi süreci kolaylaştıracağına samimiyetle inandığı ve BMGS'nin 28 Haziran 1994 tarihli ek raporunda öngörülen muhteva ve yönteme göre uygula-maya hazır olduğu beyanını teyid etti.

Kıbrıs Türk tarafı GYÖ Paketinin uygulanmasına, bir an önce ve de-konfrontasyon'la başlanmasını, saldırmazlık deklerasyonu yayınlanması-nı önerdi.

Dünya kamuoyuna yapılan açıklamada, Kıbrıs Türk tarafının, çözüm hedefi olarak benimsenen iki toplumlu ve iki kesimli federas-yonun ortaya çıkması ve iki tarafın eşit statüsünün belirlenmesiyle birlikte, Federal Kıbrıs devletinin AB üyeliği konusunu, "Fikirler Dizisi'nde öngörülen çerçevede ele almaya hazır olduğu" belirtildi.

Kıbrıs Türk tarafının, iki toplum arasında, karşılıklı güven ortamının yaratılmasına yeni bir katkı olmak üzere bazı tedbirleri tek taraflı uygulamaya koyacağı duyuruldu. Uygulamaya konulacak tedbirler, Kuzey Kıbrıs'ta yaşayan Rumlar'ın ve Maronitler'in hayat şartlarını daha da iyileştirecek önlemler, Güney'de okuyan Kıbrıslı Rum öğrencilerin, Kuzey Kıbrıs'taki ailelerini ziyaretlerine ilişkin düzenlemeler ve iki taraf arasındaki temasların teşvikinin devamı olarak sıralandı.

Cumhurbaşkanı Denktaş, Kıbrıs Türk tarafının Kıbrıs sorunu ile ilgili görüşlerini içeren üç sayfalık bir belgeyi, Feissel'e verdi.

Belgenin metni şöyle:

"Kıbrıs Türk halkı, Kıbrıs adasının, Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum toplumlarının müşterek vatanı ve iki toplumun bu adanın müşterek sahipleri olduğuna inanmaktadır. Bu inançla Kıbrıs sorununun bilinen tarihi sebeplerle ortaya çıkmasından sonra bu ortak vatanın yaşayabilir bir çözüme sahne olması yönünde bir politika uygulamıştır.

Kıbrıs Türk tarafı, 32 yıldır uluslararası camianın gündeminde kalan Kıbrıs sorununun, statükonun yaşayabilir bir çözümle değiştirilmesi suretiyle halledilmesini samimiyetle arzu etmektedir.

Bu inanç ve düşüncelerle, Kıbrıs Türk tarafı, Ada'da nihai çözüm ortamının yaratılmasına katkıda bulunmak amacıyla Rum tarafına yeniden çağrıda bulunmakta ve aşağıdaki düşünce ve önerilerini dünya kamuoyuna açıklamaktadır:

1. Kıbrıs Türk tarafı, daha önce, üst düzey anlaşmalarıyla da tesbit edilmiş olduğu üzere, iki toplumlu ve iki kesimli yaşayabilir federal çözüm hedefine bağlı olmaya devam etmektedir.

Filhakika, Kıbrıs Türk halkı hür iradesiyle KKTC'yi ilan ettiği günde de iki toplumlu ve iki kesimli federal çözüme olan bağlılığını teyid etmiştir.

2. Kıbrıs Türk tarafı, federal bir düzen için, herşeyden önce federasyonu oluşturacak ortaklar arasında karşılıklı güven, dostluk ve işbirliği ortamının yaratılması gerektiğine inanmakta ve federasyonların ilgili taraflar arasında gönüllülük, müşterek çıkar ve eşit ortaklık esasına göre kurulduğunu hatırda tutmaktadır. Bu düşüncelerle, Kıbrıs Türk tarafı, daha önce BM Genel Sekreteri'nin 19 Kasım 1992 tarihli raporunda yer alan "son görüşmelerde iki taraf arasında derin güven bunalımı olduğu ortaya çıkmıştır. Bu durum devam ettiği müddetçe görüşmelerden başarılı bir sonuç elde edilmesi zor olacaktır" şeklinde yaptığı isabetli değerlendirmeyi paylaşmaya devam etmektedir.

Kıbrıs Türk tarafı, BM Genel Sekreterinin ve Güvenlik Konseyi'nin değerlendirmelerine uygun olarak, GYÖ paketinin uygulanmasının Kıbrıs'ta federal çözüm yolundaki siyasi süreci kolaylaştıracağına samimiyetle inanmaktadır.

3. Bu yaklaşımla, Kıbrıs Türk tarafı, GYÖ paketini BMGS'nin 28 Haziran 1994 tarihli ek raporunda öngörülen muhteva ve yönteme göre uygulamaya hazır olduğunu beyan etmiştir. Kıbrıs Türk tarafı bugün de bu beyanı teyid etmektedir.

BMGS'nin 28 Haziran 1994 tarihli ek raporunda yer alan "kaydedilen gelişmeler, Birleşmiş Milletler'e, GYÖ paketini 21 Mart kağıdına ve müteakip anlayışlara göre uygulama imkanı vermektedir" şeklindeki değerlendirmesi bizde bu paketin uygulamaya konulması yönündeki ümit ve inancı kuvvetlendirmiştir.

Kıbrıs Türk tarafı, BMGS'nin bu teşhisini dikkate alarak, anlaşma yolunda ortaya çıkan bu tarihi fırsatı tarafların nihai çözüm yolunda değerlendirmesini dilemektedir.

4. Bilindiği üzere GYÖ paketi, Maraş ve Lefkoşa Uluslararası Havaalanı'na ilaveten diğer 12 unsurdan oluşmaktadır.

Kıbrıs Türk tarafı, GYÖ paketinin bütün unsurlarının uygulanmasına ilişkin momentum'un kaybedilmemesi için, uygulamaya bir an önce ve de-konfrontasyon'la başlanmasını önermektedir. Esasen, GYÖ paketinde, "BM Barış Gücü'yle işbirliği yapılarak 1989 yılında yapılmış olan de-konfrontasyon anlaşmasının BM'nin kontrol ettiği ara bölgede iki tarafın birbirine yakın olduğu alanlara da teşmil edilmesi" öngörülmüş bulunmaktadır.

5. Kıbrıs Türk tarafı, federal çözüm yolunda iki taraf arasında ortaklık ve işbirliği ortamının oluşmasına yardım edeceği ve ayrıca federal çözüm yönündeki siyasi süreci kolaylaştıracağı düşüncesiyle, Kıbrıs Rum ve Kıbrıs Türk toplumlarının liderlerinin eşbaşkanlığında çalışacak, görevi iki toplumun günlük hayatıyla ilgili ihtiyaçlarını tespit etmek ve bu alanlarda alınabilecek tedbirleri düşünmek, programlamak ve uygulamak olan geçici bir müşterek organ oluşturulmasını önermektir.

6. Kıbrıs Türk tarafı, GYÖ paketi üzerinde anlaşmaya varılmasını müteakip iki toplum arasında güven ortamını daha da artırmaya yönelik, askeri nitelikli olanlar da dahil olmak üzere, alınabilecek diğer tedbirlerin müzakere edilmesini önermektedir.

7. Kıbrıs Türk tarafı, GYÖ paketinin BM Güvenlik Konseyi'nce onaylanmasıyla birlikte iki taraf arasında iki toplumlu ve iki kesimli federal çözüme yönelik özlü müzakerelerin başlamasını önermektedir.

TCE™

EKONOMİK KADER

8. Kıbrıs adasının, iki toplumun müşterek vatanı olduğu düşüncesinden hareket eden Kıbrıs Türk tarafı, iki tarafın siyasi ve ekonomik kaderlerinin de ortak olduğuna inanmaktadır.

Kıbrıs Türk tarafı, 1960 anlaşmalarının da aynı zihniyetin mahsulü olduğunu bilmektedir. Bu yaklaşımla, Kıbrıs Türk tarafı, AB üyeliği konusunda iki tarafın ortak arzu ve iradesiyle hareket edilmesinin zorunlu olduğunu düşünmektedir.

Kıbrıs Türk tarafı, çözüm hedefi olarak benimsenen iki toplumlu ve iki kesimli federasyonun ortaya çıkması ve iki tarafın eşit statüsünün belirlenmesiyle birlikte, federal Kıbrıs devletinin AB üyeliği konusunu, "Fikirler Dizisi"nde öngörülen çerçevede ele almaya hazır olacağını şimdiden beyan etmektedir.

9. Kıbrıs Türk tarafı, her iki toplum liderinin Kıbrıs'ta karşılıklı güven ortamının oluşmasında önemli rolleri olduğunun bilincindedir. Kıbrıs Türk tarafı, iki lider arasında itham edici ve siyasi havayı bozacak beyanlardan kaçınılmasının karşılıklı olarak taahhüt edilmesini istemektedir.

10. Kıbrıs Türk tarafı, iki toplum arasında her alanda karşılıklı güven ortamının oluşmasına yardım etmek üzere, iki tarafın bir ortak saldırmazlık deklarasyonu yayınlamasını önermektedir.

Kıbrıs Türk tarafı, BM “Fikirler Dizisi”nde de öngörüldüğü şekilde, Federal Cumhuriyetin kapsamlı çözüm çerçevesinde askersizleştirilmesi-ni nihai bir hedef olarak görmektedir.

11. Kıbrıs Türk tarafı, Kıbrıs’ta yaşayabilir bir çözümün iki toplum arasında diyalog ve müzakere yoluyla sağlanabileceğine inanmaktadır.

Bu inançla, Kıbrıs Türk tarafı, GYÖ paketinin uygulanmasını ve kapsamlı çözüme ilişkin konuları Kıbrıs Rum tarafıyla önkoşulsuz olarak görüşmeye hazırdır.

12. Kıbrıs Türk tarafı, Kıbrıs sorununun iki toplumlu ve iki kesimli federal çözümü amaçlayan müzakerelerde “Land for a viable solution” yaklaşımını sürdürmekte olup, bu yaklaşım Kıbrıs sorununun gerçekçi ve yaşayabilir bir çözüme kavuşturulmasında “al-ver” düşüncesiyle hareket edilmesi gereksinimini yansıtmaktadır.

13. Kıbrıs Türk tarafı, yukarıda açılanan düşünce ve önerilerle beraber KKTC Cumhurbaşkanı’nı BMGS’ne muhatap 21 Kasım 1994 tarihli mektubundaki görüşleri de yeniden teyid etmektedir.

14. Kıbrıs Türk tarafı, iki toplum arasında karşılıklı güven ortamının yaratılmasına yeni bir katkı olmak üzere aşağıdaki tedbirleri tek taraflı olarak uygulamaya koyacağını beyan eder:

Kuzey Kıbrıs’ta yaşayan Rumların hayat şartlarını daha da iyileştirecek önlemler alınacaktır.
Aynı şekilde, Kuzey Kıbrıs’ta yaşayan Maronitler’in de hayat şartlarını daha da iyileştirecek önlemler alınacaktır.
Güney’de okuyan Kıbrıslı Rum öğrencilerin Kuzey Kıbrıs’taki ailelerini ziyaretlerine ilişkin düzenlemeler gözden geçirilecek ve iyileştirilecektir.
İki taraf arasında temaslar teşvik olunmaya devam edilecektir”.

TCE™

113- RUM-YUNAN ORTAK SAVUNMA DOKTRİNİ NEDİR?

1993 yılında, DİSİ Partisi Genel Başkanı Klerides'in aynı yıl yapılan seçimlerde Rum yönetimi Cumhurbaşkanlığına seçilmesinden sonra, Yunanistan'la Rum yönetiminin izleyeceği temel strateji şöyle belirlen-mişti:

1- BM Fikirler Dizisi reddedilecek (Reddedilmiştir)

2- Görüşmelerden kaçınılacak, görüşmeye mecbur kalınırsa katı davranılarak yokuşa sürülecek ve çözümsüzlüğün suçu Türk tarafına yüklenecek. (Gerçekleştirilmiştir)

3- AB'a tam üyelik batvurusu ileri götürülecek. (Gerçekleştirilmiştir)

4- Kriz politikası izlenecek. Bu çerçevede sınır gösterileri yoğun-laştırılacak. (Nitekim Klerides döneminde motosikletli Rumlarla öğrencilerin, EOKA'cıların, Rum "göçmenlerin" ve sözde "kayıp" ailelerinin sınır eylemleri yoğunlaştırılmış, Türk bayrağına saldırılar artmış, nöbet tutan 2 Türk mücahidi bir gece baskını ile vurulmuştur).

5- Silahlanma faaliyetleri ve bu konuda Yunanistan'la işbirliği yoğunlaştırılacak.

Rum-Yunan ikilisi silahlanma faaliyetleri çerçevesinde Kasım 1993'de "Ortak Savunma Doktrini" Anlaşması imzalayarak, silahlanma harcamalarını günde 2 milyon Dolara çıkardılar.

Yunanistan'la oluşturdukları "Ortak Savunma Alanı" stratejisi çerçevesinde, yeni silah ve füze sistemleri siparişi verildi.

"Paralı asker" adı altında binlerce profesyonel Yunanlı asker adaya getirildi.

Rusya ve Fransa'dan modern tanklar alarak saldırı amaçlı yeni tank birlikleri kuruldu.

Adadaki Yunan alayı mekanize bir birliğe dönüştürüldü.

Ağustos ve Ekim 1994'den itibaren Yunanistan'ı da katılımıyla ve "Yunanistan burada" sloganıyla ortak askeri tatbikatlar başlatıldı ve bu tatbikatlara Yunan hava ve deniz kuvvetleri de fiilen katılmaya başladı.

Yunanistan'ın adadaki subay ve asker mevcudiyeti artırılarak10 bin kişilik bir güce çıkarıldı.

Buna ilaveten Yunanistan'a verilmek üzere Baf ve Larnaka'da hava ve deniz üsleri inşa edilmeye başlandı.

1996 yılı başında ise Rum-Rus askeri işbirliği anlaşması imzalandı. Bu anlaşma çerçevesinde Rusya, Rum yönetimine modern savaş araç gereci satmayı taahhüt etti. Nisan 1996'da ise Rum yönetiminin Rusya'ya S-300 füze siparişi verdiği açıklandı.

Rum yönetimi, bir yandan RMMO kamplarında askerlerine "En iyi Türk ölü Türktür", "Susadık, Türk kanı içeceğiz" şeklinde sloganlar attırırken, bir yandan da Rum-Yunan Ortak Savunma Doktrini çerçevesinde silahlanma ve askeri bir maceraya kalkışma hazırlıklarını yoğunlaştırmiş bulunuyor.

Esas amaç, adada krizi tırmandırmak ve sınırlı bir savaşa neden olarak Türkiye'yi AB ve BM ile karşı karşıya getirip bir çözümden önce Türk askerinin adadan çekilmesi için baskı yaratmaktır.

Zaten Klerides, Türk askerinin adadan hemen çekilmesi halinde silahlanmaya ve füze ithaline son vereceklerini açıklamış bulunmaktadır.

Bu da esas amaçlarını gözler önüne sermiştir.

114- 5 TEMMUZ 1994 TARİHLİ ABAD KARARI VE VİZE UYGULAMASI NEDİR?

Kıbrıs Türk Halkını baskılarla dize getirebileceğini ve azınlık haklarına mahkum edebileceğini düşünen İngiltere, son 4-5 yıldır yoğun bir baskı kampanyası başlatmıştır.

Bu çerçevede ihracatımızı engelleyip, ekonomimizi çökertmeyi sağlamak ve böylece bize diz çöktürmek için 1994 yılında İngiliz Mahkemeleri çeşitli kararlar almıştır.

Rumlarla işbirliği halinde önce işadamı Asil Nadir'in İngiltere'de kurduğu Polly-Peck firması çökertilmiştir. Böylece Asil Nadir'in KKTC ekonomisine yaptığı katkılara son verilmiştir.

Ne ki, kısa süre içinde ekonomi yeniden toparlanınca bu kez narenciye, patates ve konfeksiyon ihracatımızı engellemek için İngiliz Mahkemelerinde dava açılmıştır.

Davalar daha sonra Avrupa Birliği Adalet Divanı'na (ABAD) aktarılmış ve 5 Temmuz 1994'de buradan da benzer bir karar çıkarılmıştır.

Böylece narenciye ve patatesimizin AB üyesi ülkelere ihracı yasaklanırken, konfeksiyonumuza da %14 oranında gümrük uygulaması başlatılmıştır.

Bu baskılar ve ambargolar KKTC ekonomisine büyük bir darbe vurmakla birlikte Kıbrıs Türk Halkı asla diz çökmedi. Anavatan Türkiye'nin yardımlarıyla bu ambargoların etkisini azalttı.

Ardından 1998 yılı Mart ayı içinde İngiltere yeni bir baskı yöntemi deneyerek İngiltere'ye girişlerde KKTC vatandaşlarına vize uygulaması başlattı.

TCE

Buna göre İngiltere'ye gitmek isteyen KKTC vatandaşları 40 "Kıbrıs Lirası" ödeyerek vize için başvuruda bulunmaya zorlandılar.

İngiltere'nin, yine Rum yönetimi ile işbirliği halinde uyguladığı bu baskının esas amacı, Kıbrıs Türklerini Rum pasaportu almaya zorlamak, KKTC'de karışıklık yaratmak ve iç cephemizi parçalamaktı.

Bir diğer amaç ise, Rum pasaportu alan Kıbrıslı Türklerin, KKTC'yi değil, Rum devletini tanıdıklarını iddia ederek, AB görüşmelerinde Kıbrıslı Türkler adına da söz hakkı elde etmekti.

115- KKTC MECLİSİ'NİN 29 AĞUSTOS 1994 TARİHLİ KARARI NEDİR?

Rum tarafının AB'a tek yanlı üyelik müracaatını ileri götürmesi, ABAD kararını çıkarması ve Yunanistan'la Ortak Savunma Doktrini oluşturması nedeniyle, KKTC Meclisi, federasyonu tek seçenek olmaktan çıkaran şu kararı almıştır:

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ

CUMHURİYET MECLİSİ'NİN

29 AĞUSTOS, 1994 TARİH VE

47/1/1994 NO.LU KARARI

Kıbrıs Türk Halkının özgür iradesini ve egemenliğini temsil eden Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi:

Kıbrıs sorununun çözümüne ilişkin olarak sürdürülen görüşmeler sürecinde ve son olarak Güven Yaratıcı Önlemler paketiyle ilgili dolaylı görüşmelerde Kıbrıs Rum Yönetiminin sergilemekte olduğu olumsuz ve uzlaşmaz tutumunu;

Kıbrıs Türk halkının temel hak ve özgürlüklerini hiçe sayan davranışlarıyla barışçıl bir çözüm bulunması hususunda samimi olmadıklarını;

Kıbrıs Türk halkının egemen, siyasi ve hukuki açıdan eşit ayrı bir halk olarak görmediğini;

Görüşmeler sürecini esas emelleri olan tüm adaya sahip olabilme girişimlerini ve uzlaşmaz tutumlarını gizlemek için kullandıklarını;

Bu amaçlarının tahakkuk ettirilmesi için Yunanistan ile ortak savunma anlaşması dahil siyasi, ekonomik ve askeri alanlarda sıkı işbirliğine girdiklerini;

Artan bir hızla silahlanma girişimlerini devam ettirdiklerini;

Yunanistan ile aralarında siyasi, ekonomik entegrasyonu tamamlayabilmek için Yunanistan ile işbirliği içerisinde Avrupa Birliği'ne tek yanlı üyelik girişimlerini yoğunlaştırdıklarını;

TCE

Rum Yönetiminin, Kıbrıs Türk halkını uluslararası düzeyde izole etmek ve ekonomik açıdan çökertmek amacıyla sürdürdüğü ambargolara paralel olarak Rum tarafının girişimiyle alınan Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın son kararını siyasi emellerine ulaşabilmek için de bir araç olarak kullanacağının açık olduğunu;

Rum Yönetiminin, adada barış ve huzur ortamını bozan tutum ve davranışlarında ısrarlı olduklarını değerlendirerek; son gelişmelerle ilgili olarak Sayın Cumhurbaşkanının ve siyasi partilerin ortaya koyduğu görüşleri de dikkate alarak;

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti dış politikasının esas temellerini belirleyen aşağıdaki kararları alır:

1. 1960 yılında kurulmuş olan Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kurucu ortağı olarak egemenlik haklarından hiçbir zaman feragat etmemiş ve 1963'de Akritas Planı gereğince yıkılan ortaklık Cumhuriyetinden sonra, Rum ortağının meşru Kıbrıs Hükümeti olduğu tezini ve görüşünü hiçbir zaman kabul etmemiş, gaspçı Rum Yönetiminin yetkisine hiçbir şekilde boyun eğmemiş olan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Devleti, ülkesi ve halkı ile bölünmez bir bütün teşkil etmektedir.

2. Kıbrıs Türk halkının siyasi eşitliğini ve ayrı egemenlik hakkını inkâr eden ve en doğal adalet ilkelerine ters düşen Avrupa Birliği Adalet Divanı Kararının yürürlükte olduğu ve Rum Yönetimin Avrupa Birliği'ne tek yanlı tam üyelik girişimlerini ısrarla sürdürdüğü bir ortamda, Güven Yaratıcı Önlemler yönünde yapılacak görüşmelerden

bir yarar sağlanamaz. Dolayısıyla görüşme yapılamaz; ancak bu aşamada sadece yukarıda belirtilen engellerin ortadan kaldırılmasına yönelik temas ve girişimler sürdürülebilir.

3. Bu engellerin kaldırılması durumunda taraflar arasında başlayabilecek yeni bir müzakere sürecinde Kıbrıs'ta egemenlik, eşit siyasi ve hukuki statüye sahip iki halktan birisi olan Kıbrıs Türk halkının siyasi statüsünün ve temel hak ve özgürlüklerinin ayrı egemenlik haklarından kaynaklandığı gerçeğinin kabul görmesi gerekmektedir.

Kapsamlı öze yönelik görüşmelerin başlayabilmesi için tarafların serbest ve özgür iradeleriyle kendi aralarında saptayacakları gerçekçi ve Kıbrıs Türklerinin siyasi eşitliklerini, egemenlik haklarını dikkate alan yeni parametrelerin saptanması gerekir.

Garanti Anlaşmasının geçerliliği tartışılamaz.

4. Rum Yönetiminin yukarıda belirtilen girişimleri karşısında, Kıbrıs Türk halkının temel hak, çıkar ve özgürlüklerini korumak, siyasi ve ekonomik alanlarda karşılaşabilecek zorlukları göğüsleyebilmek, Kıbrıs Rum Yönetiminin sahte bir ünvan altında Kıbrıs'ı Avrupa Birliği'ne üye yapmak girişimini önlemek amacıyla, KKTC Cumhuriyet Meclisi gereken önlemleri almak kararlılığını duyurur ve Rum-Yunan ikilisinin askeri ve savunma alanlarında aldıkları önlemlere denk önlemlerin, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti arasında, dışişleri, savunma ve güvenlik alanlarında yapılacak andlaşmalarla alınmasını kaçınılmaz bir zorunluluk olarak gördüğünü vurgular, ekonomik alanda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti arasında tüm kısıtlayıcı önlemlerin kaldırılması ve ekonomik entegrasyonun tamamlanabilmesi için Hükümetin gereken girişimleri süratle başlatması gereğini ortaya koyar.

5. Saptanacak yeni parametreler öngörüldüğünden, Meclislerimizin başta 15 Mart 1984 tarih ve 6 sayılı Kararı ile 15 Mart 1985 tarih ve 36 sayılı Kararı olmak üzere, Federasyonu tek çözüm şekli olarak öngören Kararlarını yürürlükten kaldırır.

116- CUMHURBAŞKANI DENKTAŞ'IN 8 ŞUBAT 1996 TARİHİNDE AVRUPA KONSEYİ SİYASİ İŞLER KOMİTESİ RAPORTÖRÜ LORD FİNSBERG'E SUNDUĞU TÜRK GÖRÜŞÜ NEDİR?
Cumhurbaşkanı Denktaş, Avrupa Konseyi Siyasi İşler Komitesi Raportörü Lord Finsberg'e Türk tarafının çeşitli konular üzerindeki görüşlerini sundu.

Bu görüţler ţöyleydi:

AVRUPA KONSEYİ SİYASİ İŞLER KOMİTESİ RAPORTÖRÜ LORD FINSBERG'E SUNULAN GÖRÜŢME NOKTALARI

"A. DERİN GÜVEN BUNALIMINA DEĞİNME GEREĞİ

1. Kıbrıs Türk tarafı, Genel Sekreter'in (BMGS'nin 19 Kasım 1992 tarihli ve S/24830sayılı raporunun 63. paragrafında belirtilmişti) şu değerlendirmesiyle tümüyle mutabıktır. "... İki taraf arasında derin bir güven bunalımı vardır. Bu durum hüküm sürdükçe, görüşmelerden başarılı bir sonuç çıkmasını öngörmek güçtür. Bir dizi

güven artırıcı önlemin taraflarca kabulünün ilerleme sağlanması konusundaki umutları artıracağına kuşku olamaz."

Kıbrıs Türk tarafı, ilk adım olarak; Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum liderlerinin biraraya gelerek, iki toplum arasındaki güven bunalımını hafifletecek ve aralarında, işbirliğine dayalı, karşılıklı yararlı bağların gelişmesine yardımcı olacak önlemleri tartışmalarını ve bunlar üzerinde bir mutabakat sağlamalarını önermektedir.

Böyle bir toplantıda, iki toplumlu temas ve projeler ve bunların uygulanmasıyla ilgili mekanizmalar da görüşülebilir.

Kıbrıs Türk tarafı, uzun bir zamandır, Kıbrıs'taki iki taraf arasında bir saldırmazlık anlaşması yapılmasını önermektedir. Böyle bir toplantıda bu öneri de ele alınabilir; Kıbrıs Türk tarafının (bu öneri yoluyla) tanınmayı amaçladığı iddiasından kaçınmak için de, bu projeyi toplumsal bir bazda gerçekleştirmek için de bir yol bulunabilir. Yunanistan ve Türkiye'den de, böyle bir anlaşmayı onaylamaları istenebilir. İki taraf, buna paralel olarak da; Birleşmiş Milletler kontrolündeki Ara Bölge'de, iki tarafın birbirine çok yakın olduğu öteki bölgeleri de kapsayacak şekilde, 1989 dekonfrontasyon anlaşmasını genişletmek için UNFICYP (Kıbrıs'taki BM Barış Gücü) ile işbirliği yapabilirler.

2. Kıbrıs Türk tarafı ile AB arasında da büyümekte olan bir güven bunalımı vardır. Bu güven bunalımı, muhtemelen 1990'da, Kıbrıs Rum tarafının AB'ye tek taraflı ve yasadışı olarak başvurması ve bu başvurunun kabul edilip işleme konması ile başlamış, üzerimizdeki insanlık dışı Rum ambargosunu artıran 5 Temmuz 1994 tarihli ABAD kararıyla daha da ağırlaşmış ve AB'nin 6 Mart 1995 ve 12 Haziran 1995 tarihli kararları ile derinleşmiştir.

TCE

AB bu süreci, şu şekillerde geri çevirebilir ve topyekün bir çözüme varılması hazırlığına (olgunlaştırılmasına) yardımcı olabilir:

a) Kıbrıs'ta karşılıklı kabul edilir bir çözüme varmak için, BM Genel Sekreteri'nin iyi niyet misyonu çabaları sürecinde ortaya çıkan yol gösterici ilkelere saygı gösterilmesi ve bunların ileri götürülmesi (Bu yol gösterici ilkelerin ayrıntıları üzerinde ileride durulacaktır.)

b) İki taraf arasında giderek büyümekte olan siyasi eşitsizliğe şu şekillerde eğilinmesi:

- Her iki toplumu da, bir yandan ayrılık riskleri, öte yandan da karşılıklı, kabul edilir bir çözümün getireceği istikrar ve siyasi ve ekonomik yararlar konusunda aydınlatma:

- Şu anda işlerliğini yitirmiş olan 1960 Cumhuriyeti tahtında, her iki tarafın da eşit siyasi haklara ve statüye sahip kurucu ortaklar olduğunun teslimi; aynı şekilde (iki tarafın), kurulacak olan iki toplumlu ve iki kesimli Federal Cumhuriyetin kurucu ortakları olduğunun teslimi;

- Kıbrıs Türk tarafının eşit söz ve fırsat hakkının tanınması ve, Kıbrıs ile ilgili bir karar alınmadan veya eyleme geçilmeden önce dinlenme hakkı tanınması;

- AB üye ülkelerinin ve organlarının, siyasi eşitlik temelinde, Kıbrıs Türk tarafının siyasi liderleri ve temsilcilerini de kabul edip görüşmeleri konusunda teşvik edilmeleri;

- Başta yurtdışına seyahat ve ticaret, sportif ve kültürel faaliyet ve turizm endüstrisinin gelişimi alanlarda olmak üzere, 1963'ten bu yana Kıbrıs Türk toplumu aleyhine süregelen insanlık dışı ambargo ve engellerin kaldırılması yönünde somut adımlar atılması;

- Ulaşım, ticaret, yatırım, iletişim ve turizmin yanı sıra kültürel ve sportif faaliyetler bazında Kıbrıs Türk tarafıyla bağlar oluşturulması;

İki toplum arasındaki siyasi ve ekonomik eşitsizliğin daha da genişletilmesinin, aralarındaki güven bunalımını derinleştirmeye yaradığı ve ortaklığa dayalı bir topyekün çözümün gerçekleşmesini daha da zorlaştırdığı önemle vurgulanmalıdır.

c) Garanti ve İttifak Antlaşmalarının AB üyeliği konseptine aykırı olmadığı ve müstakbel federal Kıbrıs'ın AB'ye üyeliğinin, Garanti ve İttifak Antlaşmalarının etkin bir şekilde devamına engel oluşturmayacak şekilde, bir çözümün kapsamında, mutabık kalınan koşul, güvence ve garantileri içereceğinin teyit edilmesi.

B. TOPYEKÜN BİR ÇÖZÜM

3. Bir çözümün yok gösterici ilkeleri, uyuşmazlığın kaynaklarının teşhisine yönelik bir analize dayanmalıdır.

TCF™

Teşhise dayalı böyle bir analiz, Sn. Glafkos Klerides'in anılarında şu şekilde yapılmıştır:

"Kıbrıs Rumlarının hedefi, Kıbrıs'ın , Kıbrıs Türklerinin korunmuş bir azınlık statüsüne sahip olacağı bir Rum Devletine dönüştürülmesi iken, Türklerin hedefi de bu yöndeki çabaları başarısız kılarak kendi anlayışlarına göre Zürih Anlaşmasının yarattığı ortaklık kavramını devam ettirmekti. Bu bakımdan mevcut ihtilaf bir prensip ihtilafıydı ve iki taraf da taviz vermek yerine bu prensip için tartışmaya devam etmeyi ve hatta gerekirse savaşmayı yeğliyordu.

Bugün, federal çözüm kabul edilmiş olmasına ve bir federasyondan çıkan anlamın, federasyonu oluşturan kurucu devletlerin, eyalet veya kantonların, belli bir anayasa çerçevesin-de ortaklık oluşturmaları olmasına karşın, aynı prensipler hala ihtilaf konusu olmaya devam etmektedir."

(Glafkos Klerides'in İFADEM adlı hatıratından, Cilt 3, Lefkoşa

Alithia Publishing, 1990, s.105)

4. Gerek barışı koruma gerekse barışı tesis etme faaliyetleriyle Birleşmiş Milletler Kıbrıs'ta, 1964 yılından bu yana aktiftir.

Güvenlik Konseyi'nin Genel Sekreter'e yeni bir iyi niyet misyonu tevdi ettiği, 12 Mart 1975 tarih ve 367 tarihli kararında, diğer şeyler yanında şöyle denmektedir:

"Genel Sekreter'den, buna göre, yine iyi niyet misyonu görevini üstlenmesini, tarafları, üzerinde mutabık kalınacak yeni prosedürler tahtında biraraya getirmesini ve kendisini bizzat onların hizmetine sunmasını rica eder; bu şekilde, karşılıklı anlayış ruhu ve kendi kişisel gözetimi ve uygun göreceği yönlendirme içerisinde, kapsamlı görüşmelerin yeniden başlaması, yoğunlaşması ve ilerleme kaydedilmesi bu şekilde kolaylaştırılabilecektir."

Aynı kararda, Güvenlik Konseyi, müzakere sürecini şöyle tanımlamaktadır:

"... İki toplum temsilcileri arasında, eşit düzeyde yürütülecek ve amacı, siyasi bir anlaşma öngören bir çözüme serbestçe varmayı ve karşılıklı kabul edilir anayasal bir düzenleme oluşturmak olmaya devam eden müzakereler..."

649 (1990) sayılı kararında, Güvenlik Konseyi Genel Sekreter'den, "... en erken bir zamanda bir ilerleme kaydetmek için iyi niyet misyonunu devam ettirmesini ve bu amaç doğrultusunda, görüşmeleri kolaylaştırmak için iki topluma telkinlerde bulunarak yardımcı olmasını..." istemiştir.

5. BM'nin 1964'ten bu yana Kıbrıs'taki geniş deneyimi ve (sorunun kaynakları ile ilgili) teşhise dayalı analizi temelinde: BM Genel Sekreteri'nin, Kıbrıs'ta serbest müzakereye dayalı, karşılıklı kabul edilir bir çözümü sağlamayı amaçlayan ve büyük ölçüde, 1960 ortaklık Cumhuriyetinin kuruluş temelini oluşturan siyasi eşitlik esasındaki çabalarından, aşağıdaki yol gösterici ilkeler ortaya çıkmıştır:

- Kıbrıs, hem Kıbrıs Türk, hem de Kıbrıs Rum toplumlarının ortak yurdudur ve bunlar arasındaki ilişki bir çoğunluk - azınlık ilişkisi değil, siyasi bakımdan eşit iki toplum arasındaki ilişkidir.

- Her iki toplum Kıbrıs'ın eş sahipleridir;

- İki toplum eşit siyasi haklara ve statüye sahiptirler;

- Egemenlik, iki kurucu ortaktan eşit şekilde kaynaklanmaktadır;

- Toplumlardan biri, öteki üzerinde egemenlik veya yasal hak iddiasında bulunamaz;

- Federal çözüm iki toplumlu ve iki kesimli olacak ve çözümün tüm öğeleri bu ilkeyi destekler mahiyette olacaktır;

- 1960 Garanti ve İttifak Antlaşmaları yürürlükte kalmaya devam edecektir;

- Federasyonun askersizleştirilmesi, 1960 Garanti ve İttifak Antlaşmalarına halel getirmeden, amaç olarak devam etmektedir.

6. Kıbrıs Türk tarafı, Kıbrıs Rum tarafıyla, yukarıda sıralanan ve BM tarafından geliştirilmiş olan yol gösterici ilkeler bazında, erken bir topyekün anlaşmaya varmaya hazır ve isteklidir.

Bu bağlamda, Kıbrıs Türk tarafı, hemen ciddi görüşmelerin başlatılması çağrısında bulunur.

Kıbrıs Türk tarafı, Kıbrıs'ta karşılıklı kabul edilir topyekün bir çözümün gerçekleştirilmesinin, sadece Kıbrıs'ı değil, tüm Doğu Akdeniz'i içine alan, hayati öneme haiz bu bölgenin, çok ihtiyaç duyulan istikrar, güvenlik ve esenliğine katkı sağlayacağına tümüyle inanmak-tadır.

C. AB ÜYELİĞİ

7. Kıbrıs Türk Tarafı, Avrupa'nın demokrasi, laiklik, insan hakları, kanun hakimiyeti ve hür teşebbüs vizyonunu tümüyle paylaşmakla birlikte, adadaki uyuşmazlıktan dolayı, "Kıbrıs'ın AB üyeliğini tartışıp mutabık kalmadan önce, anlaşmanın ayrıntılarını ve topyekün bir anlaşma koşulları çerçevesinde, nihayette statüsünün ne olacağını bilmeye gereksinim duymaktadır.

1992 Fikirler Dizisinin 92. paragrafında, BM Genel Sekreteri de aynı şeyi önermiştir:

"Federal Cumhuriyetin Avrupa Ekonomik Topluluğu'na üyeliğiyle ilgili konular tartışılıp üzerlerinde mutabakat sağlanacak ve ayrı ayrı yapılacak referandumlarla iki toplumun onayına sunulacaktır."

8. Yukarıdakilerin bazında, Kıbrıs Türk tarafı şunları önermektedir:

TCE

a) Topyekün bir anlaşmanın ardından, üyelik konusu iki toplumun ayrı referandumlarına sunulmadan önce, AB üyeliğiyle ilgili konuların tartışılması ve üzerlerinde mutabakat sağlanması;

b) AB üyeliği, iki kurucu varlık (entite) arasındaki gerekli dengeyi ve bunların her birinin temel çıkarlarını muhafaza etme haklarını, ayrıca Garantör Anavatanlar arasındaki dengeyi güvence altına almalıdır; BM sürecinde bunlardan birini ötekine göre daha elverişli bir konuma getirme olasılığı da sözkonusu olabilir.

c) Yukarıdakilerin temelinde, AB ile üyelik görüşmeleri, üzerinde mutabık kalınacak ortak pozisyonlar çerçevesinde, her iki tarafın eşit katılımı ile eşit düzeyde yürütülmeli ve bu bağlamda her bir taraf, varılacak düzenlemelerle ilgili olarak ayrı ayrı onay verme konusunda eşit fırsata sahip olmalıdır.

d) Kıbrıs Türk tarafı, Kıbrıs Rum tarafının yasadışı ve tek yanlı AB üyelik başvurusunu tanımamaktadır. Yukarıdakilerin ışığında, kurulacak olan federasyon adına, iki tarafın rızası ve onayı ile yeni bir başvuru yapılmalıdır.

9. AB'nin Kıbrıs'ta bir çözümü kolaylaştırmaya yönelik yaptığı teklif konusunda; Yunanistan'ın üye olduğu ve Türkiye'nin üye olmadığı bir AB'nin Kıbrıs sorununun çözümüne yansız ve yapıcı bir katkı yapabileceğine inanmıyoruz. Gerçekten da AB, Yunanistan'ın baskısı altında, Kıbrıs Rum tarafının tek yanlı başvurusunun "Kıbrıs" tarafından ve "Kıbrıs" adına yapılmış bir başvuru olduğu yolunda haksız bir karar almıştır. Hukukun üstünlüğü, tarihi ve yerleşmiş gerçekler ve Kıbrıs'ta bir çözüm için

BM'nin ortaya attığı yol gösterici ilkelere ters düşecek şekilde, söz konusu kararda, Kıbrıs Türk toplumunu "kurucu ortaklık statüsünden" Kıbrıs Rum devletinde bir azınlık statüsüne indirgemek yönünde bir teşebbüs vardır.

Kıbrıs Rumları ile Yunanistan'ın, on yıllardır gerçekleştirmeye çalıştığı şey tam budur.

Bunun, bizim için kesinlikle kabul edilir olmadığını ve 32 yıldır verdiğimiz haklı mücadelemizde, engellemeye çalıştığımız şeyin bu olduğunu söylemeye gerek yoktur. Adanın ikiye bölünmesi, Yunanlıların ve Kıbrıs Rumlarının bencilce vizyonlarının direkt bir sonucudur.

10. Sonuçta şunu söylemek istiyoruz: Yunanistan, AB'de tam üye olduğuna göre müzakere sürecinin BM Genel Sekreteri'nin iyi niyet misyonuna bırakılarak kolaylaştırılması çağrısında bulunuyoruz; böylelikle taraflardan biri öteki üzerinde haksız bir avantaj elde etme imkanı bulamayacaktır.

117- CUMHURBAŞKANI DENKTAŞ'IN 9 NİSAN 1996 TARİHİNDE LORD FİNSBERG'E GÖNDERİĞİ İKİNCİ MEKTUP NEDİR?

Cumhurbaşkanı Denktaş, Avrupa Konseyi Parlamenterler Asamblesi Siyasi İşler Komitesi Raportörü ve Başkan Yardımcısı Lord Finsberg'e ikinci bir mektup göndererek Klerides'in ileri sürdüğü askersizleştirme ve "kayıplarla" ilgili görüşlerini net bir şekilde ortaya koydu.

TCE

Mektup ţöyleydi:

9 Nisan, 1996

Lord Finsberg,

Siyasi İşler Komitesi Raportörü ve

Başkan Yardımcısı,

Avrupa Konseyi Parlamenterler Asamblesi,

Strasbourg.

Sevgili Lord Finsberg,

23 Ţubat 1996 tarihli mektubuma ilaveten, bu vesileyle size askersizleţtirme konusundaki görüţlerimi aktarmak istiyorum.

Rumların Kıbrıs sorununa (iki kurucu toplumun siyasi eşitliğine dayalı) iki toplumlu ve iki kesimli bir çözüm bulma konusundaki niyetleri samimi ve dürüst olsaydı,

Kıbrıs Rum tarafıyla, Kıbrıs'ta bir çözüme yönelik müzakereler esnasında, bir çözümden sonraki Kıbrıs'ın

askersizleştirilmesini görüşmekte bir güçlük olmazdı. Ancak biz, Rumların askersizleştirme konusundaki ısrarlarının; ENOSİS'e, adanın Elenleştirilmesine ve Rum tahakkümüne karşı en temel savunmamız olan Garanti ve İttifak Antlaşmalarına dolaylı olarak saldırı anlamına

geldiğini kesinlikle biliyoruz.

Bu nedenledir ki, konu her gündeme getirildiğinde, Garanti ve İttifak Antlaşmalarının olumsuz şekilde etkilenmemesi kaydıyle, askersizleştirmeye prensip olarak karşı olmadığımızı söylemekteyiz.

Sn.Lord, siz de gayet iyi bilmektesiniz ki; Kıbrıs sorunu, ENOSİS'i veya 1960 Cumhuriyeti'nin iki kurucu ortağı arasındaki dengeyi bozmaya yönelik herhangi bir girişimi önlemeyi amaçlayan, yukarıda sözü edilen Antlaşmalardan dolayı veya bunların bir sonucu olarak ortaya çıkmadı. Bu garantilere karşın, Kıbrıs Rum tarafı; Ortaklık Cumhuriyeti'ni bir Rum Cumhuriyeti'ne dönüştürmek için gizlice silahlanıp, 1963'ten başlayarak, Kıbrıs Türk Toplumuna saldırdı. Kıbrıs Rum tarafı, 33 yıldır adayı bir Rum Cumhuriyeti'ne dönüştürme ve, Kıbrıs'ı Elenleştirme faaliyetlerine hala devam etmektedir. Maalesef, bugüne kadar hiç kimse, Rumların kafasından, adayı bir Rum veya Elen Cumhuriyeti'ne dönüştürmeye hak sahibi olduklarına ilişkin "büyük fikri" silmeyi başaramamıştır. Bu mentalitenin değişeceği konusunda da kuşkularım vardır.

TCE™

Sn. Lord, eminim siz de, 1960 ulusal garanti sisteminin devamının bizim için, taviz verilmesi olanaksız bir ölüm-kalım meselesi olduğunun gayet iyi bilincindesiniz. (Kıbrıs Rum tarafınca başlatılmış olan) uluslararası garantiler sisteminin getirilmesine ilişkin tüm çalışmalar, mevcut garantiler sistemini sulandırmaya ve nihayette ortadan kaldırmaya yöneliktir. Hiç kuşku yoktur ki, Garanti ve İttifak Antlaşmaları olmasaydı, Kıbrıs bugüne kadar Yunanistan tarafından kolonize edilmiş ve Kıbrıs Türk nüfusu, Girit örneğinde olduğu gibi Kıbrıs'tan dışlanmış olacaktı...

Yukarıda vurgulanan gerçeklerden görüleceği gibi; Kıbrıs Rum tarafının yaratmaya çalıştığı yanlış izleminin aksine, Kıbrıs Türk tarafı prensipte askersizleştirmeye karşı değildir. Ancak askersizleştirme, onun gerçekleştirilmesi için gerekli yollardan veya geçmişin ve şimdinin gerçeklerinden ayrı olarak hayata geçirilemez, düşünülemez. Bu olgu; kökleri tarihten gelen sorunlarda ve uyuşmazlık içindeki taraflar arasındaki güvensizliğin büyük olduğu Kıbrıs gibi anlaşmazlıklarda geçerlidir.

Bir kez daha vurgulamak isterim ki, Kıbrıs Türk tarafı (Garanti ve İttifak Antlaşmalarına halel gelmeksizin) askersizleştirmeyi destekler ve topyekün bir çözümden ve bunun tam olarak uygulanmasından, toplumlararası güvenin tesis edilmesinden ve Kıbrıs'taki iki eşit kurucu ortak arasında karşılıklı yarara ve işbirliğine dayalı bir ilişkinin kökleşmesinden sonra, bu düşüncenin ileriye götürülmesine karşı değildir. Askersizleştirme süreci, bir çözümün parçası olarak; BM "Fikirler Dizisi"nde de öngörüldüğü gibi, her iki taraftaki kuvvetler arasında dengeli bir indirime gidilmesiyle başlatılabilir. Aslında, BM "Fikirler Dizisi"nin 53. paragrafı,

"federal cumhuriyetin askersizleştirilmesinin, bir amaç olarak ortada olduğunu" ifade etmektedir.

Gerçekten de, ta 1979 yılında, Sn. Kiprianu ile yaptığımız görüşme-lerde bu öneriyi kabul etmiştim. Askesizleştirmeyi öngörmek ile, bunu, Garanti ve İttifak Antlaşmalarını ortadan kaldırmak için kullanmak baţka ţeylerdir.

Askersizleştirmeyi tartışırken, iki toplum arasında hala bir ateş-kes hali olduğu, hala çözümle ilgili bir anlaşma olmadığı ve hala Kıbrıs Rum tarafının, Kıbrıs'ı bir Rum Cumhuriyetine dönüştürme amacını terket-tiğine ilişkin hiçbir belirti olmadığı da anımsanmalıdır. Tam aksi, söylenen ve yapılan her şey; bizimle bir anlaşma yapmadan önce, AB'ye (Kıbrıs adına) girmek yönünde tek yanlı bir süreç başlatmak suretiyle, Kıbrıs'taki tek otorite savıyla, statülerini yasallaştırma noktasına geldiklerine inandıklarını ortaya koymaktadır. Bu şartlar altında; bilhassa Rum-Yunan ikilisinin 1974 öncesi uyguladığı şiddet ve neden olduğu ızdıraba, Kıbrıs Türk halkının göğüs gerdiği gerçeği gözönünde bulundurulduğu zaman, Kuzey'deki Türk askeri varlığı bir anlaşma yokluğunda, Kıbrıs Türk halkının güvenliği ve varlığını idamesi için hayati bir gereksinmedir.

Türk birliklerinin; Garanti ve İttifak Antlaşmaları tahtında adada tutulacak bölümün dışında, kalıcı bir çözüm çerçevesinde Kıbrıs'tan çekileceği, hem Kıbrıs Türk tarafı, hem de Türkiye tarafından son derece açık bir şekilde ortaya konmuştur. Böyle bir çözüm ancak, ortak bir vizyonun geliştirilmesi ve adadaki iki halk arasında karşılıklı güvenin oluşturulması ile gerçekleştirilebilir. Türk kuvvetlerinde yapılacak zamansız bir indirim, kesinlikle Kıbrıs Türk tarafı için kabule şayan değildir. Rumların silah yığınağı yaptığı ve Ortak Savunma Doktrinini güçlendirdiği bu dönemde yapılacak bir kuvvet indirimi hiç kuşkusuz, adada hüküm sürmekte olan barış ve sükunete ciddi bir tehdit oluşturacaktır. Kıbrıs Rum tarafı, askeri eylemi, Kıbrıs sorununun nihai çözümü için açık olan opsiyonlardan biri olarak gördüklerini def'atle teyit etmiştir. Şimdilerde, Rus askeri uzmanları da Kıbrıs Rum tarafının savunma doktrinin bir parçasıdırlar.

Şurası akılda tutulmalıdır ki, BM'nin raporlarıyla bağımsız raporlarda da tüm ayrıntılarıyla ortaya konduğu gibi, 1963'te, ortaklığa dayalı iki toplumlu 1960 Cumhuriyeti'nin şiddet yoluyla yıkılmasını (ki bu da soruna BM'nin ve Kıbrıs Barış Gücü'nün -UNFICYP- müdahil olmasına

yol açtı) planlayan Kıbrıs Rum tarafıdır. Türkiye'nin müdahalesine yolaçan 15 Temmuz 1974 darbesini gerçekleştiren de Rum-Yunan ikilisidir. Kıbrıs Türk tarafı ve Türkiye'nin, Kıbrıs Rum tarafı ve Yunanistan gibi adayı veya Kıbrıs Rum toplumunu tahakküm altına almak yönünde planları veya girişimleri olmamıştır. Kıbrıs Türk tarafı, Kıbrıs'ı, her iki toplumun, Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum toplumlarının ortak vatanı olarak görmektedir. İki toplumlu yapının, adayı federal bir çatı altında birleşik tutmak için bir çare olduğu konusunda mutabık kalınmıştır.

Sn. Lord, anımsayacağınız gibi, 1950'li yıllardaki olağanüstü hal döneminde, İngilizler, EOKA yeraltı tedhiş örgütünün adadaki eylemlerini kontrol altına almak için, yaklaşık 40 bin askere gereksinim duymuşlardı. Böylesi büyük bir güç bile, teröre son vermek için yeterli olmadı. Böylesi güçlü bir kuvvetin varlığına karşın, Kıbrıs Türkleri ve Kıbrıs Rumlarının yanısıra, yüzlerce İngiliz sivil ve asker, EOKA tarafından öldürüldü. Örneğin, İngiltere, bugün, şiddet riskini kontrol etmek ve

kontrol altında tutmak için, Kuzey İrlanda'da hatırı sayılır bir (askeri) varlık bulunduruyor ve yılda bir milyar paund harcıyor. Başpiskopos Makarios'un, "mevcut ayrılık olmasaydı, Kıbrıs sorunu gerilla savaşıyla çözülürdü" dediği kayıtlardadır. "Birleşme" ve "askersizleşme" bu amacın kamuflajlarıdır.

Sn. Lord, yine anımsayacağınız gibi, bağımsızlıktan hemen önce, Zürih ve Londra Antlaşmalarının imzalanmasını takiben geçici dönemde, İngilizler adayı askersizleştirmeye çalıştılar, ama sadece kullanışsız silahlar teslim edildi ve işe yarayanlar gelecekte kullanılmak üzere saklandı. Adanın "askersizleştirilmiş" olduğu varsayılan, bağımsızlığın hemen sonrası dönemde, bu silahlar gömülü oldukları yerden çıkarıldılar ve kan dökülmeye başlandı. Türk Alayı ve Türkiye'nin Garanti Antlaşması tahtında müdahale hakkı olmasaydı, Kıbrıs Türk Toplumu, Girit'teki Türk halkı gibi tamamen adadan silinirdi.

Ţimdi tüm dikkatimizi; Kıbrıs sorununun, BM iyi niyet misyonundan kaynaklanan, üzerinde anlaşılmış ilkeler temelinde çözümünü amaçlayan ciddi müzakerelere vermemiz gerektiğine kuvvetle inanıyoruz. Anlaşmazlığın yaralarını (Kıbrıs Türk ve Rum kayıplarının ailelerinin yaraları gibi) sürekli sömürmek ve gerçekçi olmayan ve yanıltıcı propaganda unsurlarını (çözümden önce "askersizleştirme" önerisi gibi) kullanmak, bir çözümü çok daha fazla zorlaştıracaktır.

Hiç kuşku yoktur ki, kendi avantaj noktalarından bakıldığında, Rum ve Yunanlıların bir çözümden önce askersizleştirmedeki ısrarları; esas konudan (iki kurucu toplumun siyasi eşitliğine dayalı bir Kıbrıs çözümü) kaçınmayı ve 1960'lı yılların başlarından bu yana ortadan kaldırmaya veya etkisizleştirmeye çalıştıkları Garanti ve İttifak Antlaşmalarını torpillemeyi amaçlamaktadır. Kıbrıs Rum liderleri, Garanti ve İttifak Antlaşmalarını, Kıbrıs'taki Elen vizyonlarının gerçekleştirilmesi yolunda esas engel olarak gördüklerini def'atle ifade etmişlerdir.

Sn. Lord, sizin, Rum-Yunan ikilisince ortaya atılan bu tür gayrı samimi ve propaganda amaçlı önerilerini dikkate almak isteyeceğinize inanmak istemiyoruz. Sn. Klerides, samimiyse ve barışın (silah ve askeri güç yığınıyla değil) sadece diyalog yoluyla sağlanabileceğine inanıyorsa, o zaman, BM Güvenlik Konseyi'nin, adadaki silahlanma yarışına son verilmesi yönündeki çağrısına uyarak silahlanmaya para harcamaya son vermelidir.

Kıbrıs Rum Yönetimi, 1996-2000 dönemini kapsayan beş yıllık silahlanma programı taslağı çerçevesinde bir milyar Kıbrıs lirası harcamayı planlamaktadır. Rum-Yunan Ortak Savunma Doktrini çerçevesindeki planlar, Güney'de Yunan deniz ve hava üsleri inşaasını da içermektedir.

Bu tür planlar ve saldırganca eylemler, sadece uyuşmazlığın tırmanmasına; adadaki ve bölgedeki güvensizliğin ve istikrarsızlığın derinleşmesine yardımcı olabilir. Çözüm çabaları sürecinde, Kıbrıs Türk tarafı, çok önceleri Kıbrıs'taki iki taraf arasında bir saldırmazlık anlaşması imzalanmasını önermiştir. Bu ve öteki önlemler, Kıbrıs Türk Toplumu lideri ve Kıbrıs Rum Toplumu lideri arasında organize edilecek bir toplantıda ele alınabilirdi. Böyle bir toplantıda, liderler, bir saldırmazlık anlaşması ve silahlanma yasağı dahil, birtakım önlemler üzerinde tartışıp anlaşabilirler; bu önlemler de iki toplum arasındaki derin güven bunalımını hafifletebilir, topyekün bir çözümün

temelini hazırlayabilir ve iki toplum arasında, karşılıklı yarar ve işbirliğine dayalı bağları geliştirebilirdi.

"Kayıp Kişiler"le ilgili olarak, "Kıbrıs'taki Kayıp Kişiler" adlı kendi kendine izahlı, kapsamlı bir notun suretini ekte sunuyorum.

En derin saygılarımı sunarım.

Rauf R. Denktaţ

Cumhurbaşkanı

KIBRIS'TAKİ KAYIP KİŞİLERLE İLGİLİ GERÇEKLER

1. Kıbrıs Rum tarafının konuya ilişkin propaganda çizgisi, uzun bir süre; Kıbrıs'taki kayıp kişiler sorununun, Türk ordusunun Haziran 1974'deki müdahalesi sırasında sözde tutuklanan, Türkiye'ye götürülen ve bir daha iade edilmeyen, 1619 Kıbrıs Rumunun akıbetiyle ilgili olduğu şeklinde olmuştur. Hiç bir şey gerçekten öte olamaz. Kıbrıs Rum tarafının bugüne kadar konuyu sunuş şekli gayrı samimi ve ard niyetli olmuştur.

İlk olarak, öne sürülen iddialar inandırıcı kanıtlara dayanmamaktadır. İkinci olarak da, 1963-74 döneminde Kıbrıs Rum ordusu ve polisince tutuklandıktan sonra kaybolan 803 kayıp Kıbrıslı Türkten hiç söz edilmemektedir.

2. Rum kayıp kişilerinin Türkiye'ye götürüldüğü ve bir daha iade edilmediği iddiası, tümüyle gerçek dışıdır. 1974 çatışmalarında güvenlik nedenleriyle Türkiye'ye götürülen tüm Rum savaş esirlerinin iade edildiği ve Kıbrıs'ın Rum tarafında salıverildiği, 11 Mart 1976 tarihli bir basın açılamasında, ICRC (Uluslararası Kızılhaç Örgütü) tarafından teyid edilmiştir.

3. Merhum Batpiskopos Makarios'un, pratikte tüm Kıbrıslı Rum kayıplarının öldürülmüş olduklarıyla ilgili açıklaması ve bu ifşaatını "eldeki kanıtlara" dayandırması, TV kayıtlarındadır. Söz konusu "eldeki kayıtlar" bugüne kadar ne kamuoyuna açıklanmış, ne de gizli olarak da olsa, Kayıp Kişiler Komitesi'ne (CMP) iletilmiştir. Konuyla ilgili bilgi sahibi çevreler, Makarios'un imalı ithamlarını, 15 Temmuz 1974'de Makarios'a karşı komplo kuranlara yönelttiği yorumunu yapmaktadırlar.

4. Kıbrıs'taki kayıp kişilerle ilgili sorunun gerçek durumuyla ilgili bir izah; İngiltere eski Dışişleri Bakanı Sir Jeffrey Howe ile Yunanistan eski Denizcilik Bakanı Evangelos Iannapoulos'un aşağıya aktarılan açıklamalarında izlenebilecektir:

(i) "... Kıbrıs'taki kayıp kişiler sorunu, Kıbrıs Rumlarının, Kıbrıs Türk Toplumuna karşı giriştiği saldırıların ardından, 1963'te başladı. Bu saldırılar sırasında birçok Kıbrıslı Türk kayboldu. 1974'de, Türk müdahalesinin ardından bazı Kıbrıs Rumları ve daha fazla Kıbrıs Türkü kayboldu." (Sir Jeffrey Howe'un Rt. Hon Norman Tebbit MP'ye gönderdiği 8 Mart 1987 tarihli mektuptan).

(ii) "Kıbrısla ilgili iki gerçek dışı propagandanın deşifre edilmesi gerekir: Bunlardan Birincisi kayıp kişiler ve ikincisi de Kıbrıs'ın istilasıdır.

"Kayıp kişiler" olarak lanse edilen Rumlar, aslında darbe sırasında öldürülen Kıbrıs Rumlarıdır. Kıbrısın Türkiye tarafından istilasına gelince.. Darbeyi yapan ve uluslararası arenada "Kıbrıs Cumhurbaşkanı" olarak tanındığı bir zamanda Makariosu deviren, Yunan Subaylarıydı. Makarios'u devirip, Kıbrıs Rumlarıyla Kıbrıs Türklerini boğazlamaya başlamak, Sampson gibi bir deliyi Kıbrıs'ın başına empoze etmek ve tüm bunlara karşın Türkiye'den hiç bir tepki beklememek nasıl mümkün olabilir?" (Bakanın açıklaması; Eleftherotipia gazetesince (Lefkoşa) alıntı yapılarak yayınlandı. Nisan 1988 sayısı)

5. Kayıp olduğu iddia edilen Kıbrıs Rumlarının sayısı son zamanlarda 1493'e indirildi. Buna, 1974'de Kıbrıs sathında Kıbrıs Türklerine karşı girişilen saldırıları yönlendirmiş 67 Yunanlı subay ve asker dahildir. Ancak, 67 Yunanlı dahil, bunların yüzlercesi Kıbrıs Rum tarafının bilgisi dahilinde ölü kişilerdir; bazıları, Türk müdahalesinden önce yer alan kendi şiddetli iç savaşları sırasında, öteki Rumlar veya Yunanlı cunta subaylarınca öldürülmüşlerdir. İnanılmaz gibi gelebilir ama, Rum Milli Muhafız Ordusu'nun kendi içinde, cephede siyasi amaçlı organize cinayet teşebbüslerine ilişkin ve daha sonra Türklerin suçlanacağı, vakalar da mevcuttur.

1974'den bu yana, Kıbrıs içinde ve dışında, Rum kayıplarla ilgili olarak kamuoyuna yapılan iddialardan bir tekinin bile; (ICRC'ın önerisiyle BM Genel Sekreteri'nce atanan ve tarafsız bir Üçüncü Üye'nin yanısıra, bir Rum ve bir Türk üyeden oluşan) CMP'ye tatminkar bir şekilde kanıtlanamadığı gerçeği de son derece önemlidir.

6. Rumların kayıp kişilerle ilgili propaganda kampanyasının iki art niyeti vardır. Birincisi, intikamdır. Yunanistan'ın desteğine sahip olan Rumlar, adadaki Türk varlığını ortadan kaldırmak ve Kıbrıs'ı Yunanistan'a bağlamak (ki darbenin de amacı buydu) teşebbüslerinde, ciddi bedeller ödeyerek başarısız oldular. İkincisi; adada ortaya çıkan mevcut durumla sonuçlanan kanlı olayların, kendilerine yüklediği suçluluk ve itham yükünden kurtulmak ve kendilerini, bizzat planladıkları ve kendilerinin de taraf olduğu uluslararası anlaşmalar hilafına uygulamaya koydukları 1974 olaylarının baş kurbanı olarak lanse etmek...

7. Aşağıda özetle sıralanan olgular, Kıbrıs'taki kayıp kişiler sorunun gerçek durumunu açıkça ortaya koymaktadır.

15 ve 20 Temmuz 1974 tarihleri arasına rastlayan, Türk müdahalesi öncesi, beş günlük darbe sırasında birkaç yüz Kıbrıs Rumu, kimlik tespiti yapılmaksızın gizli toplu mezarlara gömüldüler. O zamandan bu yana bunlarla ilgili bir bilgi çıkmadı. Güney Kıbrıs'ta Rum bayan milletvekili Rena Katselli, 1974'de yayınlanan günlüğünde şunları ifade etmişti:

"...Herkes korkudan ve dehşetten donmuş vaziyette. Tümü de çıt çıkarmadan, öldürüldükten sonra gizli bir toplu mezara götürülüp gömülen küçük çocukla ilgili dehşet verici ayrıntıları dinliyorlar: Oğlunun cesedini arayan yaşlı adamın kendisi de hemen orada vurularak öldürüldü; Merkezi Cezaevlerinde, işkenceler, infazlar..."

-22-23 Temmuz 1974'te varılan ateşkes sırasında, Kıbrıs Türk tarafı, çarpışmalarda Lefkoşa'nın Türk varoşlarında ölen 200 kadar Rum askerinin cesedini, UNFICYP kanalıyla Rum tarafına iade etmeyi önerdi. Bu öneri, başta Rum Belediye Başkanı

Lellos Dimitriades olmak üzere, Kıbrıs Rum tarafınca reddedildi. Şimdi bu aynı şahıslar, "Türkiye'de bulunan" kayıp Rumlar listesine dahildirler.

8. Rum basınında kayıp kişilerle ilgili olarak son zamanlarda çıkan

haberler:

Rumca "SELİDES" dergisinin 210 sayı ve Kasım 1995 tarihli nüshasında, Andreas Paraschos imzasıyla yayınlanan bir makalede 1619 kayıp Rumun durumuna değinilirken, gerçekleri ailelerden saklayan Rum makamları eleştiriliyor. Makalede ayrıca, kimlik tespiti yapılmadan gömülen ve aslında ölmüş ve gömülmüş olmalarına karşın adları hala daha kayıplar listesinde olan kişilerle ilgili bireysel vakalar örnekler verilerek irdeleniyor.

Haftalık Rumca dergi SELİDES, Rum makamlarının geçtiğimiz 21 yıl boyunca Kayıplar konusunda izledikleri sorumsuz politikalar sonucunda bu trajedinin komik bir parodiye dönüşmesine doğru yol alındığını ve sözde 1619 diye bahsedilen kayıplardan 45'inin ölmüş olduğunun açıklanmasından sonra, kayıp ailelerinin derin bir keder ve acı yaşadıklarını yazıyor.

Dergi şunları ekliyor:

"Yetkililerce aslında ölmüş oldukları bilinen 45 kişinin Kayıplar listesinde 21 yıl tutulması şok etkisi yarattı. Ama esas şok, yetkililerin durumu bilmelerine karşın, gerçeği bu kişilerin ailelerinden saklamaları ve Kayıplar davasına zarar vermiş olmalarıdır.

TCE

"Başkan Klerides'in geçen Cumartesi yaptığı açıklamanın yarattığı kaos içerisinde, gazetecilik açısından pek çok olay ve kanıt ön plana çıktı.

"Bu çerçevede, çeşitli kanıtlar topladık ve Lakadamya'daki Askeri Mezarlığa gittik. Bu türden mezarların mezar taşlarında, 'Meçhul Asker', 'Meçhul Vatandaş' gibi ibarelerle ölüm tarihleri yazılmıştır.

"Haçların düzenlenişinden ve mezar taşlarının üzerine yazılan tarihlerden üç tane toplu mezar olduğu anlaşılmaktadır. Buraya gömülen naaşların 22 Temmuz, 24 Temmuz ve 15 Ağustos 1974 tarihinde ölenlere ait olduğu gösterilmektedir.

"Araştırmalarımıza göre, ölülerin kimliğini tesbit eden kişi gömme işleminde hazır olmadığından, gömülenlerin kimlikleri bilinmiyor ve o yüzden kayıp kişi olarak sınıflandırılmışlardır. Öğrendiğimize göre, 1982'de mezarlar açıldı, bazı ölüler dışarı çıkarıldı ve bir tanesi teşhis edildi. Hakkında bilgi toplanan bu kişi, o zaman Kayıp Kişilerin Yakınları Pan-Helenik Komitesi Başkanı Theodosis Critikos'un oğluydu. Artık yaşamayan, bu kişinin oğlunun ismi, hala daha 1619 kayıp Rumun listesindedir."

Kayıplar konusu; pek çok karanlık sayfayı gizleyen, Kıbrıs trajedisinin, trajik bir safhasıdır. Bunlardan biri de Lakadamya'daki askeri mezarlıktır. O zamanki gömme işini yapan kişinin de işaret ettiği gibi, birkaç yıl sonra, orada aslında gömülü olmayan

insanların isimleri mezar taşlarına yazılmış. Kim ölü, kim gömülmüş? belli değil. Gerçekten burada isimleri yazanlar orada gömülü mü?

9. BM'nin Kıbrıs'taki Daimi Temsilcisi Gustave Feissel'in, konuya ilişkin süregelen BM suskunluğunu en sonunda bozarak, 5 Mart 1996 tarihinde Lefkoşa'da, kayıp kişilerden hiçbirinin canlı olduğunu gösteren herhangi bir kanıt olmadığını kamuoyuna duyurması, büyük bir rahatlamaya yol açmıştır. Feissel'in bu açıklaması, Cumhurbaşkanı Rauf R.Denktaş'ın 1 Mart 1996'da özel bir Rum TV'sine verdiği benzeri bir demeci doğrular mahiyettedir. Feissel, AB Komiseri Hans van den Broek ile yaptığı bir görüşmeden sonra, Cumhurbaşkanı Denktaş'ın, "her kayıp kişinin maalesef ölmüş" olduğuna ilişkin açıklamasına değinerek, şunları söyledi: "Olup bitenle ilgili acı gerçek budur; şimdiye kadar hiç bir kimse, herhangi birinin bir yerde hala daha hayatta olduğunu gösteren hiçbir bilgi, kanıt veya herhangi bir şeyi BM Kayıp Kişiler Komitesi'ne vermemiştir." Feissel ayrıca, CMP'nin rolünün olup bitenlerin sorumluluğunu (birilerine) yüklemek olmadığını da sözlerine eklemiştir.

10. Feissel'in Lefkoşa'da konuştuğu gün, BM Genel Sekreteri'nin Basın Sözcüsü de bir basın brifingde şunları ifade etmiştir:

"Sn. Denktaş'ın değindiği olaylar, Kıbrıs'ın hüzünlü tarihinin bir parçasıdır.

Şurası anımsanmalıdır ki, iki toplum da 1981'de, toplumlararası çatışmalar ve 1974 olayları sonucu kaybolan Kıbrıs Rumlarının ve Kıbrıs Türklerinin akıbetini belirlemek yetkisiyle, bir Kayıp Kişiler Komitesi (CMP) oluşturulmasında mutabık kaldılar. CMP'nin çalışmalarında son zamanlarda olumlu gelişmeler olmuştur. Bunlardan en önemlileri şunlardır:

TCE

(i) İki tarafça da kayıp kişilerin tümüne, yani 1493 Ruma ve 500 Türke ait dosyaların sunulması;

(ii) Vakaların soruşturulması ve sonuçlandırılmasıyla ilgili gösterge ve kriterler üzerinde anlaşma sağlanmıştır; ve

(iii) Vakaların, CMP'nin işini büyük ölçüde kolaylaştıracak şekilde birkaç kategoriye göre tasnif edilmesi. CMP'nin, Kıbrıs tarihinin bu trajik bölümüyle ilgili insancıl görevini tamamlamak üzere, işlerini daha fazla geciktirmeden sürdürmesi ümit edilmektedir."

11. 5 Mart 1996'da 364. toplantısını gerçekleştiren, Kıbrıs'taki Kayıp Kişiler Komitesi yayınladığı ortak bildiride, bugüne kadar CMP'de, iki taraf arasında yeterli işbirliği ruhunun olmadığını kabul ederken, işbirliğine ve (yakınların yararı için) Komite'nin işini sadece insancıl konularla sınırlı tutma niyetine dayalı, yeni bir ruh ortaya çıkmaktadır.

SONUÇ

İki taraftan birinin siyasi istismarcılığı nedeniyle girişilecek bir zıtlaşma yerine, bir işbirliği ruhunun CMP çalışmalarında hüküm sürmesine olanak sağlanırsa, en sonunda Komite, uzun bir süredir önünde duran insancıl görevi yerine getirmek ve böylece, Kıbrıs Türkü olsun, Kıbrıs Rumu olsun ilgili aileleri, uzun zamandır

çektikleri ızdıraptan kurtarmak yönünde iyi bir pozisyonda olacaktır. Adadaki iki toplum arasındaki ilişkileri zehirleyen faktörlerden birinin ortadan kaldırılması açısından, bu trajik meselenin insancıl ilkeler doğrultusunda çözümlenmesinin zamanı gelmiştir.

Kıbrıs Türk tarafının kayıp kişilerle ilgili insancıl soruna yaklaşımı samimi, yapıcı ve gerçekçidir. Maalesef Kıbrıs Rum tarafının yaklaşımı bugüne kadar aynı şekilde olmamıştır. "Ortaya çıkan yeni ruhun" bu durumu değiştireceği umulmaktadır.

118- CUMHURBAŞKANI DENKTAŞ'IN KLERİDES'E GÖNDERDİĞİ 18 TEMMUZ 1996 TARİHLİ MEKTUP NEDİR?

Cumhurbaşkanı Denktaş, 18 Temmuz 1996 tarihinde Klerides'e bir mektup göndererek buluşma ve görüşme önerisinde bulundu.

Klerides'in olumsuz yanıt verdiği bu mektup şöyleydi:

CUMHURBAŞKANI DENKTAŞ'IN KLERİDES'E GÖNDERDİĞİ 18 TEMMUZ 1996 TARİHLİ MEKTUP

18 Temmuz, 1996

Ekselansları Sn. Glafkos Klerides,

Lefkoşa.

Sevgili Glafkos,

TCE™

Siz ve ben yaklaşık 40 yıldır Kıbrıs sorununun çözümü için aktif bir şekilde çalışıyoruz. Bu dönemde üç büyük trajediyle karşılaştık. Ne yazık ki, işlerin bu şekildeki gidaşatını şimdilerde ters çevirmezsek, naçizane görüşüme göre bir başka krize doğru yol alacağız. Bu mektupta bu değerlendirmenin derinine inmeyeceğim; zira böyle bir şey, "suçlama" olarak yorumlanacak ve bu da Kıbrıs sorununu çözmek konusundaki ortak çabamıza yeni bir engel oluşturacaktır.

Oldukça paylaşılan bu değerlendirme temelinde size şu mesajı vermek üzere yazmaya kendimi zorunlu hissettim: Ortak vatanımızın iki eşit ve kurucu toplumunun liderleri olarak, yeni bir trajediyi önlemek ve aramızdaki görüş ayrılıklarını temelli giderecek, karşılıklı kabul edilir bir çözüm bulmak için en erken bir zamanda kafa kafaya vermeliyiz.

Yeni bir krizi önlemenin ve bir çözüm sağlamanın tarihi sorumluluğunun tümüyle, iki tecrübeli ve toplumlarınca demokratik seçimlerle işbaşına getirilmiş biz iki lidere ait olduğuna inanıyorum.

Bunca yıl, Üst Düzey Anlaşmaları ve bunları izleyen açıklamalar ile, çok ihtiyaç duyulan bir çözümü mümkün kılacak yeterli bir ortak zeminin oluştuğuna ve böyle zeminin varolduğuna da inanıyorum. Kıbrıs'ta karşılıklı kabul edilir bir çözümün, sadece Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum toplumlarının değil; aynı zamanda Türkiye ve

Yunanistan ile Batı'daki ortaklarımız ve müttefiklerimizin de yararına olduğuna inanıyorum.

Başpiskopos Makarios'a, 12 Şubat 1977 Anlaşmasından önce 9 Ocak 1977'de yazdığım mektupta belirttiğim gibi:

"Birbirlerini düţman olarak gören Rum ve Türk kuşaklar yetişiyor. Aktörlerin böylesi 'düşmanlar' olduğu iki toplumlu bir siyasi manzara, toplumlarımıza bırakabileceğimiz hakça ve adil bir miras gibi görünmüyor.

Eminim ki bu yönde atılacak olumlu bir adım, Kıbrıs sorununun barışçı bir çözümüne ve netice itibarıyle her iki toplum tarafından çekilen zorlukların hafiflemesine katkıda bulunacaktır. Bu hafifleme, siyasi bir çözüme bağlıdır."

Başpiskopos Makarios'a 1977'de aktardığım kaygılar bugün, o zamana göre daha büyük ve acildir.

Hiç kuşku yoktur ki, uluslararası topluluk da bugün, Kıbrıs sorununun gidişatından çok fazla kaygı duymaktadır. BM ve dost ülkeler tırmanma döngüsünü geri çevirmemize yardımcı olmak için büyük çaba harcamaktadırlar. Büyükelçi Madeleine Albright bu soylu amaç için Kıbrıs'tadır. Sizin hakça ve adil bir çözüme gerçekten ilgi duyduğunuz konusunda beni temin etmektedir. Avrupa Topluluğu Bakanlar Konseyi, ne yazık ki, tek yanlı ve bize danışılmadan yapılan bir başvuruyu temel alarak, 6 Mart 1995 tarihinde bir karar almıştır. Söz konusu karar, dolaylı olarak, Kıbrıs sorununun çözümü için bir tür takvim ortaya koymuştur.

TCE™

Ancak, Kıbrıs'ın geleceğini halihazırda üzerinde mutabık kalınmış prensip ve parametreler üzerinde şekillendirecek olan bizleriz, Kıbrıs'ın iki toplumu ve demokratik yöntemlerle seçilmiş liderleridir. Üzerinde mutabık kalınmış bu prensip ve parametrelere olan bağlılığımızı yenilemeli ve birbirimizi, gerçekten ciddiyetle işe eğildiğimiz ve karşılıklı olarak kabul edilir bir çözümü gerçekten arzu ettiğimiz konusunda ikna etmeliyiz.

İkimizin erken bir zamanda biraraya gelerek görüşmesinin Kıbrıs için yararlı olduğu konusunda benimle hemfikir olacağınızı umar, bu amaçla üzerinde anlaşacağımız tarafsız bir yerde, sizinle her zaman için erken bir görüşme yapmaya hazır olduğumu belirtirim.

119- CUMHURBAŞKANI DENKTAŞ'IN KLERİDES'E GÖNDERDİĞİ 22 EYLÜL 1996 TARİHLİ MEKTUP NEDİR?

Rum Yönetimi Başkanı Klerides'in 11 Eylül 1996 tarihinde gönderdiği olumsuz yanıt mektubuna 22 Eylül 1996 tarihli bir mektupla yanıt veren Cumhurbaşkanı Denktaş, Kıbrıs sorununun çeşitli yönleri üzerindeki görüşlerini Klerides'e duyurdu.

Mektup ţöyleydi:

KKTC CUMHURBAŞKANI RAUF R. DENKTAŞ'IN RUM LİDERİ GLAFKOS KLERİDES'E YAZDIĞI

22 EYLÜL 1996 TARİHLİ MEKTUP

"Sayın Klerides;

11 Eylül 1996 tarihini taşıyan ve mektup sonlarına yazılan "saygılarımla" ifadesi atlanmış olan mektubunuza cevabımdır.

Elime geçen bu fırsatı değerlendirerek, size Kıbrıs sorununun muhtelif yönleri ile ilgili düşünce ve duygularımı samimiyetle ifade etmek istiyorum. Çünkü duygularım o yöndedir ki, Yunan ve Rum çabaları bizleri müzakere ile varılacak bir çözümün aksi istikametine sürüklemektedir.

Rum tarafının ve özellikle 1963-1974 dönemi hakkında bilgi sahibi olmayan genç kuşağın, Kıbrıs Türklerinin duygu ve endişelerini, bizim de 1960 ortaklık Cumhuriyetinden müktesep olan haklarımız olduğu gerçeğini ve bu haklarımızdan niye vazgeçmeyeceğimizi anlaması gerektiğini hissediyorum. Bir anlaşmanın yaşayabilir ve devamlı olabilmesi için gerçeklere dayanması gerektiği konusunda eminim benimle hemfikirsiniz ve işte bu nedenle son birkaç haftada meydana gelen üzücü olaylar da dahil tüm Kıbrıs sorununu nasıl gördüğümüzü özetleyen bu uzun mektubu yazıyorum.

Yıllardır, müzakere yolu ile bir çözüme ulaşmak amacıyla BM Genel Sekreterinin ortaya koyduğu parametreler bazında yüz yüze görüşmelerin başlaması için yaptığım çağrılar, " ortak zemin" bulunmadığı gerekçesiyle kulak arkası edilmiştir.

Bizim için, sizin izlediğiniz bu davranış tarzının nedeni açıktır. Rum liderliği "Kıbrıs Cumhuriyeti" unvanını elinde tutmayı, eski Kıbrıslı Türk ortağı ile yeni bir temel üzerinde yetki paylaşmaya yeğlemektedir. Bu nedenle "hayranlık duyulacak" bir tarzda, her seferinde gündem değiştirilmiş ve bu arada tüm ilgili taraflar, Rum tarafının Kıbrıs Türk tarafı ile yeni bir ortaklık anlaşmasına varmak için siyasi isteğe sahip olduğuna, Kıbrıs Türk tarafının ise bundan kaçtığına inandırılmıştır.

Biz bu tecrübeyi, 1984-85 döneminde, daha sonra 1986'da BMGS'nin taraflara sunduğu önerilerde ve yine 1992-1993'te, BMGS'nin Fikirler Dizisi ile Güven Yaratıcı Önlemleri'nde yaşadık. Makarios'un vasiyetinin hala Rum Yönetimine yön vermekte olduğu bizce gayet açıktır. Makarios, 1963 yılında ortaklık cumhuriyetini yıkmak suretiyle Kıbrıs'ı ENOSİS'e en yakın noktaya getirdiğini ve % 100 Rumlardan oluşan bir Kıbrıs Hükümetini dünyaya lanse ettiğini gururla ifşa ederek kayıtlara geçirmiştir. Bildiğiniz gibi Makarios, görevini devralanlara da bu unvanı ENOSİS dışında hiçbir nedenle elden bırakmamaları vasiyetini etmiştir. Kiprianu, Vasiliu karşısında seçimleri kaybettiği zaman, Makarios'un vasiyeti doğrultusunda, federasyona asla inanmadığını ve "büyük lider" Makarios'un yolunda yürümüş olduğunu söyleyecek kadar dürüst davranmıştı.

Beş yıl boyunca hem bizimle, hem de dünya ile oynayarak bütün varlığıyla çözüm ister gibi davranan Vasiliu da, BM'nin Fikirler Dizisi'ni kategorik olarak kabul edip etmediği sorulduğunda, gerçek yüzünü gösterdi. O güne kadar Fikirler Dizisini kabul eder gibi davranan Vasiliu, bunun üzerine "hiçbir şeye evet dememiş olduğu" yanıtını verdi. Biz ise Fikirler Dizisi'nin yüzde 91'ini kabul ettiğimizi, gerisi için de görüşmeye hazır olduğumuzu belirttik. Siz o dönemde Vasiliu'yu eleştiri yağmuruna

tutuyor ve üzerinde büyük değişiklikler yapılmadığı sürece, dizinin bir nevi "tümden teslimiyet " olacağı görüşünü savunuyordunuz. Bugün bile hala Fikirler Dizisi konusundaki konumunuzun ne olduğunu bilmiyoruz. Ancak hem Rum, hem de Yunan liderliklerinin federal bir çözüm yolunda ilerlemediklerini, esas hedefin, içinde Kıbrıslı Türklerin azınlık haklarına sahip olacağı bir üniter devlet olduğunu ve bu çözüm çerçevesinde Türkiye'nin Kıbrıs için var olan müktesep haklarının, Kıbrıs Türklerini ve Kıbrıs'ı "içerdeki tehditten" koruma haklarının feshedilmesi olduğunu biliyoruz.

Ancak hatıratınızda yeterince dürüst davranarak Kıbrıs sorununun her iki taraf için de bir prensip ihtilafı olduğunu ve her iki tarafın da bu prensip meselesinden ödün vermek yerine savaşmayı tercih edeceğini yazmışsınız.

"Kıbrıs Rumlarının hedefi, Kıbrıs'ın , Kıbrıs Türklerinin korunmuş bir azınlık statüsüne sahip olacağı bir Rum Devletine dönüştürülmesi iken, Türklerin hedefi de bu yöndeki çabaları başarısız kılarak kendi anlayışlarına göre Zürih Anlaşmasının yarattığı ortaklık kavramını devam ettirmekti. Bu bakımdan mevcut ihtilaf bir prensip ihtilafıydı ve iki taraf da taviz vermek yerine bu prensip için tartışmaya devam etmeyi ve hatta gerekirse savaşmayı yeğliyordu.

Bugün, federal çözüm kabul edilmiş olmasına ve bir federas-yondan çıkan anlamın, federasyonu oluşturan kurucu devletlerin, eyalet veya kantonların, belli bir anayasa çerçevesinde ortaklık oluşturmaları olmasına karşın, aynı prensipler hala ihtilaf konusu olmaya devam etmektedir."

TCE™

Bu durum tarafınızca kabul edilip hatıratınızda bu derece açıkça yer almışken, geçen yıllar boyunca Rum tarafında bir düşünce veya siyaset değişikliği olduğuna dair bir işaret aradım, ancak ne yazık ki bulamadım. Aksine, mevcut bütün işaretler, yukarıdaki paragraflarda yer alan tek yanlı çabalarınız yönünde tek yönlü bir gidişatı gösteriyordu. Daha da kötüsü, halkınızı, gerçekten Kıbrıs'ın yasal hükümeti olduğunuza, bu unvanla tüm Kıbrıs adına söz söylemeye ve Yunanistan'la tek yanlı anlaşmalar yapma kararını verme hakkına sahip olduğunuza inandırdınız, ki bu geçerli olsaydı, bizim Kıbrıs'ta sonumuz olurdu.

Bu zihniyetle, "Kıbrıs Cumhuriyeti" olarak bize karşı durumunuzu güçlendirmek için sürekli bir çaba içerisine girdiniz: Bir taraftan sahte unvanınızı bize empoze etmeye çalışırken, öte taraftan bize karşı gayrı-yasal ve gayrı-ahlaki ambargoları devam ettirdiniz; Yunanistan'la Ortak Savunma Doktrini imzaladınız; silah yığınağı yaptınız ; hiçbir Kıbrıslı Türkün artık Güneye dönerek 1963-74 yılları arasındaki gibi itilip kakılmaya ve haysiyetini zedeleyecek muameleye tabi tutulmaya razı olmayacağını çok iyi bildiğiniz halde, Üst Düzey anlaşmalarına ve masadaki bütün parametrelere de ters düşerek "her evi, her köyü ve her yerleşim birimini" geri alma politikasını teşvik ederek tüm Kıbrıslı Rumlara olası bir anlaşmanın ön şartı olarak evlerine dönecekleri sözünü verdiniz.

Ekim 1994'te BM Genel Sekreteri, 10 Ekim 1994 tarihli mektubu ile bizi yüz yüze görüşmeler yapmaya davet etmişti. Söz konusu mektubun ilgili paragrafı şöyle diyordu:

"Özel Temsilci Yardımcım Gustave Feissel'den sizi ve Bay Klerides'i, kendisi ile bir dizi gayrı-resmi görüşmede bulunmak üzere kendi evine davet etmesini istedim. Amaç, GAÖ'nün uygulanması ve çoktan beridir gündemde olan bütünsel bir çözüm yönünde, ilerleme kaydedilmesinin yollarının pratik ve gerçekçi biçimde araştırılmasıdır".

Bu kez de gündemi değiştirmek için AB üyeliği mazeretine sarılarak, gayrı yasal ve tek yanlı üyelik başvurunuzu desteklemeyi kabul etmemi, diyaloğa devamın ön şartı olarak ortaya attınız.

AB üyesi ülkelerin yeterince uyutulduğu (ya da Yunanistan tarafından şantaja tabi tutulduğu) güvencesi ile adadaki çözümsüzlüğe ve Kıbrıs Türklerinin rızası olmamasına rağmen "Kıbrıs'ın" siyasal ve ekonomik açılardan AB'a üye olmak için hazır olduğu inancınız, sizin tarafınızı müzakerelerle çözüme ulaşma sürecine tamamen sırt çevirmeye teşvik etti.

Yaygın ve başarılı propagandalarınız sonucunda yanıltılmış veya aldatılmış diğer ülkelerin, size yardım ederek Anlaşmalara, İnsan haklarına ve kanun hakimiyetine rağmen, Kıbrıs'ı Rum Cumhuriyeti'ne dönüştürmenize katkıda bulunacakları inancınız, 1963 yılında bize ve ortaklık devletine karşı yapmış olduğunuz saldırıların sebebi olmuştur. Zamanın Lefkoşa'daki İngiliz Yüksek Komiser Vekili Bay Pickard'ın Londra'ya rapor ettiği gibi "Noel'de başlayan Rum saldırısını durduran tek şey Türk Alayı'nın harekete geçmesi, işgal korkusu ve jetlerin Kıbrıs üzerinde uçuşu" idi. Eğer bu olmasa idi Bay Klerides, siz de biliyorsunuz ki Lefkoşa'nın Türk kesimindeki Kıbrıs Türkleri toptan yok edileceklerdi. Polis komutanınız Pantelides ile bizim tarafımızdaki karşıtı Bay K. Nami arasında geçen telefon konuşmasını işitebilecek bir mesafede idim. Pantelides Nami'ye, sabaha kadar teslim olmamamız halinde, havan atışına başlayacaklarını ve çok sayıda sivilin öleceğini söylüyordu. Sizin yetkililer, Türk tarafının mühimmatının tükendiğini biliyorlardı ve Türkiye'nin de bizi kurtarmak için hiçbir şey yapamayacağına inanıyorlardı. Bay Pickard, şimdi tarihe mal olmuş raporuna, şu şekilde devam ediyordu: "Şimdi ise kendilerini, Yunanlıların, Amerika'nın, Sovyet'lerin, BM'nin, Afro-Asyalıların ve son ihtimal İngilizlerin, Türkiye'nin müdahalesini engelleyecekleri hayalleriyle teselli ediyorlar".

Bu hayalin sonucu olarak, halkıma yönelik kıyım, azalmadan devam etti. Polisiniz ve Güvenlik Kuvvetleriniz, (Kilise ile her siyasi parti liderinin desteğiyle beslenerek cesaretlendirilen silahlı ENOSİS yanlısı eşkiyalar) büyük bir gururla "Kıbrıs'ın Yunanistan; Yunanistan'ın da Kıbrıs" olduğunu ilan ettiler. Yunan askerlerinin gizlice Kıbrıs'a ithal edilmeleri, bu inanca yeterli kanıt teşkil ediyordu.

Şimdi ise (sizin 1960 Cumhuriyetindeki eski kurucu ortağınız olan) bizi toplumlararası görüşmelerdeki tek muhatabınız olarak kabul etmiyor ve dünyanın geriye kalanına Kıbrıs'ın toplumlararası bir mesele değil de Türkiye ile Kıbrıs arasında süregelen bir problem olduğunu lanse etmeye çalışıyorsunuz. Böylece dünyanın (Avrupa Birliği'nin) sorunun bu temelde çözümüne yardımcı olması gerektiğini kanıtlamaya yönelik bir eylem içinde olduğunuz anlaşılmaktadır. 1963 ile 1974 arasındaki yılları unutmak işinize gelebilir. Ancak unutma yeteneğiniz, Kıbrıs'ı alıp kaçma ve bizim müktesep haklarımızı feshetmeniz için bir mazeret olamaz.

Rum siyasi parti liderlerinin, BMGS'nin Kıbrıs için ortaya koyduğu iki-kesimli ve iki-toplumlu federasyon yerine, Avrupa tarzı bir federasyon aradığınıza işaret eden demeçleri, şüphesiz yine bu hayalin sonucudur. AB'ın, Kıbrıs Rum tarafının üyelik başvurusuna "Kıbrıs" adına yapılmış bir başvuru muamelesi yapmasının, Kıbrıs'a ve görüşme sürecine yaptığı zarar ortadadır. Bu hayale bağlı olarak yaptığınız hareketler ve özellikle toplumlararası görüşmelere sırtınızı çevirişiniz açıkça görülmektedir. Şu andaki önceliğiniz "mümkün olan en kısa zamanda AB üyeliği"dir ki, böylece bizim haklarımız ve statümüz kayda geçmeden Kıbrıs üye olsun ve sizin ömür boyu süregelen Kıbrıs'ı bir Rum Cumhuriyetine dönüştürme hedefiniz, AB üyeliği yoluyla gerçekleşsin ve bu şekilde, yukarıda sözü edilen hatıratınızda belirtilen ve hala hedeflemekte olduğunuz şekilde, biz Rum Kıbrıs'ta bir azınlık olalım.

Avrupa Birliği üyeliğinden neler beklediğiniz, bize açıkça belirttiğiniz şekilde, söylemlerinizden alıntılarla da barizdir:

a) "Eğer Kıbrıs'ın Birliğe üyeliğinin kabulü kesinlikle elde edilecekse ..... bu durumda Türkiye'nin bir AB üyesi ülkeye müdahalesi düţünülemez"

(RIK TV ve Radyo ekibine, yaţ gününüz nedeniyle sizi ziyareti

sırasında verdiğiniz mülakattan. 25 Nisan 1994 Filelefţheros.)

Kıbrıslı Türkler, bu müdahale hakkının yokluğunda başlarına gelenleri çok iyi bilirler. 33 yıl boyunca bütün temel haklarımızın insafsızca inkar edilerek çiğnendiği gerçeği varken, şimdi bizlerin sizin politikanız doğrultusunda gitmemizi nasıl beklersiniz?

TCF™

b) "Kıbrıs'ın yaşamakta olduğu dram, garantör güçlerden kaynaklanmaktadır. Eğer Kıbrıs'ı bütün garantörlerden kurtaracak bir çözüm önerisi alsam, bunu kabul ederdim. Takviye edilmiş bir BM gücü, garantör ülkelerin yerini alabilir"

(Fransız Dernieres Navelles D'Alcasi gazetesinin 9

Ağustos 1994 tarihli sayısı ile Alithia'nın 12 Ağustos 1994

tarihli sayısında yayınlanan mülakattan)

Bay George Ball, 1964 yılında benzer taktiklere karşı hazırlıklı idi. İngilizlerin 1057 sayılı ve 15 Şubat 1964 tarihli belgesinden öğrendiğimize göre Bay Ball, "Makarios'un amacının, Kıbrıs sorununu BM yörüngesine katmak suretiyle, Self-Determinasyon kavramını destekleyen ülkelerin yaratacağı baskıyı kullanarak, bağımsız ve üniter bir devlet kurulmasını sağlamak ve bu şekilde Kıbrıslı Türklere istediğini yapmak olduğunu" biliyordu. Şimdi siz de, Kıbrıs'ın üniter bir devlet olduğu aldatmacısıyla, tamamen aynı şeyi AB kanalıyla yapmaya çalışıyorsunuz.

c) "Bizim istediğimiz, Türk askerlerinden, yerleşiklerden ve Türkiye'nin var olduğunu iddia ettiği müdahale hakkından arın-dırılmış bir Kıbrıs'tır."

(EOKA lideri Kiriakos Matsis'in büstünün açılış töreninde

yapılan konuşmadan. 2 Aralık 1994 Filelefţheros.)

d)"... eğer Kıbrıslı Rumlar AB'a girerse bu, Kıbrıslı Rumların eline, birçok Anayasal konularda kullanabilecekleri önemli kartlar verecektir."

(2 Temmuz 1994-Agon)

Kıbrıs sorununun, sizin tarafınızdan bizim kurucu ortak olarak muktesep haklarımızı fesh etmek için, Kıbrıs Anayasasını tadil etme çabanız ile başlatıldığını unutabilir miyiz? AB'a girdiğimiz anda, bu "önemli kartları" (kozları) nasıl oynayacağınızı tahmin etmek için fazla hayal gücüne ihtiyacımız yoktur.

Sizin demeçlerinize ilaveten, sözcünüz Kasulides, 14 Kasım 1993 tarihli Periodiko dergisine Kıbrıs'ın bir kez AB'a üye olmasının ardından, Türkiye'nin tek yanlı müdahale hakkı devam etse dahi, AB'a üye bir ülkeye karşı bu hakkını kullanmasının mümkün olamayacağını söylemiştir.

Kasulides ayrıca, AB ülkeleri arasındaki bağ ve entegrasyonun, ekonomik entegrasyonun ötesine, ortak dış ilişkiler ve savunma politikasına kadar uzandığını belirtmiştir - ki, bu, sizin Yunanistan'la imzaladığınız savunma doktrinin, 1960 garanti sisteminin nasıl "yerine geçeceği" ni gösteriyor. Bizim bu Elen oyunlarına gelmemizi nasıl beklersiniz?

Bu bağlamda size, Yunanistan'ın (o zamanlar) Dışişleri Bakanlığı Avrupa İşleri Müsteşarı Yorgos Mangakis'in, Agon gazetesinde 13 Ağustos 1995'te yayınlanan demecini hatırlatmak istiyorum:

TCF™

" Önemli ulusal bir davamız olan Kıbrıs sorunu, 21 yıldan beri "ölümcül bir dengesizlik" diyebileceğimiz bir durum içerisindedir... AB'ın hareketlenmesi ile birlikte, Kıbrıs sorunu bu dengesizlikten kurtuldu.. şunu söyleyebiliriz ki Kıbrıs mezardan çıkmış ve canlandırılmıştır ve bundan böyle de yalnız değildir. AB üyeliği için diyaloğun başlaması ile, Kıbrıs Avrupa Ailesi'nin bir üyesi olma aşamasına gelmiştir. Şu anda Kıbrıs Avrupa'nın bir parçasıdır. Yalnız değildir".

Yukarıda da ifade edildiği gibi, en yetkili ağızlarınızdan işittiklerimizle biliyoruz ki biz toplumlararası görüşmelere oturtularak Kıbrıs sorununu çözmeyi ümit ederken, siz ve Yunanistan, toplumlararası görüşmelere "öldürücü dengesizlik hali" ve Kıbrıs'ı bir Rum Cumhuriyetine dönüştürme hırsınızın `mezarı' gözüyle baktınız.

Şimdi AB, aradığınız bu şansı elinize verirken, dünya bizim AB üyeliği için yapılan bu tek yanlı, gayrı yasal ve ahlak dışı hamleye neden karşı çıktığımızı merak etmektedir.

Bizim AB üyeliği konusundaki tutumumuz açıktır; 1963 yılından beri bölünmüş olan Kıbrıs'ın, tekrar bir Kıbrıs devleti haline dönüşmesi, ancak müzakere yolu ile varılacak bir çözümle mümkündür. Ancak bundan sonra Kıbrıs, AB'ne üyelik başvurusu yapabilmesi için esas halklarından başvuru yetkisi alabilecektir. AB üyeliği de ancak, 1960 Anlaşmalarının öngördüğü sınırlamalar çerçevesinde gündeme gelebilir. 1963 yılından bu yana, siyasi eşitliğe sahip her iki halkı temsil eden bir "Kıbrıs hükümeti" mevcut olmamıştır.

Tek yanlı çabalarınızla, Dünyayı iki toplum, iki ayrı din ve iki ayrı lisana sahip bir devletin, sadece Rum kanadı tarafından temsil edilebileceği hususunda, (ortaklık devletini planlayarak yıkmış olmanızın bir mükafatı olarak) kandırmış olabilirsiniz; ancak bizim, o ortaklık devletinin Kıbrıslı Türk ortağı olarak bu aldatmacaya katılmamızı beklemeniz biraz fazla olur.

BMGS'ye yazdığınız ve cevaplamakta olduğum mektubunuza da iliştirdiğiniz 17 Aralık 1993 tarihli ve askersizleştirme konusunu içeren mektubu bu anlayışla okuyarak değerlendirdim. Mektubu, "Kıbrıs Cumhurbaşkanı" olarak imzalayışınız bu safhada, en az mektubun içeriği kadar Kıbrıs sorunu için uygunsuzdu. Toplumlararası sorunun özü, Kıbrıs Rum tarafının, kendini bizlere, kanun hakimiyetine ve tüm ilgili taraflara, yani Kıbrıslı Türklere, Türkiye'ye, Rumlara, Yunanistan'a ve tabii İngiltere'ye bazı haklar veren 1960 anlaşmalarının yarattığı duruma (state of affairs) tamamen ters düşecek şekilde "Kıbrıs Hükümeti" olarak kabul ettirme girişimidir.

Hak ve mükellefiyetlerin, Anlaşmaların öngördüğü şekilde dengeli bir dağılımı, mevcut şartlar ve 1959-1960 anlaşmaları öncesinde toplumlararası çatışmanın özelliği göz önüne alınırsa, gerekli idi.

Kıbrıs, "ENOSİS veya taksim" adına kendi kendini imha etmekten kurtarılmalıydı. Bunun için, iki anavatanın Kıbrıs ve ilgili toplumları ile ilişkilerinde bir eşitlik ve denge sağlanması ve iki toplumun siyasi açıdan eşit ortaklığı ve toplumlardan herhangi birinin diğeri üzerinde egemen olamayacağı şarta bağlandı. Bu ortaklık Cumhuriyetinin karşısındaki iç tehdidin (ENOSİS hareketi ve Elen adası olan Kıbrıs'ta Kıbrıslı Türklere yer olmadığı inancının) sürekli oluşu, sürekli bir garanti sisteminin yaratılması gerekliliğini ortaya koydu. Bunun için de, Garanti ve İttifak Anlaşmaları yapıldı ve Kıbrıs'ın bir başka ülke ile, kısmen veya tamamen birleşmesini ve her iki anavatanın birden üye olmadığı herhangi bir birliğe üye olmasını engelleyen kısıtlamalar getirildi. Bu can alıcı noktada, Londra'da Türkiye, Yunanistan ve İngiltere'nin Dışişleri Bakanları arasında yapılan hazırlık çalışmalarına ilişkin notlardan daha önemli bir kaynak düşünmek mümkün değildir. Bay Averoff ve Bay Zorlu şöyle demişlerdi:

"Amaç, Kıbrıs'ın üç ülke dışındaki ülkelerle daha elverişli olduğu düşünülebilecek ikili anlaşmalar yapmasını, ve aynı zamanda Türkiye veya Yunanistan'ın, Kıbrıs'ta birbirinden daha fazla ekonomik çıkarlar elde etmesi olasılığını, mesela Yunanistan'ın bir tür ekonomik ENOSİS gerçekleştirmesini engellemekti."

(Londra'da 12 Ţubat 1959 tarihinde yapılan

toplantının kayıtlarının 4. sayfasındaki

son tamamlanmış paragrafa bakınız)

Bu akılcı yaklaşımın sonucu olarak, şimdi sizin AB kanalıyla elde etmeye çalıştığınız bu tür bir dolaylı ENOSİS'i engellemeyi hedefleyen ve her iki topluma da tanınan veto hakları verildi.

Kıbrıslı Rumların AB'a yaptığı üyelik müracaatı, Kıbrıslı Türklere karşı açıkça yapılan düşmanca bir harekettir. Çünkü bu müracaat, Kıbrıslı Türklerin 1960

Anlaşmaları ile, şimdi yıkılmış olan " Kıbrıs Cumhuriyeti"nin kurucu ortağı olarak elde ettikleri ve müktesep olan haklarını yok etmeyi hedeflemektedir. Şanssızlık eseri Kıbrıs Rum tarafına bu unvanı, Kıbrıs'ın tümünü temsil edermiş gibi kullanmasına izin verilmesi, son derece uygunsuzdur. Çünkü zaten bütün ihtilaf, şimdi "Kıbrıs Cumhuriyeti" olarak anılan olgunun, aslında 1960'ın iki toplumlu cumhuriyeti OLMADIĞI ve Kıbrıslı Türklerin, Kıbrıs Rum tarafına "Kıbrıs Cumhuriyeti" muamelesi yapan herhangi bir sürece veya anlaşmaya boyun eğmeyeceğinden ibarettir. Sizleri, Güney'deki Rum Cumhuriyeti olarak kabul edebiliriz, fakat Kıbrıs'ın Cumhuriyeti veya hükümeti olarak asla! Bizim tutumumuz, kanuna, uluslararası anlaşmaların dokunulmazlığına ve demokratik kurallarla oluşan, yürürlükten kalkmış 1960 Cumhuriyeti'nin Anayasal kurucu ortaklığı haklarının savunulmasına dayanmaktadır.

Yukarıda değindiğim hatıratınızda belirttiğiniz gibi, bizim gayretimiz, Kıbrıs'ı, Kıbrıslı Türklere "korunmuş bir azınlık" muamelesi yapma lüksünü size bahşedecek bir Rum Cumhuriyetine dönüştürmenizi engellemektir.

Kıbrıs sorununu öğrenen herkes için gayet açıktır ki, Rumların Kıbrıs'ı bir Rum Cumhuriyetine dönüştürme çabası sona ermemiştir ve tek yanlı AB üyelik başvurusu da, diğer tarafların anlaşmalarından doğan haklarını bir tarafa iterek, Kıbrıs'ı "imzalı-mühürlü" Rumların eline havale etmek amacıyla yapılmıştır. Makarios'un bize saldırarak yapmak istediklerini siz, AB üyeliği yolu ile, AB'nin 1960 Anlaşmalarını ve özellikle bu anlaşmalar neticesinde tesis edilen garanti sistemini geçersiz ilan edeceğine inanarak, tamamlamak istiyorsunuz.

BMGS'ye askersizleştirme konusunda gönderdiğiniz mektup, bu yönde yapılmış zekice bir hile idi. Bizim verdiğimiz yanıt ise, 9 Nisan 1966 tarihinde Lord Finsberg'e yazdığım mektupta ayrıntılarıyla mevcuttur. (EK 1)

Bu garanti sistemi olmasaydı, Kıbrıs Türk tarafı 1959-1960 yıllarında bir ortaklık Cumhuriyetini kabul etmezdi, çünkü Makarios'un ilk fırsatta bu ortaklık cumhuriyetini ortadan kaldıracağı malümdu. Bizim de ta başından beri bildiğimiz ve İngiliz Yüksek Komiserliği'nden Bay Pickard'ın da öğrenip Londra'ya Ocak 1964 de gönderdiği raporda belirttiği gibi "Makarios'un verdiği güvenceler, en az daha önce verdiği güvenceler kadar değersizdir". Yine biz eskiden beri biliyorduk ve Bay Pickard da sonradan öğrenecekti ki, "Bu çağdışı Bizans Başpiskoposu, modern dünyada gerçek bir tehdittir, çünkü yanlış yönlendirdiği ölçüde, yanlış hesap da yapmaktadır". Yunanistan'ın, BM'nin, Afro-Asyalıların ve İngiltere'nin Türk müdahalesini engelleyeceği inancı içinde olan Makarios, yasa, kanun ve ilgili anlaşmaları hiçe sayarak Kıbrıs'ı ENOSİS yolunda bir sıçrama tahtası olarak kullanmak üzere harekete geçecekti. Son otuz yılın tüm acı deneyimlerine karşın, sizlerin hala eski ulusal hedefinizin elde edilebilir olduğuna, veya sizin çabalarınızla, Kıbrıs için alınan tek yanlı kararların bizi ve Türkiye'yi anlaşmalardan doğan haklarımızdan ve mükellefiyetleri-mizden yoksun bırakacağına inandığınızı görmekten üzgünüm.

Bu tür yersiz inançlar neticesinde siz yıllardan beri askersizleştirme veya "Türkler kendi askerlerini çekerse, Yunanistan da askerlerini çeker" teklifleri yapıyordunuz ancak, şimdilerde açıklanan gizli belgelerden de görüleceği gibi, Makarios'un gerçek emelleri konusunda İngiliz ve Amerikan diplomatları oldukça uyanık idiler. Onlar

"Makarios, anlaşmaları fesh etmek istiyordu çünkü böylece kendisi Kıbrıs Türklerini imha ederken, Türkiye'nin müdahale etme hakkı olmayacaktı" demekte idiler. Hatta zamanın Amerikan Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı hatıratında şu ifadeye yer verdi: "Rumlar Ada'da bir barış gücü bulunmasını istemiyorlar, sadece Kıbrıslı Türkleri öldürmek için serbest kalmak istiyorlar." (George Ball - The Past Has Another Pattern; Norton and Co. 1982, Pages 341-347).

1960 garanti sistemini değiştirmek için devam eden girişimleriniz bize gelecek için güven vermiyor. Bize ve Kıbrıs'a, 1963 ile 1974 yılları arasında yaptıklarınızı yeniden yapmanızı engellemek için tesis edilmiş ve sonunda sizi engellemiş olan bir sistemi, değiştirmeyi göze alamayız. Gelecekteki birlikteliğimiz (co-existence) (eğer istenen buysa), kalıcı bir garanti sistemine dayanmalıdır. Çünkü, Kıbrıs'a karşı bir iç tehdit hala mevcuttur ve bu durumun, yani Kıbrıs'ın Elen olduğu mantığının değişeceği konusunda herhangi bir güvence yoktur. Tabii eğer imkansız gerçekleşmezse: Yani Kilise maceracı siyasetini bir kenara bırakırsa, Rum eğitim sistemi gençleri Türkiye lehine zehirlemekten vazgeçerse ve Megali İdea terk edilirse! Mucizelere güvenemeyiz. Aksine sizin "Elenizmin, Kıbrıs zaferine" değinen demeçleriniz ve diğerleri, yalnızca bölünmüşlüğün yer etmesine, uzlaşılmış bir anlaşmaya yönelik çabaların dinamitlenmesine katkıda bulunmakla kalmıyor; fakat aynı zamanda sizin emelleriniz hususunda duyduğumuz güvensizliği daha da artırıyor. Bölücü ve yıkıcı demeçlerinizden birkaç örnek daha:

"Zaman zaman, üzerinde uzlaşma yapılamayacak konularda ödünler vermemiz için baskılar yapılıyor. Ancak baskılara boyun eğmeyeceğiz. Huzurunuzda bir kez daha yenilemek isterim ki, bizim hedefimiz, Kıbrıs Rumlarının geleceğini güvence altına almak, Anavatan Yunanistan ile yakın ve sıkı işbirliği içinde olmak ve ortak savunma doktrini çerçevesinde Ege ve diğer bölgelerde mevcut tehlikelere karşı birlikte direnmektedir.

Bilmenizi isterim ki, şu anda BM genel merkezinde, Kıbrıs konusunda Güvenlik Konseyi'nin ileride alacağı kararlara ilişkin danışmalar yer almaktadır.

Ancak nihai karar; Kıbrıs Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı olan ve General Grivas tarafından "Hiperidis" kod adı verilmiş olmak-tan gurur duyan Glafkos Klerides tarafından alınacaktır.

Ne Amerikan, ne de İngiliz baskıları bize boyun eğdirebilir. Mücadelemize mevzilerde, başımız dik, Kıbrıs Elenizminin nihai zafe-rine kadar devam edeceğiz!

Kıbrıs için alınan bütün kararlar, burada, Kıbrıs'ta, bizim tarafı-mızdan alınacaktır."

(20 Haziran 1994'te Rum basınında yayımlanan demeciniz)

11 Ağustos ve sonrasında yer alan ve 2 Rum genci ile bir Türk gen-cinin ölümüne yol açan olaylar, işte bu çerçevede değerlendirilmelidir.

Motosikletli eylemin, sizin yönetiminiz ve Kilise'nin onayı ve mali desteği ile organize edilmiş olduğunun kanıtlanması için, sizin ve diğer Rum ve Kilise yetkililerinin verdiği demeçlerden daha fazla delile ihtiyaç yoktur. Ancak yine de,

Rum Motosikletliler Federasyonu Başkanı'nın Periodiko dergisinde 21 Ağustos 1996'da yayınlanan demecine değinmek istiyorum:

"Bay Kasulides, gösteriyi organize edebilmemiz için bize devlet fonlarından 10 bin Kıbrıs Lirası vermeye söz verdi. Ayrıca, Yunan Hava Kuvvetleri'ne ait bir Herkules nakliye uçağının bizi Almanya'ya götüreceği konusunda da söz aldık".

Bu önceden planlanmış gösterilerin, şiddet ve provokasyon çerçeve-sinde hazırlandığı ve uygulandığı gerçeği tartışılamaz. Kullanılan sloganlar, doğrudan varlığımıza yönelik bir saldırı ve kurulması planlanan federasyonun üzerine inşa edilebileceği her türlü kavramın ihlali idi. Karşılıklı kabul edilen iki kesimlilik ve iki toplumluluk prensiplerini ihlal ederek, 11 yıl boyunca yaşadıkları acıları unutmadıkları için güneyde terk etmek zorunda kaldıkları evlerine ve mülklerine asla dönmek istemeyen Kıbrıslı Türkleri tehdit etmeden, evlerinize ve mülklerinize geri dönme hakkı olduğunuzu iddia edemezsiniz. İşte bu nedenle, gelecekteki bir düzenlemenin iki kesimliliğe dayanmasına ve yaşayabilir bir çözüme ulaşılabilmesi için "üç özgürlüğü" (seyahat, yerleşme ve mülk edinme özgürlüklerini) kısıtlama konusunda anlaşmıştık. Bu prensip üzerinde tartışma açmanız, federal çözümü torpilleme yönündeki politikanızın açık ispatıdır ve daha önce de belirttiğim gibi, siyasi liderlerinizin ve sözcünüzün demeçleri de, sizin tarafınızın aradığı federasyonun, BM'nin Fikirler Dizisin'de öngörülen federasyon olmadığını açıkça belli etmektedir.

Motosikletlilerinizin provokasyonları, 1996 Ocak ayında başladı ve yoğunluğu ile boyutları artarak, insanlarımızı kızdıracak ve ürkütecek kadar büyüdü. Gerçekte Kıbrıs'ta bir ateşkes anlaşması çerçevesinde , UNFICYP tarafından korunan bir tampon bölgenin bizi ayrı tuttuğu bir ortamda yaşamamıza (ve bu anlaşma gereği bir çözüm bulununcaya kadar mevcut statükonun korunması gerektiği) gerçeğine rağmen, sizin "Türk azınlık işgal altında yaşamaktadır" ve her şeyin "işgalci" gidince düzeleceği yönündeki iddianız ile, dolaşma özgürlüğü ile mülkiyet özgürlüğünün Türk Ordusu tarafından engellendiği yalanınız, özellikle Rum tarafının sahte "Kıbrıs Hükümeti" unvanı ile ve onun arkasına saklanarak, bu tür taktiklerle mukteseb haklarımızı yok etmeye çalıştığını görmek, bizler için derin bir endişe kaynağıdır.

7 bin motosikletlinin ne pahasına olursa olsun topraklarımıza dalma tehdidi ve bizden korkmadıkları, bizim aldığımız önlemlerin kendilerini caydıramayacağı yönündeki demeçleri, yanlış yönlendirilmiş bu insanların KKTC polisi ve askerleri tarafından engelleneceğine inanan halkımız arasında, her an savaş çıkabileceği korkusunun yayılmasına neden oldu. Sonunda halkımız, Rum tarafına, otuz yıl içinde dördüncü kez göçmen olmak istemediğini ve canları ile mallarını korumaya kararlı olduklarını gösterme işlevini kendi üzerine aldı.

Size, gerek basın yolu ile direk, gerekse yabancı diplomatlar kanalıyla, bu sorumsuz ve son derece tahripkar girişimi durdurmanız yönünde yaptığım çağrıları duymazdan geldiniz. Son anda gösterileri durdurmak için yaptığınız girişim, sizi olayların tüm sorumluluğundan kurtaramaz. Çünkü iki ölüm olayından sonra gerekli önlemleri almayı başardınız (fakat ben sizin bu önlemleri her zaman alabilecek durumda olduğunuzu, ancak gösterileri desteklediğiniz için almadığınızı biliyordum) ki bu da gösteriler yolu ile tahrik eyleminin arkasında Kıbrıs Rum yetkililerinin olduğunu ispat etmektedir. Gösterileri destek-lememiş olsaydınız ve bu önlemleri ilk günden almış olsaydınız, Rumların tampon bölgeye ve UNFICYP personeline saldırmasına engel

olsaydınız, ne yaralanma, ne ölme ve ne de Yunan komandoları tarafından intikam cinayetleri olurdu - tıpkı Yunanistan'da yayımlanan ifşaatlarda belirtildiği gibi:

"8 Eylül'de Türklere yapılan saldırı, Yunanlı komandolar tarafından, 11 ve 14 Ağustos'da yer alan ölüm olaylarının intika-mı olarak gerçekleştirildi".

(Stohos gazetesi - Limasol'da

dağıtılan bir bildiriye atfen- 16 Eylül 1996)

Kıbrıs Rum Motosikletliler Federasyonu Başkanı Yorgos Hacıkostas, eylemlerinin sonuçlarını tahmin etmiş olduğunu, ancak buna rağmen eylemlerini gerçekleştirdiklerini belirtti. Selides dergisinin kendisiyle yaptığı mülakatta, "eylemlerinin bazı kurbanları olabileceğini önceden tahmin edip etmediği" yönündeki bir soruya şu karşılığı verdi:

"Tabii ki ettim. Fakat kendi kendime dedim ki, eğer bu eylem Kıbrıs sorununa yardımcı olacaksa, varsın 3 veya 5 veya 10 motosikletlinin hayatına mal olsun. Biliyorsunuz ki, yollarda her yıl 40 motosikletli hayatını kaybediyor. Bunlardan birkaçı varsın ülkesi için ölsün. Buna değer."

(Selides - 27 Ağustos 1996)

Sizin resmi sözcünüz, Kuzey'i ele geçirmeye hazır hissettiğiniz anda bunu yapmayı hedeflediğinizi (silahlanma çabalarınızın da teyit ettiği şekilde) söylerken, Kıbrıslı Türklerin neler hissettiklerini tahmin edebiliyor musunuz? Bay Kasulides, Güney'deki Astra Radyosu'na şunları söyledi:

TCE

"Silahlı Kuvvetlerimizin Girne'ye zaferle ulaşacağından ve bunun tersinin meydana gelip Türklerin Limasol'a varmayacağından emin olsak, o zaman silahlı mücadeleye girebiliriz."

Bu demeç, istediği zaman Limasol'a gitme yeteneğine sahip olan ve 22 yıldır buna tevessül etmeyen; Güney'i tehdit etme niyeti, planı, arzusu veya nedeni olmadığını her fırsatta tekrarlayan; ve görevinin sadece söz konusu olaylara ve sözcünüzün demecinde de yer alan tehditkar politikalara karşı Kuzey'i korumak olduğunu söyleyen Türkiye'ye ve Kıbrıs Türk tarafına yöneliktir.

15 Ağustos'da, sözde "Ulusal Muhafız Gücü Kampları'nda Türk kanı içme yemini edilmesinden bir şeylerin ters gitmekte olduğunu anlayıp, nöbetçilerimize yönelik komando saldırılarına karşı gerekli önlemleri almış olmalıydınız. Hiçbir şey yapılmadı Yunan komandoları tarafından Türk kanı içildi..

Ve bugün (22 Eylül 1996) bu mektubu size yazarken, günlük basınınızda üzerinde Türk kanına duyulan susuzluğu ifade eden ibareler taşıyan t-şörtlerin askeri kamplarınızda satılmakta olduğunu okuyorum. Gelecekteki çözüm için ne kadar da `sağlıklı' bir zemin hazırlıyorsunuz

İntikam son derece çirkin bir canavardır ama ne yazık ki, sevdiklerinin sadece Kıbrıslı Türk olmaları nedeniyle kurşuna dizilerek öldürüldüğünü gören birçok insanımız var.

Bu kurşuna diziliş, Makarios'un 1964 yılının Ağustos ayında yayımlanan söylevinde yer alıyordu: "Eğer Türkiye Kıbrıslı Türkleri kurtarmak için gelirse, kurtaracak Kıbrıslı Türk bulamayacaktır.". Elinizde rehindik ve sadece bir alternatifimiz vardı: Gayrı yasal ve ahlaka aykırı idarenizi kabul ederek, bir Rum Cumhuriyeti'nin korunmuş azınlığı olmak. Eğer hakkımız olduğu üzere, bunu yapmaz ve yasadışı idarenize karşı direnirsek, cezamız, silahlar ve yasadışı ambargolarla ezilme olacaktı. Türkiye'nin bizi kurtarma ve ortaklık cumhuriyetinin, Rum Cumhuriye-tine dönüşmesini engelleme yetkisi vardı. Ancak Türkiye, bu yükümlülüğünü yerine getirmek üzere harekete geçerse, o gelene kadar bizler Kıbrıs'ta `nötralize' edilecektik. Hatırlatmama izin verirseniz, bu `nötralize" sözcüğünü siz, 1972 yılında, Kıbrıslı Türkler hala ezilen toplum statüsündeyken, Roma'da bir konferansta yaptığınız konuşmada kullanmıştınız. Makarios'un yukarıda değindiğim sözlerini destekler biçimde ve herkesi şaşırtma pahasına, "Makarios'un haklı olduğunu, Türkiye Kıbrıs'a geldiği takdirde Kıbrıslı Türklerin "nötralize" edilmesi gerektiğini" söylediniz.

"Nötralize edilmiş" Kıbrıslı Türklerin görüntülerine ilişkin fotoğraflarla dolu bir zarfı ekliyorum. Birkaç aylık bebekler veya birkaç yaşındaki çocuklar dahi kurtulmadı. 80-90 yaşındaki insanlar acımasızca kurşunlandı.

Ek-2'de yabancı gazetecilerin "Nötralize edilmiş" Kıbrıslı Türklere ilişkin raporları var.

Ek-3'te, katliamlardan şans eseri kurtulan iki Türkün anlattıklarını bulacaksınız.

Yine eklerde, kurşuna dizilen ilkokul çocuklarının resimleri var. Okulları, anılarına atfen müze haline getirildi. Toplu mezarlar ve anıtlar Kuzey'in her yerinde bu trajedileri anımsatıyor.

TCE™

Bu belgelerden de göreceğiniz gibi, bu suçları liderliğiniz altında işleyen "kahramanlarınızın" isimleri çok iyi bilinmektedir ve bunlar size daha o zamanlar verilmişti. Çoğu askeri üniforma giyen veya Türk-avına çıkmak için Anayasaya aykırı olarak kurulan "özel polis" kadrosunda kayıtlı olan bu "kahramanlar" aleyhinde herhangi bir kovuşturma veya soruşturma yapıldığını hatırlamıyorum.

İki toplum lideri olarak, intikam duygularına gem vurmak ve 1960 Garanti sistemi altında sağlanan dengeyi bozmamak bizim görevimizdir. Yukarıda değinilen saldırılara maruz kalan ve yalnızca mevcut Garanti Sistemi sayesinde kurtulan halkıma, yeni bir garanti sisteminin savunmasını yapamaz ve bunun kabul edilmesini bekleyemezsiniz.

Eğer birliktelik (co-existence) gelecekteki bir çözümün özünü teşkil edecekse, 1960 Garanti Sistemi'nin "işlemediği ve değişmesi gerektiği" fikrini ortaya atarak oynamayın. Bu sistem, tam olarak, sizin bize 1963-74 yılları arasında yapmak istediğiniz ve yaptığınız şeyleri engellemek için kurulmuştu.

Garanti ve İttifak Antlaşmaları'nın tek yanlı müdahale hakkını tanıması nedeniyle, Kıbrıs'a zarar verdiği yönündeki şikayetleriniz, savunulamaz. Kendi kendinize, "eğer Garanti Antlaşması olmasaydı Kıbrıslı Türklere ne olurdu?" diye sorun ve yukarıdaki demeçlerle resimlere bir kez daha bakın. Eğer yine de bütün bunların Türkiye'nin 1974'te gelişinden sonra meydana geldiğini savunmayı yeğlerseniz, görmeniz için

1963 yılında Kıbrıslı Türk sivillerin (kadın, çocuk, ihtiyar demeden) sıraya dizilerek kurşunlandığı Ayios Vasilios köyündeki toplu mezarların resimlerini ekliyorum. 1963-1974 yılları arasında öldürülen, yaralanan veya kaybolan Kıbrıslı Türklerin sayısı birkaç bini bulmaktadır. İmha edilen Türk köylerinin sayısı ise 103. Cami sayısı 107. Aynı temizlik operasyonunu uyguladığınız diğer karışık köylerin ismini siz iyi bilmelisiniz. O zamanlar, Kıbrıs'ı bir Yunan kolonisi yapma (Hatıratınızda yer alan Akritas Planı çerçevesinde) aktif mücadelesi içinde olan "Organizasyon"un başındaydınız. "Hiperides" kod adı ile taltif edilmiştiniz ve Ada'yı Yunanistan'a bağlama yemini etmiştiniz. Bizse, buna "asla" dediğimiz ve dört asırlık vatanımızı savunmak üzere ayağa kalktığımız için, Kıbrıs'ın düşmanı olarak addedildik. Garanti Antlaşması konusunda tekrarlamak isterim ki, eğer herkes imza konduğu anlaşmalar çerçevesinde hareket etse idi, Garanti Antlaşması'nın 4. maddesi çerçevesinde herhangi bir tek yanlı müdahale gerekmeyecekti. Siz yalnızca, iki toplumlu bir hükümetin Kıbrıs Rum kanadı rolünü beceremekle kalmadınız, buna ek olarak garanti anlaşmasının güvence altına aldığı Türk Toplumunu da imha etmeye kalkıştınız. Ada dahilinde güvenliği koruma ve Anayasa'ya riayet etme yükümlülüğünü üstlenmişken, Anayasa'yı "ölmüş ve gömülmüş" ilan ettiniz. Bu şartlar altında, Garanti Sistemi'nin size hizmet etmediğinden şikayet ederken, hangi meşru hakka dayanıyorsunuz? Garanti Antlaşması, bizi ortadan kaldırmanıza ve Ada'yı bir Rum Cumhuriyetine dönüştürmenize engel oldu. Bize ve Kıbrıs'a yönelik bu tehdit hala devem etmektedir ve hissettiğimiz şudur ki hatıratınızda da sözünü ettiğiniz gibi, Kıbrıs'ı Rum Devletine dönüştürme prensibiniz üzerinde pazarlık yapmaktansa, sözünüzün eri olarak "ulusal Elen hedefi"ne ulaşmak üzere, askeri bir harekata hazırlık yapıyorsunuz.

TCE™

11 ve 14 Ağustos 1996 tarihinde alınmış video görüntülerine yeniden bakın ve bıçak sallayan, soyunarak dinimize ve kadınlarımıza hakaret teşkil eden sözler sarf eden "Yunan kahramanlarının" yüzünü ve hareket tarzını inceleyin. Kıbrıslı Türklere karşı duyulan nefret, 1963'tekinden farklı mıdır? 3 Nisan 1988 tarihinde The Guardian'da çıkan yazıdan yapılan şu alıntıya bakarak, bugünkü şartlarda ve bu zihniyetle, Avrupa Birliği'ne girmeye hazır olup olmadığınıza karar verin:

"Kıbrıs, Rumlara, Türklere yıllardır yapmak istediklerini yapma fırsatını asla vermeyecek bir anlaşmayı kabul ederek, hem siyasal hem de moral açıdan kendini temizlemelidir."

Ada'da görev yapan bir üst düzey Subayı olan İngiliz Komutan Packard, hazırlamış olduğu ve gizli kalmış olan, ancak 2 Nisan 1988 tarihli The Guardian Gazetesi'nin yayınladığı raporunun ilgili paragrafında 1963-1974 yılları arasında yer alan olayların korkunçluğunu şöyle anlatıyordu:

"Packard"ın önde gelen görevlerinden biri de, hastanedeki Türk hastalara ne olduğunu bulmaya çalışmaktı. Devrik Yunan Hükümeti'nden bir Bakan'la gizli görüşmeler yapılıyordu. Kısa süren bir soruşturma neticesinde, yerel dedikoduları doğrulayacak bilgiyi elde etti.

Öyle görünüyordu ki, Türk hastalar yataklarındayken hastanede çalışan Rum personel tarafından boğazları kesilmişti. Cansız vücutları bir kamyona atılarak kentin kuzeyindeki bir çiftliğe götürülmüş mekanik kıyıcılar vasıtasıyla doğranmışlardı".

Her ikimiz de avukatız ve biliyoruz ki, suçlamalar veya video görüntüleri, gerçek verilerle desteklenmedikçe fazla birşey veya hiçbir şey kanıtlamaz.

Öyle görünüyor ki, 11 ve 14 Ağustos tarihlerinde meydana gelen olaylarda yakınlarda olduğunu tahmin ettiğiniz veya şüphelendiğiniz bütün Türkler, sizin tarafınızdan yapılan tahriklere veya teşviklere değinmeden, bir bir suçlanacaklardır. Tarafınızdan liste haline getirilen isimlerin hiçbiri gerçeklerle veya resimlerle bağdaşmamaktadır. Ben de size, 11 ve 14 Ağustos olaylarına neden olan, tahrik eden ve teşvik eden herkesin ismini ihtiva eden bir liste verebilirim.

Her zamanki tek yanlı ve bencil tarzla, bireyler hakkında dava açma tehditleri devam ederken, (ki bunun hangi Anayasal mahkemede olacağını bilemiyorum), bireylerin savunma hakkına halel getirme yetkisine sahip olmadığımdan, olaylar hakkındaki kendi versiyonlarımı açıklamak istemiyorum. Bütün söyleyebileceğim, bilgisayar aracılığıyla üretilen fotoğrafların bazılarında "yabancı ilave" izlerine rastlandığı ve verdiğiniz isimlerin gerçek resimlerle bağdaşmadığıdır. Önemli olan, sizin ve Yunan medyasının, suçlular hakkında şimdiden karar vermiş olmanız, hüküm giydirişiniz ve intikam ölümü cezasına çarptırışınızdır. Sizin neden olduğunuz tehlikeli bir durumun tırmanışını engellemenin doğru yöntemi bu mudur? Ve 14 Ağustos olayından, sizin aylarca süren ve kundakçılığa kadar varan gösterileriniz, taşlamalarınız, gösterilerde taşıdığınız silahlarınız ve nihayet canı ve malı tehdit eden ve bizce Yunanistan tarafından kolonize edilme, hürriyetimizden ve canımızdan olma tehdidi anlamına gelen Yunan bayraklarına sarılı insanlarınız karşısında, bizim yasal savunma hakkımızı kullanmamıza "cinayet" derken nasıl bu kadar seçici davranıyorsunuz?

1955'ten beri ENOSİS uğruna öldünüz ve öldürdünüz. Biz ise, öyle bir kaderi engellemek veya Rum tahakkümü altında yaşamamak için öldük ve öldürdük. Üniformalı olsun veya olmasın, insanlarımızın o gün karşı karşıya kaldığı tahrikleri nasıl küçümsersiniz? Merak ediyorum, acaba "barışçı göstericilerinizin", çıkardıkları yangınları söndürmeye çalışan polislerimize sopa ve taşlarla nasıl saldırdıklarını gördünüz mü?" Polislerimizden hayatını kaybeden olmayışının tek nedeni, diğer meslektaşlarının zamanında olay yerine gelmesi ve Kıbrıs'ta 1963-1974 dönemi hakkında hiçbir şey bilmeyen ve öğretilmeyen, bizim de onlar kadar Kıbrıs'ın bir parçası olduğumuzu ve onlar kadar kendi vatanımızda insanlık gururu ile ve kendi kendimizi yöneterek yaşama hakkına sahip olduğumuzu kabul etmeye yanaşmayan saldırgan gençlerinizi kovalamasıydı.

Liderler olarak bize düşen görev halklarımıza, Kıbrıs'ta birlikte varolmanın tek yolunun, ayrı çatılar altında ve iyi komşular olarak, veya her iki tarafça kabul edilmiş iki kesimli ve iki toplumlu ortak bir çatı altında kurucu ortaklar olarak yaşamaktan başka seçenek olmadığını söylemektir. Sınırlarımıza koşmak, gelip bizi mülkümüzden atma hakkına sahip olduğunu iddia etmek, kaba kuvvete teslim olmamızı istemek, Yunan bayraklarını sallayarak "Kıbrıs'ta Elenizmin zafere ulaşacağını" söylemek, tabiatıyla müzakere yolu ile bir anlaşmaya varmanın yolları değildir.

Benim, bir Kıbrıslı Türk askerin öldürülmesi ve bir diğerinin de yaralanması olayının, Rum tarafınca yapılan bir intikam cinayeti olduğu yönünde ulaştığım sonucu zamansız bulan iddianıza karşı, size Yunanistan'da yayımlanan Stohos gazetesinden yapılan (yukarıda belirttiğim) alıntıyı hatırlatmak isterim.

Stohos'un değindiği komandolar, 1974 darbesine ve EOKA- B örgütüne hizmet eden komandolarla aynıdır. Tümünün, Kıbrıs'a Makarios tarafından, Ada'yı Yunanistan toprağı yapmak için davet edildiklerini hatırlatmak isterim. Kıbrıs için ne kadar üzücüdür ki, bu insanlar hala sizinledir ve hala Rum gençlerine Türk kanı içme yemini ettirdikten sonra, Kıbrıslı Türklere karşı intikam saldırısı düzenleyebilmektedirler. Bu "kahramanlara" karşı nasıl bir eyleme geçeceğinizi göreceğiz.

1975 yılında, iki genç Kıbrıslı Türk anne ile üç küçük çocuğun katilinin tutuklandığı, mahkemeye çıkarıldığı, idama mahkum edildiği, daha sonra cezasının müebbede çevrildiği ve sonunda cezasının bir kısmını çektiği ve sonra serbest bırakıldığı olayla ilgili hatırlatmanızın, 11 ve 14 Ağustos veya 8 Eylül olayı arasında ilişki yoktur.

Bahsettiğiniz olayda, iki Kıbrıslı Türk anne, bir Rum şoföre kişi başına 200 Kıbrıs lirası(yani toplam bin Kıbrıs Lirası) vererek Türk tarafındaki özgür ortama geçmek istemişlerdi. Tamamen siyasi nedenlerden dolayı sizin tutumunuz, hiçbir Kıbrıslı Rum'un Kuzey'den Güney'e geçemeyeceği ve hiçbir Kıbrıslı Türk'ün de Güney'den Kuzey'e geçemeyeceği yönündeydi. Ve bu nedenle, 11 yıllık baskı ve Rum hakimiyetinden usanan insanlarımız, Kuzey'e ve özgürlüğe ulaşabilmek için bu tür gizli yöntemlere başvurmak zorunda kalıyorlardı. Rumlar ise Rum Yönetimi tarafından zorla Kuzey'de bırakılıyorlardı. 1975'te Viyana'da Nüfus Mübadelesi Anlaşması yapılana kadar, birçok Kıbrıslı Türk, Kuzey'e geçemeden yollarda hayatını kaybetti. Son olayda, Trodos üzerinden Kuzey'e geçmek isteyen 30 kadar Kıbrıslı Türk, silahlı adamlarınız tarafından yakalanarak dövüldü, Kasabaya geri götürüldü, sıraya sokuldu ve gelen geçen Rumlar yüzlerine tükürdü. Tüfek dipçikleri ile dövülerek kemikleri kırılan insanlarımızın çektiği acıyı düşünebiliyor musunuz?

TCE™

Kıymetli eşyalarını alabilmek için Türk anne ile çocuklarının katledilmesi olayında ise dikkat çekicidir ki, katil yakalanarak tutuklandıktan sonra, "Ama onlar Türk" diyerek hayretini dile getirmişti. Çünkü yıllar boyunca Kıbrıslı Türkler sıraya dizilerek kurşunlanmış ve öldürenlerin dokunulmazlığı bozulmamıştı. Adamın, "Türk öldürdü" diye tutuklanmasına gösterdiği tepki bundan kaynaklanıyordu. Sonuç olarak, onun öldürdüğü de bir Türk'tü. Hafızam beni yanıltmıyorsa, kısa bir hapislik cezasından sonra bu asker serbest bırakılmış ve daha sonra giz içinde ölmüştü. Sanırım intihar ettiğine inanılıyordu.

Güney'de kalan Türklere yapılan muamele o kadar kötü boyutlara ulaşmıştı ki, sonunda orada kalanların sayısı 200'e indi. Onların da ailevi, yaşlılık veya diğer nedenleri vardı. 50 bin civarında Türk Kuzey'e geldi. Eğer sizin tarif ettiğiniz cinsten cinayetler cezasız kalmaya devam etseydi, tutukluluğu sona ererek Kuzey'e gönderilen gençler, sevdiklerini kurtarmak için yeniden Güney'e gitmekte tereddüt etmeyeceklerdi. Sizin onları durdurmak için yapacağınız herhangi bir girişim de, muhtemelen yeni bir Türk müdahalesine yol açacaktı. Yani, göz önünde suçsuz sivillere karşı intikam veya kazanç nedeniyle işlenen suçları araştırarak kanun yolunu seçmek, sizin tarafından verilen akıllı bir karardı.

Verdiğiniz ikinci emsal da, 1996 Ağustosunda yer alan olaylara benzemiyor. Bu emsalde, iki Kıbrıslı Türk tuvalet amacıyla yolun kenarında dururken, askerleriniz tarafından tutuklanmış, yakınlardaki bir kampa götürülmüş ve Türk oldukları için

vurulmuşlardı. Bu Türkler herhangi birini tehdit etmiyorlardı. Sadece kamu malı olan bir yolu kullanıyorlardı.

Kıbrıslı Türklere yapılan muameleler, yabancı basın tarafından tamamıyla yansıtılmaktadır. Sizin için ekte sunuyorum. O nedenle Türkiye erken davranarak onları toplu mezarlardan kurtardı.

Bir RMMO askeri tarafından 4 şubat 1989'da Burhan Tan Sokakta vurulan bir askerimize değinmemişsiniz. Savunma Bakanınız Aloneftis, "RMMO, tampon bölgeye giren herkesi vurma emri altındadır ve bu emir sürekli olarak uygulanacaktır" açıklamasını getirmişti. 14 Ağustos 1996'da yer alan olayın aksine, askerimiz tampon bölgeye girmemiş ve Rum ateş hattını aşmamıştı. Bu "ulusal görevini yerine getiren" Rum askerine de bir şey olmadı.

BM'nin Avusturya birliğinde görevli bir askeri tarafından, Pergama'da sürüsünü otlatırken vurularak öldürülen Kıbrıslı Türk çiftçi için, BM tazminat üstlendi. Ancak Avusturyalı askeri bu işi yapmaya ikna eden ve para ile silah sağlayan Rumlar kurtuldu. Bu Türk çobanının suçu, tampon bölgede olan mandırasına Türk bayrağı asmaktı

Bütün bunlar, bir tek şeyi kanıtlıyor. Siz uzlaşmaya hazır değilsiniz, çünkü Kıbrıs Rum tarafı, Kıbrıs'ı Rum yapma, yani Kıbrıs'ı bir Rum Cumhuriyeti'ne dönüştürme düşüncesinden vazgeçmemiştir. AB üyeliğinin sizi rahatlatacağı ve Kıbrıslı Türklerin- istekleri ne olursa olsun- yasa ve kanunlara ve hem kendilerinin, hem de Türkiye'nin 1960 Anlaşmaları kapsamındaki muktesep haklarına rağmen, arkanızdan geleceğine inanmanız, masa üzerindeki parametrelere sırtınızı çevirmenize neden olacak müzakere yolu ile çözümün yolunu tıkamıştır.

İleri giden yol, hem kendimize, hem de dünyaya karşı dürüst olmamızdan geçer. Biz dürüstçe ortaya koyuyoruz ki, iki kesimli, iki dinli, iki lisanlı, iki kültürlü bir ortaklık devletinin (ki bu 1963 yılında silah zoru ile yıkılmıştı) Rum kanadını, asla Kıbrıs'ın yasal hükümeti olarak kabul etmeyeceğiz ve Kıbrıs'ı bir Rum Cumhuriyeti'ne dönüştürmenizi ve bizi bu cumhuriyet içinde bir "korunmuş azınlık" yapmanızı engellemek için elimizden geleni yapacağız. Biz siyasi eşitliğe, kendi kendini yönetme hakkına sahip özgür bir toplum olarak, kendi topraklarında Rum tacizinden uzak bir şekilde yaşamaya devam ederek, müktesep haklarımızı korumaya devam edeceğiz. Biz burada Kuzey'de, en az Güney'de sizinki kadar geçerli bir hükümete ve devlete sahip olduğumuzu iddia etmeye devam edeceğiz. Sizin yönetiminize hiçbir bağlılık ve yükümlülüğümüz olmadığını, Kıbrıs konusundaki (1963-74 dönemini tamamen unutarak) gerçekleri lanse ediş tarzınızın, bizlerle yeni bir iki kesimli düzenlemeye girmek niyetinde olduğunuz veya bizimle yetki paylaşımını hedeflediğiniz hususunda ileriye dönük hiçbir ümit vermediğini söylemeye devam edeceğiz. Bizi toplu mezar-lardan kurtaran 1960 garanti sistemini pazarlık konusu yapmayacak ve bu sistemin içerisinde olan ve Kıbrıs'ın bağımsızlığının devamını öngören ve kendi kendini yok etmesini önleyen, bağımsızlığı üzerindeki bu "sui generis" kısıtlamalar devam edeceği hususunda güvenceler ihtiva etmeyen bir birlikteliği kabul etmeyeceğiz. Böylece Kıbrıs, herhangi bir ülkeyle kısmen veya tamamen birleşmeyecek veya her iki Anavatan'ın da birlikte üye olmadıkları bir birliğe Kıbrıs da katılamayacaktır.

Bir güven yaratma döneminin gerekli olduğuna inanıyorum, Bu şekilde birbirimizin, "yeniden birleşme" konusunda samimiyetini deneyebiliriz. Bir anlaşmaya atacağımız imzalar, kilise ve medyanın Rum gençliğini zehirleme gayreti devam ederken, iki toplumun birbirine güvenmesi için yeterli olamaz. Sizin taraf için bu zaman gereklidir ki, böylece Rum gençliğine, Ada'daki bölünmüşlüğün nedeninin biz değil, siz olduğunuzu ve bölünmenin, Kıbrıslı Türklerin, siyasi eşitliğe sahip bir toplum olarak elinde olan bütün haklarını fesh ederek, Ada'yı bir Rum Cumhuriyetine dönüştürme gayretinizin bir neticesi olduğunu anlatabilesiniz. Böylece mal değişiminin, bir çözümde olmazsa olmaz bir unsur olduğunu izah edebilirsiniz, çünkü, ancak bu şekilde, Rumların "geri dönme hakkı" konusundaki isteğini söndürmek mümkündür. Rum tarafı, Türklerin yasal hükümeti olduğuna inandığı ve buna inanmaya her türlü hakkı olduğunu düşündüğü sürece, bir anlaşmaya varmamız beklenemez.

BMGS'ne şefaatle, hem sözlü hem de yazılı olarak, Kıbrıs'ta çözüm konusunda görüşlerimizi ilettik, ancak bu konuda sizin mevcut garanti sisteminin fesh edilmesini ve onun yerine çok uluslu güç getirilmesini; Türk askerlerinin, hem de bir anlaşma olmadan ve BMGS'nin, parametrelerini ortaya koyarken her iki tarafın kabulüyle hazırladığı takvime rağmen geri çekilmesini savunmanız dışında, ne istediğinizi bilmiyoruz. Siz ayrıca, bizim eşitliğimizin sizin eşitliğimizle aynı seviyede olmamasını istiyorsunuz; bizim hiç egemenlik hakkımız olma-dığını söylüyorsunuz ve bizim adada üç egemenlik yaratmaya çalıştı-ğımızı iddia ediyorsunuz ki, biz İsviçre modelini örnek göstererek bu iddianızı yalanlıyoruz.

17 Ağustos 1996 tarihinde Cyprus Mail tarafından size, Ağustos'taki trajik olaylarla ilgili olarak yapılan çağrı, Kıbrıs sorununun çözümü konusundaki tavrınızla da bağlantılıdır:

TCE

Tampon bölgede ve işgal bölgelerinde meydana gelen olayların ortaya koyduğu gerçek soru, bir grup göstericinin, bir ülkenin savunma ve güvenlik politikasını tayin edip edemeyeceğidir.

Chrisostomos ve EDEK lideri gibi bazı toplum liderleri için son birkaç günkü olaylar, Kıbrıs Rum gençliğinin duyduğu öfke ve isyanın kahramanca tezahürüdür.

Özellikle EDEK Lideri Lissaridis, gösterileri alkışlayarak onların, Kıbrıs Rumlarının etnik gururunu ayakta tutan jestler olduğunu ve siyasi sisteme ve hükümete, ilerisi için ışık tuttuğunu savundu. Ancak tıpkı Başpiskopos Hrisostomos gibi o da şu soruya yanıt teşkil edecek bir şey söylemedi. Rumlar, Kıbrıs sorununu savaş yoluyla çözmeli midirler?

Bu iki devlet yetkilisinin kullandığı lisan şu soruyu gündeme getiriyor. Kıbrıs'ın işgal altındaki kesimini kurtarmak için askeri bir kampanyayı mı savunuyorlar?

Eğer bu sorulara verilecek yanıt, evet ise, ancak o zaman Derinya olayları siyasi bir nedene hizmet etmiş olur. Eğer Rumlar dünyaya, Rumlarla Türklerin Ada'da birlikte yaşamasının mümkün olduğunu göstermek istiyorsa, taş atmak ve sopa sallamakla bunun tam tersini gözler önüne seriyorlar.

İki toplum arasında gerginlik ne kadar fazla olursa, kayıplar da o denli fazla olur, Kıbrıs'ı yeniden birleştirme şansı da aynı ölçüde uzaklaşır. Ve bunu anlamak için üstün bir zekaya da gerek yoktur...

Bu arada hükümet ve onun da ötesinde Cumhurbaşkanı, kararsız-lıktan kurtulmalıdır. Gözlerimizin önünde pazar gününden beri yer almakta olan olaylar, potansiyel tehlikeler içermektedir ve hükümet sorumlu bir yaklaşım sergilemek zorundadır. Eğer genç Rumların vahşi protestolarını körüklemekten veya haklı göstermekten birkaç siyasi puan elde etme muradında olan populist devlet yetkilileri varsa, seçilmiş Cumhurbaşkanı'nın, onların ucuz sloganlarını ve zavallı savaş çığırtkanlıklarını tekrarlamaktan vazgeçebilmesi gerekmekte-dir".

Bütün bunlar ışığında ve mevcut tehlikeli tırmanışı bir an önce durdurmamız gerektiğini de gözönünde bulundurarak, lütfen bize, açıkça ve samimi olarak, gelecek bir çözüm hakkında ne düşündüğünüzü bildiriniz ki, biz de kendi pozisyonumuzu doğru şekilde değerlendirelim.

Saygılarımla,

Rauf R. DENKTAŢ

120- CUMHURBAŞKANI DENKTAŞ'IN KLERİDES'E GÖNDERİĞİ 12 KASIM 1996 TARİHLİ MEKTUP NEDİR?
Cumhurbaşkanı Denktaş, Klerides'in gönderdiği 22 Ekim 1996 tarihli mektuba yanıt olarak 12 Kasım 1996 tarihinde yeni bir mektup gönderdi.

TCF

Denktaş, bu mektubunda, iki halkın ilişkilerini düzeltecek ve gerginliği azaltacak önerilerde bulundu.

Mektup ţöyleydi:

CUMHURBAŞKANI DENKTAŞ'IN KLERİDES'E GÖNDERDİĞİ 12 KASIM 1996 TARİHLİ MEKTUP

"Sayın Klerides,

Anlaşma sağlamak için ortak bir zemin olmadığı konusundaki ısrarınızdan dolayı bir araya gelemediğimiz için, geriye kalan bu kanalı daha sorumluca ve daha yapıcı bir şekilde kullanmayı öneriyorum. Bu çerçevede, 22 Ekim 1996 tarihli mektubunuzda değindiğiniz bazı noktalara işaret etmek için lütfen bana izin veriniz. Daha sonra, iki toplumun hayati çıkarlarına zarar verdiğine inandığım olumsuz gidişatı düzeltmemizde bize yardımcı olabilecek bazı önerilerde bulunacağım.

A. Petros Kakoullis'in ölümü:

Petros Kakoullis'in ölümüyle ilgili raporun tamamlanmasını beklediğim için 22 Ekim tarihli mektubunuzu yanıtlamayı geciktirdim.

Petrol Kakoullis konusunda; 'O civardan bir aile reisinin, yağmurdan sonra salyangoz toplamak için araziye çıktığında, Türk askerleri tarafından üç kez vurulduğu ve

sonuncu kurşunun ölümcül yaralı olarak yerde yattığı halde sıkıldığı!' şeklinde ciddi suçlamada bulunuyorsunuz.

'Kıbrıs Türk Liderliği ve Türk Hükümeti'nin, ara bölgeye veya Türk kontrolü altındaki bölgeye giren Kıbrıslı Rumları vurmaları ve öldürmeleri emrini verdikleri' yönünde vardığınız sonuç, üzerinde ciddi bir mülahaza gerektirmeyen yapay bir Kıbrıs Rum propaganda manevrasıdır. Size gönderdiğim 22 Eylül 1996 tarihli mektubumda da belirttiğim gibi Savunma Bakanınız Aloneftis'in, böyle talimatların sizin tarafınızdan verildiği yönünde kayıtlara da geçen sözlerine değinmiştim. Hatırlatma olsun diye yeniden burada ona atıfta bulunuyorum:

"Rum Milli Muhafız Ordusuna ara bölgeye giren herkese ateş etme emri verilmiştir ve bu emir her zaman uygulanacaktır."

Son zamanlarda hiçbir Kıbrıslı Türkün tarafınızca öldürülmemiş olmasının nedeni, (Güney Kıbrıs'ta kimliği belli bir Komando Örgütünün ara bölgede değil de Güvercinlik'teki nöbet yerlerinde bir askerimizi hunharca katletmesi ve diğerini de yaralaması hariç -kendileri de bunu itiraf ettiler-) hiçbir Kıbrıslı Türkün askeri bölgelerinize girmemesi ve kendini tanıtması istendiğinde kaçmaya kalkışmamasıdır. Yapılması gereken, BM Barış Gücü'nün, iki tarafla birlikte uyulacak bir kurallar manzumesi belirlemesi ve bu çerçevede, 'vur öldür' yönündeki talimatınızın derhal yürürlükten kaldırılmasıdır.

Bu bağlamda makamlarınızın, sınırlarımızdaki kışkırtıcı ve huzur bozucu gösterileri durdurma yönünde talimat vermeleri durumunda, bu tür önlemlere gerek kalmayacağını çok iyi bilmemize rağmen, mevzilerin boşaltılması ve saire gibi önlemleri görüşmeye hazır olduğumuzu da BM Barış Gücü'ne bildirmiş bulunuyoruz.

Kakoullis olayı konusunda makamlarımızdan kapsamlı bir rapor almış olmam nedeniyle sizin gerçekleri sunuş biçiminiz konusunda bazı gözlemlerde ve düzeltmelerde bulunmak istiyorum:

1. Öyle görünüyor ki Kakoullis'in, salyangoz toplamak için bir boğma zincirine ve bir de askeri kamaya gereksinimi vardı! Bu "aile reisi", 1963-64 yıllarında üniformalı olduğu halde, Kıbrıslı Türklerin katledilmesinde rol alan güvenilir bir "milisiniz!" idi. Günlük Rumca gazetelerde yayınlanan fotoğraflarda, o günün "kahramanı" olarak gösteriliyor. Fotoğraflarda, arkadaşları ile birlikte birkaç Kıbrıslı Türk'ün cesetleri üzerinde mutlu pozlar verirken görülüyor. Durması ve kendini tanıtması istendiğinde, bunu reddetmesinin nedeni bu olabilir. Üzerinde öldürme aletleri ve geçmiş "kahramanlığı" ile birlikte ele geçmesi onun için oldukça yüz kızartıcı olabilirdi.

2. Propagandacılarınızın izinden yürüyerek, Kakoullis'in vurulmasında yer alan Kıbrıslı Türk askerlerden "Türk askerleri" olarak söz etmeniz beni üzdü, ancak şaşırtmadı. Bunu değil sadece Kakoullis olayı, mektubunuzda sözünü ettiğiniz hiçbir olaya Türk askerlerinin bulaşmadığını iyi bildiğiniz halde yaptınız.

3. "Ölümcül yaralı olarak yerde yattığı halde Kakoullis'e ateş edildi" yönündeki iddialarınızı araştırmak için otopsi raporunu okudum ve bizim taraftaki patolog'dan yeniden bilgi aldım. Otopsi raporu, Kakoullis'e oldukça uzaktan ateş edildiği ve

aradaki çamur gölü nedeniyle askerlerimizin onun yanına yaklaşmasının mümkün olmadığı yönündeki askerlerimizin ifadesini destekliyor.

Tarafınızın, Kıbrıs Türk polisi ile ve Kuzey'de bizim Başsavcımızla işbirliği yapmak istememesi nedeniyle, sınırlardaki bütün olayların soruşturulmasında büyük boşluklar kalıyor. Bu konularda, BM Barış Gücü Subaylarının gözetiminde doğrudan işbirliği yapmamızı öneriyorum. Bu tür olaylar karşısında polisin derhal birlikte hareket etmesi, bilgi ve kanıt değişiminde bulunması, otopsilerde iki tarafın da temsil edilmesine olanak sağlanması ve suçluların kurtulmasına izin verilmemesi için birlikte balistik, parmak izleri ve saire test ve incelemelerde bulunulması üzerinde anlaşmaya varılması mümkündür.

Bir çözüme varılması halinde izlenecek prosedürün bu olacağı nedeniyle, makamlarımıza bu tür bir işbirliğine şimdiden girmeleri konusunda izin vermememiz için bir neden göremiyorum. Bu, "iki devlet arasında bir anlaşmayla" değil de, "toplumlararası bir anlaşma çerçevesinde" olacağı için tarafların, birbirlerinin siyasi pozisyonlarını çiğner gibi görülmesi mümkün değildir.

Buna ilaveten, benzer şekilde bir saldırmazlık anlaşması yapılması yönünde birkaç kez çağrıda bulunduğumu hatırlarsınız. Bunun, her iki tarafta da gerilimin azalmasına büyük ölçüde katkı sağlayacağına hala inanıyorum. 1960'lı yıllardan beri Kıbrıs'ta yaşayan bizler için, Kıbrıs sorununu güç kullanarak çözmenin mümkün olmadığı ve tek çıkış yolunun, 1977 ve 1979'da mutabakata varıldığı gibi, iki toplumlu ve iki kesimli bir düzenleme içinde, yanyana, güvenli ve huzurlu bir şekilde bir arada yaşama konusunda iki tarafın bir ön anlaşmaya varmaları olduğu açıktır.

TCE™

B. İleriye bakmak ve acıları paylaşmak

22 Eylül 1996 tarihli size muhatap mektubumun son paragrafında şöyle yazıyor:

"Yukarıdaki gerçeklerin ışığında, çok geç olmadan var olan tehlikeli tırmanışı ters çevirmek zorundayız. Pozisyonumuzu doğru bir şekilde değerlendirebilmemiz için gelecekteki bir çözüm konusundaki görüşlerinizi en samimi ve en açık bir biçimde ve mümkün olduğu kadar erken bir zamanda lütfen bize bildiriniz."

İleriye dönük bu önerime son mektubunuzda hiçbir atıfta bulunmayışınızı görmek beni üzdü. Mektubunuzda bir parmağınızla daha fazla Türk tarafını gösterip itham ederken, diğer üç parmağınızla da kendinizi işaret ettiğinizi unuttunuz. Tüm samimiyetimle yinelemek isterim ki, iddialarınızın aksine,her seferde, her iki taraftan da genç insanların öldürülmesine çok üzüldüm (ve bu doğrultuda radyo, TV ve gazetelere demeçler verdim). Üzücü olan odur ki, Kıbrıs Rum liderliği, (kendi sözlerinizle) "ortaklık devletini bir Kıbrıs Rum devletine dönüştürmek" için askeri bir planı yürürlüğe koymasaydı, bütün bunların olmayacağı gerçeğini hala kabul etmemeyi sürdürmektedir. Ortaklık devletini (bu kez iki kesimli bir çözüm temelinde) yeniden oluşturmayı konuştuğumuza (veya konuşmamız gerektiğine) ve mektubunuzda böyle bir anlaşmadan yana olduğunuzu BM Genel Sekreteri'ne bildirdiğinizi belirttiğinize göre; kuvvetlerin birbirinden uzaklaştırılması, iki tarafın karıştığı ciddi olaylar konusunda iki tarafın makamları arasında işbirliği yapılması, karşı tarafa kaçıp saklanan şüpheli kişilerin iadesi konusunda anlaşmaya varılması, aciliyet arzeden çevre planlama ve yönetimi konularında işbirliği yapılması ve iki

taraf arasında çalışma hayatı ve spor alanındaki işbirliğini önleyen engellerin kaldırılması amacıyla komiteler düzeyinde düzenlemelere gidilmemesi için bir neden görmüyoruz. Bütün bunlar, Ada'daki gerginliğin azaltılmasında yardımcı

olabilir.

Güney'de yaşayan herkesin malumudur ki, bize uygulanan ekonomik, sosyal ve siyasi tecrid politikası ters tepti. Bütün bunlar, daha fazla güçlenerek kendi ayaklarımız üzerinde durmamıza ve kendi yaşamımızı sürdürmek için alternatifler bulmamıza yardımcı oldu. Bütün

bunlar, Ada'daki bölünmüşlüğü pekiştirmeye de yardımcı oldu. Hukukun üstünlüğüne açıkça aykırı olarak Avrupa Birliği'ne tek yanlı girme yönündeki son girişiminiz, pek tabii ki bu süreci tamamlayacak ve Ada'nın temelli bölünmesine neden olacaktır.

Sizin koşullarınızla Avrupa Birliği'ne girmemiz konusunda hiçbir şekilde zorlanamayız. Kıbrıs öncelikle yeniden birleşmelidir. Bunun olabilmesi için de, eşit siyasi bir ortak olarak kazanılmış haklarımız, Kıbrıs'ın egemenliğindeki hakkımız ve 1960 Garanti Sistemi tanınmalıdır.

C. Sınır bölgelerindeki Kıbrıs Rum Milisleri

Avgoru bölgesini pasifize etme yönündeki çabalarınızdan dolayı size teşekkür ederim. Bütün milislerinize silah, cephane ve üniforma dağıtıldığı yönündeki demeciniz konusunda ise bu tutumun, "barış kültürü"ne ve Kıbrıs'ın ihtiyacı olduğu uzlaşmaya yardımcı olmadığını söyleyebilirim. Tam tersine, böyle bir tutum, "savaş kazanının fokurdamaya devam etmesini sağlar ve dostluk yerine düşmanlığı körükler, Milislerin hiçbir Kıbrıslı Türke veya Türkiye'den gelen Türk'e saldırmamış olması, kimse için avunma konusu olamaz. Bunun nedeni, hiçbir Kıbrıslı Türkün veya Türkiyelinin, askeri bölgelerinizi ihlal etmemiş olmasıdır. Kendi başlarına hareket ettiklerinde ve merkezi otoriteye meydan okumaya başladıklarında (ki başlıyorlar) Güney'deki "canavarlar" ve milislerle nasıl baş edeceğinizi çok merak ediyorum. Motosikletlilerin, Ağustos 1996'daki "barışçı gösterileri!" sırasında durum maalesef böyle olmuştu.

D. Siyasi irade

Kıbrıs sorununun çözümü konusunda Türk tarafında siyasi irade bulunmadığı yönündeki iddianız üzücüdür. 1968 ve 1974 arasında (sizinle bir çözümü görüşürken) aşağıdaki temel ilkeler hariç, bir anlaşma için gerekli bütün tavizleri vermeme rağmen, Kıbrıs Rum basını tarafından haksız yere "katı" ve Kıbrıs sorununu çözmek için "siyasi iradeden yoksun" olarak lanse edildiğimi hatırlarsınız.

a. Halkımın ortaklık statüsü (Bir Kıbrıs Rum Cumhuriyeti içinde koruma altına alınmış bir azınlık olmayı reddediyorduk).

b. 1960 garanti sistemi (bu, gelecekteki bir düzenlemede kurucu bir ortak olarak kendimizi ve Kıbrıs'ın bağımsızlığını korumak için elzemdi ve elzem olmaya devam ediyor) dışında bir çözüm için bütün tavizleri verdiğimi siz biliyorsunuz.

"İfadem" (cilt 3. sayfa 206) adlı hatıratınızda, bu gerçeği aşağıdaki sözlerle doğruluyorsunuz:

'Türk tarafının verdiği tavizlerden sonra, Makarios'un 12 Aralık 1972 tarihli kararıyla taviz vermemesi, hem kendisinin, hem de Kıbrıs'ın kaderini belirlemişti. Zar atılmış ve olabilecek en kötü şey bunu izlemişti."

Prof. Aldıkaçtı ile birlikte 1972'de genişletilmiş toplumlararası görüşmelere bizimle birlikte katılan Yunanlı anayasa uzmanı Michael Dekleris'e atfen Filelefttheros gazetesi 6 Ekim 1996 tarihli bir haberinde şunları belirtmekteydi:

"O (Rauf Denktaş) gençlik yıllarında aşırı uçta bir kişi olmakla biliniyordu. Ancak onu tanıdığımda realist bir kişi idi ve görüşme masasında ılımlı bir kişiliğe sahipti. Tavrı, bir anlaşma isteyen ve o yönde çaba harcayan bir kişinin tavrıydı. Bu adamla birlikte ikibuçuk yıl görüştüm ve bu dönem içinde sorumlu ve ılımlı bir tarzda hareket ettiğini söyleyebilirim."

Bütün bunlara rağmen, "katı bir görüşmeci" biçimindeki şöhretim, Kıbrıs Rum propaganda makinesi sayesinde devam etti.

Çok iyi biliyorsunuz ki, BM Genel Sekreteri'nden, "siyasi iradeden yoksun olduğumuz" yönündeki demeci, haksız yere söküp aldığınızda, Güven Yaratıcı Önlemlerin uygulanış biçimi konusunda Mr. Gustave Feissel'le halehazırda anlaşmaya varmıştık. Ancak bizim, henüz anlayamadığımız nedenlerle, oldukça uzun bir süre bunu aleyhimize kullanmanıza karşın, BM Genel Sekreteri raporunu düzeltmedi. Bu yanlışlık daha sonra BM Genel Sekreteri tarafından 28 Haziran 1994'de düzeltilmesine rağmen, propaganda makinanızın, yanlış raporu bütün dünyaya yaymaya devam etmesi, üzücüdür. Aynı zamanda, Genel Sekreter'in, 10 Ekim 1994'de bize gönderdiği daveti kibarca "kötüye kullananın" ben olmadığımdan bahsetmeyi unuttunuz. Davette: "... Güven Yaratıcı Önlemlerin uygulanması ve uzun zamandan beri düşünülen Kıbrıs sorununa bütünsel bir çözüm bulunması yönünde ilerleme kaydedilmesinin yollarını pratik ve somut bir biçimde araştırmak amacıyle bir dizi resmi olmayan danışma toplantıları için ikametgahında, Feissel'le bir araya gelinmesi..." denilmiştir.BM Genel Sekreteri'nin 28 Haziran 1994 tarihli mektubunda öngörüldüğü gibi: BM'nin Güven Yaratıcı Önlemler Paketi'nin uygulanmasına açıkca karşı çıkıp reddederken, Avrupa Birliği üyeliği konusunu da yeni bir koşul olarak öne sürüp, BM Genel Sekreteri'nin bizim için hazırladığı gündemi berhava ettiniz. BM'nin ve Kıbrıs konusuyla ilgili bütün diplomatların girişimlerine rağmen, o zamandan bu yana Kıbrıs Türk tarafıyla buluşup görüşmeyi reddediyorsunuz. 1977 ve 1979 doruk anlaşmaları temelinde bir çözüme varılması konusunda kendi siyasi irade yoksunluğunuzu örtbas etmek amacıyle, çözüme varılması için "ortak zemin" olmadığı yönünde inandırıcı olmayan gerekçenizi geliştirdiniz.

E. 1963 Olayları

Mektubumun bu bölümünü, (Mareşal Lord Carver'a atfen), "Rumların bize karşı planladıkları saldırıyı başlatmadan önce, Türklerin meseleyi zorladıklarına" ilişkin iddianıza değinmeden kapatamam. Bize saldırmaya her yönünüzle hazır olduğunuzu bildiğimiz için işi zorlayacak bir pozisyonda bulunmadığını biliyorduk. Aynı zamanda, Türkiye'nin bu tehlikeye karşı uyanık bulunmadığını ve saldırıyı önlemek

için bir hazırlığı olmadığını biliyorduk. 1963 ile 1974 arasındaki gerçekler bu görüşü açıkça teyid ediyor. Ancak kayda geçmesi amacıyle bizzat sizin, Yüksek Anayasa Mahkemesi Başkanı

Prof. Forsthoff'un, zamanın "Kıbrıs ordusu" komutanı General George Karaiannis'in ve Yunanistan'ın o zamanki Kıbrıs Başkonsolosu Angelos Vlachos'un değerlendirmelerine atıfta bulunmak istiyorum.

1. Hatıratınızda diyorsunuz ki: "Hiç şüphesiz, Eylül 1963'te, Makarios direksyonda olduğu halde Kıbrıs Rum liderliği cumhuriyet gemisini bir çarpışma sürecine yönlendiriyordu ve Kıbrıs Türk liderliği de bu çarpışmayı cepheden karşılama kararı almıştı." (İfadem, cilt 3, Sayfa 211)

2. Prof. Forsthoff, Die Welt gazetesinin 27 Aralık 1963 tarihli bir nüshasında yayınlanan bir demecinde, şu sonuca varmıştı:

"Son trajik olayların tüm sorumluluğu Makarios'un omuzlarındadır. Amacı, Kıbrıs Türk toplumunun haklarını yok etmektir."

3. Atina'da yayınlanan Ethnikos gazetesinin 13 Haziran 1965 tarihli nüshasında yayınlanan bir demecinde General Karaiannis'in şunları söylediği belirtiliyor:

"Ağustos 1960'ta... Cumhurbaşkanı Makarios aşağıdakileri uygula-ma kararı aldı:

A. Kıbrıslı Rumları muharebeye hazırlamak ve onları silahlandır-mak;

TCF™

B. Anayasa'da değişiklik yapıp Cumhurbaşkanı Yardımcısının veto yetkisini ortadan kaldırarak, devletin çalışır hale getirilmesini sağlamak. Her şeyden önce Kıbrıslı Rumları muharebeye hazırlamak için özel bir planı yürürlüğe koydu...

Kıbrıslı Rumlar muharebeye hazırlandı ve kurulan "örgüt", sonunda "Rum Milli Muhafız Ordusu" adını aldı."

Aynı gazetenin 15 Haziran tarihli nüshasında yayınlanan demeçte, General Karaiannis şunları itiraf etti:

"Türklerin, anayasada değişiklik yapılmasını reddetmeleri üzerine Başpiskopos Makarios, planını yürürlüğe koydu ve Rum saldırısı Aralık 1963'te başladı."

General Karaiannis'in itirafları da kanıtlıyor ki, iktidarın İngiltere'-den yeni Cumhuriyet'e devredildiği ay olan Ağustos 1960'ta ve yeni anayasaya yürürlüğe girme şansı bile verilmeden, Cumhurbaşkanı Makarios, Kıbrıs Türk ortağına silah zoruyla anayasa değişikliğini empoze etmeye karar vermişti.

4. Yunanistan'ın Kıbrıs'taki zamanın başkonsolosu Angelos Vlachos, "Kıbrıs sorununun On Yılı" adlı hatıratında, şunları diyor:

"Ocak 1963'te, Yunan hükümetinin haberi olmaksızın, Kıbrıslı Türklerin etkisiz hale getirilmeleri için cumhurbaşkanlığı sarayında üç gün süren planlama tatbikatları

yapıldı. Yeni saldırısını başlatmak için Başpiskopos, Zürih/Londra Antlaşmalarını imzalayan Karamanlis'in iktidardan uzaklaştırılmasını bekledi."

Sanırım ki son mektubunuzda gündeme getirdiğiniz noktalarla ilgili olarak geçmişteki gerçekleri olduğu gibi yansıtma çabası çerçevesinde yeterince laf ettim. Ancak geçmişteki yaraları sarmak ve halklarımızın yaşam düzeyini ileri götürmek istiyorsak, geleceğe eşit bir istekle ve heyecanla bakmamız gerekir. Bu nedenle şunları öneririm:

Barışa ve çözüme yardımcı bir atmosferin oluşmasına yardımcı olmayan polemiklere, suçlamalara ve karşı suçlamalara; sınırlardaki organize olaylara ve ara bölge ihallerine kendimizi kaptırmaktan ve girişmekten kaçınalım.

Ters etki yapan eylemler, her ikimiz tarafından da her zaman için

engellenmelidir.

Benim tutumum açıktır ve bir yanlış anlamaya meydan vermemek için çok samimi ve açık olacağım:

Biz, Kıbrıs'ın bağımsızlığı ve egemenliğinin kurucu halklarından biriyiz. Kıbrıs salt bir Elen toprağı değildir. Siyasi olarak eşit olan her iki halkın da yurdudur. Türk olduğu kadar Rumdur da. Kıbrıs sorununu, eşitlik temelinde ve dış müdahale olmaksızın çözecek olan bu iki halktır. İki kesimlilik, halkım için güvenlik unsurlarından biridir. Tüm mülk sorunlarının mübadele veya tazminat yoluyla çözümü, sözde evrensel ilkelerle sulandırılamayacak kadar hayati öneme haiz konulardır. (1960'ta kurulduğu şekliyle) Kıbrıs'ın bağımsızlığı konusundaki sınırlamaların devam etmemesi halinde, Kıbrıs'ın bağımsızlığının kalıcılığı güvence altına alınamaz. Hepimizin 1960'ta kabul ettiği bu sınırlamalar ENOSIS ve taksimi yasaklıyor ve buna göre Kıbrıs, iki anavatan'ın (Türkiye ve Yunanistan'ın - bağımsızlığımızın garantörleri) birlikte üye olmadığı bir birliğe üye olamaz. Bir başka deyişle, anavatanlarımızın Kıbrıs üzerindeki dengesi korunmalıdır.

Kıbrıs Cumhuriyeti'ni yok ederek onu bir Rum cumhuriyetine dönüştürme kararı aldıktan sonra, (özellikle bağlantısızları), "tam bağımsızlık" için yanıp tutuştuğunuzu dünyaya bildirmenizin, propaganda çizginiz olduğunu biliyorum. Amacın, Kıbrıs'ın bağımsızlığı

üzerindeki sınırlamaları kaldırarak ENOSİS'e doğru ilerlemek olduğunu bizden iyi bilen yoktu. Bu sınırlamaların Kıbrıs'ın, iki toplumun ortaklığına dayalı bağımsızlığının korunması için gerekli olduğunu çok az kişi biliyordu.

4 Ciltlik "İfadem" adlı kitabınızı okuduktan sonra, Kıbrıs Türk toplumunun yukarıda sözü edilen endişelerini anladığınız ve bunlara saygı gösterdiğiniz izlenimini edinmiştim. Ancak şimdi, Avrupa Birliği'ne tek yanlı olarak başvurunuzla birlikte "Kıbrıs Cumhuriyeti'nin"

yukarıda sözü edilen sınırlamalara artık tabi olmadığı ve "Kıbrıs'ın" böyle bir üyelik için yasal olarak başvurma hakkına sahip olduğu sonucuna vardığınız anlaşılmaktadır. Bu konudaki tutumumuz açıktır. "Kıbrıs Cumhuriyeti" ünvanının 1960 anlaşmalarıyla bir ilgisi varsa (ki bize göre hiçbir ilgisi yoktur) hukukun üstünlüğü ilkelerine göre tek

yanlı başvurunuz geçersizdir. Bu nedenle, bu yöndeki süreç BM Fikirler Demeti'nin 92. paragrafında da öngörüldüğü gibi Kıbrıs sorununun çözümüne kadar durdurulmalıdır. 33 yıldan beri gaspettiğiniz ünvanın, 1960 anlaşmalarıyla hiçbir ilgisi olmadığı iddiasındaysanız, yani başvurunuz "Güneydeki Rum Cumhuriyeti'ni" temsil ediyorsa iş değişir. Böyle bir durumda Avrupa Birliği'ni uygun bir şekilde bilgilendirmeli ve Kıbrıs'ta bütün Kıbrıs'ı temsil eden yasal bir hükümet olduğunuz iddiasından vazgeçmelisiniz. İlaveten, Kıbrıslı Türklerin "yasal hükümetin" bilgisi dahilinde temas kurulacak ada üzerindeki bir azınlık" olduğu iddiasıyla manevra yapmamalısınız.

Bir başka deyişle, var olan anlaşmaları görmezlikten gelerek Kıbrıslı Türklerin, tek yanlı üyelik başvurunuza karşı çıkmalarına ilişkin kazanılmış hakkına itiraz ederken, iki toplumlu iki kesimli bir çözümden yana olduğunuzu iddia edemezsiniz. Bu tutumunuz, emin olunuz ki bir çözüm şansını tamamen yok edecektir. 33 yıldan beri adalet bekliyoruz. 33 yıldır, bu tür tuzaklara düşerek kadük olan 1960 Cumhuriyeti'ndeki ve gelecekte kurulacak ortaklık cumhuriyetinin eşit ortaklık haklarından vazgeçmeyeceğimizi anlamanızı bekliyoruz.

Türkiye'nin ve bizim çıkarlarımızı ve haklarımızı koruyan 1960 Garanti ve İttifak Antlaşmalarının tartışılamaz olduğunu ve gelecek bir çözümde tartışma kaldırmaz bir husus olarak görülmesi gerektiğini burada belirtmeyi uygun görüyorum.

33 yıllık zaman dilimi, tüm ilgili taraflara şunu kanıtlamaya yeterli olmalıdır: Ya sorunu çözer ve adanın birleşmesini iki kesimli ve iki toplumlu bir temelde sağlarız; ya da, halklarımızın karşılıklı yarar esasına göre işbirliği yapmalarına bir şans vererek, iki ayrı yönetim olarak kalır ve barış içinde birarada yaşamaları yollarını ararız. Ve, mevcut düşmanlık, suçlama ve karşı suçlama atmosferine son verdiğimiz zaman, yeniden birleşme yolunda onlara bir formül bulmaları için şans tanıyıp ve Kıbrıs adasının her iki toplumun ortak vatanı olduğu ve taraflardan birinin ötekini yönetemeyeceği veya birinin öteki üzerinde egemenlik kuramayacağı gerçeğini teslim ederiz.

Sonuç olarak 1977 ve 1979 doruk anlaşmalarına bağlı olduğumuzu teyid etmek istiyoruz. Doruk anlaşmalarından bu yana BM Genel Sekreteri'nin iyi niyet görevi çerçevesinde gelişen parametreler üzerinde samimi ve sonuç alıcı görüşmeleri inşa etmeye hazırız. Toplumlarımızın, Türkiye, Yunanistan ve bölgenin çıkarları için en iyi yol; iki kurucu ortak toplumun siyasi eşitlik ve egemenliğe dayalı, iki toplumlu ve iki kesimli bir ortaklığı yeniden kurmalarıdır.

Bunun için en erken bir zamanda bir araya gelerek;

a. İki taraf arasındaki ilişkilerde yıkıcı tırmanış döngüsünü ters çevi-recek önlemleri görüşmeli

b. İki toplum arasında var olan derin güvensizliği ele alacak önlem-leri ele almalı ve

c. Uzun zamandan beri düşünülen bütünsel bir çözümün süreç ve içeriğini tartışmalıyız.

Rum tarafının, Kıbrıs'ı Helenleştirme hayallerinden ve hazırlıkla-rından vazgeçmesi için 33 yıldır beklemekteyiz ve bu sürenin yeterli bir zaman olduğunu artık anlayacağınızdan eminim. Ayrıca, durumumuzu ileri götürme ve 33 yıldır silah zoruyla itildiğimiz yalnızlıktan kurtulma hakkına sahip olduğumuzu anlamanızı bekliyoruz."

Rauf R. Denktaţ

121- RUM TARAFININ AB'A TAM ÜYELİK GİRİŞİMLERİ NE ZAMAN BAŞLAMIŞ VE NASIL GELİŞMİŞTİR?

Rum yönetimi, silah zoru ile gerçekleştiremeyeceğini anladığı enosisi, dolaylı yoldan gerçekleştirmek için 3 Temmuz 1990 tarihinde tüm Kıbrıs adına AB'a tam üyelik başvurusunda bulunmuştur.

Bunun ardından 17 Mart 1992 tarihinde, üyeliğe başvuran ülkelerle ortak parlamenter komiteleri kurma kararı çerçevesinde, her yıl iki kez toplanmakta olan Ortak Parlamenterler Komitesi'ni hayata geçirmek için AB-Rum Yönetimi Ortak Parlamenterler Komitesi toplandı.

30 Haziran 1993'de ise, Avrupa Komisyonu Rum yönetimi başvuru-sunu uygun bulduğunu açıkladı.

24 Haziran - 9 Aralık 1994 tarihinde Korfu ve Essen'de yapılan Avrupa Konseyi zirve toplantısında, AB'ın ilk genişlemesinin "Kıbrıs"a da içereceğini açıkladı.

TCE

6 Mart 1995 tarihinde toplanan Bakanlar Konseyi ise "Kıbrıs" diye tanımladıkları Rum tarafı ile tam üyelik görüşmelerinin 1997 yılı sonlarında tamamlanması beklenen hükümetlerarası konferansın bitiminden 6 ay sonra başlaması yönünde bir karar aldı.

AB'nin attığı her adımla nihayet emeline ulaşacağı yönde cesaretlenen Rum tarafı, her geçen gün daha da uzlaşmaz bir tutum takınarak tüm çabalarını, uluslararası camiayı, Avrupa Birliği bünyesinde yer alan Hükümetlerarası Konferansın bitmesi ve sözde "Kıbrıs Cumhuriyeti"nin üyelik görüşmelerinin başlaması beklenen 1998 yılına kadar oyalayabilmek yönünde yoğunlaştırdı. Kıbrıs Türk tarafının iyi niyetiyle yaptığı görüşme çağrılarına ve üçüncü çevrelerin tüm çabalarına rağmen Rum tarafı, yalnızca görüşme masasından kaçmakla kalmayıp askeri gücünü artırma çabalarına her geçen gün artan bir hızla devam etti. Rum tarafının bu tehlikeli politikası Rusya Federasyonu'ndan gelişmiş S-300 füzeleri alma kararıyla yalnız adadaki değil, Doğu Akdeniz'deki barışı ve istikrarı da tehdit eden boyutlara ulaşarak bardağı taşıran son damla oldu. Uluslararası camianın bu tehlike karşısında her geçen gün artan baskıları sayesinde Rum tarafı nihayet görüşme masasına oturmayı kabul etti, ancak AB'nin müdahalesi sonucunda Temmuz 1997'de New York, Troutbeck'te ve Ağustos 1997'de İsviçre, Glion'da Cumhurbaşkanı Denktaş ve Rum lideri Klerides arasında yapılan görüşmeler sonuçsuz kaldı.

Avrupa Birliği, tüm uyarılara rağmen Troutbeck'teki görüşmelerin hemen ardından 17 Temmuz 1997'de yayınladığı "Gündem 2000" başlıklı ve GKRY ile tam üyelik müzakerelerinin Kıbrıs'ta siyasi bir anlaşma olsun olmasın 1998 başlarında

başlayacağını ilan eden raporuyla Glion görüşmelerini daha başlamadan başarısızlığa mahkum etti. Ve nihayet 12-13 Aralık 1997 tarihlerinde Lüksemburg'da yapılan zirve toplantısında "Kıbrıs" ile tam üyelik görüşmelerini başlatma yönündeki kesin kararını alan 30 Mart 1998'de ise tam üyelik görüşmelerini başlatan AB, iki taraf arasında devam eden görüşmeler sürecine son yıkıcı darbeyi indirdi.

KKTC ise buna yanıt olarak iki toplumlu temas adı altında AB ve 3. ülkeler tarafından organize edilen tüm temasları askıya aldı, Ledra Palas kapısından giriş-çıkışlarda vize uygulamasına başladı, TC-KKTC ilişkilerinin daha da derinleştirilmesini kararlaştırdı ve görüşmelere ancak iki devletli zemin üzerinde başlanabileceğini ilan ederek "toplumlararası görüşmeler" prosedürünün öldüğünü açıkladı.

Açık olan şudur ki, AB Kıbrıs Türk halkının eşit hak ve statüsünü hiçe sayarak Rum tarafının yasadışı müracaatı bazında "Kıbrıs'ın" tam üyelik sürecini ileriye götürürken ve tüm dünya Rum tarafını "tüm Kıbrıs'ın tek ve yasal hükümeti" addederken, Rum tarafının, iki halkın eşitliğine dayalı bir anlaşmaya imza atmasını beklemek saflıktır. Rum tarafı yasadışı "devlet" statüsünü korudukça, "toplum" zemininde sürdü-rülen müzakere sürecinin başarısız olacağı açıktır. Artık tüm dünyanın Kıbrıs'ta iki eşit ve egemen devlet olduğu gerçeğini ve yapılacak olan görüşmelerin bu gerçeği yansıtmadığı takdirde sonuçsuz kalacağını kabul etmesi gerekmektedir. Kıbrıs Türk tarafı, Kıbrıs'ta adil ve kalıcı bir barış için, iki Devlet temeline dayalı görüşmelerden yana olduğunu dünyaya açıklamıştır. AB, Lüksemburg Zirvesi'nde aldığı kararla varolan görüşmeler sürecinin zeminini ve parametrelerini ortadan kaldırmış ve bu hatalı tutumunun tarihi sorumluluğunu da üstlenmiştir.

TCF

AB'nin Lüksemburg kararında yalnızca bir azınlık olarak gördüğünü açıkça ortaya koyduğu Kıbrıs Türk halkına bir şekilde üyelik görüşmelerine dahil olması yönünde yapmış olduğu çağrı, yalnızca kabul edilmez olmakla kalmayıp Kıbrıs Türk halkı ve ulusuna yapılan bir hakaret niteliğindedir. Kıbrıs Türk halkı bir azınlık değildir ve hiçbir zaman olmamıştır.

122- TÜRKİYESİZ AB ÜYELİĞİ MÜMKÜN MÜ?

Rum yönetimi, BM ve AB gibi uluslararası kuruluşlar, 4 Mart l964 tarihli BM Güvenlik Konseyi kararına sığınarak, gayrı meşru Rum yönetiminin, “1960 Anlaşmalarına ve Anayasaya uygun olarak tüm Kıbrıs’ın meşru hükümeti olduğunu” iddia etmektedir.

Oysa Anlaţmalar Türk Cumhurbaţkan Muavini, 3 Türk Bakan, 15 Türk Milletvekili, 70/30 oranında Türk memur, 60/40 oranında Türk ordu mensubu, bütçeden pay, veto hakkı, ayrı oy çoğunluğu vb. hususlar öngörmekteydi. Ancak bugün Güney’deki rejimde, tek bir Türk bile görevli değildir.

Bir an için Rum tarafı ile BM ve AB’ ın iddialarını doğru kabul etsek ve Kıbrıs Anayasasının geçerli olduğunu varsaysak bile, Rum Yönetimi yine tek başına AB’a tam üyelik başvurusunda bulunamaz. Çünkü “Kıbrıs Anayasası’nın 50. maddesi, uluslararası antlaşma, sözleşme ve anlaşmaların akti konusunda Türk Cumhurbaşkan Muavinine veto hakkı tanımaktadır.”

Bu maddenin (a) fıkrasında veto hakkı şöyle düzenlenmiştir.

“Yunanistan Krallığının ve Türkiye Cumhuriyeti’nin ikisinin birden katıldığı milletlerarası teşekküller ve ittifak anlaşmalarına Cumhuriyetin katılması müstesna olmak üzere.....(ii) milleterarası andlaşma, sözleşme ve anlaşmaların akti.....” konusunda veto hakkı vardır.

Görüldüğü gibi, bu maddede, Türkiye ve Yunanistan’ın birlikte üye oldukları kuruluşlara Kıbrıs’ın katılmasının veto edilemeyeceği belirtilmiş, ancak iki Anavatanın birlikte üye olmadığı kuruluşlara Kıbrıs’ın üyeliğinin söz konusu olması halinde, denge bozulmasın diye, veto hakkı tanınmıştır.

Aynı olgu, Garanti Antlaşmasında da vardır.

Garanti Antlaşmasının l. maddesinde şöyle denmektedir.

“Kıbrıs Cumhuriyeti, herhangi bir devlete, tamamen veya kısmen, herhangi bir siyasi veya iktisadi birliğe katılmamayı taahhüt eder...”

Esasen, Zürih ve Londra Antlaşma-larında bu konu görüşülürken, Yunan Dışişleri Bakanı Averof, “Kıbrıs’ın iki Anavatanın birlikte üye olmadığı siyasi ve ekonomik birliklere üye olamayacağı” ilkesi üzerinde durmuş ve iki Anavatan arasında Lozan ve Kıbrıs’ ta kurulan dengelerin korunması açısından bunun şart olduğunu belirtmişti.

TCE™

Dolayısı ile uluslararası hukuk açısından olaya bakıldığında , şu sonuçlar ortaya çıkmaktadır:

1- Rum Yönetimi 1960 Anlaşmaları ile Kıbrıs Anayasasının öngördüğü meşru bir idare değildir. Tüm adayı temsil edemeyeceği gibi Türk Halkı adına da konuşma hak ve yetkisi yoktur. Bu bağlamda, tüm Kıbrıs adına, AB’a tam üyelik başvurusu yapma hakkı da yoktur.

2- Eğer Kıbrıs Anayasası geçerli kabul edilecekse, o zaman Anayasa gereği, Türk tarafının da onayı ve otomatik veto hakkı kabul edilmelidir.

3- Garanti Antlaşmaları Rum tarafının, iki Avanatanın birlikte üye olmadığı herhangi bir siyasi ve ekonomik birliğe üyeliğini engelle-mektedir. Kıbrıs Anayasasının 50. maddesi ise bu konuda Türk tarafına veto hakkı tanımaktadır.

İlgili tüm taraflar, Garanti Antlaşmasının geçerliliğini kabul ettiğine göre, hukukun gereği yapılmalıdır. Uluslararası hukuka ve hukukun üstünlüğüne saygı, Rum başvurusunu ileri götürmemeyi gerektirmek-tedir.

GEÇMİŞTE İMZALANAN ANLAŞMALAR
1- Commonwealth Üyeliği

Commonwealth üyeliği, Ocak 1960’da Londra’da toplanan ikinci Kıbrıs Konferansını takip eden günlerde, seçilmiş Kıbrıs Cumhurbakanı ile, seçilmiş Cumhurbaşkan muavini ve İngiliz hükümeti arasında, iki Anavatanın da bilgisi dahilinde, özel surette

varılan bir anlaşmayla gerçekleşmiştir. Bu anlaşmaya ait resmi bildiri, ilgili üç tarafın onayı ile 20 Ocak 1960 tarihinde yayınlanmıştır.

Bildiride, müracaat kararının, Cumhuriyetin ilanından sonra oluşacak iki toplumlu mecliste onaylanması gerektiği belirtilmiştir.

O dönemde Londra Ortak Komitesi' ndeki Türk Temsilci olan Osman Örek, Rum tarafının sadece Bakanlar Kurulu onayı üzerinde ısrar ettiğini, Türk tarafının ise Meclis onayı üzerinde durduğunu ve İngiltere'nin de "ileride hukuki geçerlilik açısından herhangi bir şüpheye yer vermemek için" Türk Tarafının tutumunu destekleyerek onayın iki toplumlu Meclis'te yapılmasında ısrar ettiğini ve anlaşmanın da bu şekilde yapıldığını, yazdığı bir raporda belirtmişti. (K.T.Y. Savunma Üyeliğinin 102/69/2 sayılı ve 24 Mart 1973 tarihli raporu) Osman Örek raporunda, hatta, iki toplumlu Meclis onayı ile de yetinilmediğini, Meclis onayından sonra, 1961 yılında Commonwealth'ın ilk Devlet Başkanları toplantısına Rum Dışişleri Bakanı ile birlikte Savunma Bakanı olarak kendisinin de katılmasını Makarios'un kabul etmek zorunda kaldığını belirtmiştir.

Dolayısı ile Commonwealth üyeliğinde iki Toplumla Anavatanların onayı alınmıştır.

BM ÜYELİĞİ
AET anlaşmasına benzememekle birlikte, Kıbrıs'ın BM üyeliği de iki Toplum temsilcilerinin onayı ile gerçekleşmiş ve 1960 yılındaki üyeliğe kabul töreninde, Ragıp Malyalı, Kıbrıs'ın BM Daim Temsilcisi Rossides'in yardımcısı olarak ve iki toplumlu bir heyetle Genel Kurul'a katılmıştır.

TCF™

Türk tarafı, Rum yönetiminin "tüm Kıbrıs adına" bazı uluslararası kuruluşlara müracaatına dahi, anında tepki göstermiş ve müracaatların, tüm Kıbrıs'ı bağlamadığını belirtmiştir.

Örneğin, l971'de Rum tarafının, tüm Kıbrıs adına Uluslararası Telekomünikasyon Birliği'ne katılımının tüm Kıbrıs'ı bağlamadığı, Cumhurbaşkan Muavininin 59/64/2 sayılı ve 18 Ağustos 1971 tarihli mektubu ile;

1972 yılında, Avrupa Konseyi'nin Sosyal Güvenlik Anlaşması protokollerini tüm Kıbrıs adına imzalamaları, yine Cumhurbaşkan Muavininin 11/64/3 sayılı ve 22 Mayıs 1972 tarihli mektubu ile protesto edilmiş ve 1960 Anayasası çerçevesinde Rum Temsilci Modinos'un tüm Kıbrıs'ı bağlayıcı imza atamayacağı, Konsey Genel Sekreteri Toncic-Sorinj'e bildirilmiştir.

Cumhurbaşkan Muavini Dr. Küçük, Rusya ile "Kıbrıs" arasında imzalanan Havacılık Anlaşmasını da 19 Şubat 1964 tarihinde Veto etmiş, ancak Makarios Anayasa hükümlerini çiğneyerek tek taraflı uygulamaya geçmiştir.

Cumhurbaşkan Muavini Dr. Küçük, 23 Mart 1964 tarihinde Kolombo'da gerçekleşen Bloksuz Ülkeler Konferansına katılınmasını da, 19 Mart 1964 tarihli bir mektubu ile veto etmiştir.

Bu gerçek ışığında bugün, Rum yönetimi ile AB yetkililerinin "geçmişte benzer anlaşmalara tepki göstermediniz. Rum tarafı tüm Kıbrıs adına AB'a tam üye olabilir.

Geçmişte örnekleri vardır" şeklindeki yaklaşımı, tümü ile her türlü hukuki ve siyasi dayanaktan yoksun olduğu kadar, tarihi gerçeklere de terstir.

RUM BAŞVURUSU VE GELİŞİMİ

Ne yazık ki, bütün bu gerçekleri dikkate almayan Avrupa ve Rum yönetimi, hukuku çiğneyerek, tüm itirazlarımıza karşın 19 Aralık 1972'de Kıbrıs-AET Ortaklık Anlaşmasını imzalamıştır.

Türk Toplumunun itirazlarını önlemek için anlaşmanın 5. maddesinde "AET'nin adadaki iki Toplum arasında hiçbir ayırım yapmayacağı" ifade edilmişti.

Ne ki, bugün AB, bu maddeyi çiğneyerek tek muhatap olarak Rum toplumunu almaktadır.

Rum yönetimi, bundan cesaret alarak 3 Temmuz 1990' da, yine tüm itirazlarımıza karşın, tüm Kıbrıs adına AB'a tam üyelik başvurusunu yapmıştır.

AB ise, belgeleriyle aktardığımız tüm hukuki ve ahlaki gerçekleri çiğneyerek, Rum müracaatını gündeme koymuştur.

AB, 6 Mart ve 12 Haziran 1995 tarihlerinde aldığı tek yanlı kararlarla bunu teyid etmiştir. Böylece 1996 Mart ayında başlayan Hükümetlerarası Konferansın bitiminden 6 ay sonra, tam üyelik görüşmelerinin başlatılması kararlaştırılmıştır. Birbuçuk yıl süren konferans 1997 yılı sonunda sona ermiş ve 1998 yılı başlarında Rum tarafı ile görüşmelerin başlaması gerçekleşmiştir.

TCE

RUM TARAFININ AMACI NEDİR?

Rum yönetiminin AB'a tam üyelik müracaatının amacı, ekonomik olmaktan çok, siyasidir.

Amaçları ise şöyle özetlenebilir:

1- Türkiye'yi, AB üyesi bir ülke toprağını "işgal" eden ülke durumuna düşürerek, AB ile karşı karşıya getirmek, hatta çatıştırmak. Rum tarafı bu nedenle "Almanya örneğine" sarılmakta ve Batı Almanya gibi önce Güney Kıbrıs'ın tam üyeliğe alınmasını, sonra AB'ın, Türkiye'ye baskısı ile Kuzey'in de Güney'e iltihakını sağlamak istemektedir.

2- AB' a tam üye olarak, Yunanistan' la birlikte Türkiye' ye karşı iki oya sahip olmak ve AB'ı kendi çıkarları doğrultusunda daha fazla etkileme imkanı elde etmek.

3- Gayrı meşru statüsünü meşru bir zeminde pekiştirmek, işgalinde tuttuğu "Kıbrıs hükümeti ve devleti" etiketini güçlendirmek.

4- Ortaya attıkları "AB ilkeleri temelinde bir çözüm" söylemini ileri götürerek, 3 özgürlükler konusunda AB desteğini elde etmek ve iki kesimlilik ilkesini ortadan kaldırarak, 1974 öncesine dönüşü sağlamak.

5- AB'a, "tüm Kıbrıs'ın meşru hükümeti" sıfatı ile tam üye olacaklarından, Türk Halkını otomatik olarak "Kıbrıs devletinin içinde bir Azınlık" statüsüne düşürmek ve eşitlik ilkesini yok etmek. (Batı Trakya örneği)

6- AB'den alacağı yardımlarla ekonomisini daha da güçlendirerek, ambargoların da yardımıyla KKTC ekonomisini daha ağır bir baskı altına almak ve Güney Kıbrıs'ı bir çekim ve cazibe merkezi haline getirerek iç cephemizi çökertmek. (Doğu Almanya örneği)

7- Kırmızı pasaport vaadiyle, kafa bulandırmak ve birlik beraberli-ğimizi parçalamak.

8- Ve, en önemlisi, Garanti ve İttifak Andlaşmaları'nı fiilen geçersiz hale getirerek, Lozan'da Türkiye ve Yunanistan arasında kurulan ve 1960 Anlaşmaları ile Kıbrıs'a da yansıtılan dengeleri Yunanistan lehine bozmak, Türk Halkını korumasız bırakmak. Türkiye'ye karşı stratejik üstünlük elde etmek.

9- Yunanistan'la dolaylı enosisi gerçekleştirerek, 1791 yılında çizilen ilk "Megali İdea" haritasında gösterilen hedefler çerçevesinde, 200 yıldır sürdürdükleri Enosis mücadelesini zaferle sonuçlandırmak.

10- Yunanistan'ı Doğu Akdeniz'e kadar getirerek, Türkiye'nin Güney sahillerini kuşatmak ve ülkeyi bir Orta Doğu ülkesi haline getirerek, petrol bölgelerinde etkili bir güç yapmak.

Nitekim Rum yönetimi Başkanı Klerides, özellikle Garanti Andlaşması konusunda, gerçek niyetlerini ortaya koymuştur.

TCE

İşte, birkaç örnek:

"Kıbrıs'ın Avrupa Birliği'ne girmesi, Türkiye'nin Garanti Andlaşmasından kaynaklanan tek yanlı müdahale hakkını ortadan kaldıracaktır..."

18.7.1995 AGON

"2-3 yıl içinde AB' a üye olmamız halinde, Türkiye' nin AB' a üye bir ülkeye müdahale etmesi, aklın alamayacağı bir hareket olacaktır."

25.4.1994 FİLELEFTHEROS

"AB'a girmemiz durumunda, anayasal konularda, Kıbrıslı Türklerin ileri sürdükleri birçok konuda, Rum tarafının eline kozlar geçecektir."

25.7.1994 AGON

19 Mayıs 1995 tarihinde Cumhurbaşkanı Denktaş ile görüşen Fransa Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı Claude Martin Başkanlığındaki AB Troika heyeti de, "Garanti Andlaşması zaman aşımına uğramış ve çağdışı kalmıştır. Bunların genişletilerek daha güncel hale gelmesi gerekir" şeklinde konuşmuştur.

Bu da, Türk tarafının, aslında çok taraflı bir tuzakla karşı karşıya bulunduğunu kanıtlamaktadır.

TÜRK TARAFININ TUTUMU NE OLMALI?

Bu değerlendirmeler ışığında konu 4 açıdan değerlendirilerek doğru siyasi tavır belirlenmelidir:

I- HUKUKİ AÇIDAN

Hukuki açıdan bir değerlendirme yapılırken, sorulması gereken sorular ve yanıtları şöyledir:

1- Rum yönetimi tüm Kıbrıs ve Türk Halkı adına konuşabilecek, tüm Kıbrıs'a egemen, 1960 Anlaşmalarının öngördüğü yapıda iki toplumlu meşru bir yönetim mi? HAYIR

2- Rum tarafı Garanti ve İttifak Antlaşmaları ile Kıbrıs Anayasası'na göre, Türk Toplumu ve Türkiye'nin onayını almadan ve Türkiye'nin tam üye olmadığı AB'a, tüm Kıbrıs adına üye olabilir mi? HAYIR

Bu hukuki gerçeklere karşın Rum tarafının tam üyelik başvurusuna onay vermemiz demek, Rum yönetimini meşru Kıbrıs hükümeti olarak tanımamız, azınlık haklarını kabul etmemiz, eşitlik talebi ile KKTC'den vazgeçmemiz, uluslararası hukuk ile anlaşmaların çiğnenmesine bizim de onay vermemiz demektir.

TCF

Bu ise teslim bayrağı çekmekten ve onursuzluktan başka birşey değildir. Böyle bir tutum, aynı zamanda 100 yıllık egemenlik, eşitlik ve özgürlük mücadelesinden vazgeçmemiz ve yok oluş kapısını açmamız demektir.

II- SİYASİ AÇIDAN

Siyasi açıdan, Rum tarafının tüm Kıbrıs adına AB'a tam üye olması, bugüne kadar görüşme masasında elde ettiğimiz eşitlik, iki kesimlilik, iki toplumluluk, güvenlik vb. hakların tümüyle ortadan kalkması ve 1974 öncesine dönüş kapılarının açılması demek olacaktır.

Görüşmeler de BM zemininden, Yunanistan'ın etkisi altında bulunan AB zeminine kayacaktır. Bu nedenle statümüz belirlenmeden, yani her iki tarafın da kabul edeceği bir anlaşmaya ulaşılmadan, Rum tarafı ile AB arasındaki görüşmelerin durdurulması gerekmektedir. Aksi halde, Batı Trakya Türkleri gibi Rum devletinde Azınlık durumuna düşecek ve her türlü baskıya açık hale geleceğiz.

III - STRATEJİK (GÜVENLİK) AÇIDAN

Stratejik açıdan, "Kıbrıs'ın" Türkiyesiz bir AB'a girmesi demek, herşeyden önce "dolaylı ENOSİS" anlamına geleceği için, Türkiye güneyinden de kuşatılmış olacak ve açık denizlere tüm çıkış kapıları kapatılacaktır.

Diğer yandan AB da Kıbrıs'a yerleşeceği için, Türkiye 40 mil ötesindeki bir toprak parçasında, tüm etkisini ve güvenliği açısından kontrol hakkını yitirecek, Kıbrıs, Türkiye'nin yumuşak karnına doğru bir hançer ve batmayan bir uçak gemisi olarak kullanılacaktır.

Kıbrıs Türk halkı ise, Garanti Antlaşması yok edildiği için, Anavatanın koruma şemsiyesinden tümü ile mahrum olacak ve Batı Trakya Türk Halkının durumuna düşecektir. Bir başka deyişle ada ikinci bir Girit olacaktır.

IV- EKONOMİK AÇIDAN

Ekonomik açıdan da çok ciddi endişeler vardır. AB, uluslararası finans kuruluşları ve zengin ülkeler, sadece 1974'den sonra Rum tarafına 1.5 milyar dolardan fazla yardım yaparak, Rum ekonomisinin gelişmesini sağlamışlardır.

Türk Halkına ise ABAD kararı ve 33 yıldır süren ambargolarla, ekonomik baskı uygulayarak, hem tarafsız, adil ve insan haklarına saygılı olmadıklarını kanıtlamışlar, hem de ekonomimize büyük bir darbe vurmuşlardır.

Ekonomistlerin ortaya koyduğu "Polarizasyon Teorisi"ne göre, zayıf bir ekonomi ile güçlü bir ekonominin bir anda entegrasyonu halinde, ekonomik faaliyetler için şart olan emek ve sermaye, zayıf ekonomiden güçlü ekonomiye doğru kaymaya başlar. Güçlü ekonomi, adeta bir hortum gibi, zayıf ekonominin zaten az olan olanaklarını da çeker....

Nitekim İtalya'da, fakir Güney İtalya'ya yapılan tüm yatırımlar ve verilen teşvikler, bir süre sonra Kuzey' e kaymakta ve AB'ın özel "Güney İtalya'yı destekleme Fonu'na" rağmen, aradaki uçurum bunca yıl sonra bile kapanmamaktadır.

Aynı olguyu Türkiye'nin Doğusu ile Batısı arasında da görüyoruz. Doğu'ya verilen tüm teşvikler, sonunda yine Batı'ya kaymaktadır.

Aynı olgu Almanya örneğinde de görülmüştür. AB üyesi zengin Batı Almanya ile AB üyesi olmayan fakir Doğu Almanya birleşmesinden sonra, Doğu Alman ekonomisi çökmüş, işsizlik patlamıştır.

Dolayısı ile, Kıbrıs sorununa çözüm bulunsa bile, Kıbrıs'ın AB'a tam üyeliğinden ve hatta bulunacak anlaşmanın tümüyle yürürlüğe girmesinden önce, en az 5 yıllık bir geçiş döneminin olması ve bu süre için KKTC ekonomisinin özel fonlarla desteklenerek Rum ekonomisi seviyesine getirilmesi gerekmektedir.

KKTC ile Rum ekonomisinin ve Kıbrıs ile AB ekonomisinin entegrasyonu ve varılacak anlaşmanın tümüyle uygulanması, ancak bu geçiş döneminden sonra mümkün olmalıdır.

Ve, hiç şüphesiz, bu geçiş döneminden sonra Türkiye de "Kıbrıs"la birlikte, aynı anda AB'a tam üye olmalıdır.

Dolayısı ile Kıbrıs'ın AB üyeliğinin Türk halkına ekonomik refah getireceği yönündeki iddialar da temelden yoksun ve gerçek dışıdır, aksine ekonomimiz çökecektir.

SONUÇ

Bu değerlendirmeler ışığında şu hususlar ortaya çıkmaktadır:

1- Kıbrıs sorunu çözülmeden ve Kıbrıs Türk Halkının statüsü belirlenmeden, AB'a tam üyelik konusu gündeme gelemez, gelmeme-lidir.

2- Kıbrıs sorununun çözülmesi halinde, "AB'a tam üyelik müracaatı yeniden yapılmalı, görüşmeler iki halkın eşit statüde katılımı ile sürdürülmeli ve tam üyelik, 5 yıllık bir geçiş döneminden sonra, iki halkın ayrı ayrı onayı ile ve ancak Türkiye ile birlikte olmalıdır.

3- Bu gerçeklerin dikkate alınmaması halinde; KKTC Meclisi'nin 29 Ağustos 1994 tarihli kararı, Cumhurbaşkanı Denktaş ve Cumhurbaşkanı Demirel'in 28 Aralık 1995, 20 Ocak 1997 deklerasyonları ve TBMM'nin 21 Ocak 1997 tarihli kararı, 4 Temmuz, 20 Temmuz 1997, 6 Ağustos 1997 ortak açıklamaları ve 23 Nisan 1998 tarihli Ortak Deklerasyon çerçevesinde gereken siyasi, askeri ve ekonomik adımlar atılarak, Rum tarafı ile AB'ın gerçekleştireceği entegrasyonun aynısı, TC-KKTC arasında gerçekleştirilmeli ve başta AB konusu olmak üzere, nihai çözümle ilgili toplumlararası görüşmeler KKTC'nin varlığı ve iki devletlilik gerçeği kabul edilene kadar noktalanmalıdır..

TCE™

123- RUM TARAFININ TAM ÜYELİK BAŞVURUSU ÜZERİNE KKTC'NİN, AB BAKANLAR KONSEYİ'NE GÖNDERDİĞİ 12 TEMMUZ 1990 TARİHLİ MEMORANDUM NEDİR?
KKTC, Rum tarafının 3 Temmuz 1990 tarihinde yaptığı tam üyelik başvurusunun ciddiye alınacak bir başvuru olmadığına ilişkin olarak görüşlerini 12 Temmuz 1990 tarihli bir mektupla AB Bakanlar Konseyi'ne duyurdu.

RUM YÖNETİMİNİN ÜYELİK "BAŞVURUSUNA"

KARŞILIK KKTC'NİN 12 HAZİRAN 1990'DA

AVRUPA TOPLULUĞU BAKANLAR KURULUNA

YÖNELTTİĞİ MEMORANDUM'UN GENİŞ ÖZETİ

1. Kendisini "Kıbrıs Cumhuriyeti Hükümeti" diye adlandıran Rum yönetimi AB Bakanlar Konseyi Başkanına, "Kıbrıs"ın, üç Avrupa kurumuna üyeliği için üç ayrı başvuru gönderdi. Bu bağlamda, Kıbrıs Türk tarafı, Bakanlar Konseyi'nden aşağıdaki itiraz ve fikirleri dikkate almasını saygı ile rica eder.

2. Kıbrıs iki toplumlu bir adadır

Kıbrıs Türk halkının, Rum yönetimince yapılan başvuruya temel itiraz nedeni, 1960'ta hayata geçirilen Kıbrıs Cumhuriyeti'nin siyasi açıdan eşit, iki ayrı toplum (Türkler ve Rumlar) esası dikkate alınarak kurulmuş olmasıdır. Bu anlaşmalar çerçevesinde gerçek şudur ki, Kıbrıs'ta iki ayrı eşit toplum vardır ve bu iki toplumun politik eşitliğini ve ayrılığını tanıyan bir de hukuki zemin vardır.

Her ne kadar Rum toplumu "Kıbrıs Cumhuriyeti" ünvanını gasbetmeyi başarmışsa da, bu ona hiçbir şekilde Avrupa Birliği üyeliği gibi önemli bir oluşumda Kıbrıs'ın tümünü temsil etme hakkını vermez.

3. Bölünmüş bir adanın Avrupa Topluluğu üyeliği mümkün değil

Kıbrıs Rum toplumunun "Kıbrıs Cumhuriyeti" adı altında girmeyi planladığı diğer uluslararası ilişkilerin aksine, Avrupa Topluluğu üyeliği, üye ülkelerin toplumlarından günlük hayatta katılımcılık beklemektedir. Ancak bu, Kıbrıs'ta her iki tarafça da kabul edilen iki-toplumlu iki-kesimli federal bir çözüme ulaşılmadan mümkün değildir.

Avrupa Topluluğu, kesin sınırlarla ikiye bölünmüş, iki ayrı yönetimi bulunan bir adayı, hiç bir zaman üye olarak düşünmemeli ve kabul etmemelidir. Üyelik, diğer şeyler yanında kişi, mal, hizmet ve sermayenin serbest dolaşımını gerektirmektedir. Bunun yanında, tarım, finans ve ulaşım gibi hayati konularda da üye toplumlardan ortak politikalar istemektedir.

4. Başvuru yanlış kavrandı

TCE™

Başvuru sahibi Rum yönetimi, yapmış olduğu başvuruyu "Kıbrıs Cumhuriyeti" adı altında değil de, "Kıbrıs" adına yaparak, adada bir birlik olduğunu varsaymaktadır ki, bu ne hukuken ne de gerçekte doğrudur. Bu gerçekleri anımsatmakta fayda vardır ama malesef bu unsurlar çoğu zaman gözardı edilmektedir.

5. Kıbrıs'ın iki toplumlu yapısının tanınması

Kıbrıs'ta iki ayrı halk vardır. Bu tarihi gerçeklik Kıbrıs bağımsızlığını kazanmaya çalıştığı dönemde, İngiliz hükümeti tarafından da tescil edildi.

Sayın Lennox Boyd (İngiliz Sömürgeler Bakanı) 19 Aralık 1956'da şöyle demiştir: "Kraliçe'nin hükümetinin amacı, Kıbrıs'ın özel durumunu dikkate alarak, her hangi bir self-determinasyon hakkı kullanılanılacağında, Kıbrıs Türk toplumunun da Kıbrıs Rum toplumuna tanınan tüm, (daha az değil) haklara sahip olarak, kendi geleceğine özgürce karar vermesini garantilemektir."

Başka bir deyişle, Kraliçenin hükümeti, iki toplumlu bir adada Taksimi de self-determinasyon hakkının nihai seçenekleri arasında saymıştır.

Bu demeç Başbakan Macmillan tarafından da 26 Haziran 1958'de onaylandı.

6. 1960 Anlaşmasının iki toplumlu temeli

Rumların Kıbrıs'ı Yunanistan'a bağlama çabalarına karşılık "Taksimin" bir seçenek olarak gösterilmesine rağmen, sonuç olarak uygulanan çözüm bu değildir.

Bunun yerine, iki toplumun karşılıklı hukuki ve siyasi pozisyonları dikkatlice düzenlenerek, iki toplumlu bir devlet esasına dayalı bir uzlaşmaya varıldı.

İki toplum arasında yetki bölüşümüne esas olan ana fikir, Kıbrıs'ın herhangi bir toplumu tarafından diğer toplumun dışlanarak yönetilemeyeceğidir. İki toplum, adanın geleceğini ilgilendiren tüm kararlara ve yönetimine iki eşit ortak olarak katılmak zorundaydılar. Başka bir önemli nokta, sayıca çoğunluk olan Rum toplumunun hiç bir zaman kabul edilemez politika veya kararları Kıbrıs Türk Toplumuna empoze edemeyeceğidir. Anayasada ulusal kimlikleri ve iki toplumun ortaklık statüsünü koruyacak kontroller ve dengeler mevcuttur.

7. 1960 Anlaşmasınının Uluslararası ve Anayasal Yapısı

Bu esaslar birleştirilerek "1960 Anlaşması" oluşturuldu. Bu anlaşma hem uluslararası, hem de anayasal bir karaktere sahipti. Böylece, Rum toplumunun tavırları ve davranışları sadece anayasal açıdan değil, uluslararası hukuk açısından da yargılanabilir.

8. İki toplum arasında (yetki) gücün kesin bölüşümü

1960 Anlaşması, 1959 Zürih ve Londra Anlaşmalarından oluşmaktadır. Bunlar uluslararası antlaşmaları ve tarafların yükümlülüklerini uluslararası hukuk seviyesine çıkarmaktadır.

TCE™

Zürih Anlaşması, Yunan ve Türk Başbakanları tarafından 11 Şubat 1959'da imzalandı ve bu anlaşma Kıbrıs Cumhuriyeti'nin temel yapısını oluşturdu.

Zürih Anlaşması Kıbrıs'ın Anayasasına temel maddeleri dahil etmek suretiyle iki toplum arasında açık/net ve dengeli bir güç (yetki) bölüşümü sağladı. Buna göre Rumlar tarafından seçilmiş olan bir Cumhurbaşkanı, Kıbrıslı Türkler tarafından seçilmiş olan bir Cumhurbaşkan Yardımcısı olmasını ve Bakanlar Kurulunda, yasama ve yönetimde %70- %30 oranında koltuk dağılımını öngören maddeler vardı.

Ayrıca, Cumhurbaşkanı ve Türk Cumhurbaşkanı Yardımcısı veto hakkına sahipti ve kendi toplumlarının aleyhine olan tedbirleri önleme yetkileri vardı.

Anayasa, Cumhurbaşkanın ve Cumhurbaşkan Yardımcısının birlikte çalışmasını öngörmekteydi.

Temel maddelerin başka bir önemli özelliği ise, Kıbrıs'ın tümünün veya bir bölümünün başka bir devlet ile birleşmesini kesinlikle yasaklamasıydı.

9. Anlaşmanın Uluslararası Garantisi

Bu anlaşmalardaki yükümlülükler, 1960 Garanti ve Kuruluş anlaşmalarıyla ve Kıbrıs Anayasasının birleştirilmesiyle takviye edildi. Bu anlaşmalara taraf olarak Kıbrıs Cumhuriyeti adına "Kıbrıs Rum Cumhurbaşkanı" ve "Kıbrıs Türk Cumhurbaşkan

Yardımcısı", Yunanistan, Türkiye ve Birleşik Krallık imza attılar. Bu anlaşmalar uluslararası hukuk çerçevesinde tarafların hak ve görevlerini oluşturdu. Özellikle Garanti anlaşması, Kıbrıs Cumhuriyeti Anayasasal düzenine saygıyı güvence altına almaktadır. Yunanistan, Türkiye ve Birleşik Krallık ise bu yükümlülüklere dayanarak anayasanın temel maddeleri ile oluşturulan devlet yapısını tanıdı ve garantörü oldu.

Bu anlaşma açıkça temin etti ki, "ortaklaşa veya ittifak halinde hareket etme imkansız olursa, garantör güçlerden her birisi, bu anlaşmayla kurulan devlet yapısını tekrar kurmak amacıyla tek başlarına müdahale etme hakkına sahipti."

10. Kıbrıs Rumları tarafından Kıbrıs Türk katılımının reddi

Bu resmi anlaşmanın tamamlanmasından sonra, üç yıl içerisinde Kıbrıs Rumları, Türk halkına haklar ve güvenceler tanıyan temel maddeleri yok etmek için bilinçli olarak girişimde bulundu. Bu girişim, Anayasa Mahkemesi Başkanının istifası ve Anayasa tarafından Kıbrıs'lı Türklere tanınan her türlü hakkın inkarı ile sonuçlandı.

Adayı Yunanistan'a bağlamak amacıyla hazırlanan ve Türkleri imha etmeyi öngören "Akridas Planı" uygulamaya konarak, Kıbrıslı Türkler, hak sahibi oldukları bütün devlet organlarından atıldı, siyasi eşitlikleri ve kazanılmış hakları inkar edildi. Meclisin Kıbrıslı Rum üyeleri, 1960 anlaşmasına ve anayasasının temel maddelerine açıkça aykırı olarak, Kıbrıslı Türklerin devlet organlarına katılımlarını engellemek için, zora başvurdular.

Haziran 1967'te, Kıbrıs Rum Meclisi o kadar ileriye gitti ki, Anayasanın 185'inci maddesine aykırı olmasına rağmen, oybirliğiyle "enosis" yani adayı Yunanistan'a bağlama kararı aldı.

TCE™

11. Kıbrıs Türk Toplumunun dışlanması

Aralık 1963'den beri, ayrıcalık, tehditler ve fiziksel darbelerle karşı karşıya kalan Kıbrıs Türk toplumu, tüm kamu servislerinden dışlanmış ve maddi yardımlardan da yararlanamamıştır. Rum saldırıları sonucu Türkler yavaş yavaş kendilerini yönetecekleri bölgelere çekilmek zorunda kaldılar.

Onbir sene sonra, Cenevre'de imzalanan 30 Temmuz 1974 deklarasyonu ile Yunanistan, Türkiye ve İngiltere Dışişleri Bakanları, Toplumlar arasında yönetim ve toprak ayrılığı olduğunu ve adada iki otonom idare bulunduğunu kabullendi.

Bu da ayrıca, ortaklık devletinin ve yönetimin parçalanması nedeni ile Mart 1964'de her iki tarafın onayı ile adaya gelen UNFICYP'in, adayı bölen yeşil hattı muhafaza etmesiyle de tastikleniyor.

Bu arada, yasal ortaklık Cumhuriyeti'nin yıkılışından sonra, Kıbrıs Türk Toplumunu yöneten, Kıbrıs Türk Yönetimi, 1975 yılında içinde bulunulan durumu da dikkate alarak ve ileride ortaklık temelinde kurulabilecek Federal Kıbrıs Cumhuriyeti'nin altyapısını hazırlamak üzere Kıbrıs Türk Federe Devleti'ni kurdu.

12. Kıbrıs Rumlarının Anayasaya aykırı hareketi

30 Temmuz 1974 deklerasyonu ile Yunanistan Türkiye ve Birleşik Kırallık Dışişleri Bakanları, Kıbrıs Rum Yönetiminin anayasaya aykırı oluştuğunu onayladı ve anayasal düzenin yeniden ihyasını ve Cumhurbaşkan Yardımcısının 1960 Anayasasının kendisine verdiği görevleri üstlenmesini öngördü. Bu yaklaşım eğer Rum yönetiminin o zamanki oluşumu anayasaya uygun olsaydı, geçerli olmayacaktı. Makarios, daha 1963'de açıkça 1960 Antlaşmaları ve Anayasasının ölmüş ve gömülmüş olduğunu duyurarak, Kıbrıslı Türklere, Kıbrıs Rum devletinde azınlık hakları önermişti. 30 Temmuz 1974 deklerasyonu adada her iki halkı da temsil eden yasal bir hükümet olmadığını belgelemiştir. Çok iyi bilinen bir gerçek vardır ki Türk olan Cumhurbaşkan Yardımcısı, görevlerinden kendi isteğiyle vazgeçmemiş, yasalara aykırı olarak görevinden zorla atılmıştır. Bu dışlanma, anayasal anlamda Kıbrıs Türk toplumunun anayasanın 57'inci maddesi uyarınca kazanmış olduğu dış konularla ilgili veto hakkını da fiilen ortadan kaldırmaktadır ve ortaklık devletinin çöktüğünün bir kanıtıdır.

13. 1974 "Enosis" girişimi Türkiye'nin garantör hareketi ile engellendi

1968 yılından sonra süren görüşmelerde Rum tarafı Enosis'in yasaklanmasını kabul etmediği için bir anlaşma olamadı.

Bu arada, Enosis'e bir an önce ulaşmak amacıyla 15 Temmuz 1974'te Başpiskopos Makarios'a karşı Yunanistan'dan ilham alan, askeri darbe gerçekleştirildi. Bu arada Makarios ise anayasal düzenin bozulması ile Kıbrıs'ı Enosis'e en yakın noktaya getirdiğini açıklamaktaydı.

Türkiye ise hem 1960 anlaşmasından doğan hak ve yükümlülüklerini yerine getirmek, hem de Kıbrıs Türk toplumunu korumak ve Kıbrıs'ın Yunanistan tarafından ele geçirilmesini önlemek amacıyla, 20 Temmuz 1974'de adaya kuvvet gönderdi ve ülkenin kuzey bölümünü Rum ve Yunan güçlerinin işgalinden kurtardı.

Şimdi adada yanyana, iki ayrı yönetim bulunmaktadır ki bunlardan biri Güneyde bulunan Kıbrıs Rum yönetimidir ve "Kıbrıs Cumhuriyeti" ünvanını da gasbetmiştir, diğeri ise Kıbrıs Türk Yönetimidir ki, kendisi ile 1977 ve 1979 doruk anlaşmalarından doğan yetki bölüşümünü reddeden Kıbrıs Rum tarafına karşılık "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti" olarak resmileşmiştir.

14. Kıbrıslı Rumlar Kıbrıs'ın Meşru Hükümeti değildir

Yukarıda belirtilen çerçevede, Kıbrıs'lı Türklerin Kıbrıs'lı Rumların işgalindeki "Kıbrıs Cumhuriyeti"ni neden gayrı meşru saydıkları açıkça anlaşılır. "Kıbrıs Cumhuriyeti" 1960 anlaşmasının bir ürünüydü. Aralık 1963'te Kıbrıslı Rumlar bu anlaşmayı yıktı. Buna karşın uluslararası camiada, hala daha Kıbrıs'ın meşru temsilcileri olarak kabul edilmektedirler. Bu, ne ahlaki, ne de hukuki açıdan doğrudur ve hiç kimse bu konuda Kıbrıslı Türklerin tutumuna şaşmamalıdır.

15. Kıbrıslı Rumların Uluslararası hukuğa aykırı davranışı

Kıbrıslı Türkler öyle inanıyorlar ki, Kıbrıslı Rumlar tarafından uluslararası bir topluluğa yapılan (AB'a) bu tek taraflı üyelik başvurusu, geçmişte yapılanlardan çok daha kötüdür.

Avrupa Topluluğu Bakanlar Konseyi, hukuki olarak kendisini “Kıbrıs'ın Hükümeti olarak” tanıtan Kıbrıs Rum rejiminin hukuka aykırı durumunu göz ardı etmemeliydi.

Şimdi Kıbrıs Türk halkı adına, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin yapmış olduğu itiraz, Kıbrıs Rum toplumunun ne “Kıbrıs”, ne de “Kıbrıs Cumhuriyeti” adı altında başvuru yapmaya hakkı olmadığıdır. Bu itiraz, Kıbrıs Rum Rejiminin anayasaya ve anlaşmalara aykırı davrandığına dayandırılmaktadır. Bu müracaat uluslararası hukuğa da aykırıdır ve Avrupa Topluluğu bunu göz ardı edemez.

Buna ilaveten, Kıbrıs örneğinde, devletin ve hükümetin, anlaşmalar uyarınca iki toplumluluk esasına dayandırılması, hukuka uyguluğu açısından ön şarttır. Kıbrıslı Rumların bu tek taraflı davranışı ise hukuka terstir ve gelecek nesilleri etkileyecek kendi siyasi kararlarını, Kıbrıs Türk halkına empoze etmeleri kabul edilemez.

16. Kıbrıs Rum başvurusu, Enosis’i yasaklayan uluslararası anlaşmaları ve anayasayı ihlal eder

Başvuruya yapılan itirazın diğer bir temeli de, Garanti anlaşmasının birinci maddesi ile, anayasanın 185’inci maddeleridir ki, bu maddeler Kıbrıs Cumhuriyeti’nin, herhangi bir ekonomik veya politik birlikle veya başka bir devletle kısmen veya bir bütün olarak birleşmesini engeller. Bu kısıtlama, Kıbrıslı Rumların Avrupa Birliği yolu ile dahi olsa Yunanistan'la birleşmelerini engelleyecek kadar geniştir.

17. Almanya ile karşılaştırma yanlıştır

TCE™

Basında çıkan aşağıdaki haber (Bak. Wall Street Journal 5 Temmuz 1990) Kıbrıs Rumlarının başvuruyu bilinçli olarak istismar ettiklerini, Kıbrıs Rum Dışişleri Bakanının şu sözleri ile ortaya koymuştur:

“Adanın politik durumu, ülkenin üyelik başvurusunu etkilememelidir.” Almanya ile karşılaştırma yapılarak, diyor ki, “o ülkenin Doğu ve Batı diye bölünmüşlüğü, hiçbir zaman AB üyeliğine bir engel teşkil etmedi.”

“Karşılaştırma” oldukça yanlıştır ve açıkça Kıbrıs Rum başvurusunun zayıflığını gösterir. Federal Almanya Cumhuriyeti, Avrupa Topluluğu’na tam üye olduğunda, üyeliğinin sınırsal faaliyet alanının, gerçek kontrolü altındaki alanı aştığı iddiasında bulunulmadı. Üye olmak amacıyla, Doğu Almanya'yı temsil ettiğini iddia etmedi. Ve çok önemlidir ki, Federal Almanya Cumhuriyeti’nin üzerinde durduğu sınırsal konular, sadece Berlin ve Saar'dır. Fakat, şu anki durumda, bellidir ki Kıbrıslı Rumlar, başvurularını aynı düşünceyle kısıtlamaya niyetli değildir.

18. Başvuru geçersizdir. Bununla ilgili hiçbir işlem yapılma-malıdır.

Üyelik için başvuruda bulunan Rum Yönetiminin uluslararası hukuğa aykırı karakteri, onu böyle hareket etmeden de alıkoymaktadır, ki başvurunun alanı ve şekli, geçersizliğini belirginleştiriyor. Başvuru Hukuğa aykırıdır. Böylece Bakanlar Konseyi’nin komisyona ileteceği ve doğru olarak kabul edeceği geçerli bir başvuru yoktur. Bakanlar Konseyi bu başvuru hakkında bir işlem yapmamalıdır. Bakanlar Konseyi başvurunun geçerliliği hakkında bir fikir belirtmeyi gerekli görüyor veya

istiyorsa, bu sadece bununla sınırlanmalıdır. Komisyona, başvurunun içeriği ile ilgili bir fikir beyan edilmemelidir.

19. AB üyeliği ancak bir çözümden sonra gündeme gelebilir

KKTC, "eşit iki taraf arasında özgürce tartışılıp ulaşılan, hukuki ve kalıcı bir anlaşmadan doğacak bir Kıbrıs Devletinin, AB üyeliğine karşıdır" gibi bir izlenim yaratmak istemiyor. Böyle bir siyasi anlaşmaya varıldığında, Kıbrıs Türk toplumu tüm Kıbrıs'ın; (ki üyeliğin getireceği avantaj ve sorumluluklar eşit şekilde karşılanacaktır) AB'ye üyeliğini anlaşmalar çerçevesinde en az Rumlar kadar isteyecektir.

20. Kıbrıs Rumlarının üyeliğe kabulü Yunanistan için ikinci bir oy demektir

Bu arada, kabul edilmelidir ki, Kıbrıslı Rumların gaspettikleri "Kıbrıs Cumhuriyeti" adı altında, Avrupa Topluluğuna kabulü, Yunanistan'a topluluğun tüm tartışmalarında ikinci bir oy sağlayacaktır. Hiçbir şüphe yoktur ki, kendilerine bırakıldığı taktirde, her zaman içlerinde olan Yunanistan'a bağlanma ruhu ile, Avrupa Topluluğu organları içerisinde Yunanistan'ın bir vekili olarak hareket edecektir. Kıbrıs'ın, Avrupa Topluluğunun bağımsız bir üyesi olarak hareket edebilmesini sağlamak için, üyeliği, ancak ve ancak dış politikası ile ekonomik politikasının herhangi bir Toplumun veya komşusunun çıkarları aleyhinde olmadığı açık bir şekilde kesinlik kazanırsa mümkün kılınmalıdır. Bu da ancak, iki toplumun eşit varlığını temsil eden ortak bir devlet şekli ile mümkündür.

TCE™

21. Başvuru, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin birçok Kararını ihlal eder

BM Güvenlik Konseyi 12 Mart 1990 (649, 1990) tarihli kararında "ilgili taraflara içinde bulunulan durumu kötüleştirecek herhangi bir girişim yapmama" çağrısında, bulundu. "Taraflar" kelimesi sadece iki Kıbrıs toplumunu değil, bütün ilgili hükümetleri kapsar. Bu da Yunanistan'ın şu anki durumuna da değinir. Hale hazırda yapılan bu hareket, görüşmelerin devamı için temel şart olan eşitlik statüsünü bertaraf etmekte ve durumu kötüleştirmektedir.

22. Üyelik sadece bir anlaşmadan sonra gündeme gelir

İdrak edilmelidir ki, Kıbrıs Rum Devletinin tüm Kıbrıs adına Avrupa Topluluğu'na girmesi, iki toplum arasındaki farklılıkların çözümüne katkıda bulunmaz. Avrupa Topluluğuna katılım, sadece iki toplumun statüsünü ve rolünü doğru bir şekilde temsil eden bir Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kurulmasından sonra gündeme gelebilir.

AVRUPA TOPLULUĞU ÜYELİĞİ İÇİN KIBRIS RUMLARININ YAPMIŞ OLDUĞU
"BAŞVURUYA", 12 HAZİRAN 1990 TARİHİNDE SUNULAN TÜRK MEMORANDUMUNU BÜTÜNLEYİCİ BİLDİRİ

1. Anımsanmalıdır ki, 12 Temmuz 1990 tarihinde, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Avrupa Topluluğu Bakanlar Konseyi'ne Kıbrıslı Rumların 3 Temmuz 1990 tarihli "başvurusu" ile ilgili olarak bir memorandum sunmuştu.

2. Memorandumun ikinci paragrafında “Kıbrıs’ta halen iki ayrı toplum vardır ve bu iki toplumun ayrılığını ve siyasi eşitliğini tanıyan bir hukuki zemin vardır” denmektedir. Buna ilaveten, memorandumun onbeşinci paragrafında “Kıbrıslı Rumların üyelik başvurusu sadece anayasaya aykırı değil, aynı zamanda uluslararası hukuka da aykırıdır” denmektedir.

İki toplumlu Kıbrıs Cumhuriyeti, uluslararası anlaşmalardan doğmuştur, bu gerçek doğrultusunda uluslararası hukuğa aykırılığı açıktır.

3. 19 Şubat 1959 tarihinde Londra ve Zürih Anlaşmaları'nın imzalandığı Londra Konferansı’nın hazırlık toplantısının notları incelendiğinde (ki bu notlar İngiliz Hükümetinin “30 yıl açılmama kanununa” göre ancak yakın zamanda açıklandı) açıkça bellidir ki ilgili taraflar, Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum toplumları, Kıbrıs’ta kurulacak ortaklık Cumhuriyetinde, siyasi eşitliğe sahip olacaktır. Sadece tüm dökümanlar değil, (ki bunlar Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum toplumları temsilcileri tarafından imzalanan Anlaşmaları ve karşılıklı notların değişimini içerir), aynı zamanda aşağıda belirtilen hazırlık toplantılarının notlarında da açıktır ki, iki toplumun arasında siyasi eşitlik mevcuttu.

4. Londra’daki 11 Şubat 1959 tarihli toplantı notlarında açıktır ki, hem Yunanistan hem Türkiye Dışişleri Bakanları, tartışmalar esnasında, iki toplum temsilcilerinin ortaklık cumhuriyetinin kurulması için izlenen sürece, eşit şekilde katılacaklarını kabul etmişti. Örnek olarak notların 49’uncu paragrafında Yunanistan Dışişleri Bakanı Sn. Averoff’un “Konferansın 3 devlet ve iki toplum temsilcileri arasında yapılmasında” ısrar ettiği belirtilmektedir.

TCF™

5. 1960 Ortak Kıbrıs Cumhuriyeti’ni oluşturan çeşitli hukuki dökümanlar ve yakın zamanda açıklanan toplantı ve konferans notları dikkatlice analiz edilip incelendiğinde, uluslararası anlaşmalarla yeni Cumhuriyetin anayasası tarafından oluşturulan devlet yapısının, iki toplum veya halk arasında siyasi eşitliği ve eşit anayasal hakları öngördüğü görülecektir.

6. İlaveten, yukarıda bahsedilen notlar, 1960 anlaşmasının çok iyi bilinen ve tartışmaya açık olmayan sui generis (kendine has) özelliklerinin altını çizer ve aydınlatır.

(a) 13 Şubat 1959 toplantı notlarının üçüncü sayfasının altındaki paragrafın başında başlayan ve dördüncü sayfada devam eden ve Sayın Averoff ve Sayın Zorlu tarafından vurgulanan, inter alia (diğer şeyler yanında) Yunanistan ve Türkiye’yi, Kıbrıs karşısında, “Koloni Güç olarak değil de, Kıbrıs’ın iki anavatanı olarak” kabul etmektedir.

(b) Aynı paragrafta, iki Dışişleri Bakanları, bağımsızlığın “İngiliz Hükümeti’nin adaya bir Anayasa bahşetmesi ile değil de, taraflarca imzalanan, uluslararası bir anlaşma çerçevesinde kurulacak olan Kıbrıs Cumhuriyeti ve Anayasasının varlığının kabul edilmesi ile gerçekleşeceğini” vurgulamaktadır. Uluslararası hukukca da bu durum, İngiltere’nin de kendi rızası ile Yunanistan ve Türkiye ile aynı şekilde bağımsız Kıbrıs Devletinin ve anayasasının garantörü olduğunu gösterir.

(c) 11 Şubat 1959 tarihli toplantı notlarının yirmialtıncı paragrafında, Sn. Averoff İngiliz Dışişleri Bakanının sorusuna cevap olarak, "önerilen anlaşmanın emsalsiz yapısına" dikkati çekmiş ve "teoride, Kıbrıs Cumhuriyeti dış politikasını serbestçe uygulayacak fakat pratikte, veto mekanizmasına göre dış politika sadece, Yunanistan ve Türkiye ile anlaşılarak uygulanacaktır" demiştir. Sn. Averoff yeni rejimi, "bir ortak Türk-Yunan macerası" olarak nitelendirmiştir.

7. Cumhuriyetin kuruluşuna olanak veren İngiliz arşivlerindeki notların yakın zamanda açıklanması, aynı zamanda 12 Temmuz 1990 tarihli Kıbrıs Türk memorandumunun onaltıncı paragrafına da ilginç bir aydınlatma getirir. Paragrafta belirtildiği gibi 1960 Garanti Anlaşmasının 2.inci paragrafının 1.inci maddesinin açık ifadesi ile, inter alia (diğer şeyler yanında) Kıbrıs Cumhuriyetinin "bütünü veya kısmi olarak herhangi bir politik veya ekonomik birliğe veya herhangi bir devlete katılmasını yasaklamaktadır."

8. Londra'da yapılan hazırlık toplantılarının notlarından alınan aşağıdaki bölümler, açıkça belirtir ki, 1960 anlaşmasında taraflar Kıbrıs'ın başka bir ülke ile herhangi bir ekonomik birlik olasılığını ortadan kaldırmaktaydı ve ilginçtir ki hem Sn. Averoff, hem Sn. Zorlu bu noktayı vurgulamıştır.

(a) 12 Şubat 1959 tarihli toplantı notlarının 4. sayfasının son paragrafında, "Sn. Averoff ve Sn. Zorlu, Kıbrıs'ın İngiliz Milletler Topluluğu'na (Commonwealth) üyeliğini dışlamadıkları belirtilmektedir. Buradaki amaç Kıbrıs'ın üç garantör ülke dışındaki ülkelerle yapacağı ikili anlaşmaları ve aynı zamanda Türkiye veya Yunanistan'ın diğerinin aksine, kendi lehinde Kıbrıs'ta ekonomik bir pozisyon sağlamasını engellemekti. Örnek olarak, Yunanistan'ın bir çeşit "ekonomik enosise ulaşması."

TCE™

Belirtilmesinde fayda var ki, bu isabetli deme, daha Avrupa Topluluğunun şimdiki durumuna gelmediği zamanda söylenmişti.

(b) 12 Şubat 1959 tarihli toplantı notlarının 2. sayfasındaki 1. paragrafında, "Sn. Zorlu ve Sn. Averoff, "Kıbrıs'ın aynı zamanda Yunanistan'ın ve Türkiye'nin de üye olduğu uluslararası birliklere üyeliğine itiraz edilmeyeceğini" belirtmektedir (Örnek olarak Posta Birliği ve Serbest Ticaret Alanı). Kıbrıs Türk memorandumunun 19. paragrafında belirtilen Kıbrıs Cumhuriyeti'nin hukuki açıdan gelecekteki Avrupa Topluluğu üyeliği, bu referans doğrultusunda okunmalıdır.

9. Aynı zamanda dikkate alınmalıdır ki, 19 Şubat 1959 tarihli Zürih ve Londra Anlaşmalarının 23. paragrafı, "Kıbrıs Cumhuriyeti'nin, İngiltere, Yunanistan ve Türkiye ile yapacağı tüm anlaşmalarda, yapısı ne olursa olsun, en imtiyazlı ülke muamelesini uygulaması" öngörülmektedir.

10. Böylece görülecektir ki, 1960 Garanti Anlaşmasının 1. maddesinin 2. paragrafı, yukarıda değinilen noktaları hayata geçirmek ve gerekli icapları yerine getirmek için, bu anlaşmaya eklenmiştir. Bu nedenledir ki, bu maddede "politik birlik" yanında, "ekonomik birliğe" de değinilmiştir.

11. Bu nedenledir ki, 12 Temmuz 1990 tarihli Kıbrıs Türk memorandumunun 15. paragrafında, Kıbrıs Rumlarının AB'ye üyelik başvurusu sadece "anayasaya

aykırılığına" göre değil, fakat aynı zamanda, 1960 Devletini oluşturan uluslararası anlaşmalara göre de uluslararası hukuğu çiğnemektedir" denmektedir.

3 Eylül, 1990
TOPLUMLARARASI GÖRÜŞMELER VE
KIBRIS'IN AVRUPA BİRLİĞİ ÜYELİĞİ
(29 Ağustos 1995 tarihinde, Cumhurbaşkanı Denktaş'ın ABD kongre üyesi Mike Bilirokis'e sunduğu konuşma metninin (Talking Points) AB ile ilgili Bölümü)

Ekim 1994'te Kıbrıs'ta BM Genel Sekreteri'nin Kıbrıs Özel Temsilci Yardımcısı Gustave Feissel himayesinde Cumhurbaşkanı Denktaş ve Kıbrıs Rum Yönetimi lideri Glafkos Klerides arasında resmi olmayan görüşmeler gerçekleşti.

Görüşmeler sırasında Cumhurbaşkanı Denktaş, BM Genel Sekreteri'nin 28 Haziran 1994 tarihinde sunduğu öneriler çerçevesinde Güven Yaratıcı Önlemler (CBM) anlaşmasını Kıbrıs Türk tarafının sonuca bağlamaya ve imzalamaya hazır olduğunu tekrarladı.

Genel Sekreter mektubunda şöyle demiştir: "6 ve 16 Haziran (1994) tarihleri arasında Kıbrıslı Türk liderle yapmış olduğum görüşmeler sonucunda, her iki liderin prensip olarak kabul ettiği Güven Yaratıcı Önlemlerin uygulanmasında oldukça ilerleme kaydedildi... Sonuç olarak Birleşmiş Milletler'in güven yaratıcı önlemler paketini, 21 Mart (1994) tarihli rapor ve bundan doğan değişiklikler çerçevesinde uygulayabilmesi için gerekli ilerleme sağlanmıştır".

TCE™

BM'in önerdiği Güven Yaratıcı Önlemler paketinin uygulanması yaklaşık bir yıl görüşüldü ve görüşmelerden kapsamlı bir çözüme giden başarılı bir sonuç beklenmesi için iki taraf arasındaki derin güvensizliğin giderilmesi ilk adım olarak değerlendirildi.

Resmi olmayan görüşmeler sırasında Sn. Klerides kendi tarafı adına, Güven Yaratıcı Önlemler Paketi veya kapsamlı bir anlaşma olsun olmasın Kıbrıs'ın AB'ye üyeliğini ilerdeki görüşmeler için önşart koydu. Sn. Klerides BM Genel Sekreteri'nin ortaya koyduğu gündemi de küçümseyerek, GYÖ'yü tartışmayı bile reddetti. Bundan da açıkça bellidir ki, Kıbrıs Rum tarafının gerçek amacı bir anlaşmadan önce, sözde "Kıbrıs Cumhuriyeti" adı altında tek taraflı olarak AB'ye girmek ve gasp ettikleri "Kıbrıs Cumhuriyeti" ünvanını perçinlemekti. Böyle bir üyelik şüphesiz olarak bir anlaşmayı Kıbrıs Rum tarafı lehine dönüştürecek ve büyük bir olasılıkla Kıbrıslı Türkleri tek bir Kıbrıs Rum Devleti içerisinde azınlık statüsüne düşürecektir. Bu da sadece yukarıda açıklanan nedenlerden değil de, aynı zamanda bir anlaşmadan önce "Kıbrıs'ın" AB'ye üye olması Yunanistan'la dolaylı bir ekonomik ve politik birleşmeye yol açacağından dolayı, Kıbrıs Türk tarafı açısından kesinlikle kabul edilemez. "Kıbrıs'ın" AB'ye üyeliği konusunda Kıbrıs Türk tarafı, BM Genel Sekreteri'nin 1992 tarihli önerisini kabul etti. Bu öneriye göre Kıbrıs'ın AB üyeliği, iki toplum tarafından kurulacak, iki toplumlu-iki bölgeli işleyebilir Federal bir Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kurulmasından sonra düşünülecekti.

BM "Fikirler Dizisinin" 92. paragrafı şöyle diyor: "Federal Cumhuriyetin Avrupa Ekonomik topluluğu üyeliği ile ilgili tartışılan ve kararlarlaştırılan bütün konular, iki toplumun da ayrı ayrı onayına sunulacak ve referandum yapılacaktır."

Ortak dış ve ekonomik politikaları tartışıp karşılıklı olarak geliştirmeden önce, öyle inanıyoruz ki, ilk önce "kendi evimizi düzene sokmalıyız" ve ilk olarak kapsamlı bir çözüme ulaşmalı ve adadaki politik bölünmüşlüğe ve derin güvensizliğe son vermeliyiz. Ancak o zaman "Kıbrıs"ın AB üyeliği, kabul edilebilir bir mesele haline gelir ve ortak bir şekilde mantıklı olarak tartışılır ve içinde bulunulan karşılıklı çatışma, görüş ayrılığı durumu, yerini iki toplumun uyum içerisinde birlikte çalıştığı bir ilişki şeklini alır (a) siyasal pozisyon, haklar ve yükümlülükler düzenlenir, (b) yeni ilişkinin siyasal ve ekonomik alt yapısı kurulur, (c) Garantör Anavatanların (Türkiye, Yunanistan) pozisyonu ve yeni Federal Kıbrıs ve AB ile olan ilişkileri belirtilir.

Yukarıdaki (c) maddesine göre, 1960 Uluslararası anlaşmaları Kıbrıs'ın aynı anda iki garantör anavatanın (Türkiye ve Yunanistan) da üye olmadığı herhangi bir uluslararası organizasyona üye olmasını yasaklıyor.

Bu madde yasal iki toplumun karşılıklı çıkarları ve Kıbrıs'taki Garantör güçlerin arasında bulunan eşit dengeyi sağlamak ve korumak için oluşturulan koruma mekanizması "safeguards system"in bir parçasıdır.

AB'nin Kıbrıs Rum tarafınca tüm ada adına sözde "meşru Kıbrıs Hükümeti" olarak yapmış olduğu tek taraflı ve gayri resmi başvuruyu geçerli sayması, Kıbrıs'ın bir bütün olarak AB'ye girişinde Kıbrıs Türk tarafının durumunu ve "rızasını" geçersiz kılmaktadır; Sözde "Kıbrıs devletinin" ..... AB'nin planlamış dialogları esnasında tek muhatap olarak kabul edilmesi ve Kıbrıs Türk toplumu ile yapılacak olan temasların sözde "Kıbrıs Cumhuriyeti" ile danışmalı olarak yapılması, ilaveten "AB'ye giriş treninin durdurulamayacağı" iddiası, Kıbrıs Türklerinin siyasi iradesine haksızca ve kabul edilemez bir müdahale ve baskıdır. Aynı zamanda, hukuğun ahlak ve adalet normalarının da ihlalidir.

Kıbrıs Türklerine göre, bu, 40 yıldır Kıbrıs Rum ortaklarının idaresi altına girmemek için sürdürmekte oldukları haklı davalarının ve siyasi eşitliklerinin, görmezden gelinmesidir.

Kıbrıs Türkleri, bu gerçekler doğrultusunda AB'nin olumsuz tavrını yargılamaktadır.

İngiliz ve Amerikalı yetkililer ve Birleşmiş Milletler, Kıbrıslı Türklerin bölünmüş bir "Kıbrıs'ın" AB'ye üyeliğine karşı çıkmalarına rağmen, onları ikna etmeye çalışmaktadır.

İngilizler 1960 Garanti Anlaşmasına göre AB üyeliğinin Garantör güçlerin (Türkiye, Yunanistan, İngiltere) hak ve yetkilerini etkilemeyeceğini söylemektedir.

9 Mart 1995 tarihli basın konferansında Amerika Başkanının Temsilcisi Richard Beattie şöyle diyordu: "Amerika iki toplumu da kapsayan Federal bir Kıbrıs'ın AB'ye üyeliğini destekliyor."

12 Mart 1995 tarihinde Birleşmiş Milletler Kıbrıs Özel temsilci yardımcısı Gustave Feissel ise "Kıbrıs'ın AB üyeliği Türkiye'nin garantisini ve adanın iki-kesimli karakterini zayıflatmaz" demiştir.

Bu yorumlardan hemen sonra Kıbrıs Rum Yönetimi sözcüsü Sn. Kassoulides yaptığı bir açıklamada "Başvuru (Avrupa Birliği Üyeliği için) Kıbrıs Hükümeti tarafından, tüm Kıbrıs adına yapıldı (Cyprus Mail, 11 Mart 1995)". Ve, "Hükümet öyle inanıyor ki, Kıbrıs'ın AB üyeliği garantileri önemli bir ölçüde değiştirecektir..." diye konuşmuş ve birkaç gün sonra şöyle devam etmiştir: "Bizim açımızdan konu açıktır. Keşke Kıbrıslı Türkler, Kıbrıs'ın (giriş görüşmelerinde) meşru Kıbrıs Cumhuriyeti tarafından temsil edildiğini kabul etseler. Bu kabul, Kıbrıs Sorununun erken çözüleceği anlamına gelirdi..." (Cyprus Mail, 14 Mart, 1995)

Yunanistan Dışişleri Bakanlığı Avrupa işleri Müsteşarı, Sn. Yorgos Mangakis ise, Kıbrıs Rum gazetesi Agon'da yayınlanan röportajında şöyle diyor: "...Şimdi Avrupa Birliği etkili bir duruma geldi. Şu anda AB, BM'nin rakibi halindedir. AB'nin devreye girmesiyle, Kıbrıs Sorunu "mezardan" çıktı ve bundan sonra yalnız değildir." AB üyelik diyaloğunun başlaması ile Kıbrıs Avrupa ailesinin bir üyesi olma noktasına geldi. Şu anda Kıbrıs, Avrupa'nın bir parçasıdır. Türkiye zor bir duruma düştü. Kıbrıs'ın AB üyelik sürecine girişi Türkleri, korkutucu bir boyutta rahatsız ediyor... Bundan böyle Kıbrıs gemisi takılmış olduğu kayalardan kurtuldu ve yoluna devam ediyor. Bugünkü Kıbrıs, Mart'tan önceki Kıbrıs değildir. Bugün Kıbrıs'ın başka bir Uluslararası statüsü vardır. Bugün Kıbrıs, Dünyadaki uluslararası organizasyonlar arasında en büyüklerinden biri olan AB'nin koruması altındadır. Çünkü Kıbrıs, bu organizasyonun organik bir unsuru olmuştur. Türklerin açgözlülükleri ve tehditleri artık geçerli değildir. Bundan dolayı Türkler ümitsiz bir durumdadır."

Bu açıklamadan da görüldüğü gibi Kıbrıs Rum ve Yunan Liderlerin öncelikli stratejik amacı, şimdi, AB üyeliğidir ve Kıbrısın AB'ye girmesiyle;

TCE

i) Garanti anlaşmasını yok edecekler,

ii) Kıbrıs Rum tarafınca kabul edilen iki-kesimliliği ortadan kaldıracaklar,

iii) Herhangi bir formülün şartlarını oluşturan iki-toplumluluğu, yetki dağılımını ve siyasi eşitliği ortadan kaldıracaklar,

iv) İki kesimlilikten etkilenen tüm Kıbrıslı Rumların evlerine dönmelerini sağlayacaklar ve sonuçta

v) Kıbrıs'ta "Helenizmin zaferini" elde edeceklerdir.

Böylece, 6 Mart 1995 tarihli Avrupa Konseyi kararı ve 12 Haziran 1995 tarihli Kararı doğuran gelişmeler doğrultusunda, Kıbrıs Rumları şimdi daha da uzlaşmaz bir tutumdadırlar. Sn. Klerides, Kıbrıs Rum Yönetimi lideri olarak şimdi bize ve tüm dünyaya "Kıbrıs'ın bir Yunan adası olduğunu" duyurmakta ve "Yunan" Kıbrıs'ın AB'ye üyeliğini hiçbirşeyin engellemeyeceğini söylemektedir.

Böylece Kıbrıs Rumlarının çıkarı karşılıklı olarak kabul edilen 1977 ve 1979 tarihli iki toplumlu iki bölgeli federasyon hedefinden ve yetki bölüşümünden kayarak, gaspettikleri "Kıbrıs Cumhuriyeti" adı altında AB'ye tek bir Kıbrıs Rum devleti (ve içerisinde azınlık olarak korunan Kıbrıs Türkleri) olarak üye olmak oldu.

AB’nin iddia ettiği gibi Kıbrıs’ın AB’ye girmesi ile, iki toplumlu, iki bölgeli fedeal bir çözümün kolaylaşacağı aldatıcıdır.

ABD Eski Kıbrıs Özel Koordinatörü Elçi Nelson Ledsky, Haziran 1995’te yapmış olduğu röportajda şöyle diyordu: “Kıbrıs üzerindeki şahsi tecrübeme göre Kıbrıs’ın AB üyeliği birleştirici bir nitelikte değil, bölücü bir niteliktedir, bu ise geçmişte iki toplum arasında anlaşmazlığa neden olmuştur, birbirlerini anlamaya değil.” (Turkish Daily News 6 Haziran 1995)

124- DIŞİŞLERİ BAKANI MURAT KARAYALÇIN'IN 6 MART 1995 TARİHİNDE AB-TÜRKİYE ORTAKLIK KONSEYİ TOPLANTISINDA YAPTIĞI KONUŞMA NEDİR?

Türkiye Dışişleri Bakanı Murat Karayalçın'ın, Türkiye'nin gümrük birliği karşıtı, Rum yönetiminin AB'a üyeliğine sessiz kaldığına ilişkin iddialara yanıt teşkil edecek şekilde, (6 Temmuz 1995'de toplanan AB-Türkiye Ortaklık Konseyi toplantısında) önemli bir konuşma yaptı.

Konuşmanın tam metni şöyleydi:

"Sayın Başkan,

Saygıdeğer meslektaşlarım,

Aralık ayında gerçekleştirilen toplantımızda, iki konu üzerindeki görüşlerimizi açıklama fırsatı bulmuştum. Bu konular, Gümrük Birliği sürecinin tamamlanması yönünde gerekli olmamalarına rağmen her aşamada ısrarla karşımıza çıkartılmaktadır. Bu sebeple, geldiğimiz bu aşamada kendimi bu konulara değinmek mecburiyetinde hissetmekteyim.

Türkiye; Kıbrıs konusunda, Kıbrıs Rum Yönetimi’nin Avrupa Birliği’ne tek taraflı üyelik başvurusuyla ilgili Kıbrıs Türk tarafının hukuki, siyasi ve ahlaki tutumlarına tam destek vermektedir.

Bu başvuru, Kıbrıs’ta bir federal düzen oluşturulması hedeflenirken, federal düzenin gereği olan karşılıklı rızanın sağlanması ilkesiyle bağdaşmamaktadır. Kıbrıs Rum başvurusu ve bunun AB tarafından değerlendirilmesi Birleşmiş Milletler’in, Kıbrıs’ın AB’ye üyeliğinin toplumlararası görüşmelerde ele alınması yönündeki görüşüne de ters düşmektedir. Avrupa Komisyonu’nun, Kıbrıs Rum Kesimi’nin başvurusu hakkında bir “üniter devlet” tarafından yapıldığı yönündeki “görüşü”, Kıbrıs’ta iki toplumlu, iki kesimli federal bir çözüm amaçlandığından kabul edilemezdir. Şunu da belirtmeliyim ki, Güney Kıbrıs’ın AB’ye tek taraflı başvurusu ve Kıbrıs’ta bir çözümden önce veya sonra bunun kabul edilmesi, Zürih ve Londra’da 1959 ve 1960’da gerçekleştirilen Antlaşmalara aykırıdır. Bu Antlaşmalar, Kıbrıs’ın Türkiye ve Yunanistan’ın (her ikisinin de) üye olmadığı uluslararası siyasi ve ekonomik bir birliğe üyeliğini engelleyen maddeler içermektedir. Bunun yanında, 1960 Antlaşmalarında Kıbrıs’ın, bütününün veya bir parçasının, herhangi bir devletle veya oluşumla siyasi veya ekonomik bir birlik oluşturamayacağını açıkça belirten maddeler

de vardır. Anlaşmalar, Türkiye, Yunanistan ve Birleşik Krallıklara, garantör devletler olarak böyle oluşumları engellemeleri için özel sorumluluklar yüklemektedir.

Türkiye, kendi açısından 1960 Antlaşmaları'nın kendisine yüklediği haklara ve sorumluluklara bağlı kalmakta kararlıdır. Türkiye, Kıbrıs'ın bütününün veya bir parçasının üyeliğine siyasi ve hukuksal olarak reddetmeye ve diğer garantör devletler gibi kendisi de tam üye olana kadar buna karşı çıkmaya devam edecektir. Türkiye, Kıbrıs'ın üyelik görüşmeleriyle ilgili Avrupa Konseyi'nin almış olduğu karara karşıdır. Avrupa Konseyi'nin Kıbrıs'ın üyeliğiyle ilgili kararı adanın bölünmüşlüğünü ebedileştirebilecek talihsiz bir adımdır. Üyelik görüşmelerinin adada kalıcı çözüme ulaşılmadan başlatılması, görüşmelerin Kıbrıs Rum kesimiyle tek taraflı olarak sürdürülmesi anlamına gelecektir. Arzu edilmeyen bu durumun gerçekleşmesi halinde ise başka bir seçeneği kalmayan Türkiye, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'yle entegre olmak üzere gerekli adımları atacaktır.

AB'nin takındığı tutum, Kıbrıs'ta kalıcı çözümün bulunması için çaba harcamak yönünde rol almasını engellemektedir. Türkiye, adada barış için BM Genel Sekreteri'nin iyi niyet misyonu çerçevesinde yürüttüğü çabalarını desteklemektedir. Bu bağlamda Türkiye, Kıbrıs Türk tarafını karşılıklı kabul edilebilir bir çözümün sağlanabilmesi için adımlar atmaya teşvik etmektedir. Bizler, BM tarafından hazırlanan güven artırıcı önlemlerin uygulanmasını desteklemeye devam etmekteyiz. Ancak, Türkiye'nin görüşmelerin ilerlemesi için vereceği desteği, Kıbrıs Rum Kesimi'nin çözüm yönünde göstereceği isteklilik ve Yunanistan'ın bu amaçla ortaya koyacağı desteği ölçüsünde olacaktır."

125- TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ ARASINDA 28 ARALIK 1995'DE İMZALANAN ORTAK DEKLERASYON NEDİR?
ANKARA, 28 ARALIK, 1995

AB'ın tüm uyarılara karşın 6 Mart 1995 tarihinde Rum tarafı ile tam üyelik görüşmelerine kapı açması, KKTC ve Türkiye'nin sert tepkisine neden oldu. Türkiye ve KKTC, 28 Aralık 1995'de ortak bir deklerasyonla net tutumunu ortaya koyarak alacağı önlemleri açıkladı.

Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti;

Kıbrıs Türk halkının, Kıbrıs'ın geleceğinin belirlenmesinde sahip bulunduğu ve uluslararası andlaşmalarla teyid ve tescil olunan tam siyasal ve hukuki eşitliğini vurgulayarak,

Türkiye'nin, KKTC'ni egemen ve bağımsız bir devlet olarak tanıdığını teyid ederek,

Ada'daki iki halkın, karşılıklı saygı, barış, güvenlik ve işbirliği içinde yanyana yaşamaları gereğine inanarak,

Kıbrıs sorununa Kıbrıs Rum ve Kıbrıs Türk halkları arasında sürdürülecek görüşmelerle, adil ve kalıcı bir çözüme ulaşabileceğini hatırlatarak;

1960 Andlaşmaları ile oluşturulan garanti sisteminin geçerli kalmaya devam ettiğini bir kez daha teyid ederek; aşağıdaki kararları almışlardır;

1. Kıbrıs'ta nihai hedef, Kıbrıs Türk ve Rum taraflarının egemen eşitliğine dayalı, iki toplumlu ve iki kesimli federal bir çözüm olacaktır. Bulunacak çözüm iki halkın serbest iradelerini yansıtacak şekilde ayrı referandumlarla belirlenecektir.

2. Nihai siyasal çözümden sonra da 1960 Garanti ve İttifak Andlaşmaları uyarınca Türkiye'nin etkin ve fiili garantisi devam edecektir.

Zürih Andlaşmalarında öngörüldüğü üzere, Kıbrıs'ın Türkiye ve Yunanistan'ın üye olmadıkları uluslararası siyasi ve ekonomik birliklere katılamayacağı hususu önemle gözönünde bulundurulacaktır.

4. BM gözetiminde sürdürülecek toplumlararası görüşmeler sırasında AB'a tam üyelik hedefi gözönünde bulundurulacak ve taraflar arasında egemen eşitlik gibi temel konularda mutabakat sağlandığı takdirde, toplumlararası görüşmelerde Kıbrıs'ın AB üyeliğinin koşulları, taraflar arasında ayrıca müzakere konusu yapılabilecektir.

5. AB ile tam üyelik görüşmeleri, ancak nihai çözümden sonra Kıbrıs Türk ve Rum taraflarının birlikte oluşturacakları ortak görüşler çerçevesinde ve ortak heyetler vasıtasıyla yapılmalıdır.

6. Nihai çözüme kadar geçecek süre içinde de, Türkiye; KKTC'nin güvenlik çıkarlarını tam olarak koruyacak ve bu konuda Rum/Yunan tarafının giriştiği askeri tırmanma teşebbüsleri karşısında gerekli mukabil tedbirleri alacaktır.

TCE

7. Türkiye ile AB arasındaki Gümrük Birliği'nin, Türkiye-KKTC ekonomik ve ticari ilişkilerini engelleyici hiçbir hüküm içermediği taraflarca teyid olunur. Türkiye ile KKTC arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerin daha da geliştirilmesi için her türlü destekleyici tedbirin alınmasına ve karşılıklı yatırımların teşvikine devam edilecektir.

8. Türkiye ile KKTC arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerin geliştirilmesi amacıyla, Türkiye'nin AB ile gerçekleştirdiği Gümrük Birliği'nin sağladığı imkanlardan en geniş ölçüde yararlanılacaktır.

9. Nihai siyasal çözümden sonra Federal Kıbrıs'ın Türkiye ile birlikte AB'a tam üye olabileceği dikkate alınarak, ileride AB ile uyumu kolaylaştıracak hazırlık çalışmalarına şimdiden başlanacak ve tedricen uygulamaya geçilecektir.

10. Kıbrıs meselesinin nihai siyasal çözüme kadar geçecek süre içinde KKTC'ye karşı uluslararası alanda uygulanan engelleyici tedbirlerin kaldırılması ve KKTC'nin bütün ülkelerle serbestçe siyasi, ekonomik, kültürel ve sportif temaslar sürdürülebilmesi amacıyla, Türkiye ile KKTC müşterek gayret göstereceklerdir.

11. Türkiye, KKTC'nin uluslararası kuruluşlarda görüşlerini yansıtabilmesi için gerekli siyasi katkıyı sağlayacak; bu amaçla Türkiye ve KKTC Dışişleri Bakanlıkları arasında mevcut yakın işbirliği daha da yoğunlaştırılacak ve sürekli bir siyasi danışma mekanizması kurulacaktır.

12. Türkiye ile KKTC arasında sıklaştırılacak üst düzey temaslar ve ziyaretler suretiyle ve uygulamaya yönelik olarak yapılacak teknik ortak çalışmalar yoluyla yukarıdaki temel hedeflerin en kısa zamanda gerçekleştirilmesine çalışılacaktır.

126- KKTC CUMHURBAŞKANI RAUF DENKTAŞ'IN GÜNEY KIBRIS RUM YÖNETİMİ'NİN S-300 FÜZE SİSTEMLERİ ALIMIYLA İLGİLİ YAPTIĞI 10 OCAK 1997 TARİHLİ YAZILI BEYAN NEDİR?

Güney Kıbrıs'taki çılgınca silahlanma kampanyasını yıllardır dünyanın dikkatine getirmekte ve bunun varacağını çok önceden gördüğümüz tehlikeli sonuçlar hakkında uyarılarda bulunmaktaydık. Biz bu uyarıları, Kıbrıs Rum tarafının Yunanistan'ın tahrik ve desteğiyle 1955'ten bu yana şiddete ve silaha başvurma alışkanlığını bilen 1963'ten 1974'e kadar Rum-Yunan saldırılarının hedefi olan, bunun acılarını çekmiş bir halk olarak yapmaktaydık.

Bu uyarılarımız maalesef dikkate alınmadı. Kıbrıs Rum Yönetimi ve Yunanistan adanın güneyini ağır biçimde silahlandırdılar ve ağır saldırı silahları ile doldurdular. Yunanistan ile ortak bir askeri doktrini uygulamaya koydular. Adanın güneyinde Yunanistan için hava ve deniz üsleri inşa etmeye giriştiler. Son olarak, bu kez sadece bizim değil, durumu izleyen diğer ülkelerin ve BM'nin de uyarılarına rağmen, Rusya'da S-300 füze sistemlerini alma kararı verdiler.

Kıbrıs Rum tarafının bu kararına uluslararası alanda gösterilen tepkilerin ortaya koyduğu gibi, Güney Kıbrıs'a Rum füzelerinin ithali kararı ile tahammül sınırları aşılmış bulunmaktadır.

TCE

Kıbrıs Rum tarafı bu yolda ilerlemekle, Kıbrıs Türk halkı ile uzlaşma değil, çatışma arayışı içinde olduğunu en açık şekilde ortaya koymuştur.

Biz yakın geçmişte BM Genel Sekreterinin iyiniyet görevi çerçevesinde bir güven artırıcı önlemler paketini büyük fedakarlıkları göze alarak kabul etmiş bulunmaktaydık. Aradan üç yıla yaklaşan bir süre geçmesine rağmen Kıbrıs Rum tarafı, 1994 yılı başlarında oluşturulan bu paketi bugüne kadar uygulamaya koymaya yanaşmamış, aksine bütün davranışları ile, adanın iki halkı arasındaki güven bunalımını çok ciddi biçimde derinleştirmiştir. Rum tarafının kapsamlı bir çözüm arama niyetlerine de ağır bir darbe vurduğu kuşkusuzdur.

Rum tarafının bu tutumu ve saldırı füzeleri ithali kararı ile attığı bu son adımın neticesinde, güven yaratıcı önlemler paketinin bir anlamı kalmadığı ve esasen bu önerileri reddetmiş olan Rum tarafının sergilediği kötü niyet ile böyle bir paketin uygulanma olanağı bulunmadığı kanaatineyiz. Bu durumun ışığında, Kıbrıs Türk tarafı olarak sözkonusu öneri paketine iyi niyetle vermeye devam ettiğimiz mutabakatı askıya alıyoruz.

Hatırlanacağı gibi, Maraş ile ilgili düzenlemeler bu paketin asli unsurlarından birini oluşturmaktaydı. Rum tarafının davranışlarıyla gelinen noktada Maraş gibi bizden fedakarlık gerektiren bir konunun böyle bir pakette yeralması anlamsız hale gelmiştir. Bunun herhangi bir mantığı kalmamıştır.

Kıbrıs Rum tarafının bütün ciddi uyarılara rağmen Rusya'dan almaya karar verdiği S-300 füze sistemleri Kıbrıs'a ithal edildiği takdirde Maraş bölgesini sosyal ve ekonomik açıdan Gazimağusa ile bütünleştirme yoluna gideceğimizi halkımıza ve dünyaya ilan ediyorum. S-300 füze sistemlerini alma kararı geçerli kaldığı ve Rum tarafı adada güven bunalımını derinleştiren davranışlarını sürdürmekte ısrar ettiği müddetçe bu yolda gerekli göreceğimiz tedbirleri alacağız.

127- TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ ARASINDA 20 OCAK 1997'DE İMZALANAN ORTAK DEKLERASYON NEDİR?

ANKARA, 20 OCAK, 1997

Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanları,

28 Aralık 1995 tarihinde yayınladıkları Ortak Deklerasyona atıfta bulunarak,

Türkiye ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti arasındaki ilişkileri, her alanda en yakın dayanışma ve işbirliği çerçevesinde geliştirme arzu ve azimlerini teyid ederek,

Türkiye ve Kıbrıs Türk halkının, sorununa barışçı bir çözüm bulunması yolunda her türlü çabayı gösterdiğini ve Kıbrıs'ta adil ve gerçekçi bir çözümün, ancak iki tarafın serbest iradeleriyle ve müzakereler yoluyla sağlanabileceğini hatırlatarak,

Kıbrıs Türk halkının uluslararası andlaşmalarından kaynaklanan haklarını ve bu andlaşmalarla tescil olunan tam siyasal ve hukuki eşitliğini vurgulayarak,

1960 Andlaşmaları ile oluşturulan garanti sisteminin şimdiye kadar olduğu gibi bundan böyle de her koşul altında geçerli ve yürürlükte kalacağını ve sözkonusu anlaşmalar çerçevesinde Kıbrıs'tan garantör ülkelere de bir tehdit yönetilmeyeceğini teyid ederek,

Kıbrıs adasında ve Doğu Akdeniz'de barış, istikrar ve güvenliği sarsan son gelişmeleri değerlendirerek,

Aşağıdaki ortak görüş ve kararlarını açıklamışlardır:

1. Kıbrıs Rum tarafınca sürdürülen ağır silahlanma, Kıbrıs Rum Yönetimi ile Yunanistan arasında uygulanan Ortak Askeri Doktrin ve Güney Kıbrıs'ta Yunan hava ve deniz üsleri kurulması, Kıbrıs adasında ve Doğu Akdeniz'de istikrar ve güvenliği tehdit eden bir durum yaratmıştır.

2. Güney Kıbrıs'a füze sistemleri yerleştirme kararı, Ada'nın iki halkı arasındaki güven bunalımını giderilmesi çok güç olacak ölçüde derinleştirmiştir.

3. Bu füzelerin savunma amaçlı olduğu iddiası ve bir süre adaya ithal edilmeyeceği yolundaki sözde güvence anlamsızdır. Değerlendirilmesi gereken nokta, Kıbrıs Rum-Yunan ittifakının tüm uyarılara rağmen uzlaşmaya sırt çevirip çatışma seçeneğinde

öncelik vermiş olması ve Yunanistan ile Güney Kıbrıs arasında fiilen askeri birlik oluşturulmasıdır.

4. Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Kıbrıs adasında ve Doğu Akdeniz'de dengelerin korunması barışa tehdit oluşturan politikaların sonuçsuz bırakılması için, sorumlu ve sağduyulu bir yaklaşımdan ayrılmadan, gereken bütün önlemleri alacaklardır. Bu çerçevede;

Türkiye Cumhuriyeti; 1960 garanti sistemi uyarınca Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne etkin ve fiili garanti sağlamayı eksiksiz sürdürecek, Kıbrıs Türk halkının güvenliğinin tehdit altında kalmasına izin verilmeyecektir;

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne yapılacak bir saldırı aynen Türkiye Cumhuriyeti'ne yapılmış bir saldırı telakki edilecektir.

Rum-Yunan tarafının bölgede ve Kıbrıs'ta Türkiye ve Yunanistan arasındaki dengeyi bozmaya ve Kıbrıs Türk halkının güvenliğini tehlikeye sokmaya devam etmesine karşılık, mukabil askeri ve siyasi tedbirler tereddütsüz alınmaya devam olunacaktır. Bu çerçevede; Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Rauf R. Denktaş'ın 10 Ocak 1997 tarihinde yaptığı açıklamada kaydettiği görüşler ile öngördüğü tedbirleri kuvvetle desteklemektedir.

Yunanistan'ın hava ve deniz üsleriyle Güney Kıbrıs'a yerleşmekte olduğu dikkate alınarak, bu faaliyet sürdürüldüğü takdirde, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde aynı nitelikte hava ve deniz tesisleri kurulması çalışmaları başlatılacaktır.

TGF

"Türkiye ve KKTC'ye yönelik tecavüz ve oldu bittiler müştereken önlenecek ve bunun gerektirdiği ortak askeri koordinasyon ve planlama yapılacaktır. Bu amaçla, Türkiye ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti arasında müşterek savunma konsepti oluşturulacaktır.

5. Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Kıbrıs adasında gerginliği tırmandırmak için Rum-Yunan tarafınca girişilen planlı eylem ve tahrikleri, Ada'ya çok uluslu bir güç yerleştirerek Türkiye'nin etkin ve fiili garantisini sulandırma niyetlerinin bir parçası olarak değerlendirmektedirler. Buna müsaade edilmeyecektir. 1960 Garanti ve İttifak Andlaşmaları'nın doğrudan ve dolaylı bir şekilde değiştirilmesine teşebbüs edilmesi halinde, Türk tarafı, bunu, Kıbrıs'ta 1960 Andlaşmaları'nın açık bir ihlali olarak telakki edecek, gerekli tedbirleri ve siyasi kararları alacaktır.

6. Kıbrıs'ta kapsamlı çözüm çabaları, yaklaşık beş yıl önce; BM Fikirler Dizisi'nin iki halk arasında bir güven ortamı yaratma çabaları ise üç yıl önce, BM Güven Artırıcı Önlemler paketinin Kıbrıs Rum tarafınca reddedilmesi nedenleriyle çıkmaza girmiştir. Kıbrıs Rum tarafı aradan geçen süre içinde makul bir çözüm arayışında ve çözüm paramet-relerinden tamamen uzaklaşmıştır.

7. Kıbrıs Rum tarafının Yunanistan ile birlikte uzlaşma yerine çatışma ve gerinlik arayışı içine girdiği görülmektedir.

8. 1960 Andlaşmaları'yla Ada'nın iki halkı arasında kurulan ortaklığın, 1963 yılında Yunanistan'ın desteği ile Kıbrıslı Rumlarca silah zoruyla yıkılmasından bu yana, Kıbrıs'taki iki eşit halkı temsil etmeye ve Ada'nın tümü için konuşmaya ehil ve yetkili bir devlet hükümet, parlamento, yargı ve idare yoktur.

9. Ada'nın güneyindeki Kıbrıs Rum Yönetimi'nin kendi saldırganlığıyla yıktığı 1960 ortaklığının ünvan ve sıfatlarına sahip çıkması iddiası ve silah ithali de dahil olmak üzere, devleti adına yaptığı bütün tasarruflar, uluslararası anlaşmalar tahtında gayri meşrudur. Kıbrıs Rum Yönetimi'nin kendini bu ünvan ve sıfatlarla dünyaya sunmaya çalışması bu yönetimin iddialarına meşruiyet veya kendisine imtiyazlar kazandıramaz. Güney Kıbrıs'taki idare, sadece bir Kıbrıs Rum idaresidir. Kıbrıs'ta, 34 yıldır süren çözümsüzlüğün temelinde, Kıbrıs Rum tarafının gayrı meşru sıfat ve iddialarını sürdürme çabası yatmaktadır.

10. Kıbrıs'taki gerçeklerle Kıbrıs Türk halkının egemenlik hakları kabul edilmedikçe ve iki tarafa eşitlik içinde yaklaşılmadıkça adil ve kalıcı bir çözüme ulaşılamaz.

11. Avrupa Birliği'nin Yunanistan'ın zorlamasıyla Kıbrıs Rum Yönetimi'ne tam üyelik yolunda yaktığı yeşil ışık, gelinen noktanın açıkça gösterdiği gibi tarihi bir hata olmuş ve görüşme süreci üzerinde yıkıcı bir etki yapmıştır. Kıbrıs Rum tarafının, Türk tarafı ile bir uzlaşma aramadan, ikinci bir Yunan devleti olarak Avrupa Birliği'ne girme ve böylece Yunanistan ile dolaylı bir yoldan bütünleşmeyi sağlamanın dışında bir amacı kalmamıştır.

12. Bu hatalı gidişin daha büyük tahribata yol açmaması için:

TCF™

*Uluslararası andlaşmalar uyarınca, Kıbrıs'ın ancak Türkiye ile Yunanistan'ın birlikte üye bulundukları bir birliğe katılabileceği;

*Kıbrıs'ın AB'ne üyeliğinin ancak bir çözümden sonra sözkonusu olabileceği;

*Bu yönde bir kararı; BM Fikirler Dizisi'nde de öngörüldüğü üzere, Ada'daki iki halkın ayrı referandumlarla onaylamaları gerektiği bilinmelidir.

*Avrupa Birliği'ne tam üyelik için yapmış olduğu uluslararası hukuka aykırı tek taraflı müracaata istinaden, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ile Avrupa Birliği arasında tam üyelik görüşmelerinin başlatılması, Türk tarafınca, Kıbrıs'ta müzakere süreci içinde ortaya çıkmış bulunan çözüm çerçeve ve parametrelerinin bütünüyle ortadan kalkması olarak değerlendirilecektir. Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin, tek başına Avrupa Birliği üyeliği yolunda atacağı her adım, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Türkiye ile bütünleşme sürecini hızlandıracaktır.

13. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin uluslararası camiadan soyutlanmaya devam olunması, hiç bir şekilde kabul edilemez, Türkiye, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin uluslararası camia ile bütünleşmesini sağlayacak gerekli adımları atacaktır. Kıbrıs'ı ilgilendiren ve Kıbrıs Türk halkına söz hakkının tanınmadığı her türlü uluslararası toplantıda, Türk heyetlerine KKTC temsilcileri de dahil edilecektir.

14. Türkiye ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti arasındaki ekonomik ilişkiler 3 Ocak 1997 tarihinde Başbakanlar düzeyinde imzalanan kapsamlı ekonomik protokol

çerçevesinde derinleştirilecek ve KKTC ekonomisi somut işbirliği projeleri ile güçlendirilecektir.

15. Türkiye ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanları arasında kabul edilen 28 Aralık 1995 deklerasyonuyla tesis edilen sürekli siyasi danışma mekanizması savunma konularını da içerecek şekilde genişletilecek ve iki taraf arasında mevcut dayanışma güçlendirilecektir.

128- TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ'NİN 21 OCAK 1997 TARİHLİ KARARI NEDİR?

Kıbrıs sorununda son gelişmelerle ilgili olarak 21 Ocak tarihinde toplanan Türkiye Büyük Millet Meclisi bir karar aldı. Refah Partisi, Anavatan Partisi, Doğru Yol Partisi, Demokratik Sol Parti, Cumhuriyet Halk Partisi, Büyük Birlik Partisi ve Demokrat Türkiye Partisi'nin hazırladığı ve TBMM'de oybirliğiyle onaylanan tarihi karar şöyle:

"TBMM, TC-KKTC Cumhurbaşkanları arasında imzlanan ortak deklerasyonu desteklediğini ve benimsediğini beyan eder ve Sayın Denktaş'ın bugün TBMM'de yaptığı konuşmayı takdir ve saygıyla karşılayarak aşağıdaki hususları Türk ve dünya kamuoyuna duyurmayı kararlaştırır.

1. Kıbrıs Rum Tarafı'nca Yunanistan'ın desteğiyle sürdürülen ağır silahlanma, yeni ve vahim bir boyuta ulaşmıştır. Rus füzelerinin Ada'ya getirilmesiyle Rum-Yunan tarafının KKTC ve TC'yi tehdide yönelik tutum ve davranışları müsamahayla karşılanamaz.

TCE

2. 1960 Garanti ve İttifak Anlaşmaları ile oluşturulan garanti sistemi, şimdiye kadar olduğu gibi bundan böyle de geçerli olmaya devam edecek, sözkonusu anlaşmaların doğrudan ve dolaylı olarak değişmesine ve Kıbrıs'ta ve bölgede TC ile Yunanistan arasındaki dengelerin bozulmasına müsaade edilmeyecek.

3. T.C., Kıbrıs'ta etkin ve fiili garantisini eksiksiz sürdürecek. KKTC'ye vaki olacak bir saldırı, aynen TC'ye yapılmış bir saldırı olarak telakki edilecek.

4. Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin AB'a tek yanlı müracaatı, 1960 anlaşmalarına aykırıdır. Bunun gerçekleşmesi, Kıbrıs'ın bölünmesine yol açacak ve sorumluluğu AB'a ait olacak.

5. KKTC'ye uygulanan ambargo ve çifte standart hiçbir şekilde kabul edilemez.

6. TC; KKTC ekonomisinin sorunlarının aşılması ve güçlü bir yapıya kavuşturulması için gerekli desteği sağlamaya devam edecek.

7. TBMM, meselenin silahlanma ve kuvvet kullanma yoluyla değil, adada yaşayan iki halkın kendi iradeleriyle kendi yönetimlerini kurma haklarına saygı gösterilerek sonuçlanabileceği inancındadır. Dışarıdan müdahalenin çözümü daha da zorlaştırdığı tecrübeyle bilinmelidir.

Bu milli davada TBMM ve Türk milletinin tam birlik içinde olduğu gerçeği bilinmektedir.

129- 4 TEMMUZ 1997 TARİHİNDE YAPTIKLARI ORTAK AÇIKLAMA NEDİR?
Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel ile Cumhurbaşkanı Denktaş Başkanlığındaki Türkiye ve KKTC heyetleri son gelişmeleri değerlendirdikten sonra ortak bir açıklama yapmışlardır.

4 Temmuz 1997 tarihinde yapılan açıklamada şöyle deniyordu:

"BM Genel Sekreteri'nin iyiniyet misyonu Ada'daki iki eşit topluma yönelik olup, iki liderin, serbest iradeleriyle karşılıklı kabul edilebilir bir çözümü müzakere etmeleri esastır. BM çözüm çerçevesi ve parametreleri üzerinde yürütülecek olan müzakere sürecine herhangi bir dış müdahalede bulunulması kabul edilemez. Taraflar bu anlayışla, doğrudan görüşme sürecini desteklemekte ve başlatılacak olan New York görüşmelerinin Kıbrıs meselesine adil ve gerçekçi bir çözüm bulunması için uygun bir fırsat oluşturduğu kanaatini taşımaktadır.

Kıbrıs Türk Tarafı bu sürece yapıcı ve olumlu bir anlayışla katılacaktır. İki toplumluluk, iki kesimlilik, tarafların siyasi eşitliği, kalıcı bir çözümün temel parameterlerini oluşturacaktır.

Kıbrıs'ta iki ayrı halk ve yönetim bulunmaktadır. Rum Yönetimi'ni uluslararası hukuka aykırı olarak meşru hükümet addeden yaklaşımlar, Kıbrıs sorununun çözümüne hiçbir şekilde yardımcı olmamaktadır. Kıbrıs Türk Tarafı'nın eşit siyasi ve hukuki statüsünün kabul edilmesi ve KKTC'ne karşı uluslararası alanda uygulanan engelleyici tedbirlerin kaldırılması, çözüm çabalarını kolaylaştıracak ve güçlendirecektir.

Kıbrıs'ta yaşayabilir bir çözümiki taraf arasında güven ortamının tesisinden geçer, kapsamlı bir çözümde Kıbrıs Türk Tarafı'nın, siyasal, hukuki ve egemenlik hakları ile meşru menfaatlerinin teminat altına alınmasından vazgeçilemez. Serbest müzakereler yoluyla varılacak çözüm, her iki tarafta ayrı referandumlarla iki halkın onayına sunulacaktır.

1960 Garanti ve İttifak Anlaşmaları her koşul altında geçerli ve yürürlükte kalmaya devam edecek, bu anlaşmaların doğrudan veya dolaylı olarak değiştirilmesine müsaade edilmeyecek; varılacak kapsamlı çözüm bu anlaşmaların güvencesi altına alınacak ve Türkiye'nin etkin ve fiili garantisi devam edecektir.

1960 anlaşmalarıyla Kıbrıs'taki iki toplum arasında bir iç denge ile hak ve sorumlulukları itibarıyla Türkiye ve Yunanistan arasında bir dış denge tesis edilmiştir. Sözkonusu dış denge bölgesel barış ve istikrarın ayrılmaz bir parçasıdır. 1960 anlaşmaları Kıbrıs'ın, Türkiye ve Yunanistan'ın üye olmadıkları uluslararası siyasi ve ekonomik birliklere katılamayacağını öngörmektedir. Uluslararası hukuk ile bölgesel barış ve istikrarın bir gereği olarak Kıbrıs, bu esasları içerecek bir çözümden sonra ancak Türkiye'nin de içinde bulunacağı Avrupa Birliği'ne tam üye olabilecek, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin uluslararası hukuka aykırı tek taraflı müracaatına istinaden,

Avrupa Birliği üyeliği yolunda atacağı her adım, KKTC'nin Türkiye ile bütünleşme sürecini hızlandıracaktır.

Yunanistan ile mevcut ortak askeri doktrin çerçevesinde, Kıbrıs Rum Tarafı'nda sürdürülen ağır silahlanma, Güney Kıbrıs'ta Yunan hava ve deniz üsleri kurulması, Türkiye'yi de tehdit alanı içine alabilecek silahların Güney Kıbrıs'ta konuşlandırılma olasılığı ve terörist faaliyetlere verilen destek, yalnız KKTC'nin ve bölgenin değil, Türkiye'nin de güvenliğini tehdit eden hususlardır. Türkiye, tüm olumsuz gelişmeleri sadece Kıbrıs Türk halkının barış ve huzuru açısından değil, kendi güvenlik gereksinimleri açısından da dikkatle takip etmektedir. Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti cumhurbaşkanları arasında imzalanan 20 Ocak 1997 tarihli ortak deklerasyonun ihtiva ettiği esaslar, bölgede kalıcı barışın tesisi için vazgeçilmez unsurlar olarak görmektedirler.

Her iki taraf New York'ta başlayacak olan müzakere süreci içinde yukarıda kaydedilen ortak değerlendirme ve görüşler doğrultusunda hareket edilmesini ve yakın bir işbirliği ve istişare içinde bulunulmasını kararlaştırmışlardır. Türkiye, bu doğrultuda KKTC Cumhurbaşkanı Sayın Denktaş'ın müzakere sürecinde şimdiye kadar sürdürdüğü yapıcı tutumu bundan sonra da desteklemeye devam edecektir."

130- 20 TEMMUZ 1997 TARİHİNDE LEFKOŞA'DA YAPILAN TC-KKTC ORTAK AÇIKLAMASI NEDİR?

TC Başbakan Yardımcısı Bülent Ecevit'in 20 Temmuz 1997 tarihinde KKTC'yi ziyareti sırasında Türkiye ve KKTC tarafından yapılan ortak açıklamanın tam metni şöyledir.

TCE™

Türkiye Cumhuriyeti Başbakan Yardımcısı Sayın Bülent Ecevit ve beraberinde Dışişleri Bakanı Sayın İsmail Cem, Devlet Bakanı Sayın Hüsamettin Özkan, Devlet Bakanı Sayın Prof. Dr. Şükrü Sina Gürel, Devlet Bakanı Sayın Mehmet Batallı, Devlet Bakanı Sayın Prof. Ahad Andican, Maliye Bakanı Sayın Zekeriya Temizel, Turizm Bakanı Sayın İbrahim Gürdal ve diğer yetkililer olduğu halde, 20 Temmuz 1997 tarihinde, Barış ve Özgürlük törenlerine katılmak üzere Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne resmi bir ziyarette bulunmuştur.

Başbakan Yardımcısı Sayın Bülent Ecevit, ziyaret sırasında KKTC Cumhurbaşkanı Sayın Rauf R. Denktaş, Cumhuriyet Meclisi Başkanı Sayın Hakkı Atun ve Başbakan Sayın Dr. Derviş Eroğlu tarafından kabul edilmiş, danışma ve görüşmelerde bulunmuştur.

Gerek Cumhurbaşkanı Sayın Rauf R. Denktaş ile, gerek diğer yetkililer ile yapılan görüşmeler sırasında, taraflar, son olarak 9-12 Temmuz 1997 tarihlerinde yapılan New York Kıbrıs görüşmelerini ve ayrıca Avrupa Birliği'nin açıklanan "Gündem 2000" raporunda Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ile tam üyelik görüşmelerinin Kıbrıs ile ilgili 1960 Anlaşmalarına aykırı olarak başlatılacağının belirtilmiş olmasını değerlendirmişlerdir.

Taraflar, AB Komisyonu'nun "Gündem 2000" başlıklı raporu ile Kıbrıs Rum Yönetimi'nin tam üyeliği müzakerelerini başlatma yolunda AB'de sergilenmiş olan

tutumun, Kıbrıs Türk ve Rum liderleri arasında yeniden başlatılan müzakere sürecini yararsız kılabileceği ve bu süreçten olumlu bir sonuç alabilmenin artık çok güçleşeceği konusunda görüşbirliğine varmışlardır.

Bu durumda taraflar, Türkiye Cumhuriyeti ile KKTC Cumhurbaşkanları'nın açıkladıkları 20 Ocak 1997 Ortak Deklerasyonu çerçevesinde süregelen işbirliğinin daha da derinleştirilmesi ve güçlendirilmesi yönündeki irade ve kararlılıklarını belirtmişlerdir.

Güney Kıbrıs'taki yoğun silahlanmanın ve teröre verilen desteğin Türkiye'ye yönelik bir tehdit ölçüsüne varmış olduğunu da göz önünde tutan taraflar, Türkiye'nin KKTC için güvence olması kadar, KKTC'nin de Türkiye'nin güvenliği açısından artan önemini vurgulamışlardır.

Bu gerçekleri dikkate alan taraflar, Cumhurbaşkanları'nın ortak açıklamalarında ve TBMM'nin 21 Ocak 1997 tarihli kararında öngörülen çerçevede ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ile AB arasındaki tam üyelik sürecine koşut olarak, Türkiye ile KKTC arasındaki ekonomik ve mali bütünleşme ve güvenlik, savunma ve dış politikada ortaklık esasında, kısmi bütünleşmeyi aşağıdaki önlemlerle adım adım uygulamaya koymayı gerekli görmüşlerdir:

ÖNLEMLER

1. KKTC bağımsız bir devlet olarak varlığını sürdürecektir; ancak, dünyaca resmen tanınıp, bağımsız ve demokratik bir devlet olarak uluslararası alanda her bakımdan hakkı olan yeri alıncaya kadar KKTC'nin dış politika menfaatlerinin korunması amacıyla iki ülke arasında özel ilişki tesis edilecektir. Kıbrıs'ı ilgilendiren ancak Kıbrıs Türk halkına söz hakkının tanınmadığı her türlü uluslararası toplantıda TC heyetlerine KKTC temsilcileri de dahil edilecektir. Bu amaçla iki devlet arasında bir çerçeve anlaşma yapılacak ve Dışişleri Bakanlıklarının işlevsel ve yapısal işbirliği protokole bağlanacaktır.

2. KKTC'ne yapılacak bir saldırı aynen Türkiye'ye yapılmış bir saldırı telakki edilecektir. Bu amaçla, TC ile KKTC arasında bir ortak savunma kavramı oluşturulacaktır.

3. İki devlet arasında parlamentoların ve ilgili bakanlıkların katılımıyla bir Ortaklık Konseyi kurulacaktır.

4. KKTC ekonomisinin haksız ambargolardan ve engellemelerden etkilenmesini önlemek için TC ile KKTC arasında ekonomik ve mali birlik oluşturulacaktır. Bu arada KKTC, Türkiye'nin öncelikli bölgesel kalkınma makro ekonomik master planlar kapsamına alınacaktır. Türkiye'deki kalkınmada öncelikli yörelere uygulanan destek ve teşviklerden KKTC de yararlanacaktır.

5. TC ile KKTC'nin serbest bölgeleri bütünleştirilerek Doğu Akdeniz'de büyük bir ticaret ve sanayi merkezi oluşturulacaktır.

6. Turkiye üzerinden KKTC'ye ulaşım olanakları genişletilecektir.

7. Bayrak Radyo ve Televisyonu (BRT) yayınlarının TÜRKSAT uydusundan yararlanılarak Türk Televizyon yayınlarının eriştiği bölgelere genişletilmesi sağlanacaktır.

8. KKTC'nin su gereksinimi en kısa sürede Türkiye'den karşılanacaktır.

9. Bunların yanısıra, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ile AB'nin girişecekleri tüm yapısal işbirliği ve uyum düzenlemelerinin benzerleri TC ile KKTC arasında da gerçekleştirilecektir.

Bütün bu çalışmaların ve atılacak adımların amacı Ada'da barışın ve garantilerin devamını sağlayan Türk-Yunan dengesini koruyan, iki tarafın eşitliğini ve egemenliğini kabul eden ve birinin diğerine tahakkümünü önleyen bir anlaşmaya ulaşmaktadır.

131- TÜRKİYE İLE KKTC ARASINDA 6 AĞUSTOS 1997 TARİHİNDE İMZALANAN ORTAKLIK KONSEYİ ANLAŞMASI NEDİR?

"Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti, 20 Ocak 1997 ve 20 Temmuz 1997 tarihli TC-KKTC Ortak Açıklamalarında ifadesini bulan ve iki ülke arasında ekonomik ve mali bütünleşme, güvenlik, savunma ve dış politikada ortaklık esasında kısmi bütünleşmenin sağlanması hedeflerine uygun olarak aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır:

TCE™

Madde 1- Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti arasında bir Ortaklık Konseyi kurulacaktır.

Madde 2- Ortaklık Konseyi, iki ülke arasında ekonomik ve mali bütünleşmenin sağlanmasına yönelik tedbirleri tespit edecek, bu tedbirlerin uygulanmasını hükümetlerine tavsiye edecek ve uygulamaya konulan tedbirlerin uygulanmasını izleyecektir.

Madde 3- Ortaklık Konseyi, tavsiye niteliğindeki kararlarını iki tarafın ortak mutabakatı ile alacaktır.

Madde 4- Ortaklık Konseyi, her iki ülke hükümetlerinin tayin edeceği beşer üyeden ve TBMM ve KKTC Cumhuriyet Meclisi'nden de beşer üyenin katılımıyla oluşacaktır.

Madde 5- Ortaklık Konseyi'ne, ele alınan konuların niteliğine göre uzmanlar da katılabilecektir.

Madde 6- Aksi öngörülmediği takdirde, Ortaklık Konseyi, en az her altı ayda bir toplanacaktır.

Madde 7- Ortaklık Konseyi ihtiyaç duyduğu alt komiteleri tesis edebilecektir.

Madde 8- Ortaklık Konseyi'nce gerekli görülmesi halinde, uzmanlar düzeyinde de toplantılar yapılması mümkündür.

Madde 9- Ortaklık Konseyi toplantılarına hangi hükümet üyelerinin katılacağı, iki ülke hükümetlerince tespit edilecektir.

Katılacak parlamento üyeleri iki ülke Meclis Başkanlıklarınca kararlaştırılacaktır.

Madde 10- Ortaklık Konseyi, toplantılarını dönüşümlü olarak Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yapacaklardır. Konsey'in başkanlığı her altı ayda bir dönüşümlü olarak Türkiye ve KKTC tarafınca deruhte edilecektir.

Madde 11- Toplantı Başkanı, Ortaklık Konseyi toplantılarının gündemini tespit edecek, 15 gün öncesinden karşı tarafa bildirecek, toplantılar sonunda alınan kararların yazımını yapacak ve karşı tarafa iletecektir.

Madde 12- Ortaklık Konseyi toplantılarında Sekreterya görevi Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı ve KKTC Dışişleri ve Savunma Bakanlığınca deruhte edilecektir.

İşbu Anlaşma, tarafların gerekli onay işlemlerini tekemmül ettirip onay belgelerini teati ettiklerinde yürürlüğe girecektir.

İşbu Anlaşma, Türkçe olarak Lefkoşa'da 6 Ağustos 1997 tarihinde imzalanmıştır."

132- KKTC BAKANLAR KURULU'NUN 14 ARALIK 1998 TARİHLİ KARARI NEDİR?

TCF™

AB Konseyi'nin 12-13 Aralık 1997 tarihlerinde Lüksemburg'ta yapılan zirve toplantısında, "Kıbrıs" ile tam üyelik müzakerelerinin başlatılması yönünde bir karar alınmıştır. Bu karar 1960 anlaşmaları ve beş tarafın imzası ile kurulmuş olan iç ve dış ortaklyarından biri olan Kıbrıs Türk halkının temel haklarını ihlal etmektedir.

Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin 1990 yılında yapmış olduğu tek yanlı ve gayri-meşru müracaat, kendi siyasi emellerini gerçekleştirmek ve Kıbrıs'ta bir Rum Cumhuriyeti oluşturma amacına yöneliktir.

AB Konseyi'nin Rum Tarafı'nın bu müracaatına istinaden almış olduğu karar, Kıbrıs Türk Tarafı'nın 1960 anlaşmalarından kaynaklanan eşit siyasi ve egemenlik haklarının ihlali olduğu kadar, BM tarafından da kabul edilmiş parametre ve gerçekleri inkar etmektedir. Ayrıca sözkonusu karar BM Genel Sekreteri'nin iyiniyet misyonu çerçevesinde yürüttüğü çabaları da anlamsız hale getirmiştir. Bu itibarla, sözkonusu müracaata binaen alınmış olan bu karar Kıbrıs Türk Tarafı açısından geçerli ve bağlayıcı değildir.

Bilindiği gibi, 1960 Ortaklık Cumhuriyeti'ne hayat veren Zürih ve Londra Anlaşmaları, Kıbrıs meselesinin hallinde, Türk-Yunan dengesi üzerinde kurulmuş ve "Kıbrıs'ın" Türkiye ve Yunanistan'ın birlikte üye olmadıkları uluslararası kuruluş, birlik ve ittifaklara katılmasını yasaklamıştır. Bu bağlamda, Zürih Anlaşması'nın 8'inci maddesi Cumhurbaşkanı ve Cumhurbaşkanı Muavini'nin, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin, Türkiye ve Yunanistan'ın birlikte üye olmadıkları uluslararası örgüt

ve ittifaklara katılmasınailişkin her türlü karar ve tasarrufu veto etme hakkına sahip olduklarını açıkça belirtmiştir.

Diğer yandan, 1960 Garanti Anlaşması'nın 1'inci maddesi Kıbrıs'ın "tamamen veya kısmen hiçbir devletle siyasi veya ekonomik bir bütünleşmeye girmeyeceğini" taahhüt etmektedir. Bunun amacı, iki kurucu toplum ve garantör ülkenin Kıbrıs üzerindeki hak ve çıkarları arasında kalıcı bir dengenin muhafaza edilmesidir.

1960 Anlaşmaları'yla kurulan iç ve dış dengeyi ortadan kaldırmak maksadıyla Rum tarafı 1963'te silah zoruyla bu ortaklığı bozmuş, bu tarihten itibaren Kıbrıs'ta ortak bir idare var olmamış ve Kıbrıs Türk ve Rum toplumları demokratik yollardan seçtikleri kendi ayrı yönetimleri altında yaşamıştır.

Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin Ada'nın tümü veya Kıbrıs Türk halkı üzerinde hiçbir zaman hükümran olmadığı yadsınmaz bir gerçektir. Sonuçta, Kıbrıs'ta iki halkın yetkisine sahip, iki halk adına konuşabilecek veya AB'ye üyelik başvurusu yapabilecek ve AB ile tüm Kıbrıs adına üyelik görüşmelerini sürdürebilecek ortak bir idare yoktur.

Kıbrıs'ın AB üyeliği BM Fikirler Dizisi'nin 92. Paragrafında da belirtildiği gibi, ancak nihai bir çözümden sonra ele alınıp, iki egemen ve eşit halkın ayrı referandumuyla onaylandıktan sonra sonuçlandırılabilir. Ayrıca Kıbrıs Türk halkı için Türkiye'nin üye olmadığı, Kıbrıs meselesinin 1963'ten bu yana yaratıcısı ve yürütücüsü olan Yunanistan'ın ise tam üye olduğu bir AB'ye üye olmayı kabul etmek, yani Kıbrıs üzerinde iki Anavatan arasında kurulmuş olan dengeyi bozmak, Ada'nın Yunanistan'la dolaylı olarak bütünleşmesini veya Kıbrıs'ta bir Rum Cumhuriyeti'nin kurulmasını kabul etmekle eş anlamlıdır. Esasen, Kıbrıs Rum Tarafı, AB üyeliği ile Kıbrıs'ı Akdeniz'de ikinci bir Yunan devleti haline dönüştürmeyi amaçladığını açıkça ifade etmektedir.

Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin AB üyeliği için yapmış olduğu tek yanlı, yasa dışı ve maksatlı müracaata KKTC başından itibaren karşı çıkmıştır. Ortada, demokratik olmayan, Kıbrıs'a bağımsızlığını veren 1960 anlaşmalarına ve BM müzakere sürece ilkelerine aykırı bir müracaat vardır. Bu müracaata binaen atılan her adım ve alınan her karar Kıbrıs Türk Tarafı'nın siyasi ve hukuki bakımdan bağlamayacaktır. KKTC'nin böyle bir sürece katılması da sözkonusu değildir.

Hal böyle iken, AB Konseyi'nin Kıbrıs'taki yasal, siyasi ve fiili gerçekleri gözardı ederek sözkonusu tek yanlı kararı almış olması esef vericidir. Bu kararla AB, BM müzakere süreci ve parametrelerine de yıkıcı bir darbe indirmiştir. AB bunun tarihi sorumluluğunu taşıyacaktır.

AB'nin bütün bu gerçeklere rağmen almış olduğu bu son karar, toplumlararası görüşmeler sürecinde ortaya çıkmış olan çözüm çerçevesinin ortadan kaldırılması anlamına gelmektedir. Bu haksız kararın yaratmış olduğu Kıbrıs'taki dengesizlik bugüne kadar görüşmelerin başarıyla sonuçlanmasını engelleyen nedenleri daha da kuvvetlendirmiştir. Bu itibarla, bundan sonraki temaslar sadece iki devlet arasında yapılabilir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Anavatan Türkiye ile birlikte 20 Ocak 1997 Ortak Deklarasyon çerçevesinde hareket edecek ve Türkiye ile her alanda gerekli gördüğü bütün adımları atacaktır.

133- TC VE KKTC ARASINDA 13 OCAK 1998'DE İMZALANAN İŞLEVSEL VE YAPISAL İŞBİRLİĞİ PROTOKOLU NEDİR?
KKTC ve TC Dışişleri Bakanlıkları arasında işbirliğinin geliştirilmesini öngören "İşlevsel ve Yapısal İşbirliği Protokolu 13 Ocak 1998'de düzenlenen törenle imzalandı.

PROTOKOL METNİ

KKTC-TC İşlevsel ve Yapısal İşbirliği Protokolü'nün tam metni şöyle:

"Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, 28 Aralık 1995 tarihli Ortak Deklerasyon çerçevesinde iki ülke dışişleri bakanlıkları arasında tesis edilen sürekli siyasi danışma mekanizmasına atıfla;

İki ülke cumhurbaşkanları tarafından 20 Ocak 1997 tarihinde imzalanan Ortak Deklarasyon'da öngörülen, Kıbrıs adasında ve Doğu Akdeniz'de barış ve istikrarın idamesi ve iki ülke arasındaki ilişkilerin her alanda yakın dayanışma ve işbirliği çerçevesinde geliştirilmesi yönündeki arzu ve azimlerini teyit ederek;

İki ülke arasında 20 Temmuz 1997 tarihinde Lefkoşa'da yayımlanan Ortak Açıklama ile dünyaca resmen tanınıp, bağımsız ve demokratik bir devlet olarak uluslararası alanda her bakımdan hakkı olan yeri alıncaya kadar, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin dış politika menfaatlerinin korunması amacıyla tesis edilen özel ilişki çerçevesinde;

TCE™

İki ülke Dışişleri Bakanlıkları arasında işlevsel ve yapısal işbirliği tesisine yönelik olarak aşağıdaki hususlar üzerinde anlaşmışlardır:

MADDE 1

Siyasi danışma mekanizması çerçevesinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile Türkiye arasında Sürekli Siyasi ve Ekonomik Danışma komiteleri kurulacaktır. Komiteler, Bakanlar ve müsteşarlar düzeyinde toplanacaklar, kendi çalışma programlarını ve alt komitelerini oluşturacaklardır. Komiteler toplantılarını dönüşümlü olarak Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Türkiye'de yapacaklardır.

MADDE 2

Taraflar, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin uluslararası camia ile bütünleşmesini sağlayacak gerekli adımları atacaklardır. Kıbrıs'ı ilgilendiren ve Kıbrıs Türk halkına söz hakkının tanınmadığı her türlü uluslararası toplantıda Türkiye Cumhuriyeti heyetlerine Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti temsilcileri de dahil edilecektir.

MADDE 3

İki ülke Dışişleri Bakanlıkları, karşılıklı olarak her düzeyde personel teatisinde bulunabilecek, merkez ve dış temsilciliklerinde bu personeli görevlendirebileceklerdir.

MADDE 4

İki ülke Dışişleri Bakanlıkları arasında eğitim, staj ve benzeri alanlarda karşılıklı işbirliği yapılacak ve her düzeyde personelin yekdiğerinin merkez ve dış teşkilatında hizmet içi eğitim yapması sağlanacaktır.

MADDE 5

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Dışişleri ve Savunma Bakanlığı'nın ve dış temsilciliklerinin ihtiyaç duyabileceği malzeme ve araç-gerecin temininde Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı'nca olanaklar ölçüsünde destek sağlanacaktır.

MADDE 6

Taraflar, Dışişleri Bakanlıkları arasında işlevsel işbirliği olanaklarının geliştirilmesi hususunda ihtiyaç gördükleri diğer tedbirleri müştereken belirleyeceklerdir.

MADDE 7

İşbu protokol, tarafların mevzuatlarına göre, onay işlemlerini tamamladıklarını bildiren nota teatisini müteakip yürürlüğe girecektir.

13 Ocak 1998 tarihinde Lefkoşa'da Türkçe iki özgün kopya olarak düzenlenmiş ve imzalanmıştır."

134- CUMHURBAŞKANI DENKTAŞ'IN 5 MART 1998 TARİHİNDE KLERİDES'E GÖNDERDİĞİ MEKTUP NEDİR?

KKTC Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş, Rum Yönetimi Lideri Glafkos Klerides'e 5 Mart 1998 tarihinde bir mektup gönderdi.

Cumhurbaşkanı Denktaş mektubunda iki halk ve iki devlet arasında barış ve istikrarın ve güvenin tesis edilmesi için yeni bir insiyatif almış bulunuyor.

Mektup şöyleydi:

Ekselansları Glafkos Klerides

Lefkoşa

Sevgili Glafkos,

Mektubuma, Kıbrıs Rum Cumhurbaşkanı olarak yeniden seçilmenizden dolayı sizi tebrik ederek başlamak istiyorum. Öyle görünüyor ki, halklarımızın barış içinde yanyana yaşayabilmeleri için hala bizim kuşağın katkılarına ihtiyaç bulunmaktadır.

34 senedir önümüzde bulunan temel sorunların nihai çözümü için bizlerin yeni bir yaklaşım bulmak gibi tarihi bir sorumluluğu taşımaya devam ettiğimiz hususunda hemfikir olduğumuza eminim. İkimiz de, bizleri bu aşamaya getiren acı olayları çok iyi biliyoruz. Bulunduğumuz kritik aşamada ben geçmişten ziyade geleceğe bakmak istiyorum.

Daha iyi bir gelecek kurmanın en iyi yolunun ilk önce geleceği şekillendirecek yol gösterici ilkeler üzerinde ortak bir anlayış tesis etmekten geçtiğine kaniyim. Her iki tarafın da bu ilkelere içten bir şekilde bağlanması, varacağımız sonucun iki tarafın da haklarını, ihtiyaçlarını ve menfaatlerini karşılayacağı hususu da bize ümit ve güven verecektir.

Kıbrıs'ın bulunduğu koşullarda gözönünde tutulması gereken temel husus iki tarafın da karşılıklı saygı ve simetri ilkelerine dayanan egemen eşitliğidir. Bunun anlamı tarafların kendileri için talep ettikleri hak ve ayrıcalıklara, diğer tarafın da eşit şekilde sahip olması gerektiği vakıasını kabul etmeleridir. Bu parametrelere, tereddüte mahal vermeyecek şekilde bağlı kalınacağının karşılıklı olarak taahhüt edilmesi, meselenin tırmanmasını durduracağı ve geriye çevrieceği gibi, içinde bulunduğumuz ve halklarımızı senelerdir tutsağı haline gelen fasit daireyi de kırabilir. Böyle bir yaklaşım, içinde bulunduğumuz belirsizlikleri giderip geleceğe dönük ümitlerimizin güçlenmesine yardımcı olacaktır.

Geleceği gerçekçilik üzerine kurabiliriz. Gerçekçilik Kıbrıs'ta 'Kıbrıs Cumhuriyeti'nin eşit siyasi statüde iki kurucu ortağı olan Kıbrıs Türk Halkına ve Kıbrıs Rum Halkına 1960'da tevdi edildiğinin tanınması ile başlar. Kıbrıs'ın bağımsızlığı ve egemenliği ile her iki halkın kendi mukadderatını ayrı ayrı tayin hakkı 1956 ve 1958'de İngiltere ve bilahere BM tarafından tanınmıştır. Diğer bir ifadeyle, taraflardan biri diğerinin veya tüm Kıbrıs Adası'nın hükümeti değildir.

Bu gerçeğin ayrılmaz bir parçası, 1960 Anlaşmalarıyla Kıbrıs'ta Türkiye ve Yunanistan arasında kurulmuş olan dengedir.

TCE

Bu gerçekler iki önemli önşartı ortaya çıkarmaktadır:

a) Taraflardan biri kendi başına Kıbrıs'ın bağımsızlığı ve egemenliği üzerinde hak sahibi değildir.

b) Türkiye ile Yunanistan arasında kurulan denge gözetilmeli ve muhafaza edilmelidir.

1963'te Kıbrıs Türklerini güç kullanarak dışlamak suretiyle, Kıbrıs Rum tarafı 1960 ortaklık devletini yıkmıştır. Bu aynı zamanda, Ada'yı Yunanistan'a ilhak etmek amacıyla gerçekleştirilen 1974 darbesiyle de sonuçlanan, Türkiye ve Yunanistan arasındaki dengeyi bozma teşebbüsüdür.

Bu vahim gelişmeler karşısında, Kıbrıs Türk halkı, eşit egemen haklarını kullanmak suretiyle, muhtelif aşamalardan geçen uzun bir süreci müteakip Kıbrıs Cumhurbaşkanı Yardımcısının idaresinde kendi yönetimini, 1983'te de Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC)'ni kurmuştur. Aynı zamanda Türkiye ile Yunanistan arasındaki dengenin korunmasında da ısrarlı olmuştur.

Ben burada tarihten sözetmek istemiyorum. Ancak şunu hatırlatmak istiyorum ki, biz, 1960 Ortaklık Devletini yeniden tesis etmek için 20 yıla yakın bir süre harcanan çabaları takiben ve sizinle yaptığımız nüfus mübadelesinden sekiz yıl geçtikten sonra Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetini ilan ettik.

Yıllar süren müzakerelere rağmen federal bir çözüme ulaşmaktaki başarısızlık, bu müzakereler sırasında, Rum tarafının bizim siyasi ve ekonomik haklarımız aleyhine, gasbedilmiş ve sahte "Kıbrıs Hükümeti" sıfatı altında refahını artırması ile bu vakıanın bir neticesi olarak gittikçe derinleşen güven, bunalımı federal bir çözümü ulaşılmaz kılmıştır. Hatta, Kıbrıs Rum tarafı bununla kalmayıp, BM Genel Sekreteri tarafından öngörüldüğü şekilde bir federal çözümle ilgilenmediğini müteaddit kereler açıklamıştır. AB üyeliğinin bu bencil planların gerçekleşmesine yardımcı olacağı beklentisi, BM Fikirler Dizisi'ni dahi reddetmek suretiyle BM çerçevesinde varılacak çözümü bir kenara itmenize yolaçmıştır.

Tek yanlı AB müracaatınız ve AB'nın bu müracaata, Yunanistan'ın etkisi altında, tüm Kıbrıs için hukuken geçerli bir müracaat muamelesi yapması bizim haklarımıza saygı göstermeye ve bizimle yeni ve çalışabilir bir ortaklık kurma niyetiniz olmadığının en son ve en ciddi kanıtını teşkil etmektedir. Kıbrıs Rum Hükümetlerinin ambargo politikaları eşit siyasi haklarımızın inkar edilmesi ve iradenizi bize zorla kabul ettirmek için kuvvet kullanmaya hazır olmanız, Kıbrıs'ı tamamen Helenleştirmek ve Kıbrıs Türk halkını tahakküm altına almak yönünde açıklamış olduğunuz amaca ulaşmaktaki değişmez tutkularınızı yeterince ortaya koymuştur.

Bu faaliyetlere Türkiye ve Yunanistan arasındaki dengeyi daha da bozmak yönündeki gayret ve çabalar da ilave olmuştur. Yunanistan'la Ortak Askeri Doktrin'in kurulması ve israrlı uygulanması, Yunan savaş uçaklarının konuşlanacağı Baf Hava Üssü'nün açılması ve gelişmiş S-300 füzelerinin konuşlandırılacak olması, Ada'da ve Doğu Akdeniz'de güvenliği ve istikrarı tehlikeye düşürmektedir.

TCF™

BM Fikirler Dizisi'ni reddetmeniz ve Kıbrıs'la ilgili uluslararası anlaşmaların hükümlerini tamamen ihlal ederek girişmiş olduğunuz tek yanlı AB üyeliği müracaatı, müzakere sürecinin üzerinde mutabık kalınmış olan parametrelerini terkettiğinizi ortaya koymuş ve yürütmekte olduğunuz askeri faaliyetler federal bir çözüm arayışını bir hayal haline getirmiştir. Mevcut koşullarda böyle bir çözüm üzerinde israr edilmesi tehlikeli sonuçları da beraberinde getirebilir. 1960 düzeninden, yani iki halk arasındaki iç denge ile garantör Anavatanlar arasındaki dış dengeden ayrılmak suretiyle izlemekte olduğunuz yol, daha fazla gerginlik ve artan bir çatışma ihtimali dışında yeni birşey vaadetmemektedir.

Biz bütün bunlara ve önceki müzakere deneyimlerinden Kıbrıs Türk halkının ödemek durumunda kaldığı büyük bedellere rağmen, hala Ada'da ve Türkiye ile Yunanistan arasında barış ve işbirliğini istemeye devam ediyoruz.

2000 yılına yaklaşırken, üzerinde durduğumuz bu gerçeklere dayalı yeni bir başlangıç yapmamız gerektiğine inanıyorum. Yıllar içindeki gelişmeler sonucunda bugün Ada'da tüm kurumlarıyla işleyen, ayrı halkları, toprakları ve etkin yönetimleri olan ve birinin diğeri üzerinde hukuki ya da manevi bakımdan hükümeti olduğu iddiasında bulunamayacağı iki demokratik devlet vardır. Dolayısıyla, halklarımızın geleceği için sarfedeceğimiz çabalar, bu iki devletin varlığının ve eşit statülerinin kabul edilmesine dayandırılmalıdır. Şimdi yapılması gereken, iki devletin aralarındaki belirli temel meseleleri, özellikle, birbirlerine karşı hak ve iddialarda bulunmadanyeni bir platformda karşılıklı mülk taleplerinin nihai olarak halledilmesi ile güvenlik ve sınırların çizilmesi meselelerini çözmesine imkan verecek bir düzenleme üzerinde

çalışmaktır. Bunu yapabildiğimiz takdirde, Ada'daki iki halkın ve devletlerinin birbirlerine karşı hak ve iddialarda bulunmadan ve barış içinde birarada yaşayabilecekleri yeni bir platforma ulaşmış olacağız. İki taraf bu aşamaya geldiklerinde ve bir güven ortamı yarattıklarında, müşterek bir geleceği tasavvur edecek bir duruma gelebilirler.

Gelecek nesillerin, sizin ve benim katlandığımız acı deneyimleri yeniden yaşamamaları ve bunun yerine barış, karşılıklı saygı ve işbirliği içinde Adamızın ve bölgenin bizlere sunduğu birçok fırsattan eşit biçimde yararlanmaları için gerekli liderliği göstermemizin zamanının geldiğine inanıyorum. Öncelikli amacımız, barış, istikrar ve karşılıklı güvenin sağlanabilmesi ve yeni bir çatışma tehlikesinin önlenebilmesi için iki devlet arasında işlerliği olan bir ilişkinin derhal tesis edilmesi olmalıdır.

135- KKTC MECLİSİ'NİN 10 MART 1998 TARİHLİ KARARI NEDİR?
Rum yönetiminin ısrarla AB'a tam üyelik yönünde ilerlemesi karşısında 10 Mart 1998 tarihinde toplanan KKTC Meclisi, 20 Ocak ve 20 Temmuz deklerasyonlarını onaylayarak hayata geçirilmesi yönünde bir karar aldı. Kararın tam metni şöyleydi:

TARİH: 9-19 Mart 1998

KARAR NO: 54/5/1998

KIBRIS SORUNU İLE İLGİLİ KARAR

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi, Kıbrıs'ta ve bölgede barış ve istikrarın korunması amacıyla aşağıdaki hususların uluslararası camianın dikkatine getirilmesine karar verir:

1960 yılında Kıbrıs'ta kurulan, self-determinasyon hakkına sahip iki eşit halkın varlığına dayalı Ortaklık Cumhuriyeti 1963'te bu Cumhuriyet'in Rum kanadı tarafından silah zoruyla yıkılmış ve bir Kıbrıs Rum Cumhuriyeti'ne dönüştürülmek istenmiştir. O tarihten bu yana Adada her iki halkı veya Adanın tümünü temsil hak veya yetkisine sahip ortak bir idare mevcut olmamış, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin meşruiyeti ortadan kalkmıştır. Kıbrıs Türk Halkı 1963'ten bu yana kendi kendini yönetmiş ve uluslararası anlaşmalardan kaynaklanan temel hak ve statüsünü, siyasi eşitliğini, kendi kaderini tayin etme ve egemenlik hakkını, anavatan Türkiye'nin garantörlük hak ve yetkilerini ve bundan kaynaklanan Kıbrıs üzerindeki Türk-Yunan dentesini varlığının temel ilkeleri olarak korumuştur.

1960 Ortaklık Cumhuriyeti, Kıbrıs Rum tarafınca 1963 yılında silah zoruyla yıkılmıştır. Hükümet, devlet idaresi ve Parlamento'dan zorla dışlanan Kıbrıs Türk tarafı, Kıbrıs Rumunun haksız bir şekilde gaspettiği "Kıbrıs Hükümeti" ünvanını hiç bir zaman tanımamış, ilk önce kendi öz yönetimini, bilahare de Kıbrıs Türk Halkının egemen iradesiyle Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni kurmuştur. Güney Kıbrıs'ta bir Rum yönetimi mevcuttur. Bu idarenin yıkmış oldukları ortaklığın ünvan ve sıfatlarına sahip çıkma iddiası ve tüm Kıbrıs adına tasarrufta bulunma girişimleri kendilerinehiçbir şekilde meşruiyet kazandırmaz. Nitekim, sözkonusu idarenin gerek Kıbrıs Türk Halkı, gerekse Kıbrıs'ın tümü adına Avrupa Birliği'ne veya herhangi bir uluslararası birlik veya kuruluşa müracaat etmeye veya Kıbrıs Türklerini de bağlayan

anlaşmalar yapmaya hakkı olmadığı gibi böyle bir müracaatın veya yapılan anlaşmaların meşru kabul edilip ileriye götürülmesi de kabul edilemez. Ayrıca, 1960 Anlaşmaları uyarınca Türkiye ve Yunanistan'ın her ikisinin de üye olmadıkları bir uluslararası birlik ve kuruluşa Kıbrıs'ın kısmen veya tamamen üye olması mümkün değildir. KKTC'nin, Avrupa Birliği'nin Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ile başlattığı böyle bir sürece katılması sözkonusu olamaz.

Kıbrıs Türk tarafı barışçıl yollarla Kıbrıs'ta mevcut iki halk ve devlet arasında barışın idamesi yönünde çaba gösterme niyeti ve kararlılığı içindedir. Ancak, Yunanistan ve Kıbrıs Rum İdaresinin takip ettiği politikalar böyle bir ilişki şeklinin gerçekleşmesine engel olmaktadır. Nitekim, Kıbrıs Rum idaresinin bir yandan 1960 Anlaşmaları ve BM müzakere sürecinde kabul edilen iç ve dış denge esaslarına aykırı olarak tek yanlı AB üyeliğini ileri götürmesi, bir yandan Yunanistan ile stratejik işbirliği adı altında yürüttüğü ağır silahlanma ve Ada'ya S-300 füzelerinin getirilmesi ve Baf'ta Yunanistan'a bir hava üssü verilmesi, Rum-Yunan tarafının Kıbrıs'ta izlemekte olduğu maceracı politikanın somut tezahürleridir. Avrupa Birliği'nin Lüksemburg'ta aldığı karar Rum-Yunan tarafının bölgede barış ve istikrarı tehdit eden bu maceracı politikalarını teşvik ettiği gibi Kıbrıs'ta müzakereler sonucu ulaşılmış olan çözüm çerçevesi ve parametrelerini uygulama imkanını kaldırmştır. Bu yaklaşımla AB Lüksemburg kararı Kıbrıs'ta derin krizlere yol açabilecek bir ortam yaratmıştır.

Ayrıca, AB Lüksemburg Zirvesi'nde Kıbrıs Rum tarafının tek yanlı üyelik müzakerelerinin ileri götürülmesi, Garantör ülke Türkiye'nin, AB genişleme sürecine dahil edilmemesi de 1960 Anlaşmalarıyla öngörülen Türk-Yunan dengesini inkar eden, hukuk ve uluslararası anlaşmalara ters düşen tarihi bir hatadır.

TCF™

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, demokratik sistemiyle, Meclisiyle, hükümetiyle ve bağımsız yargı organlarıyla yadsınamaz bir gerçektir. Bu devletin tanınıp tanınmama konusu bu gerçeği değiştirmez. Bu gerçeği inkar etmek ise Kıbrıs'ta barışçı çözüm çabalarına hizmet etmez. Bu itibarla, görüşmeler sürecinin bundan sonraki aşamalarında Kıbrıs'ta iki devletin var olduğu gerçeğinin esas alınması ve böylece Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'ni Kıbrıs Türklerinin de hükümeti addetmek yanlışından vazgeçilmesi elzemdir.

Ortaya çıkan durum muvacehesinde, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyet, Anavatan Türkiye ile birlikte, 20 Ocak 1997 Ortak Deklerasyonu ve 20 Temmuz 1997 Ortak Açıklaması çerçevesinde hareket edecek ve her alanda Kıbrıs Türk halkının eşit egemenliğini, hak ve hürriyetlerini korumak, KKTC'yi insanlık dışı ambargolardan kurtararak ekonomik açıdan yüceltmek için gerekli gördüğü tedbirleri alacaktır.

Kıbrıs Türk halkı her zaman barış, istikrar, karşılıklı saygı ve işbirliğine dayanan ilişkilerin kurulmasından yana olmuştur. Aynı anlayışla, iki halk ve iki devlet arasında yürütülebilecek müzakerelerin barışın muhafaza edilmesine ve temel meselelerin çözümlenmesine yönelik olabileceğini düşünmektedir.

136- TC DIŞİŞLERİ BAKANI İSMAİL CEM'İN 30 MART 1998 TARİHLİ, TARİHİ KONUŞMASI NEDİR?

TC Dışişleri Bakanı İsmail Cem, Rum tarafı ile AB'ın tam üyelik görüşmelerine başlayacağını açıklaması üzerine 30 Mart 1998'de KKTC'ye resmi bir ziyaret yaparak önemli açıklamalarda bulundu. Cem'in bu ziyaret sırasında yaptığı tarihi konuşma şöyleydi:

"Değerli kardeşlerim her tür tercihinizin güvencemiz altında olduğunu belirtmek istiyorum.

Biz, bağımsız kalmanızı istiyoruz. Ama bilin ki, baskı ve zulüm sizi mecbur ederse, Türkiye ile bütünleşmek kararı ve imkanı da sizin ellerinizdedir.

Ege'den, Akdeniz'e, size yönelik bir tahrik yahut saldırı, bize yönelmiş demektir, bize yönelik bir tahrik emellerini, Dışişleri Bakanı Pangalos ikrar etmiştir.

KKTC'nin güvenliği, artık, Türkiye'nin güvenliğidir. KKTC'ye yönelik tahrik yahut saldırı, doğrudan doğruya Türkiye'ye yöneltilmiş demektir.

AB'nin Kıbrıs Yunan Yönetimi'ni Kıbrıs'ın tümü adına geçerli sayması, Doğu Akdeniz'de çok tehlikeli olabilecek bir tırmanışın ilk adımıdır.

"...Yunanistan ile GKRY arasında hangi askeri anlaşma varsa, hangi 'savunma doktrini' geçerlikteyse, kimse kuşku duymasın benzeri bizim aramızda da fiilen mevcuttur. Ege'den Akdeniz'e, size yönelik bir tahrik yahut saldırı, bize yönelmiş demektir; bize yönelik bir tahrik yahut saldırı, size yönelmiş demektir. Dost, düşman, bunu böyle bilsin ve ayağını denk alsın.

TCE™

Tankları ve tüfekleriyle, hava saldırı alanları, Rus askeri uzmanları ve S-300'leri ile, GKRY, sadece KKTC'yi değil, Türkiye'yi tehdit etmeye kalkışmıştır. KKTC'nin güvenliği, artık, doğrudan doğruya Türkiye'nin güvenliği anlamındadır. KKTC'nin varlığına karşı tehdit, tahrik yahut saldırı, doğrudan doğruya Türkiye'ye yöneltilmiş demektir.

Avrupa Birliği'nin, Kıbrıs Yunan Yönetimi'ni Kıbrıs'ın tümü adına müzakere edebilir sayması, ona, bütün Kıbrıs'ın hükümeti gibi hayali bir sıfat yakıştırması, sadece uluslararası hukukun açık ihlali ve gerçeğin inkarı değildir. Doğu Akdeniz'de çok tehlikeli olabilecek bir tırmanışın ilk adımıdır. Vakit çok geç olmadan, adada sayaşın yolları Güney Kıbrıs Rum Yönetimince döşenmeden, AB'yi, atacağı adımları büyük dikkatle değerlendirmeye bir kez daha çağırıyoruz.

Yunanistan 'Kıbrıs'ta Federasyon kurmaktan' ne anladığı, Yunanistan Dışişleri Bakanı sayın Pangalos tarafından, açıklanmıştır. Sayın Pangalos, kendini ele vermiş. Yunanistan'ın suçlu ve gizli emellerini ikrar etmiştir. Sayın Pangalos, 23 Mart 1998 günü CNN televizyonunda yaptığı konuşmada, aynen şöyle demektedir "...İki cemaatli, iki bölgeli; bir azınlık olan Türk cemaati için geniş özerklik tanımış bir federasyondan bahsetmekteyiz..."

Şimdi, bütün dünyaya, özellikle de, iyi niyetle bile olsa Kıbrıs Türkleri'ni alelacele bu federasyona katmak isteyenlere, bakıp da göremeyenlere, işitip de anlamayanlara sesleniyorum: Yunanistan ve Güney Kıbrıs Rum yönetiminin amacı, sayın Pangalos'un resmen açıkladığı gibi, Kıbrıs Türkleri'ni çaresiz bir azınlık konumuna

indirmektir. Sözde Federasyonda, Türk toplumuna biçilen kaftan budur; bir düşmanlık ortamının çaresiz azınlığına onu dönüştürmektir. Yunanistan Dışişleri Bakanı sayın Pangalos'u, Allah söyletmiştir; Yunanistan'ın, bütün dünyadan gizlediğini, sayın Pangalos bütün dünyaya açıklamıştır: Evet, şu Federasyon bir kurulabilse, ne Birleşmiş Milletlerin "Kıbrıs'ta azınlık-çoğunluk yoktur" kararları, ne de "siyasal olarak iki eşit toplum" sözleri kalacaktır... Yunanistan ve onun Kıbrıs'taki uzantısı, hayali federasyonlarında Kıbrıs Türk toplumunu bir "azınlık" olarak gördüğünü, onu bir "azınlık" yapacağını, ona "azınlık" muamelesi uygulayacağını ilan etmektedir.

Bizde bir söz vardır, "...alan da, kaçan mı" derler...

Yunanistan'ın bu açıklaması, Türkleri Kıbrıs'ta bir azınlığa dönüştürme planları, hala gaflet uykusunda olanları uyandırmalıdır. Yunan ve Rum tarafının ne yapmak istediği, ne yapacağı açıktır. Kıbrıs Türkleri, Cumhurbaşkanı Denktaş'ın akılcı, dengeli ve cesur yönetiminde, bütünlüğü ve kararlılığı içinde, kendisini "...bir azınlık" yapacağı ilan edilmiş tuzaklara asla sürüklenmeyecektir.

Hiçbir kuşku olmasın, Kıbrıs Türk toplumunu, Yunanın elinde çaresiz bir azınlık yapmaya, kimsenin gücü yetmeyecektir... Yunanistan, yedi düveli arkasına alsa bile.

Siz Girne'den seslenseniz, biz Anamur'dan duyarız...

Bir kez daha ateşin sınavından geçeceğiniz günler sizi bekliyor. Hem sizi, hem de bizi bekliyor. Biz, Anavatan'daki kardeşleriniz olarak sizin yanınızdayız. Şunu iyi bilmenizi istiyorum: Hangi şartlar, hangi zorluklar altında olursa olsun, sizin yanınızdayız. Mücadelenizin her aşamasında, bilin ki, ihtiyacınız, zorunluğunuz, kararınız her ne olacak ise, biz yanınızdayız."

Biz, KKTC'nin, bağımsız devlet olarak yaşamasını istiyoruz. Bağımsız kalmanızı istiyoruz. Bir "Federasyon" oluşturacaksanız, bunun, ancak bağımsız ve eşit siyasal kimliğinizle olabileceğini görüyoruz. Ama her zaman şu güvencenizin bilincinde olun: Eğer mecbur kalırsanız, baskı ve zulüm sizi mecbur ederse, bilin ki, Türkiye ile bütünleşme tercihi de sizin ellerinizdedir. Türkiye ile bütünleşmek kararı ve imkanı da her zaman ellerinizdedir. Bu, sizin en büyük güvencenizdir. Türkiye, her zaman ve her koşulda, sizin yanındadır. Türkiye, 1960'lardan beri, Türkiye, 20 Temmuz 1974'de, Türkiye, 1983'deki bağımsızlık ilanınızda sizin güvenceniz olmuşsa, her zaman güvenceniz olacaktır."

137- TÜRKİYE-KKTC ORTAKLIK KONSEYİ BİLDİRİ METNİ NEDİR?

AB'ın 31 Mart'ta Rum tarafı ile tam üyelik görüşmelerine başlaması üzerine Türkiye ve KKTC de daha önce kararlaştırılan Ortaklık Konseyi'ni hayata geçirdiler.

31 Mart 1998 tarihinde Ankara'da ilk toplantısını yapan TC-KKTC Ortaklık Konseyi toplantısı sonunda bir bildiri yayınlandı.

Türkiye-KKTC Ortaklık Konseyi Bildirisi'nin tam metni şöyle:

“Taraflar Ortaklık Konseyi toplantısında Kıbrıs sorununa ilişkin son gelişmeleri değerlendirmişler, izlenecek müşterek tutum konusunda görüş alışverişinde bulunmuşlar ve ortaklık ilişkilerinin derinleştirilmesi yönünde alınacak önlemleri tespit ederek, aşağıdaki kararları almışlardır:

1- Rum-Yunan tarafının izlemekte olduğu çatışma ve gerginlik politikaları Kıbrıs adasında ve Doğu Akdeniz’de barış, istikrar ve güvenliği tehdit etmeye devam etmektedir. Bu çerçevede, aşırı silahlanma, Ada’da hava ve deniz üslerinin kurulması ve füze sistemlerinin yerleştirilmesi girişimleri bölge istikrarı açısından ağır bir tahribata yol açmıştır. Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ile Yunanistan arasında askeri ve ekonomik alanda oluşturulan bütünleşme süreci, Avrupa Birliği ile Güney Kıbrıs Rum Yönetimi arasında bugün başlatılan tam üyelik müzakereleriyle siyasi düzeyde de tamamlanmaktadır.

2- Avrupa Birliği’nin, Kıbrıs ile ilgili 1959-1960 Anlaşmalarına aykırı olarak Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ile başlattığı tam üyelik müzakereleri uluslararası hukukun ağır bir ihlalidir. Avrupa Birliği bu tutumuyla Ada’nın bağımsızlığının dayandığı eşit, hukuki ve siyasi statülere sahip iki halk temelini gözardı ederek tarihi bir hata işlemektedir. Avrupa Birliği, Rum-Yunan tarafının baskılarıyla Güney Kıbrıs’ın Yunanistan’la fiili birleşmesine yol açarak, Kıbrıs’ın bölünmesinin ağır sorumluluğunu taşıyacaktır. Avrupa Birliği, Kıbrıs Adası’nın geleceğiyle ilgili tek taraflı kararlar almak ve mükellefiyetler yaratmak, Türkiye ile Yunanistan arasında bölgede mevcut dengeyi bozmak hakkına sahip değildir. Türkiye ve KKTC, AB’nin Güney Kıbrıs Rum Yönetimi’yle tam üyelik müzakerelerini başlatmasının Kıbrıs Adası için yaratabileceği hukuki, siyasi ve ekonomik sonuçları kabul etmeyeceklerdir.

TCF™

3- Bu vahim gelişmeler karşısında Türkiye ve KKTC bölgede barış ve istikrarın teminatı olmaya devam edeceklerdir. Türkiye, garantör ülke olarak, Kıbrıs’ta uluslararası anlaşmalardan doğan hak ve menfaatlerini her koşulda korumayı, KKTC’ne ve Kıbrıs Türk halkına karşı ahdi yükümlülüklerini yerine getirmeyi sürdürecektir.

4- Avrupa Birliği’nin, Yunanistan’ın girişimiyle Kıbrıs meselesine yapmış olduğu müdahaleler, AB Lüksemburg Zirvesi’nde alınan kararla kabul edilemez bir aşamaya gelmiş ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ile tam üyelik müzakerelerinin başlatılması, Kıbrıs meselesinin mahiyetini bütünüyle değiştirmiştir. Neticede, daha önce öngörülen çözüm çerçevesi ve parametreler Rum-Yunan ikilisinin baskı ve tehditleri ve buna boyun eğen AB’nin müdahaleleriyle ortadan kalkmıştır.

5- Kıbrıs’ta önümüzdeki dönemde barış ve istikrarı tehdit eden bu gelişmeler karşısında şimdi öncelikli amaç, Ada’daki iki devletin, temel meselelerini çözümlemesi suretiyle barış içinde yanyana yaşamalarının sağlanmasıdır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti adada ve bölgede barışın temel taşıdır. Türkiye ve KKTC barış ve istikrardan yana olan tutumlarını sürdürmekte kararlıdırlar. Bu çerçevede Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Rauf R. Denktaş’ın Güney Kıbrıs Rum Yönetimi’ne 6 Mart 1998 tarihinde yapmış olduğu barışcı ve yapıcı önerileri desteklemekte ve bu önerileri barış ve çözüm yolunda önemli bir fırsat olarak değerlendirmektedirler. Adada iki ayrı ve eşit halk, demokrasi ve devletin mevcudiyeti kabul edilmedikçe, Kıbrıs konusunda ortak çözüm doğrultusunda bir ilerleme kaydedilmesi mümkün görülmemektedir.

6- Ortaklık Konseyi, iki ülke arasındaki özel ilişkilerin siyasi, güvenlik, ekonomik, eğitim ve kültür alanlarında derinleştirilmesi amacıyla aşağıdaki adımların atılmasını kararlaştırmıştır:

6-1. KKTC, uluslararası alanda bağımsız ve egemen bir devlet olarak her bakımdan hakkı olan yeri alıncaya kadar, KKTC'ne karşı uluslararası alanda uygulanan engelleyici ambargoların kaldırılması ve KKTC'nin bütün ülkelerle serbestçe siyasi, ekonomik, kültürel ve sportif temaslar sürdürebilmesi amacıyla, Türkiye ile KKTC müşterek çabalarını güçlendirerek devam ettireceklerdir. KKTC'nin uluslararası camiayla bütünleşmesini sağlayacak adımlar atılacaktır. Bu yönde atılacak olan adımlar, iki ülke Dışişleri Bakanlıkları arasında tesis edilmiş bulunan Sürekli Danışma Mekanizması çerçevesinde ele alınacaktır.

6-2. İki ülke arasında, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ekonomisinin gelişmekte olan sektörlerinin kademeli olarak korunmasını da gözönünde tutmak suretiyle, gümrüklerin uyumlaştırılması ve serbest ticaret koşulları çerçevesinde mal, hizmet ve sermayenin serbest dolaşımını, teknoloji transferini ve yatırımların akışını temel alan ortak ekonomik alan tesis edilmesi kararlaştırılmıştır.

Bu doğrultuda taraflar, iki ülke arasında imzalanmış bulunan Yatırımları Garanti Anlaşması, Yatırımlarda Devlet Yardımları Anlaşması ile Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması'nda öngörülen hedefleri gerçekleştirmek üzere gerekli hukuki ve teknik düzenlemelerin uygulamaya konulmasını hükümetlerine tavsiye edeceklerdir.

Ortak ekonomik ve mali politikaların tespiti, kalkınma ve gelişme stratejisinin belirlenmesi ve bu doğrultuda bölgesel planlama yapılması amacıyla, Ortaklık Konseyi çerçevesinde, Ortak Ekonomik Komite kurulmuştur. Bu bağlamda:

- İki ülke arasındaki ekonomik ilişkiler Ortak Ekonomik Alan'ın icaplarına göre yapılandırılacak ve uyum çalışmaları Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması'nın yürürlüğe girmesinden itibaren iki ay içinde tamamlanacaktır.

- Turizm, eğitim, ulaştırma, haberleşme, enerji, tarım, sanayi, ticaret, yatırım, kredi-finansman, para-banka alanlarındaki mevcut işbirliği bu doğrultuda geliştirilecektir.

- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti turizminin gelişmesini hızlandırmak için ulaştırma ve pazarlama alanlarındaki sorunların aşılmasına yönelik imkanlar artırılacaktır.

- Türkiye ve KKTC'deki gerçek ve tüzel kişiler, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yapacakları yatırımlarda, Türkiye'de öncelikli yörelerde uygulanan teşvik ve desteklerden aynen yararlandırılacaktır.

- KKTC'nin sosyo-ekonomik gelişmesinde önemli bir yeri olan Türkiye'den deniz yoluyla ve boru hattıyla su geliştirilmesi projeleri süratle sonuçlandırılacaktır.

6-3. İki ülke arasında esasen mevcut olan, yüksek öğrenim alanı dahil olmak üzere, eğitim ve kültür alanındaki yakın işbirliği geliştirilecek ve derinleştirilecektir. Bu amaçla bir Ortak Komite oluşturulmuştur.

Ortaklık Konseyi, iki ülke arasındaki ortak menfaatlerin korunması azmi ve kararlılığı içinde çalışmalarını sürdürecektir. Ortaklık Konseyi müteakip toplantısını üç ay içinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde gerçekleştirilecektir.

138- TC CUMHURBAŞKANI SÜLEYMAN DEMİREL İLE KKTC CUMHURBAŞKANI RAUF DENKTAŞ ARASINDA 23 NİSAN 1998 TARİHİNDE İMZALANAN ORTAK DEKLERASYON

Türkiye ile KKTC, ABD Başkanı Clinton'un özel temsilcisi Holbrooke'un Mayıs ayı başında görüşmeler iin adaya gelmesinden önce, Türk tarafının resmi tutumunu ortaya koyan yeni bir deklerasyon imzaladı. Deklerasyonun tam metni şöyle:

"1- Türkiye ile KKTC, Kıbrıs sorununa kalıcı ve barışçı bir çözüm bulunması amacıyla bugüne kadar her türlü yapıcı çabayı göstermişlerdir. Buna mukabil, GKRY (Rum Yönetimi), Yunanistan'ın teşvikiyle Ada'yı bir Elen adası haline dönüştürme hedefinden hiçbir zaman vazgeçmemiş ve uluslararası alanda haksızca gasp ettiği statüden yararlanarak tüm çözüm süreçlerini ve önerilerini akamete uğratmıştır. Yunanistan GKRY ile askeri, ekonomik ve siyasal alanlarda fiilen gerçekleştirmekte olduğu bütünleşme süreci ile de siyasal çözüm çabalarını engellemektedir.

2- AB, Lüksemburg Zirvesi'nde GKRY ile tam üyelik müzakerelerini başlatma kararı alarak, uluslararası hukuku ve 1959-1960 Kıbrıs anlaşmalarını kaale almamış ve çözüm çabalarına darbe vurmuştur. Her halükarda GKRY'nin uluslararası hukuka aykırı olarak yürüttüğü tam üyelik müzakereleri için herhangi bir mükellefiyet yaratmayacağı gibi, Türkiye'nin 1959-60 anlaşmalarından doğan hak ve sorumluluklarını da hiçbir şekilde etkilemeyecektir.

TCF

3- AB, GKRY ile tüm Kıbrıs adına üyelik müzakerelerini başlatarak Ada'daki iki halk ve Türkiye ile Yunanistan arasında 1959-60 anlaşmaları ile teminat altına alınan dengeleri yok saydığını göstermiş, Kıbrıs müzakere süreci içinde oluşan çözüm parametrelerini ortadan kaldırmıştır. AB, Kıbrıs Türk halkına bir azınlık statüsü biçmeye çalışan bu zihniyet ve yaklaşımını sürdürerek Lüksemburg Zirvesi'ni tarihi bir hataya dönüştürmüştür.

4- Kıbrıs Türk halkı, Kıbrıs Adası'nın iki sahibinden biri olarak ve ayrı "self determinasyon" (kendi kaderini tayin) hakkına dayanarak 1960 Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kurucu ortağı olmuştur. Kıbrıs Türk halkı bu Cumhuriyetin 1963 yılında Kıbrıs Rum tarafınca silah zoruyla yıkılmasından sonra, Kıbrıs Rum Yönetimi'nin hukuka aykırı şekilde gasp ettiği "Kıbrıs Hükümeti" ünvanını hiçbir zaman tanımamış ve egemen iradesiyle kendi öz yönetimini ve bilahare kendi devletini kurmuştur.

5- AB, Lüksemburg Zirvesi'ni takiben Kıbrıs türk tarafının herhangi bir müzakere sürecine toplum düzeyinde katılması veya AB ile tam üyelik müzakerelerini yürüten Rum heyetine iştirak etmesi 1959-60 anlaşmalarından kaynaklanan eşit siyasal statü ve egemenlik haklarından vazgeçmesi anlamına gelecektir.

6- Varılan aşamada, Kıbrıs sorununa çözüm bulunmasına yönelik herhangi bir müzakere süreci, ancak egemen eşitler arasında sürdürülebildiği takdirde başarı şansına kavuşacaktır. Kıbrıs'ta bugün eşit iki ayrı halk, devlet ve demokratik yönetim mevcuttur. Kıbrıs'taki bu gerçekler ile Kıbrıs Türk halkının egemenlik hakları kabul

edilmedikçe, kalıcı bir çözüme ulaşılamaz. İki eşit taraf her şeyden önce aralarındaki temel sorunları çözmeli, Ada'da yan yana barış ve istikrar içinde yaşamanın koşullarını yaratmalıdırlar.

7- Türkiye'nin Kıbrıs Adası üzerinde uluslararası anlaşmalardan doğan hak ve sorumlulukları vardır. Türkiye, stratejik menfaatleri doğrultusunda Kıbrıs ve Doğu Akdeniz'de her zaman barış ve istikrarın teminatı olmuştur. 1960 Garanti ve İttifak Anlaşmaları her koşul altında geçerli ve yürürlükte kalmaya devam edecek, bu anlaşmaların doğrudan ve dolaylı olarak aşındırılmasına müsaade edilmeyecektir. Kıbrıs Adası ve bölgede 1960 anlaşmaları ile tesis edilen Türk-Yunan dengesi korunacaktır.

8- Taraflar, yukarıda kaydedilen esaslar doğrultusunda ve Kıbrıs'a ilişkin bu gerçekleri dikkate alan çözüm çabalarını yapıcı bir yaklaşımla değerlendireceklerini beyan etmişlerdir. Türkiye ve KKTC, bu koşullarda başlatılacak özlü ve anlamlı müzakerelere açık olduklarını bildirmişlerdir.

9- GKRY Yunanistan'la oluşturduğu Ortak Askeri Doktrin çerçevesinde ileri teknolojiye dayalı ağır silah alımlarını sürdürmektedir. S-300 füzelerinin Güney Kıbrıs'a konuşlandırılması faaliyeti devam etmektedir. Baf Askeri Hava Üssü'nün Yunan savaş uçaklarına tahsisli olmak üzere inşaatı tamamlanmıştır. Kıbrıs ve Doğu Akdeniz'de artan gerilimin sorumlusu, GKRY ve Yunanistan'dır. Türkiye ve KKTC, Kıbrıs Adası'nda ve Doğu Akdeniz'de dengelerin korunması ve barışa tehdit oluşturan politikaların sonuçsuz bırakılması için sorumlu ve sağduyulu bir yaklaşımdan ayrılmadan gereken önlemleri almaktadır. Taraflar, bu hususta kararlılıklarını TC ve KKTC Cumhurbaşkanları arasında imzalanan 20 Ocak 1997 tarihli Ortak Deklarasyon'da ortaya koymuşlardır. Kıbrıs Rum tarafı ve Yunanistan'ın bölgede barış ve istikrarı bozmaya yönelik attığı tüm adımlar, yarattıkları tehdit temelinde değerlendirilecek, bu gelişmelerin siyasal düzeyde bir pazarlık veya baskı unsuru olarak kullanılmasına müsaade edilmeyecektir.

10- KKTC'nin bağımsız ve egemen bir devlet olarak varlığını sürdürmesi esastır. Bu amaca yönelik olarak, Türkiye ve KKTC arasındaki bağlar 20 Ocak 1997 tarihli Ortak Deklarasyon ve 20 Temmuz 1997 tarihli Ortak Açıklamalar çerçevesinde güçlendirilecek ve tesis edilen özel ilişkiler her alanda derinleştirilecektir. Bu doğrultuda, Türkiye ve KKTC arasında başlatılan Ortaklık Konseyi çalışmaları ileri götürülecektir.

11- İki ülke arasında oluşturulan ortak ekonomik alan doğrultusunda, serbest ticaret koşullarına uygun olarak mal, hizmet ve sermayenin serbest dolaşımını ve yatırımların akışını temel alan müşterek ekonomik ve mali politikalar, kalkınma ve gelişme stratejileri uygulamaya süratle geçirilecektir.

12- Taraflar KKTC'nin uluslararası plandaki konumunu güçlendirmek için ortak çabalarını geliştirerek sürdüreceklerdir.

13- İki ülke arasındaki ortak menfaatlerin korunması azmi ve kararlılığı içinde her düzeyde temaslar yoğunlaştırılarak arttırılacaktır. KKTC Cumhurbaşkanı Denktaş, Cumhurbaşkanı Demirel'i KKTC'ye resmi bir ziyaret yapmaya davet etmişlerdir. Davet memnuniyetle kabul edilmiştir."

Cumhurbaşkanı Demirel ile konuk Cumhurbaşkanı Denktaş'ın ortak basın toplantısına Başbakan Yardımcısı Bülent Ecevit, Kıbrıs ve AB'den Sorumlu Devlet Bakanı Şükrü Sina Gürel, Dışişleri Bakanı İsmail Cem, KKTC Dışişleri Bakanı Taner Etkin, Türkiye'nin KKTC Büyükelçisi Ertuğrul Apakan ve diğer yetkililer katıldılar.

139- KKTC CUMHURBAŞKANI RAUF DENKTAŞ'IN 23 NİSAN 1998 TARİHİNDE TBMM'DE YAPTIĞI TARİHİ KONUŞMA NEDİR?

KKTC Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş, 23 Nisan 1998 tarihinde TBMM'de ayakta alkışlanan tarihi bir konuşma yaparak gelinen aşamada belirlenen milli politikayı açıkladı.

Denktaş'ın konuşması şöyle:

Sayın Başkan,

Sayın Milletvekilleri,

Türk ulusunun kaderine sahip çıktığı bugünlerde, zulme boyun eğmemekte kararlılığını ve dünyanın en güçlü ulusları karşısında tarihine yaraşır direnişini, katıksız egemenliğini temsil eden yüce Meclisinize, Atatürk'ün Meclisine geldim. Sizlere ulusumuzun ayrılmaz ve kopmaz bir parçası olan şehitler diyarı Yavru Vatanda onların türbedarlığını yapan kan kardeşleriniz, Kıbrıs Türkleri adına hitap etmek imkanını bana sağladığınız için en içten duygularla teşekkür ediyorum. Yüce ulusumuzun geleceği parlak olsun, yücelme yarışında önü tıkanmasın, Yavru Vatanın üzerinden gölgesi eksilmesin, artsın duygu ve düşünceleri ile sizleri selamlıyorum.

TCE

Aziz Kardeşlerim,

Genç Türkiye'nin ve onun asil insanlarının milli iradesini temsil eden bu yüce Mecliste, kurtuluş mücadelesinin 35. yılını, kurduğu Cumhuriyetinin 14. yılını idrak etmiş olan Kıbrıs'taki soydaşlarınız, kan kardeşleriniz adına son Meclis toplantılarınızda kutsal Kıbrıs davamız yönünde göstermiş olduğunuz ilgiye, yüreğimizi ferahlatan ve geleceğimize güvenle bakmamızı sağlayan sözlerinize en içten duygularla teşekkür ediyorum.

Aziz Kardeşlerim,

Kıbrıs meselesi Türk ulusunun en haklı olduğu davalardan biridir, hukuken ve uluslararası anlaşmalar açısından olduğu kadar demokrasi ve insan hakları açısından da bundan daha haklı bir dava olamaz, dünya dediğimiz malum ülkelerin ve kuruluşların bu gerçeği görmezlikten ve anlamazlıktan gelmesi, tek yanlı ölçülerle Kıbrıs'ı bir Rum cumhuriyeti addederek yıllardır üzerimize üzerimize gelmesi, hak ve adalet ölçülerini bir kenara iterek Rum yanlısı bir siyaset izlemesi Kıbrıs'ı birleştirici olmamış, 1960 anlaşmaları ile kurulmuş olan Türk-Yunan dengesini bozmak eylemleri ile içte Türklere yapılan insanlık dışı muamele adayı tamamen ikiye bölmüştür.

Biz 1960 anlaşmaları ile kurulmuş olan ulusal dengeleri canımız pahasına korumakla Türk ulusunun Kafkaslardan Balkanlara, Ege'den Doğu Akdeniz'e uzanan bir bölgede

barış ve istikrarın korunmasına hizmet ettiğimize yürekten inanıyoruz. Mücadelemiz bu hassas bölgede barışın temelini teşkil eden dengeleri korumak, hak ve hürriyetlerimize sahip çıkmak mücadelesidir.

Yürekten bağlı olduğumuz, gözbebeğimiz gibi sevdiğimiz Anavatanımız Türkiye'nin sağladığı güvencelerle haklarımızı yılmadan savunmak ve savunmaya devam edeceğiz. Bu gerçeği dahi görmezlikten gelerek Kıbrıs Rumlarını meşru hükümet addetmek gafleti içinde olanların konuya yaklaşımları ve AB'nin Yunan dörtüsü ile almış olduğu adalete ve insafa sığmaz kararları, Kıbrıs'ın kurucu ortaklarından biri olan Kıbrıs Türklerini azınlık addederek bizi, Rumların siyasi maksatlarla yapmış oldukları bir müracaatı desteklemeye davet etmeleri, bunca yıldır Kıbrıs meselesinin iki halk arasında uzlaşma yolu ile hallini öngören tüm parametreleri de ortadan kaldırmış oldu.

Bugün Kıbrıs Rumları köhnemiş siyasetlerini zafere ulaştıracağına inandıkları AB üyeliği müracaatından sonra askeri yönden de AB sınırlarını Kıbrıs'a çekip Türkiye'yi AB ile karşı karşıya bırakmak için Batı Avrupa Birliği üyeliğine müracaat etmişlerdir. Kıbrıs meselesi Doğu Akdeniz Bölgesi'nin istikrarı ve geleceği ile ilgili bir meseledir. Türkiyemiz için hayati önemi olan milli bir meseledir. Girit oyununu tekrarlatmama, kökü Megali İdea'ya dayanan Yunan genişlemesine "Dur" deme meselesidir.

Benim tarihi sorumluluğum, Dr. Küçük'ten ve şehitlerden aldığım görev anlayışı içinde, Kıbrıs Türk halkına olduğu kadar, ayrılmaz ve kopmaz bir parçası olmakla iftihar ettiğimiz büyük Türk ulusuna karşıdır. Gücümü, sabrımı bundan alıyorum. Gücümüz sizden kaynaklanmaktadır. Gücümüz Anadolu'nun, Türkiyemizin mert insanlarından, kan ve can kardeşlerimizin heyecanından ve ilgisinden kaynaklanmaktadır. Bu gücü temsil eden yüce Meclisinizin önünde konuşmanın heyecanı içindeyim. Halkım adına, şehitler adına, bunun gururunu ve heyecanını sizlerle paylaştığım için çok mutluyum.

Huzurunuzda dünyaya bir kez daha seslenmek istiyorum:

Biz barıştan yanayız, müzakereden yanayız. Ancak Kıbrıs'ta Türk olarak haklarımızı, hukukumuzu ve özgürlüğümüzü bizden "Barış"ın bedeli olarak isteyemezler. Biz bu anlayışla müzakereye daima açık olduk ve açık olmaya hazırız. Bunu bir kez daha dosta düşmana duyurmak istiyorum. Türk milleti yanımda oldukça hiçbirşeyden çekinmem.

35 yıldır Rum liderliği bizden hak ve hürriyetlerimizden vazgeçmemizi istemektedir. Silah zoru ile yapamadıklarını uluslararası propaganda ile elde etmeye çalışıyorlar. AB'ye tek yanlı müracaat, Yunanistan ile sözde savunma anlaşması ve Yunanistan'a askeri üsler verme, Yunanistan'dan paralı asker ithali, Rusya'dan füzeler ve AB'de aldırdıkları tek yanlı kararlar ortadadır.

Sahte Kıbrıs Cumhuriyeti bayrağı altında bu girişimler devam ederken, bizi bu sahte "Kıbrıs Cumhuriyeti Hükümeti" ile cemaat olarak aynı masaya oturtmak çabası içinde olanlara, Kıbrıs'ta barışa hizmet etmediklerini, gaspçı Yunan'a destek olmakla Kıbrıs'ta uzlaşma şansını baltaladıklarını devamlı surette hatırlatmak zorundayız.

Eşitliğimize ve haklarımıza sahip çıkmakla, uzlaşmaya hizmet ettiğimiz inancındayız. 1960'ta Kıbrıs üzerinde kurulmuş olan dengeleri korumak bölge barışına ve istikrarına hizmettir. Biz nefis müdafaasında 35 yıldır bunu yapmaktayız. Nasıl ki, 1963'te Rum cumhuriyetini kurmak için Ortaklık Cumhuriyeti yıkıldığında ayrı idaremizi kurduk, eli ve asası kanlı Makarios'a boyun eğmedik, Barış Harekatı'ndan sonra da federasyon teklif ederek dengeyi korumak istedik... Onlar sahte ünvan altında Kıbrıs'a sahip çıkmayı yeğlediler. Genel Sekreter eşitliğimizi, egemenlikteki hakkımızı, Türk garantisinin devam edeceğini, iki kesimliliğin mal mülk mübadelesi ile perçinleşeceğini, AB'ne müracaatın anlaşmadan sonra yapılabileceğini, Kıbrıs'ın her iki halkın vatanı olduğunu, birinin diğerine tahakküm etme hakkı olmadığını vurgulayan parametreleri masaya koymuş fakat sahte "Kıbrıs Hükümeti Ünvanını" korumayı yeğleyen Rum tarafı, taktik icabı masada görüşürmüş gibi yaparak kazandığı zamanı bütün bu parametreleri ortadan kaldırmak için kullanmıştır.

Yunanistan'ın şantajı altında ilerlemekte olan AB üyeliği süreci bu parametrelerin tümünü ortadan kaldırmıştır.

Meselenin sadece Kıbrıs meselesi olmadığını, Doğu Akdeniz'in istikrarı ve geleceği olduğunu hatırlamak istemiyorlar. Türk ulusunu bölgeden çıkarmak oyununu oynuyorlar. 35 yıldır Türk ulusunun bu bölgeden çıkartılmasına, Kıbrıs üzerindeki Türk Yunan dengesinin Yunanistan'ın leyhine bozulmasına kimsenin gücü yetmez diyoruz. Anlamıyorlar.

Bugün bu mesajı yüksek huzurlarınızda bir kez daha tekrarlıyorum:

Türk ulusunun bu bölgeden çıkartılmasına kimsenin, ama kimsenin, gücü yetmeyecektir.

TCE™

Bu şartlar altında almış olduğumuz ve ulusça desteklediğiniz kararımız Kıbrıs meselesinin iki devlet esasında halledilebileceğidir. İki devletin kendi rızaları ile kabul edebilecekleri şartlarla ileride yeniden birleşmeleri halklarının iradesine bağlıdır. Bunun düşünülebilmesi için Kıbrıs Rumlarının tüm adayı bir Yunan adası olarak görmekten vazgeçmeleri, adanın tümü adına söz hakları olmadığını ve Türklerin hükümeti olmadıklarını kabul etmeleri gerekir.

Yunanistan'ın şantajına yenik düşen AB çevrelerinden ikide bir, Kıbrıs'ın AB üyeliğini Türkiye'nin veto etme veya engelleme hakkı yoktur, Kıbrıs Türklerinin bu müracaatı engelleme hakkı yoktur beyanatları gelmektedir. Böylelikle Avrupa, şampiyonluğunu yaptığını iddia ettiği temel ilkeleri çiğnemekte oluyor.

Kıbrıs Rumları, adayı Yunan yapmak için 35 yıldır yürüttükleri mücadeleyi zaferle taçlandırmak için Rusya'dan füzeler almakta, silaha günde 2 milyon dolar harcamakta, Yunanistan'a askeri üsler vermekte, aziz vatanımız Türkiye'nin ne kadar düşmanı varsa onlarla işbirliği yaparak hedefe varmak istemektedirler.

Silahla, savaşla yapamadıklarını AB yolu ile yapmak yolundadırlar.

Türk-Yunan dengesini bozarak Kıbrıs'a sahip çıkmak oyunlarının başarıya ulaşamayacağını geçmişe bakarak anlamalıydılar.

Biz Yavru Vatan Kıbrıs'ta, şehitler diyarında, kendi Cumhuriyetimizde, garantör kahraman askerlerimizin himayesinde, demokratik rejimimizi barış içerisinde devam ettirmek kararındayız. Kimseden bir şey talep etmiyoruz. Sadece barışı ve uluslararası anlaşmalardan kaynaklanan haklarımızı savunuyoruz. Barış gerçekler üzerine kurulur. Yapay dünyalarla barışı sağlamak mümkün değildir. Kıbrıs'taki barış, adadaki ve Doğu Akdeniz'deki gerçeklere dayalı olacaktır. Biz Rumların haklarına saygılıyız. Onların hükümeti olalım demiyoruz. Tüm Kıbrıs'ın hükümeti oldukları iddiasından vazgeçmelerini bekliyoruz. Kıbrıs'ın meşru hükümeti olduklarını iddia etmekle 1963'te başlattıkları insanlık dışı saldırıyı sürdürmekte olduklarını artık idrak ederek bundan vazgeçmelerini bekliyoruz.

Bunları söylerken, kaderin ve halkımın omuzlarıma koymuş olduğu görüşmecilik görevinde, Türk ulusunun ve onun kopmaz bir parçası olan Kıbrıs Türk halkının haklarının korunması hususunda hata yapma hakkım olmadığının idraki içindeyim. Doğru yolda olduğumuzu 65 milyonun heyecanından ve bu yüce ulusun temsilcileri olarak siz milletvekillerinin, parti ayırımı yapmaksızın, Kıbrıs konusundaki gönül birliğinden anlıyorum ve bu inançla, huzurlarınızda, "ne Kıbrıs Türkü Türkiye'den, ne de Türkiye Kıbrıs'tan vazgeçemez ve vazgeçmeyecektir" diyorum.

Huzurlarınızda uluslararası camiaya bu duygularla sesleniyorum:

Gerçeklere dayalı yaklaşımlarda bizi her zaman yanınızda bulacaksınız. İşbirliğine açık olacağız. Ancak hiç kimse bizden hakkımızı, hukukumuzu ve özgürlüğümüzü pazarlığa tabi tutmamızı ve Kıbrıs üzerinde var olan Türk-Yunan dengesinin AB oyunları ile Yunanistan leyhine bozulmasına razı olmamızı istemesin.

TCF™

Büyük Atatürk'ün "Yurtta Sulh Cihanda Sulh" ilkesi bizim düsturumuz olmuştur. Atatürk çocukları olarak ömrümüzü bu düstur uğruna mücadeleyle geçirdik. İnsanlarımız şehit oldu. Geçmişi unutamayız. Gelecekte, geçmişin tekrarlanmamasını istiyoruz. Bu nedenledir ki müzakere için çağrı yapanlara "Kiminle, hangi statüde, neleri, nasıl müzakere edeceğiz?" sorularını sorup, hak ve hukukumuzu korumak kararlılığımızı gösteriyoruz. Dostlarımızı ve müttefiklerimizi -dostluğun bir gereği olarak- 35 yıldır devam ettirdikleri hatalı yoldan, gerçekçi yola, hak ve hukuk yoluna davet etmeyi görev biliyoruz.

Bunu yanlış anlayanlar, bana müzakereden kaçmak istediğimi söyleyenler, hatta, Rumların ağzı ile uzlaşma istemediğimi söyleyenler vardır. Bana kimse bunu söyleyemez. 1968'den bu yana halkım adına (ve daima Türkiye'nin de güveni ile) müzakerelerde halkımı temsil ediyorum. Hukukun üstünlüğüne bakmaksızın Kıbrıs Rumlarını "Meşru Hükümet" olarak görmeyi yeğleyenler benim, haklarımızı koruyarak sergilediğim yapıcı tutumu değerlendirmemekte ısrar ediyorlar. Onlara göre gaspçı Rum idaresini "Meşru Hükümet" olarak tanımamak, affedilmez bir suç oldu. Ben bu suçu işlemeye devam edeceğim. Kıbrıs Rum idaresinin hükümetimiz olmadığını, hiçbir zaman da olamayacağını savunacağım. Gerçekleri görmek istemeyenlere, Kıbrıs'la BM süreci içinde ortaya çıkmış olan her anlaşmanın benim inisiyatifim ve Türkiye'nin desteği ile mümkün olduğunu, bunların tümünden kaçan tarafın Rum-Yunan tarafı olduğunu hatırlatmaya devam edeceğim. Türk ulusu, benim milletim, Anadolu'nun kahraman insanları arkamızda olduğu sürece, KKTC'ni savunmaya gururla ve huzur içinde devam edeceğiz.

Her zaman başta Sayın Cumhurbaşkanı olmak üzere, TBMM Başkanı'na, Sayın Başbakan ve Hükümete ve tüm Cumhuriyet Hükümetlerine, Siyasi Parti ve Genel Başkanlarına, Silahlı Kuvvetlerimize ve özetle Yüce Türk Ulusuna teşekkürlerimi sunarım. 70 yılı aşkın ömrümde aldığım ve alacağım en büyük şeref ve haz, Türk ulusunu, kutsal davamızda Atatürk'ün yüce Meclisi'nde kahraman Kıbrıs Türk halkı ile birlikte görmektir.

Tanrı bu asil, yüce ulusa zeval vermesin, O'nun birliğini, dirliğini bozmasın ve onun koruyucu elini şehitlerin pahasına kurulmuş olan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin üzerinden eksik etmesin. Hepinize saygılar sunar, Ulusal Egemenlik Bayramınızı ve TBMM'nin 78. Kuruluş Yıldönümünü gönülden kutlarım.

140- EGEMENLİĞİN ÖNEMİ NEDİR VE EGEMENLİĞE DAYANMAYAN HAKLAR KALICI MIDIR?

Büyük Atatürk 1923 yılında yaptığı bir konuşmada "hürriyetin, eşitliğin, adaletin dayandığı nokta, milli hakimiyettir (egemenliktir) diyerek, egemenliğe dayanmayan hakların kalıcı olamayacağını vurgulamıştır.

Cumhurbaşkanı Denktaş ise, Ekim 1991'de BRT'de yapılan bir basın toplantısında şöyle diyordu: "Bir anlaşmada bize kalacak olan topraklarda egemen olacağımızın anlaşmalara açıkca konması ve bir anlaşmadan sonra egemenlik sınırlarımızın saldırıya uğraması halinde, bu sınırların değişmez olacağına dair esaslı güvence verilmesini istedik. Rum tarafı bunu duymaya bile tahammül edemiyor. Bizim isteğimiz Federal bir çatı altında Türk halkının, yönetiminde olacağı topraklar üzerinde egemenliğe de sahip olmasıdır. Aksi halde, Belediye yönetimleri gibi bir duruma düşeriz. İstedikleri anda bizi eskiden yaptıkları gibi devletten atarlar ve boşlukta kalırız. Egemenliğimiz olmazsa, Belediye yönetimlerinin sınırlarının bir kararla değiştirilebildiği gibi, bizim yöneteceğimiz toprakların da sınırları ileride değiştirilebilir..."

Cumhurbaşkanı Denktaş böylece bir anlaşmada hakların egemenliğe dayalı olmasının ne demek olduğunu çok net bir şekilde ortaya koymuştur.

Özetle, "yaşadığımız toprakların yönetiminden" sorumlu olmakla, yaşadığımız toprakların egemeni olmak ve o toprakların kontrolünü elimizde bulundurmak" arasında yaşamsal önemde bir fark vardır.

"İdari sınırla" "Egemenlik sınırı" arasında ve "idari bakımdan eşit" birimlerden oluşan bir federasyonla, "egemen birer birim" olarak eşit devletlerden - cumhuriyetlerden oluşan federasyonlar birbiri ile çok farklıdır.

Birincisinde uniter merkezi devlet, yeniden bir idari yapılanma ile, yukarıdan aşağıya doğru kendi içinde idari bölgeler oluşturur. Oluşturduğu idari bölgelere bazı yetkiler verir. Uniter devletten, idari bir federal yapıya geçer, dilediği zaman bu yetkilerin alanını daraltır, genişletir veya tümden iptal edip yeniden üniter bir sisteme geçer...

Avustralya ve Almanya idari bakımdan eyaletlere bölünen federal bir devlettir. Merkezi yanı güçlüdür. Merkezi devlet eyaletlerin haklarını ve coğrafi sınırları isterse

daraltır, isterse genişletir. Son olarak Belçika, üniter bir devletten yukarıdan aşağıya doğru federal bir devlete geçmeyi kararlaştırmış ve Valon - Flaman eyaletleri oluşturarak bunlara birtakım haklar tanımıştır. Dilerse bunları ileride geri alabilecektir ve yeni bir düzenleme yapabilecektir.

İkincisinde ise, federal devlet, egemen ve eşit devletlerden meydana gelmekte ve yukarıdan aşağıya değil; aşağıdan yukarı oluşmaktadır. Yani yetkiyi merkezi devlet vermemektedir. Tam aksi merkezi devletin yetkileri, egemen devletlerin merkeze vermeyi kararlaştırdıkları yetkilerin toplamından oluşmaktadır. Bir anlaşmazlık anında egemen devletler merkeze devrettikleri yetkileri geri alabilmekte ve eski bağımsız statüsüne dönebilmektedir... Merkezi devlet zayıftır ve belirleyici değildir. İşte, egemenliğe dayanmayan hak hak değildir özdeyişi bu bilimsel ve siyasi gerçeği ifade etmektedir.

Dünyaca ünlü iki hukukçu olan E. Lauterpacht ve Monroe Leigh Mayıs 1991'de egemenliğimiz konusunda verdikleri mütalaada, dünyada, etnik yapıdaki federal devletlerin tümünün egemenliğe dayandığını Anayasalarından altıntılar yaparak ortaya koyduktan sonra, sonuç bölümünde bu tezi savunarak şöyle demektedir:

(i) Bu gerçekler münasebetiyle Kıbrıs Türk toplumu, Kıbrıs Rum toplumu ile yapılan görüşmelere egemen bir varlık ve tam bir eşitlik mevkisi ile katılmalıdır. Bunun pratik ve kavramsal deyimlerdeki anlamı; federal hükümetle federe devleter arasındaki yetkilerin nihai paylaşımında federal hükümetin federe hükümetlere yetki vermeyeceği ve Kıbrıs Rum toplumunun Türk toplumuna herhangi bir yetki vermesinin veya bunun tersinin olamayacağıdır.

TCF™

(ii) Yetkinin, federe devletler tarafından federal hükümete verilmesine dayanan ve geride kalan tüm yetkileri federe devletlere ayıran federal bir çözüm, federal sistemlerde hakim olan anayasal uygulama ile uyum içindedir.

(iii) Federe devletlerin, konunun belirtilen kategorileri ile ilgili olarak, yabancı devletlerle direk olarak anlaşma yapabilmesinin kabul edilmesi de öyle olacaktır.

Kıbrıs'ta görev yapan BM Genel Sekreteri eski Özel Temsilcisi Arjantinli Diplomat Hugo Gobi de "Rethinking Cyprus" adlı eserinde sorunun ancak iki egemen devletin tanınması ve bu temelde işbirliği yapması ile çözüleceğini, egemenlik ilkesini dışlayan bir çözümün adada yeniden karmaşa yaratacağını belirtmiştir.

RUSYA ÖRNEĞİ

Bugün Rusya Federal bir Cumhuriyettir. Rusya içinde yüze yakın etnik özerk bölge ve etnik Cumhuriyet vardır.

Bu özerk bölge ve cumhuriyetlerin coğrafi sınırları vardır.

Ne ki, bu sınırlar Egemenlik sınırları olmadığı için, özerk bölgede yönetim etnik guruba ait olmasına karşın, giriş çıkış kapılarında, deniz ve hava limanlarında kontrol Rus yetkililerde ve Rus merkezi devletindedir.

Merkezi yönetim, aldığı tüm kararları özerk bölge aleyhine bile olsa, empoze etmekte, uygulamaya koymaktadır. Bu durumda oradaki yönetim, meclis, hükümet son tahlilde adeta göstermeliktir. Merkezi yönetimin aldığı karar, Özerk Cumhuriyet Parlamentosu kararlarının üzerindedir. Örneğin Rusya yerel yönetimin karşı çıkmasına karşın, nükleer bir tesisi o etnik gurup toprağına kurabilmekte, o bölgede askeri tatbikat yapabilmekte, üs bulundurabilmektedir.

Bu nedenledir ki, Sovyetler Birliği yıkılırken SSCB'yi oluşturan 15 Cumhuriyet ilk iş olarak egemenliklerini ilan etmişlerdir.

Bunun anlamı, kendi ulusal meclislerinin ve kendi iradelerinin üzerinde bir meclis, bir irade tanımadıklarıdır.

Bu devletler daha sonra egemenliklere saygı temelinde "Özgür Egemen Devletler Birliği"ni ve ardından da "Bağımsız Devletler Topluluğu"nu (BDT) oluşturdular...

RUM VE TÜRK GÖRÜŞLERİ

Rum tarafı Almanya, Avustralya, Belçika örneği federal bir devlet istemektedir ve buna işgalleri altında olan "Kıbrıs Cumhuriyeti" (Rum Cumhuriyeti) anayasasını değiştirerek ulaşmayı istemektedirler. Nitekim AKEL Genel Sekreteri Hristofyas, 1991 yılında yaptığı açıklamada şöyle diyordu: "Federal devlete geçiş döneminde bazılarının zannettiği gibi mevcut devletin dağıtılması gerekmez. Sadece mevcut devlet bir iç düzenlemeyle, bir anayasal haraketle federatif şekle sokulur. Şimdiki devlet varolmaya, tanınmaya ve uluslararası örgütlere üye olmaya devam eder." Hristofyas, 11 Haziran 1991'de verdiği bir başka demeçte de "Doruk Anlaşmaları, üniter devletin federal devlete dönüştürülmesinden söz etmektedir" iddiasını ortaya atarak esas niyetlerini belgelemiştir.

Oysa, 1963'den itibaren meşru bir devlet yoktur ki bu devlete anayasa değişikliği ile "federal" bir nitelik kazandırılsın...

Bu, aslında egemenliğimizi inkar eden bir yaklaşım olduğu kadar, yasa dışı Rum devletini, meşru bir devletmiş gibi bize empoze etmekten başka birşey değildir. Ve, bizim bunu kabul etmemiz demek Rum devletinin tüm ada üzerinde egemenliğini tanımamız demektir.

Yani egemen devletlerden değil, sadece idari sınırları olan eyaletlerden oluşan, merkezi yanı güçlü, yetkilerini merkezin verdiği yetkilerden alan idari taksimatla coğrafi bölgelerden oluşan sadece adı federal ama özünde üniter bir devlet... Ve bu devlete de 1960 Anayasasının değiştirilmesi ile ulaşılacak...

Rum tarafı açıklamalarında siyasi eşitliğimizi kabul ettiğini iddia etmekte, ancak self-determinasyon ve egemenlik hakkımızı reddetmektedir. Bu da aslında eşitliğimizi de kabul etmediklerinin kanıtıdır... Eşitliğimizin ölçütü egemenlik haklarımızın kabulüdür. Egemenlik ve self-determinasyon hakkını içermeyen eşitlik sözde, sahte bir eşitliktir. Egemenliğimizin tanınması, bu anlamda gerçek Rum niyetlerini ortaya çıkaran bir turnosol kağıdı niteliğindedir.

Türk tarafı ise eskiden Çek ve Slovak Cumhuriyetlerinin, İsviçre kantonlarının, başlangıçta ABD konfederasyonunu meydana getiren devletlerin oluşturduğu yapılanmaya benzer bir anlaşmadan yanadır.

Yani, yetkileri, ortak devletlerin verdiği kadarından oluşan zayıf bir merkezi yönetim; merkeze devrettiği tanımlanmış yetkilerin dışında kalan tüm tanımlanmamış yetkileri kendi elinde bulunduran egemen devletlerden meydana gelen bir oluşum. Bu konuda Türk tarafı sonuna kadar haklıdır çünkü, egemenliğimizin olmayacağı bir anlaşmada, adı ne olursa olsun üzerinde yaşadığımız topraklarda bir kiracıdan farksız duruma geliriz; ev sahibinin dilediği anda sokağa atabileceği bir kiracı...

Egemenliğimizin olmayacağı bir federasyonda üzerinde yaşadığımız toprakların sadece yönetim hakkı bize aitken, tapusu ise merkezi yönetimin elinde olur...

Merkezi yönetim dilediği anda bizim "yönetim hakkımızı" kısıtlayabilir, hatta ortadan kaldırabilir.

Daha ileri giderek, kendi "tapulu malı" olacak olan "yönettiğimiz bölgenin" sınırlarını dilediği gibi değiştirmeye kalkabilir.

Yönettiğimiz bölgede kendi ulusal çıkarlarımızla çelişen karar ve uygulamaları empoze etme yoluna gidebilir...

Bunun da sonu savaş olur, ada kan gölüne döner...

TCE™

Bütün bu olumsuzluklara meydan vermemenin ve olası bir anlaşmayı kalıcı kılmanın yolu, egemenliğimizin korunmasıdır.

Bir anlaşma mutlaka iki egemen devlete dayanmalıdır.

Bir başka deyişle egemenliğe dayalı bir anlaşma yapmak barışa hizmettir, ilerideki olası çatışmalara zemin yaratmamaktır...

Sovyetler Birliği yıkıldıktan sonra egemenliğini ilan eden Kazakistan'ın Devlet Başkanı Nur Sultan Nazarbayev, BM'e yaptığı çağrıda şöyle diyordu:

"Önce egemenlik ilan eden Cumhuriyetleri tanıyın. Cumhuriyetler arası sınır çarpışmalarını önlemek amacıyla bunun yapılması şarttır..."

Görüldüğü gibi Nazarbayev de, egemenliğin tanınması ile barış arasında bir paralellik kurmuştu.

Nitekim BM, çok geçmeden egemenlik ilan eden Cumhuriyetleri tanımış ve bölgede toprak yüzünden bir savaş çıkmasını önlemişti.

BDT İLKELERİ VE EGEMENLİK

12 eski Sovyet cumhuriyetinin oluşturduğu Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT), sıkı barışçı ilişkiler kurmak isteyen tüm devletlere örnek olması gereken bir yapı içermektedir.

Kazakistan'ın başkenti Alma Ata'da yapılan bir toplantıdan sonra açıklanan deklarasyona göre, bu ilkeler şöyle belirlenmişti.

1- BDT'yi oluşturan bütün cumhuriyetler KURUCU ORTAK olacaktır.

2- MUTLAK EŞİTLİK esastır.

3- Devletler, birbirlerinin sınırlarını tanıyacaklar, toprak bütünlüklerine saygılı olacaklar ve tüm toprak taleplerinden vazgeçeceklerdir.

4- Tüm cumhuriyetlerin self-determinasyon hakkı bulunacak ve dileyen cumhuriyet BDT'den ayrılabilecektir.

5- Tüm cumhuriyetler, birbirlerinin EGEMENLİKLERİNE ve BAĞIMSIZLIKLARINA SAYGILI olacaklardır..

6- BDT'nin merkezi bir örgütü ve uluslararası hükmi şahsiyeti olmayacak, sadece her cumhuriyetin devlet başkanından oluşacak bir koordinasyon komitesi olacaktır...

Görüldüğü gibi, BDT, çok gevşek bir konfederasyon niteliğinde kurulmuştur. Bu nedenledir ki, başta BBC olmak üzere, yabancı basın-yayın organları BDT'den "Commonwealth" olarak söz etmiştir.

Kıbrıs'ta kalıcı bir anlaşmaya ulaşmak için bizim de savunduklarımız bu ilkelerden farklı değildir.

TCE

Hâlâ korkunç bir güvensizlik ve düşmanlık içinde bulunan iki halkın zoraki bir evliliği yerine, başlangıçta konfederasyonla yola çıkılması ve zaman içinde, karşılıklı güven oluştukça egemen devletlerin, bazı yetkililerini merkeze devrederek, aşama aşama federasyona geçilmesi, varılacak bir anlaşmanın kalıcı olabilmesi için daha mantıklı görülüyor...

Gerek İsviçre, gerekse ABD federasyonları da aynı süreci izlemişler ve konfederasyonla yola çıkarak, daha merkezi federasyonlara ulaşmışlardır.

Bu sürecin kısa veya uzun olmasını belirleyecek olan, karşılıklı iyi niyet, düşmanlıklara son verilmesi ve güvenin yerleşmesidir...

Böyle bir sürece girilebilmesi için, EGEMENLİĞİMİZE, SELF-DETERMİNASYON HAKKIMIZA, SINIRLARIMIZA saygı gösterilmesi gerekiyor...

Rum yönetimi ise, bırakın bu ilkelere saygıyı, AYRI BİR HALK OLDUĞUMUZU bile kabule yanaşmıyor.

ÇEKOSLOVAKYA DENEYİMİNDE EGEMENLİK

1918'de kurulan üniter Çekoslovak devleti Çek ve Slovak halkları arasında yarattığı büyük sorunlar nedeni ile 1968'de dağıtılarak, yerine federal bir yapı oluşturulmuştur.

28 Ekim 1968'de kabul edilen yeni federal anayasanın girişine bir "AYRILIK BİLDİRGESİ" eklenmişti.

Bu bildirgede şöyle deniyordu: "Biz Çek ve Slovak milletleri,

Modern tarihimizin, ortak bir devlette yaşamaya yönelik karşılıklı özlemlerimizden kaynaklandığının bilinciyle hareket ederek,

Ortak bir devlet çatısı altında geçen 50 yıllık hayatımızın asırlık dostluk bağlarını genişletip kuvvetlendirdiğini;

Milletimizin gelişmesini, ilerici demokrat ve sosyalist ideallerimizin hayata geçirilmesini mümkün kıldığını,

Fakat aynı zamanda ilişkilerimizin yeni ve daha adil bir temele dayalı olarak geliştirme zaruretini gösterdiğini da takdir ederek;

AYRILMA HAKKI DA DAHİL OLMAK ÜZERE VAZGEÇİLMEZ SELF-DETERMİNASYON HAKKINA;

HER MİLLETİN EGEMENLİK HAKKINA;

MİLLET VE DEVLET HAYATINI DİLEDİĞİ USLÜP VE BİÇİMDE KARARLAŞTIRMA HAKKINA SAYGI GÖSTEREREK;

FEDERAL BİR DEVLETTE GÖNÜL RIZASI İLE KURULAN BAĞLARIN, SELF-DETERMİNASYON HAKKINI VE EŞİTLİĞİNİ SARAHATEN VURGULADIĞINA KANAAT GETİREREK VE AYNI ZAMANDA DA BİR MİLLİ GELİŞME İÇİN EN İYİ GARANTİYİ,

KEZA MİLLİ HÜRRİYETİMİZ VE EGEMENLİĞİMİZİN EN İYİ TEMİNATI SAĞLADIĞINA İNANARAK, ÇEK MİLLİ MECLİSİ VE SLOVAK MİLLİ MECLİSİ'NDEKİ DELEGELERİMİZ TARAFIN-DAN TEMSİL EDİLEREK, ÇEKO-SLOVAK FEDERASYONU KURMAYA KARAR VERDİK..."

Görüldüğü gibi bu anayasanın girişinde her iki halk da karşılıklı olarak birbirlerinin;

- Siyasi varlıklarını, yani ayrı devletlerini

- Ulusal Meclislerini,

- Egemenliklerini, (ve bunun milli gelişme için en iyi güvence olduğunu)

- Ayrılma hakkını da içeren self-determinasyon haklarını

- Tam eşitliklerini tanıdıklarını ilan etmişler ve ancak bu temel üzerinde yeni ve adil ilişkiler kurabileceklerini kabul ederek, GÖNÜLLÜ olarak ve Meclislerinin kararları ile federasyonu kurmuşlardır..

Oysa bugün Rum liderliği, ne eşitliğimizi, ne self-determinasyon hakkımızı, ne devletimizi, ne ayrı siyasi varlığımızı ve Ulusal Meclisimizi, ne egemenliğimizi ne de ayrılma hakkımızı kabul ediyor..

Kabul etmemesi bir yana, bize karşı her türlü düşmanca politikayı sergiliyor, ambargolarla ekonomimizi çökertmeye ve bizi dünyadan soyutlamaya çalışıyor, alabildiğine silanlanıyor... Meclisimizi ve varlığımızı tanımadığına, yok saydığına göre, anlaşma için gerekli onayı kim verecek, gerekli kararı kim alacaktır?

Bu koşullarda federasyon nasıl oluşacaktır?

Çekoslovakya Anayasasının girişinde, Çek ve Slovakların egemenlik ve self-determinasyon hakkını vurgulayan bu madde nedeniyledir ki, iki halk anlaşarak "KADİFE AYRILIK" denen barışçı bir ayrılığı gerçekleştirmişler ve eski egemen - bağımsız statülerine dönmüşlerdir... Böylece "KADİFE Birleşme" gibi "KADİFE Ayrılık" da barışçı, dostça ve anlaşarak oluşmuştur...

Eğer ayrılma isteyen Slovaklar, egemenlik haklarını kuruluş-ortaklık anlaşmasında ve Anayasada tescil etmeseydi, ayrılık barışçı olmayacağı gibi, ayrılmadan sonra da egemen-bağımsız-tanınmış bir devlet statüsünü kazanmayabilirlerdi...

İşte, egemenliğe dayanan bir hakkın verdiği olumlu sonuç: Barış, tanınma, dostluk, bağımsızlık...

ESKİ YUGOSLAVYA'DA EGEMENLİK,
"YÖNETİM HAKKI" VE "İÇ SINIRLAR"
Biz Kıbrıs'ta egemenliğimizden söz ederken, geleceğimiz ve sınırları kesin hatları ile belirlenmiş olan topraklarımız üzerinde, nihai söz hakkına sahip olma hakkımızdan söz ediyoruz...

Kıbrıs Rumları ise egemenlikten söz ederken, merkezi yönetimin tüm ada toprakları üzerinde nihai söz hakkına sahip olmasını kastediyor.

"BÖLÜNMEZ EGEMENLİK" kavramından anladıkları da budur...

Onlara göre, Kuzey'de Türklere kalacak olan bölgede Kıbrıs Türk halkı sadece "YÖNETİM HAKKINA" sahip olacaktır. Bunun ne anlama geldiği ise Yugoslavya örneğinde gözlenmiştir.

31 Aralık 1991 günü parçalanmanın eşiğindeki Yugoslavya "Federal Başkanlık Konseyi" toplanmıştı.

Bu toplantıya 6 Cumhuriyet ve 2 Özerk bölgeyi temsil eden 8 üye yerine, sadece Sırbistan ve müttefiki Karadağ'ın temsilcileri katılmıştı. Diğer Cumhuriyetlerin temsilcileri Sırpların merkezi yönetimi işgal ettiğini belirterek toplantıyı boykot etmişti.

Yani federal merkezi yönetimi gasbedenlerin, kendi aralarında yaptıkları, ancak adına "Yugoslavya Başkanlık Konseyi Toplantısı" dedikleri bir toplantı olmuştu bu...

Alınan kararda, Yugoslavya'nın "İÇ SINIRLARININ" cumhuriyetler tarafından görüşülmesi istendi.

Bu arada Yugoslav resmi Tanjug Ajansı, bu sözde "Başkanlık Konseyi"nin, AB'a (o günlerde AT idi) gönderdiği mektubu da açıkladı.

Mektupta, "Hırvatistan, Sırbistan ve Bosna Hersek arasındaki sınır çizgilerinin ULUSLARARASI HUKUK ÇERÇEVESİNDE SINIR KABUL EDİLMEYECEKLERİ" savunuldu.

Mektupa ayrıca, "Bu sınır çizgilerinin YÖNETİMSEL oldukları, ilgili halkların ve tüm Yugoslavya cumhuriyetlerinin onayı alınmadan bağımsız ve egemen devletlerin sınırları olamayacakları" ileri sürüldü... Bu yaklaşım ise daha sonra savaşa neden olarak 250 bin insanı canından etti...

Görüldüğü gibi herşey çok açık.

Tartışma, aynen bugün bizim Kıbrıs'ta Rumlarla sürdürdüğümüz tartışmanın tam aynısıdır.

Kıbrıs Rumları gibi 1991'de merkezi devleti gasbeden Sırplar, bu gasp olayına karşı çıkıp, "egemenliğinin ve sınırlarının tanınmasını" isteyen cumhuriyetlere karşı, Kıbrıs Rumlarının bize söylediklerinin aynısını söylemişlerdi.

"Federal devletteki eski sınırlar, EGEMENLİK SINIRLARINIZ değildir..."

TCF™

"O sınırlar sadece YÖNETECEĞİNİZ ALANI BELİRLEYEN birer İDARİ, birer İÇ SINIRDIR."

"Dolayısı ile uluslararası hukuk açısından sizin EGEMEN olduğunuz bir toprak veya geçerli SINIR yoktur..."

Bunu reddeden Cumhuriyetlere ise savaş ilan edildi.

Sonuç malum...

Böylece, egemenliğimizin tanınması ve yönetimsel sınırların değil; egemenlik sınırlarımızın kabulü konusunda ısrarımız tam bir haklılık kazanmaktadır...

Yarın olası bir federal devlette, Rum saldırılarının yeniden söz konusu olması ve merkezi devletin yeniden gasbedilmesi karşısında, bizim ayrılmamızı, egemenliğimizin ve bağımsızlığımızın tanınmasını önlemek istemektedirler...

Öyle bir durum karşısında diyecekler ki, "Durun bakalım egemenlik merkezi devletindir. Siz Kuzey'de sadece YÖNETİM HAKKINA sahiptiniz ama o yönettiğiniz topraklar merkezi idareye aittir. İki bölgeyi ayıran sınırlar da egemenlik sınırları değil YÖNETİMSEL İÇ SINIRLARDIR. Uluslararası hukuk karşısında bunun hiçbir değeri yoktur. Siz merkezi idareye karşı isyan edip ayrılıkçılık, bölücülük yapıyorsunuz, sınır değişimi için Rumların da onayı gerekir v.s."

Yani o tarihte merkezi yönetimi işgal eden gaspçı Sırp yöneticilerinin dedikleri gibi...

Veya, diyecekler ki "iki bölgeyi ayıran sınırlar İDARİ, YÖNETİMSEL, İÇ SINIRLARDI. İç sınırları değiştirme hakkı ise merkezi yönetime aittir..."

Rum-Yunan hayranı batılı dünya da bize dönüp diyecek ki, "aman, devleti parçalamayın, zaten ayrılma anayasada yasaklanmıştı, zaten sınırlar egemenlik sınırları değil, iç sınırlardır, merkezi yönetimin bu hakkı vardır, oturup anlaşın..."

Biz de yine sıfırdan başlayıp dünyaya dert anlatmaya başlayacağız...

Böylece, Türk ve Rum tezlerinde egemenlik anlayışının farklılıkları çok net olarak ortaya çıkarken, bu konunun ne derece önemli olduğu da gözler önüne seriliyor...

Sırplar karşısında diğer cumhuriyetlerin düştüğü durumlara 1963'lü yıllarda biz de düşmedik mi?

Bir daha o günlerdeki durumlara düşmemek için elde edeceğimiz tüm hakları egemenliğe dayamamız zorunludur.

EGEMENLİK VE SELF-DETERMİNASYON

Egemenlik, self-determinasyon hakkıyla doğrudan bağlantılıdır.

Egemen olmayan bir halk, self-determinasyon hakkını kullanamaz...

TGF™

Self-determinasyon hakkına sahip olmayan, bu hakta ısrar etmeyen bir halk, egemen bir halk olduğunu ileri süremez....

Halklar self-determinasyon haklarını kullanarak egemenliklerini ilan ederler ve bağımsızlıklarının tanınmasını, iradelerine saygı gösterilme-sini isterler...

Ayrılma hakkını da içermeyen ve self-determinasyon hakkını kapsamayan egemenlik, kısıtlı bir egemenlik olur. Elde edilen haklar da kısıtlı bir egemenlikle savunulamaz.

1960 Cumhuriyeti bize kısıtlı bir egemenlik tanımıştı.

Çünkü self-determinasyon hakkımız kısıtlanmıştı. Bize ayırımcılık yapılsa, saldırıya uğrasak bile ayrılma hakkımız yoktu. Anayasa ve anlaşmalar bunu yasaklamaktaydı.

Bu nedenledir ki Rumlar Devleti gasbederken bizi "ayrılıkçı" olarak lanse ettiler.

Oysa egemenlikle doğrudan bağlantısı ve içiçeliği nedeniyle self-determinasyon hakkı birçok uluslararası belgeye girmiştir.

"Devletler Arasındaki Dostane İlişkiler Ve İşbirliği" ile ilgili devletler hukuku prensiplerini belirleyen 24 Ekim 1970 tarihli "BM Genel Kurul Deklarasyonu'nda tüm halkların eşitliği ve self-determinasyon hakkı tanınmıştır.

Bu deklarasyonda şöyle denmektedir:

“Tüm halklar self-determinasyon hakkına sahiptirler. Self-determinasyon hakkı ile halklar hiçbir dış müdahaleye uğramaksızın politik statülerini serbestçe belirleme ve serbestçe diledikleri ekonomik, sosyal, kültürel ve politik tercihi yapmak hakkına sahiptirler...”

1975 yılında Helsinki’de toplanan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı sonucu yayınlanan “1975 Helsinki Nihai Senedi’nin 8. Maddesi” de tüm halkların self-determinasyon ve eşitlik hakkını tanımaktadır.

Bu maddede de şöyle denmektedir:

“Tüm halklar iç ve dış politik statülerini hiçbir dış müdahaleye uğramaksızın belirlemek özgürlüğüne sahiptirler...”

Yine 24 Ekim 1970 tarihli ve 2625 sayılı BM Genel Kurul deklarasyonunda, self-determinasyon hakkının hangi hallerde kullanılabileceği düzenlenmiştir.

Buna göre:

“Bir devlet, içinde yaşayan halklardan birine baskı ve ayrımcılık uyguladığı zaman, o halk için self-determinasyon hakkını kullanmanın koşulları doğmuş olmaktadır ve söz konusu halk bu hakkını kullanmak için dıştan da yardım talep edebilmektedir...”

“Tüm halkların self-determinasyon hakkına sahip olduklarını ve hak eşitliklerinin tanınması gerektiğini” ortaya koyan BM şartnamesinin ilgili maddesi ile ABD Kongresi’nin Şubat 1918 tarihli ortak toplantısında konuşan ABD Başkanı Woodrow Wilson da self-determinasyon hakkının temel bir hak olduğunu vurgulamıştır.

Ne ki bütün bu olgulara karşın hâlâ daha Kıbrıs Türk halkının self-determinasyon hakkı ve bunun bir sonucu olarak egemenliğinin tanınması talebi kabul edilmek istenmiyor. İstenmiyor ve halkımız mevcut yasadışı Rum devletine yamanmak isteniyor. Bize, işgalci Rum yönetimini meşru hükümet olarak tanımak ve Rum devleti içinde azınlık hakları ile yaşamak dayatılıyor...

ABD, “eski Sovyetler Birliği’ndeki ülkelerin self-determinasyon ve egemenlik hakkını tanıyınız” çağrısı yapacak ve tanıyacak...

“Aynı halktan oluşan iki Almanya’nın ayrı ayrı self-determinasyon hakkı vardır. Bu haklarını kullanarak birleştiler” denecek ve egemen iradeleri tanınacak...

İngiltere “Falkland’ın ve hatta “28 bin nüfuslu Cebelitarık’ın bile self-determinasyon hakkı vardır” diyecek... (Hem de Cebelitarık diye ayrı bir ülke olmamasına, orada yaşayanlar İspanyol olmalarına, bölge İspanya’nın doğal bir parçası olmasına karşın).

Ama sıra Kıbrıs Türk halkına gelince, “egemenliğiniz tanınamaz, sizin self-determinasyon hakkınız yoktur” denecek...

Hem de 1960 Cumhuriyeti'nin iki egemen eşit kurucu halkından biri olmamıza ve tarih boyunca hiçbir zaman Kıbrıs Rumları tarafından yönetilmememize ve kendi yönetimlerimize sahip olmamıza karşın...

Adalet bunun neresinde?

Bundan daha açık ayırımcılık mı olur?

SONUÇ

Sonuç olarak, egemen bir halkız. Egemenlik bir halk olduğumuz, azınlık olmadığımız için Self-determinasyon hakkına sahibiz. Egemenliğe dayanmayan, self-determinasyon hakkını içermeyen bir anlaşma kalıcı olamaz. Egemenliğe dayanmayan bir hak, bir eşitlik, kağıt üzerinde kalmaya mahkumdur. Sonuç yokolmamız, kurduğumuz devletin, bağımsızlığın ve bunca yıllık emeğin, alın terinin yitirilmesi demektir. Bu nedenle bir anlaşma mutlaka iki egemen devlete dayanmalıdır. Kıbrıs'ta ancak merkezi yani güçlü bir federasyon değil; gevşek bir "Egemen Cumhuriyetler" ya da "Egemen Devletler Birliği" gerçekçi bir çözüm oluşturabilir.

Siyasi eşitliğimizi kabul edenlerin, tutarlı olabilmeleri için mutlaka egemenlik ve self-determinasyon hakkımıza da saygı göstermeleri gerekir. Aksi halde samimi değildirler, yalan söylemektedirler; gerçekte siyasi eşitliği de kabul etmemektedirler...

KKTC'Yİ YOK FARZEDEREK
BİR ANLAŞMA YAPILABİLİR Mİ?

TCF™

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin 15 Kasım 1983'te ilanı, Kıbrıs'ta tarihin akışını geri dönülmez şekilde belirleyen, 200 yıllık megali idea hayalinin ve bu hedef içindeki Enosis rüyasının gerçekleşmesine kapıları kapayan tarihi bir oluşumdur.

Bilindiği gibi ilk Megali İdea haritası 1791 yılında Bükreş'te Rigas Ferreros tarafından çizilmiş ve 1796'da Viyana'da basılmıştır.

Bu haritanın sınırları içinde Yunanistan, Kuzey Epir (Güney Arnavutluk),Batı ve Doğu Trakya, 12 Adalar, İyon Adaları, Ege'deki tüm adalar, Girit, Rodos, Batı Anadolu (İzmir ve çevresi) "Pontus" diye adlandırdıkları Batı Karadeniz, İstanbul ve Kıbrıs bulunmaktaydı.

Bütün bu hedeflere ulaşacaklar ve İstanbul'un başkent olacağı eski Bizans İmparatorluğu'nu kuracaklardı.

Bu hedef çerçevesinde önce Yunanistan bağımsızlığını kazandı. Zaman içinde sürekli olarak Türkiye aleyhine genişleyerek Batı Trakya, 12 Adalar, İyon Adaları, birçok Ege adası, Girit , Rodos Yunan sınırları içine dahil edildi.

Anadolu'yu işgal girişimleri ise Atatürk önderliğindeki Türk Ulusal Kurtluluş Savaşı ile akamete uğratıldı…

"Kuzey Epir" diye adlandırdıkları Güney Arnavutluk, bugün fiilen Yunanistan'la bütünleşmiş durumda. Aradaki sınırı kaldıran Yunanistan, bu bölgede Yunanca

konuşan etnik grubu silahlandırarak kendine bağlı bir yerel yönetim oluşturmuş ve ilhak hazırlıklarını yoğunlaştırmış durumda…

Kıbrıs'ta ise Kıbrıs Türk halkını bir asırdan fazladır süren özgürlük mücadelesi sonucu emellerine ulaşamadılar.

1878-1960 döneminde sergilediğimiz siyasi ve silahlı mukavemeti-miz, Kıbrıs'ı Enosis'in eşiğinden iki halkın eşit kurucu ortaklığına dayalı bağımsız Cumhuriyete götürdü.

1960-1963 dönemindeki kararlı tavrımız, bağımsız Cumhuriyetin bir Rum devleti olarak işlev görmesini engelledi.

1963-1974 dönemindeki siyasi ve askeri direnişimiz, adanın %97'sini işgal etmelerine karşın Rum-Yunan ikilisinin, Enosis'i resmen ilan etmelerini engelledi.

1974 Barış Harekatı Enosis'i tarihin çöplüğüne attı.

15 Kasım 1983'de ilan edilen Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ise bu tarihi gerçeği perçinledi…

İşte o gün bugündür Rum-Yunan ikilisinin bütün gayreti Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti gerçeğini yok ederek 200 yıllık rüya, Megali İdea çerçevesinde Enosis'e giden yolu yeniden açmaktır.

TCE™

AB'a tam üyelik başvurularının nedeni de KKTC gerçeğini ortadan kaldırarak dolaylı Enosis'i gerçekleştirmektir.

Bir başka deyişle 1921'in, 1963'ün, 1974'ün, 1983'ün rövanşını alma çabası içindedirler…

KKTC'yi fiilen veya hukuken yok ettikleri gün, 1974 Türk Barış Harekatı'nın bizim açımızdan tüm olumlu sunuçlarını ters çevireceklerini ve askeri sahadaki yenilgilerini siyasi zaferle telafi edeceklerini düşünmektedirler.

Her ne pahasına olursa olsun KKTC'yi yaşatıp güçlendirmek bu açıdan bir görevdir, özgürlük için, bağımzlık için canlarını verenlere karşı bir borçtur; gelecek nesillere karşı büyük bir sorumluluktur…

KKTC NİYE KURULDU ?
- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Kıbrıs Türk halkının egemenliğini, meşru hak ve çıkarlarını, bağımsızlığını, geri dönülmez şekilde güvence altına almak için kurulmuştur.

- 1960 Anlaşmaları ile elde ettiğimiz eşitlik, tüm ada üzerindeki egemenlikte kurucu ortaklık, ve ayrı kimliğimizi korumak, kendi kendimizi özgür irademizle yönetmek, Kıbrıs'ta egemen, eşit, self-determinasyon haklarına sahip, demokratik değerlere saygılı çağdaş bir halk bulunduğu gerçeğini ısrarla görmek istemeyenlere göstermek için kurulmuştur.

- Kıbrıs Türk Halkının azınlık olmadığını, Rum yönetiminin, tüm adaya egemen meşru bir yönetim olarak kabul edilmemesi gerektiğini, Türk halkını temsil etmediğini ve bizim adımıza konuşamayacağını, olası bir anlaşmanın zemininin iki devletli temel olduğunu dünyaya net bir şekilde göstermek ve bu zemini fiili ve hukuki olarak hazırlamak için kurulmuştur.

- Kıbrıs Türk halkının 1963'den beri Genel Komite, Geçici Kıbrıs Türk Yönetimi, Türk Yönetimi, Otonom Kıbrıs Türk Yönetimi ve Kıbrıs Türk Federe Devleti adı altında hep var olan kendi bağımsız ve egemen yönetimlerinde almış olduğu kararların, çıkarılmış olan yasaların, yapılmış olan icraatların geri dönülmez hukuki gerçekler olduğunu ve bir anlaşmanın, ancak bu olgunun kabul edilmesiyle mümkün olabileceğini dünyaya göstermek için kurulmuştur…

Özetle, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, şaka olsun diye kurulmamıştır. Egemenliğimizin simgesi ve güvencesi olduğu kadar, olası bir anlaşmanın ve bu anlaşmada elde edeceğimiz, mutlak egemenlik temeline dayanması gereken hakların da güvencesidir.

BAĞIMSIZLIK BİLDİRGESİ NE DİYOR?

KKTC Bağımsızlık Bildirgesi bütün bu hususları net bir şekilde ortaya koymakta ve KKTC'nin, olası bir anlaşmanın vazgeçilmez temel koşulu olduğunu vurgulamaktadır.

Kıbrıs Türk Federe Devleti Meclisi'nin aldığı Bağımsızlık kararında bütün bu hususlar şu özlü ifadelerle ortaya konuyordu:

TCE

"Kıbrıs Türk halkının özgür iradesini temsil eden, doğuştan hür ve eşit olan bütün insanların hür ve eşit yaşamalarına inanan,

Bu inanç içinde, Kıbrıs Türk halkının kendi kaderini tayin etme hakkını 17 Haziran 1983 tarihli kararıyla dünyaya ilan etmiş olan,

Irk, milli menşe, dil ve din gibi farklara dayalı olarak insanlar arasında ayırım gözetilmesini, her türlü sömürgeciliği, ırkçılığı, baskı ve tahakkümü reddeden,

Kıbrıs'ta, Doğu Akdeniz'de, Orta Doğu'da ve dünyada tam bir barış ve istikrarın, özgürlüğün, insan haklarının egemen olmasını isteyen,

Kıbrıs adasındaki iki halkın kendi milli benliklerini koruyarak, kendi kesimlerinde huzur ve güven içinde yaşamaya ve kendi kendilerini yönetmeye hakları olduğuna inanan,

Ayni adada yanyana yaşamaya mecbur bulunan bu iki halkın aralarındaki bütün sorunları, eşit düzeyde müzakerelerle, barışçı, adil ve kalıcı bir çözüme ulaştırmanın mümkün ve zorunlu olduğu görüşüne sımsıkı bağlı bulunan,

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ilanının iki eşit halk arasında ortaklığının bir federasyon çatısı altında yeniden kurulmasını ve sorunların çözülmesini engellemeyip, kolaylaştırabileceğine kani olan,

İki halk arasındaki bütün sorunların barışçı ve uzlaşıcı bir politika ile çözümlenmesi için BM Genel Sekreteri'nin gözetimi altında eşit düzeyde müzakereler yürütülmesini yürekten dileyen ve önerilmiş bulunan zirve toplantısının bu açıdan yarar sağlayacağına inanan Meclisimiz,

Kıbrıs Türk halkı adına, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin kuruluşunu ve 'bağımsızlık bildirisini' onaylar".

Kuruluş bildirisinden ayrı olarak kabul edilen bağımsızlık bildirgesinde ise Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ilan nedenleri sıralanarak "Hür ve bağımsız yaşamak Kıbrıs Rum halkının olduğu kadar, Kıbrıs Türk halkının da hakkıdır" denmekte, Rum halkı eşit müzakerelere çağrılarak, Enosis hayalinin kesinlikle terk edilmesi istenmekteydi.

Dolayısı ile bir anlaşmada KKTC'yi yok farzetmek, KKTC kuruluş bildirgesi ile bağımsızlık bildirgesine terstir.

Böyle bir yaklaşım, Kıbrıs Türk halkının eşitliğini, egemenliğini, ortaklık haklarını, bağımsız statüsünü inkar etmek, bizi bir azınlık toplum statüsüne düşürmek olur…

Rumların devlet kurma hakkı ve yeteneği olmasın karşın, Türk halkının böyle bir hak ve yeteneği olmadığını, kendi kendimizi yönetemeyeceğimizi, bağımsızlığa layık ve bağımsız yaşama hakkı olmadığını kabul etmek demektir. Böyle birşeyi ileri sürmekten daha büyük saçmalık olamaz.

TCE™

ANAYASA NE DİYOR?

KKTC Anayasası'nda, bağımsızlık bildirgesi ile kuruluş kararı, değiştirilemez, değiştirilmesi dahi önerilemez belgeler olarak kabul edilmiştir. Dolayısı ile gelinen noktadan, yani KKTC'den geri gitmek, KKTC'yi yok saymak hukuken olası değildir.

Bu gerçeği inkar ederek bir anlaşmaya gidilemez. Bu anayasal bir suç oluşturur. Adı ne olursa olsun bir anlaşmada KKTC'nin egemen bir devlet olarak varolması Anayasamızın kuruluş kararı ve bağımsızlık bildirgesinin bir gereğidir.KKTC; Rum devleti ile eşit bir devlet olarak, federasyon, konfederasyon veya başka bir oluşum meydana getirebilir. Ancak bu oluşum içinde egemen bir devlet olarak varolmak anayasal bir gerekliliktir.

FEDERASYONLAR İKİ DEVLET TEMELİNDE OLUŞUR

Bütün bunlara ilaveten federasyonlar ancak birden fazla egemen devlet tarafından oluşturulabilir…

Uluslararası arenada bir devlet ve içindeki bir azınlık, bir devlet ve bir toplum tarafından federasyon oluşturulduğu görülmemiştir.

Dağılmış olan eski Sovyetler Birliği de, eski Yugoslavya da, eski Çekoslovakya da böyle kurulmuştu.ABD ve İsviçre konfederasyonları da başlangıçta tamamıyla

egemen birimlerin (states veya kanton) gönüllü olarak bir araya gelmeleriyle oluşturulmuştu.

Ancak böyle bir temel üzerinde yeni bir anlaşmaya varılmasıyla egemenlik haklarımız korunabilir. Ve böyle bir temel, Rum tarafının ileride yapabileceği saldırıları da dizginleyebilir. Çünkü eğer anlaşmayı iki egemen devlet oluşturursa, ileride bir anlaşmazlık halinde bu egemen devletlerin tekrar bağımsız statülerine dönme ve tanınma hakları olur.

Bunu bilecek olan Rum tarafı, Türk halkına yönelik her hareketinde iki kez düşünmek zorunda kalacaktır.

Nitekim Çekoslovakya'nın dağılmasından sonra Çek ve Slovak devletleri bağımsız devletler arasındaki onurlu yerlerini almışlardır.

Yugoslavya'nın dağılmasından sonra 6, Sovyetlerin dağılmasından sonra 15 bağımsız cumhuriyetin varlığı tanınmıştır.

Bu gerçeği gören Rum yönetiminin çeşitli yetkilileri, yaptıkları birçok açıklamada "iki devlet temelinde bir anlaşmayı kabul etmeyeceklerini, çünkü ileride 1963 olaylarına benzer olaylar olması ve ortaklığın bozulması durumunda, Türk devletinin tanınacağını"ifade etmişlerdir.

RUM YÖNETİMİNİN YAKLAŞIMI VE
KKTC'YE KARŞI ÇIKMA NEDENLERİ

TCE™

Bu hukuki ve tarihi gerçeklere karşı Rum yönetiminin yaklaşımı ise tümüyle olumsuzdur.

Rum yönetimine göre bir anlaşma için iki devletin varlığı gerekmiyor. Devlet zaten vardır. O devlet ise kendi işgallerindeki Kıbrıs Cumhuriyeti Devleti'dir. Dolayısı ile yapılması gereken, basit bir anayasal değişiklikle mevcut devleti İDARİ BAKIMDAN iki federe bölgeye ayırmak ve mevcut Kıbrıs Cumhuriyeti devletine federal bir nitelik kazandırmaktır.

Bu konuda kendilerine Belçika'yı örnek almaktadırlar.

Belçika'da üniter merkezi devlet, anayasasını değiştirerek Valon ve Flamanlara belli konularda ayrı özerk yönetim kurma hakkı vermiştir. Bu yaklaşım şu nedenlerle asla kabul edilemez :

Kıbrıs'ta hiçbir zaman üniter bir devlet olmadığı gibi, Rum yönetimi de yeniden idari yapılanmaya gidecek meşru bir devlet değildir.
Kıbrıs'ta 1963'ten sonra bizi de bağlayan meşru bir anayasa yoktur. Güney'de geçerli anayasa Rum devletinin anayasasıdır.
Bütün bunlar olmasa bile, yukarıdan aşağıya idari bir yeniden yapılanmada, federe yönetimlere verilecek haklar, merkezi devlet tarafından verilmiş olacağından, egemenliğe dayanmayacak ve merkezi yönetim, dilediği anda bu hakları verdiği gibi geri alabilecektir.
Bir başka deyişle bu haklar, merkezi yönetimlerin özerk belediyelere verdiği "beledi haklar" niteliğinde olacaktır.

Bir ayrılma söz konusu olduğunda ise, bu asla meşru kabul edilmeyecek, ayrılmadan sonra oluşacak devlet asla tanınmayacaktır.

Oysa bütün bunlar Kıbrıs gerçeklerine terstir. Sorun anayasal sorun değildir ve Rum devletinin Anayasasına yeni bir şekil verilerek çözülemez.

Kıbrıs'ta iki eşit ve egemen halkın kurucu ortaklığına dayanan fonksiyonel, federatif bir devlet vardı. Bu ortaklık Rum ortağın saldırısı sonucu yıkılınca eski ortak egemen, halklardan biri, kendi bağımsız devletini kurmuş, diğeri ise gaspettiği ortaklık devletini bir Rum devletine dönüştürerek yoluna devam etmiştir.

Şimdi söz konusu olan bu iki eski ortağın oluşturduğu egemen ve bağımsız iki devletin hangi koşullar ve ilkeler çerçevesinde yeniden işbirliği yapacaklarıdır.

Yani beledi yetkilere sahip birimlerin yukarıdan aşağıya oluşturduğu İDARİ bir "federal" yapı değil; bağımsız ve egemen devletlerin, bu niteliklerini ve ayrılma hakkı dahil self-determinasyon haklarını koruyarak aşağıdan yukarıya doğru oluşturacakları iki devletli bir anlaşma…

Bugüne kadar bir anlaşma olmamasının temel nedeni bu temel ilkenin Rum tarafınca kabul edilmemesidir.

Dolayısıyla önce bu temel ilkede anlaşma olmalıdır… Rum yönetiminin KKTC'ye karşı çıkmasının temel nedeni "tüm Kıbrıs'ın hükümeti" oldukları iddiasını güçlendirmektir, Türk halkına azınlık statüsünü empoze etmektir, Enosis kapısını açık tutmak ve ileride yeni bir maceraya kalkışarak bu hedefe engelsiz ulaşmaktır. Onlara göre Kıbrıs 3000 yıllık bir Helen toprağıdır. Türkler adada 400 yıllık misafirdir, değil devlet kurmak bu adada yerleri yoktur…

TANINMA ŞART

Hiç şüphesiz iki devletli federal bir çözümün olabilmesi için KKTC ve Rum devletinin birbirini karşılıklı olarak tanıması gerekmektedir. KKTC tanınmadan Rumların yukarıda özetlenen mentalitelerini terk etmeleri ve imkansızlığı görmeleri olası değildir.

Tanınmamış, varolmadığı (non-entity) kabul edilen bir devlet, tanınmış bir devletle nasıl anlaşma yapacaktır?

Bu nedendendir ki, 1968 yılında BM tarafından görevlendirilen özel bir komisyon hazırladığı gizli ve hizmete özel bir raporda, "federal bir anlaşma için mevcut Kıbrıs Türk yönetiminin 24 saatliğine dahi olsa tanınması gerektiğini" vurgulamıştır.

KKTC YOK SAYILIRSA NE OLUR?

Bütün bu tarihi ve hukuki olgusal gerçeklere karşın, bir anlaşmada KKTC'nin yok sayılması halinde doğacak sonuçlar şöyle özetlenebilir :

1963’ten sonra oluşan tüm Kıbrıs Türk yönetimlerinin aldıkları kararlar, yaptıkları icraatlar, gerçekleştirdikleri uygulamalar ve geçirdikleri yasalar boşlukta kalır, büyük bir karmaşa ve kaos ortaya çıkar.
İki asırlık egemenlik ve bağımsızlık mücadelesinden vazgeçmiş, azınlık haklarına ve statüsüne razı olmuş oluruz.
Elde edeceğimiz tüm haklar sözde ve sadece kağıt üzerinde kalmış olur, Rumların ilk darbeleri ile elde etmiş gözüktüğümüz tüm haklar ortadan kalkar ve Rum boyunduruğuna gireriz, yok oluruz.
Bir anlaşmazlık anında bir daha asla eski statümüze, egemen devlet statüsüne dönemeyiz.
Bağamsızlık bildirgesini, Kuruluş bildirgesini, Anayasamızı yani hukuğumuzu ve onurumuzu yine kendimiz çiğnemiş oluruz.
200 yıllık Megali İdea ve Enosis’e kendi elimizle kapı açmış oluruz.
KKTC’nin siyasi anlamı, Rum devletinin tüm Kıbrıs’ın meşru hükümeti olmadığı, Türk halkını temsil etmediği, bizim ayrı egemen bir halk olduğumuzdur. KKTC’nin bir anlaşmada yok farzedilmesi demek, bu tezimizden vazgeçerek Rum devletini meşru devlet olarak tanımamız demektir. Bu da teslim olmaktan başka birşey değildir.
SONUÇ

Sonuç olarak KKTC’yi yok farzederek hiçbir anlaşma yapılamaz. Buna hiçkimsenin hakkı ve yetkisi yoktur.

KKTC Anayasası, bağımsızlık ve kuruluş bildirgeleri kadar, 200 yıllık onurlu ve soylu direnişimiz de buna engeldir.

Nasıl bir anlaşma olursa olsun, iki devlet temelinde olmaması halinde bu anlaşma kalıcı, adil, demokratik olmayacaktır.

İki devlet temelinde bir anlaşma için KKTC’nin bir günlüğüne dahi olsa tanınması şarttır.

İki devlet temelinde bir anlaşma için, görüşmelerin iki devlet temelinde sürdürülmesi esastır. İki devlet temelinde olmayan görüşmeler eşit zeminde yapılmıyor demektir.

Eşit olmayan zeminde yapılan görüşmeler “demokratik görüşmeler” olarak nitelenemez.

KKTC vardır; varolduğuna göre yok farzedilemez…

Doğan, gelişip büyüyen, serpilen bir çocuk nasıl yok sayılamazsa 14.yaşını dolduran, gelişip serpilen ve kökleşen KKTC de yok farzedilemez.

KKTC’yi yok farzederek bir anlaşmayı empoze etmeye çalışmak, adada kalıcı bir anlaşma istememek, Türk halkına azınlık statüsü öngörmek, egemenliğimizi yok etmek, Rum devletini Türk halkına empoze etmek demektir.

Kıbrıs Türk halkının, devletini ve soylu mücadelelerini inkar eden böyle bir dayatmayı kabul etmesi asla söz konusu olmayacaktır.

141- İKİ DEVLETLİLİK TEZİ NEDİR VE KKTC'Yİ YOK SAYAN, KKTC'SİZ BİR ANLAŞMA YAPMAK OLASI MI?

12-13 Aralık 1997'de Lüksemburg'da gerçekleşen AB Konseyi Zirve toplantısında Rum tarafı ile tam üyelik görüşmelerinin başlatılması kararı üzerine, KKTC, toplumlararası görüşmelerde o güne kadar geçerli olan tüm parametrelerin yok edildiğini, bu nedenle eski parametrelerin artık geçersiz olduğunu açıkladı.

Buna göre artık görüşmeler eskiden olduğu gibi "toplumlararası" temelde değil; "devletlerarası" zeminde yürütülmelidir ve bu görüşmelerde sadece toprak, güvenlik, sınır sorunları ile iki devletin eşitlik temelinde nasıl işbirliği yapabileceği görüşülmelidir.

Bir devletle bir toplum federasyon kuramayacağı gibi, eşitlik temelinde de görüşme yapamaz.

AB Lüksemburg Zirvesi kararı Türk Halkını bir toplum olarak bile değil, Rum devleti içinde basit bir azınlık olarak nitelemektedir.

Eski zeminde görüşmeyi kabul etmek demek, azınlık statüsünü kabul etmek demektir. Bu nedenle KKTC'nin ve ayrı egemenliğimizin saygı ve kabul görmesi koşuldur.

Esasen, KKTC'yi yok sayan bir anlaşmanın nasıl mümkün olacağı meçhuldur.

KKTC'yi yok sayan bir anlaşmada, Türk halkı, Rum devleti içinde Batı Trakya Türkleri gibi baskı altına alınarak eritilmeye çalışılacaktır.

TCE™

KKTC Meclisi de bu tezi benimseyen bir kararı 10 Mart 1998 tarihinde almıştır.

KKTC'yi yok sayan bir anlaşmanın varacağı sonuçları ortaya koyan bir incelemede şöyle denmektedir:

KKTC'Yİ YOK FARZEDEREK
BİR ANLAŞMA YAPILABİLİR Mİ?

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin 15 Kasım 1983'te ilanı, Kıbrıs'ta tarihin akışını geri dönülmez şekilde belirleyen, 200 yıllık megali idea hayalinin ve bu hedef içindeki Enosis rüyasının gerçekleşmesine kapıları kapayan tarihi bir oluşumdur.

Bilindiği gibi ilk Megali İdea haritası 1791 yılında Bükreş'te Rigas Ferreros tarafından çizilmiş ve 1796'da Viyana'da basılmıştır.

Bu haritanın sınırları içinde Yunanistan, Kuzey Epir (Güney Arnavutluk),Batı ve Doğu Trakya, 12 Adalar, İyon Adaları, Ege'deki tüm adalar, Girit, Rodos, Batı Anadolu (İzmir ve çevresi) "Pontus" diye adlandırdıkları Batı Karadeniz, İstanbul ve Kıbrıs bulunmaktaydı.

Bütün bu hedeflere ulaşacaklar ve İstanbul'un başkent olacağı eski Bizans İmparatorluğu'nu kuracaklardı.

Bu hedef çerçevesinde önce Yunanistan bağımsızlığını kazandı. Zaman içinde sürekli olarak Türkiye aleyhine genişleyerek Batı Trakya, 12 Adalar, İyon Adaları, birçok Ege adası, Girit , Rodos Yunan sınırları içine dahil edildi.

Anadolu'yu işgal girişimleri ise Atatürk önderliğindeki Türl Ulusal Kurtluluş Savaşı ile akamete uğratıldı…

"Kuzey Epir" diye adlandırdıkları Güney Arnavutluk, bugün fiilen Yunanistan'la bütünleşmiş durumda. Aradaki sınırı kaldıran Yunanistan, bu bölgede Yunanca konuşan etnik grubu silahlandırarak kendine bağlı bir yerel yönetim oluşturmuş ve ilhak hazırlıklarını yoğunlaştırmış durumda…

Kıbrıs'ta ise Kıbrıs Türk halkını bir asırdan fazladır süren özgürlük mücadelesi sonucu emellerine ulaşamadılar.

1878-1960 döneminde sergilediğimiz siyasi ve silahlı mukavemetimiz, Kıbrıs'ı Enosis'in eşiğinden iki halkın eşit kurucu ortaklığına dayalı bağımsız Cumhuriyete götürdü.

1960-1963 dönemindeki kararlı tavrımız, bağımsız Cumhuriyetin bir Rum devleti olarak işlev görmesini engelledi.

1963-1974 dönemindeki siyasi ve askeri direnişimiz, adanın %97'sini işgal etmelerine karşın Rum-Yunan ikilisinin, Enosis'i resmen ilan etmelerini engelledi.

TCE™

1974 Barış Harekatı Enosis'i tarihin çöplüğüne attı.

15 Kasım 1983'de ilan edilen Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ise bu tarihi gerçeği perçinledi…

İşte o gün bugündür Rum-Yunan ikilisinin bütün gayreti Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti gerçeğini yok ederek 200 yıllık rüya, Megali İdea çerçevesinde Enosis'e giden yolu yeniden açmaktır.

AB'a tam üyelik başvurularının nedeni de KKTC gerçeğini ortadan kaldırarak dolaylı Enosis'i gerçekleştirmektir.

Bir başka deyişle 1921'in, 1963'ün, 1974'ün, 1983'ün rövanşını alma çabası içindedirler…

KKTC'yi fiilen veya hukuken yok ettikleri gün, 1974 Türk Barış Harekatı'nın bizim açımızdan tüm olumlu sunuçlarını ters çevireceklerini ve askeri sahadaki yenilgilerini siyasi zaferle telafi edeceklerini düşünmektedirler.

Her ne pahasına olursa olsun KKTC'yi yaşatıp güçlendirmek bu açıdan bir görevdir, özgürlük için, bağımzlık için canlarını verenlere karsı bir borçtur; gelecek nesillere karşı büyük bir sorumluluktur…

KKTC NİYE KURULDU ?

- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Kıbrıs Türk halkının egemenliğini, meşru hak ve çıkarlarını, bağımsızlığını, geri dönülmez şekilde güvence altına almak için kurulmuştur.

- 1960 Anlaşmaları ile elde ettiğimiz eşitlik, tüm ada üzerindeki egemenlikte kurucu ortaklık, ve ayrı kimliğimizi korumak, kendi kendimizi özgür irademizle yönetmek, Kıbrıs'ta egemen, eşit, self-determinasyon haklarına sahip, demokratik değerlere saygılı çağdaş bir halk bulunduğu gerçeğini ısrarla görmek istemeyenlere göstermek için kurulmuştur.

-Kıbrıs Türk Halkının azınlık olmadığını, Rum yönetiminin, tüm adaya egemen meşru bir yönetim olarak kabul edilmemesi gerektiğini, Türk halkını temsil etmediğini ve bizim adımıza konuşamayacağını, olası bir anlaşmanın zemininin iki devletli temel olduğunu dünyaya net bir şekilde göstermek ve bu zemini fiili ve hukuki olarak hazırlamak için kurulmuştur.

- Kıbrıs Türk halkının 1963'den beri Genel Komite, Geçici Kıbrıs Türk Yönetimi, Türk Yönetimi, Otonom Kıbrıs Türk Yönetimi ve Kıbrıs Türk Federe Devleti adı altında hep var olan kendi bağımsız ve egemen yönetimlerinde almış olduğu kararların, çıkarılmış olan yasaların, yapılmış olan icraatların geri dönülmez hukuki gerçekler olduğunu ve bir anlaşmanın, ancak bu olgunun kabul edilmesiyle mümkün olabileceğini dünyaya göstermek için kurulmuştur…

Özetle, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, şaka olsun diye kurulmamıştır. Egemenliğimizin simgesi ve güvencesi olduğu kadar, olası bir anlaşmanın ve bu anlaşmada elde edeceğimiz, mutlak egemenlik temeline dayanması gereken hakların da güvencesidir.

TCE™

BAĞIMSIZLIK BİLDİRGESİ NE DİYOR?

KKTC Bağımsızlık Bildirgesi bütün bu hususları net bir şekilde ortaya koymakta ve KKTC'nin, olası bir anlaşmanın vazgeçilmez temel koşulu olduğunu vurgulamaktadır.

Kıbrıs Türk Federe Devleti Meclisi'nin aldığı Bağımsızlık kararında bütün bu hususlar şu özlü ifadelerle ortaya konuyordu:

"Kıbrıs Türk halkının özgür iradesini temsil eden, doğuştan hür ve eşit olan bütün insanların hür ve eşit yaşamalarına inanan,

Bu inanç içinde, Kıbrıs Türk halkının kendi kaderini tayin etme hakkını 17 Haziran 1983 tarihli kararıyla dünyaya ilan etmiş olan,

Irk, milli menşe, dil ve din gibi farklara dayalı olarak insanlar arasında ayırım gözetilmesini, her türlü sömürgeciliği, ırkçılığı, baskı ve tahakkümü reddeden,

Kıbrıs'ta, Doğu Akdeniz'de, Orta Doğu'da ve dünyada tam bir barış ve istikrarın, özgürlüğün, insan haklarının egemen olmasını isteyen,

Kıbrıs adasındaki iki halkın kendi milli benliklerini koruyarak, kendi kesimlerinde huzur ve güven içinde yaşamaya ve kendi kendilerini yönetmeye hakları olduğuna inanan,

Ayni adada yanyana yaţamaya mecbur bulunan bu iki halkın aralarındaki bütün sorunları, eşit düzeyde müzakerelerle, barışçı, adil ve kalıcı bir çözüme ulaştırmanın mümkün ve zorunlu olduğu görüşüne sımsıkı bağlı bulunan,

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ilanının iki eşit halk arasında ortaklığının bir federasyon çatısı altında yeniden kurulmasını ve sorunların çözülmesini engellemeyip, kolaylaş-tırabileceğine kani olan,

İki halk arasındaki bütün sorunların barışçı ve uzlaşıcı bir politika ile çözümlenmesi için BM Genel Sekreteri'nin gözetimi altında eşit düzeyde müzakereler yürütülmesini yürekten dileyen ve önerilmiş bulunan zirve toplantısının bu açıdan yarar sağlayacağına inanan Meclisimiz,

Kıbrıs Türk halkı adına, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin kuruluşunu ve 'bağımsızlık bildirisini' onaylar".

Kuruluş bildirisinden ayrı olarak kabul edilen bağımsızlık bildirgesinde ise Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ilan nedenleri sıralanarak "Hür ve bağımsız yaşamak Kıbrıs Rum halkının olduğu kadar, Kıbrıs Türk halkının da hakkıdır" denmekte, Rum halkı eţit müzakerelere çağrılarak, Enosis hayalinin kesinlikle terk edilmesi istenmekteydi.

TCF™

Dolayısı ile bir anlaşmada KKTC'yi yok farzetmek, KKTC kuruluş bildirgesi ile bağımsızlık bildirgesine terstir.

Böyle bir yaklaşım, Kıbrıs Türk halkının eşitliğini, egemenliğini, ortaklık haklarını, bağımsız statüsünü inkar etmek, bizi bir azınlık toplum statüsüne düşürmek olur…

Rumların devlet kurma hakkı ve yeteneği olmasın karşın, Türk halkının böyle bir hak ve yeteneği olmadığını, kendi kendimizi yönetemeyeceğimizi, bağımsızlığa layık ve bağımsız yaşama hakkı olmadığını kabul etmek demektir. Böyle birşeyi ileri sürmekten daha büyük saçmalık olamaz.

ANAYASA NE DİYOR?

KKTC Anayasası'nda, bağımsızlık bildirgesi ile kuruluş kararı, değiştirilemez, değiştirilmesi dahi önerilemez belgeler olarak kabul edilmiştir. Dolayısı ile gelinen noktadan, yani KKTC'den geri gitmek, KKTC'yi yok saymak hukuken olası değildir.

Bu gerçeği inkar ederek bir anlaşmaya gidilemez. Bu anayasal bir suç oluşturur. Adı ne olursa olsun bir anlaşmada KKTC'nin egemen bir devlet olarak varolması Anayasamızın kuruluş kararı ve bağımsızlık bildirgesinin bir gereğidir.KKTC; Rum devleti ile eşit bir devlet olarak, federasyon, konfederasyon veya başka bir oluşum meydana getirebilir. Ancak bu oluşum içinde egemen bir devlet olarak varolmak anayasal bir gerekliliktir.

FEDERASYONLAR İKİ DEVLET TEMELİNDE OLUŞUR

Bütün bunlara ilaveten federasyonlar ancak birden fazla egemen devlet tarafından oluşturulabilir…

Uluslararası arenada bir devlet ve içindeki bir azınlık, bir devlet ve bir toplum tarafından federasyon oluşturulduğu görülmemiştir.

Dağılmış olan eski Sovyetler Birliği de, eski Yugoslavya da, eski Çekoslovakya da böyle kurulmuştu.ABD ve İsviçre konfederasyonları da başlangıçta tamamıyla egemen birimlerin (states veya kanton) gönüllü olarak bir araya gelmeleriyle oluţturulmuţtu.

Ancak böyle bir temel üzerinde yeni bir anlaşmaya varılmasıyla egemenlik haklarımız korunabilir. Ve böyle bir temel, Rum tarafının ileride yapabileceği saldırıları da dizginleyebilir. Çünkü eğer anlaşmayı iki egemen devlet oluşturursa, ileride bir anlaşmazlık halinde bu egemen devletlerin tekrar bağımsız statülerine dönme ve tanınma hakları olur.

Bunu bilecek olan Rum tarafı, Türk halkına yönelik her hareketinde iki kez düşünmek zorunda kalacaktır.

Nitekim Çekoslovakya'nın dağılma-sından sonra Çek ve Slovak devletleri bağımsız devletler arasındaki onurlu yerlerini almışlardır.

TCE™

Yugoslavya'nın dağılmasından sonra 6, Sovyetlerin dağılmasından sonra 15 bağımsız cumhuriyetin varlığı tanınmıştır.

Bu gerçeği gören Rum yönetiminin çeşitli yetkilileri, yaptıkları birçok açıklamada "iki devlet temelinde bir anlaşmayı kabul etmeyeceklerini, çünkü ileride 1963 olaylarına benzer olaylar olması ve ortaklığın bozulması durumunda, Türk devletinin tanınacağını"ifade etmişlerdir.

RUM YÖNETİMİNİN YAKLAŞIMI VE KKTC'YE KARŞI ÇIKMA NEDENLERİ
Bu hukuki ve tarihi gerçeklere karşı Rum yönetiminin yaklaşımı ise tümüyle olumsuzdur.

Rum yönetimine göre bir anlaşma için iki devletin varlığı gerekmiyor. Devlet zaten vardır. O devlet ise kendi işgallerindeki Kıbrıs Cumhuriyeti Devleti'dir. Dolayısı ile yapılması gereken, basit bir anayasal değişiklikle mevcut devleti İDARİ BAKIMDAN iki federe bölgeye ayırmak ve mevcut Kıbrıs Cumhuriyeti devletine federal bir nitelik kazandırmaktır.

Bu konuda kendilerine Belçika'yı örnek almaktadırlar.

Belçika'da üniter merkezi devlet, anayasasını değiştirerek Valon ve Flamanlara belli konularda ayrı özerk yönetim kurma hakkı vermiştir. Bu yaklaşım şu nedenlerle asla kabul edilemez :

- Kıbrıs'ta hiçbir zaman üniter bir devlet olmadığı gibi, Rum yönetimi de yeniden idari yapılanmaya gidecek meşru bir devlet değildir.

- Kıbrıs'ta 1963'ten sonra bizi de bağlayan meşru bir anayasa yoktur. Güney'de geçerli anayasa Rum devletinin anayasasıdır.

- Bütün bunlar olmasa bile, yukarıdan aşağıya idari bir yeniden yapılanmada, federe yönetimlere verilecek haklar, merkezi devlet tarafından verilmiş olacağından, egemenliğe dayanmayacak ve merkezi yönetim, dilediği anda bu hakları verdiği gibi geri alabilecektir.

Bir başka deyişle bu haklar, merkezi yönetimlerin özerk belediyelere verdiği "beledi haklar" niteliğinde olacaktır.

Bir ayrılma söz konusu olduğunda ise, bu asla meşru kabul edilmeyecek, ayrılmadan sonra oluşacak devlet asla tanınmayacaktır.

Oysa bütün bunlar Kıbrıs gerçeklerine terstir. Sorun anayasal sorun değildir ve Rum devletinin Anayasasına yeni bir şekil verilerek çözülemez.

Kıbrıs'ta iki eşit ve egemen halkın kurucu ortaklığına dayanan fonksiyonel, federatif bir devlet vardı. Bu ortaklık Rum ortağın saldırısı sonucu yıkılınca eski ortak egemen, halklardan biri, kendi bağımsız devletini kurmuş, diğeri ise gaspettiği ortaklık devletini bir Rum devletine dönüştürerek yoluna devam etmiştir.

Ţimdi söz konusu olan bu iki eski ortağın oluşturduğu egemen ve bağımsız iki devletin hangi koşullar ve ilkeler çerçevesinde yeniden işbirliği yapacaklarıdır.

Yani beledi yetkilere sahip birimlerin yukarıdan aşağıya oluşturduğu İDARİ bir "federal" yapı değil; bağımsız ve egemen devletlerin, bu niteliklerini ve ayrılma hakkı dahil self-determinasyon haklarını koruyarak aşağıdan yukarıya doğru oluşturacakları iki devletli bir anlaşma…

Bugüne kadar bir anlaşma olmamasının temel nedeni bu temel ilkenin Rum tarafınca kabul edilmemesidir.

Dolayısıyla önce bu temel ilkede anlaşma olmalıdır… Rum yönetiminin KKTC'ye karşı çıkmasının temel nedeni "tüm Kıbrıs'ın hükümeti" oldukları iddiasını güçlendirmektir, Türk halkına azınlık statüsünü empoze etmektir, Enosis kapısını açık tutmak ve ileride yeni bir maceraya kalkışarak bu hedefe engelsiz ulaşmaktır. Onlara göre Kıbrıs 3000 yıllık bir Helen toprağıdır. Türkler adada 400 yıllık misafirdir, değil devlet kurmak bu adada yerleri yoktur…

TANINMA ŞART

Hiç ţüphesiz iki devletli federal bir çözümün olabilmesi için KKTC ve Rum devletinin birbirini karşılıklı olarak tanıması gerekmektedir. KKTC tanınmadan Rumların yukarıda özetlenen mentalitelerini terk etmeleri ve imkansızlığı görmeleri olası değildir. Tanınmamış, varolmadığı (non-entity) kabul edilen bir devlet, tanınmış bir devletle nasıl anlaşma yapacaktır?

Bu nedendendir ki, 1968 yılında BM tarafından görevlendirilen özel bir komisyon hazırladığı gizli ve hizmete özel bir raporda, "federal bir anlaşma için mevcut Kıbrıs Türk yönetiminin 24 saatliğine dahi olsa tanınması gerektiğini" vurgulamıştır.

KKTC YOK SAYILIRSA NE OLUR?

Bütün bu tarihi ve hukuki olgusal gerçeklere karşın, bir anlaşmada KKTC'nin yok sayılması halinde doğacak sonuçlar şöyle özetlenebi-lir :

1- 1963'ten sonra oluţan tüm Kıbrıs Türk yönetimlerinin aldıkları kararlar, yaptıkları icraatlar, gerçekleştirdikleri uygulamalar ve geçirdikleri yasalar boşlukta kalır, büyük bir karmaşa ve kaos ortaya çıkar.

2- İki asırlık egemenlik ve bağım-sızlık mücadelesinden vazgeçmiş, azınlık haklarına ve statüsüne razı olmuş oluruz.

3- Elde edeceğimiz tüm haklar sözde ve sadece kağıt üzerinde kalmış olur, Rumların ilk darbeleri ile elde etmiş gözüktüğümüz tüm haklar ortadan kalkar ve Rum boyunduruğuna gireriz, yok oluruz.

4- Bir anlaţmazlık anında bir daha asla eski statümüze, egemen devlet statüsüne dönemeyiz.

5- Bağamsızlık bildirgesini, Kuruluş bildirgesini, Anayasamızı yani hukuğumuzu ve onurumuzu yine kendimiz çiğnemiş oluruz.

TCE

6- 200 yıllık Megali İdea ve Enosis'e kendi elimizle kapı açmış oluruz.

7- KKTC'nin siyasi anlamı, Rum devletinin tüm Kıbrıs'ın meşru hükümeti olmadığı, Türk halkını temsil etmediği, bizim ayrı egemen bir halk olduğumuzdur. KKTC'nin bir anlaşmada yok farzedilmesi demek, bu tezimizden vazgeçerek Rum devletini meşru devlet olarak tanımamız demektir. Bu da teslim olmaktan başka birşey değildir.

SONUÇ

Sonuç olarak KKTC'yi yok farzederek hiçbir anlaşma yapılamaz. Buna hiçkimsenin hakkı ve yetkisi yoktur.

KKTC Anayasası, bağımsızlık ve kuruluş bildirgeleri kadar, 200 yıllık onurlu ve soylu direnişimiz de buna engeldir.

Nasıl bir anlaşma olursa olsun, iki devlet temelinde olmaması halinde bu anlaşma kalıcı, adil, demokratik olmayacaktır.

İki devlet temelinde bir anlaşma için KKTC'nin bir günlüğüne dahi olsa tanınması şarttır.

İki devlet temelinde bir anlaşma için, görüşmelerin iki devlet temelinde sürdürülmesi esastır. İki devlet temelinde olmayan görüşmeler eşit zeminde yapılmıyor demektir.

Eşit olmayan zeminde yapılan görüşmeler "demokratik görüţmeler" olarak nitelenemez.

KKTC vardır; varolduğuna göre yok farzedilemez…

Doğan, gelişip büyüyen, serpilen bir çocuk nasıl yok sayılamazsa 14. yaşını dolduran, gelişip serpilen ve kökleşen KKTC de yok farzedilemez.

KKTC'yi yok farzederek bir anlaşmayı empoze etmeye çalışmak, adada kalıcı bir anlaşma istememek, Türk halkına azınlık statüsü öngörmek, egemenliğimizi yok etmek, Rum devletini Türk halkına empoze etmek demektir.

Kıbrıs Türk halkının, devletini ve soylu mücadelelerini inkar eden böyle bir dayatmayı kabul etmesi asla söz konusu olmayacaktır.

142- RUM LİDERLİĞİNİN UYGULADIĞI AMBORGOLAR VE AMAÇLAR NELERDİR?

Rum liderliği 1974 Barış Harekatından sonra uyguladığı amborgoları ağırlaştırarak tüm dünyaya yaymıştır.

1974'den önce Türk bölgelerinde uyguladığı insanlık dışı kuşatma günlerine 37 çeşit malın Türk bölgelerine girişini yasaklamış, Türk bölgelerine yol, su, elektirik, telefon hizmetleri vermemiş, Türk köylerinin ürettiği ürünleri tahrip etmiş, beleşine almış, Türk bölgelerine yatırım izni ve kredi vermemiş,üretim giderlerinin geçmesine engel olmuş ve Türk halkını ekonomik çöküntü içine itmişti.

Amacı, ya göç ettirmek, ya da teslim olmamızı sağlamaktı.

1974 Barış harekatından sonra bu ambargolar daha da ağırlaştı.

- İthalat ve ihacatımızı önlemek için büyük kampanya başlatıldı. Bu çerçevede ABAD kararì çıkartıldı. Türklerden mal alan ve mal satan her firmaya başvurarak, baskı ve şantaj yolu ile bu ilişkiler nlenmek istenmektedir. KKTC'ye turist gelmesini önlemek için, çeşitli ülkeler ve seyahat acenteleri nezdinde baskılar, tehditler yapılmaktadır.

- KKTC ulaşımını engellemek için KKTC limanları yasa dışı ilan edilmiş, yabancı gemi ve uçak seferleri düzenlenmesi önlenmiştir. KKTC'ye gelen uçak pilotları ve gemi kaptanları tutuklanıp hapis ve para cezasına çarptırılmaktadır.

- KKTC haberleşmesini engellemek için, Dünya Posta Birliği'nin KKTC pullarını tanıması engellenmiştir. KKTC pullarının tümden geçersiz sayılması için baskılar sürmektedir. Ulaşım ve haberleşmemiz sadece Türkiye üzerinde sağlanmaktadır. Üzerine "KKTC" yazılan mektupların ülkeye gelmesi engellenmektedir.

- KKTC gençlerinin uluslararası alanda spor yapmaları engellenmekte ve spor kuruluşlarının uluslararası federasyonlara üye olması önlenmektedir.

- KKTC kuruluşlarının ve KKTC'nin uluslararası örgütlere ve kuruluşlara üye olmasını önlemek için büyük baskılar yapılmaktadır.

- KKTC'ye yatırım yapacak veya kredi verecek kuruluşlara baskılarla engel olunmaktadır.

- Açılan Uluslararası ihalelere yabancı firmaların katılması engellenmektedir.

- Türk halkına verilen yabancı yardımlara ya el konulmakta, ya da yardım verilmesi engellenmektedir.

- KKTC'den alış-veriş yasaklanmakta, kendi vatandaşları dahi olsa alış veriş yapanlar tutuklanıp cezalandırılmakta, aldıkları mallar imha edilmektedir. Sadece 1985-1998 döneminde iki binden fazla Rum Türklerden mal aldıkları için yaklaşık 100 bin KL cezaya çarptırılmıştır.

- Dört bir yanda KKTC aleyhine kötüleyici bir kampanya sürdürülmektedir.

Rum liderliğinin bütün bunlardan amacı, KKTC'yi dünyadan soyutlamak, ekonomik yönden yıkmak, Türk halkının direnme gücünü ve maneviyatını zayıflatmak, KKTC'ye inancını sarsmak, göç ettirmek, KKTC'yi bunalıma sokup çökertmektir.

Ne yazık ki, sözde İnsan Hakları savunucusu Batılı ülkeler, hiçbir BM kararına dayanmamasına karşın bu ambargolara destek vermekte ve Kıbrıs Türk Halkına karşı, 35 yıldır en büyük insanlık ayıbını işlemektedirler.

TCE™

143- RUM PROPAGANDA TEMALARI NEDİR? RUM PROPAGANDASINA KARŞI TÜRK TEZİ NEDİR?

Kıbrıs Rum Liderliği bugün bütünü ile Türk Halkı'nın ve KKTC'nin yok olması sonucunu doğuracak bir çözümden yanadır. Bunu savundukları tezden ve çözüm ilkelerinden anlamak olasıdır.

Oysa bu kitabın bütününde ortaya konan gerçekler Rumların propagandalarının ne denli gerçek dışı ve sahte olduklarını gözler önüne sermektedir.

Propagandalarında sürekli olarak işledikleri temaları şöyle özetleyebiliriz:

1) Kıbrıs sorunu 1974'de başlayan bir saldırı ve işgal sorunudur. 1974'den önce iki toplum kardeş kardeş barış içinde yaşamaktaydı. Adadaki barış ve huzuru bozan Türkiye ve Türk ordusudur. Adayı Türk askeri bölmüştür.

2) Türkiye işgalcidir. Adanın demografik yapısını bozuyor, Türkleri asimile edip baskı altında tutuyor ve sömürüyor.

3) Türk ordusu çekilirse Rumlar, eskiden olduğu gibi Türklerle kardeş kardeş yaşar.

4) Rumlar Enosis'ten vazgeçti, federasyon istiyor ve Türklerin eşitliğini kabul ediyor.

5) Türkiye ve Denktaş uzlaşmazdır. Anlatma istemiyorlar.

Türkiye, Kıbrıs Türklerini baskı altında tutuyor. Denktaş Kıbrıs Türklerini temsil etmiyor...

6) KKTC ilanı bölücü, ayrılıkçı, yasadışı, Uluslararası Hukuka aykırı bir eylemdir.

7) Türk askeri bırakırsa, Türkler derhal bizimle birleţir.

8) Kıbrıslı Türkler, Türkiye'lilerden farklıdır, Rumlara daha çok yakındırlar.

9) Rumlarla Türkler tek bir halktır. Kıbrıslılık kimliğine sahiptirler.

Ada halkı, Türk ve Rum toplumlarından oluşur, iki ayrı halk, mevcut değildir. Türklerin Self-determinasyon ve egemenlik hakları yoktur. Egemenlik tektir, o da Kıbrıs halkına aittir.(Yani Rum çoğunluğuna) 10) KKTC'de açlık, işsizlik, yokluk ve sefalet vardır. Federasyonda veya AB üyeliğinde bunlar olmayacaktır.

11) Rumların silahlanması, Türkler'e karşı değildir. Türkiye'nin saldırması halinde savunmak içindir.

12) Bir anlaşma olursa, Türkleri 3 yıl içinde Rumların seviyesine çıkaracağız.

13) Mevcut hükümet ve devlet Rum hükümeti ve devleti değil, tüm Kıbrıs Türklerinin de meţru hükümetidir.

TCF™

14) EOKA bir tedhiş ve terör örgütü değil, bir Ulusal Kurtuluş Örgütüdür.

15) AB'a tam üyelik, Kıbrıslı Türklere zenginlik ve refah getirecektir.

16) Silahlanmamız, Kıbrıslı Türklere karşı değil, Türk ordusuna karşıdır. Türk askerine karşı birlikte mücadele edilip adayı yeniden birleştirecek ve eskiden olduğu gibi kardeş kardeş yaşıyacağız.

Başından beri bu kitapta verilen bilgiler Rum Liderliğinin tezlerinin ne kadar gerçek dışı ve yalana dayandığını, esas amaçlarının adanın tümüne hakim olmak olduğunu ortaya koymuştur.

Bütünü ile Türk düşmanlığı üzerine kurulmuş olan Rum propagandası ile, ancak doğru tarih bilgisiyle donanarak ve sorunun tarihsel gelişimini çok iyi bilerek mücadele edebilir.

144-FEDERASYONDA KALKINACAK MIYIZ?

Sürekli olarak yapılan Rum propagandasına göre, KKTC'nin bugün içinde bulunduğu bazı ekonomik sorunlar, Kıbrıs'ta federal çözüm gerçekleşir gerçekleşmez hemen çözülecektir. Dolayısı ile "Nasıl Olursa Olsun" bir anlaşma vakit geçirilmeden imzalanmalıdır.

Özellikle Rum Liderliği, eskiden beri, içimizden bazı kişilerce birlikte bu tezi yoğun bir biçimde işlemektedir.

1974 öncesini, 1974-1992 arasında uygulanan yoğun ambargoyu hatırlayınca ve son günlerde Rum yönetimi tarafından sergilenen ilginç tavırları gözleyince, federasyonda, Türk halkının ekonomik durumunun, "Rum tarafının katkıları ve özverili anlayışı" sonucu düzeltileceğini ileri süren görüşlerin, kuru bir propagandadan, ve bizi kendi içimizde bölmeyi amaçlayan sistemli bir taktikten başka bir şey olmadığı ortaya çıkmaktadır.

Hele 1960-1963 döneminde tüm Rum köylerine elektrik, su ve yol hizmetleri götürülürken, yüz civarında Türk köyünün kaba bir ayırımcılıkla bu hizmetlerden mahrum bırakıldığını bilenler için, durum

daha bir aydınlık kazanmaktadır.

Bu konuda Rum liderliğinin samimi olmadığı son yaşanan birkaç somut olaydan daha iyi anlaşılmaktadır.

Rum liderliğinin ,Türk halkının refah düzeyinin ve ekonomik durumunun düzelmesini istemediği şu kanıtlarla daha net görülmektedir.

1) Ekonomik ambargo ve bizi dünyadan soyutlamak için uygulanan tehdit, baskı ve şantaj politikası sürdürülmektedir.

2) İhraç ürünlerimizin, "hırsızlıktır, Rum mallarından toplanmaktadır, yasa dışı bir devletten gelmektedir" iddiaları ile pazarlanması engellenmeye çalışılmaktadır. ABAD Kararı bunun kanıtıdır.

3) KKTC'ye turist gelmesini önlemek için yabancı seyahat acenteleri üzerinde tehdit baskı ve şantaja dayalı insanlık dışı baskı ve KKTC aleyhine yalana dayalı çirkin bir propaganda taktiği izlenmektedir.

4) Pasaportlarında KKTC'ye giriş vizesi bulunan yabancıların Güney Kıbrıs'a veya Yunanistan'a girişlerine izin verilmemektedir.

5) KKTC pasaportlarının tanınmaması ve KKTC ile ekonomik, politik, kültürel ilişkiye girilmemesi için her türlü yol denenmektedir.

6) KKTC'den mal alan Rumlar ve KKTC'ye gelen gemi kaptanları mahkum edilmektedir.

7) Güney'den KKTC'ye geçmek isteyen turistlere sadece saat 18.00'de geri dönmek şartıyla ve KKTC'den alış veriş yapmama koşuluyla izin verilirken, KKTC'den güneye geçmek isteyenlere de hiç izin verilmemektedir.

8) Eskiden beri süren bu uygulamalara ek olarak, KKTC'ye yapılan yatırımları engellemek ve KKTC ürünlerinin dış pazarlarda pazarlamasının önüne geçmek için büyük bir kampanya sürdürülmektedir.

9) Kendileri dünyanın dış yardımlarını alırken, KKTC'ye verilmek istenen dış yardımları engellemek için yapmadıklarını bırakmamaktadırlar...

Bunca kanıta bakınca, Rum liderliğinin "anlaşma olsun da Türk toplumunu kalkındırırız" sözlerinin, bayat bir propaganda taktiği olduğu açıkça ortaya çıkmaktadır.

Belli ki onlar Türk halkını hala daha şamişici, lokmacı olarak görmekte, 1974 öncesinde olduğu gibi inşaatlarda ucuz işgücü olarak kullanmak istemekte ve ekonomik baskı altında politik boyunduruğa almayı düşlemektedir.

Bütün bunlar yanında zayıf bir ekonomi ile güçlü bir ekonominin birleşmesi halinde ekonomide geçerli olan POLARİZASYON TEORİSİ uyarınca bir ekonomi için gerekli olan emek ve sermaye, zayıf ekonomiden güçlü ekonomiye doğru kaymaktadır.

Bir ülkenin kendi içinde bile gözlenen bu duruma en güzel örnek tüm teşvik önlemlerine karşın Doğu Anadolu'dan Batı Anadolu'ya ve Güney İtalya'dan Kuzey İtalya'ya olan emek ve sermaye göçüdür.

Bunun yanında zayıf Doğu Alman ekonomisi de güçlü Batı Alman ekonomisi ile birleşince, tümü ile çökmüş ve yutulmuştur.

Batı Almanya'nın tüm teşvik önlemlerine karşın Doğu Almanya'daki binlerce ekonomik kuruluş kapanmış, üretim düşmüş, çalışan nüfusun yarısına yakını işsiz kalmış ve enflasyon ekonomiyi felç etmiştir.

TCE

Ekonomileri eşitlemeden bir anlaşmaya gidilmesi halinde, Kıbrıs'ta da aynı süreç yaşanacaktır.

Bu arada birkaç yıl önce bir açıklama yapan dönemin DİSİ Genel Başkanı Klerides de, "federasyonda, Güney'in Kuzey'e para akıtmasının ve kalkındırmasının söz konusu olmayacağını, her tarafın topladığı vergi kadar gelişebileceğini" açıkça söylemiştir.

Buna ilaveten AB'a üye olan Yunanistan'da Batı Trakya Türklerinin her bakımdan içinde bulunduğu feci durum, iki devlete dayanmayan bir anlaşmada başımıza geleceklerin kanıtıdır.

145- RUM PROPAGANDASINA KARŞI TÜRK TEZİ NEDİR?

1) Kıbrıs sorunu 1974'de değil 1963'de, Rum liderliğinin ENOSİS amaçlı saldırıları ile başlamıştır. 1960 Anayasası Türk Halkının eşitliğini ve ortaklığını korumaktaydı. Rumlar bu haklarmızı ortadan kaldırmak için saldırmışlardır.

Bu saldırılardan sonra Türk ortak devletten dışlanmış,11 yıl süren insanlık dışı bir kuşatma altına alınmış ve devlet, EOKA'cılar tarafından işgal edilerek bir Rum devletine dönüşmüştür. Türkiye'nin adaya müdahalesi, ancak 15 Temmuz'da yapılan

Yunan darbesi sonucu, Enosis'i önlemek ve Türk Halkının can güvenliğini korumak amacıyla gerçekleşmiştir.

Adayı Türk askeri bölmemiştir. Ada 1963'de başlayan Rum saldırıları sonucu, o tarihte, hem de 42 parçaya bölünmüştü. Barış Harekatı o parçaları birleştirmiştir. Yeşil Hat 1974'de değil, 1963'de çizilmiştir. Ve bu hat, Türk halkının, Rum saldırılarını durdurduğu hattır.

2) Türkiye işgalci değildir. Garanti anlaşması çerçevesinde adada bulunuyor. Demografik yapıyı değiştirmek için özel, planlı bir çaba yoktur. Adaya gelen herkes, KKTC yasaları çerçevesinde gönüllü olarak gelmektedir. Asimilasyon söz konusu değildir.

Çünkü Türk'ün Türk'ü asimilasyonu olası değildir. Aynı ırktan olan, aynı dile, dine, kültüre sahip olan insanların birbirini asimile edeceği saçmalıktır. Kıbrıslı Türklerle Türkiyeli Türkler arasındaki fark, birincilerin adaya 430 yıl önce gelmeleridir.

3) Türk ordusu çekilirse adada güç dengesi bozulur ve bu, Türk Halkının sonu olur. Türk ordusu ancak bir anlaşmadan sonra ve garanti anlaşması çerçevesinde, adada kalacak olan miktar dışında çekilecektir.

4) Rumlar Enosis'ten vazgeçmiş değildir. Bu yönde bir Meclis kararları dahi yoktur. "Federasyon' adı aldında üniter devlet istiyorlar, azınlık olduğumuzu ileri sürerek siyasal eşitliğimizi kabul etmiyorlar. Onların siyasal eşitlikten anladığı, halkların hak eşitliği değil, vatandaşların eşitliğidir.

TCE™

5) Türkiye ve Denktaş üniter devlet değil, siyasal eşitlik, iki kesimlilik, iki toplumluk, iki devletlilik ve Türkiye'nin garantörlüğü temelinde bir anlaşma istiyor. Uzlaşılmaz olan taraf, Türk Halkına her türlü ambargoyu uygulayan Rum liderliğidir.

6) KKTC, ayrılıkçı ve bölücü bir eylem değil, Türk Halkının self-determinasyon hakkına dayanarak kurulan bir devlettir. Ayrılıkçı olmadığı eşitlik temelinde bir anlaşmaya açık olmasından bellidir.

7) Türk askeri adaya barış, demokrasi ve huzur getirmiştir. Adada çözüm ve barış vardır. Türk askeri, Türk halkının gönlünde taht kurmuştur. 1974'den sonra tek kişinin bile burnu kanamamıştır.

8) Kıbrıslı Türkler'in kökeni Anadolu Türk Halkıdır. Kıbrıs Türk Halkı, ile aynı dile,dine ve kültüre sahiptir. Ama Rumlar'dan köken, dil, din ve kültür açısından farklıdır.

9) Rumlar'la Türkler tek bir Halk değil; İki farklı Halktır. Önce Rum ve Türktür'ler, sonra Kıbrıslı'dırlar. "Kıbrıslılık" coğrafi bir olgudur ve belirleyici değildir. Belirleyici olmadığı, Rumlar'ın Türkler'e yaptıkları katliamlardan bellidir.

10) KKTC'de açlık ve sefalet yoktur. Gelişen bir ekonomi vardır. Ulusal gelir 1974 öncesi 548 dolar iken 1998'de 5000 dolara yaklaşmıştır.

11) Rumlar'ın silahlanması saldırı amaçlıdır. Aldıkları silahlar ihtiyaçlarının üzerinde ve saldırı niteliğindedir.

12) Rumlar'ın amacı ekonomik eşitlik ve Türk Halkının yaşam seviyesini yükseltmek değildir. Öyle olsaydı ambargolar uygulanıp ekonomimizi çökertmeye çalışmazlar, eşitliği şimdiden sağlamaya uğraşırlardı.

13) Mevcut "Kıbrıs Hükümeti" denen Rum Yönetimi, Türkleri temsil etmemektedir. Bir Rum Devleti ve Rum Hükümeti'dir. Meşru hükümet ve Cumhuriyeti 1963'de yıkmışlardır. Sorunun çözümü için bu gerçeğin kabul edilmesi gerekmektedir. Bu nedenle Rum tarafı tüm Kıbrıs adına AB'a tam üye olamaz. Yaptığı başvuru, tüm Kıbrıs'ı bağlayan meşru bir başvuru değildir.

14) EOKA bir kurtuluş örgütü değil, ENOSİS'i ve Türkler'i köleleştirmeyi amaçlayan bir terör örgütüdür.

15) TMT, bir Ulusal Direniţ ve Savunma Örgütüdür.

16) Federasyon, onu oluşturan halkların eşitliğine, ortaklığına ve gönüllü arzularına dayanan bir sistemdir. Bunun yanında temelinde düşmanlık yerine dostluk, iyi komşuluk ve iyi ilişkiler olması gereken bir rejimdir.

Dolayısı ile Rum tarafının federasyon isteğinde samimi olduğunu kanıtlaması için, önce eşitliğimizi, egemenliğimizi, self-determinasyon hakkımızı ve ortaklığımızı tanıması; düşmanlık yerine dostluk politikası güderek silahlanmaya, ambargolara son vermesi, KKTC'den toprak taleplerine son vermesi ve Türk Halkı ile iyi ilişkiler kurması gerekmektedir.

TCE™

17) KKTC mutlaka tanınmalıdır. Görüşmeler ancak iki devlet temelinde sürebilir. KKTC, bir anlaşmanın iki eşit tarafından biri olmalıdır.

18) "Kıbrıs", Türkiye'nin tam üye olmadığı bir AB'a tam üye olamaz. Garanti Anlaşması buna engeldir. Dolayısı ile AB'a üye olacak olan sadece Rum devletidir, "Kıbrıs" değil...

146- BUGÜN, ENOSİS VE MEGALİ-İDEA ÖLDÜ MÜ?

Enosis ve Megali-İdea konusunda görüş ileri süren kimi çevreler, Enosis'in Kıbrıs Cumhuriyeti kurulduktan sonra terkedilen bir ülkü olduğunu ve Makarios'un bağımsızlığı savunduğunu iddia ederler.

Önce Makarios'un Enosis'i savunan yüzlerce demeci, sonra 1964 saldırıları ve ardından 21 Nisan 1966 tarihli PATRİS gazetesinde yayınlanan AKRİTAS planı bu iddiaları temelden çürütmüştür.

Nitekim, aynı Makarios Yunan Cuntasına gönderdiği meşhur mektubunda bile "Kıbrıs devleti ancak Enosis'in gerçekleşmesi halinde dağılmalıdır" demekten çekinmiyordu. Tarih ise 2 Temmuz 1974'dür.

Bu arada Rum Meclisi'nin 1964 yılı Temmuz ayı ile 1967 yılı Haziran ayında aldığı Enosis kararlarının hala iptal edilmediği bilinmektedir.

Türk Barış Harekatları bu ülküyü fiilen olanaksız hale getirince, Rum Liderleri Enosis'i ağızlarına almaz oldular. Ne ki bu kez daha önce yıktıkları "Kıbrıs Cumhuriyeti" ünvanına sıkı sıkıya sarılarak bir Rum Cumhuriyetine dönüşen bu devletin egemenliğini Kuzeye de yaymak için dünyayı arkalarına aldılar.

Bu ise adı konmamış Enosis'ten başka birşey değildi: Rumların egemenliğinde azınlık bir Kıbrıs Trk halkı. Ada ha Yunanistan'a bağlanmış, ha, Ak Deniz'de İkinci bir Yunan Cumhuriyeti haline gelmiş. Bizim için birşey değişmiyor.

Konuya bu çerçeveden bakılınca, Kıbrıs Türk Halkına azınlık hakları öneren ve eşitliğimizi öngörmeyen her önerileri, Rumların gerçekte Enosis fikrinden vazgeçmediklerinin kanıtı oluyor.

Ya Yunanistan açısından durum nedir? Şimdi Türkiye ile yakınlaşma politikasını desteklediğini ileri süren Yunan liderleri, gerçekten Megali-İdea fikrinden vazgeçmiş midir?

Bilindiği gibi Yunanistan'ın bu konudaki sicili oldukça karanlıktır.

Herşeyden önce Yunanistan, 1964 yılında adaya tam techizatlı 20,000 askeri gizlice göndererek, daha o tarihte Kıbrıs'ı fiilen işgal etmemiş miydi?

Andreas Papandreu, "Namlunun Ucundaki Demokrasi' kitabında bunu açıklıkla itiraf ediyor. BM Genel Sekreteri'nin o tarihlerde BM Güvenlik Konseyi'ne sunduğu raporlar bu gerçegi kanıtlıyor.

Yunanistan Kültür Bakanlığı'nın 1982 yılında hazırlayıp dünya ülkelerine dağıttırdığı bir harita vardır.

Bu haritada, Ege ve Batı Anadolu Yunanistan'ın, Karadeniz bölgesi Pontus'un, Doğu Anadolu Ermenilerin,Güney Doğu Anadolu Kürtlerin, Güney Anadolu, Suriye'nin toprakları olarak gösteriliyor. Türkiye'ye ise sadece Orta Anadolu yani Ankara ve çevresi bırakılmış. Kıbrıs'ın tümü ise Yunanistan'a ait gösterilmiş.

Tarih 1982'dir ve bu haritaları dağıtanlar, ileri sürüldüğü gibi üç-beş şövenist değil, bizzat Yunanistan hükümetidir. Yunan Kültür Bakanlığı'nın kendisidir.

Bu arada Güney Kıbrıs'ta uzun bir süreden beridir "Federasyon Kanserdir" konulu barış karşıtı bir kampanya sürdürülmekte, duvarlar federasyonu bir akrepe benzeten afişlerle doldurulmaktadır.

Buna paralel olarak Rum yönetimi günde 2 milyon Dolar parayı, silah alımı için harcamaktadır. Rum Savunma Bakanı,bu silahların günü geldiğinde "Girne'ye Yunan Bayrağı dikmek için"kullanılacağını ve Yunanistan'la Kıbrıs'ın kaderinin ayrı ayrı düşünülmeyeceğini tekrarlamaktadır. Ortak Savunma Doktrini, Yunanistan'a hava ve deniz üsleri verilmesi hep bu amaca yöneliktir. Rum tarafının AB'a tam üyelik girişimi de dolaylı ENOSİSİ amaçlamaktadır. Askeri ve ekonomik bütünleşmesini

tamamlayan Yunanistan ve Rum yönetimi, AB çatısı altında siyasi bütünleşmeyi de tamamlayarak dolaylı yoldan enosisi gerçekleştirmek istemektedir.

Rum halkının Enosis'den vazgeçmediğinin bir diğer kanıtı da Güney Kıbrıs'ta AMER adlı kamu oyu araştırma kuruluşunun Ekim-Kasım 1991'de yaptığı ankettir. Bu Ankette Rumların yüzde 57'si kendileri için uygun koşullar doğana kadar bir anlaşma yapılmamasını savunmuştur.

Enosis'in yaşadığı konusundaki diğer bazı yeni örnekler şunlardır.

Haftalık Periodiko dergisinin 15 Aralık 1991 tarihli sayısında yer alan bir söyleţiden:

"Bugün Türklere teslim olmuş durumdayız. Kıbrıs Rumluğu yok olmuş durumdadır. Siyasal Eşitlik ve Ortaklık bizi, Türklerin bütün adaya egemen oldukları bir duruma düşürecek, iki Halk ve İki Devlet hakkındaki görüşler, Türklerin nüfuzunu bütün adaya yayacak ve bütün ada çok geçmeden Türkleţecek. Madem ki Kuzey'den,Güney'den söz ediyoruz. Kuzey, er geç Güney'e egemen olacak"

15 Aralık 1991 Politika Gazetesinde Başpiskopos Hrisostomos ile yapılan söyleyişden:

"Yüzde 18'i yüzde 82 ile eţit tutan siyasi eţitlik kabul edilmezdir".

18 Aralık 1991 tarihli Eleftherotipia gazetesinde, Larnaka Rum Polis müdürü Prokopis Yeorgiu'nun açıklaması:

TCF™

"... Pile'ye giden bütün yolları kapattık. Geçmişte Pile'de Türklere ait 40 dükkan vardı. Bunların büyük çoğunluğu kapandı. Kapatılmayanlar da yaşam mücadelesi veriyor. 7-8 kadar dükkan kaldı ve bunlar da günde birkaç saat açılıyor. Bundan başka bir zamanlar parlayan lokantalar birbiri ardına kapanıyor..."

29 Kasım 1991 tarihli Haravgi:

"Vasiliu, EOKA Mücadelecileri Cemiyeti'nden bir heyetle görüştü. Maliye Bakanının da katıldığı ve çok samimi bir hava içinde geçen görüşmede mücadeleciler, Cumhurbaşkanının gösterdiği büyük ilgiden ve MÜCADELECİLER EVİ'nin (EOKA EVİ) tamamlanması için açıkladığı cömertçe bağıştan dolayı memnuniyetlerini belirtiller..."

Simerini, 1 Aralık 1991 General Markopulos'un söyleşisi: "RMMO, bugün yedek ve milis kuvvetleri ile harika bir ordu durumuna geldi. Bu ordu savaşabilecek durumdadır. Savaşmayı biliyor ve savaşmayı istiyor..."

1 Aralık 1991 tarihli Agon, Yeni Yol Derneği'nin açıklaması:

"... Ülkenin bilinçli insanları vatanı satmak anlamına gelen federasyona karşı açık tavır takınmalı ve iktidardaki güçlere ulusal intihar anlamına gelecek deneyimlerin kabul edilmeyeceği mesajını vermelidir.

İki kesimli, iki toplumlu çözüm şekli şimdi ve gelecekteki nesillere barış ve huzur getirmeyecek, aksine macera, çatışma ve Kıbrıs Rumlarının yok olma tehlikesini içeren bir PANDORA kutusudur".

24 Aralık 1991 tarihli Agon:

"Kısa adı EFA EFP olan Özerk Enosisçi Öğrenci Dernekleri Birliği ile Disi Partisinin öğrenci kolu Protoporia, iki ayrı gösteri düzenlediler. Yürüyüş, Koççino Dremitya köyündeki Enosis Kulübü'nden baladı. Bu arada savunmaya katkı için para toplandı. Bu yürüyüş vesilesi ile Özerk Enosisci Ögrenci Dernekleri bir kez daha federatif çözüme karşı olduklarını yinelediler".

24 Aralık 1991 tarihli Filelefthoros:

"Göçmen Dernekleri yayınladıkları bildiride, Cuellar raporunu, "taksimi yasallaştırma" olarak nitelendirdiler, bütün halkı raporu reddetmeye çağırdılar ve federasyona karşı mücadele edecek ortak bir komite oluşturdular..."

23 Aralık 1991 tarihli Filelefthoros:

"Kıbrıs hükümeti Cuellar raporunun eşit olarak paylaşılacak egemenlikten söz etmesinden endişe duyuyor. İleri gelen siyasi çevreler, egemenliğin eşit olarak paylaşılmasının kurulacak devleti içeriden yıkac

ağını belirtiyor..."

TCE™

23 Aralık 1991 Simerini:

"DİSİ'den Lefkoşa Belediye Meclisi'ne aday gösterilen Sampson'un kardeţi Vera Sampson, en çok tercih oyu alan kiţi oldu".

2 Aralık 1991 tarihli Simerini, Yunanistan'da Öğrenim Gören Rum Gençlik Örgütü EFEK Genel Kurulu'nda alınan karar:

"İlk hedefimiz, bütün Türk işgal kuvvetlerinin ve sömürgecilerin ayrılması, bütün kayıp kardeşlermizin akıbetlerinin belirlenmesi, bütün göçmenlerin evlerine dönmesi ile sonuçlanacak bütün Kıbrıs'ın kurtarılması ve bunun ardından kutsal self-determinasyon hakkının kullanılması olmalıdır. Federal bir devlet öngören doruk anlaşmalarından kurtulunmalıdır..."

Selanik'de Rum Öğrenci Örgütü PEOF aynı doğrultuda bir açıklama yaptı.

30 Aralık 1991 Simerini:

"Eokacılar Derneği ile Limasol Belediyesi, Vasiliu'nun yardımları ile Limasol'da EOKA RESİM GALERİSİ oluşturdular.

Vasiliu, resimlerin satın alınması için 25 bin KL verdi.

15 Ocak 1992 tarihli Simerini:

1950 Enosis Plebisitinin 42. yıldönümü nedeni ile bir açıklama yapan DİSİ Gençlik Örgütü Protoporia "ebedi emellerinin (Enosis) gerçekleşmesi için atalarının imzalarını yinelediklerini" açıkladı.

Bütün bu gerçekler ışığında; (Kıbrıs için konuşursak) Türk Halkının, egemenliği, siyasal eşitliği, ayrılma hakkı ve bağımsız devlet olarak varolma hakkını da içeren self-determinasyon hakkı tanınmadan, Kıbrıs Rum Liderliği'nin Enosis'ten veya adayı bir Yunan Cumhuriyeti yapma emelinden vazgeçtiğini söyleyebilir miyiz?

Egemenlik ve eşitliğimiz, yani KKTC tanınmadan ve Enosis'i yasaklayan bir Meclis kararı alınması kabul edilmeden, Rum liderlerinin sözlerini güvence sayabilir miyiz?

Türkiye'nin etkin ve fiili garantörlüğü kabul edilmeden, KKTC ile bir saldırmazlık anlaşması imzalanmadan, ambargolara ve silahlanma çabalarına son verilmeden, "Sınırlarımız Girne'de Biter" sloganları terk edilmeden, Kıbrıs'ı Helen adası yapma hayallerinden vazgeçtiklerini ileri sürebilir miyiz?

147- TÜRK HALKI NASIL BİR ANLAŞMADAN YANADIR?

A. TÜRK TARAFININ GÖRÜŞLERİ

1) Türkiye'nin, TEK YANLI müdahale hakkını içeren ve Türk Halkının savunma ihtiyacını karşılayacak oranda Türk askerinin adada kalmasını öngören etkin ve fiili garantörlüğü esastır.

TCE™

Çok uluslu garantörlük veya BM Güvenlik Konseyi'nin taraf yapılarak garantörlüğün sulandırılması kabul edilmez.

2) Siyasal eşitlik ve hak eşitliği temel koşuldur. Rum Halkının sahip olduğu bütün haklara Türk Halkı da sahip olmalıdır.

3) Türk Halkı azınlık değildir. Azınlık haklarına razı olamaz, çoğunluk egemenliği kabul edilmez. Türk Halkının Egemenliği ve KKTC tanınmalıdır.

4) Türk askeri ancak bir anlaşmadan sonra ve o da garantörlük anlaşması çerçevesinde adada kalacak olanların dışındakiler olmak üzere çekilecektir.

5) KKTC dağılmayacak, federal veya konfederal devletin eşit kanatlarından biri olacaktır.

6) İki halka ve iki devlete dayalı yeni bir ortaklık kurulmalıdır. Türkler bu iki eşit halktan biri olacaktır. Mevcut yasa dışı devlete katılma söz konusu değildir. O devlet dağıtılacaktır.

7) Yeni devletin ismi Kıbrıs TÜRK-RUM Cumhuriyetleri Birliği veya KIBRIS EGEMEN Devletleri Birliği olmalı, iki halklı ve iki devletli niteliği vurgulanmalıdır.

8) Türkler, ayrı bir Halk olarak self-determinasyon hakkına sahiptir ve bu hakları, ayrılma hakları ile birlikte anlaşmada açıklıkla vurgulanmalıdır. İki devletin işbirliğini sağlayacak merkezi oluşum, zayıf ve gevşek olmalıdır.

9) Cumhurbaşkanlığı, Meclis Başkanlığı, Dışişleri Bakanlığı ve önemli görevler dönüşümlü olmalıdır. Ortak oluşumun her organında etkin temsiliyet esastır. Federal Konsey'de eşitlik esas olmalıdır.

10) Ortaklığı oluşturan konfedere veya federe devletler 3. ülkelerle ayrı ekonomik, kültürel ve siyasi ilişki kurabilmelidir.

11) Serbest dolaşma kontrollu, yerleşme ve mülk edinme belli bir moratoryum sonunda ele alınmalıdır. Bu moratoryum sonunda da yerleşme ve mülk edinme bir üst tavanla sınırlandırılmalıdır.

12) Türkler kendi devletlerinde tam egemen olmalıdır.

13) "Tüm Rum göçmenlerin evlerine dönmesi" söz konusu değildir. Ancak sınır düzenlemeleri olabilir.

Sınır düzenlemelerinde 1977 Denktaş-Makarios anlaşmasında üzerinde anlaşmaya varılan verimlilik, yeterlilik, mülkiyet ve güvenlik kriterleri göz önünde bulundurularak, Türk Halkı 4.kez göçe zorlanmamalıdır.

14) Toprak sorunu bu çerçevede sıfırlama yöntemiyle çözülmelidir. Tazminatlar ve mübadele yöntemi esastır.

TCE

15) Merkezi Yönetime bırakılacak tanımlanmış kısıtlı yetkilerin dışındaki tüm yetkiler, bağlı Cumhuriyetler'de olacaktır. Ortak üst oluşumun egemenliği ve yetkileri üye Devletlerden kaynaklanacaktır.

Bakanlar Kurulu'nda kararlar oybirliği ile alınmalı, Meclisler'de ise ayrı oy çoğunluğu hakkımız bulunmalıdır.

16) Türk Halkına kalacak toprak, ekonomik bakımdan verimli ve yeterli, güvenlik bakımdan savunulabilir ve sahip olduğumuz toprak mülkiyetimize uygun olmalıdır.

17) Türk Halkının yeniden göçmen olması ve içimize Rum yerleştirilmesi söz konusu olmamalı, iki kesimlilik sulandırılmamalıdır.

18) KKTC Vatandaşlarının statüsü hakkında karar verme yetkisi KKTC'ye aittir, Vatandaşlarmızın bir bölümünün adadan sürülmesi söz konusu olamaz.

19) Olası bir anlaşma gönüllülük esasına dayanmalı ve her iki halkın ayrı ayrı referandumuna sunulmalıdır.

20) Rumlar "tüm Kıbrıs" adına AB'a tam üye olamaz. Tam üyelik ancak bir çözümden sonra gündeme gelebilir. "Kıbrıs" Türk halkının ayrı onayı olmadan ve Türkiye de tam üye olmadan AB'a tam üye olamaz. Türk tarafının tam üyelik görüşmelerine

katılması için yeniden ortak bir başvuru yapılması veya KKTC'ye, devlet olarak ayrı bir davet yapılması gerekir.

22) Bu içerikte bir çözümün kabul edilmemesi halinde, şimdiki statü de bir çözümdür ve KKTC bağımsız, egemen bir devlet olarak tanınarak yaşamalıdır.

148- RUMLAR NASIL BİR ÇÖZÜMDEN YANADIR?
Rum görüţleri ţöyle özetlenebilir:

1) Türkiye'nin garantörlüğü olmayacak veya olsa bile sulandırılacak. Tek yanlı müdahale hakkı ve adada asker bulunmayacak. Müdahalenin gerekip gerekmeyeceğine BM Güvenlik Konseyi AGİK, AT veya NATO karar verecek ve ancak ortak müdahale olacak.

2) Siyasal eţitlik olmayacak. Çünkü azınlıkla çoğunluk eşit olamaz. Nüfusunun %18'i ile %82'si. 120 bin kişi ile 600 bin kişi eşit olamaz.

3) Türkler azınlık haklarına ve çoğunluk egemenliğine razı olacak.

4) Tüm Türk askerleri adadan çekilecek.

5) KKTC dağılacak.

6) İki Halka ve iki devlete dayalı yeni bir devlet kurulmayacak. Türkler mevcut Anayasa çerçevesinde verilecek bazı haklarla mevcut devlete katılacak.

7) Türkler, ayrı halk olmadığı için self-determinasyon ve ayrılma hakkına sahip olmayacak.

8) Cumhurbaşkanı,Meclis Başkanı, Başbakan ve tüm önemli mevkiler her zaman Rum, yardımcıları ise Türk olacak. Bakanlar Kurulu eşit olarak değil, 7 Rum ve 3 Türk'den oluşacak. Rotasyon olmayacak.

9) Eyaletlerin (devletlerin değil) 3. Ülkelerle ayrı ekonomik ve siyasi ilişki kurmaları mümkün olmayacak.

10) Türkler'in kendi bölgelerinde egemenliği olmayacak.

11) Tüm Rum göçmenler geri evlerine dönecek.

12) İki eyalet arasında sınır olmayacak.

13) Rumlar'ın Kuzey'de yerleşmelerine, mülk edilmelerine ve dolaşmalarına hiçbir kısıtlama getirilmeyecek.

14) Türkiye'den Kıbrıs'a gelip yerleşen tüm KKTC vatandaşları geri gönderilecek.

15) Varılacak çözüm, nihai hedef olan Enosis'e bir ara aşama teşkil edecek nitelikte olacak.

16) "Kıbrıs" AB'a tam üye olacak. Eğer çözüm olmazsa, "Kıbrıs" yine tam üye olmalı. Türkler daha sonra Almanya örneğinde olduğu gibi "Kıbrıs'a" katılmalı.

Nitekim 1991 yılı Haziran ayı sonunda Yunanistan yetkilileri ile görüşmesinden sonra bir açıklama yapan ABD Ortodoksları Patriği YAKOVOS; bu stratejiyi şöyle açıklamıştır:

"Varılacak çözüm tarihi ARZU VE BEKLENTİLERİMİZİ yansıtacak, bir MODUS VİVENDİ olacaktır".

Latince bir deyim olan "MODUS VİVENDİ" ARA AŞAMA, demektir.

Böylece Yakovos, Enosis'ten başka birşey olmayan tarihi arzu ve beklentilerine ulaşmak için, "MODUS VİVENDİ" olarak nitelediği ara çözümden geçileceğini, bir başka deyişle varılacak anlaşmanın, Enosis yolunda geçici bir aşama olacağını açıklamış olmaktadır.

149- İKİ TARAFIN GÖRÜŞLERİ ARASINDAKİ TEMEL FARKLILIKLAR NEDİR?

Türk ve Rum görüşlerini ayrıntılı olarak özetledikten sonra, iki taraf arasındaki temel farklılıklar şöyle özetlenebilir:

TCE™

Devletin Adı:

- Türk tarafı, devletin bir "Rum Devleti" olmadığının daha adında vurgulanmasını istiyor.

- Rum tarafı "Kıbrıs Cumhuriyeti" adının devam etmesinden yana.

Siyasi Eţitlik, Egemenlik:

İki tarafın "siyasi eşitlik, egemenlik" anlayışındaki farklılık, çözüm yolundaki en derin uçurum görülüyor.

- Türk tarafı, kurulacak ortak oluşumda her iki "halkın" eşit siyasi haklara sahip olmasını istiyor. Bu bağlamda ayrı egemenliğinin ve KKTC'nin tanınmasını savunuyor. Bu, iki devlet görüşerek sorunlarını (başta güvenlik, toprak, sınır) çözebilir.

- Rum tarafı, siyasi eşitliği bir türlü içine sindiremiyor.

Konuyu, "Bütün vatandaşlar eşit haklara sahiptir" gibi yuvarlak sözlerle geçiştirmeye çalışıyor ve görüşünü açıkça ortaya koymaktan da kaçınıyor. Egemenliğin tanınmasına ise kesinlikle karşı çıkıyor.

Ortaklığın Kuruluş Biçimi:

- Türk tarafı, eski Çekoslovakya örneğini vererek, ortaklığın, "Kuzey'deki Türk Devleti" ile "Güney'deki Rum Cumhuriyeti" arasında kurulmasını, yani iki devletten oluşmasını savunuyor. Bunun için önce karşılıklı tanıma gerekiyor. Bu ortaklıkta işbirliğini iki devletin eşit sayıdaki temsilcisinden oluşacak bir Konsey sağlayabilir. İki devlet işbirliklerinin nasıl bir şekil alacağını zaman içinde kendileri saptayabilir.

- Rum tarafı, "İki devlet" fikrine karşı çıkarak, federasyona "Kıbrıs Cumhuriyeti" anayasasında yapılacak değişiklikle gidebileceğine inanıyor.

Yetkiler:

- Türk tarafı, yetkilerin (residual powers) ağırlıklı olarak Devletlerde kalmasını, ortak oluşuma çok sınırlı yetkiler tanınmasını istiyor.

- Rum tarafı, Federal Hükümet'in mümkün olduğunca güçlü kılınmasından yana.

İki Toplumluk ve İki Kesimlilik:

- Türk tarafı, her iki toplumun kendi devletlerinde yaşamalarını, iki kesimliliğin sulandırılmaması gerektiğini savunuyor.

- Rum tarafı, bunu özgürlüklerin sınırlanması olarak niteliyor ve isteyen "vatandaşların" istediği bölgede yaşaması gerektiğini öne sürüyor.

Cumhurbaşkanlığı:

TCE™

- Türk tarafı, başkanlığın iki devlete dönüşümlü olarak verilmesini istiyor.

- Rum tarafı, dönüşümlü başkanlığa şiddetle karşı çıkıyor ve hep Rum olmasını istiyor.

Garantiler:

- Türk tarafı, Türkiye'nin etkin ve fiili garantisini sağlayan 1960 Garanti Anlaşmaları'nın aynen uygulanmasını istiyor. Bu konuda taviz verilmeyeceği açıklanmış bulunuyor.

- Rum tarafı, "uluslararası" garantilerden yana, Garantilerin AGİK, NATO, AT veya BM Güvenlik Konseyi şemsiyesine alınması için çaba harcıyor. Adada Türk askeri kalmasını istemiyor.

Toprak:

- Türk tarafı, toprak konusunun "görüşme masasında" ve mülkiyet, güvenlik, yeterlilik, verimlilik gibi esaslar gözönünde tutularak "sınır ayarlaması" şeklinde düzenlenmesini istiyor. Ayrıca, su kaynaklarının dikkate alınması isteniyor.

- Rum tarafı, Türkler'in "masaya oturmadan önce" yüzde kaç oranında toprak tavizi vereceğini açıklamasını istiyor. Bunu neredeyse "ön şart" halinde öne sürüyor.

Rumlar, Türkler'e yüzde 25 dolayında bir toprak verilmesinden yana. Özellikle verimli ve sulu Güzelyurt ve Maraş bölgesini istiyorlar.

Kuzey'e Gelecek Rumlar:

- Rum tarafının temel amacı, "yerlerinden edilen bütün Rumlar'ın Kuzey'e dönmesini" sağlamak. 100 bin Rum'u taviz olarak alacakları topraklara,30-40 bin Rumu da Türk bölgesine yerleştirmeyi planlıyorlar. Türk tarafnın, Kuzey'e kaç Rum kabul edeceğini, görüşme masasına oturmadan açıklanmasını istiyorlar.

Üç Özgürlük (Dolaşım, Yerleşim, Mülk Edinme):

- Türk tarafı, İki Devlet arasında serbest dolaşımın, anlaşmanın imzalanmasıyla başlamasını kabul ediyor. Ancak, sakıncalı görülen ve hazırlanacak bir "kara listede" yer alan kişiler, Türk tarafına hiç geçemeyecekler. Yerleşim ve mülk edinme konusunda ise memorandum öneriyor. 10-12 yıl olarak düşünülen bu süreden sonra, Cumhuriyetler, yapılacak başvuruları inceleyip uygun gördükleri kişilere kendi bölgelerinde yerleşme ya da mülk edinme izni verecekler. Ancak bu da belirlenecek bir tavanı aşamayacak.

- Rum tarafı, dolaşımla birlikte diğer iki özgürlüğün de hemen uygulanmasını istiyor. Mülkiyet ve yerleşme konusunda bir üst tavan belirlenmesine karşı çıkıyor.

- Türk tarafı, Türkiye'nin tam üye olmadığı bir AB'a girilmesine ve Rum başvurusu çerçevesi içinde görüşmelere katılmaya karşı çıkıyor.

TCF

- Rum tarafı ise Türklerin Rum heyeti içinde tam üyelik görüşmelerine katılarak AB'a tam üye olunmasını istiyor.

150- ETKİN VE FİİLİ GARANTÖRLÜK NEDİR?
Bilindiği gibi 1960 Zürih ve Londra Anlaşmaları ile Kıbrıs Cumhuriyeti kurulurken, Cumhuriyet'in bağımsızlığını, toprak bütünlüğünü, egemenliğini, bağlantısızlığını ve kurulu düzeni garanti etmek için Türkiye, İngiltere, Yunanistan ve Kıbrıs'taki her iki halkın lideri tarafından bir garanti anlaşması imzalanmıştı.

Bu anlaşmaya göre Türkiye, Yunanistan ve İngiltere, bağımsızlık, toprak bütünlüğü, egemenlik ve kurulu düzen tehlikeye girdiği anda, tek başlarına veya birlikte müdahale hakkına sahip olacaklardı.

Türkiye bu hakkına dayanarak, 1964'de Erenköy'e uçaklarını gönderdi ve oradaki Türk Halkı'nın denize dökülmesini önledi.

1967'de ağırlığını koyarak, Yunan-Rum birlikleri tarafından işgal edilen Geçitkale-Boğaziçi köylerinin boşaltılmasını, işgalci 12 bin Yunan askerinin geri çekilmesini sağladı.

1974'de ise müdahale ederek, adanın Yunanistan'a bağlanmasını önledi.

Bugün görüşmeler sürerken,Rum liderliği birinci hedef olarak Enosis'e engel gördüğü Türkiye'nin garantörlüğünü kaldırmak veya sulandırarak etkisizleştirmek istemektedir.

Bu amaçla garantörlük kalsa bile, adada Türk askeri kalmamasını Türkiye'nin tek yanlı müdahale hakkı olmamasını ve müdahaleye ancak BM Güvenlik Konseyi'nin, AGİK'in, NATO'nun veya AT'ın karar vermesini istemekte veya çok uluslu bir garantörlüğü düşlemektedir.

Türk Halkı ise Türkiye'nin etkin ve fiili garantörlüğünden yanadır.

Etkin Garanti'den kastedilen TEK YANLI müdahale hakkının devamı ve FİİLİ GARANTİ'den kastedilen de adada, Türk Halkının güvenlik gereksinimlerine yanıt verecek miktarda Türk askerinin bulunmasıdır. Bilindiği gibi bu sayı 1960'da 650 idi. Şimdi bu sayının daha fazla artırılması gereklidir.

Nitekim Kasım 1988'de Halkın Sesi gazetesi tarafından yapılan bir kamu oyu yoklamasında, Türk Halkının % 98.8 'inin Türkiye'nin etkin ve fiili garantörlüğünden yana olduğu ortaya konmuştur.

(Sorularla ilgili olarak daha ayrıntılı yanıtlar için

bakılması gereken kitaplar)

TCE™

KAYNAKÇA

1. KIBRIS UYUŞMAZLIĞI VE MİLLETLER ARASI HUKUK:

Doç. Dr. Sevin Toluner, 1977-İstanbul.

2. KIBRIS: Karalos Zaharides, Yusuf Alp, 1970-İstanbul.

BİLDİĞİM GÖRDÜĞÜM ÖLÇÜLER İÇİNDE KIBRIS:
Nihat Erim, Ankara.

4. KIBRIS TARİHİ:Vergi Bedevi, 1965-Lefkoşa.

5. KIBRIS TARİHİ:Vehbi Zeki, 1980-Lefkoşa.

6. TARİH BOYUNCA KIBRIS ANADOLU İLİŞKİLERİNE BAKIŞ: VergiBedevi, 1978-Lefkoşa.

7. KIBRIS SORUNU: Murat Sarıca, Erdoğan Seriç, Özer Eskiyurt,

1971-İstanbul.

8. KIBRIS DÜN BUGÜN YARIN: Prof. Dr. Derviţ Manizada,

1975-İstanbul.

9. İNGİLİZ İDARESİNDE KIBRIS:Ahmet Gazioğlu, 1960-İstanbul.

10. NAMLUNUN UCUNDAKİ DEMOKRASİ: Andreas Papandreu,

1977-İstanbul.

11. KIBRIS OLAYI VE İÇYÜZÜ: Hikmet Bil, 1976-İstanbul.

12. KIBRIS ANLAŞMAZLIĞI KRONOLOJİSİ: Kıbrıs Tarihini

Araştırma Cemiyeti, 1978-Lefkoşa.

13. KIBRIS MESELESİ ÜZERİNE SON KONUŞMALAR SON YAZILAR: Nevzat Karagil, 1964-İstanbul.

14. İLKE DERGİSİ: Cilt 2.Sayı II, Kasım 1974-İstanbul.

15. KIBRIS UYUŞMAZLIĞI VE KIBRIS BARIŢ HAREKATI:

Prof. Dr. Hamza Eroğlu, 1975-Ankara.

16. KIBRIS'TA YUNAN EMPERYALİZİMİ: Fikret Kürşad,

Mustafa Altan, Sabahattin Egeli, 1978-İstanbul.

17. TÜRKİYE'NİN 1974 KIBRIS SİYASETİ: Menter Şahinler,

1979-İstanbul

18. KIBRIS TÜRK MÜCADELE TARİHİ: Dr. Vehbi Zeki Serter,

1975-Lefkoşa.

19. NİKOS SAMPSON'UN ANILARI: Enformasyon Dairesi Tercümesi, 1983-Lefkoşa.

20. 30 SICAK GÜN: Mehmet Ali Birand, İstanbul.

21. DİYET: Mehmet Ali Birand, İstanbul.

22. KRİTİK BELGELER: Kemal Aşık'ın Agon Gazetesinden Çevirisi,

1983-Lefkoţa.

23. AKRİTAS PLANI: Ergenekon Yayınları, 1972-Lefkoşa.

24. THE CYPRUS TRIANGLE: R.R. Denktaţ, 1982-Londra.

25. THE ROAD TO BELLAPAIS: Pierre Oberling, 1982-Londra.

26. 12'YE 5 KALA KIBRIS: R.R.Denktaţ, 1966-Ankara.

27. KIBRIS VE 1974 BARIŢ HAREKATI: Dr. Vehbi Z. Serter,

1976-Lefkoţa.

KIBRIS TÜRK ENFORMASYON DAİRESİ YAYINLARI:
(1976-1992).

29. PEACE WITHOUT HONOUR: Gibbons, 1969- Ankara.

30. THE CYPRUS PROBLEM: R.R. Denktaţ, 1974-Lefkoţa.

31. DR. KÜÇÜK: Demiray Doğasal, K.Tekakpınar, 1991-Lefkoşa.

32. THE RIGHT OF THE TURKISH CYPRIOT PEOPLE TO SELF-DETERMINATION: N. Ertekün, Z. Necatigil, 1991-Lefkoţa.

33. KIBRIS TARİHİ VE BELLİ BAŞLI ANTİKİTELERİ: Halil Fikret Alasya, 1939-Lefkoşa.

34. KIBRIS MESELESİ: Fahir Armaoğlu, 1963-Ankara.

35. KIBRIS TARİHİ: Şükrü Gürel, 1984-85-İstanbul.

36. YENİ KIBRIS DERGİLERİ: Cilt 1,2,3,4,5,6,7,8,

-1978-84-85-86-87-88-89-90-91-92

37. ANADOLU KURTULUŢ SAVAŢI YILLARINDA KIBRIS TÜRK BASINI: Beria Remzi Özoran, 1973-Ankara.

38. KIBRIS'TA BASIN OLAYI: Cemalettin Ünlü, 1982-Ankara.

39. CYPRUS DISPUTE: Necati M. Ertekün, 1986-Londra.

40. KIBRIS SORUNU YUNANİSTAN VE TÜRKİYE: Nazım Güvenç,

1984-İstanbul.

41. CYPRUS CONSTITUTIONAL PROPOSALS AND DEVELOPMENTS: Zaim Necatigil, 1977-İstanbul.

42. KIBRIS SOUNU VE BAĞIMSIZLIK: A.C.Gazioğlu, 1986-Lefkoşa

43. 20 TEMMUZ BARIŞ HAREKATININ NEDENLERİ, GELİŞİMİ, SONUÇLARI: Sabahattin İsmail, 1988-İstanbul.

KIBRIS SORUNUNDA İÇ ETKENLER: Sabahattin İsmail,

1986-İstanbul.

45. KIBRIS TÜRK BASININA İZ BIRAKANLAR: Sabahattin İsmail,

1988-Lefkoṭa.

46. ATATÜRK DÖNEMİNDE TÜRKİYE-KIBRIS İLİŞKİLERİ:

Sabahattin İsmail, 1989-Lefkoşa.

47. İKİ ULUSAL KONGRE: Sabahattin İsmail, Ergin Birinci,

1987-Lefkoṭa.

1974 ÖNCESİ VE SONRASI KIBRIS TÜRK HALKI:
Sabahattin İsmail, 1989-Lefkoşa.

49. SINCERITY V.SLANDER: Sabahattin İsmail, 1990-Lefkoşa.

50. ÖZGÜR YAŞAMAK İÇİN: Sabahattin İsmail, 1989-Lefkoşa.

GÜNEŞ BALÇIKLA SIVANMAZ: Sabahattin İsmail,
1989-Lefkoṭa.

SELF-DETERMİNASYON VE KIBRIS TÜRK HALKI:
Sabahattin İsmail, 1990-Lefkoşa.

TCE

53. İNGİLİZ YÖNETİMİNİN İLK YILLARINDA TÜRK RUM KAVGALARI:
Sabahattin İsmail, 1997-Lefkoşa.

54. KIBRIS ÜZERİNE BİLDİRİLER: Sabahattin İsmail, 1998-Lefkoşa.

55. EGEMENLİK, KONFEDERASYON VE KIBRIS TÜRK HALKI

Sabahattin İsmail, 1993-Lefkoşa.

56. İTİRAFLAR: Sabahattin İsmail, 1993-Lefkoşa.

57. KIBRIS TARİHİ: H. Fikret Alasya, 1988-Ankara.

58. THE CYPRUS TRAGEDY: Pierre Oberling, 1989-İngiltere.

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ TARİHİ:
Halil Fikret Alasya, 1987-Ankara.

KIBRIS'TA KANLI NOEL: Prof.Dr. Abdulhaluk Çay,
1989-Ankara.

61. THE CYPRUS TAPES: David Matthews, 1987-İngiltere.

ÇAĞLAR BOYU YUNANLILAR: Belge Yunanlıları,
1986-İstanbul.

63. YUNAN SORUNU: Nurettin Tursan, 1987-Ankara.

HUMAN RIGHTS AND THE CYPRUS QUESTION:
1991-Lefkoţa.

65. THE TURKS IN CYPRUS: Ahmet C. Gazioğlu, 1990-Londra.

66. THE CYPRUS QUESTION AND THE TURKISH POSITION IN

INTERNATIONAL LAW: Zaim Necatigil, 1989-Londra.

67. CYPRUS QUESTION AND GREEK EXTERMINATION PLANS: 1987-
Lefkoţa.

68. KKTC'Yİ HAZIRLAYAN SİYASAL NEDENLER: Günver Göktuğ, 1989-
Lefkoşa.

69. KIBRIS TÜRK YÖNETİMLERİ: Seyit Yolak, 1989-Lefkoşa.

BELGELERLE KIBRIS TÜRK VAKIFLAR TARİHİ:
Mustafa Haţim Altan,1989-Lefkoţa.

TCE™